

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია

დ. გულიან ხან, აფხაზეთის ენის, ლიტერატურისა და ისტორიის ინსტიტუტი

ბ. ჯანაშია

აფხაზურ-ქართული
დექანიკონი

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობა

თბილისი — 1954

წ ი ნ ა ს ი ტ ყ ვ ა ო ბ ა

წინამდებარე აფხაზურ-ქართული ლექსიკონი შეიცავს 7970 სიტყვას.

ლექსიკონში შევიდა აფხაზურში ხშირად ხმარებული სიტყვები, მათ შორის ბევრი ისეთი, რომლებიც შემოემატნენ აფხაზურ ენას აფხაზეთში მზარდი სოციალისტური მეურნეობისა და კულტურის მოთხოვნილებებთან დაკავშირებით.

ნაწარმოები სიტყვები, განსაკუთრებით ნაზმნარი სახელების პრეფიქსიანი წარმოებები, ლექსიკონში შედარებით ცოტა გვხვდება. ლექსიკონში უმთავრესად წარმოდგენილია არანაწარმოები სიტყვები.

ლექსიკონის დამუშავება დაიწყო 1937 წლის ოქტომბერს და ძირითადად დამთავრდა 1938 წლის ბოლოს.

წყაროდ არსებულ ლექსიკონთა და რიგ სხვა ნაშრომთა (იხ. გამოყენებული ლიტერატურის სია) გარდა გამოყენებულ იქნა აფხაზურ ენაზე გამოსული ლიტერატურა (სახელმძღვანელოები, მხატვრული ნაწარმოებები, გაზეთები, ჟურნალები...) და ავტორის მიერ შეგროვებული ლექსიკური მასალა აფხაზური ენის აბეჭური და ბზიფური დიალექტებისა¹⁾.

ლექსიკონზე მუშაობაში (ცალკეული სიტყვების მნიშვნელობათა დადგენაში, ახალი სიტყვების გამოვლინებაში) ავტორს დახმარებას უწყევდნენ საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის დ. გულიას სახელობის აფხაზეთის ენის, ლიტერატურისა და ისტორიის ინსტიტუტის მეცნიერ თანამშრომლები ფილოლ. მეცნ. კანდიდატები ხ. ბლაქვა, ბ. შინქუბა, კ. შაყრილი, ისტორ. მეცნ. კანდიდატები გ. ძიძარია, შ. ინალიფა, უმც. მეც. თანამშრ. გ. შაკირბაი, მწერლები ჰ. ჯონუა, ა. ჯონუა, აფხაზეთის სახელმწიფო გამომცემლობის თანამშრომლები ა. ლურჯუა, მ. ვადლიბა, ინფორმატორები ქვაწვარა ჯაყონია, პატხუ პაცაცია, პარუნ მშელია, თანდელ ფილია, ისა ბიგვაა, მახიალ კუწნია, ზოია კაცია. ხსენებული ლექსიკონის ლექსიკური და საილუსტრაციო მასალის საგრძნობი ნაწილი შემოწმებულია ინფორმატორებთან კამა ჩაჩხალია-ყანხვასთან, ძბინა აშვბა-ჯანაშიასთან, კუარსტანტელ უანიასთან.

ლექსიკონში შევიდა დ. გულიას მიერ (ლექსიკონის შედგენაში მონაწილეობის დროს) შეგროვებული 200-მდე სიტყვა²⁾.

ხსენებული ლექსიკონისა და აფხაზურ-რუსული ლექსიკონის შედგენის პრინციპების გამოუმუშავებაში (1938 წელს) მონაწილეობა მიიღეს აკად. ს. ჯანაშიამ, პროფ. ქ. ლომთათიძემ, პროფ. არნ. ჩიქობავამ, პროფ. ვ. თოფურიამ.

¹⁾ ავტორმა წლების განმავლობაში ლექსიკოგრაფიული მუშაობის [შედგედ შეაგროვა დადამლი მასალა აფხაზური ენის დარგობლივი ლექსიკისა, როგორც: საფეიქრო, სამშენებლო, სამჭედლო საქმისა და ა. შ. მაგრამ ამ მასალის მხოლოდ ნაწილი შევიდა აღნიშნულ ლექსიკონში.

²⁾ დ. გულიასა და სხვებს, რომლებმაც ლექსიკონზე მუშაობის დროს ესა თუ ის დახმარება გამოწიეს, ზღრმეს მადლობას ვუცხადებ.

წინასწარი რედაქცია ლექსიკონს გაუკეთეს (1940 წელს) ს. ჯანაშიამ და კ. ლომთათიძემ.

ლექსიკონს საბოლოო რედაქცია გაუკეთა (1949 წელს) პროფ. კ. ლომთათიძემ.

ჯერ კიდევ 1950 წელს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის რედგამსაბჭოს მიერ ლექსიკონი გადაეცა გამომცემლობას დასაბეჭდად¹⁾.

სიტყვები განლაგებულია ანბანთ რიგზე. ხოლო აფხაზური სიტყვებისათვის დამახასიათებელი ზოგადობის აფიქსი ა მხედველობაში არაა მიღებული. და სიტყვათა განლაგებაზე გავლენას ვერ ახდენს. პრეფიქსი არტიკლი ა დეფისით გამოყოფილია სიტყვის ფუძისაგან (მაგ. ა-ბლჯჷ მოცემულია ბ ასოზე).

არსებით სახელებში ფრჩხილებში მოყვანილია მრავლობითობის იშვიათი და აგრეთვე პარალელური ფორმები; მაგ.: ა-ქჭრთუა (მრ. აქჭრთცია, აქჭრთქუა)...; ა-ჭყუნ (მრ. აჭყუნცია; აჭყუნციაქუაქ)...; ა-ფსუა (მრ. აფსუა)...; ა-უაჯჷ (მრ. აუაჯ)...; ა-ფჷმჷს (მრ. აჷმჷსა)...; ა-რფჯს (მრ. არფჯარ)...; ა-წგზ (მრ. აწგარაქუა, აწგარ)....

ზმნა ლექსიკონში მოცემულია მასდარის ფორმით. მასდარს მოსდევს ფრჩხილებში ზმნის პირიანი ფორმა (III პირი მხოლოდობით რიცხვში), როგორც წესი, აორისტში (რომელიც აფხაზურ ზმნაში მარტივ წარმოებად ითვლება) და ცალკეულ შემთხვევებში—აწმყო დროში; მაგ.: ა-კუაშაარა (დკუაშარიტ, დკუაშაიტი)...

ლექსიკონზე მუშაობის პროცესში გამოირკვა, რომ ზმნის ლექსიკური ფორმისთვის მასდარის გამოყენებას სიძნელეები ახლავს. ასე, მაგალითად, შეუძლებელი გახდა ლექსიკონში ასახულიყო ისეთი ზმნები, რომლებსაც მასდარი არ გააჩნიათ (მაგ., სტატიკური ზმნები), უმასდარო ზმნების გამოსაჩენად ზოგჯერ კვადრატულ ფრჩხილებში მოყვანილია ძალზე ხელოვნური წარმოებანი. ამათ ფრჩხილებში მიწერილი აქვთ ზმნის პირიანი ფორმები; მაგ. [ათარა] (ითრუპ, ითან)..

სავსებით ცხადი გახდა, რომ აფხაზური ლექსიკონის შედგენისათვის გამოყენებული უნდა იქნეს ის პრინციპები, რომლებიც საფუძვლად დაედო რვატომიან „ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონს“ (1950 წ.), კერძოდ აფხაზური ენის ზმნის ლექსიკური სიმდიდრის გამოსავლინებლად საკირო იქნებოდა ზმნის ლექსიკური ფორმისთვის მიღებულ იქნეს ზმნის პირიანი ფორმა, ისევე როგორც ამას ადგილი აქვს „ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში“.

ხსენებული პრინციპები, ბუნებრივია, შეფარდებული უნდა იქნეს აფხაზური ენის სტრუქტურასთან.

გარდამავალი და გარდაუვალი ზმნების განცალკევების მიზნით ზოგიერთი მასდარი ორ-ორჯერაა მოყვანილი ცალკე ლექსიკურ ერთეულად; მაგ. ა-ფჷარა 1. (იფჷიიეიტი); ა-ფჷარა 2. (იფჷიიეიტი).

აფხაზური სიტყვები მოცემულია მახვილით.

სათარგმნი სიტყვები ილუსტრირებულია ფრაზებით, რომლებიც უმეტეს შემთხვევაში აღებულია აფხაზური ენის ცოცხალი მეტყველებიდან²⁾.

ავტორი.

¹⁾ სხვადასხვა მიზეზების, უმთავრესად ტექნიკურ დაბრკოლებათა გამო (შრიფტი) ლექსიკონის დაბეჭდა ძალზე გაკიანურდა.

²⁾ ავტორს დამუშავებული აქვს დაახლოებით ათეულობის აფხაზურ-რუსული ლექსიკონი, რომელსაც წინასწარი რედაქცია გაუკეთა პროფ. კ. ლომთათიძემ.

ПРЕДИСЛОВИЕ

Предлагаемый Абхазско-грузинский словарь содержит около 7970 слов.

В Словарь вошли наиболее часто употребляемые в абхазском языке слова, в том числе много таких, которые вынуждены к жизни потребностями растущего социалистического хозяйства и культуры Абхазской АССР.

Производных слов, в особенности отглагольных имен префиксального образования, в Словаре включено сравнительно мало. Основную массу образуют слова непроеводные (простые слова).

Работа над составлением Словаря была начата в октябре 1937 года и в основном закончена к концу 1938 года.

Источником для Словаря послужили, помимо имеющихся словарей и ряда других работ (см. перечень использованной литературы), выходящая на абхазском языке литература (учебники, художественные произведения, газеты, журналы...) и собранный автором лексический материал абжуйско-го и бзыбского диалектов абхазского языка.¹

В работе над Словарем (в процессе уточнения значения отдельных слов, в выявлении ряда новых слов) автору оказывали помощь научные сотрудники Абхазского института языка, литературы и истории им. Д. И. Гулия АН Грузинской ССР—кандидаты филологических наук Х. С. Бгажба, Б. В. Шинкуба, К. С. Шакрыл, кандидаты истор. наук Г. А. Дзидзария, Ш. Д. Инал-ипа, млад. науч. сотр. Г. З. Шакирбай, писатели Чичико Джонуа, Алексей Джонуа, сотрудники Абхазского госиздата А. Н. Гуржуа и М. В. Гядлиба, информаторы Квалцвара Джакоппа, Харихан Жьанна-Ченгелиа, Патху Папация, Харун Мшелна, Тацдел Пилиа, Иса Бигваа, Махнад Кудлиа, Зоя Кацна. Значительная часть словарного и иллюстративного материала данного Словаря проверена с информаторами Кама Чачхалиа-Канхва, Дзбила Ашвба-Джанашиа и Куарстантелом Жьанна.

В Словарь включено до 200 слов, собранных Д. И. Гулия, вначале принимавшим участие в составлении Словаря.²

В разработке принципов составления данного Словаря, так же как и Абхазско-русского словаря приняли участие (в 1938 году) акад. С. Н. Джанашиа, проф. К. В. Ломтатидзе, проф. А. С. Чикобава, проф. В. Т. Тонурна.

---

¹ В результате проводимой автором на протяжении ряда лет лексикографической работы, им собран значительный материал по отраслевой лексике абхазского языка—по ткацкому, строительному, кузнечному делу, по виноградарству и виноделию и т. д. Но только часть этого материала вошла в настоящий словарь.

² Д. И. Гулия и всем, оказавшим ту или иную помощь в работе над Словарем, автор приносит свою глубокую благодарность.

Предварительную редакцию Словаря провели (в 1949 г.) акад. С. Н. Джанашиа и проф. К. В. Ломтатидзе.

Окончательную редакцию Словаря провела (в 1949 году) проф. К. В. Ломтатидзе.

Еще в 1950 году Редакционно-издательским советом АН Грузинской ССР Словарь был передан издательству для печатания.¹

Слова расположены в алфавитном порядке. При этом обычный для абхазских слов артикл **a-**, выступающий в виде префикса, во внимание не принимается и на распорядок слов не влияет. Префикс-артикл **a-** отделяется дефисом от основы; напр **a-ბღაჭ** дается на букву **ბ** (**ბ**).

В именах существительных в скобках приводятся редкие, а также параллельные формы множественности; напр.: **a-ჰჭრთუა** (მრ. **აჰჭრთუა, აჰჭრთუა**)...; **ა-ჰკუნ** (მრ. **აჰკუნთუა...; ჰკუნთუაჰკუნა**)...; **ა-ფსუა** (მრ. **აფსუა**)...; **a-უაჭ** (მრ. **აუა**)...; **a-ფაბა** (მრ. **აბაბა**)...; **ა-რფა** (მრ. **არფა**)...; **ა-წა** (მრ. **აწა**)...

Глагол в Словаре дается в форме масдара (отлагательного имени действия). За масдаром следует личная форма глагола (III лицо единственного числа), как правило—в дористе (являющемся в абхазском глаголе простейшим образованием) и в отдельных случаях—в настоящем времени.

В процессе работы над Словарем выяснилось, что с использованием масдара в качестве словарной формы глагола связаны определенные трудности. Так, например, оказалось невозможным отразить в Словаре такие глаголы, которые не имеют масдара (напр., статические глаголы). В некоторых случаях для показа глаголов, не имеющих масдара, в квадратных скобках приводятся масдара сугубо грамматического, искусственного, образования. К ним приписаны в скобках личные формы глагола.

Вполне очевидно, что для составления Словаря абхазского языка должны быть использованы принципы, лежащие в основу восьмитомного «Толкового словаря грузинского языка» (1950 г.); в частности, для выявления лексического богатства абхазского глагола было бы необходимо за лексическую форму глагола принять личную форму глагола так же, как это имеет место в Толковом словаре грузинского языка.

Означенные принципы, естественно, должны быть припоровлены к структуре абхазского языка.

В целях разграничения переходного и непереходного глаголов, некоторые масдара приведены по два раза, как самостоятельные лексические единицы (напр., **a-ფწარა 1. (ფწარაფწარა)**...; **a-ფწარა 2. (ფწარაფწარა)**...

Абхазские слова даны с ударениями.

Как правило, абхазские лексические единицы иллюстрированы фразами, взятыми, главным образом, из живой абхазской речи.²

Автор.

¹) По разным причинам, главным образом технического порядка (шрифт), печатание Словаря сильно затянулось.

²) Автором составлен и Абхазско-русский словарь (примерно такого же объема). Первичная редакционная обработка уже проведена профессором К. В. Ломтатидзе.

პა 1. ურთხელი.

პა 2. ფაცხის აიენის წინა საძირკველი; შდრ. აიხტ.

პა 3. ლველი.

პა 4. აი; პა ჰარა ჰაუნტ აი ჩენი სახლი.

აა 1. აბა; აა, უჩიუმტრწესტენ! აბა, ნუ გაინძრევი!

აა 2. რიცხვითი სახელი ააბბ-ს შეკვეცილი ფორმა; აა-წიპკ რვა ვაშლი; აა-უნტკ რვა სახლი; აა-წლპკ, აა-წლაკტ რვა ხე; აა-მანტკ რვა მანეთი; აა-ჩიპტკ რვა ცხენი; აა-ბჟიკ რვა ძროხა; აა-ჯმპკ, აა-ჯმაკტ რვა თხა; აა-ჩიკ ბზრიაკ რტმომუტ რვა კარგი ცხენი ჰყავთ; იხ. ააბბ.

ააბა მერვე (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი).

ააბბ რვა (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი); აანტიტ ააბბ რვაჯერ რვა; აშეყუქუა ააბბ აანსუეიტ რვა წიგნი ვიყიდე; ასანთ ააბბ ირტკტუ მერვე საათია; ასანთ ააბა რტტ სყალარიტ რვა საათზე ვიქნები; ააბა რტტ ჟაა მიწუტუ ტტუტ რვას აიი წუთი აკლია.

ააბა-ააბბ რვა-რვა (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი) ააბა-ააბა წიან პანტიტ რვა-რვა ვაშლი გვერგო; აა-შეყუქუ ააბა-ააბა მანთ ჰია იანსხუეიტ რვა წიგნი რვა-რვა მანეთად ვიყიდე.

ააბა-ააბბლა რვა-რვა, რვა-რვად (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი); აშეყუქუ ააბა-ააბბლა ვიქუქუწი წიგნები რვა-რვად დააწყვი!

ააბატით მერვე; ააბატით აკლანსს მერვე კლასი.

ააბაპუ რვაოდე (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი).

ააბტკაა, უაჟჟ ააბტკაა ამას წინათ, ახლანხან; ააბტკაა არს ღტყან ახლანხან აქ იყო.

ააბტარა (იააიგრიტ, იააიგატიტ) მოტანა (მოაქვს, მოიტანა), მოყვანა (მოჰყავს, მოიყვანა); უჯტბა აუნტყა დაანტ (დააგან) შენი ამხანაგი შინ მოიყვანე აჩიკ ააგან ცხენი მოიყვანე აშე-

ყუ უაწიკ იააიგრიტ წიგნს ხელ მოტანს; აქღტ აძტ იაანაგატიტ მორი მღნარემ მოიტანა, ჩამოიტანა.

ააგატიტ (მრ. ააგატიტუტ) მოსატანი.

აანდგლარა (დაანდგლაეიტ) მოდგომა (მოდგა); აჩიკუაჯ აგუანში დაანდგლაეიტ ცხენოსანი ჰიშკარს მოადგა.

ააზახაა ბუთხუზა; შდრ. ააძახაა.

აათგლარა (დაათგლაეიტ) შეჩერება (შეჩერდა), შედგომა (შედგა); დანანაღსა, ფტორაკ დაათგლაეიტ, ნას დეითანდუქულაეიტ რომ დაიღალა, ცოტა ხანს შეჩერდა და ისევ გასწია, გაუღდა გზას.

ააი პო, კი, დიახ; ააი, არს ღტყოტუტ პო (კი, დიახ) აქ არის; უან უტყახმა? — ააი, სტყან იქ იყავი? — დიახ, ვიყავი.

ააი საუბ. მომსვლელი; ანტი ღტყოტუტ, ააი ღტყოტუტ, მომსვლელიც არის და მომსვლელიც.

ააიბრა (იააიბრიტ) ერთმანეთის შეუთხეება (ერთმანეთს შეუთვისნენ), ერთმანეთის შეგუება (ერთმანეთს შეგუენ), ერთმანეთის შეწყობა (ერთმანეთს შეეწყვენ); აიკუციაა მიაიბრიტ ამხანაგები ვერ შეგუენ (ვერ შეეწყვენ, ვერ შეუთვისნენ) ერთმანეთს.

ააიგუან 1. ახლო, ახლოს, მახლობლად; არს, ააიგუან ღტხრიტ აქვე, ახლოს ცხოვრობს. სახლობს; იააიგურუტ ახლოა, ახლოსაა; იააიგურუტმა? ახლოა? 2. ამას წინათ, ახლანხან ახლო ხანში; დიდი ხანი არაა, რაც...; ააიგურუტ არს ანტყალა ეს ახლანხან მოხდა; დიდი ხანი არაა, რაც ეს მოხდა; საშინ ააიგუან ღტყან, ღტეიტ ჩემი მამა ამას წინათ, ახლანხან იყო და წავიდა; ააიგუან ღტუბანხტრუტმა? ის ამ ახლო ხანში ხომ არ გინახავს?

საიგუარა 1. (იააიგურიტ, იააიგუეიტ) მოახლოვება (ახლოვდება, მოახლოვდა); აქვიპიარს ააიგუეიტ ვადა (დრო) მოახლოვდა.

საიგუარა 2. ახლოს, მახლობლად, -თან; სა-აიგუარა დენხრიტ ჩემს მახლობლად ცხოვრობს; აუნჯ საიგუარა დეგლოუპ სახლის ახლოს (მახლობლად) დგას; სახლთან დგას.

ააიგუა-სრგუა ახლო-მახლოს, ახლო-მახლო. საიგუაზარა (ააიგუაზაეიტ) მოახლოვება (მოახლოვდა); აქვიპიარს ააიგუაზაეიტ ვადა მოახლოვდა.

საილახსულარა (იააილახსულაეიტ) ჩამოღამება (ჩამოღამდა).

აანრა (დაანიუეიტ, დანიტ) მოსვლა (მოღის, მოვიდა); საშს დანიუეიტ ჩემი ძმა მოღის; სასრს დანიტ სტუმრად მოვიდა; უანი! მოღი შღრ. აარს.

საკედგგლარა (დააკედგგლაეიტ) შემოვლა (შემოიარა), გამოვლა (გამოიარა); სარა სკუაჟ უაკედგგლ! შემოიარე, გამოიარე; ჩემთან შემოიარე, გამოიარე!

აკედგსკა ამას წინათ, ახლახან, დიდი ხანი არაა...; აკედგსკაოუპ არი ანტყალა ეს ახლახან მოხდა; დიდი ხანი არაა, რაც ეს მოხდა; აკედგსკა დტყან ამას წინათ, ახლახან იყო ის (ა დამი იარს).

სამთა დრო, ეამი, ხანი; სამთა ბზრა ჰთა-გტლოუპ კარგ დროში ვცხოვრობთ.

სამესტა აზნაური; სამესტაცია აზნაურობა (კ რ ბ.), აზნაურები.

სამესტარა აზნაურობა (აზნაურის წოდებდა); აზნაურად ყოფნა, აზნაურის მდგომარეობა; სამესტარა დანშთან აზნაურობას ემიებდა.

სამესტახა შემდეგ; არი სამესტახა ამის შემდეგ; უარა უნამესტახა იციანთადა? შენს შემდეგ ვინ ილაპარაკა? შიარა შიჩიჟ სამესტახა, ზეგე ჰარა ჰჩიჟ რეილაგუპ თქენი ცხენის შემდეგ, ყველა ცხენს ჩვენი ცხენი სჯობია.

სან ... დროს; ას დუ ან დირტ დიდი თოვლის დროს დაიბადა; აძხურა სან წყალ-დიდობისას; ანარა სან ქორწილის დროს; სარა სან ჩემს დროს; უარა უნან შენს (ძამაკაცი) დროს; ბარა ბან შენს (დედაკაცი) დროს; იარა ინან მის

(ძამაკაცი) დროს; ლარა ლან მის (დედაკაცი) დროს; ჰარა ჰან ჩვენს დროს; შიარა შიან თქვენს დროს; დარა რან იმთ დროს.

[სანაგარა]: არი იანანაგოზეი? — არი ეგდანაგომ ეს რას ნიშნავს? — ეს არაფერს არ ნიშნავს.

სანგლარა (დაანგტლაეიტ) გაჩერება (გაჩერდა), დადგომა (დადგა); დარჩენა; ასანთ აანგტლაეიტ სათი გაჩერდა, დადგა; მჩებ-ტკ დანანგტლოიტ ერთ კვირას დარჩება; დანანგტლაკუა დტეიტ არ დაიცადა და წავიდა; უანანგლ! გაჩერდი დაიცადე!

ანდა ღობე; ამხე ანდა იკერტ ყანა შემოღობა; აკამბანშ ანდა ფნაეიეიტ კამჩმა ღობე გაარღვია.

ანდავტხ (ა ღ უ) ყუაფიცარი, ნაკვერდულა.

ანდან პირას (ტ ყ ი ს ა, ყ ა ნ ი ს ა); ბბნა ანდან დენხრიტ ტყის პირას სახლობს; აჟი ამხ ანდან რქეირაჰიუეიტ ძროხას ყანის პირას აძოვებს,

სანკლარა (იანარკლაეიტ) 1. გაჩერება (გაჩერა), შეჩერება (შეაჩერა); სმუასუკ დაანარკლაეიტ გამველი გააჩერა, შეაჩერა; აშს (აშაცარს) აანარკლაეიტ სისხლის დენა შეაჩერა; 2. დაყენება (დააყენა), შეყენება (შეაყენა); აჩიჟ ერანხაყ იანარკლაეიტ უცბად ცხენი დააყენა, შეაყენა. 3. დაჭერა (დაიჭირა), ხელში აღება (ხელში აიღო); ინტპიჰა აანარკლაეიტ მისი სადღეგრძელო აიღო; ინაბე აანარკლაეიტ ხელი დაუჭირა; აწიცა აანკლ! ჰიჰა აიღე, დაიჭირე!

ანტთე რეაჟერ.

საპკრა (იააპკაუეიტ, იააპკორტ) გაცოფება (ცოფდება, გაცოფდა).

სარა 1. უროხლის ტყე.

სარა 2. ბრალი, დანაშაული; სარა რდუპ ბრალი მიუძღვის; სარა ზდტდა? ბრალი ვის მიუძღვის?

ზარს (დააუეიტ, დანიტ) 1. მოსვლა (მოღის, მოვიდა); სუჯნა დანიტ ჩემი ამხანაგი მოვიდა; აუნტყა სანიტ შინ მოვედი; აცი ანიტ ხარი მოვიდა; 2. (დ რ თ ი ს) დადგომა (დგება, დადგა); ბტენრა ანიტ

ზამთარი დადგა; ჰცარს პამთა ანიტ ჩენი წასვლის დრო მოვიდა, დადგა; ჩენი წასვლის დრომ მოაღწია. 3. ამოსვლა (ამოდის, ამოვი-და); ახუქ ეხაჟტეცუა ანიტ ბავნეს კბილები ამოუვიდა; აჰასკაგუნ ანიტ ბალასი ამოვიდა.

პარლა, აარლა ჰია ძლივს; არი აში აარლა დტლამოიტ ამ კარში ძლივს (შემო)გტევა; აარლა ჰია იჰაჰქუა ეიხტიგოიტ ფე-ხებს ძლივს მიათრევს; აქდტ აარლა ჰია იშტტსხაიტ მორი ძლივს ავწიე; აარლა ჰია იფსტ თრტუპ სული ძლივს უღვას, სულს ძლივს ღაფავს.

პარლა-აარლა ჰია ძლივძლივობით, რის ვაი-ნარობით; აარლა-აარლა ჰია დაანტ ძლივძლივობით მოვიდა.

პარტრა (იააირტუეიტ, იააირტრტ) 1. გაღება (აღებს, გააღო); აში ააირტრტ კარი გააღო; 2. გახსნა (ხსნის, გახსნა); აიზარა ააირტრტ კრება გახსნა.

პარფშორა (იააირფშაიტ) გამოაშკარაება (გამოაააშკარავა), გამომჟღავნება (გამოამჟღავ-ნა); აუს ააირფშაიტ საქვე გამოაააშკარავა, გამოამჟღავნა.

პარჰირა (იააირჰირტ) მობრუნება (მოაბრუნა), **პარცი** (საპირისპირო ნერცი) 1. აარცი, აძ-აარცი მდინარის გამოღმა; სარს აარცი სუნხრიტ, სკზხა ნერცი დუნხრ-იტ მე გამოღმა ვსახლობ (ვესოვრობ), ჩემი ამხანაგი—გაღმა; აარციჟა დტრიტ წყალს გამოღმა გამოვიდა; სკზხეი სარტი ნერცი-აარცი ჰანხრიტ მე და ჩემი ამხანაგი გაღმა-გამოღმა ვსახლობ (ვესოვრობთ); 2. კერის ერთ-ერთი მხარე; ახუშთაარაყნტ ბმცა ეიქტუპ, აუჰა ნერცი-აარცი იტიორუპ კერაზე ცეხლი ანთია, ხალხი იქით-აქით ზის.

პარცი (საპირისპირო ბნარცი, ნარციტ) რელიგ. სააქაო.

პას ქვეტყე:

პასთა შედარებით; უირა უაასთა არი დტეშქარტუპ შენთან შედარებით ეს ბავშვი; უი აშიყტუ პასთა არი აშიყტუ ხარადბ ეიღვჯუ იმ წიგნთან შედარებით ეს წიგნი გაყილებით უკეთესია; ეს წიგნი იმ წიგნზე გაყი-ლებით უკეთესია.

პასკაგარა (იასკეტიგეიტ) 1. ახლოს მოწევა (ახლოს მოსწია); ასტრლ აასკეტიგეიტ მაგიდა ახლოს მოსწია; იასკაგარა ირგტლ! მოსწიე ახლოს და დადგი; 2. (გა)მოცილება (მოაცილა); აუნტნდა დაასკეტიგეიტ სახ-ლამღე მოაცილა,

პასკარა (დაასკარიტ, დაასკეიტ) მოწევა (აქეთ იწევეს, მოიწია); უაასკაგ! მოიწიე!

პასკაფხარა (დაასკაიფხეიტ) ახლოს მოხმობა (მოიხმო).

პასრა ქვეტყეანი ადგილი.

პატრა (იაატრუეიტ, იაატრტ) გაღება (იღება, გაიღო); აში აატრუეიტ კარი (გა)იღება.

ააფთრს მწევემების საზამთრო საღვომი ადგილი ბარში.

ააფხარა (დააფსეიტ) დაღლა (დაიღალა); აუს შვტზუაზ საათსეიტ მუშაობით და-ვიღალე; ციგმა საათსეიტ ძალიან დავი-წალე.

ააფხა დაღლილი, დაქანცული, დაშავრალი აუჟ პატესა დაღლილი, დაქანცული კაცი.

ააფშორა (დააფშეუეიტ, დააფშორტ) 1. მოხედვა (აქეთ იხედება, მოიხედა); ჰარა ჰახხ დააფშორტ ჩვენენ მოიხედა; 2. ღვიძი-ლი (ღვიძავს, ეღვიძა); ახუქ დააფშეუ-ეიტ ბავშვს ღვიძავს; 3. გაღვიძება (იღვიძებს, გაიღვიძა), გამოღვიძება (იღვიძებს, გამოიღვიძა); შირთახბდ დააფშორტ იღვიძებს ხოლმე ღილა-ადრთან; დააფშეჰა? გაიღვიძა? გა-მოიღვიძა? 4. დაცდა (დაიცადა), მოცდა (მოიცადა); მუნაკტ სააფშეუეიტ. ნსს სტრიტ ერთ დღეს დავიციდი, მერე წა-ვაღ; დაჩა ფტტრაკ დააფშეუეიტ კადეც ცოტა ხანს დავიციდის, მოიცდის; ფტტრაკ უააფშეუტ! ცოტა ხანს დავიციდე! 5. გამოაშ-კარაება (გამოაშკარავა), გამოჰკლანება (მკლავდება, გამოჰკლავდა); ანაძა ააფშორტ საიღუმლო გამოაშკარავა.

ააფხარა (დააიფხაროიტ, დააიფხეიტ) მოხმობა (იხმობს, მოიხმო); ახუქ დაასფ-ხეიტ ბავშვი მოიხმე.

ააფუნ გაზაფხული; ააფუნტუ გაზაფხულია; პაფუნ ფხაროლუპ გაზაფხულზე თბილა;

ბაფუნ მზქურტუ გაზაფხულის თეეობია; ბაფუნ აჯგქურტი ლარწორტ გაზაფხულზე სომინდს თესავენ.

ბაფუნლაწარა ანეული,

ბაფუნრა გაზაფხული; ბაფუნრორტუ გაზაფხულია; ბაფუნრა აბიტ გაზაფხული დაღა; ბაფუნრან გაზაფხული იყო.

ბაფუნრაზარა (ბაფუნრაზაბეიტ) გამოზაფხულეზა (გამოზაფხულდა, გაზაფხულდა).

ბაფუნტი გაზაფხულისა, საგაზაფხული; ბაფუნტი იუსურაქუა გაზაფხულის სამუშაოები,

ბაშა ზარმაცი; ბუაჯ ბაშა ზარმაცი კაც; შდრ. ბაშაჯ.

ბაშარა 1. სიზარმაცი, სიზანტი, მცონარება; ბაშარა ილსტ სიზარმაციმ დასძლია; იბაშარაქუა კანთსეიტ სიზარმაცი დასძლია;

2. (დაამორტი, დააშეტი) ზარმაციბა (ზარმაციბ, იზარმაცი), ზანტობა; უმაშან ნუ ზარმაციბ, ნუ ზანტობ; აუსურაქუა დააშემ მუშაობაში არ ზარმაციბ.

ბაშარაქუა მრ. (მხ. ბაშეშ).

ბაშაჯ (მრ. ბაშაცია) ზარმაცი, მცონარე, ზანტი; შდრ. ბაშა.

ბაშთრა (დაბრშეტი) 1. გამოგზავნა (გამოგზავნა), გამოშევა (გამოშევა); აბუნ აბუქტ აქტთარაბ დააშთ; ზაფხულში ბაშეში სოფელში გამოშევი უახნენიშა უანენილაკმ, ატელეგრამმა ბაშთ; ადგილზე რომ ჩახვალ, დეაში გამოგზავნე!

2. მიღება (მიიღო); ბაშა ბაბრშეტი სიქე მიიღო (ჩვეულებების მიხედვით სიძის პირველი მიღება სიმამრის ოჯახში); 3. საუბრ. გამოსროლა (გამოსროლა); ბაშელ ბაშთ; ბურთი გამოისროლე!

ბაშეშ (მრ. ბაშარაქუა) მარე.

ბაშეშ რეასი (არაადამიანი).

ბაშეშტ რეასი (ადამიანი).

ბაშეშტკ რეასი (ადამიანი).

ბაცარა (ბაბიტრტი, ბაბიტრტი) მოღენა (აქეთ დენის, მოღენა), მოსხმა (აქეთ [მო]სახსამს, მოსახსა), მორეკვა (მორეკვა, მორეკა); აკამბაშქუა ბაბიტრტი კამეჩეზი მორეკა, მოსახსა; ბუახაბდ ბაბიტრტი რემა მოსახსა, მორეკა; ბეი ბაბიტრტი ძროხა მოღენა.

ბაბამთა გაზრდილი, გამოზრდილი; არრ ბაბამთა იოუბ ეს ჩენი გაზრდილია, გამოზრდილია.

ბაბარა 1. (ბაბაბრტი, ბაბაბრტი) ზრდა (ზრდის, ზარდა), გაზრდა (ზრდის, გაზარდა), გამოზრდა (ზრდის, გამოზარდა), აღზრდა (ზრდის, აღზარდა).

ბაბარა 2. (ბაბრტი, ბაბრტი) მოწვდომა (აქამდე წვდება, მოწვდა); ბაბახა კაბქუა სარა სუგნდა ბაბრტი თოკო მოკლეა ჩემამდე ვერ წვდება,

ბაბატე გასაზრდელი, აღსაზრდელი; ბაბატე გასაზრდელად, აღსაზრდელად. ბაწიბ ტომარა.

ბაბწ წერილი ღველი, თასბა.

ბაბტე სიბრძნის კბილი.

ბახარა (ბახაბეტი) მოხვედრა (მოხვდა); ბახაბახაბეტი ქვა მოხვედა.

ბახარა (ბახაბეტი, ბახაბეტი) მოწვევა (აქეთ სწევს, მოსწია); ბახაბ ბახარა ბახა უახს! სკამი მაგიდისკენ (მაგიდასთან) მოსწიე!

ბახაბტე სიბრე კბილი.

ბახუარა (ბახაბეტი, ბახაბეტი) 1. ყიღვა (ყიღულობს, იყიღა); ბაბაბაბრ ბახუ. ბახტუა ბახაბეტი ბაბაბაბი ქული ვიყიღ; ბახტუაბა ბახუარა ნაღდ ფულად ყიღვა; ბახტუარა ბახაბეტი ჩაიღულის წყალი დალია; 2. ბაღვა (ბაღვს, ბაღო); ბუღაბ ბახუ! ბაღუ ბენი ჯოხი ბახაბეტი სემპიტი! ბაღუ ბეტი!

ბახუაბი საყიღელი; ბახუაბტიუა რაბიანტ; ბახტუაბი საყიღელი ბევი ბაქეს.

ბახუაბე მყიღელი, მუშტარი.

ბახწიბ მხოლოდ გამოთქმაში ბახწიბ ბახტურამ ბახუარი ბახუაბ; შდრ. ბახტ-ბლტი.

ბახტ ბახტის ბახტის წინა სიბრეკელი; შდრ. ბა 2.

ბახტე ბახტ; ბახტე; ბახტე-ბახტე ბახტე-ბახტე; ბახტე ბახტე ბახტე ბახტე.

ბახტე-ბახტე ბახტე-ბახტე.

ბახტარ ბახ ბახტარ.

ბახტარ (ბახტარტი) ბახტარება (ბახტარდა); სარა ბახტე უახაბეტი ბახტარეტი ჩემენი

ბავნიელორა (იაბანიტლიეიტი) შენობაში შემოშეება (... შემოშეა); ხსუტქ დაბ-ნატელ! ბავში შემოშეი! ალბ ჳნაუმტქ-ლანი! ჰალს ნუ შემოშეები

ბავრა (იაბუტეიტი, იაბუტი) ხმის მოღწევა; (მიისმის, მოისმა), (ხმა აღწევს აქამდე, აქ ხმამ მოაღწია); ხარანტიი ბუტქ აბუტი შორიდან რალაყ ხმა მოისმა (რალაყ ხმამ მოაღწია).

ბავუ ბერეე (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ბავუ რვა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აბ-ხანცია რვა ადამიანი; ბავუ-ჰისა რვა ქალი.

ბავუ-ბავულა რვა-რვა, რვა-რვად (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აწუბცია ბავუ-ბავულა იბნატლაი მოწაფეები რვა-რვა შემოშეი

ბავუტქ რვა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ბავუტქ ახანცია რვა მამაკაცი; ბავუტქ ჰისა რვა ქალი; ბავუტქ აუსუცია რვა მუშა

ბავუტქ-ბავუტქ რვა-რვა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ბწუცია ბავუტქ-ბავუტქ ჰანმოუტქ რვა-რვა მხა გეყავს.

ბავუტქუა რვაოდე (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ბბ 1. მამა; იბბ იხათატსათა; იბბ იბტ აახწიანტ იხაგტლოუტ ბირწაყარდნილი მამა.

ბბ 2. ბოტი, ვაცი (მამალი დ ბუტო დ ა ვ ი თხა ფხრის წინამძღოლი).

ბბაა გამხდარი; მჰლე, ხორცდაყრილი. აუბუ ბბაა გამხდარი კაცი; აჩხ-ბბაა მჰლე ცხენი; ჯაგლაგი, ჯახრაკი ცხენი; ბწი-ბბაა მჰლე ძროხა; იბბანატუ მჰლეა, გამხდარია.

ბბახხარა (იაბაახბეიტი) გახდომა (გახდა); დამჰლეეება (დამჰლეედა), ხორცის დაყრა (ხორცი დაყარა).

ბბაჰ აბაზი; აბაზიანი; ბბბჰ იათსრუტ აბაზი ღირს.

ბბაჰფხს აბაზისა, ბბაჰად ღირებული.

ბბბნ ეგერ, ეგე; ბბბნ დახბუყოლუ ეგერ არის; ბბბნ დახბააუტ ეგერ მოდის; ბბბნ ეხბ-ქბუტ ეგერ გლია.

ბბბნა 1. აბანი; ბბბნაყნუ სჩბტსკუბეიტი აბანიში ეიბანაეე. 2. აბაზანი; ტყუარჩბლ ბბბნატქუა ტყვარჩელის აბაზანები; ბბბნა დთაილტ აბაზანაში ჩაივლია.

ბბბნთ ისინი, იგინი (მხედველობის არე-ში მყოფენი და მოსაუბრეთათვის გარკვეული ცნობილი).

ბბბნხ: ბბბნს ბბბრს ასე ისე; იხ. ბბბრს.

ბბანსუბტი იმოღენა.

ბბბრ აი, აგერ, აგე; ბბბრ დახბუყოლუ აი აქ არის; ბბბრ ბრბგდუ დაბტი აგერ ესეუ მოვიდა.

ბბბრთ ესენი, ეგენი; იხ. ბრთ.

ბბბრთბსუბტი ამღენი; იხ. ბრთბსუბტი.

ბბბრს იხ. ბბბნს.

ბბბრსუბტი ამღენი; იხ. ბბბსუბტი, ბრს-უბტი, ბსუბტი.

ბბბრსუნტი ბქედანი; იხ. ბბბსუნტი, ბრს-ტი, ბსტი.

ბბბს ასე, აგრე; ბრბ ბბბს იბუყოლუბეი? რატომაა ეს ასე? ბრბ ბბბს ირჩბტ? ეს ასე დაკეცი ბრბ ბბბს აუბ ეს ასე; ბბბს აუბეი? ხომ ასეა? ბბბს იბბბმა? აგრე ბქეა? ბბბს იბბბრუ? ნუ თუ აგრე ბქეა? იხ. ბრს.

ბბბსალა ბმგვარად, ბმრბგად, ბმნიარად.

ბბბსყ ამღენი.

ბბბსუბტი ამღენი; იხ. ბბბრსუბტი.

ბბბსუბუტქ ამღენი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ბბბსუნტი ბქედანი; იხ. ბბბრსუნტი.

ბბბშრა (დინბბუეიტი, დინბბუიტი) 1.

იბობა (ეობება, ეობა); ქერთბტელა ბლაცონ რაცბიანტ იბბბუბან სბქართელოს ბეერი მტერი ეობობოდა; 2. გაწყრომა (უწყრება, გაუწყრა), დატუქსვა (ბუქსავს, დატუქსა); ბბ იფს დინბბუეიტი მამა შვილს უწყრება ბბბბბეი 1. ბბბის ქმარი, გამბრდელი; 2. მომგ. ნათლულის მამა ნათლისა და მისიანებისთვის (იბბბრბგზ იბბ დბბბბგზ იბგ).

ბბბცია მრ. (მხ. ბბ); ჰბბბცია ეიქულაციონუტ ჩვენი მამები ერთი ხნისანი, ტოლნი არიანი; ურ ბნტყალა ჰბბბცია, ურთ რაბბცია რხბბან აუბ ის მოხდა ჩვენი მამების, იმათ მამების დროს.

ბბბდუ ბაბა. ბაბუა,

ბბბბაც ბბბაცი.

ბბბბფბაწი დედისერთა (ვბბბ), სბბბყეა-სბბბყეი: მამისერთა.

ბბბ-ფბეი მამა-შვილი.

ბბბბ ეგე, აგერ იქ; ბბბბ დტიონუტ აგერ ზის.

ბბბნი ის, იგე (მხედველობის არეში მყოფენი); იხ. ბბბნი.

აბნირახეტი აქეთური; შდრ. ანრჩახეტი. აბნეხეტი შეშვიდე (არადაშიანი); აბნეხეტი აკლასს შეშვიდე კლასი.

აბრა მამობა; აბრა სწავლიერ (სწავლებელი) მამობა გამოწია,

აბრან აქ; აბრან დეკოლუ აქ არის; აბრან ინარკნე უბრანანდა აქედან მოყოლებული იქამდე; შდრ. არან.

აბრანა 1. გამზრდელები, ძიძანთი, გამზრდელების ოჯახი, გამზრდელების მოგვარენი, საგვარეულო; 2. გათხოვილი ქალის შშობლების ოჯახი, თავის სახლი.

აბრანტი აქედან (ადგილი); იხ. არანტი.

აბრანანდა აქამდე (ადგილი).

აბრანტი აქაური; იხ. არანტი.

აბრანგა ყაჩალი, ავაზაკი, ფირალი.

აბრანგარა (დაბრანგეიერი, დაბრანგი) ყაჩაღობა (ყაჩაღობს, იყაჩაღა), ავაზაკობა (ავაზაკობს, იავაზაკა),

აბრანგაწას ყაჩაღურად, ავაზაკურად.

აბრანტი აქაური; აბრანტი ამიერ ბზროუ აქაური ხილი კარგია; შდრ. არანტი.

აბრანხა აქეთ; შდრ. არანხა.

აბრან ეს; შდრ. არან.

აბრი სყარა ამოდენა, ამდენი; აბრი სყარა აუბა ეიზანე იმბანკუბე ამოდენა ხალხი თავმოყრილი არ ენახა; აბრუკ აბრი სყარა იზწმთებუამ ბავშვი ამდენს ვერ ასწევს.

აბრი ეჩიფში ამისთანა.

აბრან ნახეს ამას იქით, ამის იქით, ამის შემდეგ.

აბრანახა აქეთა მხარეს; შდრ. არანახა.

აბრანახათ ამ საათში,

აბრანენტი იხ. აბრანენტი, უაენენტი.

აბრანეფი ახლა; აბრანეფი სანაირ ახლა მოვედი. აა აბრანეფ-ბრანეფი დენდელწიერ ეს ეს არის გავიდა; იხ. აბრანეფი, უაენეფი.

აბრანეფიყუა ახლავე; აბრანეფიყუა იაივან! ახლავე მოიტანე აბრანეფიყუა იყაიწორიერ ახლავე გააკეთებს.

აბრანესყ იხ. ასესყ.

აბრანეუაეფი იხ. აბრანეუაეფი, უაენეფი.

აბრანეუაეფიყუა იხ. აბრანეუაეფიყუა, აბრანეუაეფიყუა, უაენეფიყუა.

აბრანეხა გათხოვილი ქალიშვილის დაბრუნება დედ-მამის სახლში გათხოვებდან, დაახლოებით ერთი წლის შემდეგ.

აბრანეხა მამინაცვალი.

აბრანეხა ჰია იხ. აბრანეხა ჰია.

აბრანეხეწი ჰია იხ. აბრანეხეწი ჰია.

აბრანეთა მამის ნათესაობა.

აბრანეთა საკლავი (დაკადილი ბოტი).

აბრანეხა მამასავით, მამობრივად.

აბრანეხა მამამთილი (ათანკა ლზე), სიმამრო

(ამაპი იზე).

აბრანეხარაა ქმრისთვის ცოლის შშობლები; ცოლოური; ამაპი აბრანეხარაახე დეკერი სიქე ცოლოურს წავიდა; კიუტაა სანბრანეხარა როუტ კიუტეში (კიუტე გვარია) ჩემი ცოლოურები არიან.

აბრანეხდა (აქვანეს ლზე ლხანა იაშ) მახალი; (ახანეს იზე იქვანეს ლაშ) ცოლის ძმა.

აბრანეხარა იარალი; აბრანეხარა შტერხეიერ იარალი იაღეს; აბრანეხარა დეიქეშიერუა, დეიბტოლუ იარალით შეკაზმულია, აღბურვილია; აბრანეხარა იჩინეიქეიერშიეიერ, იჩინეიბეიერ იარალით შეიკაზმა, აღბურვიდა; აბრანეხარა დეიქეხნეხლა დეკოლუ იარალით შეკაზმულია, აღბურვილია; აბრანეხარა ამთაწარს იარალის დაყრა.

აბრანეხარამათა შეიარაღება, იარალი.

აბრანეხარაფეც საბეგი (ქბილი).

აბრანეხინტი იხ. აბრანეხინტი, უაენინტი.

აბრანეფი იხ. აბრანეფი, უაენეფი.

აბრანეუაეფი იხ. აბრანეუაეფი, უაენეფი.

აბრანეუაეფიყუა იხ. აბრანეუაეფიყუა, უაენეფიყუა.

აბრანეუაეფი, ბრიყვი; აუაუ აბრანეუაეფი კაცი; უანგა ძაბგარან დეუმეშტენ (ანდახა) გიქი დასაქმე და უკან გამოუდექო; უანგა სასარან დეუმეშტენ (ანდახა) „შენს ბრიყვის სტუმრად ნუ გაუშვებ“.

აბრანეტიორ აბრანეტიორი.

აბრანეტიცია აბრანეტიცია.

აბრანეტიორ აბრანეტიორი.

აბრანეტიორან აბრანეტიორანობა.

აბრანეტიორანარა აბრანეტიორანარა.

აგუტუ ტყაპანი, ზღართან; აძქ აგუტუ ჰია ღელთაჰაიტი წყალში ტყაპანი, ზღართანი მოაღინა; აგუტუ ააშთსერგეიტი ძირს (მაგ. მიწაზე) ზღართანი გავადინე.

აგააურტმ არაფერია; უი აგააურტმ ეს არაფერია; შდრ. აგეურტმ.

აგეურტმ იხ. აგააურტმ.

აგრანახ მეორე მხარეს.

აგრანახტოი იქითა მხარისა.

აღრეს მისამართი, ადრესი,

აღუქატ ვეჟილი, აღვოკატი.

აღრანახუხა მესამე დამეს,

აღრანახინე მესამე დლეს.

აღრანახე ხელმეორედ.

აღრანახეჲ კიდევ, კვლავ, ისევ; აღრანახ-გაჲ იუანსჰიაუა უღტრუოუ? კიდევ რას ვეტყვი, იგი? აღრანახეჲ სხენჰიტი კვლავ დავბრუნდი; აღრანახეჲ უსტდწაალ! ისევ მომაკითხე!

აღრანახუხა მეორე დამეს.

აღრანახინე მეორე დლეს.

აღიანახალა გარედან; აში აღიანახალა იაიტი-უჟიტი კარი გარედან იღება.

აღიანახე გარეთ; აღიანახე უღიღლწ! გარეთ გაქმოდ!

აჟი პო, კი, დიახ; უარა უბრან უყანმა? — აჟი სკუან შენ იქ იყავი? — პო (კი, დიახ) ვიყავი.

აეროჰლან აეროჰლანი. შდრ. აპირჰლან.

აგვუტ აგვისტო, მარიაშობის თვე,

აგინცია აგიაგია.

აგტომიოგრანფია აგტომიოგრაფია

აგტომბუს აგტომბუსი.

აგტონრშია აგტონრშია,

აგტონრშიტი აგტონრშიური; აგტონრშიტი რესპუბლიკა აგტონრშიური რესპუბლიკა; აფსნტტი აგტონრშიტი სოვეტი სოციალისტტი რესპუბლიკა აფხაზეთის აგტონრშიური საბუთთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

აგტორ აგტორი.

აგტორრა აგტორობა.

აზნეკაზე ერთ ხანს; აძქ ეიმწიანე იტრნ. აზნეკაზე სშიტი, ახან ნას იზგულაქნ სტრიტი წყალი აღიდებული იყო. ერთ ხანს

შემშინდა, მაგრამ მერ გაზედუ და გალმა გაყურე.

აიანირა (დიიანიტი) გამარჯება (გაიპარჯა), მორევა (მოერი), დამლევა (დასძლია), ჯონა (აჯობა); აღნ ჰაიიანიტი მტერს მოვერიეთ, ვაჯობეთ, მტერზე გაიპარჯეთ; აქუთარაქუ ესქანაგაღ დესიანიუეტი ჰილაობაში ყოველთვის მერევა, (მძლევეს, მჯობნის); სიიანიტი მოვერე, ვაჯობე, დავძლიე; უსტუნიანიუამ ვერ მომერევი, ვერ დამძლევე; სტუნიანიუამ ვერ მოვერევი, ვერ დავძლევე.

აიანარა (რიეგოიტი, რიეგეიტი) 1. მეორე მხარეზე გადატანა (მეორე მხარეზე გადააქეს, მეორე მხარეზე გადაიტანა), მეორე მხარეზე გადაყვანა (მეორე მხარეზე გადაყავს, მეორე მხარეზე გადაიყვანა), მეორე მხარეზე გაღმოიტანა (მეორე მხარეზე გაღმოაქეს, მეორე მხარეზე გაღმოიტანა), მეორე მხარეზე გაღმოყვანა (მეორე მხარეზე გაღმოყავს, მეორე მხარეზე გაღმოიყვანა); ასქამ უარა უანხა რაგა! სკამი შენკენ გადაიტანე! ასტრლ არანხა რანზევიტი მაგიდა აქეთ გაღმოვიტანე; ახუქქ ნაყ დრაგა! ზავში იქით გადაიყვანე! ახუქქ არანხა დრანზევიტი ზავში აქეთ გაღმოვიყვანე. 2. ვისიმე ან რისიმე წინ გატარება (... ატარებს, ... გაატარა); ასტრლ სანხა რალგევიტი მაგიდა ჩემ წინ გაატარა; ეხან ჰაუბართა სანხა ჩეჲ ზნაკ რარგევიტი დლეს ჩვენი დაწესებულების წინ კარგი დოღის ცხენი გაატარეს; ჩემანუ ღულუქ სკანსალა დრარგევიტი შიმე ავადყოფი სკაციოთ გაატარეს.

აიანი პო, კი, დიახ; შდრ. აანი, აიტი. აიარ 1. (დირიტი, დირიტი) დაწოლა (წებბა დაწვა).

[აიარ 2]. (დირუბ, დრან) წოლა (წევეს, იწვა).

აიარა 1. საპალნე (ტვირთი); ჩი-იარაკ აბან აარგონ ერთი საპალნე ფართალი მოქონდათ.

აიარა 2. ლოგინი, ქვეშაგები; შდრ. აიბრთა.

აიბრთა ლოგინი, ქვეშაგები; აიბრთა ბუარა ლოგინის, ქვეშაგების დაგება; აიბრთა შთებ! ლოგინი, ქვეშაგები ალაგე, აიღე!

ბიასრა (ღრასიტ) 1. გ.ღასლა (გაღავილა); ეგბრახღა ღრასიტ მჟორე მხარეზე გაღავილა. 2. ვაღლა (გაიარა), ჩაღლა (ჩაიარა); აბღ-რუაჟიღე აბრს ღრასიტ ახლა აქ გაიარა; რასლაკგღე ვინც კო გაიღლის; სანტხმა ღრასიტ წინ ჩამიარა (გამიარა); აბრს რასღზ ანუაღ ღღზუწსთაღდაზ? ვინ იყო ის კაცი, რომღღმაც აქ გაიარა (ჩაიარა)? 3. გასღლა (გავიღლა); აბტნრა რასიტ ზამთარი გავიღლა; 4. მოღღვა (იღღვა, მოიღღია); აშოტრ რასიტ ხიღი მოიღღია.

ბიაჟღარა (ღრაჟეიტ) (მაღ., ფეხით, ცხენით, მაღქანიოთ...) გაჩქარებოთ, გამაღღებოთ გავღლა (... გაიარა), ჩაქროღღება (ჩაიქროღღლა); აბრა ჩაღღლა ღრაჟეიტ აქ ცხენით ჩაიქროღღა; აეტრომღღბრღ რაჟეიტ აეტრომღღბრღა ჩაიქროღღა: სანტხმა რაჟეიტ წინ ჩამიქროღღა.

ბიაშა ი. ბეშა.
ბიაშარა ი. ბეშარა.
ბიაშაფა ი. ბეშაფა.
ბიაშაძარა ი. ბეშაძარა.

ბიანშა 1. სიმართღღე, სწორი, ტეწმარიტება; ბიანშა ჰპირზარ სიმართღღე რომ ვტეკვათ; ბიანშა უპიომია? სიმართღღეს ამზობ? რიპიო ბიანშოაუბ სიმართღღეს, ტეწმარიტებას ამზობს. 2. სწორი, პირღაპირი; მართაღღი, აღღაღღ-მართაღღი, გულმართაღღი; აღღაბა ბიანშა სწორი ჯობი; აბზა ბიანშა სწორი, პირღაპირი გზა; ღღუაღ ბიანშოაუბ სწორი, მართაღღი, აღღაღღ-მართაღღი კაცია; უარს უბიანშოაუბ შენ მართაღღი ხარ; აბზა ბიანშა ღღტუბ სწორ გზას აღღას.

ბიანშაზღ მართაღღაც, ნამღღვიღაღღ, ტეწმარიტაღღ; ბიანშაზღ უბი ღღუაღ-ქიოაუბ მართაღღაც, (ტეწმარიტაღღ, ნამღღვიღაღღ) ის პატიოსანი კაცია.

ბიანშარა სისწორე, სიმართღღე.
ბიანჩიკა უჯრეღღი; აკომმუნრსტრი ბიანჩიკა კომუნისტური უჯრეღღი.

ბიანწია 1. ვარსკეღღავი; ი. ბეწია (1).
ბიანწია 2. 1. მწვანე; აღღტ ბიანწია მწვანე მინღღორი; 2. ღღურჯი; აკაბტე ბიანწია ღღურჯი ზღღუზი, ხაღღათი; შღღრ. ბეწია (3).

ბიანწიახარა (ბიანწიახეიტ) 1. ამწვანება (ამწვანღღა); 2. გაღღურჯება (გაღღურჯღღა); შღღრ. ბეწიახარა.

ბიაჟიშა ი. ბეჟიშა.
ბიაჟიშარა ი. ბეჟიშარა.
ბიაჟიშაფა ი. ბეჟიშაფა
ბიაჟიშაფაძარა ი. ბეჟიშაფაძარი.
ბიაჟიშაფაშა ი. ბეჟიშაფაშა.
ბიაჟიშაფაშაძარა ი. ბეჟიშაფაშაძარა.
ბიაჟიშაძარა ი. ბეჟიშაძარა.
ბიბა 1. ობღღოღი; არი ახუტტ ღღეობრუბ ის ბეღღეი ობღღოღი; 2. ტერიღი; აფპიბს ებბა ტერიღი ტალი; ახანწა ებბა ტერიღი კაცი; შღღრ. ბეტღღე.

ბიბაბარა (ეიბაბორიტ, ეიბაბეიტ) 1. ერთმანეთის ნახვა (ერთმანეთს ნახუღღობენ, ერთმანეთი ნახეს); ჰარა ღღასსტ-ღღასსტ ჰაბიბაბორიტ ჩვენ ხშირად ვნახუღღობთ ერთმანეთს; აკჯრ წუტეიტ ჰაბიბაბეიტეღღე ღღიღი ხანია ერთმანეთი აღღარ გვინახავს. 2. გაღღაღღ. ურთიერთობა; ბიკუზციბა ბიბაბარა ბზრა რტემოაუბ ამხანაგებს კარგი ურთიერთობა აქვთ.

ბიბაგა: ბუაღ ტიბაბა მარჯვე, მარღღი, ყოღღაღღი, ხეღღამომავაღღი კაცი; აშინაქე ებბაბა უბტყუენეღღელი თოფი.

ბიბაგარა (ეიბაგორიტ, ეიბაგეიტ) უბტყუენეღღლობა (თ ო ფ ს ა); სშაბაქე ებბაბმ-გეიტ თოფმა მიმტყუნა; ზტბზ ებბაგარ, აკუთბ იტიუბ (ანღღახა) ვისაც ენა უბრის, სოფელი მისია.

ბიბაგუძრა (ეიბაბგუძეიტ, ეიბაბგუძიტ) ერთმანეთის კოცნა (ერთმანეთს ჰკოცნიან; ერთმანეთს აკოცეს, ერთმანეთი გაღღაკოცნეს).

ბიბაღღერა (ეიბაღღერეიტ, ეიბაღღეიტ) ერთმანეთის გაცნობა (ერთმანეთს ეცნობიან, ერთმანეთი გაიცნეს).

ბიბაჟარა (ეიბაჟეიტ, ეიბაჟეიტ) ერთმანეთის მოტყუება (ერთმანეთს ატყუებენ, ერთმანეთი მოატყუეს).

ბიბარა 1. სიბბღღე, ობღღობა; ღღანტხუტღზ ბიბარა ბხტიგეიტ ბეღღეობისას ობღღობა გაღღმოსკაღღა. 2. ტერიღობა.

ბიბარღღერა (ეიბარღღერეიტ, ეიბარღღეიტ) ერთმანეთის გაცნობა (ერთმანეთს აცნობს, ერთმანეთს გააცნო); ჰაბიბარღღერეიტ ერთმანეთს გაგვაცნო; ებბაღღერღღერეიტ ერთმანეთს გაგვაცნეს; ჰაბიბარღღერღღერეიტ ერთმანეთს გაგვაცნეს.

ბიბარკრა (ეიბაირკაუეიტ, ეიბაირკტი) (ლილისა, კილოსი და მისთანების) შეხვევა (იხვეს, შეიხნა), შეკვრა (იკრავს, შეიკრა); აპიენწირაქუა ეიბასკრკტი ლილები შევიხნიე.

ბიბარცარა (ეიბარციოიტ, ეიბარციეიტ) ერთმანეთის დაძინება (ერთმანეთს აძინებენ, ერთმანეთი დააძინეს).

ბიბარძარა (ეიბანდრადიოიტ, ეიბანდრადეიტ) ერთმანეთის დროვება (ერთმანეთს აღროვებენ, ერთმანეთს აღროვებს); ერთმანეთისათვის დაცლა (ერთმანეთს აცლიან, ერთმანეთს დააყალბეს).

ბიბარძრა (ეიბარძეიეიტ, ეიბარძიეიტ) ერთმანეთის, ერთიმეორის დაღუპვა (ერთმანეთს ღუპავენ, ერთმანეთი დაღუპეს).

ბიბაფსახრა (ეიბაფსახაუეიტ, ეიბაფსახიეიტ) ერთმანეთის შეცვლა (ერთმანეთს ცვლიან, ერთმანეთი შეცვალეს), ერთმანეთის შენაცვლება (ერთმანეთს ენაცვლებიან, ერთმანეთს შეენაცვლენ).

ბიბაშრა ომი; აჯგჯტიოლატი ბიბაშრა სამაჟლო ომი.

ბიბაშცია მრ. (მხ. ბიბაშუჯ).

ბიბაშუგა სამხედრო; საომარი; ბიბაშუგან ბღბ სამხედრო გემი; აჩა-ექუბ ეიბაშუგან შავრა (ცხენი) საომარი იყო.

ბიბაშუგ მემომარი.

ბიბახარა (ფეიბახაეიტ) ? 1. დაობლება (დაობლდა); ახუქქ დეიბახაეიტ ბაჟუგი დაობლდა; 2. დაქერივება (დაქერივდა); აფჰბჰს დეიბახაეიტ ქალი დაქერივდა ახანწა დეიბახაეიტ კაცი დაქერივდა.

ბიბაჭარა (ეიბანჭოიტ, ეიბანჭეიტ) 1. ერთმანეთის დაკბენა (ერთმანეთს კბენენ, ერთმანეთი დაკბინეს); ალაქუა ეიბანჭეიტ ძაღლებმა ერთმანეთი დაკბინა; 2. გადატ. ერთმანეთის ჭამა (ერთმანეთს სჭამენ, ერთმანეთი შეჭამეს); ანხუეი ათანცეი ეიბანჭონ დედამთილი და რძალი ერთმანეთს სჭამდნენ.

ბიბგა 1. მთელი; არკცხუ ეიბგა მთელი რიცხვი; 2. უენებელი, დაუზიანებელი, მთელი; აუნჯ ეიბგანჯ ინხაეიტ სახლი უენებელი, დაუზიანებელი დარჩა; დეიბგანჯ დხეჰბირტი მთელი, უენებელი დაბრუნდა; სეიბგანანწუჯ, აკ იგსკრხომ სანამ ცოცხალი ვარ, არაფერს

დავაკლებ; აწი(ვა ეიბგრუჰ ჰიქა მთელია; შიეშეფაყოუ, შიეიბგრმა? როგორ ხართ, ხომ კარგად?

ბიბგთარა (ეიბგთოთიეიტ, ეიბგთეთიეიტ) აწყობა (აწყობს, ააწყო); ამაშენა ზნჯ ეიბგთხეიტ, ნას ეიბგთეთიეიტ მანქანა ჯერ დაშალა, მერე ააწყო.

ბიგუარა (ეიგუტიეიტ, ეიგუტიეიტ) ერთმანეთის ჯიკაობა (ერთმანეთს უჯიკაუებენ, ერთმანეთს უჯიკავენ).

ბიგუთასრა (ეიგუთასლეიეიტ, ეიგუთასიეიტ) ერთმანეთის ხელის კვრა (ერთმანეთს ხელს ჰკრავენ, ერთმანეთს ხელი ჰკრეს), ერთმანეთის ბიძგება (ერთმანეთს უბიძგებენ, ერთმანეთს უბიძგებს).

ბიგულარა მეზობლობა, მეზობლური დამოკიდებულება; ბიგულარა ბზრა ჰანმოუჰ კარგი მეზობლობა გვაქვს.

ბიგურღარა (დეიტიგურღაოიტ, დეიტიგურღეიტ): იქუნ დეიტიგურღაოიტ თავის შვილს შეხხარის; სარა საარან დეიტიგურღაოიტ ჩემს მოსვლას შეჰხარის, ჩემი მოსვლა უხარია.

ბიგუჰ ში წალი.

ბიგძარა (დეიგძოიტ, დეიგძეიტ) ზოგვა, დაზოგვა (ზოგავს, დაზოგავ); გაფრთხილება (უფრთხილდება, გაუფრთხილდა), დაშურება (იშურებს, დაიშურა), დანანება (ენანება, დაენანა); უხჯ უამეიგძან თავს ნუ დაზოგავ; აფანრა უამეიგძან ფულს ნუ ზოგავ, ნუ იშურებ, ფული ნუ გენანება, ნუ, გშურს; იჯაბან დეიგძომ შრომას არ ზოგავს; იხჯ დეიგძომ თავს არ იზოგავს; აჩაქუბ დეიტიგძომ ცხენებს არ ზოგავს, არ უფრთხილდება; უარა უხჯ აკჯ სეიგძომ შენთვის არაფერი მენანება, არაფერი მშურს.

ბიდარა ტვირთი; ბიდარა დუ დიდი ტვირთი; ბიდარა ხდანთა მძიმე ტვირთი; ბიდარა ხდანთა დანწოუჰ მძიმე ტვირთი აწვეს; ძეგმეციაჰ აკჯახშე ბე-გუქე ირტიდაროუჰ (ან დახა) ქალის ერთი სათითური რძე შვიდი ჯორის ტვირთს უდრისო.

ბიდგლარა 1. (ეიდგლოიტ, ეიდგლეიეიტ) 1. ერთმანეთის გვერდით დადგომა (ერთმანეთის გვერდით დგებიან, ერთმანეთის გვერდით დადგნენ); ააჯცია ეიდგლეიეიტ ეიც-

რგხუხუხ მოწაფეები ერთმანეთის გვერდით დადგნენ, ჩამწკრივდნენ; 2. ერთიმეორის მხარის დაქერა (ერთიმეორეს მხარის უქერენ, ერთიმეორეს მხარი დაუქირეს),

[ბიდგულარა 2.] (ვიდგგლოუბ, ვიდგგლან) ერთიმეორის გვერდით დგომა (ერთიმეორის გვერდით დგანან, ერთიმეორის გვერდით იდგნენ); ჯ-წლსკ ვიდგგლოუბ ორი ხე ერთიმეორის გვერდით დგას.

ბიდკვლარა (ვიდღვიკვლეიტი) 1. ერთიმეორეზე მიღებით დაქერა, დაკავება (ერთმანეთზე მიღებით დაიჭირა), 2. ერთმანეთის შედარება (...ადარებს, ...შეადარა) ართ ავჯჯა უზნტიდკლომ: აძიფ დააშა-ჯუბ, აგაჯ ტიამჯახუ რმამ ამ ორს ერთმანეთს ვერ შეადარებ (ამ ორს შორის რა შედარებაა); ერთი ზარმაცია, მეორე კი მოუსვენარი.

ბიდკვხლარა (ვიდკვქსლოიტი, ვიდკვქსლეიტი) ერთმანეთის შეხება (ერთმანეთს ეხებიან, ერთმანეთს შეეხნენ); აფშაბ ციგჯაბ ინსსუა, სწლექუა რგხქუა ვიდკვქსლოიტი როდესაც მაგარი, მძაფრი ქარი ქრის, ხეების კენწეროები ერთმანეთს ეხება.

ბიდქახლარა (ვიდღტიძახლოიტი, ვიდღტიძახლეიტი) ერთმანეთს მიკერება (ერთმანეთს აკერებს, ერთმანეთს მიაკერა); აცახაქუა ვიდღტიძახლოიტი ნაჭრებს (მა ტ ე რ ი ს ა) ერთმანეთს აკერებს.

ბიდქაბლარა (ვიდქაბლოიტი, ვიდქაბლეიტი) ერთმანეთზე შეწებება (ერთმანეთს ეწებება, ერთმანეთს შეეწება), ერთმანეთზე მიწებება (ერთმანეთს ეწებება, ერთმანეთს მიეწება).

ბიდღეჟლარა (ვიდღტიჟლოიტი, ვიდღტიჟლეიტი) ერთიმეორის გვერდით დამარხვა (ერთიმეორის გვერდით მარხავს, ერთიმეორის გვერდით დამარხა), ერთიმეორის გვერდით დაფლვა (ერთიმეორის გვერდით ფლავს ერთიმეორის გვერდით დაფლავს); აძაფშაქუა ვიდღტიჟლეიტი ქვევრები ერთიმეორის გვერდით დამარხა, დაფლავა.

ბიდღრგვლარა (ვიდირგვლოიტი, ვიდირგვლეიტი) 1. ერთმანეთის გვერდით: დაყენება (... აყენებს, ... დააყენა), დადგმა

(... დგამს, ... დადგა); ჯჯჯა ახუქქუან ვიდირგვლეიტი ორი ბავშვი ერთმანეთის გვერდით დააყენა; ჯ სკამქ ვიდირგვლეიტი ორი სკამი ერთმანეთის გვერდით დადგა; 2. გ-და-ბ. შეპირისპირება (უპირისპირებს, შეუპირისპირა), დაპირისპირება (აპირისპირებს, დააპირისპირა), შეტოლება (უტოლებს, შეუტოლა), შედარება (ადარებს, შეადარა); აჩიჯი აკამბანში ზლტიდურგვლოი? ცხენსა და კამეჩს რის მიხედვით ადარებ (ატოლებ, უპირისპირებ) ერთმანეთს?

ბიდღრკაბლარა (ვიდღვირკაბლოიტი, ვიდღვირკაბლეიტი) ერთმანეთზე შეწებება (ერთმანეთს აწებებს, ერთმანეთს შეაწება), ერთმანეთზე მიწებება (ერთმანეთს აწებებს, ერთმანეთს მიაწება),

ბიდღსლარა (ვიდღსლეიტი) ერთმანეთის შეტაკება (ერთმანეთს შეეტაკნენ).

აიფი პო, კი, დიახ; შდრ. ბაი, აფი, აიბი.

არეწიჟუა პო, მართლა.

აიფშა მჰა; აიფშა აშან დაჯჯოუბ, ავტლ-ავტუ (ან და ხ ა) მჰა სისხლსა ჰგავს, მეზობელი გულსა; შდრ. აფშა, ბიაშა.

ბიდჯაჰარა (ვიცბიჰიოიტი, ვიცბიჰიეიტი) ერთმანეთის გვერდით დაბმა (ერთმანეთის გვერდით აბამს, ერთმანეთის გვერდით დააბა), გვერდი-გვერდ დაბმა (გვერდი-გვერდ აბამს, გვერდი გვერდ დააბა).

აიფჯან ფისტონი, საფეთქი.

ბიდჯნაგარა (ვიენაგეიტი) ერთმანეთის გზაში აცდენა (ერთმანეთს გზაში ასცდნენ); უარტი სარტი ჰაიენაგაზააჰ მე და შენ ერთმანეთს გზაში ავსცდენივართ; აშეჯან ჰაიენაგეიტი გზაში ერთმანეთს ავსცდით.

ბიზააიგუახარა (ვიზააიგუახოიტი, ვიზააიგუახეიტი) ერთმანეთის დაახლოება (ერთმანეთს უახლოვდებიან, ერთმანეთს დაუახლოვდნენ); ერთმანეთის მიახლოება (ერთმანეთს უახლოვდებიან, ერთმანეთს მიუახლოვდნენ); აჩიციან ვიზააიგუახეიტი ცხენისნები ერთმანეთს დაუახლოვდნენ.

ბიზარა (ვიზრიტი, ვიზტიტი) 1. შერება (იკრიბებიან, შეიკრიბნენ), მოგროვება (გროვდებიან, მოგროვდნენ), თავის მოყრა (თავს იყრიან, თავი მოიყარეს); ბჟილარ ვიზტიტი ხალხი მოგროვდა, ხალხმა თავი მოიყარა;

ბრ ეიზრიტ ჯარი გროვდება; 2. კრება, ბიზარა პარტრა კრების გახსნა; 3. ბიზარა დუ ყრილობა; აპარტია ბიზარა დუ პარტიის ყრილობა; ბიზარა დუ ახტრან ყრილობის გახსნა.

ბიზგა წიგნ. კრებული.

ბიზგარა (ეიზტიგოიტ, ეიზტიგეიტი) შეგროვება (აგროვებს, შეაგროვა), შეკრება (კრებს, შეკრიბა), გროვება, მოგროვება (აგროვებს, მოაგროვა), შექუჩება (აქუჩებს, შეაქუჩა), მოქუჩება (აქუჩებს, მოაქუჩა), თავის მოყრა (თავს უყრის, თავი მოუყარა); ბეილარ ეიზგა! ხალხი შეკრიბე, ხალხს თავი მოუყარე! ბრ ეიზტიგეიტი ჯარი შეაგროვა, შეკრიბა; აფსარა ეიზტიგეიტი ფული მოაგროვა; აყვამსარ ეიზტიგეიტი ნავაგი შეაქუჩა, მოაქუჩა.

ბიზცარა (ეიზტიციოიტ, ეიზტიციეტი) ერთ ადგილას (ერთი ადგილისაკენ) მორგება (...ერეკება, ... მორეკა), მოლაღვა (...ლაღავს, მოლაღვა), მოსხმა... ([მო]ასხმას, მოასხა); ბრახუ ეიზტიციეტი საქონელი ერთ ადგილას მორეკა. (მოლაღვა, მოასხა).

ბიზგზიზახარა (ეიზგზიზახეიტი) ერთმანეთის შეწყობა (ერთმანეთს შეეწყვიტენ) აუსურაყნე ჭიიზგზიზახეიტი მუშაობაში ერთმანეთს შეეწყვიტე; 2. ერთმანეთზე მორგება (ერთმანეთს მორგო); აშაწატიქუტი აკალოშაქუტი ეიზგზიზახეიტი ფესსაცმულები და კალოშები ერთმანეთს მორგო.

ბიზგნხარა (ეიზგნხეიტი) ერთმანეთის შერჩენა (ერთმანეთს შერჩენენ); ზეგე ანცა, იარტი სარეი ჭიიზგნხეიტი ყველა რომ წავიდა, მე და ის ერთმანეთს შევრჩით.

ბიზგრაზხარა (ეიზგრაზხეიტი) შეთანხმება (შეთანხმდნენ).

ბიზგწყყარა (ეიზგწყყეიტი) განრისხებულად, გაბრაზებულად ერთმანეთისათვის ძვერება (ერთმანეთს ეძვერენ).

ბიზგჰეიზარა (ეიზტიჰეიზიოიტ, ეიზტიჰეიზიეიტ) ფხეიერი, მსუბუქი რამის, (მაგალითად, მტერის, თივის, ნაფოტის) შექუჩება (... აქუჩებს, ... შეაქუჩა), მოქუჩება (... აქუჩებს, მოაქუჩა), მოგროვება (აგროვებს, მოაგროვა).

ბითაგა წიგნ. თარგმანი, ნათარგმნი.

ბითაგარა (ეითეიგოიტ, ეითეიგეიტი). 1. გადატანა (გადააქვს, გადაიტანა), გადა-

წევა ([გადა]სწევს, გადასწია); აჯნე ეითეიგოიტ სახლი გადააქვს; აცნ ეითეიგეიტი სასიმილდე გადაიტანა, გადასწია; 2. გადარგვა (სხვაგან რგავს, გადარგა); ბწლა ეითეიგეიტი ხე გადარგა; 3. თარგმნა, გადათარგმნა (თარგმნის, გადათარგმნა), გადმოთარგმნა (თარგმნის, გადმოთარგმნა).

ბითაკრა (ეითაიკუჟეიტი, ეითაიკეიტი) სითხის ერთი ჭურჭლიდან მეორეში გადასხმა (... ასხამს, ... გადაასხა); აჯნე ეითასკეიტი ლენო გადავასხი ერთი ჭურჭლიდან მეორე ჭურჭელში.

ბითანეიააირა (ეითანეიააიჟეიტი) 1. ერთმანეთში მიმოსვლა (ერთმანეთში დადიან, ერთმანეთში მიმოსვლა აქვთ); 2. გადატ. ნაყნობობა, მეგობრობა; ჭიითანეიააიჟეიტი ურთიერთობა, მეგობრობა გვაქვს.

ბითათარა (დეითათჟეიტი) გახტომა (გახტა); ბითათარა დახმეძმეიტი გახტომა ვერ ხოასწრო.

ბითაჰატი ნერგი; ათეთენ ბითაჰატი თამბაქოს ნერგი.

ბითაჰარა (ეითაიჰაჟეიტი, ეითაიჰაიტი) დარგვა (რგავს, დარგო); ბწლა ეითაიჰაიტი ხე დარგო.

ბითაჰიარა (ეითეიჰეიტი) 1. ნათქვამის გადაცემა (ნათქვამი გადასცა); სქეა ეითეიჰეიტი ჩეი სიტყვა გადასცა; 2. ნათქვამის გამოკრება (ნათქვამი გაიშორა); რუჰაჰ სმაჰაიტი, ეითაჰეიტიშტი შენი ნათქვამი ვერ გავიგონე, გაიშორე!

ბითნეფსახარა (ეითნეიფსახაჟეიტი, ეითნეიფსახიეიტი) (ნ ი ვ თ ბ ი ს ...) ერთმანეთზე გადაცემა, გაცემა (ერთმანეთზე ცვლის, ერთმანეთზე გადაცემა); ანაჟეიტი აქეხეიტი გითნე-რუტსახიეიტი ცხენი და მეწველი ძროხა ერთმანეთზე გასცემა.

ბითეშტირა (დეითეშტიეიტი) დაობლება (დააობლა); შდრ. აეთეშტირა.

ბითეშხარა (დეითეშხეიტი) დაობლება (დააობლა); შდრ. ბიბახარა.

ბიკანრა (დეიტიკანეიტი. დეიტიკანიეიტი) გატოლება (ეტოლება, გაეტოლა); შეცილება (ეცილება, შეეცილა); უბრ უიმიტიკანენ იმს ნუ გაეტოლება, შეეცილები.

ბიკუნლა ზელსული.

ბილაბაძეძარა (დეილბაძეძიტი) გაწუწუა (გაიწუწა), გალუმბვა (გაილუმბა); აქუბ დახეცუბღ დეილბაძეძიტი წვიმაში გაილუმბა, გაიწუწა; დეილბაძა დეიტი ბაჟი არ შერჩენია მშრალი.

ბილაგარა 1. (დეილაგეტიტი) 1, არევა, არეღ-დარეღა (აირია, აირ-დაირია); სეშეჟუქუბ ეილაგეტიტი წიგნები ამირია; ჩემი წიგნები აირ-დაირია; 2. შეცდომა (შეცდა); ჯარს ზაწიეჟ სეილაგეტიტი მხოლოდ ერთი შეცდომა მომივიდა; 3. ჭკუაზე შეშლა (ჭკუაზე შეიშალა), გაგეჟება (გაგეჟდა); უეილაგბმბა უარა? ხომ არ შეიშალე?; ბმშე ეილაგეტიტი ამინდი აირია; აჯე იაშეღე ეიფშე ბბზე ეილაგეტიტი მთვრალსავით ენა ებმბა; აჯე იაშეღე იშაბქუბ ეილაგეტიტი მთვრალს ეფებეი ებლანდება.

ბილაგარა 2. (ეილაგეტიტი, ეილაგეტიტი) 1. არევა, არეღ-დარეღა (რეგს, არიგ-დარია); ახუბღ სეშეჟუქუბა ეილაგეტიტი ბეჟმბა წიგნები ამირია, ამირ-დამირია; 2. ჩაშლა (შლის, ჩაშალა), ჩაჟუშვა (ჟუშავს, ჩაჟუშვა); აუბს ეილაგეტიტი საქმე ჩაშალა, ჩაჟუშვა; 3. დარღვევა (არღვევს, დარღვივა); ათეღჩრა ეილაგეტიტი სიწყანარე, სიწყემე დარღვივა; აზაკუბან ბილაგარა კანონის დარღვევა; 4. გატეხა (ტეხს, გატეხა); იბჟია, ბქურა ეილაგეტიტი თავისი სიტყვა, ფიცი გატეხა; 5. დაბნევა (აბნევს, დაბნია), თავგზის არევა (თავგზას ურევს, თავგზა აურია); დეილბუმბან! ნუ აბნევ, თავგზას ნუ ურე!

ბილაგაჯე (მრ. ბილაგაბეა) ჩაშლელი, დარღვევი; აუბს ბილაგაჯე საქმის ჩაშლელი; ათეღჩრა ბილაგაჯე მყდრობას, მშვიდობიანობის დამრღვევი; ბქურა ბილაგაჯე ფიცის გამტეხი; ბქეა ბილაგაჯე სიტყვის გამტეხი.

ბილაგბძარა (ეილაგეტიტი, ეილაგეტიტი) 1. შეთავსება (ათავსებს, შეთავსა); ჯუბსჟ რეილაგბძარა ორი საქმის შეთავსება. 2. მორიგება (არიგებს, მორიგავა); ახუბ აზღ ჰაილაგეტიტი ფასში მოგვარება.

ბილაღარა (ეილაღოტიტი, ეილაღოტიტი) 1, ერთმანეთის შერთვა (ერთმანეთს ერთვის, ერთმანეთს შერთო); ჯ-ბქმბასჟ

(ჯ-ბქმ) ეილაღოტიტი ორი მდინარე ერთმანეთს ერთვის; 2. ერთმანეთში არევა (ერთმანეთში ირევიან, ერთმანეთში აირიგენენ), ერთმანეთში გარევა (ერთმანეთში ირევიან, ერთმანეთში გაირიგენენ), ერთმანეთში შერევა (ერთმანეთში ირევიან, ერთმანეთში შერიგენენ); ჰანბქუბ ეილაღან სარა სჩაღ სჯზრგლკაალამ ჩვენი ცხენები აირიგენ და ჩემს ცხენს ვერ ვარჩევ მათში; 3. გადაღ. ერთმანეთის ბგერება (ერთმანეთს ებგერებიან, ერთმანეთს ებგერენ); ლაბბლა ეილაღან, რბქუბა თეიბჩაბიტი ერთმანეთს ჯობებით ებგერენ (დაერიგენენ) და თავები ჩაუმბტვირის; 4. აჯუგუბბბა ეილაღეტიტი ჩოჩქოლით აირიგენ; 5. ურთიერთ მოზიარეობა, ერთმანეთის მოზიარედ გახდომა (ერთმანეთის მოზიარედ ხდებიან, ერთმანეთის მოზიარე გახდენენ); ბაილაღანღ იყაბქუბ საზიაროდ გავაკეთოთ; 6; შედგომა (დგება, შედგა); აქუმბცკან, იანღტრბაბა, ეილაღეტიტი მაული (ხეღთნაქსოვი), რომ დასველეს, შედგა; 7. ბში ბბზბანღ; ეილაღეტიტი ყველი კარგად გადაიზილა. 8. შედეღება (დეღება, შედეღდა); ახარწიღ ეილაღეტიტი მაწონი შედეღდა.

ბილაჟრა (ეილაბეტიტი) გროვად დაყრა, (გროვად დაყარა); ბწლაქუბა ფყანღ ეილაბეტიტი ხეები მოჭრა და დაყარა; აუბსქუბა ეილაბენღ ბმოუბ საქმეები არეულ-დარეული აქეს.

ბილაჟიჟარა 1. (ეილაჟიჟეტიტი, ეილაჟიჟეტიტი) 1. გაწუწა (იწუწება, გაიწუწა) აბურბძნა, გაბურბძნა (ბურბძნება, გაბურბძნა), გაფოფრება (იფოფრება, გაიფოფრა); ახახუბ ეილაჟიჟეტიტი თმა გაიწუწა, გაბურბძნა 2. ჩაღწევა (იღწევა, ჩაიღწევა); აფშაბ ანას, ამბღ ეილაჟიჟეტიტი, ეილაჟიჟეტიტი იტიტი ქარმა რომ დაუბერა, ყანა ჩაიღწევა.

ბილაჟიჟარა 2. (ეილაბეტიტი, ეილაბეტიტი) 1. წევა (წევი, წევი), გაწევა (წევის, გაწევის), აბურბძნა (ბურბძნის, აბურბძნა), გაფოფრა (ფოფრავს, გაფოფრა); იხახუბ ეილაბეტიტი თმა გააჟუჯრა, გაწევა, გაბურბძნა; თმა გაუფოფრა, გაწეწევა, გაუბურბძნა; ზხახუბ ეილაბეტიტი თმა აბურბძნალი, გაწეწილი; 2. ჩაღწევა (ღწევის, ჩაღწევის); აფშაბ ამბღ ეილაბეტიტი ქარმა ყანა ჩაღწევა.

ბილარფათარა (ეილაირფათარიტ, ეილა-
ირფათერიტ) დახლართვა (ხლართავს, დახ-
ლართა). დახვანჯვა (ხვანჯავს, დახვანჯა),
დაბურღვა (ბურღავს, დაბურღა); აშანბა,
არახხუტ ეილარჩფათერიტ თოკი, ძაფი
დახლართა, დახვანჯა, დაბურღა.

ბილარჯენტრა (ეილარჯენტრუეიტ, ეი-
ლაირჯენტრიტ) არევა-დარევა (არევე-დარევეს,
არიგ-დარია); ახუპტ აშეუტქუპ ეილა-
ირჯენტრიტ ბავემბა წიგნები არიგ-დარია.

ბილაფათარა (ეილაფათერიტ) დახვანჯვა
(დაიხვანჯა), დახლართვა (დაიხლართა); აშე-
ანბა. არახხუტ ეილაფათერიტ თოკი, ძაფი
დაიხვანჯა, დაიხლართა.

ბილაფსა ნარევი (ფხვიერი და მარცე-
ლოვანი რამე); აშეგლა ეილაფსა ნა-
რევი ფქვილი.

ბილაფსარა 1. (ეილაფსარიტ, ეილაფსტე-
რიტ) ფხვიერი და მარცელოვანი
რამის ერთმანეთში: არევა (...ირევა,
... აირია); ატეში აყუდი ეილაფსტერიტ,
ტიღტტიჰ სიმიწი და ლობით აირია, გა-
მოსარჩევი.

ბილაფსარა 2. (ეილაფსისორიტ, ეილაფ-
ისტიტი; ო. ფხვიერი და მარცე-
ლოვანი რამის ერთმანეთში:
არევა (... ურევეს, ... აურია), გარევა
(... ურევეს, ... გაურია), შერევა (... ურევეს,
... შურია); აყუდი აჯუტქურტი ეილაფ-
ისტიტი ლობით და სიმიწი ერთმანეთში
გაურია, შურია (დასათესად); 2. არევა
(რევეს, ურევეს; აურია), ამბცა ეილაფსა!
ბანეო ჩაქერი 2. ჯადატ. არევა, შერევა
(ურევეს, შურია); იანჟა ეილაფსტიტი
სიტყვა აურია.

ბილაფფრა (ეილაფფრუეიტ, ეილაფფ-
ფერიტ) ხელით მარგვლა, გამარგვლა (ხელით
მარგვლავს, ხელით გამარგვლა), გახელვა (ხე-
ლავს, გახელა); ეილაფფუტ გამარგვლია
(ხელით), გახელულია.

ბილაქა ლიფი, ელგვი.

ბილაწარა ეილაშეუტიტ, ეილაშორტ)
1. ჩუხჩუხი (ჩუხჩუხებს, აჩუხჩუხდა), დულილი
(დულს, ადულდა); აქუბა აყნტ აძტ ეილა-
შეუტიტ ქვაბში წყალი ჩუხჩუხებს, დულს;

2. ბობოქრობა (ბობოქრობს; აბობოქრდა)
აშეშენ ეილაშეუტიტ ზღვა ბობოქრობს.

ბილაშეშირა (ეილაშეშირტი) შებინდება
(შებინდდა), დაბინდება (დაბინდდა), შეღამება
(შეღამდა), სანტნდიულწ, ეილაშეშეუნ
რომ გამოვედით, მწუხრი ღვებოდა, ბინდებო-
და; ეილაშეშეუნტ შებინდებისას, ახალ-
ბინდზე.

ბილაშეშეგრა მწუხრი, ბინდი.

ბილაშეშეგმთა ბინდი, მწუხრი, ღაისი; ბილა-
შეშეგმთაზე შებინდებისას.

ბილაციანჟარა (ეილაციანჟერიტ) თათბირი
(ითათბირეს); მოთათბირება (მოითათბირეს).
ბილაციანჟარა რტმოლუ თათბირი აქეთ;
აპარტიტი ბილაციანჟარა პარტიული
თათბირი.

ბილაძარა (ეილაძირტი, ერლაძტი) მო-
რიგება ფასში (ფასში რიგდებიან, ფასში მო-
რიგდენ); ახუ აზტ ჰაილაძტი ფასში
მოერიგდით.

ბილაძარა (ეილაიძვიტი, ეილაიძვეტი)
სითხეების ერთმანეთში არევა (სითხეებს ერთ-
მანეთში ურევეს, სითხეები ერთმანეთში აურია)

ბილახუაახუთრა (ეილახუაახუთუეიტ,
ეილახუაახუთიტი); იხ. ბილახუჰაახუთ-
რა.

ბილახუარა 1. (ეილახუერიტ) დახლართვა
(დაიხლართა), აწეწა (აიწეწა), დაწეწა (აიწეწა),
ლაიწეწა; აუს ეილახუერიტ საქმე იწეწება
იხლართება.

ბილახუარა 2. (ეილაეიხუეიტ) დახლართვა
(დახლართა) აწეწა (აწეწა); აუს, აქ უხუნ-
ილმურგო, ეილაეიხუეიტ საქმე ისე დახ-
ლართა, ისე აწეწა, რომ ვერაფერს გაუკვებ.

ბილახულარა (ეილახულორიტ, ეილახუ-
ლაეიტ) დაღამება (ღამდება, დაღამდა);
ჩამოღამება (ღამდება, ჩამოღამდა); ეილა-
ხულაეიტ ჩამოღამდა.

ბილახუჰაახუთრა (ეილახუჰაახუთუეიტ,
ეილახუჰაახუთიტი) გაეპრება (ერთმანეთს
ეეპრებიან; ერთმანეთს გაეეპრენ); დარა
აქტრ ეილახუჰაახუთიტი, ახან ეილაშ-
ტიტი ზევეს ეეპრენ ერთმანეთს, მაგრამ
ვერ მორიგდენ; 2. ერთმანეთთან ეეპრობა
(ერთმანეთს ეეპრებიან, ერთმანეთთან ეეპრობა
აქეთ; ერთმანეთს ეეპრენ, ერთმანეთთან ეეპ-
რობა ჰქონდათ), ურთიერთ ეეპრობა (ურთიერთ

ვაპრობენ, ურთიერთ ვაპრობა აქვთ; ურთიერთ
 ვაპრენ, ურთიერთ ვაპრობა ჰქონდათ);
 უ-პიუნთქარაკ ეილახუპაახუთუეიტ
 .ორ სახელმწიფოს ერთმანეთში ვაპრობა აქვს;
 .ორ სახელმწიფოს ურთიერთ ვაპრობა აქვს;
 .ორი სახელმწიფო ურთიერთ ვაპრობს,

წილახუნძირა (ეილახუნძიუეიტ, ეილახუნ-
 ძიიტ); .სგუ ეილახუნძიუეიტ გული მე-
 რევა, მაზიდებს,

წილახუ ყველმეზელილი ღომი, ილარჯი.

წილაშია იხ. აილაშიაწარა.

აილაშიაწარა ფუთა, ბოხნა, ნაკრული,

წილაშიარა (დეილბიპიოიტ, დეილბიპი-
 ეიტ) . ტანთ ჩაცმა (... აცმეფს, ... ჩააცვა);
 ახუქქ დეილბრპიეიტ ბავშვს ტანთ ჩააც-
 ვეს.

წილაჟეილას არეულობა, შფოთიანობა, შფოთი,
 ამბოხი.

წილაჯენტრა (ეილაჯენტრუეიტ, ეილაჯენტ-
 ტიტ) არევა (ირევიან, აირიენენ).

წილაჯენტრა არეულობა, შფოთი; **ბილაჯენტრ-**
 რა უალბეიტ არეულობა მოხდა; **ბილაჯენტ-**
 ტრა აამთან არეულობის დრო იყო, შფო-
 თიანი დრო იყო.

წილგარა (ეილგაეიტ): 1. ბმში ბილგარა
 (ბმში ეილგაეიტ) გამოდარება (გამოიდარა);
 ამში ეილგოზბარ შია სჯყოუპ მგონი, უნდა
 გამოიდაროს; 2. აფჰიბეს ლტილგარა (აფ-
 ჰიბეს დეილგაეიტ) შობა (შობს, შობა),
 მოშობიარება (მოიმშობიარა), შოლოგინება
 (მოილოგინა); ახშობარა დლარუნ დეილ-
 გაეიტ შეილი ეყოლა, შეილი შობა, მოიმ-
 შობიარა, მოილოგინა; 3. დაწმენდა (დაიწმინ-
 და); დაწლობა (დაწლა); აჯქ შენ (ეილაშაენ)
 ეილგაეიტ ღვინო დადუღდა, გამოდუღდა
 და დაწლა; აჯქ მაკბანი ეილგმაკტ
 ღვინო ჯერ არ დაწმენდილა, არ დაწმდარა.
 4. მორჩობა (მორჩა); აკრაპტან შაილგაეიტ
 ვჰამეთ და მოვჩით.

წილკაარა (ეილტიკაუეიტ, ეილტიკა-
 აიტ) 1. გაგება (იგებს, გაიგო), შეტყობა
 (იტყობს, შეიტყო); დაახმაზბარ ეილ-
 კაპ! გაიგე (შეიტყვე) ჩამოვიდა (მოვიდა) თუ

არა! 2. გამორკვევა (არკვევს, გამოარკვეა); ბუს
 ტქაპ ეილკაპ! საქმე კარგად გამოარკვეი!
წილყმა მყირცხლი, მარჯვე, გერგლიანი, საზ-
 რიანი.

წილყმარა სიმყირცხლე, სიმარჯვე, გერგლია-
 ნობა, საზრიანობა.

წილცარა საზრიანობა; აკრეილტბცო
 უაჯუბ საზრიანი კაცია.

წილგრგარა (ეილირკრიტ, ეილირგაეიტ)
 1. გარჩევა (არჩევს, გაარჩია); გარკვევა (არკ-
 ვევს, გაარკვეა); აუს ეილირგრიტ საქმეს
 არჩევს; აშეყუ ბილგრგარა წიგნის გარ-
 ჩევს; იარპიაზ იზტილმგრგაეიტ ის, რაც
 მას უთხრეს, ვერ გაიგო, ვერ გაარკვეა; 2.
 დალაგება (ალაგებს, დაალაგა), მილაგება
 (ალაგებს, მიალაგა); აუათახ, აჯქ ეილგრ-
 გ! თთახი, სახლი დაალაგე, მიალაგე!

წილგშეშიარა (ეილგშეშიეიტ) გამოყრა (გა-
 მოყარა); სქაგ ში ეილგშეშიეიტ ტუჩეზე
 გამომაყარა.

წილგწრა (დეილგწუეიტ, დეილგწიიტ)
 1. გა(ნ)შორება (ერთმანეთს შორდებიან)
 გა(ნ)შორდენენ, გათიშვა (ითიშებიან, გაითიშ-
 ნენ); გაყრა (ერთმანეთს ეყრებიან, გაიყარნენ),
 განქორწინება (ერთმანეთს ეყრებიან, გან-
 ქორწინდენენ); ბიჯბცია, ეიბარგუბან,
 ეილგწიიტ აშხანაგებმა ერთმანეთს აწყენინეს,
 და განშორდენენ, გაითიშნენ; ხაწეი-ფჰიბესი
 რტილგწრა ცოლქმრის გაყრა, გაშორება,
 გათიშვა, განქორწინება; ხაწეი-ფჰიბესი
 ეილგწიიტ ცოლ-ქმარი გაიყარნენ, განშორდ-
 ნენ ერთმანეთს, განქორწინდენენ. 2. გატიტვ-
 ლება (ტიტვლდება, გატიტვლდა); იშიწატიბ
 იშიხტიტან, დეილგწიიტ ტანისაბოსი შე-
 მოება და გატიტვლდა; უბანსყან სშაწატიბ
 ხან, სშაპქ ეილგწიიტ მაშინ ფესსაყმელი
 დამეხა და ფესშიშველი დავრჩი.

წილგხრა 1. (დეილგხიუეიტ, დეილგხი-
 ხეიტ) ტანთ განხდა (ტანთ ხდის, ტანთ განხდა);
 ახუქქ დეილგხ! ბავშვს ტანთ განხადე!

წილგხრა 2. (ეილგხიუეიტ, ეილგხი-
 ხეიტ) განშორება (ერთმანეთს გააშორებს,
 ერთმანეთს გააშორა), გათიშვა (ერთმანეთს
 თიშავს, გათიშა); გაყრა (გაყრის, გაყარა), გან-

ქორწინება (გააქორწინებს, გააქორწინა);
ანიღუსტია აცოგა რუბატიძიანი, ეილტი-
ხიტი ამხანაგებში შული დათესა და ერთ-
მანეთს გააშორა, გათიშა; ხაწვი-ფპიტსი
ეილტიხიტი ცოლ-ქმარი გაყარა, გააშორა
ერთმანეთს, გააქორწინა.

ანიღბრა 3. (ეილტიხიუეტი, ეილტი-
ხიტი) გასხელა (სხლავს, გასხლა), შემოსხლა
(სხლავს, შემოსხლა); აძახუბ ეილტიხუან
ვენახს სხლავდა.

ანიღბრა 4. (ეილტიხიუეტი, ეილტიხიტი)
1. დახარისხება (ახარისხებს, დახარისხა),
გადარჩევა (არჩევს, გადაარჩია), შერჩევა
(არჩევს, შერჩია); აცოგეი აბზრეი ეილტი-
ხიუეტი, ხახხაზტ იშთეიწოტი კარგს
ცუდისაგან არჩევს და ცალ-ცალკე აწუობს;
2. აყუდი აჯკუქური ეილაფსან ეილ-
ტიხიუეტი ლობიო და სიმინდი ერთმანეთში
არეული იყო და გადაარჩია.

აიშაძახრა მეწუღეობა, ხარაზობა.
აიშაძახჯ მეწუღე, ხარაზი; დეიშაძახჯ
ბზროლუ კარგი მეწუღეა, კარგი ხარაზია;
დეიშაძახჯუ მეწუღეა, ხირაზია.

აიშაკრა (ეიშარკაუეტი, ეიშარკიტი) 1.
დაფა (დაობენ; ერთმანეთს წაედავენ, ერთმა-
ნეთს შეედავენ), ცილობა (ცილობენ, ერთმანეთს
შეეცილობენ); ჩხუბი (ჩხუბობენ, ერთმანეთს წაჩ-
ხუბენ); აშეყ ეიშარკაუეტი წიგნზე დაო-
ბენ, ცილობენ; ალაქუბ აბაჯ ეიშარკაუეტი
ძალღეი ძვალზე ჩხუბობენ; იზაკუ ზდგრ-
ხიუადა, აქ ეიშარკაუეტი ვინ იცის რაა,
რალაკაზე დაობენ, ჩხუბობენ; 2. კამათი,
კამათობა (კამათობენ; იკამათეს, შეკამათდენ),
პაექრობა (პაექრობენ, იპაექრეს).

აიშალარა (ეიშალაეტი) 1. გაბარდვა (გაი-
ბარდა), მობარდვა (მოიბარდა); აღიუ ეიშა-
ლაეტი, იბნახეტი მინდორი გაიბარდა,
ტყედი იქცა; ანუ ეიშალაეტი, აძასკაჯნი
აბღიტი ახტეიწეტი გუა გაიბარდა, ზალახითა
და ეკლით დაიფარა; 2. გაბანჯგვლიანება
(გაბანჯგვლიანდა); სტაწა სზემსაზტ, სეი-
მლაეტი პირი ვერ მოვიპარეს, გაბანჯგვ-
ლიანდი, 3. მოშუშება (მოშუშდა), შეხორ-
ცება (შეხორცდა), პირის შეკრა (პირი შეიკ-
რა); ახურა ეიშალაეტი ჭრილობა შეხორც-
და, ჭრილობამ პირი შეიკრა.

აიშარცცრა (ეიშარცცრტი) შეკუმხენა (შე-
კუმხნა), მოკუმხენა (მოკუმხნა); ილახე ეიშა-
რცცრტი შუბლი შეიკუმხნა; კოხეი შეიკრა.

აიშარლულარა (ეიშარლულაეტი) 1.
მოკერა (მოკერიდა); სნაპტ ეიშარლულაეტი
ხელზე მომიკირა; 2. მოკუმეა (მოკუმეა), და-
მუწვა (დამუწვა), მოპრუწვა (მოპრუწვა); იქაშმი-
ქუა ეიშარლულაეტი ტუჩები დამუწვა
მოპრუწვა.

აიშარჯახხურა (ეიშარჯახხუეტი) მო-
ლუშვა (მოლუშვა), შეკუმხენა (შეკუმხნა), კო
ხეზის შეკერა (კოხეზი შეიკრა); ილახე
ეიშარჯახხუეტი შუბლი შეიკუმხნა; იხ-
იქაჯ ეიშარჯახხუეტი სახე მოილუშვა, შეიკ-
უმხნა,

აიშგუა მაკე; აწე-ეიშგუა მაკე ძროხა.

აიშდარა 1. (დეიშდორტი, დეიშდტი)
ქებნა (ექებს, ექება); ჩხრეკა (ჩხრეკს, ჩხრეკა),
გაჩხრეკა (ჩხრეკს, გაჩხრეკა); აქტრ დეიშ-
დტი, ახა აშეყ იმბტი ბევი ექება,
მაგრამ წიგნი ვერ ნახა; 2. (ეიშტილოტი,
ეიშტიდეტი); აპორცია აჯტ ეიშტრ-
დეტი, ახან იზშთან აუაჯტ ღრჯმბტი
პოლიციელებმა სახლი გაჩხრეკეს, მაგრამ
ვასაც ექებდენ ვერ ნახეს.

აიშდარა 2. (ეიშტილოტი, ეიშტიდეტი)
დავლა (დაიარება, დაიარა), შემოვლა (ირგე-
ლივ დადის, დაიარება; შემოიარა); იზდ-
რქუოზ ზეგჯ ეიშტდეტი ყველა ნაცნობს
დაუვარე, შემოუვარე; ყველა ნაცნობი შემო-
ვიარე.

აიშდარა 3. (ეიშტრლოტი, ეიშტრდეტი)
გაცვლა (სცვლიან, გასცვალეს); ამაციანტქუა
ეიშტრდეტი ბუღეზი გასცვალეს.

აიშპპრა (ეიშპპრტი) გაფანტვა (გაიფანტა);
აშუქქუბ ეიშპპრტი ბაეშუბი გაიფანტენ.

აიშსარა (დეიშსორტი, დეიშსტი) ცხვირის
დაცემინება (ცხვირს აცემინებს, ცხვირი და-
ცემინა).

აიშსტ (მრ. აიშსქუბ) (აციატიტ) საცვეთი,
მესტი; (აკუმშციატიტ) პაიტი.

აიშწარა (ეიშწიწიოტი, ეიშწიწიეტი) 1.
აკლება (იკლებს, აიკლავს); დარბევა (არბევს,
დარბობა); აქტლაცია დეიშტრწიეტი თავს-
დამსხმელებმა, დამცემელებმა აიკლეს; 2. და-
ტაცება (იტაცებს, დაიტაცა). ამქაჯ ზეგჯ

ეიმგწოეიტ შეშა სულ მთლად დაიტაცეს.

ბიმწოაუკ (მ რ. ბიმწოაცია) მტაცებელი, მძარცველი.

ბიმწოაფა კაბი.

ბიმწოფეთეიარა (ეიმწოეტიეიოიტ, ეიმწოეტიეიეიეიტ) ი ხ. ბიმწეთეიარა.

ბიმწლუც მძივი.

აიმპიან ხველა; აიმპია დუ ქლექი; აიმპია დუ რმოლუქ ქლექიანია, დამქლექიანებულია.

ბიმპიარა (დეიმპიორიტ, დეიმპიტიტ), ხველება, დახველება (ახველებს, დაახველა).

აიმპიარშიაა ყივანახველა.

ბიმქარა (ეიმბქეიტ, ეიმბქიტ) დაშლა (შლის, დაშალა); ეიზაზ აუა ეიმბქიტ შეკრებილი ხალხი დაშალა.

ბიმქეთეიარა, 1. (ეიმქეთეიოიტ ეიმქეთეიტიტ) გლეჯა, დაგლეჯა. (გლეჯა, დაიგლეჯა), ფლეთა, დაფლეთა (იფლითება, დაიფლითა). ფხრეწა (იფხრეწება, გაიფხრეწა); იკუმქიტი ეიმქეთეიტიტ ჩოხა გაიგლეჯა, დაიფლეთა, გაიფხრეწა.

ბიმქეთეიარა 2. (ეიმბქეთეიოიტ, ეიმბქეთეიეიეიტ) გლეჯა, დაგლეჯა (გლეჯს, დაგლეჯა), ფლეთა, დაფლეთა (ფლეთს, დაფლეთა), ფხრეწა, დაფხრეწა (ფხრეწს, დაფხრეწა); აქტუქმაქუა აუას ეიმბქეთეიეიეიტ (ეიმბქეთეიტი რქურწეიტ) მგლებმა ცხვარი დაგლეჯეს; ალაქტუ იკუმქიტი ეიმბქეთეიეიტ ძალებმა ჩოხა დაუფლითეს, გაუფხრეწეს.

ბიმქრტტარა (ეიმქირტტაუეიტ, ეიმქირტტაბიტ) ქექა, გაქექა (ქექს, გაქექა), ჩხრეკა, გაჩხრეკა (ჩხრეკს, გაჩხრეკა); ანგში, ბხუა ეიმქირტტაუეიტ მიწის, ნაცარს ქექს, ჩხრეკს; აქუტიტ არწიტირა ეიმბნარტტაუეიტ ქათამი ნესვის ქექს, ჩხრეკს.

ბიმქწრა (ეიმბქწეიტ, ეიმბქწიტ) დაშლა (იშლებიან, დაიშალენ); ეიზაზ აუა ეიმბქწიტ შეკრებილი ხალხი დაიშალა; ბიკუზცია ეიმბქწიტ ამხანაგები დაიშალენ.

ბიმბხრა (ეიმბტიხეიეიტ, ეიმბტიხიტი) 1. დაშლა (შლის, დაშალა); ამაშენა ეიმბტიხიტი მანქანა დაშალა; 2. გადართ. გაშველება (აშველებს, გააშველა); ეისლუაპ არლა შია ეიმბტიხიტი მოჩხუბარნი ძლივს გააშველეს.

ბიმქალა თანამგზავრი; ჰაიმბქალაციოლუქ თანამგზავრები ვართ, ჰაიმბქალაციანაბა თანამგზავრები ვყოფილვართ,

ბინ პირუტყვის დედა; აბიგს ზებზ ხაულ იარნუგდ იარნგნგდ აციორიტ (ან დაზა) სიტყვა - სიტყვი თ: ტბილი ენის მქონე ხბო თავის დედასაც მოსწოვს და სხვისასაც; გველა ხერელით გამოიყვანს ენა ტბილად მოუბარი (რუსთაველი); ტბილი ენით მთის ირემი მოიწვევლაო.

ბინალარა (ეინალაეიტ) 1. ერთმანეთთან შეწყობა (ერთმანეთს შეეწყვენ), ერთმანეთთან შეგუება (ერთმანეთს შეეგუნ), ერთმანეთთან შეთვისება (ერთმანეთს შეეთვისნენ); ფტხდა ზნტ ეიქტმშო რყან, ახბ ნას ეინალაეიტ ერთმანეთს უთანხმოება ჰქონდათ, მაგრამ მერე შეეწყვენ, შეეთვისნენ ერთმანეთს; იზტინმაალაეიტ ვერ შეეწყვენ, შეეთვისნენ ერთმანეთს; 2. შერიგება (შერიგდენ): ალაცან ეინალაეიტ მტრები შერიგდენ; 3. შეფერება; ხაწეი-ფტიტი ეინალაეიტ: აუჯჯაგდ ბზროლუქ ცოლქმარი ერთმანეთს შეეფერებიან: ორივე კარგია.

ბინარალ გენარალი.

ბინგალარა დამზადება; აჩ ბინგალარა პურის დამზადება.

ბინიარა (ეინრიეიტ) ერთმანეთს შეხედრა ერთმანეთს ხედებიან (ერთმანეთს შეხედნენ). უარტი სარტი ჰაინტიეიეიეიეი აკრ, ბაწუეიტ კარგა ხანია მე და შენ ერთმანეთს არ შეხედრივართ.

ბინრაალარა (ეინირაალაეიტ, ეინირაალაეიტ) შერიგება (არიგებს, შერიგა), დაზავება (აზავებს, დაზავა); ბიკუცია ეინირაალაეიტ ამხანაგები შერიგა, დაზავა.

ბინყარა 1. (ეინყეიტ) ერთმანეთთან დაჯახება (ერთმანეთს დაეჯახნენ), ერთმანეთს დატაკება (ერთმანეთს დაეტაკენ); ჯ-ავტომობრილქ (ჯგჯა აჩაცან) ეინყეიტ ორი ავტომობილი (ორი ცხენოსანი) ერთმანეთს დაეჯახა, დაეტაკა.

ბინყარა 2. (ეინტიყეიეიტ, ეინტიყეიტ) ერთმანეთს დაჯახება (ერთმანეთს აჯახებს, ერთმანეთს დაჯახა), მიჯახება (აჯახებს, მიჯახა); რეხქუა ეინტიყეიტ მათი თავები ერთმა

ნეთს მიჯახხა; რნაპქუა ეინტრჸოიოტ ტაშს უკრავენ.

ბინცეშო ხელიკი.

ბინწიეშო (ბზიფ.) იხ. ბინცეშო.

ბინგრიარა (ეინგრირიოტ, ეინგრირიტი) ერთმანეთის შეხვედრება (ერთმანეთს ახვედრებს, ერთმანეთს შეახვედრა).

ბინგრშიარა (ეინგრშიოიოტ, ეინგრშიოიოტი) შერიგება (არიგებს, შერიგა), დაზავება (აზავებს, დააზავა); აბუჯხეცია ეინგრშიოიოტი ამხანაგები შერიგა.

ბინგშიარა (ეინგშიოიოტი) შერიგება (შერიგდენენ); ალაციბა ეინგშიოიოტი მტრები შერიგდენენ.

[**აქთილანტი**]: ჰაიფილანტიუბ მოგვარეები ვართ.

ბიფიელარა (ეიფიელაფიტი) ერთმანეთზე იერიშის შიტანა (ერთმანეთზე იერიში მიაქეთ, ... მიიტანეს); ჩაგლა ეიფიელაფიტი ცხენით მივარდენენ ერთმანეთს; აჯგ-რკ ეიფიელაფიტი ორმა ჯარმა ერთმანეთზე იერიში მიიტანა.

ბირა 1. (დიიუტიტ, დირტი) დაბადება (იბადება, დაიბადა). შობა (იშვის, იშვა); ახუქტ დირტი ბავშვი დაიბადა; უირა ზდტრუფიტი შენი დაბადება მახსოვს; 2. (დიუტიტი, ირტი) მოსვლა (მოდის, მოვიდა); ჰარა ჰქებ აჩა ბზირანე იიუტიტი ჩვენში პური კარგად მოდის, ხარობს, გვარობს.

ბირგა, ბირგა ში 1. ძლივს; სუსტად; ბირგა ში სეტლოუბ: სშაპქუა სტხუეფიტი ძლივს ვდგავარ; ფეხები მტკივა; ბირგა ში სტუოუბ: აშაგტ სიაბიტი სუსტად ვარ: ციება მომერია; 2. ვაი-ვაგლახით; ბირგა ში დტყან (ბირგა ში დღზხონ) ვაი-ვაგლახით ცხოვრობდა.

ბირგა-ბირგა ში ძლივძლივობით.

ბირსრა (ეირსრიტი) ერთმანეთის წაკიდება (ერთმანეთს წაკიდა), ერთიმეორის წაჩხუბება (ერთიმეორეს წაჩხუბა), ერთმანეთის გადაკიდება (ერთმანეთს გადაკიდა); არი ზეგგტ ეილტრსუტიტი ეს (ქალი) ყველას ჰკიდებს ერთმანეთს; ჰაილტრსრიტი წავგაჩხუბა, ერთმანეთს გადაგვიდა.

ბირხ იხ. ბირარად.

აფხაზურ-ქართული ლექსიკონი

ბირგ დოქი (პატარა), თიხის ხელადა, ლიტრა. ბისარა (ეისრიტი, ეისტიტი) დანაძლევა (ნაძლევაბიან, დანაძლევენენ); ჰაისტიტი დენაძლეფიტი.

ბისიირა (ეისრიუფიტი, ეისრიტი) დაბუება (ბუება, დაბუდა); სშაპტ ეისრიუფიტი ფეხი მიბუება.

ბისრა 1. 1. (დიეისუფიტი, დიეისიტი) ჩხუბი, წაჩხუბება (ეჩხუბება, წაჩხუბა); 2. (ეისუტიტი, ეისრიტი) ჩხუბი (ჩხუბობენ, იჩხუბეს).

ბისრა 2. (დეისუფიტი, დეისრიტი) 1. ჩხუბი (ჩხუბობს, იჩხუბა); არი ესქმენაგე დეისუფიტი ეს ყოველთვის ჩხუბობს; 2. ძგრა გულია (უძგერს, აუძგერდა); იგუ ეისუტიტი გული უძგერს; 3. დეფა. აღლევა (დეფავს, აღლედა), მდეღვარება, ამდეღვარება (მდეღვარებს, ამდეღვარდა); ამშაგტ ეისუტიტი ზღვა დეფავს, მდეღვარებს.

ბისგ ისლი.

ბიუა: 1. ისტიუოუ ჩემიანი; იპბიუოუ ჩენინინი, ჩენთაგანი; ისტიუოუ არა უაჯ დტხ-ბრმ ჩემიანს აქ არავის ვხედავ; იპბიუოუ რყადა უა? ჩენიანი, ჩენთაგანი იქ ვინ არის? 2. წგერი; ათაბცია ირტიუოუ უაჯ დტყაძამი? ოჯახის წგერთაგან არავინ არის? 3. ნიშუში; აბრი ანტ ბიუა სუთ! ამ ჩითის ნიშუში მომეცი! ბიუა ზეფურუ სტმამ იმისი სულ არაფერი მაქვს.

ბიუა ზეფურუ იხ. ბიუა (3).

ბიუაციახარა (ეიუაციახატიტი) ერთმანეთის დანათესაება (ერთმანეთს დანათესავდენენ), ერთმანეთის დამოყვრება (ერთმანეთს დამოყვრდენენ).

ბრფუა ქედა ტანი, ჩიხორა,

ბიფშიარა მსგავსება; დიტიფშუბუ ჰგავს მას; ეიფშუბუ ერთმანეთს გვანან; ტიფშუ ერთმანეთის მსგავსი; იმის მსგავსი.

ბიფშეგმრა განსხვავება, სხვაობა.

ბიფხნტრულარა (ეიფხნტრულარიტი, ეიფხნტრულაფიტი) სირბილში ერთმანეთის გაჯიბრება (სირბილში ერთმანეთს აჯიბრებს, სირბილში ერთმანეთი გაჯიბრა).

ბიფხნტულარა (ეიფხნტულაფიტი) სირბილში შეჯიბრება (ერთმანეთს შეჯიბრდენენ სირბილში), გასწრებაზე გარბენა, გაქცევა (გასწრებაზე გაიქცენენ).

აფხვგძრა (დღიფხვგძუეიტ, დღიფხვგძიტ) სიზმრად ჩვენება (სიზმრად ეჩვენება, სიზმრად ეჩვენა); სუტიფხვგძუან სიზმრად მჭევენბოლი, მესიზმრებოლი.

აფხვგლარა (ეიფვტლაეიტ) ერთმანეთის შეხვედრა (ერთმანეთს შეხვდნენ), ერთმანეთის შეყრა (ერთმანეთს შეეყარნენ); ამაჟან ეიფვტლავეიტ გზაში შეეყარნენ ერთმანეთს.

აჩუქან 1. აუაჟ ეიქუან შევეკრემანი; აჩუქუან შავი ცხენი, შავრა, 2. მუქი, თალხი; აფშატიგ ეიქურუბ მუქი ფერისაა, თალხი ფერისაა.

აჩუქა: ხიხვტირ აჩუქა შარვალი; წაყატირ აჩუქა პერანგის ამხანაგი.

აჩუქაწია შავი; აჩუქაწიეი აშაქუაკუეი შავი და თეთრი; ეიქუაწირუბ შავია.

აჩუქაწინ შავი, შავად ნაწერი.

აჩუქაწიარა სიშავე; ეგა იურტცქეარგაგე, ეგამ ილუღხურგაგე აჩუქაწიარა ახვწუამ რაც უნდა წმინდო, რაც უნდა ხეხო, სიშავე არ გადაუგა.

აჩუქაწიანარა (დღიქუაწიანაეიტ) გაშავება (გაშავედა).

აჩუქაწანარა (დღიქუაწანაეიტ) გაშავეკრემანება (გაშავეკრემანდა).

აჩუქაბარა (ეიქუბანაეიტ) სულ მთლად დაღპობა (სულ მთლად დაღბა), ერთიანად დაღპობა (ერთიანად დაღბა); ათიან, ეხაგშთახ, ეიქუბანაეიტ თივა, სადაც იდო, ერთიანად დაღბა.

აჩუქარა (დღეაქუიკაუეიტ, დღეიქუიკაეიტ) დაჩუქება (აჩუქებს, დაჩუქმა), დაწყნარება (აწყნარებს, დააწყნარა), დამშვიდება (ამშვიდებას, დაამშვიდა), დამოშმინება (ამოშმინებს, დაამოშმინა); ახუქტ დღეიქუტ, დწიბუეიტ ბავშვი ტარის, დაჩუქე, დააწყნარე, დაამშვიდე, დაამოშმინე! ახუქტ იან დღუზბეიქუკაუამუბტ დედა ბავშვს ვერ აწყნარებდა, ვერ აჩუქებდა.

აჩუქლარა 1. (ეიქულავეიტ) გაღვივება (გაღვივდა), გაჩაღება (გაჩაღდა); ამატა ეიქულავეიტ ცეცხლი გაჩაღდა.

აჩუქლარა 2. (ეიქულაეიტ, ეიქულავეიტ) 1. ერთმანეთზე დაწყობა (ერთმანეთზე ეწყობიან, ერთმანეთზე დაეწყვნენ); ერთმანეთზე დალაგება (ერთმანეთზე ლაგდებიან, ერთმანეთზე

დალაგდნენ); აშეყუქუან ეიქულაეიტ წიგნები ერთმანეთზე ლაგდებიან, ეწყობიან; 2. გ ა დ ა ტ. დაგროვება (გროვდება, დაგროვდა); სუსქუა ეიქულავეიტ საქმეები დამიგროვდა.

აჩუქლაცია მრ. ტოლნი, ერთი ხნისანი; უარტი სარეი ჰაიქულაციარუბ მე და შენ ტოლები ვართ, ერთი ხნისანი ვართ.

აჩუქმშოირა (ეიქუშოირმ, ეიქუმშოეიტ) 1. ერთმანეთის ვერ შეხვედრა (ერთმანეთს ვერ ხვდებიან, ერთმანეთს ვერ შეხვდნენ); აჩუქარაქაჟე ჰაიქუმშოეიტ კრებაზე ერთმანეთს ვერ შეხვდით; 2. გ ა დ ა ტ. ერთმანეთში უთანხმოება (ერთმანეთს ვერ ეთანხმებიან, ერთმანეთს ვერ შეუთანხმდნენ), შეუწყობლობა (ერთმანეთს ვერ ეწყობიან, ერთმანეთს ვერ შეეწყვნენ); ყაზშალა ეიქუშოირმ ხსიათით ერთმანეთს ვერ ეწყობიან; ახუ ახუ ეიქუმშოეიტ ფასზე ვერ მორიგდნენ, ვერ შეთანხმდნენ.

აჩუქურა (ეიქურჟუეიტ, ეიქურჟეიტ) ერთიმორეზე დაყრა (ერთიმორეზე ყრის, ერთიმორეზე დაყარა), ხორგვა, შეხორგვა (ხორგავს, შეხორგავ); ამქა დუ ეიქურჟეიტ დიდალი შეშა შესორგავ.

აჩუქურშოირა (ეიქურიშოეიტ) 1. ერთმანეთის შეხვედრება (ერთმანეთს ახვედრებს, ერთმანეთს შეახვედრა); ავტუცია ეიქუსურშოეიტ ამხანაგები შევახვედრე ერთმანეთს. 2. შოვნა (შოულობს, იშოვავ); აჩუქე აკუაღტრი ეიქუსურშოეიტ ცხენი და უნაგირი ვიშოვე.

აჩუქურხარა (ეიქურიხაეიტ) გადარჩენა (გადაარჩინა); აფსრაზტ გყაზ დღეიქურიხაეიტ მომაყვადავი გადარჩინა.

აჩუქტარა (ეიქუტაეიტ) ერთმორეზე შესხლომა (ერთმორეზე შეასხდნენ); აფშან ეიქუტაეიტ ქარი დაცხრა, ჩაღდა, ჩავარდა.

აჩუქშაჰათხარა (ეიქუშაჰათხაეიტ) შეთანხმება (შეთანხმდნენ); მორიგება (მორიგდნენ).

აჩუქშოირა 1. (ეიქუშოეიტ) 1. შეხვედრა (ერთმანეთს შეხვდნენ), შეყრა (ერთმანეთს შეეყარნენ); ლასსტ-ლასსტ ჰაიქუშოირეიტ ხშირხშირად გხვდებით ერთმანეთს; ამაჟან ჰაიქუშოეიტ გზაში შევეყარეთ ერთმანეთს; 2. გ ა დ ა ტ. მორიგება (მორიგდნენ); ახუ ალა (ხულა) ჰაიქუმშოეიტ ფასზე ვერ მოვრიგდით.

ბიქუშეიარა 2. (ეიქუშეიტი) შეწყობა (შეწყობა); ყაზშანლა ეიქუშეიტი ერთმანეთს ხასიათი ვერ შეუწყვეს, ხასიათით ვერ შეწყვენერ ერთმანეთს.

[**ბიქუშეიარა 3.**] (დეიქუშეირუჲ, დეიქუშეინ) მზად ყოფნა (მზად არის, მზად იყო); ქონა (აქვს, ჰქონდა); ჰარა ჰსოვეტ ტივლა ზეგდრგლა ეიქუშეირუჲ ჩვენს საბჭოთა ქვეყანას ყველაფერი აქვს, გაჩინა; უტარტი ეიქუშეი უეიქუშეირუმა? წასასვლელად მზად ხარ? ხშივგლა, დტრარალა დეიქუშეირუჲ ჰკუთ, ცოდნით დაჯალდოებულია.

ბიქუშეიარა (ეიქუშეირიტი, ეიქუშეირიტი). 1. გაჩაღება (აჩაღებს, გაჩაღა), გაღვივება (აღვივებს, გააღვივა), დანთება (ანთებს, დანთო); ამცა ეიქუშეირიტი ცეცხლი გაჩაღა, გააღვივა, დანთო. 2. ერთიმორეზე დაწყობა (ერთიმორეზე აწყობს, ერთიმორეზე დაწყობს); დაზეინვა (ზეინავს, დაზეინვა); ამქვტ ეიქუშეიარა შეშის დაწყობა; აფჰი, ათიბ ეიქუშეირიტი ჩაღა, თივა დაზეინვს.

ბიქუშეიარა (დეიქუშეიტი) გადარჩენა (გადარჩა) იფსტ თანტ დეიქუშეიტი ცოცხალი გადარჩა; აარლა ჰია დეიქუშეიტი ძლივს გადარჩა; იფსტ აარლა ჰია ეიქუშეიტი თავი ძლივს დააღწია.

ბიქუშეიარა (ეიქუშეიბიალოტი, ეიქუშეიბიალეიტი) განასკვა (სკენის, განასკვა), გამონასკვა (სკენის, გამონასკვა), გამოსკენა (სკენის, გამოსკენა); არაბუტ ანტ ეიქუშეიბიალეიტი ძაფის ბოლო გასკენა, გამოსკენა; ძაფს ბოლო გამოსკენა.

ბიქუშეიარა მსხვილი ლერლილი; შდრ. ანტრლ.

ბიქუშეიარა მტრობა; ურთ ბიქუშეიარა რუბეირუჲ მათ მტრობა აქვთ; ბიქუშეიარა რუბეირლეიტი მათ შორის მტრობა ჩამოვარდა.

ბიქუშეიარა მრ. ერთმანეთის მტრები.

ბიქუშეიარა მუცელში შეკრულობა, ყაბაზად ყოფნა; დეილრაკუტ მუცელში შეკრულია, ყაბაზად არის.

[**ბიქუშეიარა**] (დეილრანაკირტი) მუცელში შეკრა (მუცელში შეკრა).

ბიქუშეიარა უკუთობა, უკუთესობა; ჯობნა, უჯობესობა; აჩემაზაჲ ეც აწკეს ეხბა დტილდუჲ ავადმყოფი დღეს გუშინდელზე უკუთობა, უკუთესობა; უი აწკეს არი ტილდუჲ ეს

იმაზე უკუთესობა, ეს იმას სჯობს; არი ტილდუჲ ეს უკუთესობა; ეს ჯობს.

ბიქუშეიარა (ტილდუტიტი) გაუმჯობესება (გაუმჯობესება), გამოკეთება (გამოაკეთა).

ბიქუშეიარა (ტილდუტიტი, ტილდუტიტი) მჯობინება (ამჯობინებს, ამჯობინა), არჩევა (ურჩევნია, არჩია); არი ტილდუტიტი ეს მირჩევნია; არი ტილდუტიტი ეს ვამჯობინე, ვარჩიე; აკინრა ახა აცარან წკეს ატიტიტი ახა აცარან ტილდუტიტი კინონი წასვლას თეატრი წასვლა ვამჯობინე, ვარჩიე.

ბიქუშეიარა (დტილდუტიტი) გაუმჯობესება (გაუმჯობესდა), გაუკეთესება (გაუკეთესდა), გამოკეთება (გამოკეთდა); აჩემაზაჲ დტილდუტიტი ავადმყოფი უკუთ გახდა, გამოკეთდა.

ბიქუშეიარა (ეიყარაბიტიეიტი, ეიყარაბიტიტი) 1. გათანაბრება (ათანაბრებს, გათანაბრა), გათანასწორება (ათანასწორებს, გათანასწორა); ზინლა ეიყარაბიტიტი უფლებით გათანასწორებს, გათანაბრებს 2. გასწორება (ასწორებს, გაასწორა), მოშანდაკება (აშანდაკებს, მოშანდაკა); ამჲა, ანტში ბიყარაბიტიტი გზის, მიწის სწორება, მოშანდაკება.

ბიქუშეიარა (ეიყარაბიტიტი) გათანაბრება (გათანაბრდენ), გათანასწორება (გათანასწორდენ).

ბიქუშეიარა (ირონ.) ერთი ჰკუის ხალხი, ერთი ჯურის ხალხი, ერთი რიგის ხალხი.

ბიქუშეიარა (ეიყუტიეიტი) გახეთქა (გახეთქა), აყაბ, ანაბი ეიყუტიეიტი გოგრა, ჰვა გახეთქა.

ბიქუშეიარა (ეიყუტიეიტი), (ეიყუტიეიტი) 1. დაბობა, გაბობა (აბობს, გააბობ), გაჩეხა (ჩეხს, გაჩეხა); ასაყაყ ეიყუტიეიტი კუში გააბობ, გაჩეხა, 2. გახეთქა (ხეთქს, გახეთქა); ანაბი ბიყუტიეიტი ჰვის გახეთქა.

ბიქუშეიარა (ეიყუტიეიტი, ეიყუტიეიტი) გაშველება (აშველებს, გააშველა); ეიქუშეიარა აარლაბია ეიყუტიეიტი მოჩხუბარნი ძლივს გააშველებს.

ბიქუშეიარა (ეიშთანიეიტი, ეიშთანიეიტი) ერთმანეთის მიღვენება (ერთმანეთის მისდევნა, ერთმანეთის მისდივს), ერთმანეთის მიყოლა (ერთმანეთის მიჰყვებიან, ერთმანეთს

მიყვენენ); ბძიკი-ბძიკი ეიშბანეიუეიტ ერ-
თიმეორეს მისდევენ, მიყვენებან.

ბიშვია ძმები (ერთმანეთისათვის).

ბიშია ვიწრო, გრძელი და მოკლე ფეხებიანი
მაგიდა.

ბიშიახჩარა ბატარა, დაბალი მაგიდა, მთლიანი
ხისაგან ამოჭრილი ნახევარი წრის ფორმისა.

ბიჩგრჩარა (ეიჩგრჩოიტ, ეიჩგრჩეიტ)
ერთმანეთზე წაქეზება (ერთმანეთზე აქეზებს,
ერთმანეთზე წააქეზა), ერთმანეთზე გადაკი-
დება (ერთმანეთს ჰკიდებს, ერთმანეთს გადა-
კიდა) ერთმანეთის წაიკდება (ერთმანეთს ჰკი-
დებს, ერთმანეთს წააიკდა).

ბიჩგზბარა (ეიჩგზბოიტ, ეიჩგზბეიტ)
ერთმანეთის გაარშიყება (ერთმანეთს ეარშიყე-
ბიან, ერთმანეთს გაუარშიყენენ).

ბიციკ: 1. აფშეიტგ ეიცაკ გახუნებული;
აფშეიტგ ეიცაკუპ გახუნებულა; 2. არა
ხელგამომავალი კაც; უაჯ ეიცაკეკ იოუპ
არახელგამომავალი კაცი.

ბიციკრა (ეიცეკაუეიტ, ეიცეკეიტ) 1.
გამოცლა, წახდენა; რყახნა ეიცეკეიტ
ხასიათი გამოეცვალა, ხასიათი წახუნდა; 2.
აფშეიტგ ბიციკრა, გახუნება (ხუნდება,
გახუნდა), ფერის დაკარგვა (ფერს კარგავს
ფერი დაკარგა), ფერის წასვლა (ფერი მიუ-
დის, ფერი წაუვიდა); აჩტ აფშეიტგ,
ეიცეკეიტ ჩითი გახუნდა, ჩითს ფერი წაუ-
ვიდა.

ბიციკაცია მრ. რძლები (ძმების ცო-
ლები ერთმანეთისათვის).

ბიციყა მრულე (ითქმის ბრტყელ რა-
მეხმ); ალუ ეიცეყაოუპ ფიცარი მრულეა.

ბიციტალარა (ეიცტალეიტ) 1. ერთად
ჩასვლა (ერთად ჩავიდნენ); აძტ ჰაიცი-
ტალეიტ წყალში ერთად ჩაველით;
2. ერთად შესვლა (... შევიდნენ); სკზზეი
სარტი აშეკრლ შექქუსტკ ჰაიციტალეიტ
მე და ჩემი ამხანაგი ერთ წელს შეველით
სკოლაში; ამძტრხნ ჰაიციტალეიტ ეზოში
ერთად შეველით; ანგშ ჰაიციტალეიტ
ნავში ერთად შეველით; 3. ერთად ასვლა (ერ-
თად ავიდნენ); ალბა ჰაიციტალეიტ გეშზე
ერთად აველით.

ბიციკუაშეარა (ეიცტკუაშეოიტ, ეიცტკუა-
შეეიტ) ერთად ყმაყა (ერთად ყმაყვენ, ერ-
თად იყვევენ).

ბიცილაბრა (ეიცილაბუეიტ, ეიცილაბეიტ)
ერთმანეთის შეჯიბრება (ერთმანეთს ეჯიბ-
რებიან, ერთმანეთს შეეჯიბრნენ); ასო-
ციალისტტი ბიცილაბრა სოცილისტური
შეჯიბრება.

ბიცირალარა (დეიცირალეიტ) აბილილება
(აბილილდა); იგუ იამეზხოზ ანიიჰპ,
ერბზნეკ დეიცირალეიტ უსიამოვნო რამ
როცა გაიგონა, ერთბაშად აბილილდა, აენთო.
ბიცირაშეარა (დეიცირაშეეიტ) ერთბაშად
ანთება (ერთბაშად აენთო), ერთბაშად გულის
მოსვლა (ერთბაშად გული მოუვიდა).

ბიციფსკკრა ერთსულოვნება; ეიცფსტკნუ რყო-
უპ ერთსულოვნად არიან.

ბიციცარა (ეიციციეიტ) ერთად წასვლა (ერთად
წავიდნენ); აშეკრლ ახმ ეიცციალრიტ
სკოლაში ერთად მიდიან ხოლმე.

ბიციჟეკრა ერთბირობა, ერთსულოვნება; ბიცი-
ჟეკრა რგმოუპ ერთბირობა აქთ.

ბიციხესრა (ეიციხესუეიტ, ეიციხესეიტ) ერ-
თად სროლა (ერთად ისკრიან, ერთად ისრო-
ლეს); შიეიციხეს! ერთად ისროლეთ!

ბიციშთალარა (ეიცშთალეიტ) 1. ერთად.
ერთმანეთთან წოლა (ერთად, ერთმანეთთან
დაწვენენ); 2. ერთ დროს წოლა. დაწოლა
(ერთ დროს დაწვენენ).

ბიციბ უფრო ცუდი, უარესი; არი ეიციბრუ
ამაზე უარესი; იაჰპ ეიციბრუ კიდევ, უფრო
უარესი, ზეგმტ ირეიციბრუ ყველაზე უა-
რესი; აჩგმზახუ იაჰპ დეიციბრუპ ავადმყო-
ფი უარესადაა, უფრო ცუდადაა; ზეგმტ ირეი-
ციბრუ უი რუპ... ყველაზე ცუდი ისა...
ეც-ბწკეს, ეხმა ბმშე იაჰპ ეიციბრუპ:
აქუარშეაჯ აუტიტ, აფშეაგმტ ბწოუპ
დღეს უარესი ამინდია, ვიდრე გუშინ: კოკის-
პირული წვიმაა, თანაც ქარი ქრის.

ბიციბაშეარა (ეიციბაჟეოიტ, ეიციბაჟეეიტ)
საუბარი (საუბრონენ, ისაუბრეს), ბასი (ბასო-
ბენ, იბასეს), მუსაიფი (მუსაჟფობენ, იმუსა-
იფეს).

ბიციბატირა (ეიციბატიუეიტ, ეიციბატი-
ბეიტ) გაუარესება. (აუარესებს, გააუარესა);
იუს ეიციბატიეიტ საქმე გაუარესა.

აიციახარა (ეიციახეიტი) გაუარესება (გაუარესდა); აჩუქაზაუჯ ღეიციახეიტი ავადმოფი გაუარესდა.

აიციკეხრა (ღეიციკეხსუეიტი, ღეიციკეხსიტი) სლოკინი, დასლოკინება (ასლოკინება, დასლოკინა); სეიციკეხსუეიტი მასლოკინება.

აიციჰარა (ეიციჰაუეიტი, ეიციჰანიტი) ერთმანეთის ღანძღვა, გაღანძღვა (ერთმანეთის ღანძღვენ, ერთმანეთი გაღანძღეს), ერთმანეთის გინება (ერთმანეთის აგინებენ, ერთმანეთი აგინეს), ერთმანეთის თათხვა, გათათხვა (ერთმანეთის თათხვენ, ერთმანეთი გათათხეს); ესქებნაგე ეიციჰაუნ მუღამ ერთმანეთის ღანძღაღენ, აგინებენ.

აიციღძრა (ეიციღძიტი) ერთმანეთის დაკარგვა (ერთმანეთის დაეკარგენ); აბარ შთა ხე-შე-ქუსაყა წოუეიტი ჰაიციღძიტიფი აგერ, უკე სამი წოლიწადი გავიდა, რაც ჩვენ ერთმანეთის დაგეკარგეთ.

აიძებრა (ეიძებუეიტი, ეიძებტი) ერთმანეთთან დავა (ერთმანეთის ეღაგებთან, ერთმანეთის შეეღაგენ); აქტრაამთა ეიძებუნ ღიდხანს ეღაგებოღენ ერთმანეთს.

აიწარა უმცირესი ნაწილი; აიწარა სარა ისტებან, აიჰარა უარა— უმცირესი ნაწილი შე მქონდეს, შეტი კი შენ—

აიწარაკ უმცირესობა (არაადამიანი).

აიწარაკუკ უმცირესობა (ადამიანი).

აიწარაჰაჰარა (ეიწარაჰაჰოიტი, ეიწარაჰანიტი) ჩატენა (ტენის, ჩატენა), გატენა (ტენის, გატენა).

აიწარუხარა (ეიწარუხეიტი, ეიწარუხიტი) სასმლის, ჩაის: დაყენება (აყენება, დაყენა); აუტტაკა ჯუჯშალა ეიწარუხეიტი არაყი ნივრით დაყენა; აჩი ეიწარუხებ! ჩაი დაყენე!

აიწარახარა (ეიწარახეიტი) დაბრკოლება (დაბრკოლა), შეფერხება (შეაფერხა); აუს ეიწარუხეიტი! საქმეს ნუ დაბრკოლებ, ნუ შეაფერხებ!

აიწარატირა (ეიწარატიუეიტი, ეიწარატიიტი) შემცირება (ამცირებს, შეამცირა).

აიწარუხარა (ეიწარუხეიტი) სასმლის: დაყენება (დაყენდა); ჩაის: გამოსვლა (გამოვიდა).

აიწაყარა 1. (ეიწაყეიტი) დაბრკოლება (დაბრკოლა), შეფერხება (შეაფერხა), ჩაშალა (ჩაშალა); სუს ეიწაყეიტი საქმე ჩამიშალა დამიბრკოლა.

აიწაყარა 2. (ეიწაყეიტი) დაბრკოლება (დაბრკოლა), შეფერხება (შეაფერხა), ჩაშალა (ჩამიშალა); ეხმად აფარადარახ სტარა ეიწაყეიტი ღღეს უფულობის გამო ჩემი წასვლა ჩამიშალა.

აიწაწარა 1. (ეიწაწოიტი, ეიწაწიტი) გატენა (ტენის, გატენა); აშაქე შაქმალა ეიწაწიტი თოფი საფანტით გატენა.

აიწაწარა 2. (ეიწაწოიტი, ეიწაწიტი) დაწინილება (აწინილებს, დააწინილა), დამკავება (ამკავებს, დამკავა).

აიწახარა (ეიწახეიტი) შემცირება (შემცირდა); რხუხუხადარა ეიწახეიტი მათი რიცხვი შემცირდა.

აიწახარა (ეიწახეიტი) დაბრკოლება (დაბრკოლა), შეფერხება (შეაფერხა); აუს ეიწახეიტი საქმე დაბრკოლა.

აიწბე უმცროსი; აიწბე ღარბან? უმცროსი რომელია? ანე-აიწბე უმცროსი მძა; საშტიწბე ჩემი უმცროსი მძა; უაშ-ტიწბე შენი უმცროსი მძა; სფ-ტიწბე ჩემი უმცროსი ვაყი; სფუჰ-აიწბე ჩემი უმცროსი ქალიშვილი.

აიწბერა უმცროსობა; აიწბერა სარა ისტიუბ, აიჰაბერა უარა იწმოუბ უმცროსობა ჩემია, უფროსობა შენ გაქვს (შენ გეუფუნის).

აიწბერატი: აიწბერატი აშაქრლ დაწყებითი სკოლა.

აიწბეშახანტ მოძე. «უმცროსის წილი» (ძმების გაყოფის დროს უმცროსი წილი).

აიწბეძ ყველაზე უმცროსი.

აიწბერა უმცირესი ნაწილი; აიწბერა ნხეიტი იყაწადმეკუა უმცირესი ნაწილი დარჩა გაუკეთებელი.

აიწეხრა (ეიწეხიუეიტი, ეიწეხიიტი) გამართვა (მართავს, გაართა), გაწევა (წეეს, გასწია), გაშლა (შლის, გაშალა); ათელ ეიწეხიიტი მავთული გამართა, გასწია; არი აუს ეიწეხეხეხ იარა ირუბ ეს საქმე ამან წამოიწყო; იშაქქუა ეიწეხიიტი ფხეხი გამართა, გაშალა, გასწია; გადატ. იბლა

ეიწიხიხიტი წელში გაიმართა; ამწიქვიჯა-
ქუა ეიწინახიტი ფრთები გაშალა; უხეზა
(უქუწა) გუთანგ, უშაპე ეიწიხი (ან-
დახა) საბანი როგორც გაწიღეს, ფეხი ისე
გაჭიშა! უბლა ეიწიხი! წელში გაიმართა!
ბბლა ეიწიხიხიუეიტი წელს გაიმართავს.

ნიკაპარა (დეიქაპაუეიტი, დეიქაპაიტი)
მოვლა (უელის, მოუარა); არახუ დრეიქა-
პაუეიტი საქონელს უვლის; ახუქე დეიქა-
პაუეიტი ბავშვს უვლის.

ნიკაგვლარა (ეიქაგვლავეიტი) ერთმანეთის
პირში წადგომა (ერთმანეთს პირში წაუდგ-
ნენ).

ნიკვარგვლარა (ეიქაიარგვლოიტი, ეიქა-
ირგვლავეიტი), პირისპირ დაყენება (პირისპირ
დაყენა).

ნიკვარტი ანუ ტანადობის, მოყვანილობის, აგე-
ბულეების, აღნაგობის სახე.

ნიკვარტირა ტანადობა, მოყვანილობა; აგებუ-
ლება, აღნაგობა.

ნიკვარფარა (ეიქაიარფერიტი, ეიქაიარ-
ფეტიტი) ერთმანეთზე გამოდება (ერთმანეთს
გამოსდებს, ერთმანეთს გამოსდო); აწიპი-
ქუა ეიქაიარფეტიტი კავები ერთმანეთს გა-
მოსდო.

ნიკვარფშარა (ეიქაიარფშაუეიტი), ეიქა-
ირფშარტი) 1. ერთმანეთისათვის შეხედება
(ერთმანეთს ახედებს, ერთმანეთს შეახედა), ერთ-
მანეთისათვის ყურბინება (ერთმანეთს აყუ-
რბინებს, ერთმანეთს აყურბინა); 2. გადატ-
ერთმანეთის შედარება (ერთმანეთს ადარებს,
ერთმანეთს შეადარა).

ნიკვაფარა (ეიქაფერიტი, ეიქაფეტიტი)
ერთმანეთის გამოდება (ერთმანეთს ეღებთან, ერთ-
მანეთს გამოვლენენ), ერთმანეთის მოდება (ერთ-
მანეთს ეღებთან, ერთმანეთს მოვლენენ).

ნიკვაფშარა (ეიქაფეშაუეიტი, ეიქაფეშა-
რტი) ერთმანეთის ყურება (ერთმანეთს უყუ-
რებენ, ერთმანეთს უყურებს).

ნიკვახუთხუთარა (ეიქაახუთხუთაუეიტი,
ეიქაახუთხუთიტი) ერთმანეთში ჩურჩული
(ერთმანეთს ეჩურჩულებიან; ერთმანეთს უჩურ-
ჩულეს, ეჩურჩულენენ); დააყუწმწძაკუა ეიქა-
ახუთხუთაუეიტი (ნიკვაახუთხუთარა ია-
ქიუქ) სულ ჩურჩულეებენ, სულ ერთმანეთს
ეჩურჩულებიან.

ნიქვახეხრა (ეიქვახეხსუეიტი, ეიქვახეხსიტი)
მიმოსროლა (მიმოსვრიან, მიმოსვროლეს),
ერთმანეთის პირისპირ სროლა (ერთმანეთს
პირისპირ ესვრიან, ერთმანეთს პირისპირ ეს-
ვროლეს).

ნიქვაპარა (ეიქვაპაიტი) ერთმანეთის შეფე-
თება (ერთმანეთს შეეფეთენ), ერთმანეთის შე-
ჩეხება (ერთმანეთს შეეჩეხენენ), ერთმანეთის
შეჯახება (ერთმანეთს შეეჯახენენ); აში აყნჯ
ეიქვაპაიტი კარებში ერთმანეთს შეეჯახენენ.

ნიქვუწრა (ეიქვუწიტი) გაყოფა (გაიყვენენ);
აიშეცია ეიქვუწიტი ძეგში გაიყვენენ.

ნიქვუხარა (ეიქვუქოიტი, ეიქვუხეხეიტი) დავა,
შედავება (დაობენ, ერთმანეთს ედავებიან;
ერთმანეთს შეედავენენ), ცილობა (ერთმანეთთან
ცილობენ, ერთმანეთში ცილობა ჰქონდათ).

ნიქვუხრა (ეიქვუეხიხუეიტი, ეიქვუეხიხიტი) აქნა
(ქნის, აქნა); აუასა ეიქვუეხიხუეიტი ცხვარს
ქნის; აკუტე ეიქვუეხიხიტი ქათამი აქენი!

აიხა 1. რკინა; ნაჯახი, ცული.

აიხა 2. ლავამი.

ნიხააძალარა (ეიხეჩიადალაიტი, ეიხეჩიად-
ალავეიტი) ერთმანეთთან შეზრდა (ერთმა-
ნეთს აზრდის, ერთმანეთს შეაზრდა); ართ
აუჯჯა ეიხეჩიადალაიტი ესენი ორივენი
ერთმანეთს შეაზრდეს, ერთად გაზარდეს;
ეიხეჩიადალაზ ჰაუპ ერთად შეზრდილნი
ვართ.

ნიხალა იხ. ანხთა.

აიხამცა იხ. აიხემცა.

აიხამჯა რკინიგზა.

ნიხარა (დეიხერიტი, დეიხეჩეიტი) 1. გაწევა
(იწევს, იწევა; გაიწია), წამოწევა (იწევს, წა-
მოიწია); აჩიე ეიხერიტი, ახა იხგვლომ
ცხენი იწევა, მაგრამ ვერ დგება; შიეიხა
ფხვდაყა! გასწით წინ აუნჯყა ჰაიხაპა! სახ-
ლისაკენ გაწიოთი აუნჯყა უეიხა! სახლისა-
კენ გასწია 2. წატოტინება (ეტოტინება, წაე-
ტოტინა); ახუქე იან ლახე დეიხერიტი
ბავშვი დედას ეტოტინება.

ნიხარლულუარა (ეიხაირლულუეიტი) ერთ-
მანეთზე დაჭერა (ერთმანეთს დაჭირა); იხა-

ფუტკუა ეიხაირლუღუტიტ კბიღები ერთ-
მანეთს დაპუირა, კბიღი კბიღს დაპუირა.

აიხარშე გავარგარებული, გახურებული რკინა,
შანთი.

აიხარჰარა (ეიხაირჰაუეიტ, ეიხაირჰაიტი)
დამყნობინება (ამყნობინებს; ამყნობინა, დაამყ-
ნობინა); აწის სეიხაირჰაიტი ვაშლი დამამყ-
ნობინა,

აიხათსხუ რკინის მგრელი სამუშაო იარაღი,
მაგალითად, ნაჯახი, ცული, ერო, სხვისი.

აიხაც ღუგმა; შ დ რ. აღუტემა.

აიხაწი რკინის შამფური.

აიხაქამაქა წერილი გაფუჭებული რკინეულობა.

აიხა-ხუ ცულის ტარი.

აიხაჰა დამყნობილი, ნამყენი; აწი-ეიხაჰა ნამ-
ყენი ვაშლი; აჰა-იხაჰა ნამყენი მსხალი;
აძახუ-ეიხაჰა ნამყენი ვაზი.

აიხაჰარა (ეიხაირჰაუეიტ, ეიხაირჰაიტი) და-
მყნა (ამყნის, დაამყნო), მყნობა, დამყნობა (ამ-
ყნობს, დაამყნო), მიმყნობა (ამყნობს, მიამყნო).

აიხგარა: აშაბ-ეიხგარა (იშაბუტ ეიხბე-
გაეიტი) ფეხის გაღადგმა (ფეხი გაღადგა),
ფეხის წადგმა (ფეხი წადგა).

[**აიხნაგარა**] (ეიხნაგაეიტი) 1. ერთმანეთის აც-
დენა (ერთმანეთს ასცდენს); უარტი სარტი
ამჰან ჰაიხნაგაეიტი მე და შენ გუაში აეს-
ცილით ერთმანეთს; 2. ერთმანეთის განშო-
რება (ერთმანეთს განშორდენს), ერთმანეთს და-
ცილება (ერთმანეთს დასცილდენს); იარტი სა-
რტი ჰაიხნაგაეიტეფე ჯ-შაქუქუსა წაუეიტ
ორი წელი (წელიწადი) შესრულდა, რაჟ მე
და ის განეშორდით (დაესცილდით) ერთმა-
ნეთს.

აიხრაწარა (დეიხირაიწოეიტ, დეიხირაი-
წეიტი) ნხოთევის მიცემა (ნხოთევს აძლევს,
მხოთევი მისცა).

აიხმცა კესი; აიხმცა ეიხმჰრა ტალის
დაკესება. შ დ რ. იხამცა.

აიხმცათრა ხილინდარი (საკვესისი, ტა-
ლისა და აბღდის სატარებელი
ტყავის პატარა ჩანთა).

აიხგრფხარა (ეიხეირფხარიტი, ეიხეირფ-
ხეიტი) საქსუალის აწვე-დაწვეა მაქოთი მი-
საქსუალის გასაყრელად.

აიხგრხუარა (დეიხირხუოეიტ, დეიხირ-
ხუეიტი) თავის დაკვრა (თავს უკრავს, თავი

დაუკრა); იუეიხგრხუადა? ვინ დაგიკრა
თავი?

აიხეშაშაარა: დეიხეშაშაო დნეიღეიტი
კოპწიოზით მიღის.

აიჯრა (დეიჯღეიტი, დეიჯრტი) მოკუზუა
(იკუზება, მოიკუზა), მოკუტგვა (იკუტგება,
მოიკუტგა), მოკრუნჩხვა (იკრუნჩხება, მოიკ-
რუნჩხა), მობლუნძეა (იბლუნძება, მოიბლუნძა);
აიხთა დანაკე დეიჯრტი სიცივისაგან მოი-
კრუნჩხა.

აიჰაბე უფროსი; აიჰაბე დარბან? უფროსი
ეინაა? ბ რეიჰაბე ჯარის უფროსი; საშ-ეი-
ჰაბე ჩემი უფროსი მამა; ჯე-შაქუქუსა რგლი
დსეიჰაბეჰე ჩემზე ორი წლით უფროსია;
საიშ-ეიჰაბე ჯე-შაქუქუსა ზაწიეკ რგლა
დსეიჰაბეჰე ჩემი უფროსი და მხოლოდ ორი
წლითაა ჩემზე უფროსი, შ დ რ. ეიჰაბე.

აიჰაბერა 1. უფროსობა; აიფბერა სარა
ისტიჰე, აიჰაბერა უარს რუშოჰე უმ-
ცროსობა ჩემია, უფროსობა შენ გეკუფენს;
აიჰაბერეი აიფბერეი ზეშაზ უფროს-უმე-
როსობის გამჩენი; 2. მთავრობა; არესჰუბ-
ლიკა დგგლაჰატი ირეიჰაძარუ ასო-
ვეტ ილ-ნახლეიტ არესჰუბლიკა დგგ-
ლა აიჰაბერა — არესჰუბლიკა დგგლა-
ჰატი ანიინსტრეცია რსოვეტ მოკაეში-
რე რესჰუბლიკის უმაღლესი საბჰო ქმნის მო-
კაეშირე რესჰუბლიკის მთავრობას — ლოკაეშირე
რესჰუბლიკის მინისტრთა საბჰოს.

აიჰარა 1. მეტი ნაწილი; აიჰარა ყაიწეიტი
მეტი ნაწილი გააკეთა; 2. უმრავლესობა,
უმეტესობა; აბჰეჰუა რეიჰარა ირუიტი
ხმის უმრავლესობა მიიღო; შ დ რ. ეიჰარა.

აიჰარაკ 1. მეტი ნაწილი, უმრავლესობა
(არაა დამინი); ბეიჰუა რეიჰარაკ
ანიტი ძროხების უმრავლესობა მოვიდა; აწი-
ჰუან რეიჰარაკ ბანს ვაშლებს მეტი ნა-
წილი დამალი იყო; 2. უმთავრესად, უმეტე-
სად; აიჰარაკ დარა რარუჰე უმთავრესად
ისინი არიან; 3. უფრო მეტად; აიჰარაკ
იხთახუ ანთ რარუჰე უფრო მეტად იმათ
უნდათ; შ დ რ. ეიჰარაკ.

აიჰარაქა 1. დიდი უმრავლესობა (არაა და-
მინი); ბეიჰუა რეიჰარაქა ხეიტი ძრო-
ხების დიდმა უმრავლესობამ ხბო, მოიგო; 2.

უმთავრესად: აიპარაკე უნ სტყან უმთავრესად იქ ვიყავი; შდ რ. ეიპარაკე.

აიპარაკე უმრავლესობა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აიპარაკე აახტიტ უმრავლესობა მოვიდა; შდ რ. ეიპარაკე.

აიპითყუყულარა (დეიპითყუყულიეიტ) ჩაცუცქება (ჩაცუცქლა), დაყუნცა (დაიყუნცა), ჩაყუნცა (ჩაიყუნცა).

აიპითცცა დები (ე რ თ მ ა ნ ე თ ი ს ა თ ვ ი ს).

აივღვარა (ეივღვიღვარაუეიტ, ეივღვიღვარაიტი) ერთმანეთისაგან ვარჩევა (ერთმანეთისაგან არჩევს, ერთმანეთისაგან ვარჩი); ისზე-ივღვიღვარაიტი ერთმანეთისაგან ვერ ვავარჩი.

აივკარა (ეივკიკაუეიტ, ეივკიკაიტი) გადატვივრა (ტიხრავს, გადატვიხრა); აუთათხ ეივკიკაიტი ოთახი გადატვიხრა..

აივწიარა (ეივწიწიოიტი, ეივწიწიეიტი) ორად გავრა (ორად ჰრის, ორად ვაგრა), გადავრა (ორად ჰრის, ორად გადავრა), გადავეთა (ორად კვეთს, ორად გადაკვეთა); ბბილა აღნ ავუთან დეივწიწიეიტი ხმლით მტერი შუაზე ვაგრა, ვაკვეთა.

აივწიარა ამხანაგობა: ურთიერთ ამხანაგობა, ერთმანეთთან ამხანაგობა; აივწიარა ბზრა რეგმლუპ ერთმანეთში კარგი ამხანაგობა აქვთ.

აივწიარა ამხანაგები (ე რ თ მ ა ნ ე თ ი ს ა თ ვ ი ს).

აივწიარა (ეივირთვიტი, ეივირთვიტი) ვახეთქა (ხეთქს, ვახეთქა); ანვშეფულ ეივირთვიტი ზელტი ვახეთქა.

აივწიარა 1. (ეივწსიტი) ერთმანეთისთვის ჩავლა (ერთმანეთს ჩაუარეს), ერთმანეთისთვის გავლა (ერთმანეთს გაუარეს); აცკა თშეიყუნ აუარ-ღვწეჟა ზეივწსიტი ვიწრო ხილზე ურმეზმა ერთმანეთს ვერ ჩაუარეს, ვერ გაუარეს.

აივწიარა 2. (ეივწსეიტი, ეივწსიტი) მიტო-ლება (ეტოლება, მიეტოლება); სჩიტი სკუა-ღვწი ევწსეიტი ჩემი ცხენი და უნაგირი ერთმანეთს მიეტოლება,

აივწიარა (ეივწრხაუეიტ, ეივწრხიტი) ერთმა-ნეთზე გაცვლა (ერთმანეთზე ცვლიან, ერთმანეთ-ზე გაცვალეს); აჩიტი აკუაღვწი ეივწიხზე ცხენი და უნაგირი ერთმანეთზე გაცვალთ.

აკ მრავლისაგან ერთი; ანი აკ სკუა, ეგჯრთ უარს იტმაზს ის ერთი მომეცი, დანარჩენი შენ გქონდეს!

აკადემია აკადემია; ანაუკატი აკადემია. მეცნიერებათა აკადემია; ეიდვგლოუ ასო-

ეიტ სოციალიტიტი რესპუბლიკაჟუა ირტიუ ანაუკატი აკადემია საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკათა კავშირის მეც-ნიერებათა აკადემია; ქერთიტეღლატიი სსრ იატიუ ანაუკატი აკადემია საქართვე-ლოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია.

აკაკა თითო; აწიეიჟუნ აკაკა რეტი! თითო ვაშლი მიეცი!

აკაკალა 1, თითო-თითოდ; აკაკალა იშტებ! თითო-თითოდ აიღე! 2. სათითაოდ; აკაკალა ისეფხვადეიტი სათითაოდ დავითვალე; 3. მ ა დ ა ტ. დაწერილებით; აკაკალა ისპბი დაწერილებით მიამბე.

აკუ 1. თუ; ახშე აკუ, ახარწი აკუ რუ-თახუ? რქე გინდა, თუ მაწონი? არი იაპზ დეზუსთა: გუჯგელ იაკუ, ძეკურ იაკუ? ეს ვინ მოვიდა: გუჯელი, თუ ძიქური? 2. განა; უარა უაკუ ისანპბი? შენ მოთხარი განა? აკუნ 1. ის (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი) იყო; ურ აცკუ აკუნ ის კატა იყო; 2. უნდა; სკვზა ეხვად დანარ აკუნ ჩემი ამხანაგი დღეს უნდა მოსულიყო.

აკვ 1. ერთი; აკვ არი ატუ ერთი ესაა; 2. რა-ღაც, რაღაცა; რომელიღაც; აკ სპბანშან რა-ღაცას ვიტყვოდი; აკ ანიტი რაღაცა მოვიდა; აკ უსპბიოტი ერთს რასმეს, ერთს რაღაცას გეტყვი; 3. აკვ იათუსამ არაფრად არ ვარგა.

აკვრ 1. რაიმე, აკვრ უთახვზმა? რაიმე ხომ არ გინდოდა? გინდოდა რაიმე? აკვრ დავსრმა? ღირს რამე? რამეს წარ-მოადგენს? აკვრ უნდაყომა? ვაგაჩნია (ვაბაღია) რაიმე? 2. ბევრი; ღიდი; აკვრ დნეჟეიტი ბევრი იარა; აკვრ იჩატი-შიეიტი ბევრს ეცადა; აკვრ ზღვრუა უაჟუბ მყოღნე კაცია, ღიდი მყოღნე კაცია; 3. დიდხანს; აკვრ დეჟან დიდხანს იყო; აკვრ დენხრტი დიდხანს, ხანგრძლივ, კარგა ხანს დარჩება; 4. ბევრად, საგრძნობ-ლად, თვალსაჩინოდ; არი უი აწკვს აკვრ ეიპბუბ ეს იმაზე ბევრად მეტია; აჩემაზაჟ აკვრ დეტიღაჟუბ ავადმყოფი ბევრად უკ-თესადაა; აჩემაზაჟ აკვრ დეტიღხეიტი ავადმყოფმა საგრძნობლად, თვალსაჩინოდ მო-იკეთა.

აკრამთა ღიღანს, კარგა ხანს, ხანგრძლივ; აკრამთა ღეყან ღიღანს იყო; აკრამთა ღენხრიტ ღიღანს, კარგა ხანს, ხანგრძლივ ღარჩეზა.

აკრზზხაძრუ ბუერის მნახველი, ბუერის მომსწრე, ბუერის შემსწრე.

აკრჯუარა ბუერ ალაგას, ბუერგან.

აკრჯნტი ბუერჯერ.

ალამალა ადვილად; არც ისე ადვილად; ალამალა ღდაფსრმეზტ ადვილად არ ილღუბოდა; არი ალამალა იუზყაწო აკ აკუმ ეს არც ისე ადვილად გასაკეთებელი რამ არის, (ეს არც ისე ადვილად გაკეთდება).

ალამთალა იხ. ალემთალა.

ალფხენრაკ მთელი ზაფხული, მთელი ზაფხულის განმავლობაში.

ალძენრაკ მთელი ზამთარი, მთელი ზამთრის განმავლობაში; შ დ რ. ანძენრაკ.

ალღი-ბლღი: ალღი-ბლღი იზღვრამ არაფერი გაეგება; შ დ რ. აახწინაქ.

ალღმთალა: უბრი ალღმთალა ავნტ სტყამეზტ იმ ღროს შინ არ ვიყავი; უბრი ალღმთალა იყალატი იმ ღროს მოხდა; შ დ რ. ალამთალა.

ამალა ოღონდ; ამალა ურ ამალამზაიტი ოღონდ ის არ ჩაითვალის (ოღონდ ის ნუ ჩაითვლება); ამალა უბრის სტუმპიან ოღონდ იმას ნუ მეტყვი.

ამალახაზგაჯ 1. არამედარამც; ამალახაზგაჯ იმეუტი არამედარამც არ ქნა; 2. ტყუილად; ამალახაზგაჯ უბქემეულენ ტყუილდაც იმედი ნუ გაქვს.

ან ღედა; ან ლეკვა ღელის ძუძუ; ანი აბი ღელ-ჰამა; ღეზხეზაზ იან (ლან) მისი მშობელი ღედა; რაბატიხ ხაზუბ, ანლა ეიშციარუბ მამით სხვადასხვა, ღელთ მჰეზი არიან; ანლა ღეიზეყოუ ღელთ მისი ნათესავია.

ანან იქ.

ანან-არან აქა-იქ, ეგერ-აგერ.

ანანტი იქაური.

ანამქი 1. ძიდა; ღელამქეჟე, გამზრული; შ დ რ. აძქე; 2. ნათლელის ღელა, ნათლიღელა (იძარხუზ იან ააუჟუა იხ).

ანანხ იქეთ; ანანხ ღღტი იქეთ წავიდა.

ანანხტი იქეთური.

ანბან 1. ასო; ანბანი აშთებთი ასო ღა ბგერა; 2. ანბანი, ალფაბეტი; ანბან შიყუ საანბანო წიგნი.

ანღუ ღიღელა, ბეზია.

ანთ ისინი, ივინი (მხედველოზბის არეში მყოფნი).

ანთესყატი იმღენი; შ დ რ. ანსყატი.

ანრ ის, ივი (მხედველოზბის არეში მყოფნი); ანრ ღატი ის, ივი მოვიდა; ანი ღრუბ იყავწნ მან (ქალმა) გააკეთა; ანრ უს იპატი მან ასე თქვა.

ანრახხა იქეთ, იქეთა მხარეს; სარა არარახხა სტი: ნ, სუზა ანრახხა — მე აქეთა მხარეს ვიჯექი, ჩემი ამხანაგი იქეთა მხარეს —.

ანრახხატი იქეთური; არარახხატი ამხტ ბზროუბ, ანრახხატი ამხტ იაჰაგეტი იღელუბ აქეთური ყანა კარგია, იქეთური უფრო უკეთესია.

ანრა ღელობა; ანრა სხტლუტი ღელობა გამიწია.

ანრა-ჰკუნრა ღელა-შვილობა; ანრა-ჰკუნრა სემანე (ანხუნე) სუპიოტი ღელა-შვილობას გევეღრები, გეხევეწები; ანრა-ჰკუნრა რხტიბაუტი ღელა-შვილობა გაუწიეს ერთმანეთს.

ანს ისე; ისეთი; ანს იხურთამ ისე არ ვარგა; ზნე ანს, ზნე არს ხან ისე, ხან ასე; ანს ღეყოუბ ჰია სტყამეზტ ისეთი თუ იყო არ მეგონა.

ანს-არს ისე ღა ასე; ანს-არს იპიტი, ახბ ეგმრღემშიეტი ისეო ასეო, მაგრამ ვერაფერს გახდა.

ანსყატინ იმღენი; შ დ რ. ანთესყატი.

ანფსა ღელინაცვალი.

ანშა ბიბა (ღეღით).

ანშა იფხიგს ბიკოლა (ღედის ძმის ცოლი).

ანშაძარა ღელთი ბიბა (ღედის ძმა).

ანშთრა ღელთი ნათესაობა.

ანძენრაკ (ბზიფი) იხ. ალძენრაკ.

ანხუა (აფხიგს ღზ ღხწა იან) ღელამთილი, (ანხწა იხე იფხიგს ღან) სიღღერი.

ანხუფა (ათჰიგს ლზე ლხაწა იაპიშა) მუ-
ლი, (ახაწა იზგ იტჰიგს ლაპიშა) ცოლის და.
ანხშა-აბხშა: ბრთ ანხშა-აბხშეტი
როლებს ესენი ერთი დედ-მამის შვილები
არაიან.

ამტქა აფთიჰი. შ დ რ. აფთქა.

აუი 1. ბეგერი, მოხუცებული; დაჰიჰუბ (ა და-
მ ი ა ნ ი, იაჰიჰუბ (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი) ბე-
გერია, მოხუცებულია; აუაჰ ბეგერი კაცი,
მოხუცებული კაცი; აჰუტ-ბეგერი ქა-
თამი; ბჰ-აჰ ბეგერი მუხა; 2. ჰველი, დაძ-
ველებული; გაცვეთილი; აჯნგ-ჰე ჰველი, დაძ-
ველებული სახლი; ამბგუ-ჰე ჰველი, გაცვე-
თილი ჩეჰმა.

აჰიბატი მეთე (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი); ბჰიბა-
ბატი აკლასს მეთე კლასი.

აჰიარ (წ ი ზ ნ.) ლეჰიკონი.

აჰიარდღენა შოშია,

აჰიეიზატი მეთერთმეტე (ა რ ა ა და მ ი ა ნ ი);
ბჰიეიზატი აკლასს მეთერთმეტე კლასი.

აჰიეშე ჰველმანი, ჰველ-ჰველი.

აჰირა მოხუცებულობა, სიბერე.

აჰირა (დაჰირტი) 1. დაბერება (დაბერდა),
მოხუცება (მოხუცდა); დჰეშაბჰეი! რო-
გორ მოხუცდა! 2. დაჰველება (დაჰველ-
და); სხგლფარჩ აჰირტი ჩემი ფაჰახი
დაჰველდა.

აჰიფა სიბერის დროინდელი უჰანასქნელი ვა-
ჰიშვილი, ნაბოლარა, ბოლოლა.

აჰიფჰა სიბერის დროინდელი უჰანასქნელი ქა-
ლიშვილი, ნაბოლარა, ბოლოლა.

აჰიეშთა სიბერე, სიბერის ჟამი; უბჰეშთა
შაჰუბჰუბაბაიტი ტჰილი სიბერე დაგირჩეს;
უბჰეშთა ხაახაბაიტი ტჰილი სიბერე და-
გირჩეს; იბჰეშთა ხაახაბეტი ტჰილი სი-
ბერე დაურჩა.

აჰიეშთაშახა სიბერის ჟამი, მოხუცებულობის
დრო; სბჰეშთაშახა ჩემს სიბერეში, ჩემი
მოხუცებულობის დროს, ჩემი სიბერის დროს,
ჟამს; იბჰეშთაშახა ფა დირჰეტი სიბე-
რის ჟამს ვაჰიშვილი ეჰოლა, შეჰინა.

აჰიეშთაჩახა ი ბ. ბჰეშთაშახა.

აჰიეტი 1. ჰველ დროს, ჰველად; აჰიეტი უბ
ბჰუნ იზგჰუბ ჰველ დროს ასე იყო; 2. ჰვე-
ლი; აჰიეტი უაჰე ჰველი ზნეგჰეულების,
ჰველი ადათის მიმდევარი კაცი.

აჰიეტიან ჰველად. ჰველ დროს; აჰიეტიან
აბას ბჰუნ იზგჰუბ ჰველად ასე იყო.

აჰიეტი-ნბტი აახგს ჰველთაგან, დიდი ხნიდან,
ათადან-ზაბადან, უხსოვარი დროიდან; აჰიეტი-
ნბტი აახგს აბრას ინხბრტი ჰველთა-
გან, ათადან-ზაბადან, უხსოვარი დროიდან ბჰ
ცხოვრობენ, სახლობენ.

აჰიეტირა ჰველი დრო; აჰიეტირა ჰგუბლა-
ნარწიოტი ჰველ დროს გვაგონებს; აჰიე-
ტირა იაგეტიტი ჰველ დროს გაყვა, ჩა-
ბარდა.

აჰიეტიტი ჰველი, ჰველებური; აჰიეტიტი
აწასქეა ჰველი, ჰველებური ზნეგჰეულებანი.

აჰიეტიწას ჰველებურად.

არას აჰ; ახუბჰ არა დჰეჰოლებს ბავშვი აჰ არის;
შ დ რ. აბრას.

არანტი აჰედან; შ დ რ. აბრანტი.

არანძა აჰამდე; არანძა აჰეგჰეჰე ლრჰუბ
აჰამდე სიზინდი თესია; შ დ რ. აბრანძა.

არბტი აჰაური; შ დ რ. აბრბტი.

არახა აჰეთ; აჰ; არახა უბაი აჰ. აჰეთ მოლი
შ დ რ. აბრახა.

არბა მამალი; (შ ე კ ე ბ ი თ ი სა ხ ე ლ ი ს
მ ნ ი შ ვ ე ლ ო ბ ი თ ა ე) არბა ქეჰრ-
თუეტი მამლები ყოიან; მ რ. არბაქეა.
არბალა მამალი (ს ა ე რ თ ო დ ფ რ ი ნ ე ე -
ლ ე ბ შ ი); მამალი (ქ ა თ ა მ ი).

არბალაქეშე, **არბალა** ხუბჰე ყვინილა, მამ-
ლაყინწა.

არდენა შაშვი.

ართ ესენი; შ დ რ. აბართ.

ართგსუბტი ამდენი (ა და მ ი ა ნ ი); ი ბ.
აბართგსუბტი.

არჩ ეს; შ დ რ. აბარჩ.

არჩახა აჰეთა მხარეს; შ დ რ. აბრჩახა.

არჩახაბტი აჰეთური; აჰეთა მხარისა; შ დ რ.
აბრჩახაბტი.

არმა მარცხენა; არმა ნაბე მარცხენა ხელი;
სარმა-ლა ჩემი მარცხენა თვალი; დარგმოჰუბ
ცაციაა. შ დ რ. [არგმა].

არმარახა მარცხნივ, მარცხენა მხარეზე,
მარცხენა მხრით, მარცხენა მხარეს; მარცხნით;
სარმარახა სჯგზა დგგლოჰუბ ჩემ
მარცხნივ(ჩემს მარცხენა მხარეზე) ჩემი ამხა-
ნაჰი დგას; ბრმარახა დეიხეტი მარც-
ხნით გასწია, გაემართა.

პრმარახა ალა მარცხნოდან.

პრმია არმია; ასოვეტიტი პრმია საბჟოთა არმია.

არს ასე; ასეთი; არს უჰის პნს უჰის, რყა-ლაშაზხ ყალბეტი ასე თუ ისე, მოხდა ის, რაც უნდა მომხდარიყო; ანს არს იჰიეტი, ანს ევარღემშეიეტი რა არ შოიშოქმედა, მაგრამ ვერაფერს გახდა; პნს სჰიან იამ-უიტი, პრს სჰიან იამუიტი: აში სხან-ამერტიტი რა არ ვენი, მაგრამ ვერაფერს გახდნი: კარი ვერ გავაღე; არს იანბანდა? ასე როდემდის? არს იხდტრუკ ასე რომ მყოდნოდა; პრს ღეყოლუჰ ჰია სტყამეზტი ასეთი თუ იყო არ მეგონა.

არსტარი აქედან; არსტირ ღცამა? აქედან წა-ვიდა? შ დ რ. აბარსტეტირ, აბასტირ, აბა-სტეტირ.

არსყანამთა ამდენ ხანს; არსყანამთა უბამ-ყიზ? ამდენ ხანს სად იყავი? შ დ რ. ასყანამთა.

არსყანკ ამდენი; ამდენ ხანს; არსყანკ სთახტ-მეზტი ამდენი არ მინდოდა; არსყანკ უნხტრ-ხეტი ამდენ ხანს რამ გაგაჩერა?

არსყატირ ამდენი; არსყატირ აჩაცენი აბა-ცო? ამდენი ცხენოსანი სად მიდის? შ დ რ. აბასყატირ, ასყატირ.

არსყაჯკ ამდენი (ა და მი ი ა ნ ი).
არსტენტირ ი ხ. არსტირ.

არსტელა არტელი; აქტთა-ნხარატი არტელა სასოფლო-სამეურნეო არტელი.

არსტეზხა ჰაბუკი, ყმაწვილი კაცი; პრტეზხეი აფჰიეტი ჰაბუკი და ქალიშვილი.

არსტეს (მ რ. პრტეარ, პრტეარცია, პრტეარ-ქეა; არტეარციაქეაქეა) ჰაბუკი, ყმაწვილი კაცი; არტეს ნამქ იოუბე მოწიფული ჰაბუკია.

არსტა მარჯენა; პრტა ნაპე მარჯენა ხელი.
არსტარახა მარჯენე, მარჯენა მხარეზე, მარჯენა მხრით, მარჯენა მხარეს.

არსტა დედალი.

არსტენა რუხი შაშვი.

[არტმა] ცაცია; დარტმოუბე ცაცია.

არტმდა უამრავი; აურებელი, აურაცხელი, ბერი, მრავალი; პრზარტეჰ აუაბ პრტმდა ტყან კრებაზე უამრავი, აურებელი, აუ-რაცხელი ხალხი იყო; ახუქქუბ პრტმდა

რმოუბე მეშეები ბერი ჰყავს; აკოლნხარა-პრახუ პრტმდა პრმოუბე კოლმეურნეობას უამრავი, საქონელი ჰყავს.

ას ასე; ას იყანა! ასე გააკეთე პს იშეთ-ყალოი ასე როგორ შეიძლება.

ასა 1. (ი ა რ ა დ ი) მახვილი,

ასა 2. აუაჰ ასა ჩია და გამხდარი კაცი.

ასტირ აქედან; ასტირ ღცამა? აქედან წა-ვიდა? შ დ რ. არსტეტირ.

ასყან-მთა შ დ რ. არსყანამთა.

ასყანკ შ დ რ. არსყანკ

ასყაჯკ შ დ რ. არსყაჯკ.

ატაზ ზართანი; ატაზ ანშოტირგაეიტი ზარ-თანი შოაღინა; ატაზ ანშოტირგაეიტი ზართანი შოაღინე.

ატლაზ (ქ ს ო ვ ი ლ ი) ატლასი, სტაგრა.

ატლას ატლასი; აგეოგრანტიტი პტლას გეოგრაფიული ატლასი.

ატომ ატომი; ატომტი აბრმბა ატომური ბომბა.

აუ 1. გრძელი; ალაბა პუ გრძელი ჯოხი; ალაბბ აუბ ჯოხი გრძელია; 2. მაღალი; აუაჰ პუ მაღალი კაცი; საშნ დაუბ ჩემი მბა მაღა-ლია; პუ ღლაიყუტი, აკამბე დუამტიტი (ან და ხ ა) დაბალი არ ასწვდა და მაღალი. არ დაიხარაო.

აურა 1. სიგრძე; ალაბბ პურა ღუტიამ ჯოხის სიგრძე არც ისე ღლია; 2. სიმაღლე; პრტეს პურა ბხია რმოუბე ჰაბუკს კარგი სიმაღლე აქვს; პურეი თბბარეი სიგრძე-სიგანე.

აურტლა 1. სიგრძით; ალაბაქუბ აურტლა ეიყარტუბე ჯოხეები ერთი სიგრძისაა; 2. სი-მაღლით; აურტლა სკეზა დსეიპანუბ ამ-ხანაჰე ჩემზე მაღალია; აურტლა დსანყა-როუბე ჩემი ტანისაა, ჩემი სიმაღლისაა. ტანად ჩემოდენაა,

აურტხუ (პ ი რ უ ტ ყ ვ ი: ხ ა რ ი, ძ რ ო ხ ა, ა გ რ ე თ ე ვ კ ა ტ ა, ძ ა დ ლ ი) სრელა, ვეუ-ხვის ფერისა, ზოლებე გაყოლებული.

აუხა იმ ღამეს; უბრი აუხა იმ ღამეს; ზუხა სანაიზ, აუხა ღირტი მე რომ ჩამოვედი, იმ ღამეს დაიბადა.

აუხანტიარკ მთელი იმ ღამის განმავლობაში.
აუხარა: 1. (ი ა უ ხ ე ი ტ ი) (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი) გაგრძელება, გრძლად ქცევა; (გრძლად იქცა; გრძელი გამოდგა) 2. (დაუ-ხეიტი) (ა და

მიანი) გამადლება, მაღალი გახდომა (მაღალი გახდა; მაღალი გამოდგა).

აფსა: აბუ-აფსა ფასი; იზღვსრუზი? ფასი რაა? რა ღირს? რას ფასობს? აქვ იაფსაშ არაფრად არ ვარგა; იზაფსაშაალაქა რაც არ უნდა ღირდეს.

აფსნგ აფხაზუთი.

აფსნგითი აფხაზუთისა; აფსნგითი აეტონრმით სოვეტ სოციალისტტი რესპუბლიკა აფაზუთის აეტონომიური საბჰოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

აფსსუა (მრ. აფსსუაა, აფსსაცია, აფსსაქუა) აფხაზი.

აფსსუა ბეზშია აფხაზური ენა, აფხაზური. შდრ. აფსსუა.

აფსსუა აფხაზური, აფხაზური ენა; აფსსუა იპირიტ აფხაზურს ლაპარაკობს.

აფსსუაალა აფხაზურად; აფსსუაალა დციაქოიიტ აფხაზურად ლაპარაკობს.

აფსშ წითელი; მწითური, ქლალი; აუ-აფსშ წითელი ღვინო; აუაუ აფსშ მწითური კაცი; აქი აფსშ ქლალი ძროხა.

აფსშბათი მეოთხე (არაადამიანი); აფსშბათი აკლასს მეოთხე კლასი.

აფსხა 1. წინ; აუნ აფსხა წლა დუქ გგლოუპ სახლის წინ დიდი ხე დგას; ახუქუ უაფსხა დგტლოუპ ბაუვი შენ წინ დგას; 2. უწინ; ადრე, უფრო ადრე; ზეგა რაფხა სარა სააიტ ყველაზე უწინ მე მოველი; საფხა დააიტ ჩემზე ადრე მოვიდა; 3. პირველი; პირველად; აფსხა ახტსრა უარბ იუტიუპ (იუმაზ) შენი იყოს პირველი სროლა; ეხაბ აფსხა იზბა უარა ურუპ დღეს პირველად შენ დავინახე; ეც აუპ ამბხჩა აფსხა იანგზბა აქლემი პირველად გუშინ დავინახე; 4. წინათ; აფსხა იშეტსპიახ ეიფშა როგორც წინათ ვთქვი.

აფსხალა წინიდან.

აფსხაეა (წიხნ) წინასიტყვაობა; ამიყუპ აფსხაეა წიგნის წინასიტყვაობა.

აფტჰოცგ გუშინწინის წინადღე.

აფტჰოცტი გუშინწინის წინადღინდელი.

აფტწცხცვა შარშანწინის წინა წელი.

აფტწცხცვატი შარშანწინის წინა წლისა.

აქტ აქტი.

აქტრე აქტივი.

აქტივრა აქტიურობა.

აქტიორ მსახიობი, აქტიორი.

ალ მსხვილი სეტყვა.

ალა 1. ფუქსი, საბერეელი (სამქედლოში).

ალა 2. მეჩხერი, თხელი; იხათგქქუა აღრუპ მეჩხერი კბილები აქვს; იხაბუ აღრუპ (თავზე) თხელი თმა აქვს.

აყარა ოდენა; სარა სწყარა ჩემოდენა; უი სყარა იმოდენა; აბრი სყარა ამოდენა, ამდენი; არი სყარა აუა ეიზანგ ისგმბაკუტ ამოდენა ხალხი თავმოყრილი არ მინახავს; არი სყარა სქაბწწოი! ამდენს რა მაგმევს!

აყუა ზვინი; აფჰი აყუა ჩაღის ზვინი; ათი-აყუა თივის ზვინი.

აყუყუა ზედიზედ გასროლის ხმა, ბათქა-ბუთქი; აყუყუა დერგაიტ ბათქა-ბუთქი ასტენეს; აყუყუა ჰია დხტიტ ზედიზედ გაისროლა; აყუყუა-ყუყუა ჰია ახტგბექუა გაიტ (სროლის) ბათქა-ბუთქი მოისმა.

აყგუ ბრახუნის ხმა; დარტყმის ხმა; აყგუ ჰია შში დანსიტ კარზე დააკუნა, დაბრახუნა; აყგუ ააიხიირგაიტ თაეში სდრუზა, უთაქა, სთხლიშა.

აყგუ-აყგუ მრავალგზის კაკუნი, ბრახუნი; აში აყგუ-ყგუ ჰია დანსიტ კარზე დააკუნა, დაბრახუნა.

აყგუ-აყგურა (დყგუ-აყგუეიტ, დყგუ-აყგუეიტ) კაკუნი, დაკაკუნება (აკაკუნებს, დაკაკუნა), ბრახუნი, დაბრახუნება (აბრახუნებს, დაბრახუნა).

აყლგ! (წყალში ჩავარდნის ხმა) ტყა! ტყაანი! იძგ აყლგ აათირგაიტ წყალში ტყაანი მოადინა.

აყრ-ყრ: 1. აყრ-ყრ ჰია აჩჩარა (აყრ-ყრ ჰია დეჩჩიტ, აყრ-ყრ ჰია დეჩჩიტ) ხარხარი, გადახარხარება (ხარხარებს, გადახარხარა), თქართქარი, დათქართქარება (თქართქარებს, დაითქართქარა). 2. აყრ-ყრ ჰია აქირა (აყრ-ყრ ჰია იეიეიტ, აყრ-ყრ ჰია იეიეიტ) გადაყლურჰვა (ყლურჰავს, გადაყლურჰვა).

აშა (მრ. აშცია) ძვა; არბ საშა ირუპ ეს ჩემი ძვა; საშა დააიტ ჩემი ძვა მოვიდა; უზშედა? — აშა, უზაადა? — აშა ვინ გყმა? — ძმამ, ვინ გაზარდა? — ძმამ.

აშცია მრ. (მ.ხ. აშა); აშცია ზაყაჲ უშადა? რამდენი ძმა გყავს?
 აშია მწარე, მძალე, მწყლატე.
 აშიარა სიმწარე.
 აშიახარა (იაშიახარტი, იაშიახეტი) გამწარება (მწარლება, გამწარდა).
 აში ყველი.
 აშია სიმღერა; აშია აათღერყეტი სიმღერა დაიწყეს, სიმღერა დასტექეს, დააგუგუნეს.
 აშიაძა ჩვილი ყველი.
 აშია-ხე სიმღერის დასაწყისი; აშია-ხე ციგ-რეზგო დამწყები, წამომწყები (ს ი მ ლ რ ი ს ა).
 აშიაჰიარა (აშია იჰიოატ, აშია იჰიეტი) მღერა (მღერის, იმღერა), გალობა (გალობს, იგალობა).
 აშიაჰიარე (მრ. აშიაჰიარეცია) მომღერალი.
 აშიეილაწა სულგუნი, გადაზელილი ყველი
 აშირხუა ჩვილი, ახალი სულგუნი პიტნით, შეკაზმული და ჩარძეკებული.
 აშილჯჩ ყველიარია,
 აშირწი ი.ხ. არწი.
 აშიხა ყველის კვერეული.
 აშიხაჲ ხმელი სულგუნის კვერეული.
 აშიერჰიჭ გადაზელილი და დაგრეხილი ყველი.
 აშიუა მრ. (მ.ხ. აშიუა) ჩრდილოეთ კავკასიაში მოსახლე აბაზები.
 აშიე აბაზებით დასახლებული მხარე ჩრდილოეთ კავკასიაში.
 აჩა მწყერი.
 აჩაშიარა (დაჩაშიოტი, დაჩაშიეტი) მწყერზე ნადირობა (მწყერზე ნადირობს, მწყერზე ინადირა).
 აჩიხ სხვა; ურ აჩიხ უსტუპ ის სხვა საქმეა; არრ აჩიხ უაჲუბ ეს სხვა, სხვანაირი კაცია; უაჲიეგ აჩიხ აამთრუბ ახლა სხვა დროა; აჩიხნეგ სააუტიტ სხვა დროს მოვალ; შ დ რ. დაჩიხ.
 აჩიხუნეგ სხვა დროს; აჩიხუნეგ უაწი სხვა დროს მოდი შ დ რ. დაჩიხუნეგ.
 აჩიჲკ აჩიჲკეგ სხვა; კიდეე ერთი; არრ უი აშიყუტკუმ, დაჩიჲკუბ ეს ის წიგნი არ არის, სხვაა; არი აკუმ, აჩიჲკ სტთი ეს არა, სხვა მომეცი! აჩიჲკ სწაწწა! კიდეე ერთი დამიმატი! აჩიჲკ რთ! კიდეე ერთი მიეცი! შ დ რ. დაჩიჲკეგ.
 აჩიჲკალა ი.ხ. დაჩიჲკალა.

აჩიხიძე ი.ხ. დაჩიხიძე.
 აჩიხჯარა ი.ხ. დაჩიხჯარა.
 აჩიხე იმ დღეს; უბრი აჩიხე იმ დღეს; აჩიხე უბ დღეყან იმ დღეს იქ იყო; აჩიხე ხუ-ლაანძა ჰანტხაონ დილიდან საღამომდის კვითხულობდით.
 აჩიხენტარაკ მთელი იმ დღის განმავლობაში.
 აცალა შილი (მ ა ხ ლ ი ს ც ო ლ ი).
 აძიძია თითო-თითო (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აძიძეცია აძიძია რეგმოუტ თითო-თითო და ჰყავთ; ახუქქუა აძიძია რეგმოუტ თითო-თითო. ზაეშეი ჰყავთ.
 აძიძიალა თითო-თითოდ (ა დ ა მ ი ა ნ ი); 1. აძიძიალა იაჲუნლაეტი თითო-თითოდ შემოვიდნენ; 2. საითთოდ; ზეგეგ აძიძიალა იზღერუეტი ყველას საითთოდ ვიცნობ.
 აძიგეგ (უარყოფით ზმნასთან ერთად) არც ერთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი), არავინ, არავის; აძიგეგ დემატიტ არც ერთი კაცი არ მოვიდა, არავინ მოვიდა; აძიგეგ დეყამ არც ერთი ადამიანი არ არის, არავინ არ არის; აძიგეგ დეჯბრმ არავის ვხედავ.
 აძი-ზაწიეკ (ა დ ა მ ი ა ნ ი); მხოლოდ ერთი; მარტო ერთი; არს ჴარა აძი-ზაწიეკ ურ-უშა რყო? აქ მხოლოდ შენ ერთი ხარ? არა სარა აძი-ზაწიეკ სოჴბ რყო აქ მარტო მე ვარ; უბრი აძი-ზაწიეკ ირუშა იაან? მხოლოდ ის ერთი ადამიანი მოვიდა? მარტო ის ერთი, ადამიანი მოვიდა? უბრი აძი-ზაწიეკ ირუბ რა მხოლოდ ის ერთი ილაშიანი მოვიდა, მარტო ის ერთი ადამიანი მოვიდა. შ დ რ. აძიეგ-ზაწიეკ
 აძი, აძიეგ 1. ერთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აძიეგ იანბრ-უთა, აგეგეგ რუთაროუბ ერთს თუ მიეცი. მეორესაც უნდა მისცე; ზნე აძიეგ იხეჲეტეგ! ჯერ ერთს დაჲძახე! მაკანა აძიეგ ზაწიეკ იოუბ იაან ჯერ მარტო (მხოლოდ) ერთია მოსული; არს აძი ირუბ რყო აქ ერთი; აჲნეგ აძი სრუბ რყო შინ მე ვარ ერთი; 2. ვიდაც, ვიდაც; აძი დანიტი ვიდაც მოვიდა; აძი დეჲკოუბ ვიდაც არის; აძიეგ სინციაეიონ ვიდაცას ველაარაკე-ბოდი; ისეუბლაშიომ, აძიეგ ისთეტიტ არ მახსოვს, ვიდაცას მივეცი; 3. ვინმე, ერთი ვინმე; აძი დეგზააშთ! ვინმე გამომიგზავნე, ვინმე გამოგზავნე ჩემთან! დეჴუსთააალაკე აძი დეგზააშითი ვინც არ უნდა იყოს, ერთი

ვინმე გამომოგზავნე? ადიგ იანპი ვისმე უთხარი? ადიგ ურპია ვისმე სთხოვე? ადიგ იპირნ, ადიგ ამაყია (ან და ზა) ზოგი ალთას, ზოგი ბალთას.

ადიგ-ზაწიეკ (ა და მ ი ა ნ ი) მხოლოდ ერთი, მარტო ერთი; ზაყაუ ანდა? — ადიგ-ზაწიეკ დანტი რამდენი კაცი მოვიდა? რამდენი კაცია მოსული? — მხოლოდ ერთი კაცი, მარტო ერთი კაცი მოვიდა, მხოლოდ (მარტო) ერთი კაცია მოსული; ზაყაუ უბრდა? — ადიგ-ზაწიეკ დეზბრეტი რამდენ კაცს ხედავ? — მხოლოდ (მარტო) ერთ კაცს ვხედავ.

ადი-ადი ერთმანეთი; ადი-ადი იეიციტმ-ლუპ ერთმანეთი ეჯავრებათ; ადი-ადი ბზრა ეიბარეტი ერთმანეთი უყვართ; ადი-ადი ეიციტრააუეტი ერთმანეთს ეხმარებიან; ადი-ადი ჰაიციტრაალაროლუპ ერთმანეთს უნდა ეხმარებოდეთ ხოლმე.

ადიგ-ჯგუჯაკ თითო-ოროლა (ა და მ ი ა ნ ი); ადიგ-ჯგუჯაკ მანტი თითო-ოროლა კაცი არ მოვიდა; აწაუციან, ადიგ-ჯგუჯაკ რედა, ზეგა ტყოლუპ მოწაფეები, თითო-ოროლას გარდა, ყველა არის.

ადიგ ვინმე; ადიგ რეცყოლუმა? ვინმე არის? ადიგ რაბამა? ვინმე მოვიდა? ადიგ რამა მოვიდა ბერი ვინმე? ადიგ რეუბამა? ნახე ვინმე? ადიგ რებამა? ნახე ბერი ვინმე?

ადიგრუგ 1. საკაოდ ბერი, საკაოდ ბერნი (ა და მ ი ა ნ ი); ალუბა ადიგრუგ ეიხეტი ხალხი საკაოდ ბერი შეიკრიბა, შეგროვდა; ანუქქუბ ადიგრუგ-ყან ბავშვები საკაოდ ბერნი იყვნენ; ათააციან ადიგრუგ ჰაყოლუპ ოჯახში საკაოდ ბერნი ვართ; 2. ვინმე, ბერი ვინმე; ადიგრუგ ანამა? მოვიდა ვინმე? ადიგრუგ რებამა? ნახე ვინმე? უარა უეიფუშე ადიგრუგ ზბახან შენისთან ბერი ვინმე მინახეს.

ახს მაგრა; ივრე კენტი სნეტი, ახს დსემ-ბეტი მასთან შინ ორჯერ მივედი, მაგრამ ვერ ვნახე.

ახს რეზა.

ახსუბათი მესუთე (არა და მ ი ა ნ ი); ახსუ-ბათი აკლანს მესუთე კლასი,

ახსუბათი მესამე (არა და მ ი ა ნ ი); ახსუ-ბათი აკლანს მესამე კლასი.

ადიგ 1. ბედი, ბედის-წერა; აუაუგ დეკქუ-შირ ზეგაუ იჯალ იანანაკრზ ჯტრშონ სმცხაწარა იატიანატიგზ აუა: ზეგა აჯალუბ რპიონ ცრუშორწმუნეი ფიქრობ-დენ, რომ ყველაფერი, რაც აღამიანს გადახ-დება, დამოკიდებულია მის ბედზე, ბედის-წერაზე; ყველაფერი ბედია, ბედის წერააო; 2. არჯალი, აღსარული, აღსარულის დღე; იჯალ ანტი არჯალი მოუვიდა, მისი აღსარული დადა.

ადიგ-ხუ (ე რ უ მ ო რ წ მ.) ბედი, ბედის-წერა; იჯალ-ხუ დანანაკრტი ბედი სწყალობს; უჯალ-ხუ უხაციტრმ, უხახტრუმ ბედის-წერას ვერ გაქცევი.

ადი მთავარი.

ადი ანა (მ თ ო რ დ ე ბ ა, შე გ უ ლ ი ა ნ ე ბ ა, წ ა-ქ ე ხ ე ბ ა); აპან, უაან! აბა, წამოდი! შ რ. აპტ.

ადი მთა, ადი მთა 1. ძველად საჩუქარი უფრო-სისაგან უმცროსისადმი; 2. საჩუქარი.

ადიარ (იაპაუეტი, იაპანიტი) სმენა, გაგონება (ესმის, გაიგონა); უბეგ საპაუეტი შენი ხმა მესმის; სლგმპა იაპაუტმ ყურს არ მესმის; რუპიან სპაპანიტი შენი ნათქვამი ვერ გავი-გონე; იშანასაპან ტეშაწიეკა როგორც კი გავიგონე, გაგონებისთანავე.

ადიან მთავრად.

ადიანტი 1. მთავრის და აგრეთვე თავადაზნურთა სახლკარი; 2. სასახლე.

ადიანტუა მრ. (მხ. აპტიანტუაუ).

ადიანტუაუ შენაყმა, მოჯალაბე.

ადიანტუაქაქა დედაქაქაქა.

ადიანტინა მთავრის და აგრეთვე თავადაზნურთა სახლკარი.

ადიანტინარ მრ. (მხ. აპტიანტინარ).

ადიანტინარ მთავრის და აგრეთვე თავადაზნა-ურთა სასახლის მსახური (ვ ა ე ო).

ადიანტინისა მრ. (მხ. აპტიანტინის).

ადიანტინის მთავრის და აგრეთვე თავადაზნა-ურთა სასახლის მსახური ქალი.

ადიანტინი 1. მთავრის და აგრეთვე თავადის ან აზნაურის ცოლი; 2. ქალბატონი.

ადიარ 1. სამთავრო; ატსნტი აპრა აფხაზეთის სამთავრო; 2. მთავრის უფლება; 3. გადა ბ. ბატონობა; მეშეკ აპრა ზოუბ ში-ჯეკ რუხქუა ხეისსეტი ვინც ერთი დღით მთა-ვარი გახდა, მან ას კაცს თავი მოჰკეთაო.

აპროტირა ბატონყმობა; აპროტირა რეიმუ-
ხრა ბატონყმობის გაუქმება.
აპწინს 1. როგორც მთავარი; გადატ. ლილ-
კაცურად.
აპჭ იხ. აპპ.
აპშია ხმალი.
აპშიან (მრ. აპშიცია) და; არის საპშია ლრუბ

ეს ჩემი და.
აპშიცია მრ. (პხ. აპშიან); აპშიცია ზაყაჯ
უმადლა? რამდენი და გყავს?
აპბატი მეექვსე (არააღამიანი); აჭბა-
ტი აქლასს მეექვსე კლასი.
აფთქკა აფთიქი; შდრ. აპტქკა.

ბ

ა-ბ ბოტი, ვაცი, მამალი დაუყოღადვი თხა.
ბა ორიდან მოყოლებული ათამდე რიცხვითი
სახელების (ზბა, ხფა←*ზბა, ფშბა, ხუბზ,
ფბა, ბეზბა, ააბზ, ეიბა, ეიაბზ) ბოლო
შემადგენელი ნაწილი.
ა-ბან ფართალი, ფართლეული, ფართლეულობა;
აბან აანაგეტიტ ამალანზაქეზ მალაზიანი
ფართალი მოვიდა; აბან აარგეტიტ ფარ-
თალი მოიტანეს; აბან რაცია ირჯლაფშეზ
დღიუჯზახეტიტ ბეერ ფართალში გამომრჩე-
ველს დაემსგავსა (იტყვიან კაცხე,
რომელიც დიდხანს არჩევს და
ვერ გამოურჩევია).
ა-ბან 1. ციხე-სიმაგრე.
ა-ბან 2. დამალი, დამყაყებული, გახრწნილი.
ა-ბაანდაჯტირან (დბაანდაჯტირთიუეტიტ,
დბაანდჟეტიტიტ) დაბატმრება (აბა-
ტიმრებს, დაბატმრება), დატუსალება (ატუ-
სალებს, დაატუსალა).
ა-ბაანდაჯტ პატიმარი.
ა-ბაარან (იბაანიტ) ლაობა (დალა), დამ-
ყაყება (დამყაყდა).
ა-ბაანარა ჭიობი, ჭანჭირობი, საფლობი.
ა-ბაბტი-გუანრა ზღუდე, გალაყანი,
ა-ბაბუსან 1. ბოროტება; ბაბუსანზარ
ბზიარა იუბმ ბოროტების მეტს სიყეთეს
არ იზაან; ბაბუსანა ზღორუ უაჯემ ავიკაცი
არაა; 2. უბედურება; ბაბუსანაქკალატიტ:
აუაჯტ ღუფსტიტ უბედურება მოხდა; კაცი
მოკვდა.
ა-ბაბუსანარა (იბაბუსანეტიტ): სტუ ბა-
ბუსანეტიტ ცუდად გავხლი, ავად გავხლი;
აბუსან ბაბუსანეტიტ გაავდრდა.
ა-ბაბუსან ცუდი, ავი, ბოროტი; უბედური,
უკლმართი; აუაჯტ ბაბუსან ცუდი, ავი,
ბოროტი კაცი; აბუსან ბაბუსან ავდარი, ცუდი

ამინდი; აჭბატი ბაბუსან ცუდი საჭმელი; აგან-
მა ბაბუსან ცუდი გემო; აჩგმაზარა
ბაბუსან ავი სენი; აბხდ ბაბუსან ცუდი სა-
ხელი; აყაზმა ბაბუსან ცუდი ხასიათი;
იფშარან ბაბუსან გონჯია; აბმთა
ბაბუსან ცუდი, უკლმართი, უბედური დრო
იყო; ბაბუსან იოუბ ბოროტია, ბოროტი
ვინმეა.
ა-ბაბა სველი; აბმთა ბაბა სველი ტა-
ნისამოსი.
ა-ბაბაქრა (იბაბქტიტ) დასველება (დასველ-
და), ლუმბა, გალუმბა (გაილუმბა).
ა-ბაბაქტიტ 1. გულა, რომელშიაც გულის
ყველს აკეთებენ; 2. რძე, რძეულობა; აბაბა-
ტიტ რჯმამ, მაქანა რჯეტიქუა მხანკტ
რძე, რძეულობა არ აქვთ, ძროხებს ჯერ არ
მოუგია.
ა-ბაბ იხ. ასბბა, აბბ.
ბაბა მამილო, მამიკო.
ა-ბაბა: ახახუ ბაბა თავზე თმა გაბურღული;
აჩა ბაბა გორა და რბილი პური; დბაბაბა
ღჩიტ გასივდა.
ა-ბაბანა (ბხიფ.) იხ. აბაბანა.
ა-ბაბანდ ცხენის ძვისაგან ან თხის ბაღნი-
საგან დაწნული თოკი.
ა-ბაბანტ ბოგა, ბოგირი, შდრ. აბბა.
ა-ბაბან ბაზარი, ბაზრობა; აკოლნხანრა
ბაზარ საკოლმეურნეო ბაზრობა.
ა-ბაბან ბაზისი.
ა-ბაბანთა საფართლო, ბაზანხანა; აბბ-
თიანთა აბაბანა ფართლეულის მალაზია,
საფართლო, ბაზანხანა.
ა-ბაბანტ ფართლის ვაჭარი, მეფართლე, ბა-
ზანი.
ა-ბაბა ბაია.
ა-ბაბან ბაირამი.

ა-ბაკალუმ ერთგვარი ნიგვზიანი და შავ-
რიანი საკმაოდ დიდი, ცხრაფურცელა ნამცხ-
ვარი.

ბაკუნ (ბარა ბაკუნ) შენ (ქალ ი) იყავი.

ა-ბალტშ ბალიში; აკუადტრ აბალტშ უნაგ-
რის ბალიში; შ დ რ. ახჩტ.

ა-ბალანტა საავადმყოფო; შ დ რ. ახუში-
ტეტრთა.

ა-ბამბა ბამბა.

ა-ბამბაქარა მებამბეობა.

ა-ბამბარგხვ მებამბე.

ა-ბამბალტხ ბამბეული.

ა-ბამბაწან პოპოქი.

ა-ბანა მშრალი ადგილი.

ა-ბარა 1. (იბრიტ, იბტიტ) 1, ნახვა
(ხედავს, ნახა); ურ სარა ესემშან ღებ-
ბრიტ ყოველ დღე ვხედავ, ვნახულობ მას;
არრ უაჯტ იბტიტბახაოუ? ეს სად ნახუ-
ლა? ილაშტრუბ, აკვ უბრმ ბნელა, არა-
ფერი ჩანს; 2, ნახვა, სანახავად მოსვლა, მო-
ნახულება (მოინახულა), მიკითხვა (მიაკითხა);
უბარა საბიტ შენს სანახავად მოვედი;
ანქმაზაჯ დბა! ავადმყოფი მოინახული
აქი სარა იბბან ძროხას მე მივხედავ, მე
მოვეუფული; ურ, ყაწატიტბარგაჯ, სარა
იბბან ის, თუ გასაკეთებელია, მე ვნახავ.

ა-ბარა 2. (იბრიტ, იბტიტ) შრომა, გაშ-
რობა (შრება, გაშრა); აბდიტი ბტიტ სარეცხი
გაშრა.

ა-ბარბალ ბორბალი, თვალი (მაგ. ურმისა).

ა-ბარბარა (დბარბარუეიტ, დბარბა-
რიტ) ყბედობა (ყბედობს, იყბედა).

ა-ბარდ ბარდი.

ა-ბარდრა ეკლით გადახლართული ბუჩქნა-
რიანი ადგილი, ბარდნარი.

ა-ბარბეტრ ბარბეტრი.

ა-ბარწა აივანი; აუნდ აბარწა სახლის აივანი;
აკუსსკვა აბარწა ოდის აივანი.

ა-ბარწკლ ღვედის მოსაქნელი საკმაოდ მსხვი-
ლი, ნახევრად გაპოპილი ჯოხი; ქიმი, ბაჭაყვი.

ა-ბარჭენ იხ. აბურჭენ.

ა-ბატ ზაქი.

ა-ბაქამაზ ბაქამაზი; შ დ რ. აბექიმეშ.

ა-ბალრე ბელურა, ქიკვაი; შ დ რ. აბალტრ.

ა-ბალუნა ნავსადგური, პორტი, ბოლანი.

ა-ბალტრ იხ. აბალრეტი.

ა-ბალა ბოტი, ვაცი (სანაშენე).

ა-ბალა სქელი (ჩვეულებრივ ითქმის.
საკმელებე); აბტსთა ბალა სქელი, მაგარი-
ლომი; ამაქია ბალარუბ ცომი სქელია.

ა-ბაყა ძეგლი.

ა-ბაყულ მორგვი შ დ რ. ამტრკუ.

ბაშა ამაოდ, ფუქად, ტყუილად, ტყუილ-უბ-
რალოდ; უჯაბბა ბაშა რბიტ შენა შრო-
მამ ამაოდ, ფუქად ჩაიარა; ბაშაგაჯ უბ-
ქუმეგულენ ტყუილად იმედი ნუ გაქვს;
ბაშა დინცაბიტ ტყუილ-უბრალოდ არაფ-
რისთვის დატუქა; ბაშა დცობიტ ტყუილ-
უბრალოდ მიღის; ბაშა ითხასთახატიტ
ამაოდ, უსარგებლოდ. გაფუქდა; უს ბაშა
დტყუილუბ ისე ტყუილად არის.

ბაშაკ: ბაშაკ იოლუბ არაფერი შვილია;
ბაშაკ ალუბ არაფერს წარმოადგენს.

ა-ბაშაა-შაშა უბრალო; არრ იბაშაა-შაშაოუ
უსტემ ეს უბრალო საქმე კი არაა.

ა-ბატი ზღმარტლი.

ა-ბატი-წლა ზღმარტლის ხე.

ა-ბახთა საპრობილე, საპატიმრო, სატუსალო;
აბახთა დენტადტრსიტ საპრობილეში
ჩაადგეს; აბახთა დთარკიტი სატუსალოში
ჩასვეს.

ა-ბახუ კლდე; აბახუ ათუშ დაჯტზოუბ კლდე-
სავით მაგარია.

ა-ბახურა კლდოვანი ადგილი; იბახურანტ
რყო.უბ კლდოვანი ადგილია;

ა-ბაჯ ბაქი; (ალაგატი იახტრხუა) მინდი.

ა-ბაჯა მლოგვი.

ა-ბაჰა ნიჩაბი, ბარი; შ დ რ. აქაგვა.

ა-ბაჰა ბალი, საბალნარი, წალკოტი; აშტირ-
ბაჰა ხილნარი, ხილის ბალი; აქ-ბაჰა
(ბ ბ ი ფ.) ვენახი; ახუქ-ბაჰა საბავშვო ბალი.

ა-ბაჰაყაყარა მებალეობა.

ა-ბაჰაყაყაჯ მებალე, მიზრე.

ა-ბაჰა-წგწგნდრა ხენდრო, გოდორა.

ა-ბაჯ 1. ძვალი; აფსტტ აბაჯ ფხა; იციტი
რბაუი ეიკურშერუბ ძვალი და ტყავია;
აბაჯ დაფშეურტი ძვალზე მკითხაობს; 2.
ჩონჩხედი, კარკასი; აუნტ აბაჯ, სახლის
ჩონჩხედი, კარკასი; აკუადტრ აბაჯ კეხი.

ა-ბაჯლაშან ძელის ტყინი; შ დ რ. აბჯლაშან.

ა-ბაჯტი ძელისა; ბაჯტიუბ ძელისა; აყანა
ახტ ბაჯტიუბ ხანჯლის ტარი ძელისა.

- ა-ბაჯტიზმრა ორსულობა, ფეხმძიმობა; ლეგბაჯ ლტიემ ორსულადაა, ფეხმძიმედაა.
- ა-ბაჯხანტირა 1. სახსარი, სადრეკი; სტბაჯხანტირაქქუა სტბაჯუეიტ სახსრები მტკივა; 2. გადაღტ. ნიჰი; იბაჯხანტირა ბზროქუ ნიჰიერი კაცია.
- ა-ბბ იხ. ასაბა, აბაბ.
- ა-ბგა 1. საერთო სახელია მგლისა, ტურისა, მელისასი...; აბგა-ს სახეობას წარმოადგენენ: აბგაღუ, აბგალაჯა, აბგახუქქ, აბგემ (აბგემდ), აღიგბა, აქუტრგბგა, ატგბგა, აქუჯგა (იგ იგეა, რა აც აბგაღუ), აშოუ-აბგა; 2. ვიწრო გაგვებით მგელი, ტურა; ასტს აბგა იაგეიტ ბატკანი მგელმა წაიღო; აქუტტ აბგა იაგეიტ ქათამი ტურამ წაიღო; ამცხაწარალა აბგა უბარ აბზინარა იაზჰირუქ (ც რ უ მ ო რ წ მ.) მგლის, ტურის... დანახვა კარგის მომასწავებელია, კარგი ნიშანია; აბგაქუა უწუეიტ მგლები ღმუიან.
- ა-ბგაღუ მგელი; შ დ რ. აქუჯგმა.
- ა-ბგაღაჯუჟ ყველა ერთხმად ირწმუნება, რომ აბგალაჯა-ი მგელზე პატარაა, ტურაზე დიდიაო.
- ა-ბგარა მეწყერი.
- ა-ბგარგმმ (ბზ ი ფ.) ციცინათელა, ელვანა; შ დ რ. აძკრქუტი.
- ა-ბგახუქქ 1. ტურა; აშო ანტცეგაახანაშოა, აბგახუქქქუა ყააუეიტ როღესაც ავდარი მოდის, ტურები აყვირდებიან; აბგახუქქ აქუტტ აგეიტ ტურამ ქათამი წაიღო; 2. ლიტერატურაში მელია; „აბგახუქქ ატი“ „მელია და ყურძენი“ (ც ო ბ ი ლ ი იგ ა ე - ა რ ა კ ი); შ დ რ. აღიგბგა, აქუტრგბგა.
- ა-ბგემ, აბგემ (ბზ ი ფ.): აბგემ ახტ ღუქუ აცლემჰაქუთ ბაბაძა რყოლუ „აბგემ“-ი დიდთავაა და ყბები აქეს ბანჯგელიანი; უაღროუ რდგაჯლ აყნე იყაბიტ; აბგემ რდყალაეიტ რტკპარაკ, ფსრაქ დაქუშოიოიტ კპრიიტ ამცხაწაცია შენი მტრის მიწაზე დაყვიროს: „აბგემ“-მა მიაყვირა რაღაც უხედურება, რაღაც სიკვდილი შეემთხვევია იტყვიან ცრუმორწმუნენი; აბგემ-ხ იხაგტლოლუ საარყე ქვებს მიუგავს თავი.
- ა-ბგტძარ შინდი; აბგტძარ ამურაბა შინდის მურაბა.

აფხაზურ ქართული ლექსიკონი

- ა-ბგტძარა შინდნარი.
- ა-ბებუთ ბებუთი.
- ა-ბეი ბე; აბეი ათარა დაბეევა.
- ა-ბეია მდილარი.
- ა-ბეიარა სიმდილდე.
- ა-ბეიახარა (ღბეიახეიტ) გამდილდება (გამდილდება).
- ა-ბელს ხათაბალა; აბელს სწლაიგალაეიტ ხათაბალაში ჩამავლო, ჩამოთრია.
- ა-ბელლეტრისტ ბელეტრისტი.
- ა-ბელლეტრისტიკა ბელეტრისტიკა.
- ა-ბელორუხს ბელორუსი.
- ბელორუხსია ბელორუსია.
- ბელორუხსტივლატიი ასოგეტ სოციალისტიკა რესპუბლიკა ბელორუსიის საბკოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.
- ა-ბენზინ ბენზინი.
- ა-ბერ ბერი, მონაზონი.
- ა-ბერდანა ბერდანი, ბერდანის თოფი.
- ა-ბექამაზ ბექამაზი; შ დ რ. აბაქამაზ.
- ა-ბზ ენა; სტბზ სტკპაიტ ენაზე ვიკინე; აბზ არბარან ენის ჩვენება; აბზ აქტლურჰიპიარა ენის გამოყოფა; ამათ აბზ გველის საწრეტელი; აბზ ზააფსუ ბოროტი, ავი ენა; რბზ ღუქუ გრძელი ენა აქეს; ზბზ ზზზ-ნტმკელო ენაშუნახავი; აბზ აბულაშოარა (რბზ რბულაშოეიტ) ენის მუცელში ჩაგდება (ენა ჩაუვარდა), ენის მუცელში ჩავარდა (ენა ჩაუვარდება); უბზ ნტკლ! ენა დაიმოკლე, ენას კბილი დაჰირე; რბზ თჰიანტ ღტკუა ღდიტქუ ენაგამოგდებული დარბის; უბზ ახტ შშაბიტ! ენამ არ გიყვილოს!
- ა-ბზ ცოცხალი.
- ა-ბზახაჯტ (სა სა ა უ ბ რ ო) კარგად მყოფი, ჯანმრთელი; აჩტმაზაუკი აბზახაჯტი ავადმყოფი და კარგადმყოფი (ჯანმრთელი).
- ა-ბზანლასა მეორე გაკრეპის მატყლი.
- ა-ბზამყუხ სულელი, ბრიყვი, ტუტუსი, რევენი, ბოთე.
- ა-ბზამყურა სისულელე, სიბრიყვე, სირევენე, სიტუტუსე; ბზამყურაქ სტბიტ ერთი სისულელე დამემართა, მომივიდა.
- ა-ბზამყუხარა (ღბზამყუხეიტ) გასულდება (გასულდება).

ბზანწკ მისდღეში, თავისდღეში; არაოდეს, ვერასოდეს, არასდროს, ვერასდროს; ბზანწკ ისხანათუამ თავისდღეში არ ღამავიწყდება.

ა-ბზარბზან ზარბაზანი.

ა-ბზარს სიკოცხლე; აფსრტი აბზარტი დეი-მსარკუან სიკვდილს ებრძოდა,

ა-ბზატირს (იბზატიოუეიტ, იბზატიოიტ) გაცოცხლება (აცოცხლებს, გააცოცხლა).

ა-ბზახარს (დღბზახეიტ) გაცოცხლება (გაცოცხლდა).

ა-ბზეილაკაგცი ენაჩლექია.

ა-ბზეილაკაგციბა (იბზ ეილაკაგციოუეიტ) ენის ჩლექა (ენა ერლიქება).

ა-ბზნა, ბზნა კარგი, კეთილი; სიკეთე; აუაჯ ბზნა კარგი აღამიანი; აქეუნ ბზნა კარგი ბიჭი; აუუსჯ ბზნა კარგი მუშაი; ანა ბზნა დარი, კარგი დღე, კარგი ამინდი; ბზნა უბტი! ბზია უბაიტი! (სალამის სპასხუხოლ) კეთილიმც ნახეი გაგიმარჯოს ბზნა კარგად; ბზნა დეკოლუპ კარგადა, შეძლეზულად არის; ბზნა დენხრიტ კარგად სახლობს.

ა-ბზნაბარა (ბზნა დეიბრიტ, ბზნა დეიბტიტ) სიყვარული, შეყვარება (უყვარს, შეუყვარდა); ბზნა დეზბრიტ მიყვარს; ბზია ჰაიბაბრიტ ერთმანეთი გვიყვარს; ანთ ბზნა ეიბაბრიტ იმათ ერთმანეთი უყვართ; ბზნა დერბრმეზტ არ უყვარდათ; იფა ეტიფმა ბზნა დეიბრიტ საკუთარ შვილივით უყვარს.

ა-ბზნაიბაბარა (ბზნა ეიბაბრიტ, ბზნა ეიბაბტიტ) ერთმანეთის სიყვარული, შეყვარება (ერთმანეთი უყვართ, ერთმანეთი შეუყვარდათ); ჯგუა აიჯუცია ბზნა ეიბაბრიტ ორ ამხანაგს ერთმანეთი უყვარს; აიჯუცია ბზნა ეიბაბრიტ ამხანაგებს ერთმანეთი უყვართ.

ა-ბზნარა სიკეთე; აბზნარა სხტიოიტ სიკეთე მიყო; ბათესრან მზარ, ბზნარა იუამთუ არ ცუდს, ბოროტებას, სიკეთეს არ იზამს.

ბზნალა! მშვიდობითი ნახვამდის!

ბზნა უბზაიტი გაგიმარჯოს (პასხუხი მისალმებახე).

ბზნა უბტიტი გაგიმარჯოს (პასხუხი მისალმებახე).

ბზნა უურიტი ბზნა უუზაიტი გამარჯობა (მუშაოების დროს).

ა-ბზნახარა (დღბზნახეიტ) 1. კარგად გახლომა (კარგად გახდა), მოკეთუმა (მოიკეთა); აჩგმაზაჯ დღბზნახეიტ ავადმყოფმა მოიკეთა, ავადმყოფი კარგად გახდა; 2. გამშვენიერება (გამშვენიერდა), დამშვენება (დამშვენდა), გალამაზება (გალამაზდა); ესკმშააირა დღბზნახოიტ დლითი-დღე მშვენიერდება, ღამაზდება.

ა-ბზკეღა ნაქი, საკლიტე, სასის ფარდა.

ა-ბზკეფუა (მრ. ბზკეფაა, აბზკეფქუა) ბზიფელი.

ა-ბზკცაიშა ძიძის ძე, ძუძუსმტე, ძიძის შვილი ვაქი.

ა-ბზკცაიშაიშა ძიძის ასული, ძიძის შვილი ქალი, ძუძუსმტე ქალი.

ა-ბთია პირველი გაკრევის მატყლი.

ა-ბრა ბია, კომპი.

ა-ბიაშა იფან ბიძაშვილი ვაქი (მამის ძმისა).

ა-ბიაშა იფან ბიძაშვილი (მამის ძმის ქალი).

ა-ბიაშა იფან ბიცილა (მამის ძმის ცოლი).

ა-ბიაშიშა ლფან მამიდაშვილი (ქალი).

ა-ბიაშაძარა დეიძლი ბიძა (მამის მხრივ).

ა-ბიაშიშაძარა დეიძლი მამიდა.

ა-ბიბლიოგრაქია ბიბლიოგრაფია.

ა-ბიბლიოტეკა ბიბლიოთეკა.

ა-ბიბლიოტეკარ ბიბლიოთეკარი.

ა-ბილეთ ბილეთი.

ა-ბიოგრაქია ბიოგრაფია.

ა-ბიულლეტენ ბიულეტენი.

ა-ბიურრ ბიურო.

ა-ბიუჯეტ ბიუჯეტი.

ა-ბლა თვალი; ატე აბლანაირუ; აჯემშ აჯემშ აპირან (ანდახა) ბუს თვალი რომ მიეცა, წარბსაც მოითხოვდაო; ალაში რითახუ ა-ბლაკე (ანდახა) ბრმას რა უნდა და ორი თვალიო; შდრ. ალა.

ა-ბლამ ნარწყევი ნაღველი, ბაღამი; აბლამ იქინახეიტ ბაღამი აღეზინა.

ა-ბლაკაძე (იბლაკერიტ, იბლაკერიტ) სლაფა (სლაფავს, ასლაფა), თქელეფა (თქელეფს, ათქელიფა), სელეპა (სელეფს, ასელიპა); აცგუტ ახშე აბლაკერიტ კატა რძეს სლაფავს, თქელეფს; 2. წუწნა (წუწნის, წუწნა); ახუტქ აშაქარ იბლაკერიტ ბავშვი შაქარს წუწნის.

ა-ბლასარკა სათვალე.

ა-ბლანარ თვალმარჯვე, თვალგამპრიახი.

ა-ბლანის ეშმაკი; აშაქარ აბლანის იცურყმარუბ შიში ეშმაკისაგან მოდის,

ა-ბლუშ ბლუშა, ხალათი.

ა-ბნა ტყე; აბნა დღლალიეიტ ტყეში შვეიდა; გა და ტ. ტყედ გაყარდა.

ა-ბნააძარა მეტყევეობა.

ა-ბნაწარა (დებნაწოიტ, დებნაწეიტ) ნადირობა ბეწვეულზე (ნადირობს ბეწვეულზე, ბეწვეულზე ინადირა).

ა-ბნაკრ (იბნაკერიტ) გაველურება (გაველურდა), გაგარეულება (გაგარეულდა), გატყიურება (გატყიურდა), გაქსუება (გაქსუდა).

ა-ბნალარა (დებნალაეიტ) გაპარვა (გაიპარა), გაქცევა (გაიქცა), ტყედ გაპრა (ტყედ გაიპრა); ახუტქ დებნალაეიტ ბავშვი გაიქცა, გაიპარა; აბაანდაჯქ დებნალაეიტ ტუსალი გაიპარა.

ა-ბნამათიახუ ხე-ტყე, ხე-ტყის მასალა; აბნამათიახუ არმაწეირა ხე-ტყის დამზადება.

ა-ბნარა ტყიანი ადგილი.

ა-ბნარასნ გარეული თხილი.

ა-ბნარშიტრა უღრანი ტყე, ტყერი; უღაბური ტყე.

ა-ბნატრურა ტყერი.

ა-ბნაუაჯქ ტყის კაცი, ქაჯი.

ა-ბნაცო ხარირემი; იხ. აბნჩაბცი.

ა-ბნაწი მკალო, პატარა ვაშლი; იხ. აბნწიწი.

ა-ბნაჭია წვრილიანი (ტყე).

ა-ბნაჭიგუ ბალარა; ბნაჭიგუქ აქუ აქუ აწესკრეეიტ ბალარაში კურდღელი გამოვაგდე.

ა-ბნჩაბცი ხარირემი; შდრ. აბნწი, აჩაბცი.

ა-ბოლამევერწმ ბოლმევერწმი.

ა-ბოლამევერქ ბოლმევერქი.

ა-ბოლამევერქტირა (დბოლამევერქტირიტი) გაბოლმევერქება (გააბოლმევერქება).

ა-ბრმბა ბომბა.

ა-ბრწე ბორწი.

ა-ბოტანიკ ბოტანიკოსი.

ა-ბოტანიკა ბოტანიკა.

ბრუქ (ბარა ბოუქ) შენ (დედაკო) ხარ,

ა-ბრურა ბოსელი.

ბუ რიცხვითი სახელი ბუბა-ს შვეკვილი ფორმა;

ბუ-წიაკ შვიდი ვაშლი; ბუ-ჯნქ შვიდი სახელი; ბუ-წლაკ, ბუ-წლაკქ შვიდი ხე; ბუ-მანთქ შვიდი მანეთი; ბუ-ჩიქქ შვიდი ცხენი; ბუ-ქიქ შვიდი ძროხა; ბუ-ჯმაქ, ბუ-ჯმაქქ შვიდი თხა; ბუ-ჩიქ ბწიაკ შვიდი კარგი ცხენი; იხ. ბუბა.

ა-ბუანდ ძგიდე, ტიხარი.

ა-ბუგარა (იბბუიგოიტ, იბბუიგეიტი) დარიგება (არიგებს, დარიგა), რჩევა (ურჩევს, ურჩია); ირბბუაზგადა? ვინ ურჩია? ვინ დარიგა?

ა-ბუგმალღეზრა (დბუბგმალღეზრეიტ, დბუბგმალღეზრეიტ) თრევა (დაეთრევა, ეთრია), კარდაკარ სიარული (კარდაკარ დადის, კარდაკარ იარა).

ა-ბუარა (დიბბუეიტ, დიბბუეიტი) რჩევა (ურჩევს, ურჩია), დარიგება (არიგებს, დარიგა), რჩევის მიცემა (რჩევას აძლევს, რჩევა მისცა), დარიგების მიცემა (დარიგებას აძლევს, დარიგება მისცა); უსუზიბბუა ჩემს მაგიერ რჩევა-დარიგება მიეცი, ჰეუა დაარიგე იმას.

ა-ბუარა შუა, შორის; უარჩი სარჩი ჰაბბუარა არი ყამლაროლუქ მე და შენს შორის ეს არ უნდა იყოს, ეს არ უნდა მოხდეს; აიჯუბცია რუბუარა ამხანაგებს შორის; ჯ-წლაკ რუბუარა ორ ხეს შუა; ჯ-ბახუქ რუბუარა ორ კლდეს შორის.

ა-ბუარ 1. (იბბუეიტ, იბბუეიტი) 1. გახედნა (ხედნის, გახედნა); აჩა-ბუარა იბბუეიტ ურა ცხენი გახედნა; 2. წვრთნა (წვრთნის, გაწვრთნა), დაგერშუა (გერშავს, დაგერშა); ახდშ იბბუეიტ მიმინოს წვრთნის, გერშავს; 3. გადა ტ. მოჰკვიანება (აჰკვიანებს, მოაჰკვიანა), დაჰკვიანება (აჰკვიანებს, დააჰკვიანა), მორჯულება (არჯულებს, მოარჯულა), ჰეუაში ჩაგდება (ჰეუაში აგდებს, ჰეუაში ჩაგდო); უქქეუნ დბუბუა შენი ვაჟი მოაჰკვიანე, ჰეუაში ჩაგდე, მოარჯულა!

ა-ბუარ 2. (დბუეიტ, დბუეიტი) 1. გახედნა (იხედნება, გაიხედნა); აჩიგ აქვრამთა

იმბეტიტ ცხენი დიდხანს არ გაიხედნა; 2. წვრონა (იწვრონება, გაიწვრონა), დაგერშვა (იგერშება, დაიგერშა); სგხჴ იბზინანუ იბჴეტიტ ჩემი მიშინო კარგად გაიწვრონა, დაიგერშა; 3. მოჴკვიანება (ჴკვიანდება, მოჴკვიანდა), დაჴკვიანება (ჴკვიანდება, დაჴკვიანდა); ჴკუაში ჩაგარდნა (ჴკუაში ვარდება, ჴკუაში ჩავარდა); იბჴო უაჴკმ მოურჯულბელი კაცია; დებჴრმ ჴკუაზე არ მოვა, ჴკუაში არ ჩავარდება, არ მოჴკვიანდება; უი, ეგვა იზგ-უურგჯე, დებჴრმ იმას რაც არ უნდა უყუ, არ გაიწვრონება, ჴკუაზე ვერ მოვა.

ა-ბჴაჴრა (იბჴარჴეტიტ, იბჴარჴიტიტ) გამორჩენა (არჩება, გამორჩა), გამოპარება (ეპარება, გამოუპარა), გამოტოვება (ტოვებს, გამოტოვა); აურკჴ ბჴარჴიტიტ გაყვეთილი გამოტოვა; ჴ-ანებაჴ ბგჴე! ორი სიტყვა გამოტოვე! ჴ-ანებაჴ ბგჴეტიტი ორი სიტყვა გამოტოვე, გამოგარჩა, გამოგაპარა.

ა-ბჴარძარ (იბჴარძრიტიტ, იბჴარძრეტიტ) ორი რისამე, ვისიმე შორის ჩატევა (ორს-შუა ატევეს, ორს-შუა ჩაატევა).

ა-ბჴანს (ლიტიერატურაში) ვეფხვი; აბჴანს ალასბან ვეფხვის ლეკვი, ბოკერი; „აბჴანს-ცია ჴშიუ“ (შოთა რუსთაველი ივგმთა იბხმჴებ) „ვეფხვისტყაოსანი“.

ა ბჴაფხსარ (დებჴაფხსირტიტ) ორთა (მეგა-ლითად, მოჩხუბართა შორის, ორსაგანს შუა) სიკვდილი (ორთა შუა მოკვდა).

ა-ბჴაცანლარა (იბჴიტიცალიტიტ, იბჴიტიცალიეტიტ) რისამე შორის შერევა (რისამე შორის ერკება, რისამე შორის შერევა); არახუ აგუ-არაბჴარა იბჴიტიცალიეტიტ საქონელი ორ-ლობეში შერევა.

ა-ბჴაძარ (იბჴაძრიტიტ, იბჴაძრეტიტ) რისამე შორის გატევა (რისამე შორის ეტევა, რისამე შორის გაატევა), რისამე შორის ჩატევა (რისამე შორის ეტევა, რისამე შორის ჩატევა); აუარდგენ აგუანში იბჴანმძეტიტ ურემი ჴიშკარში ვერ გაეგია; ფგტჴ უდხალაზარგჯე, ეგდაურგმ, ურ უარტი სარტი იბჴაბჴაძარტი ჴანყოლჴ თუ შენზე ცოტად არჩა, არა უშავს, ასეთი რამ ჩვენს შორის დასაშებია.

ა-ბჴაწარ (იბჴიტიწეტიტ) ვისიმე ან რისამე შორის დადება (შორის დადო).

ა-ბჴახარ (იბჴახეტიტიტ) ორთა შუა გაჩხრა (ორთა შუა გაიჩხრა); აკუან(ი) სხაფგ(ი) ჴუა ირგბჴახეტიტიტ ხორცი კბილებში გამეჩხრა.

ბჴება შვილი (არააღამიანი); ბჴენტიტიტ ბჴება შვიდჯერ შვილი; ანჩბჴე ანშბჴე ბჴება ანმოლჴ კვირაში შვილი დღეა.

ბჴება-ბჴებან შვილ-შვილი (არააღამიანი); ანშა ბჴება-ბჴება მშგჴ ჴანყან მთაში შვილ-შვილი დღე ვყავით.

ბჴება-ბჴებნლა შვილ-შვილად (არააღამიანი); ანშეჴჴე ბჴება-ბჴებნლა ეიჴეჴწან! წიგნები შვილ-შვილად დაწვე!

ბჴებაჴ შვილიოდ (არააღამიანი).

ა-ბჴეი ძმარი.

ა-ბჴეოლბჴეი ოფოფი; იხ. აშაბმგხაჴე.

ა-ბჴეჴაჴარ (დებჴეჴეტიტიტ) ორ რამეს შორის გაშალბით, სწრაფად გავლა; ჩაგლა აწ-ლაჴეა დრგბჴეჴეტიტიტ ცხენით ხეებს შორის სწრაფად გაიარა,

ბჴეშგ შვილასი (არააღამიანი).

ბჴეშგჴ შვილასი (აღამიანი).

ა-ბჴეჴ ხმა; აბჴეჴ გავიტიტ ხმა გაიხმა; აბჴეჴ ანჴეტიტ ხმი მოიხმა; სბჴეჴ ნანეტიტ ჩემი ხმა მისწვდა; უბჴეჴ უმერგან! ხმა! კრინტი!

ა-ბჴეჴგვარ (იბჴეჴ თეტიგავეტიტიტ) ხმის ამო-ღება (ხმა ამოიღო).

ბჴენტიტიტ შვიდჯერ.

ა-ბჴენწ იელი.

ა-ბჴენწარა იელნარი.

ა-ბჴეჴს წამხდარი, გაფუჴეზული, ხელიდან წასული; (უაჴ) ბეჴსკ იაჴუბ გაფუჴეზული-ხელიდან წასული კაცია; საათ ბეჴსკ სგმან ერთი წამხდარი, გაფუჴეზული საათი მქონდა.

ა-ბჴეჴსრა 1- (დებჴესტიტიტ) შუაში, რისამე შორის გავლა (შორის გაიარა); შიგჴუთან სბჴეჴსჴუამ თჴვენს შორის, თჴვენს შუა ვერ გავივლი (ჩგჴჴლგბის მიხედვით არ არის დასაშებები).

ა-ბჴეჴსრა 2. (იბჴესტიტიტ) გაფუჴება (გაფუჴდა); წახდენა (წახდა); აჯ ბეჴსტიტიტ ღვინო გაფუჴდა; რეაზმა ბეჴსტიტიტ ხასიათი გაფუჴდა.

ა-ბჴეჴსგრთა გასასვლელი ადგილი.

ა-ბჴეჴსრა (იბჴეხეტიტიტ) გაფუჴება (გაფუჴა). წახდენა (წახდინა).

ბეჭდვარა შვიდ ადგილას.

ბეჭვ შვილი (ა დ ა მ ი ა ნ ი): **ბეჯვ** ხს(ც)ია შვილი მამაკაცი; **ბეჯვტ** ჰისა შვილი ქალი; ფჰიესკ **ბეჯვ** ფჰა(ც)ია ლტმოუბ, ეგაგ **ბეჯვ** ფა(ც)ია ერთ ქალს შვილი ქალიშვილი ჰყავს, მგორეს შვილი ვაჟიშვილი.

ბეჯვ-ბეჯვლა შვიდ-შვილად (ა დ ა მ ი ა ნ ი); **ბეჯვ-ბეჯვლა** ივნტქლა! შვიდ-შვილი შემოუშვი

ბეჯვკ ხუთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); **ბეჯვკ** აპიონტერ-ცია შვილი პიონერი.

ბეჯვკ-ბეჯვკ შვილი-შვილი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აშ(ც)ია **ბეჯვკ** **ბეჯვკ** ჰამოუბ შვიდ-შვილი ძმა გყავს.

ბეჯვკკა შვილიოდე (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ა-ბჟეა ნახევარი; აბჟეა უარა უტიუბ ნახევარი შენია; ჯ-კილტკი ბჟეაჰორ ორ კილო ნახევარი; აბჟეაჰ უაწრუბ ნახევარი გაკეთებულია; — იბრბან საათუ? — ეიბა რტბჟეა — რომელი საათია? — ცხრის ნახევარი; ხუბა რტბჟეაზე ხუთის ნახევარზე.

ა-ბჟეა-ტითაბჟეა „ნახევრის ნახევარი“, მეოთხელი; აბჟეა-ტითაბჟეაგაგე სმრუტიტ მეოთხედც არ მერგო.

ბჟეალ სანახევროდ; ამხტ ბჟეალ იშთტი-ხუან ყანას სანახევროდ იღებდა; ბჟეალ იყარწრბ სანახევროდ აკეთებდნენ.

ა-ბჟეარაყენძა ნახევრად; სანახევროდ; ნახევრამდე; ატს აბჟეარაყენძა აყარწარა საქმის გაკეთება სანახევროდ, ნახევრად.

ბჟეაჯარ ნახევარ ადგილას; ბჟეაჯარ აჯგ-ქურტი მანტ ნახევარ ადგილას სიმინდი არ ამოვიდა.

ა-ბჟეატა; აწიცა ბჟეატა ნახევარი ჰიქა (ნახევრად დასხმული, ნახევრად შესმული).

ა-ბჟეეიწტრა ნახევარზე ნაკლები; აბჟეეიწტრა ყაწაძამქეა ინხატიტ ნახევარზე ნაკლები გაუკეთებელი დარჩა.

ბჟეეიჰან მეტხანს, მეტწილად; ბჟეეიჰან კრტმტა კრტმეი ღტყან მეტხანს უმემელუსმელი იყო.

ა-ბჟეეიჰარა ნახევარზე მეტი; აბჟეეიჰარა სლგახეიტ ნახევარზე მეტი გავათავე უკვე.

აბჟეგ ბოსტანა, ჰიაფანდურა, ხარაბუზა, ნეხვის ჰია.

ა-ბრიგადირ ბრიგადირი.

ა-ბრიგადირრა ბრიგადირობა.

ა-ბრინჯ ბრინჯი; შ დ რ. აფრინჯ.

ა-ბრგუ ხრახნი.

ა-ბტტ მერქნის ჩვეულებრივი ბალღინჯო, კენკრის ბალღინჯო, ბალღინჯო მეფარე.

ა-ბტიარ (იბტოუეტიტ, იბტირტ) მაკინტალობა, გამაკინტლეზა (მაკინტალობს, გამაკინტლა); აჯმა აბტოუეტიტ თხა მაკინტალობს.

ა-ბულაგვარ ბულგარი; აყუატი იბულაგვარ სოხუმის ბულგარი.

ა-ბურჟეა ბურჟეა.

ა-ბურჟეაზრა ბურჟეაზრა.

ა-ბუხგალტერ ბუხგალტერი.

ა-ბუხგალტერი ბუხგალტერია, ბუხგალტერია.

ა-ბუჟეტი ბუჟეტი.

ა-ბუჟეტხაჩა მეზუჟეტი.

ა-ბლა ზურგი; შ დ რ. აბჟეა, აყუაყუა.

ა-ბლან ჯიხვი, ხარ-ჯიხვი.

ა-ბლანჯ ლორღი.

ა-ბლაჟი ფუჟი; სტხურა აბლაჟი აანახუეტიტ ჩემი ჰრილობა დაფუჟიანდა.

ა-ბლალარა (ღებლაღორიტ, ღებლაღორიტი) ბანღალი (ბანღალეზს, იბანღალა), ბანღალი (ბანღალეზს, იბანღალა); ღებლაღორ აჯნტმძა ღნტიტ ბანღალით, ბანღალით სახლამდე მივიდა.

ა-ბლა-ყუარტი მალი.

ა-ბლაძარა წელი; აბლაძარა-ჰა ვიწრო წელი; სებლაძარა სტხეუეტიტ წელი მტკივა.

ა-ბლა-ხუარშეგ ზურგის ტყინი.

ა-ბლანჯ მუნია.

ა-ბლგჰა 1. (ღებლგჰეტიტ) ჩქმეზა (იჩქმიტეზა), ბრწყენა.

ა-ბლგჰა 2. (ღებლგჰეტიტ) ჩქმეზა (უჩქმიტა), ბრწყენა (უბრწყენა).

ა-ბლანთარა (იბღღათოიტი, იბღღათეიტი) ჩიჩქნა, გარჩქნა (ჩიჩქნის, გარჩქნა), ქეჰა, გაქეჰა (ქეჰს, გაქეჰა); აკუტტ ანტში აბღღათოიტი ქათამი მიწას ჩიჩქნის, ქეჰს.

ა-ბლგჰე მრ. (მხ. აბლგჰე).

ა-ბლგჰე ფოთოლი,

ა-ბშტია საკლავი (და კოდილი ბოტი).

ა-ბჩარაჰ მწყემსების, მონაღირეთა უფროსი.

ა-ბწარს (იბწორიტ, იბწიიტ) მკა, თავთავების მოჭრა (მკის, მომკა); აბწარს მზა მკათათვე. ბწან მკის დროს; ლანწან რუმჰიაზ, ბწან იუზ-ჰირმ (ა ნ დ ა ზ ა) რასაც დასთესავ, იმას მოიმკი.

ა-ბჰტ წითელა.

ა-ბჰმან ქლიაეი.

ა-ბჰმასსან (ბ ზ ი ფ.) იხ. აჰმასან.

ა-ბჰმ მტვერი; შ დ რ. ასანბა.

ა-ბჰბქრა (იბტბქიიტ) დამტვერვა (დამტვერდა).

ა-ბჰბც ცახე.

ა-ბჰზკათანჰა ოზობა, ბაბაჰუა, ფეიქარა.

ა-ბჰზკათანჰარა აბლაბულა, ოზობას ქსელი.

ა-ბჰზშია ენა (მე ტ ყ ე ლ ე ბ ი ს მ ნ ი შ ე ნ ე - ლ ო ბ ი თ); ატურკ ბეზშია რუსული ენა; აფსუა ბეზშია აფხაზური ენა; აქტრთ ბეზშია ქართული ენა, ქართული; ატინგმ ბეზშია უცხო ენა; ახატინგ ბეზშია მშობლიური ენა; აბეზშია ადგარა ენის ცოდნა; აბეზში აწარს ენის შესწავლა; აწეს ბეზშია მიჯნურთ ენა, ქაჯური ენა.

ა-ბჰკა 1. ბუკი, საყვირი, ნესტვი; აბჰკა აბჰტ გრიტ ბუკის, საყვირის ხმა ისმის; 2. მილი; აუბტკა არშორან აუბტკა ზეკლსუა აბჰკა ხაშინშიაჩაროუპ არაყის გამოხდის დროს მილი, რომელშიაც არაყი გადის, ცივი უნდა იყოს.

ა-ბჰკა-ბჰუ ბუკის ხმა.

ა-ბჰლარს ხანძარი; აბჰლარს დტრკიეიტ ხანძარი ჩააქრეს.

ა-ბჰლრა 1. (იბლუეიტ, იბლორტ) 1. წვა, დაწვა (წვაავს, დაწვა); აზნე იბლორტ სახლი დაწვა; ამჰეჰ იბლორტ შემა დაწვა; 2, სუსხვა (სუსხავს, დასუსხა); აბჰუა სანბლორტ ჰინწარმა დამსუსხა.

ა-ბჰლრა 2. (იბლუეიტ, იბლორტ) წვა, დაწვა (იწვის, დაიწვა); ამჰეჰ ბლორტ შემა დაიწვა.

ა-ბჰლქაჰტ ტრუსის სუნი, ნამწვრის სუნი; აბლქაჰტ გრიტ ნამწვრის სუნია, ნამწვრის სუნი დგას; აცია-ბლქაჰტ ნატისუსალი.

ა-ბჰმბჰლ ბუმბლი, ბუმბლით გატენილი ლეიბი

ა-ბჰნკუტტ ხონობი.

ა-ბჰნწან ფურ-ირეში.

ა-ბჰნწან იხ. აბნწან.

ა-ბჰნწან გარეული ღორი, ტახი.

ა-ბჰტრგ ხანში შესული კაცი; დტტრგუჰ; უაჰ ტტრგკ იოლუპ ხანში შესული კაცია.

ა-ბჰტრკაჰტ მოაჯირი.

ა-ბჰტრლაშე, აბტრლჰეშე მარგალიტი; აბტრლჰეშე სსა ჰიოტა მარგალიტი; აბტრლჰეშე ატუიფსეიტ მარგალიტით მოოჰა.

ა-ბჰტრჰმან ეკალა; ეკალას მხალი.

ა-ბჰტრჰან აბრეშუმი.

ა-ბჰტსთა ლომი (მარცვალეი; ს ა კ მ ე ლ ი); იხ. აბჰტ.

ბჰლჰაკუსან 1. ფოთლების ცეცის დრო; 2. გადატ. შემოდგომა.

ა-ბჰყუ 1. კვირტი, კოკორი; აბჰყუჰუა ალნაიეჰეჰ კვირტები გამოილო.

ა-ბჰყუ 2. 1. ბოყვი, აფრა; აზნე აბჰყუ სახლის ბოყვი, აფრა; 2. (ბ ზ ი ფ.) სახლის სვეტი.

ა-ბჰჯჯარს (იბჯჯუეიტ, იბჯჯარტ) ბლუილი (ბლუის, იბლუელა); აციალჰ ბჯჯუეიტ კურო, ბულა ბლუის.

ა-ბჰჯ სპილენძი.

ა-ბჰჯაკარს (იბჯაკაჰუეიტ, იბჯაკარტ) მოსინვა (ისინვა, მოსინვა).

ა-ბჰჯაჰრი სპილენძის მვეღელი, თოქმანი.

ა-ბჰჯატინგ სპილენძისა; აბჰჯატინგ ლაგადან სპილენძის ტაშტი.

ბ

ა-ბა ზღვა; იხ. ამშინგ; გეჰი შხაეი „ზღვა და შთა“, შთა და ბარი.

ა-ბაგა აჩრდილი, ლანდი; უბრი რგაგაწიყუა დაციშორიტ იმის ლანდისაც კი ეშინია; აბაგა ტიფში დორშთოუპ აჩრდილიეით დასდგეს.

ა-ბაზ 1. ნავთი.

ა-ბაზ 2. გაზი, აირი.

ა-ბაზტ გაზეთი; აბაზტე აფხაზარა გაზეთის კითხვა.

ა-ბაზტარა სანაეთე.

ა-ბაზტი ნავთისა.

ა-ბალანტერეია გალანტერია.

ა-ბალსტუჰ პალსტუკი.

ა-ბამჰკ პამაკი.

ა-ბან 1. განი; აჩტე აგან დტუჰ ჩითის განი დილია; ჰ-განკ აწოლუპ ორგანია; 2, მხარე; შთა შიგან ახვ რყოლუნი? თქვენს მხარეზე, თქვენში რა ამბავია?

ა-ბანდლლ გამღელი, გალია.

განკახეჯ ერთ მხარეზე; განკახეჯ სარს სგე-
ლან, განკახეჯ იარს; ერთ მხარეზე მე
ვიდექი, მეორეზე ის.

განლან განით: აუშინაქუ აქუშეკუა, განლა
იფუქს! ხიგრძეზე კი არა, განით გაქერი

ა-გარს 1. (იგარტი) 1. წაღება (წაილო), წაყ-
ვანა (წაიყვანა); ახდში აკუტტე აგარტი
ქორმა ქათამი წაილო; აჯნეჯა იხგარტი შინ
მიმაქეს; ახუტე აჯნეჯა დგა! ზაფხვი შინ
წაიყვანე! ტყუის აგარს ტყვედ წაყვანა,
დატყვევება; უხლლა აგარს ნისიად აღება
აეთი-ფუსლა იგარტი მჭერმეტყველობით
გააქეს; არი აუხს აამთა რაციაანე ია-
გარტი ამ საქმეს ბერი დრო მიმაქეს; 2.
ადალანქე იხზრანე იაგარტი სამართებული
კარგად პარსავს; 3. გადატ. კვლა, მოკვლა
(მოკლა); აძეშა საგარტი წყურვილი
მკლავს; ამხე აპასკანე იაგარტი ყანას ზა-
ლახი მოერი.

[ა-გარს 2.] (იგარუბ, იგან) ამა ბნალა
იგარუბ გუა ტყე-ტყე მიდის, მიემართება;
ამა აჯნეჯა იგარუბ გუა სახლისაკენ მი-
დის, მიემართება.

ა-გარს 3. (იგარტი, იგარტი) სმენა (ისმის,
გაისმა); ალან შიბე გარტი ძალის ყვეა
ისმის; სჯეზა იბეჯე გარტი ჩემი ამხანაგის
ხმა გაისმა; აშინაპიბეჯე გარს სიმღერა ის-
მოლა; აშინაპიბეჯე გარტი თოფის ხმა
გაისმა; აპიპიბეჯე გარტი ყვირილი გაისმის;
ახესებე გარტი სროლა გაისმა, (გა)სრო-
ლის ხმა გაისმა.

ა-გარა აკვანი; აგარა არწესრ აკვნის რწევა;
აგარაშია იკვნანა; ახუტე აგარა დგბ-
როლუ ბეფხვი აკვანში წესს; ან აგარა ლტრ-
წესუტი დედა აკვანს არწესს.

ა-გარალაპიან არტახი; იხ. ახუტეკურშიან.

ა-გარანწ აკვნის ბეფხვი, ქორთა, ჩვილი.

ა-გარანუხ გარაკი.

ა-გარა-შია ნანა, ნანინა, იკვნანა.

ა-გარანწარა (დგარალწოტი, დგარალ-
წეტი) აკვანში ჩაწვენა (აკვანში აწვენს,
აკვანში ჩაწვინა), აკვანში ჩაქვა (აკვანში
აქრავს, აკვანში ჩაქვა).

ა-გარანწაპიან ჩვეულებრივ აყიროსაგან გაკეთე-
ბული საშარდე აკვნის ნახვრეტ ქვეშ დაკი-
ლებული.

ა-გარლარა (დგარლარეტი) აკვანში ჩაწოლა
(აკვანში ჩაწვა).

ა-გარძგან ბოტის ტყავისაგან გაკეთებული ღველი
ერთ ბოლოზე რკინის რგოლით, რომელსაც
ხმარობენ ტვირთის ზურგზე მოსაკიდებლად.

ა-გარწრა (დგარწეტი) აკვნიდან ადგობა
(აკვნიდან ადგა).

ა-გარხრა (დგარხლხეტი) აკვნიდან ამოიყ-
ვანა (აკვნიდან ამოიყვანა).

ა-გარჯგარჩარა (დგარჯგარჩოტი, დგა-
რჯგარჩეტი) ზარბაცი (ზარბაცებს, დგარ-
ბაცდა); გორტმანი (გორტმანებს, დგორტ-
მანდა), ზანდალი (ზანდალებს, დგანდალდა);
რიულაკ დგარჯგარჩო დნეტი აჯნე
როგორც იყო ზარბაცით მივიდა შინ.

ა-გასტრონომია გასტრონომია.

ა-გატოე (მრ. აგარტიქს) საუბ. წასა-
ღები.

ა-გატოელან ზღვისპირეთი (საპირისპირო
აშხატოელან).

ა-გაუაჯე ზღვისპირელი, ზღვისპირეთის მოსახ-
ლე; დგატუაჯე ზღვისპირელია.

ა-გაფშა ზღვაური.

ა-გარამკრა (დგარამკეტი) შეერთობა (შეერთა).
დაბნევა (დაბნა); ამა ანეჯბა, ანეჯკაზე
სგარამკეტი, ახა ნანს სატხსენ ისშრტი
დთეი რომ დავინახე, პირველად შევერთი.
მაგრამ მერე ვესროლე და მოვკალი.

ა-გაძა სულელი ბრიყვი.

ა-გაძარს სიბრიყვე, სისულელე; იზაკუ გა-
ძარარუხი ისჯეხ რა სისულელე, სიბრიყვე
მომივიდა.

გაძაწს ბრიყველად, სულელურად.

ა-გაძახარს (დგაძახეტი) გამოსულელება
(გამოსულელდა), გასულელება (გასულელდა).

ა-გაქვა ზღვისპირა, ზღვის ნაპირი, ზღვისპირი.

ა-გლე დოლა, ურქო, ქოლიკი.

გაფი შხეტი იხ. ატა.

ა-გვარდია გვარდია; აგვარდია ყაფში წი-
თელი გვარდია.

ა-გმგე საზიზლარი, საძაგელი.

ა-გმგრა სისაძაგლე, საზიზლრობა, საძაგლობა;
გმგერას რყო ზეგაჯე ყაფშოტი ყოველ-
გვარ სისაძაგლეს, საზიზლრობას სჩადის.

ა-გარს ნაკლი; ურ აგრა დუ რმოლუპ მას ღილი
ნაკლი აქეს.

ა-გრამატიკა გრამატიკა.

ა-გრამატიკა ქართული (თოვლზე გატკეპნილი გზა).

ა-გუ 1. გული; აგუნი აგუნი გული და ღვიძლი (გული-ღვიძლი); 2. შუა, შუა გული; ამშებ აგუ ზღვის შუა გული.

ა-გუანობაგარა (რგუანიბაგარეიტი) ერთმანეთის გაჯავრება (ერთმანეთი გაჯავრებს), ერთმანეთის გაბრაზება (ერთმანეთი გააბრაზებს).

ა-გუანარა (დგუანიტი) 1. გაბრაზება (გაბრაზდა); 2. წყრომა, გაწყრომა (გაწყრა) 3. გაჯავრება (გაჯავრდა), გაგულისება (გაგულისდა); უნი დგუანნი იბიტი მინ გულმოსულმა, გაბრაზებულმა თქვა.

ა-გუანბანა ბატარა გობი, ხელ-გობა, ბარქაში.

ა-გუანბანი გობანი, ლეიბი; შდრ აციართ (2).

ა-გუანბანქა გეპანაი.

ა-გუანბლანი (იგუ ბლუნიტი, იგუ ბგლანი) გულმემატიკობა (გული შესტიკვა, გული შესტიკოდა), გულის დაწვა (გული ეწვის, გული დაწვა).

ა-გუანბცქა გულის ფიცარი, გულის ყაუაზი.

ა-გუანბა ქველად მწყემსად გაყვული ბევი.

ა-გუანბა იხ. აკუქუქუ, აშიშინი.

ა-გუანბარა (იგუ იხრიტი, იგუ იხრიტი) ეპის, გუმანს ქონა (მასზე ეპი, გუმანი აქვს; მასზე ეპი ქონდა), ეპის მიტანა (მასზე ეპი აქვს, მასზე ეპი მიიტანა); რგუ იხრიტი ეპი აქვთ მასზე.

ა-გუანბარა (იგუანიტი) 1. შემხვევა (შეამხნია), შენიშვნა (შენიშნა); სჯება ატილარ დახარულაგულაზ დგუანსტიტი ჩემი ამხანაგი ხალხში შევნიშნე; 2. სინჯვა, გასინჯვა (სინჯავს, გასინჯავს); აგამა აგუანბარა გემოს სინჯავს; იგუანსტიტი ვსინჯავს; 3. შემოწმება (ამოწმებს, შემოწმებს); რუტუსა გუანიტიტი მათ მუშაობას ამოწმებს.

ა-გუანბარა (დგუანიტიტი, დგუანიტიტი) წუხილი, შეწუხება (წუხს, შეწუხდა), შფოთვა, შეშფოთება (შფოთავს, შეშფოთდა); ან, ლტკუნ დშებმანაჯუ ლაპან, დგუანიტიტიტი დღამ თავისი ვაჟის ავადმყოფობა გაიგო და წუხს, შფოთავს.

ა-გუანბა 1. ღვიძლი; ანუ გუანბა ღვიძლი მხა; იხ. აბბარა; 2. ახლოვლი; აგუანბა ახლოვლი.

ა-გუანლა საწყენი, სამდურავი.

ა-გუანლარშიარა (იგუანლარშიეიტი) 1. მოგონება (მოგონა), გახსენება (გახსენა). სარა უარს ლას-ლას უსგულასგურშიორტ მე შენ მალ-მალ გიგონებ, მაგონდები; 2. შეხსენება (შეახსენა), მოგონება (მოაგონა), გახსენება (გაახსენა); აცარს იშაბამთოუ იგუანლარშია შეახსენ რომ წასვლის დროა; უხებ იგუანლარშია თავი მოაგონე; ისუნი-გულამერშიეიტი ვერ მოაგონე.

ა-გუანლაშიარა (იგუანლაშიორტი, იგუანლაშიეიტი) მოგონება (აგონდება, მოაგონდა), გახსენება (ახსენდება, გაახსენდა); ხსოვნა (ახსოვს, გაახსენდა).

ა-გუანლს საწყენი; გულსს იყაიწიტი საწყენად დურა, ეწყენა.

ა-გუანლსრა (იგუ ილსტიტი) წყენა (ეწყენა), გულს დაკლება (გულს დააკლდა).

ა-გუანს ნავაი.

ა-გუანს-სან იგივეა, რაც აგუანს.

გუანდა: სგუანდა ჩემი ფიქრი, ჩემის აზრით.

ა-გუან 1. იხ. ამასარგუარ.

ა-გუან 2. (ბხიფ) ბაჟი, შარავანი, შარავანდელი; შდრ. აჩაქუაპა.

ა-გუანა (დგუანიტიტი, დგუანიტიტი) მიწოლა (აწვევა, მიწვა).

ა-გუანა ღობე; ანუ-გუანა, აბტკტიტი გუანა წნული ღობე; აბატიტი გუანა გალავანი; ამასარ გუანა მესერი; ადა-უარ გუანა გოსისებრი ღობე.

ა-გუანარა (იგუანიტიტი) საქონლის ბინაზე სადგომზე მორეკა (საქონელს ბინაზე, სადგომზე ერეკება; საქონელი ბინაზე, სადგომზე მირეკა).

ა-გუანარგულანი გუანების სათამაშო ურემი.

ა-გუანარლარა (იგუანარლეიტი (საქონლის ბინაზე, სადგომზე მოვიდა) (საქონელი ბინაზე, სადგომზე მოვიდა); არახუ გუანარლეიტი საქონელი ბინაზე, სადგომზე არ მოვიდა; უგუანარგულანიტი! (შიიტიტიტი) ნუმე დაბრუნებულხარ! (წყვილდა).

ა-გუანარც კარ-მიდამო.

ა-გუანარრა (იგუანარლეიტი, იგუანარტიტი) საქონლის საძოვრად გასვლა (საქონელი საძოვრად გადის, საქონელი საძოვრად გავიდა).

ა-გუარხრა (იგუარხრაეიტი, იგუარხრაიტი) საქონლის საძოვრად გარეკვა (საქონელს საძოვრად მირეკავს, საქონელი საძოვრად გარეკა).

ა-გუაფხარა (იგუაფხრაიტი, იგუაფხრაეიტი) მოწონება (მოსწონს, მოეწონა), თვალში მოსვლა (თვალში მოსდის, თვალში მოუვიდა); უსგუაფხრაიტი მომწონხარ; ისგუაფხრაიტი მომეწონა; იგუამფხრაეიტი არ მოეწონა, აითვალწუნა; რყაზშა სგუაფხრაიტი მისი ხასიათი მომწონს.

ა-გუაქუკრა (იგუაქუკრაიტი) გულის დაღება (გული დაუღო); აწარა იგუაქუკრაეიტი სწავლას გულს უღებს; ააშაჯ აწარა იგუაიხაქუკრაეიტი ზარმაფი სწავლას გულს ვერ უღებს; იგუაქუკრაეიტი აუხს იუტიტი გულდაღებით მუშაობს.

ა-გუაქუფხარა (იგუაქუფხრაიტი) მობეზრება (მობეზრდა), მოყირკება (მოყირკდა).

ა-გუაღლა კურკა; ატამა-გუაღლა ატამის კურკა; ბუ აგუაღლა წიწწა აგუაღლა იხთამ ლაჩარია, უნიათოა, გაუბედავია,

ა-გუაყ 1. ტანჯული, დატანჯული, წამებული; აჩგმაზაჯ გუაყ მძიმე ავადმყოფი, მწუხარე ავადმყოფი; 2. გა და ბ. ღარიბი, ღატაკი.

ა-გუაყრა (დგუაყრაეიტი, დგუაყრაიტი) 1. ტანჯვა, დატანჯვა (იტანჯება, დიტანჯა), წამება (ეწამება, ეწამა), წვალება (წვალობს, ეწვალება; ეწვალა); აქტრ სგუაყრაეიტი ბერი ეწვალი, ვიტანჯე; 2. გაჟივრება (უშირს, გაუპირდა); აგუაყრა დუ დთაგტლან დიდ გაჟივრებაში იყო.

გუაყრაღლა ვაივაგლახით.

ა-გუაშა აიენის შუა სვეტი.

ა-გუაშში ჰიშკარი, ალაყაფის კარები; ი ხ. ასას-გუაშში.

ა-გუაყციცარა (იგუაყციცრაიტი) რაზედმე გულის აყრება (გული აყრუდა); იგუაყციცრაეიტი გული აყრუდა ჩემზე; სგუაყციცრაეიტი გული ამიყრუდა მასზე.

ა-გუაწიან ღვიძლი.

ა-გუაწიყტრა ფილტვების ანთება; შ დ რ. აგუაწიყტრა.

ა-გუაწიჭხა ფილტვების ანთება; შ დ რ. აგუაწიყტრა.

ა-გუაზშოარა (იგუაზშოაიტი), 1. მოყირკება (მოყირკდა); მობეზრება (მობეზრდა); არი აწატი სგუაზშოაიტი ეს საკმელი მოყირკდა, მობეზრდა; 2. შეჯავრება (შეჯავრა); გულის აყრა (გული აყარა); უბრი აუაჯ სგუაზშოაიტი ის კაცი შეჯავრდა, იმ კაცზე გული აყარა.

ა-გუაჯა 1. ფუტურო, ფულურო; აწლა-გუაჯა ფულუროიანი ხე; 2. ჰრუვი; აკალამ-გუაჯა ჰრუვი ლერწამი; ატიჯა გუაჯაოუპ რქა ჰრუვია; 3. ღრმა; აჩანახ-გუაჯა ღრმა თეფში მათლაჟა; 4. ბოხი; აბუ გუაჯა ბოხი ხმა.

ა-გუაჯარა ჩავარდნილი ადგილი; გუაჯარაჟ დუთანხრაიტი ჩავარდნილ ადგილას ცხოვრობს.

ა-გუბერნატორრა გუბერნატორობა.

ა-გუბუნანტი შუათანა; ანშცია ხჯეკ ჰაყრა-უპ; აგუბუნანტი სარა სრუბ მძევი საინი ვართ; შუათანა მე ვარ.

ა-გუბუნანცია შუა თითი.

ა-გუბუნწყა მითელი.

ა-გუბუნან საყვედური.

ა-გუბუნანტი გულმემატიკიარი.

ა-გუბუნან თულუხი (ად — ააგარანჯ), თუნგი (აჯ — ანჯ).

აგუდკლარა (დგუდიკლაოიტი, დგუდიკლაოეიტი) მოხვევა (ეხვევა, მოხვია), გადახვევა (ეხვევა, გადახვია), ჩახუტება (იხუტებს ჩახუტა), ჩაკონება (ეკონება, ჩეკონა); ან ლხუტქუა გუდლკლაოეიტი დედამ ბავშვები ჩახუტა, დედა ბავშვებს გადახვია.

ა-გუდღუღარა (იგუდღუღრაეიტი) დი დი, მძიმე რამის რამეზე; მოგლება (... მიადლო); დი დი, მძიმე რამის; ღატაკება (... ატაკებს, ... დატაკა), მიტაკება (... ატაკებს, ... მიტაკა).

ა-გუდწარა (იგუდწრაეიტი) 1. სროლა (ესერის, ესროლა); ახაპი იგუდწრაეიტი ქვა ესროლა; აშინქა იგუდწრაეიტი თოფი ესროლა 2. დამენა (უშენს, დუშინა); აბრმბაქუა, (ახაპიქუა) აგუდწრაეიტი ბომბებს (ქვებს) უშენს.

ა-გუდწალარა (დგუდწალრაეიტი) დაჯახება (დაეჯახა).

ა-გუღიბაკლარა (იგუღიბაკლაოიტი, იგუღიბაკლაეიტი) ერთმანეთის გადახვევა

(ერთმანეთს ეხვევიან, ერთმანეთს გადაეხვივნენ); ახუტქუპს გუბდღობა, კლაეიტ ბავშვები ერთმანეთს გადაეხვივნენ.

ა-გუბდგრლუღუალარა (დიგუბდირლუღუალაოიტ, დიგუბდირლუღუალაეიტ) გულზე მიიკრა (გულზე იკრავს, გულზე მიიკრა), გულში ჩაკრა (გულში იკრავს, გულში ჩაიკრა); გულში ჩახუტება (გულში იხუტებს, გულში ჩახიხუტა); მკერდზე მიიკრა (მკერდზე იკრავს, მკერდზე მიიკრა); ან ლხუტქ დღღგუბდღღრლუღუბლაეიტ დედამ ბავშვი გულში ჩაიკრა.

ა-გუბდღფსალარა (იგუბდიფსალაოიტ, იგუბდიფსალაეიტ) მიყრა (აყრის, მიყარა).

ა-გუბდღლუღუალარა (დიგუბდღლუღუალაოიტ, დიგუბდღლუღუალაეიტ) გულზე მიკრა (გულზე ეყვრება, გულზე მიეკრა), გულში ჩაკრა (გულში ეყვრება, გულში ჩაეკრა); ახუტქ იან დღღგუბდღღლუღუალაეიტ ბავშვი თავის დედას გულზე მიეკრა, გულში ჩაეკრა.

ა-გუბიწზებლრა (რგუბუქუა ეიზებლაეეიტ, რგუბუქუა ეიზებლუან) ურთიერთ გულის ტყვილი (ურთიერთზე გული შესტკივათ, ურთიერთზე გული შესტკიოდათ); ეშეი ეპიშეი რგუბუქუა ეიზებგლაეეიტ და ძმას ურთიერთზე გული შესტკივათ.

ა-გუბიღგარა საზრიაანობა; აგუბიღგარა ზმირუ საზრიაანი.

ა-გუბან 1. შუა; შუაში; შუაზე; აჯნ-აგუბთა დგგლოუტ შუა სახლში დგას; აგუბთ იფტყიეეიტ შუაში გაქრა; აგუბთა ეიკუბ-შიშეა! შუაში გაყავით! აგუბთ ირგგლ! შუაში დადგი! 2. შუაგული; აძმუქს აგუბთა, აძა-აგუბთა მდინარის შუაგული; აქეილარ რგუბთ პალსიკ შუაგულ ხალხში გავედით, გავატანეთ; 3. შორის; შიბგუბთ იშეკრ-გგლ! თქვენს შორის დადგი!

ა-გუბთანტირ იხ. აგუბთატირ.

ა-გუბთანტ შუა, შუაგულში, შუაში; ასტრლ აუათან აგუბთანტ. იგტლოუტ მაგიდა შუა ოთახში დგას; ადო-აგუბთანტ წლაკ გტლოუტ შუა მინდორზე, მინდორის შუაგულში ერთი ხე დგას; აქალაქა აგუბთანტ შუა ქალაქში, შუაგულ ქალაქში.

ა-გუბთანსრა (დიგუბთანსიკ) ხელის კვრა (ხელი პკრა), ბიძგება (უბიძგა), ბიძგის ვერა (ბიძგი პკრა); დსგუბთანსიკ ხელი მკრა; დსგუბთანსუეიტ ხელს მკრავს, მიბიძგებს; უზრგუბთანსუანი? ხელს რათ პკრავ მათ? რათ უბიძგებ?

ა-გუბთატირ შუა; აგუბთატირ აში შუა კარი.

ა-გუბთშიანგა საბრლო, შესაბრალისი.

ა-გუბთუბა დარდი, სადარდელი; გუბთუბა დუქ სემოუტ დიდი დარდი მაქეს, მაწუხებს; აგუბთუბა ირუეიტ დარდი, სადარდელი გაუჩნდა.

ა-გუბი აგუბაწიეი გულ-ღვიძლი, ჯიგარი.

ა-გუბრ იხ. აგრლ.

გუბკალა გულწრფელად; კუბკალა იპირიტი, გულწრფელად ამბობს, გუბკალა დგრზუ-ყოუტ გულწრფელად არის მათთან.

ა-გუბლა მეზობელი; აქემა დმრუტ, აგუბლა დტუბ (ან დ ა ხ ა) „ძმა სისხლია, მეზობელი გულია“.

ა-გუბლარა მეზობლად; მეზობლისას; ჰგუბლარა დენბრიტ ჩვენს მეზობლად ცხოვრობს; აგუბლარა დცეიტ მეზობლისას წავიდა; აგუბლარა დტყოუტ მეზობლისას არის.

ა-გუბლაძახრა (იაგუბლაიძახუეიტ, იაგუბლაიძახიეიტ) ჩაეკრება (შიგ აეკრებს. ჩააეკრა).

ა-გუბლანწ გულის ქინძისთავი.

გუბლანწას მეზობლურად.

ა-გუბლაჰიარა (იაგუბლაიჰიოეიტ, იაგუბლაიჰიეიტ) გახვევა (ახვევს; გახვია, გაახვია), შეხვევა (ახვევს; შეხვია, შეახვია), შეფუთვა (ფუთავს, შეფუთავს), შეფუთნა (ფუთნის, შეფუთნა).

ა-გუბლყიარა (იაგუბლყიეეიტ) ამოხვევა (ამოხვია); აშიყუტ ბღმტკ აგუბლყიეეიტ წიგნს ერთი ფურცელი ამოხვია.

ა-გუბლყყარა (იგუბლყყიეეიტ, იგუბლყყიეეიტ) ამოჭრა (სჭრის, ამოსჭრა); მარკა-ტტლა ასახხა იაგუბლყყიეეიტ მაკრატლით სურათი ამოჭრა.

ა-გუბლშამ გველეშაი.

ა-გუბლწრა (იგუბლწრაეეიტ, იგუბლწრაეეიტ) 1. კარგლვა, გაკარგლვა, (იკარგლება, გაიკარგლვა); არასან, აკაკან იბზრანტ იგუბლწრაეეიტ თხილი, ნიგოზი კარგად იკარგლება.

- 2. გამოჩეკა (იჩეკება, გამოიჩეკა); აკუქქმ აგულწიტი წიწილი გამოიჩეკა.
- ა-გულხრა (იგულხრაუეიტი, იგულხრაიტი)
  - 1. შიგნიდან გამოღება (შიგნიდან იღებს, შიგნიდან გამოიღო); ამოყუ იაგულხ წიგნიდან გამოიღე (რამე); 2. კარკლევა, გაკარკლევა (კარკლეავს, გაკარკლეა); აკაქან, არასან გულხრაუეიტი ნიგოზს, თხილს კარკლეავს; 3. გაჩხხრაბება (აჩხხრაბებს, გაჩხხრაბა); აბამბბ გულხრაუეიტი ბამბას აჩხხრაბებს.
- ა-გულჯრა (იაგულჯიტი) ამოწერა (ამოწერა); ციტიტაკ აგულჯიტი ერთი ციტატი ამოწერე.
- ა-გულმჯხრა (იგულმჯხრაიტი) უქეიფოდ გახლომა (უქეიფოდ გახდა), შეუქლოდ გახლომა (შეუქლოდ გახდა), ავად გახლომა (ავად გახდა).
- ა-გულმჯწი ღარისებური ეჩო, წყებარი.
- ა-გულმჯკატელ კორკანტელა; იხ. აკუმჯრლანლა.
- ა-გულნაპა 1. ცოღვა; რგულნაპაქუა რაციორუპ ცოღვები ბერი აქეს; დგულნაპაუპ, დუმპყანი ცოღვა, ნუ სყემ! 2. გადატ. საბრალი; გულნაპაკ რაკუნ სპრალი ვინმე იყო.
- ა-გულნგარ (იგულნგიგოიტი, იგულნგიგაიტი) გულის დაწვდომა (გული სწყდება, გული დასწყდა), დარდი (დარდობს, იდარდა); ახუქკ იან დგულნგიგოიტი ბავში დედაზე დარდობს.
- ა-გულნბარხრა (რგულქუა ნბარხრაიტი) ერთმანეთისათვის წყენინება (ერთმანეთს აწყენინებს).
- ა-გულქგხა გულსაკლავი, გულსატკენი; აგულქგხა აქეა იანიბიეტი გულსაკლავი, გულსატკენი სიტყვა უხრა, აწყენინა.
- ა-გულნჯრხრა (იგულნჯრხრაიტი) წყენინება (აწყენინა), გულის დაწყება (გული დასწყება). გულს დაკლება, განაწყენება (განაწყენა).
- ა-გულჟ ჯორი.
- ა-გულჟიმა გადატ. გულქვა, უგრძობელი, სქელკანიანი.
- ა-გულ ნემსი; ააწიან ძახტვა გურ მახათი, მსხვილი ნემსი; ათუთენ რგულხრა გურ თამბაქოს ასაცმელი ნემსი.
- ა-გულრ (მრ. აგულრა) გურული; დგულრქუპ გურულია.

- ა-გულან შინაარსელობა, შინაგანი სამყარო, შინაგანი თვისება (ადამიანი ისა უმთავრესად); ათქიზბა ფშიარალა მიტიტი დალაყამ, ახან ლგულან ბზროუპ ქალიშვილი შესახედაობით ბერი არაფერია, ბერს არაფერს წერზოადგენს, მაგრამ გულით, სულით კარგია; ათშიარან კულტანდენ, აგულან ხაგენ „შესახედაობით კვერცი იყო, შიგნით კი ოქრო იყო“ (გარეთ კვერცი, შიგნით ოქრო).
- ა-გულანა მრ. (მხ. აგულან).
- ა-გულანგან სანდო პირი, სანდო პიროვნება; დგულანგარუპ სანდო კაცია.
- ა-გულანგარ (იგულან იგარიტი, იგულან იგაიტი) 1. ნდობა (ენდობა, ენდო); სსტეა აგულან იგარიტი ჩემს სიტყვას ენდობა; სკგზა იგულან ზგარიტი ამხანაგს ვენდობი; 2. რწმენა, დარწმუნება (სწამს, დარწმუნდა), დაჯერება (სჯერა, დაიჯერა); ეგა შიგნიბრამეზ აგულან იგაიტი მის სიმართლესი დარწმუნდა; დაიჯერა, რომ ის დამნაშავე არ იყო.
- ა-გულანმგა დაუნდობელი, გაუტანელი უპირი.
- ა-გულანგარ (აგულან იგარიტი, აგულან იგაიტი) დარწმუნება (არწმუნებს, დარწმუნა), დაჯერება (აჯერებს, დააჯერა); აგულან ისგრაიტი დავარწმუნე; აგულან უხირგამ ვერ დარწმუნებ, ვერ დააჯერებ.
- ა-გულანხარწარ (აგულან იხარიწარიტი, აგულან იხარიწარიტი) დარწმუნება (არწმუნებს, დარწმუნა), დაჯერება (აჯერებს, დააჯერა).
- ა-გულანხარწარ (აგულანახარიწარიტი) დარწმუნება (დარწმუნდა), დაჯერება (დაიჯერა).
- ა-გულანჰა (მოდგ.) იხმარება მხლოდ გამოთქმაში; აუნტ ზლანყარწახ აგულანა ადიახდგე იკარტეიტი ჰია... ნაჯახი, რომლითაც სახალი ააშენეს, გარეთ გადაადგესო იმისი არ იყოს...
- ა-გულანგულ 1. რგოლი; 2. ალურა აგულანგულ ჯილავი.
- ა-გულანგაგენ (მოდგ.) საქორწინო გვირგვინი.
- ა-გულანგაგენ ახაწარ (აგულანგაგენ რხანიწარიტი, აგულანგაგენ რხანაწარიტი); (მოდგ.)

- გვირგვინის დადგმა (გვირგვინის ადგამს, გვირგვინი დაადგა), ჯვრის დაწერა (ჯვარს სწერს, ჯვარი დასწერა); აპაპ არტუტხბეი ატუპიგ-ზბეი ატურგაგენ რხბანწიეიტ მღვდელმა ქალ-ვაეს გვირგვინი დაადგა (დააქორწინა).
- ა-გურგაგენ ახტხრა (აგურგაგენ რხტიხხუეიტ, აგურგაგენ რხტიხხიეიტ) (მოძე.) ჯვარის შეცვლა (ჯვარს უცვლის, ჯვარი შეუცვალა); აგურგაგენ რხტიხხუზ აბრი ირუპ იმათი ჯვრის შემცვლელი ეს არის.
- ა-გურღღღღღღღ (იგურ ირღღღღღღღ) გამხნეეება (ამხნეეებს, გამხნეეება).
- ა-გურღღღღღღღ (ღგურღღღღღღ, ღგურღღღღღღ)
  1. გახარება (ხარობს, გახარება); ან ღგურღღღღღღღ ღღღა ხარობს; 2. სიხარული, მხიარულება, ლხინი; ეხბა გურღღღღღღღღღღ ღღღს სიხარულია, ღღღს მხიარულებაა.
- ა-გურღღღღღღღ სასიხარულო; ბუიბუე გურღღღღღღღღღღ სასიხარულო ამბავი.
- ა-გურყუღ ცერცი.
- ა-გურჩანწარა (იგურ ირჩანწიეიტ) გამხნეეება გამხნეეება; თავის თავის გამხნეეება (თავის თავი გაიმხნეეება).
- ა-გურჩხნწიეეება გულისამრევი.
- ა-გურშთან გვირისტი.
- ა-გურშთარან (იგურ გუშთარიეიტ, იგურ გუშთარიეიტ) დაგვირისტიება (ავვირისტიებს, დაავვირისტიება), გვირისტით გაკერება (გვირისტით კერავს, გვირისტით გაკერა), გვირისტიის გაელება (გვირისტი გაელებს, გვირისტი გაელო).
- ა-გურჯან დარდი, ჯვარი; იგურჯან დავარიეიტ მისი დარდი სპობს; კლავს მას.
- ა-გურჯარან (ღგურჯარიეიტ, ღგურჯარიეიტ) დარდი (დარდობს, იდარდა), ნაღღღღღღღღღ (ნაღღღღღღღღღ, ინაღღღღღღღ).
- ა-გურფთარან 1. (იგურ ფტიეეიეიტ) გულზე გახეთქა (გულზე გახეთქა).
- ა-გურფთარან 2. (იგურ ფტიარიეიტ, იგურ ფტიარიეიტ) გულზე გასკდომა (გულზე სკდება, გულზე გასკდა); სგურ ფტიარიეიტ, ახბ იაბგ გულზე ესკდები, მარამ რას გააწყობ.
- ა-გურფთაქა გულჩილი.
- ა-გურფთაქანარა (იგურ ფთაქანხიეიტ) გულის აჩუება (გული აურუყდა); იგურ ფთაქანხან, აწითარა დანღავარიეიტ გული აურუყდა და ატირდა.

- ა-გურფთარან მოსაწყენი, გულის გამწყალეული. თავის მომბაზრებელი, აბუარა.
- ა-გურფთარან (იგურ ფტიარიეიტ) თავის მომბაზრება (თავი მომბაზრება), გულის გამწყალება (გული გაუწყალა); იგურ ფტიარიეიტ თავს ნუ აბუარებს; არი სგურ ფტიარიეიტ ამან თავი მომბაზრება, გული გამიწყალა; არარ აწატი სგურ ფთანწიეიტ ეს საჭედი მომყირკდა.
- ა-გურქუტხლორა (იგურ რქუტხლორუეიტ, იგურ რქუტხლორეიტ) გულზე წვა (გულზე სწავავს, გულზე ამოწვა); ეხბა სგურ რქუტხლორუეიტ ღღღს გულზე მწავავს, გულზე წვა მაქვს; აგურ-ქუტხლორა რმოლუბ გულზე წვა აქვს.
- ა-გურფტიგ იხ. აგურტიგ.
- ა-გურღღღ (ღგურღღღ, ღგურღღღ) იმელოენება (იმელოენებს, იმელოენა), იმედის ქონა (იმედი აქვს, იმედი ქონდა); უაწიგ ამწეე ყა-ლოზარ ჰია სგურღღღღღღღ იმელოენება, იმედი მაქვს, რომ ხვალ ამინდი იქნება; უაწიგ დანაუზარ ჰია სგურღღღღღღღ იმედი მაქვს, რომ ხვალ (ჩა)მოვა; რმგულკუა, იფსხბანდა (ან და ხა) უიმედოდ ვინ მომკვდარა; ბანწეა-გგუ უანქუმგულღენ! ტყუილად იმედი ნუ გაქვს!
- ა-გურღღღ (იგურღღღ) აბღვა, გაბღღვა (გაბღღვა); ილანწიეეებან, ახბ ახუქგ აცარან იგურღღღ დამამბული იყო, მარამ ბავშვმა წასვლა გაბღღვა; უი აპიარან სარა სქიგ იმეფთაგულღენ?! როგორ გაბღღვე ჩემთან მაგის თქმა?! დარა აქერ ზგულღღღ უაჯუბ დიდი გამბედავი კაცია.
- ა-გურყარა (იგურ ყარიეიტ) გულის გაკეთება (გული გაუკეთა).
- ა-გურშარან (ღგურშარიეიტ, ღგურშარიეიტ) წყრომა, გაწყრომა (წყრება, გაწყრა), გაბუტვა (იბუტება, გაიბუტა).
- ა-გურშარან მკერი, გულმკერი; აგურშარან ყდაყდა განიერი გულმკერი, მკერი.
- ა-გურშარან ცხოველთა გულმკერი.
- ა-გურჩანმა გავა.
- [ა-გურჩანანან] (იგურ იჩანანუბ, იგურ იჩანანგენ) ფხიზლად ყოფნა (ფხიზლად არის, ფხიზლად იყო).
- ა-გურჩანანწარა სიფხიზლი, სიფრთხილი; ფხიზლად ყოფნა; უგურ უჩანანგენი ფხიზლად, ფრთხილად იყავი!
- ა-გურცხურ ახლო ნათესავი.

- ა-გუდას ამოვლა გუდა ლინგი, წმინდა ფქვილი; იგუდასანტ ალაგარა დალინგვა, წმინდად დაფქვა; ალტხუთა გუდა წერილი საყერი.
- ა-გუდას (დიგუდუქტი, დიგუდირტი) კოსნა (კოსნის, აკოსა); ახუქტ იან დიგუდუქტი ბავშვი დედას კოსნის.
- ა-გუდასრა (დიგუდასიტი) იხ. აგუთასრა.
- ა-გუდასლა მოწყენილობა; აგუდასლა სა-გრიტი ვედეზი მოწყენილობისაგან; აგუ-ქაგლა დაგან მოწყენილობა კლადა.
- ა-გუდასლა (იგუ ქაგლაფეტი, იგუ ქაგლიტი) მოწყენა (მოწყენილია; მოწყენა, მოსწყენდა); სგუ ქაგლაფეტი მოწყენდა.
- ა-გუდას ჰამადი (პუ რ ი, პად ი, ლო მ ი); ს ა პ ი რ ი ს პ ი რ თ ა ც ტ ვ ა.
- ა-გუდასპირა (იგუ ხენაფეტი, იგუ ხენ-პირტი) გულის რევა (გული ერევა, გული აერია); სგუ ხენაფეტი გული მერევა.
- ა-გუდასაგარა (იგუდასაიგოტი, იგუდას-აიგოტი) მონატრება (ენატრება, მოე-ნატრა); ახუქტ იან დეგუდასაიგოტი ბავშვს დედა მოუნატრა; იგუცია გუდას-აიგოტი ამხანაგები მოუნატრა; სგუ გუდას-აზგოტი სახლი მოუნატრა.
- ა-გუდასფტ ქალის ძუძუ; ახუქტ აგუდასფტ დანოტი ბავშვი ძუძუს წოვს; შ დ რ. აგუფ-პიტი.
- ა-გუდასრა ევეი, გუმიანი; აგუდასრა სგოლუბ ევეი მაქვს; დეგუდასოლუბ ის ევეს იწ-ვევს, საევეო პირია; გუდასას დედაიწეტი ევეობს მასზე, ევეი მიიტინა მასზე.
- ა-გუდასრა 1. (იგუდასიტი) კლევა, დაკლევა (დააკლევა); აკ-აანსხონ ში-შანთკ სგ-ხეტი რადაცას ვყიდულობდი და ასი მანეთი დამაკლევა; ილაქუა ირგუხეტი თვალს დააკლევა.
- ა-გუდასრა 2. (დგუხეტი) გახლომა (გახდა); უაეი დაახქულან დარა იგუხეტი ახლა ამ ბოლო დროს ძალიან გახდა.
- ა-გუდასრა 3. (დგუხეტი) დავიანება (დაავი-ანა); აშაკოლ დგუხეტი სკოლაში დაავ-იანდა; ანზარა დგუხეტი კრებაზე დაავ-იანდა.
- ა-გუდასიტი მხეცი.
- ა-გუდასმალ ეშაკი.

- ა-გუდასრა 1. სიმალე, ტანი; აჩივ აგუდასრა მზროუპ კარგი სიმალის ცხენია; ზგუდასრა დუ მალალი ტანისა, დიდი ტანისა, მალალი; ზგუდასრა იშინანალარა იყოუ საშუალო, შუა. შუათანა ტანისა; ზგუდასრა ხუქუპ ა-ტარა ტანისა; იტუპიტი ლგუდასრა ხუქუპ პატარა ტანის ქალიშვილია; გგუდასრა სარა დსაყაროუპ ჩემი ტანისა, ჩემი სი-მალისაა, ტანად ჩემოდენა.
- ა-გუდასრა 2. (დგუდასიტი) 1. ადგომა (ადგა); დუქ დემტიტიტი, დგუდასიტი დიხანს არ იჯდა, ადგა; 2. აპრა (ამზა) გგულოტი მუე (მოვარე) ამოდის; 3. (იგულოტი, იგულოტი), დადგომა (დევა, დადა); აჩივ გგულოტი ცხენი დადა.
- ა-გუდასრა სუტი, ულონო, უძლური ადამიანი, მენავი; უაუკ გუდასტი იოლუპ ულონო, უძ-ლური ადამიანია.
- ა-გუდასრა ბურავი; შ დ რ. აპაიწკს.
- ა-გუდასრა (იგუდასიტი) დაკლევა (დააკლო); ატარა სგუდასიტი ფული დამაკლო; გა-დატი. ახმეგუ აგუდასიტი ჰკუა დააკლო; ახუქტ ატარტი იგუდასიტი ბავშვს საქმელს ნუ დააკლევა.
- ა-გუდასრა ბნედა; ავიზნე, ევილესია; აგუდასრა იხეუტიტი ბნედა მოსდის, ავიზნე სკირია.
- ა-გუდასრა სამეგრელო.
- ა-გუდასრა (მ რ. აგუდასიტი, აგუდასიტი) მეგ-რული.
- ა-გუდასრა (ამრავლარახეტი იანსუა აფშაბ) მეგრული ქარა-სამეგრელოდანი მონაბერი ქარი (აფხაზეთისათვის, მისი დასავ-ლელი ნაწილისათვის ეს არის აღმოსავლეთის ქარი).
- ა-გუდასრა მეგრული (მ მ ტ ყ ვ ე ლ ე ბ ა).
- ა-გუდასრა (იგუდასიტი) მოკლევა (მოაკ-ლო), დაკლევა (დააკლო); დანაკლევა (და-ანაკლევა); უპა აგუდასრა მეტს ნულარ მოკლევა; ახუ აგუდასრა ფასი დაუკლო; აქუბ ითო აძვ ხუქუპ აგუდასრა ქვაპში წყალი ცოტა დანაკლევი, ცოტა მოაკელი გუცაფშ ბარაბულა.
- ა-გუდასრა გუდასრა გუდასრა მანკუბ! (ს ა - ლ ა ნ ძ ღ ა ე ი გ ა მ ო თ ქ მ ა) შე გიულო!
- ა-გუდასრა გელი; იხ. ამშინ-ყუბ.

8

- ა-გაალარა (დგაალარიტ, დგაალაეიტ)
  - ქანაობა (ქანაობს, იქანაუა); აურგაალა
  - გაალარს საქანელა ქანაობდა.
- ა-გაამა გეშო.
- ა-გააუ ბორბალი, თვალ; აურდღს აგააუ
- ურმის თვალ; აურდღს აგააუ ილრუსიტ
- ურმის ბორბალმა გადაურა; შ დ რ. აბარბალ.
- ა-გააურა ი ხ. აგეურა, აგაეურა.
- ა-გაარგაალანს კავიანი გრქელი ჯოხი, რო-
- მელსაც იყენებენ ხარების გასახედნად; კავიან
- თავს მოსდებენ მიწაში ჩასმულ პალოს, მეორე
- ბოლოზე მომაგრებული თოკით კი მიაბამენ
- გასახედნ საქონელს.
- ა-გეგემონია პეგემონია.
- ა-გენი 1. გენია; 2. გენიოსი.
- ა-გერგრაჰ გეგრაფი.

- ა-გეოგრაჰია გეოგრაფია.
- ა-გეუ ი ხ. აგააუ.
- ა-გეურა (დგეურეიტ, დგეურტ) 1. ტრია-
- ლი (ტრიალებს, იტრიალა), ბრუნვა (ბრუნავს,
- იბრუნა); აბარბალ გეურეიტ ბორბალი
- ბრუნავს, ტრიალებს; ეხიანტიარაკ დგეურს
- დღეიქუბ დღევანდელი დღე ტრიალებს;
- 2. დაბრუნება (ბრუნდება, დაბრუნდა) ამჟან
- დგეურტ გზიდან დაბრუნდა; ამჟანბეარს
- (ინტიხიდან) იგეურტ შუაგზიდან დაბრუნ-
- დენს.
- ა-გერბ ღერბი.
- ა-გრლ ვარდი; ი ხ. აგურლ.
- ა-გრმნ კიმი.
- ა-გიტარა გიტარა.

ღ

- ა-ღს ძარღვი; აშა იცაშა აღს იალაგ-
- ლომ (ან და ხ ა) ღდასანთხევი, გამოსასვლელი
- სისხლი ძარღვში არ ჩადებაა.
- ა-ღა უ... , გარდა, გარეშე; უარა უღა შეს
- გარდა; უი აღა რყოუნი? იმის გარდა რა
- არის; საშა აღა, ადიგაგ იგურა ზგომ
- ჩემი ძის გარდა, არავის ვენდობი; შიარა
- შეღა, რყადაზ? თქვენ გარდა, ვინ იყო?
- შეყოღა სხუართამ უწიგნოდ ვერ ვძლებ.
- უწიგნოდ არ შემძლია; უი აღა დაჩა
- უსქუაგაგ სემოუბ იმის გარდა, სხვა საქ-
- მეები მაქვს.
- ღანარა ძალიან; მეტად; ღანარა იღუტუბ ძა-
- ლიან ღიღია; ღანარა იღერს ციგაოუბ
- მეტად ცუდი ზამთარია; შ დ რ. ღანარა.
- ღანარაძა ძალიან; ღანარაძა იბზროუბ ძა-
- ლიან კარგია; ღანარაძა იხარარუბ ძალიან
- შორსაა; ღანარაძა იბზინან ძალიან კარგად;
- ი ხ. ღანარაძა.
- ა-ღანგუა ყრუ, გამოყრუებული.
- ა-ღანგუარა სიყრუე.
- ა-ღანგუახარა (ღანგუახეიტ) დაყრუება
- (დაყრუვდა).
- ღად (მ რ. ღანდრაა) ამ მოფერებითი სიტყვით
- მიმართავენ შვილები მამას, შვილიშვილები
- ბაბუას, ძმისშვილები ბიძას, ძმის შვილიშვი-
- ლები ბაბუას ძმას, და ასე შემდეგ; აგრეთვე

- ამავე სიტყვით მოხუცი მამაკაცები მიმართავენ
- ბავშვებს, საერთოდ უმცროსებს.
- ღაღაშ (აბუ.) რძალი ამ სიტყვით მიმართავს
- მამამთილსა და მის უფროს ძმას; (ბუ ი ფ.)
- რძალი ამ სიტყვით მიმართავს მამამთილის
- უფროს ძმას.
- ღანდრაა მ რ. (მ ხ. დღაღ-); ღანდრაა, სტქ-
- კუნციამა მამა, შვილები!
- ა-ღაღაშა საზარათელი.
- ა-ღაღაშა ტალღა, ზვირთი.
- ა-ღამაყა ბრტყელი; ახ-ღამაყა თავბრტყე-
- ლა; იხტ ღამაყაძა დტყოუბ თავბრტყე-
- ლაა.
- ა-ღამბა ჯგირი.
- ა-ღამთ კონ (თამბაქოს ფოთლე-
- ბისა). შ დ რ. აღამტ.
- ა-ღამრს აკლამა.
- ა-ღამღლ დამღა, დლი; აღამღლ ანწარს
- (აღამღლ ანტიწოიტ, აღამღლ ანტიწეიტ)
- დაღაღა (დაღავს; დაღაღა).
- ა-ღაფი გომეშო, მყვარი.
- ა-ღარს (იღეიტ) დაცხრომა (დაცხრა); აჩრს
- ღეიტ სიმსიენე დაცხრა.
- ღარს ისინი.
- ღარა ძალიან; შ დ რ. ღანარა.
- ღანარაძა ძალიან; შ დ რ. ღანარაძა.
- ღანანზაალაკ ვინც (არ) უნდა იყოს, ვინც
- გინდ იყოს.

ა-დარდღე იხ. ადარდღე.

ა-დარდხან კვირისტავი; შ დ რ. ადღრდხან.

ა-დარდღე კვირისტავი; შ დ რ. ადღრდღე.

ა-დარჩა (დნდარუეიტ, დნდარიტ) სუსხეა, დასუსხეა (სუსხავს, დასუსხა); ანუაუც სნდარიტ ჭინჭარმა დამუსხა; ანუაუც სნაპე ანდარიტ ჭინჭარმა ხელი დამისუსხა.

ა-დაუფშ დევი (შ ე ქ ე ბ ი ს ა ს).

ა-დაუშუჟხან დევი (შ ე ქ ე ბ ი ს ა ს).

ა-დაუ, ადაუჯ დევი.

ა-დაულ დოლი, დაფი, დაუდაფი,

ა-დჳფ დაუნა, დაუნის ხე.

ა-დალაჭირა კიბორჩხალი, კირჩხიბი; შ დ რ. ადღ-ლაჭირა.

ა-დალა ბაყაყი.

ა-დაწყა გვერდი (ქ ე დ ლ ი ს ა, ფ ი ე რ ი ს ა, ფ უ რ ე ლ ი ს ა და მ ი ს თ.).

ა-დაშინ იატაკი.

ა-დაში მყესი,

ა-დაშიშაგლარა (დრდაშიშაგლაეიტ) სამძირის თქმა (სამძიბარი უხარა), მისამძიმრება (მიუსამძიმრა).

დაჩან სხვა, სხვანაირი; მგორე; არც დაჩაა უსუბ ეს სხვა საქება; ურ დაჩაა ყაზშაქ რმოლუბ იმას სხვა ხასიათი აქვს; ურ დაჩაა ჩაგკგჯ რმოლუბ იმას სხვა (მგორე) ცხენიყ ჰყავს; ურ დაჩაა უაჯუბ ის სხვა, სხვანაირი კაცია; შ დ რ. აჩან.

დაჩააზნე სხვა დროს; დაჩააზნე სააუტიტ სხვა დროს მოვალ; შ დ რ. აჩააზნე.

დაჩააკ, დაჩააკ სხვა; კიდე ერთი; (ა რ ა - დ ა მ ი ა ნ ი:) არც აკუმ, დაჩააკ რთ! ეს კი არა სხვა მიეცი აქე სშააშთაზ დაჩააკ ზბტიტ ერთს ვეშეზი სხვა ვნახე, ვიპოვე; დაჩააკ ანარც რყოლუბ კიდე ერთი უნდა მოვიდეს; დაჩააკგჯ სუთ! კიდე ერთი მომეცი, ერთი მომეცი! შ დ რ. აჩააკ, აჩააკე.

დაჩააკლა სხვანაირად; იხ. აჩააკლა.

დაჩაადიჯ სხვა; კიდე ერთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ადი დცან დაჩაადი დანიტ ერთი წავიდა, სხვა მოვიდა; დაჩაადიგჯ დანარც დტყოლუბ კიდე ერთი უნდა მოვიდეს, ერთი უნდა მოვიდეს; შ დ რ. აჩაადიჯ.

დაჩააჯარა სხვაგან, სხვა ადგილას; შ დ რ. აჩაა-ჯარა.

ა-დასე ფესვი.

ა-დალაჭირა იხ. ადღლაჭირა.

ა-დასთა დახლი.

ა-დგალარა (რდიგალაეიტ) მომარაგება (მოიმარაგა); აძენ აზე ამქაჯ რდიგალაეიტ საზამთროდ შეშა მოიმარაგა.

ა-დგელა მოკაეშირე; ადგელა რესპუბლიკა მოკაეშირე რესპუბლიკა: იგიდგლოლუ ასოვეტ სოციალისტტი რესპუბლიკაქუა რქაუ ჟიად ადგელა რესპუბლიკა ალოლუბ საბოთა სოციალისტურ რესპუბლიკათა კაეშირში შედის თექესმეტი მოკაეშირე რესპუბლიკა.

[ა-დგელარა] 1. (დრდგლოლუბ, დრდგლან) რისიმე, ვისიმე გვერდით დგომა (... გვერდით დგას, ... გვერდით იდგა); აწლა აჯნე რადგლოლუბ ხე დგას სახლის გვერდით.

ა-დგელარა 2. (დრდგლოლუბი) 1. ვისიმე ან რისამე გვერდით დადგომა (ვისიმე ან რისამე გვერდით დადგა); დანინ დაასტდგლოლუბი მოვიდა და ჩეშ გვერდით დადგა; 2. გა და ტ. მხარის დაქერა (მხარი დაუჭირა), გამოქომაგება (გამოექომაგა), გამოსარჩება (გაწოესარჩა).

ა-დგელ 1. მიწა, მიწა-წყალი; ფეხმა, ოქტიანბრტი ასოციალისტტი რევოლიუტია ყალანდმა დგელდა რყაზ ანხაცა რაცან უწინ, ოტკომბრის სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებამდე უმიწა-წყლო გლეხები ბევრი იყენენ; აკოლნხარაქე ადგელქუა იზზინან აუს აზტრუეიტ კოლმურნეობაში მიწებს კარგად ამუშავენ; 2. ადგილი, მხარე; დგელ ხარაქ აყნე დტყან რომელიდა შორეულ ადგილას (მხარეს) იყო.

ა-დგელბეგარა მწვერი.

ა-დგელბეხა კუნძული.

ა-დგელბეუნდა ყელი (გ ე ო გ რ.).

ა-დგელწესრა მიწისფრა.

ა-დგელწია მიწა-ვაშლა; შ დ რ. აქტრკუა. დგელახან მისდემში, თავის დემში, არასდროს; დგელახანგჯ ისხანათრუმ ურ სარა არასდროს არ დამეოწყებდა ის მე; შ დ რ. დუნეინხან, ახანან.

დეკაბრ დეკაბერი. შ დ რ. ალემდ.

- ა-დელეგატ დელეგატი.
- ა-დამტეთ კონა (თამბაქოს ფოთლები-ბისა); შდრ. ადამბთ.
- ა-დემოკრატ დემოკრატი.
- ა-დემოკრატია დემოკრატია.
- ა-დემოკრატიზაცია დემოკრატიზაცია.
- ა-დემონსტრაცია დემონსტრაცია.
- ა-დენგა: ათუთუნ დენგა თამბაქოს ნაკრავი.
- ა-დეპუტატ დეპუტატი: ირევიპაძრუ ასო-ვეტ ადეპუტატ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი.
- ა-დერეფან იხ. ადლაეფან.
- დო, დრა (მომართვისას) დედი, დედიკო, დედილო.
- ა-დიაგრამმა დიაგრამა.
- ა-დიალექტ დიალექტი.
- ა-დიალექტიკ დიალექტიკოსი.
- ა-დიალექტიკა დიალექტიკა.
- ა-დიალექტიკატი დიალექტიკური; ადიალექტიკატი მატერიალიზმ დიალექტიკური მატერიალიზმი; ადიალექტიკატი მეტოდ დიალექტიკური მეთოდი.
- ა-დიალექტროლოგ დიალექტოლოგი.
- ა-დიალექტოლოგია დიალექტოლოგია.
- დრდა! დედა! (გაკვირებისას); დრდა, ისაპაუზნი! დედა, რა მესმის!
- ა-დიკუნ დიაკონი, დიაკონი.
- ა-დიკუნრა დიაკონობა.
- ა-დრნ სარწმუნოება.
- ა-დირექტივა დირექტივა.
- ა-დირექტორ დირექტორი.
- ა-დირექტორრა დირექტორობა.
- ა-დიქტატურა დიქტატურა; აპროლოგი-ტარტი დექტატურა პროლოგარიატის დიქტატურა.
- ა-დეკლარა 1. (ინდიკლაეიტი) 1. მიღება (მიადო); სნაპტ რლახე ინდსკელტ ჩემი ხელი შუბლზე მივაღე; 2. მიჭმევა (მიჭამა); აში აბტსთა ინდიკლაეიტი ყველი ღომს მიჭამა; აში აბტსთა ინდეკლანე რჩ! ყველი ღომს მიჭამე.
- ა-დეკლარა 2: (ინდიკლაეიტი) 1. მიღება (მიილო); იბზრანე პირინდიკლაეიტი კარგად მივიღე; აშეკრლ აქვდ დრგდრკლაეიტი

- სკოლაში მიიღეს; 2. ჩაბარება (ჩაიბარა), მი-ბარება (მიიბარა); აუტსქუა ინდიკლაეიტი საქმეები ჩაიბარა, მიიბარა.
- ა-დეფეფან დილიქანსი; შდრ. ადერეფან.
- ა-დენგუპალარა (ინდინგუპალაიტი, ინდინგუპალაიტი) მილოცვა (ულოცავს, მიულოცა); ინდინგუპალაეიტი მიულოცავს; იუდენსგუპალაიტი მოგილოცავ.
- ა-დომპეტი დომბა, ზუბრი; შდრ. ადუმპეტი, [ა-დტალარა 1.] (ინდტალაიტი, ინდტალან) მიჯდომა (უხის, ეჯდა); ასტრლ დანდტალან მაგიდასთან იჯდა; ივტზა დინდტალან ამხანაგს გვერდით ეჯდა.
- ა-დტალარა 2. (ინდტალაეიტი) მიჯდომა (მიუჯდა), ამოჯდომა (ამოუჯდა), მოჯდომა (მოუჯდა); ასტრლ დანდტალაეიტი მაგიდას მიუჯდა, მოუჯდა; ივტზა დინდტალაეიტი ამხანაგს მიუჯდა, ამოუჯდა; ანიშა ინდტალაეიტი სუფრას მოუსდნენ, შემოუსდნენ.
- ა-დუ 1. 1. დიდი; აწლა დუ დიდი ხე; 2. (ბბიფ) ორსული, ფემშიმე; დდუუპ ორსულადა, ფემშიმედა; იხ. ტიმგულაუ.
- ა-დუ 2. ხუნარა, ჯილენი; ადუ რლწიტი ხუნარა კირს; შდრ. ატეზა.
- ა-დუგმა დუგმა; ადუგმა ბრცნა დედალი დუგმა.
- დუე ანმტრწკუა ცოტა ხნის შემდეგ.
- დუე მტრწკუა ცოტა ხნის შემდეგ.
- ა-დულანფ (საქმლისა და კუჩრკლის) კარადა.
- ა-დუმპეტი შდრ. ადომპეტი.
- ა-დუნეტი მსოფლიო, სამყარო, წუთისოფელი, ქვეყნიერება.
- დუნეიხანან მისდღეში, თავის დღეში, არასდროს; დუნეიხანან იყამლტ არასდროს არ მომხდარა; დუნეიხანან რყამლტ რაც არასდროს არ მომხდარა; შრდ. დგგლახანან, ახანან.
- ა-დურა სიდიდე.
- ა-დუქდა უდიდესი.
- ა-დუქდაქდა უდიდესზე უდიდესი.
- ა-დუხარა (ინდუხეიტი) დიდად გახდომა (დიდად გახდა), დიდად გამოსვლა (დიდი გამოვიდა); გაზრდა (გაიზარდა); არი ინდრგტლო აუნე ინლანზო ალა, ინდუხეიტი ეს სახლი რომ შენდება, როგორც ვხედავ, დიდი გამოვა-

დიდი იქნება; უჭკუნ დღუბეიტი შენი ვა-
ჟიშვილი გაიზარდა, დიდი ვახდა; 2. აღიღება
(აღიღდა); აძქუა ღუბეიტი მდინარეები
აღიღდა; 3. გააღატ. (ბზიფ.) დაორსულება
(დაორსულდა).

ა-ღღრღეცია ერთგვარი ნამცხვარი კვრცხით,
თაფლითა და ღუმის ქონით შეზავებული.

ა-ღღრღეცია (რღრღეცია) 1. დაზომვა
(დააზომ; დაიზომ); აკუმეტირღრღეცია-
ეტი ჩხზა დააზომ, დაიზომ; 2. მიზომვა
(მიუზომ, მიიზომ); მიჭრა (მიუჭრა; მიიჭრა),
მიმიჯნვა (მიუმიჯნა; მიიმიჯნა); აღღრღეც
რღრღეცია მიწა მიუჭრა, მიუმიჯნა,
მიუზომ; მიწა მიიჭრა, მიიმიჯნა, მიიზომ.

ა-ღღრღეცია (ინღრღეცია) მიქედვა
(მიაქედა).

ა-ღღრღეცია (ინღრღეცია) დაკრება
(დააკრა), მოკრება (მოაკრა); აჯგბა აღღ-
რღეცია უბე დააკრა; ანარფ ახუდა
აღღრღეცია პერანგს საყელო მოაკრა;
არტყა აპარჯ აღღრღეცია ქვედა
ტანს მაქმანი მოაკრა.

ა-ღღრღეცია (ღღრღეცია, ღღრღე-
ცია) ვინმესთან, რამესთან ცურვა (...
ცურავს, ... იცურავა); აფორტა ღღრღე-
ცია ნათან ცურავდა.

ა-ღღრღეცია 1. ვალდებულება; აღღრღეცია
ვალდებულების აღება; 2. დავალება; არწაჯგ
აწაჯგის აღღრღეცია რტიფიტი მისწავლე-
ბელმა მოწაფეებს დავალებები მისცა.

ა-ღღრღეცია 1. (ღღრღეცია) მი-
კითხვა (მიაკითხა), მონახულება (მონახულა);
ლასტ-ლასტ უსტღრღეცია! ხშირად მო-
მაკითხე ხოლმე, მომინახულე ხოლმე! დსტ-
ღღრღეცია ლეტიფე ოუმბ ხათა წუტიტი
დიდი ხანია, რაც ჩემთვის არ მოუკითხავს.

ა-ღღრღეცია 2. (ინღღრღეცია) მიყინვა
(მიყინა).

ა-ღღრღეცია 1. (ინღღრღეცია, ინღღრღეცია) 1
მოდება (ადებს, მიადო); აჯნ აშო ზაპი დუქ
ინღღრღეცია სახლის კარს დიდი ქვა მიადო;
2. დაკისრება (კისრულობს, დაკისრდა); არი
აუტს აყაწარა ინტ ინღღრღეცია ამ საქმის
გაკეთება თავს იდო; 3. დავალება (ავალებს,
დავალება), დაკისრება (აკისრებს, დაკისრდა);

აუტს აყაწარა სტღრღეცია საქმის გაკეთება
დამავალა, დამაკისრა.

ა-ღღრღეცია 2. (ღღრღეცია) მიხურვა (მიხურ-
რა); აჯნ აშო ღღრღეცია! სახლის კარი მი-
ხურე!

ა-ღღრღეცია (ღღრღეცია, ღღრღეცია) მიტირება (მიტირის; მის-
ტირა, მიტირა).

ა-ღღრღეცია (ინღღრღეცია, ინღღრღეცია)
მიწებება (ეწებება, მიწებება).

ა-ღღრღეცია (ინღღრღეცია, ინღღრღეცია)
მიბმა (აბამს, მიბმა); აჩაჯგ
აწლა ინღღრღეცია ცხენი ხეზე
მიბმა.

ა-ღღრღეცია-მაცეცს ეღვა-ქუხილი.

ა-ღღრღეცია (იღღრღეცია, იღღრღეცია) 1. და-
ქუხება (ქუხს, დაიქუხა), ქეჟა, დაქეჟება (ქეჟს,
დაიქეჟა); 2. ქეჟა-ქუხილი; მაათსტლა იღღ-
რღეცია საშინლად ქუხს, საშინელი ქეჟა-
ქუხილი.

ღღრღეცია-აღღრღეცია ვინც (არ) უნდა იყოს.

ა-ღღრღეცია ნაცნობი; არს ღღრღეცია ღღრღეცია? აქ ნაც-
ნობი გყავს?

ა-ღღრღეცია ნარწევი, გარწეცნობი ნიშანი.

ა-ღღრღეცია ტაფა.

ა-ღღრღეცია-ღღრღეცია ბოლოქანქალა, თონიტარია,
მაზაყენა.

ა-ღღრღეცია-ღღრღეცია დანაყილი ნიგვით ან ყვე-
ლით გატენილი და ღუმის ქონში შეწეცარი
ნამცხვარი (ერთგვარი ღღრღეცია).

ა-ღღრღეცია ხის ტლანქი ბაკაბუკები, ორწო-
ფეხები.

ღღრღეცია ბეწვის სააღრღეცია სახელი.

ა-ღღრღეცია ქილა, ღღრღეცია.

ა-ღღრღეცია იხ. აღღრღეცია.

ა-ღღრღეცია თითისტარი; შღრღეცია. აღღრღეცია.

ა-ღღრღეცია (იღღრღეცია, იღღრღეცია) 1. ცოდნა,
(იცის, იცოდა); უბანს ახუღღრღეცია აიზარა
შეჯყალო იღღრღეცია იცის, რომ ამ საღამოს
კრება შეღღრღეცია; იჯგზა ქანტონტი იღღრღეცია
იღღრღეცია იცის, რომ მისი ამხანაგი თბილი-
სიდან ჩამოვიღა; დანარა აკრჯ ზღღრღეცია
უჯაუბ დიდი მყოღღრღეცია კაცია; დანარა აკრჯ
იღღრღეცია ბეწვი რამ იცის; არი აუტს

იბზინან ღღტრუეიტ ეს საქმე კარგად იცის; არც აბანს შაჭყალოზ, ზღტრუან ვიცოდი, რომ ეს ასე იქნებოდა, მოხდებოდა; 2. მიხვედრა (ხვდება, მიხვდა); აკ შაჭყალაზ, იღტრიტ მიხვდა, რომ რაღაცა მოხდა; 3. ცნობა (იცნობს, იცნო); აბრი ღღტრუაღამა? ამას იცნობ? ღღტრუღღტრიტ ვერ ვიცანი; ზეჭლა ღღტრუიტ ხმაზე ვიცანი; სანიჭიაღმეღღტრუყა, ღღტრუიტ შეეხვედუ თუ არა, ვიცანი; აძიღტრუ ზღტრუეიტ ზევრს (ზევრ ვინმეს) ვიცნობ.

ა-ღტრრა 1. ცოდნა; აუწ აღტრრა საქმის ცოდნა; აღტრრა არჰარს ცოდნის შექენა; აღტრრა სტგუბ ცოდნა მაკლია; 2. ცნობა, ამბავი; ანიზარა შაჭყალო ზლა აღტრრა იმით! აცნობუთ, რომ კრება იქნება! კრების შესახებ აცნობუთ! აღტრრას სრუიტ ცნობა მივიღე.

ა-ღტრრა ათარა (აღტრრა რითეიტ) შეტყუბინება (შეატყუბინა), ცნობება (აცნობა), უწყება (აუწყა).

ა-ღტრრა ჰბლარა (ინღტრრა ჰბლოიტ, ინღტრრა ჰბლოეიტ) მიწებება (აწებებს, მიაწება), მიკვრა (აკრავს, მიაკრა).

ღტრრა ჰგ, ღტრრა ჰგ კიღვი; აღტრრა ჰგ ღტრრა კიღვი გაისროლა.

ა-ღტრრა (იღტრუეიტ, იღტსიტ) დაბუება (ბუება, დაბუება).

ა-ღტრრა ჰლარა (ინღტრრა ჰლაეიტ) მიყრა (მიყარა).

ა-ღტრრა (ღტრრა) მაგრად ცემა, მიბეგვა (მიბეგვა).

ა-ღტრრა იბ. ადაღტრრა.

ა-ღტრრა ჰბლარა (ინღტრრა ჰბლოიტ, ინღტრრა ჰბლოეიტ) შემოყრა (გარშემო აყრის, შემოაყრა), შემოხვეება (გარშემო ახვეებს, შემოახვევა); ანღტრრა ინღტრრა ჰბლოეიტ მიწა შემოაყრა.

ა-ღტრრა (ინღტრრა) შესმობა (შეახმა), მიხმობა (მიხმა).

ა-ღტრრა ყამირი, კორდი, უშალი.
 ა-ღტრრა შირა ბარი, ვაკე.
 ა-ღტრრა ღტრრა.
 ა-ღტრრა ჰბლარა ტრიალი მინდორი, გაშლილი მინდორი.
 ა-ღტრრა ჰბლარა მყირე მინდორი; მინდორი ტყეში.
 ა-ღტრრა მინდორი, ველი; აღტრრა გაშლილი მინდორი.
 ა-ღტრრა ჰგ, ჰგლია; შ დ რ. აბგახუტტ.
 ა-ღტრრა (ღტრრა) შენობიდან გარეთ გამოშვება (... გამოუშვა).
 ა-ღტრრა ჰბლარა (ღტრრა) გარეთ გამოსმობა (გარეთ გამოიხმობ), გარეთ გამოძახება (გარეთ გამოიძახება); ღტრრა ჰბლარა გარეთ გამოიხმობ, გამოიძახება.
 ა-ღტრრა (ღტრრა) (ს ლ ი ე რ ი რ ი ს ა მ ე) შენობიდან (გარეთ) გაგდება, (... გააგდო); ალღტრრა ჰლალი (გარეთ) გააგდე!
 ა-ღტრრა ჰბლარა (ღტრრა) რაიმე შენობიდან გარეთ გაგდება (... გააგდო); გაბტუნება (გაბტუნა).
 ა-ღტრრა განავალი.
 ა-ღტრრა ჰბლარა (ღტრრა) 1. გამგზავრება (გამგზავრა), წასვლა (წავიდა), გზას გადგობა (გზას გაუდგა); აბლაღტრრა შაჭყაზ იღტრრა ჰბლარა ჰლაღტრრა გამგზავრენ, წავიდნენ, გზას გაუდგნენ, გაემარნენ; უახს იღტრრა ჰბლოიტ ამაღტრრა გზას გაუდგებიან, გამგზავრებიან, წავლენ. 2. გასვლა (გაღტრრა, გავიდა); აღტრრა ასათ თუშა რზღტრრა იღტრრა ჰბლოიტ მატარებელი ოთხ საათზე გაღტრრა.
 ა-ღტრრა ჰბლარა (იღტრრა) გასტრრა (გაბტრრა), ვისიმე ან რისამე გაგზავნა (გაგზავნა); სტტრრა ატრრა ღტრრა რემი ვაეიშვილი სობუში გაგზავნე.
 ა-ღტრრა მატარებელი.

მ

ეგა 1. რამღტრრა; ეგა უთახზარგე რყოუბ რამღტრრა გინდა არის; ეგა იჩიღტრრა, იზჭყაწომ რამღტრრა არ უნდა ეყაღტრრა, ვერ გააკეთებს; 2. რაყ, რა; აწლა

ეგა იპარაკზარგე ხე რაყ უნდა მაღალი იყოს; ეგა ზუღტრრა, ისტრრა რა არ ვქერი, ვერ ვიშოვე; ეგა უტრრა, უტრრა თუამ რაყ არ უნდა ქნა, არ გაგიშვებ;

ეგაა ღებზრაზარგაჲ რაც უნდა კარგი იყოს; ეგაა რჰაბარგაჲ რაც არ უნდა სთქვან; ეგაა სჰაბარგაჲ, ას იუტიტ ჰია სტყამეზტ რას არ ვიფიქრებდი, მაგრამ არ მეგონა, რომ ის ასე მოიქცეოდა.

ეგაურებ არაფერია, არა უშავს რა.

ეგიზანარამ უბრალო, უდანაშაულო,

ეგიზანარამკუა უბრალოდ, უდანაშაულოდ.

ეგაწუსმ დიდი ხანი არაა; არც ყალბაქიეთე

ეგაწუსმ დიდი ხანი არაა, რაც ეს მოხდა.

ეგაგრთ სხვა, სხვები, დანარჩენნი, დანარჩენები; ჯგჯა ეიქუხატიტ, ეგაგრთ თახატიტ ორი გადარჩა, სხვები კი დაიღუპნენ.

ან ეღგაჲ ადილი: დედგგაოუპ ადილია.

ა-ეგკალრბტ ეგკალიბტი.

ან-ეთემ (ბზიფ.) იხ. აბბა.

ან-ეთემტირა (დეტემტიტიტ); იხ. აბბა-ტირა

ან-ეთემბარა (დეტემბხეტიტ); იხ. აბბა-ხარა.

ტიბაგა იხ. აბბაგა.

ეიბგალა უნებლად.

ეითან ისევ, კვლავ, კიდევ; დეითან-აახტ ისევ, კვლავ, კიდევ მოვიდა რაღაც; დეითან-ციეტიტ ისევ, კვლავ, კიდევ წავიდა; უეითანლაგამა? კვლავ, ისევ დაიწყო?

ეითორუჰ ბარი-ბარში ირიან, ბარი-ბარსა არიან, ბათილსა არიან.

ტილაფუთიოუ 1. გაწეწილი, აბურძგნული, გაფოფრილი; ახახუ ტილაქიქია გაწეწილი, აბურძგნული, გაფოფრილი თმა; 2. ჩაღეწილი; ტილაქიქიოუ ამხტ ჩაღეწილი ყანა.

ეილაფსა იხ. აბილაფსა.

ეილგარგანგ გარკვეულად; ეილგარგანგ ივტ! გარკვეულად წერე!

ტიმაკტროუ საღაო, საკამათო, საცილობელი; ტიმაკტროუ ახწაატიტ საღაო საკითხი.

ტიმგუადუ ორსული, ფეხშიმი; შ დ რ. ადტ.

ტიუილანტიუ მოგვარებები, შ დ რ. აბიქილანტი.

ტიუილოუ ერთგვარი, ერთგვაროვანი, თანავარი.

ეიფშინგ ერთნაირად; თანაბრად; ან ლხუქ-ქუპ ეიფშინგ ილბრიტ დედა ბავშვებს თანაბრად უყურებს, ერთნაირად შიანია; ბურკუსშიეი აქტრთშიეი ეიფშინგ იპი-

რიტ რუსულსა და ქართულს თანაბრად, ერთნაირად ლაპარაკობს; ეიფშინგ ეილაპირუბე ერთნაირად არიან ჩაქმული.

ტიფშეუ ერთმანეთის მსგავსე, ერთნაირი, ერთგვარი; მსგავსი; ანთ ტიფშეუ როუბ ესენი ერთმანეთის მსგავსნი არიან; ეიფშეუბ გვანან ერთმანეთს; არი ტიფშეუ სეთი ამის მსგავსი მომეცი! ტიფშეუ როუბ ერთნაირები არიან.

ტილანგ უკეთ, უკეთესად, უშჯობესად.

ტილჲუ უკეთესი, საუკეთესო, უშჯობესი; ირტილჲუ აუსსუჯ საუკეთესო მუჲა.

ეიშეი-ეპიშეი და-ჰმა.

ტიცაკ იხ. აბიცაკ.

ეიცან იხ. აბიცან.

ტიძბუა მოღავენი.

ეიწან უფრო ცოტა, უფრო ნაკლები; უფრო ბატარა; უმცროსი; არც უი აწკაგს ეიწრუჰ ეს იმაზე ბატარაა, ნაკლებია; სარა სეიწა იღტრუჲა ჩეშე ცოტა, ჩეშე ნაკლები არ იყოს; ირეიწრუ ლაბაკ სეთ უფრო ბატარა ჯობი მომეცი; ქურალა დრეიწრუჰ, ახა ხმეგულა დრეიჰბუპ ასაკით იმათზე უმცროსია, ბატარაა, მაგრამ კეუთი ჯობნის.

ეიჰა 1. მეტი; უარა უეიჰა იღტრუეიტ შენზე მეტი იყოს; უეიჰა იბახტიტ შენზე მეტი უნახავს; 2. უფრო; სარა სეიჰა დატუპ ჩეშე უფრო მაღალია; უარა უეიჰა დღლუ-ღურუჰ შენზე უფრო ღონიერია.

ეიჰბტ იხ. აბიჰბტ.

ეიჰანა იხ. აბიჰანა.

ეიჰარაკ იხ. აბიჰარაკ.

ეიჰარაჰაკ იხ. აბიჰარაჰაკ.

ეიჰარაჲაკ იხ. აბიჰარაჲაკ.

ეიჰგრფოუ შევაზე, ორად გახუთილი.

ენამთორუ იხ. იანამთორუ.

ენაკუ: ენაკუ სეზღტრამ, ახა ხტმფადა დააუტიტ არ ეიცი როდის, მაგრამ აუცილებლად მოვა.

ენაკუშაალაკჲ 1. არასდროს, არასოდეს; ენაკუშაალაკჲ დწამხაცტ არასდროს არ წაუვია, არ დამარცხებულა; 2. ყოველთვის; ამხ ფანსაქუა, აფანსა ლაწარაქუა ენაკუშაალაკჲ იბზინახოიტ ადრეული ყანები, ადრეული ნათესები ყოველთვის ჯობია.

ერანწაკ, ერანწაკჲ უცხად, ერთბაშად, მანაშინათვე, დაუყოვნებლივ; ერანწაკ ღჯა-

გკლაეიტ უცბად, ერთბაშად წამოდგა; ერანზნაკ ადტრრა სუთ! მაშინათვე, დაუყოვნებლივ მაქნობუ აქიამჟ აქილარ ერანზნაკ იაარტლაჟიტ ამბავი ხალხში ერთბაშად გავრცელდა, გავარდა; ამბავი ხალხს ერთბაშად მოელო; შ დ რ. იარანზნაკ, იარანზნაკტ.

ა-ერმანგ სომეხი; შ დ რ. აშვიანახე.
ერმანტიგლა სომეხეთი; შ დ რ. შიამპახე-ტიგლა.

ა-ერხარა (რეირხეიტ) შექცევა (შეაქცია); რჭქუა სტირხანე დტირუბ ზურგიტ ჩემკენ ზის, ჩემკენ ზურგშემოქცეული ზის; სტქქუა შიეირხანე სტირუბ, სათაშვიმწანა თქვენკენ ზურგიტ ვზივარ, თქვენკენ ზურგშემოქცეული ვზივარ, მაპატიეთ!

ესანირა თანდათან, თანდათანობით, რაც დრო გადის; ესანირა დყუშახოიტ რაც დრო გადის ჰკვიანდება.

ესააშისცუხაჟაჟა ყოველ ცისმარე დღეს.
ესშინტუ ყოველწუთას, წამდაწუშ.
ქსხაათ ყოველ საათში, ყოველ საათს.

ა-ესტრნც ესტონელი.
ესტრნტიგლა ესტონეთი.
ესტრნტიგლატიი ასოგეტ სოციალისტი რესპუბლიკა ესტონეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

ესუახს ყოველდამ; შ დ რ. ესტუახა.
ესქაჯნაგაჟ, ესქაჯნაგაჟ მუდამ, ყოველთვის, ნიადაგ, მარადის.

ესჩანგ ყოველდღე; შ დ რ. ესემშა.
ესგმზს ყოველთვე, ყოველთვიურად.
ესგმზატიი ყოველთვიური; ესგმზსტიი აჟურნალ ყოველთვიური ჟურნალი.

ესგმშა ყოველდღე; ესგმშა-ააშისცუხაჟაჟა ყოველ ცისმარე დღე; შ რ დ. ესჩანგ.

ესგმჩიგშია ყოველ კვირა დღეს.
ესგმჩიგშიატიი ყოველი კვირა დღის.
ესტუახსა ყოველდამ; შ დ რ. ესტუახს.
ესტშეიქუსა ყოველ წელს, ყოველ წლიურად.
ესტშეიქუსატიი ყოველწლიური.

ა-ეშა შმა; ანეშა-გუაჟაჟა დეილი შმა; შ დ რ. აიაშა, აიეშა.

ა-ეშარა შმოხა; ეშარა ჰნეილაზარ თუ შმოხა არის ჩვენს შორის; ჰარა ჰნეშარა ადიგაჟ ინეილაგომ ჩვენს შმოხას ვერავინ დაარღვევს; შ დ რ. აიაშარა.

ა-ეშაჟა შმისწული.
ა-ეშაძარა დეილი შმა; ანრ იარან დეიშა-ძაროუბ ეს მისი დეილი შმა; შ დ რ. აიაშაძარა.

ეშაწანს მშურად.
ა-ეშო ციყვი, თრითინა, თრია.
ეცტიი იხ. იაცტიი.
ეცტუხა იხ. იაცტუხა.
ეცტ იხ. იაცტ.
ეცტნტიარაკ იხ. იაცტნტიარაკ.

ა-ეწია 1. ანატ. ნაკუთალი;
ა-ეწია 2. ვარსკლავი; შ დ რ. აიაწია.

ა-ეწია 3. იხ. აიაწია 2.
ა-ეწიახარა (იეწიახეიტ); იხ. აიწიახარა.
ეხს იხ. იახს.

ეხსნტიარაკ იხ. იახსნტიარაკ.
ეხატიი იხ. იახატიი.
ეხაჟ იხ. იახაჟ.

ეხაჟუშაალაჟაჟა სადაც არ უნდა იყოს.
ეხაჟუთუ: ეხაჟუთუ სუზდტრამ, ბეჟკ გჟეიტ საიდანაც ხმა გაისმა.

ეხანტიარაკ იხ. იახანტიარაკ.
ეხანძა იხ. იახანძა.

ეხანჯნახეხს იხ. იახანჯნახეხს.
ეხატიი იხ. იახატიი.
ეხანწიჟუჟა იხ. იახანწიჟუჟა.

ეჟს უფრო; არი ეჟს სგუთ იახუოიტ ეს უფრო მომწონს.

ეჟს-ეჟა უფრო და უფრო; ეჟს-ეჟა დყუშახონ უფრო და უფრო ჰკვიანდებოდა.
ა-ეჟია საწნახელი; ანეჟია აჯუ აწუიხეიტ საწნახლიდან დენო გამოიღო; შ დ რ. აიაჟია.

ა-ეჟიშა და; ანეჟიშაძარა დეილი და; ეჟიშეი-ეშეი და-შმა; ეშეი-ეჟიშეი როუბ და-შმანი არიან; ან ლაჟიშაჟუჟან დეილაშვილი (ქალი); ან ეჟიშაჟუჟან მაილაშვილი (ქალი).

ა-ეჟიშარა ღობა; ანეჟიშარა სტმანე სტჟი-ოიტ ღობას ვეუდრებო; შ დ რ. აიაჟიშარა.

ა-ეჟიშაჟა დისწული; შ რ დ. აიაჟიშაჟა.
ა-ეჟიშაჟაძარა დეილი დისწული (გაჟი); შ დ რ. აიაჟიშაჟაძარა.

ა-ეჟიშაჟაჟა დისწული (ქალი).
ა-ეჟიშაჟაჟაძარა დეილი დისწული (ქალი) იხ. აიაჟიშაჟაძარა.

ა-ეჟიშაძარა დეილი და; შ დ რ. აიაჟიშაძარა.

ა-ვგარნ ვაგონი.

ა-ვგაგლარა 1. (დრეაგლოეიტ) გვერდით დადგომა (... დადგა). გვერდით, გვერდში ამოდგომა (... ამოუდგა); ახუტქ ნაბ დრეაგლოეიტ ბავში მამის გვერდით დადგა; ბავში მამას გვერდით (გვერდში) ამოუდგა; აწლა დრეაგლოეიტ ხის გვერდით დადგა.

[ა-ვგაგლარა 2.] (დრეაგლოუბ, დრეაგვლან) გვერდით დგომა (... დგას, ... იდგა).

ა-ვაკაგვც იხ. ავაწვს, ავაწვც.

ა-ვანგზა ელენთა, ტყირაბი,

ა-ვაყრა (ინეაიეიტ) რისამე გვერდით: მიგდემა, (... მიადგო), დაგდემა (... დაადგო); აქდტ ავუარა ინეასეიტ მორი ღობეზე მივაგდე. ღობის გვერდით დავაგდე.

ა-ვარა გვერდი, ფერდი; უეარა კტლუხეიბა ფერდებს, გვერდებს ჩავიტყვე; სტვარა ილაკაიკოიტი გვერდში მხვლუტს.

ვარადა გვერდულად.

ა-ვარაჩქუა შრ. (მხ. ავაწვს).

ა-ვარწს (მრ. ავაწარაჩქუა) ნეანი, გვერდის ძვალი; შდრ. ავაწვც, ავაკვც.

ა-ვარწც (ზზ იფ) იხ. ავაწვს, ავაკვც.

ა-ვარწირა (დრეაწირიტი) გადახვევა (უხვევის, გადაუხვია), შეხვევა (უხვევს, შეუხვია); აზნტ დრეაწირიტი სახლს შეუხვია, გადაუხვია; ავტომობრლდ არტლდარახხმ ინეაწირიტი ავტომობილმა მარჯვნივ გადაუხვია, შეუხვია.

ა-ვარწირთა მოსახვევი.

ა-ვავაიარა (ინეაიჩაოიტი, ინეაიჩიეიტ) გვერდით შეხმა (გვერდით აბამს, გვერდით შეაბა); უცი სცი ავაიარა! შენს ხარს ჩემი ხარი შეუბი!

ა-ვბა ბრალი, დანაშაული; ვბა სტმადამ ბრალი არ მიმიძღვის; ვბა უბრთომ ვერაფერს დაბარალებ.

ა-ვბარა (ინეიბოიტი, ინეიბეიტი) დაბრალება (აბრალებს, დააბრალა); იაცტ სშაპტ ბაადან, უბრი ოუბ სშარუარა ზეტზბო

გუშინ ფეხები დამისველდა და იმას ვაბრალებ ჩემს სიყვარულს.

ა-ვერს ვერსი; აქალაქე აყენდა ეია ვერსე ბერუბ ქალაქამდე ათი ვერსია.

ა-ვოკწალ ვაგზალი,

ა-ვოჟიდ ბელადი.

ა.ვესრა (დრეესიტი) გვერდით ჩავლა (გვერდით ჩაუარა), გვერდით გაულა (გვერდით გაუარა); აზნტ დრეესიტი სახლს გაუარა, ჩაუარა; დრეესიტი გამიარა, ჩამიარა; ურეს გაუარეს ჩაუარეს!

ა.ვეყმარა (დრეყეიტი) დაჩქარებით, გამალეებით (ფეხებით, ცხენებით ან სხვა რითიმე) ვისიმე. რისამე გვერდით გავლა (... გაიარა), ... ჩაქროლუბა (... ჩაქროლა); ჩავლა დრეყეიტი ცხენით ჩამიქროლა, გაიარა; აზნტ სლგმმანწიყდა ინეყეიტი ტყვიამ სულ მთლად ყურთან გამიქროლა.

ა.ვეწარყმაცრა (ინეწარყმაციტი) დაწეწყა (დაწეწყა), დაძეწყა (დაძეწყა); ინაციბ აწმი ინეწარყმაციტი კარში ხელი დაიძეწყა, დაიწეწყა.

ა.ვეწყმაცრა (ინეწყმაციტი) დაწეწყა (დაიწეწყა), დაძეწყა (დაიძეწყა); ინაციბ აწმი ინეწყმაციტი თითი კარში დაეძეწყა, დაეწეწყა.

ა.ვეწარა (ინეწარეიტი) გარკობა (გაირკო); აყამჩტ იემსტ ინეწარეიტი მთარახი საცვეთში გაირკო; ითუტუნქეიბა იმაყა ინეწარეიტი ჩიბუხი ქამარში გაირკო.

ა.ვეწახარა (ინეწახეიტი) მოყოლება (მოყვა); სნაპტ აწმი ინეწახეიტი კარში ხელი მოვაყოლე.

ა.ვეწარა (რეწარაიტი) ოდნავ გამოლება (ოდნავ გამოილო); აწმი ტეწარაიტი კარი ოდნავ გამოილო; აწმი ტეწარაანტ ინტე კარი ოდნავ გამოლებული დატოვე!

ზ

ა-ზ 1. ნაღველი; აზ ფეიეიტ ნაღველი ჩაიქცა; იზ ფეიეიტ ნაღველი ჩაიქცა; აზ ეიფში იაშარუბ ნაღველივით მწარეა.

ა-ზ 2. წაბლის ფერი; იტყვიან მხოლოდ ცხენზე;

აჩაფ-ზ წაბლის ფერი ცხენი.

ა-ზ 3. ცალი; სტზლაკ სტზლეიტი ცალი თვალი მტკიავ; რზნაპტ ალა იმთეიხეიტი ცალი ხელით ასწია; რზნაპტ ალა დგტლოუბ

ცალ ფეხზე დგას; სტეგიმააკ ზბომ ცალ წულას ვერ ვპოულობ.

ზაა წინასწარ, წინდაწინ, აღრითვე; ზაა ისპუჰიარ აკუნ წინასწარ, წინდაწინ უნდა გუჰქა ჩემთვის; შ დ რ. ზაანაწე.

ა-ზაანიგუაზარა (დაზაანიგუაზაიეტი) დაახლოება (დაუახლოვდა), მიახლოება (მიუახლოვდა); აჯეღ დაზაანიგუაზაიეტი სახლს დაუახლოვდა, მიუახლოვდა.

ზაანაწე, **ზაანაწე** აღრითვე, წინდაწინ, წინასწარ; **ზაანაწე** ირასუჰიაროჰუპ წინდაწინ, წინასწარ, აღრითვე უნდა უთხრას; **ზაანაწე** შიძვაროჰუპ წინდაწინ უნდა წახვიდეთ; **ზაანაწე** აღდგრა რეტიეტი წინასწარ ცნობა მისცა, აცნობა; შ დ რ. ზაა.

ა-ზაანდაჰა მშვილდი; ახჰეტი აზაანდაჰეტი მშვილდი და ისარი,

ა-ზაბასტრეჰა გაფიცვა.

ა-ზაგა საწყაი; აჯე აზაგა ღვინის საწყაი; აშიაჰე-ხეში ზაგა თოფის წამლის საწყაი.

ა-ზაკუნ კანონი.

ა-ზაკუნდარა უკანონობა, უსამართლობა.

ზაკუნდა კანონიერად; კანონით.

ა-ზაკუნპროჰეტი კანონპროჰეტი.

ა-ზაკუნტირა (იზაკუნტიეტი) დაკანონება (დააკანონა).

ა-ზაკუნფწარა კანონმდებლობა.

ა-ზაკანფწარატი საკანონმდებლო.

ა-ზაკანფწაჰ კანონმდებელი.

ა-ზაღ დარბაზი, ზალა.

ა-ზალემდარა გაუგებრობა.

ზალემდარელა გაუგებრობით.

ა-ზამანა კარგი; კეთილი; არი იზამანოჰუპ ეს კარგია; იზამანოჰუპ, იაბე! კეთილი, მოიტანე (მოიტა)!
ზამანაკ არც ისე; **ზამანაკ** ილუჰუმ არც ისე დილია.

ა-ზანათ პროფესია, ხელობა; **ზანათს** იმოუხეი? რა პროფესიისა, რა ხელობისა? **ზანათლა** ხელობით; აზანათ ეტიდგლატი ბიურორ პროფეზიურ, პროფესიული კავშირის ბიურორ; აზანათ ეტიდგლატი ბილეთ პროფკავშირის წიგნაკი.

აზანათტი პროფესიული; აზანათტი ეტიდგლატი პროფესიული კავშირი, პროფკავშირი; აზანათტი ეტიდგლატი ბიურორ პროფ-

ბიურორ, პროფესიული კავშირის ბიურორ; აზანათტი ეტიდგლატი ბილეთ პროფბილეთი, პროფესიული კავშირის ბილეთი; აზანათტი აქტიე პროფაქტიე, პროფესიული აქტიე.

ა-ზანათკომ (აზანათტი კომიტეტი) პროფკომი (პროფესიული კომიტეტი).

ზანათლა ხელობით.

ზანათს: **ზანათს** იმოუხეი? რა ხელობისა, რა ხელობის კაცია?

ა-ზაჰე ამპარტაეი, ყოყორა, ქედმაღალი, მედიდური, ზეიადი.

ა-ზაჰეირა ყოყორობა, ყოყორინობა, მედიდურობა, დიდგულობა, ზეიადობა, თავმომწონეობა, ქედმაღლობა, ამპარტაეურობა.

ა-ზარა 1. (იზორიტი, იზტიეტი) წყვა, აწყვა (წყავს, აწყავს); აშიგლა იზრნ ფეჰილს წყავდა; აჯე იზტიეტი ღვინო აწყა.

ა-ზარა 2. (იზორიტი, იზტიეტი) დაწლობა (წდება დაწდა); აძე ზუაშენ იზტიეტი წყალი მღვრიე იყო და დაწდა.

ა-ზარალ ზარალი, აზარალ დუჰე იმან დიდი ზარალი ჰქონდა.

ა-ზარალზარა (დზარალზაიეტი) დაზარალება (დაზარალდა; იზარალა).

ა-ზარაჰა მშესუშინრა, მშესუჰერიტა.

ა-ზარაჰა ზერდაგი, ჩალისფერი, ოქროსფერი; აჩაჰე ზარაჰა ზერდაგი, ჩალისფერი, ოქროსფერი, ჩალა ცხენი.

ა-ზარაჰე მოძე. ზიარება; აზარაჰე იირკეჰეტი აზიარებს.

ა-ზარაჰე რაზა, კოშაკი.

ა-ზაჰედ ქარხანა.

ა-ზაჰეკომ (აზაჰედ-კომიტეტი) ქარხკომი, საქარხნო კომიტეტი, ქარხნის კომიტეტი.

ზაჰე 1. რამდენი; რამდენიც; **ზაჰე** უხეჰეი? რამდენი წლისა ხარ? უარა უტიე ზაჰე სტეჰეი? შენი რამდენი მმართებს? **ზაჰე** უთახე გე! წაილე რამდენიც გენებოს! **ზაჰე** შეიქვადე? რამდენი სული ხარ? **ზაჰე** ჰია ილეთიუაზი? რამდენად ეციდი? **2.** როგორ; **ზაჰე** დგსთახეზე! როგორ მინდოდა; როგორ მქოროდა **3.** რა, რაოდენ; **ზაჰე** დუჰე ბზიოჰე! რა კარგი კაცია შ დ რ. შაჰე.

ზაჰე რამდენჯერ?

ზაჰე რამდენჯერ?

ა-ზანცარა (იზანცარეტი) ვისთვისმე, რისთვისმე მომატება (მოუმატა); მიმატება (მიუმატა); დამატება (დამატა).

ა-ზანცი 1. 1. ერთადერთი; აფა ზანცი ერთადერთი შვილი; საშა ზანცი ერთადერთი ძმა; 2. მარტოხელა, ხელმარტო (ა დ ა მ ი ა ნ ი): აუუჯ ზანცი მარტოხელა; დუოჯ ზანცინ დენხრიტ მარტოხელად ცხოვრობს; ხარფ-ზანცი პერანგის ამარა.

ა-ზანცირა 1. მარტოობა, სიმარტოვე; 2. მარტოხელობა.

ა-ზანცინარა (დზანცინეტი) მარტოხელად დარჩენა, ხელმარტოდ დარჩენა (მარტოხელად, ხელმარტოდ დარჩა).

ა-ზანციკ მხოლოდ, მარტო, მარტოოდენ; ეიამათ ზანციკ როუბ ისტგხაზ მხოლოდ ათი მანეთი დამაკლდა; უბრი აკ ზანციკ იხუარ, იხდტრუადა იმ ერთმა თუ უშველა; უს მუშაკ ზანციკ სტყან იმ მხოლოდ ერთი დლე ვიყავი; აძი ზანციკ ილშოზნი? მარტო ერთი კაცს რა შეუძლია? ფა-ზანციკ დრმოუბ ერთადერთი შვილი ჰყავს.

ა-ზანხუ(ა) (მრ. აზანხუქუა) ჯიქი.

ა-ზანხუა-ფშეა (ამრათაშიანარახეტი იანსუა აფშეა) „ზანხური ქარი“—ჯიქეთის ქარი—დასავლეთის ქარი.

ა-ზგუანაა (დაზგუანიტი) ვიზედმე ან რა-ზედმე გაჯავრება (გაუჯავრდა), გაბრაზება (გაუბრაზდა), წყრომა (გაუწყრა); დსზგუანან დტყოუბ ჩემზე გამწყრალია, გაჯავრებულია.

ა-ზგუანმთარა (იზგუანთომ, იზგუანმთეტი) ვერ შემჩნევა (ვერ ამჩნევს, ვერ შეამჩნია), ვერ შენიშნა (ვერ შენიშნავს, ვერ შენიშნა); დრუზგუანმთაქუა დუკნანლოეტი მათ შეუმჩნევლად შევიდა.

ა-ზგუანყრა (დაზგუანყრეტი) 1. სპირობა (დასპირდა); აფტრა დაზგუანყრეტი ფული ესპირობა, უპირს, სპირდება; 2. გაღატადილი, მოწადინება (ეწადა, სწადა); უბირა დაზგუანყრეტი შენი ნახვა სწადა.

ა-ზეგა 1. ყველა; სულ; აწაუცია ზეგა ეან მოწაფეები ყველანი იყვნენ; ზეგა შაყაუტყადანუ სულ რამდენი კაცი იყო? ზეგა იანრეიწახან უაა შიჯუტყან სულ ცოტა

ასი კაცი იყო 2. მთელი; ათააციან ზეგა მთელი ოჯახი.

ა-ზეგა-ზეგა სულ ყველა.

ა-ზეგანჯარა ყველგან, ყოველგან.

ა-ზეთ ზეთი.

ა-ზეთიხხრილ ზეთიხხრილი.

ა-ზეთი ცხრაშეტი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ა-ზეთიჯუ ცხრაშეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ა-ზეთიშეთამ ჩინებული, შესანიშნავი, საუცხოო;

ა-შესმა ზეთიშეთამ ალა იდტრუეტი აფხაზური ჩინებულად იყის; ზეთიშეთამ ჯუბ საუცხოო, შესანიშნავი დენოა; ზეთიშეთამ უაჯუბ ჩინებული, შესანიშნავი კაცია.

ა-ზეთიშეაშელანც ჯერ არ ყოფილი, უმაგალითო.

ა-ზეთიშე-დტყამ, ზეთიშეტყამ უბადლო სწორუპოვანი, შეუდარებელი, საუკეთესო, საუცხოო, შესანიშნავი, ჩინებული; ზეთიშედტყამ უაჯუბ უბადლო, სწორუპოვანი, შესანიშნავი, ჩინებული კაცია; ზეთიშეტყამ ჯუბ საუცხოო, შესანიშნავი, საუკეთესო დენოა.

ა-ზეთიშე-დტყამ, ზეთიშეტყამ იგივეა, რაც ზეთიშეტყამ, ზეთიშე-დტყამ.

ა-ზებრაიჯან აზერბაიჯანელი; არი დაზერბაიჯანუბ ეს აზერბაიჯანელია.

ა-ზებრაიჯანტიგლა აზერბაიჯანი.

ა-ზებრაიჯანტიგლატი ასოცეტ სოციალისტი რესპუბლიკა აზერბაიჯანის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

ა-ზინ უფლება, ნება; აზინ ათარა ნების მიცემა, ნების დართვა, უფლების მიცემა; აუნტყა ატარა აზინ რთ სახლში წასვლის უფლება, ნება მიეცა; აბტუ აზინ ხმის უფლება; ალხრა აზინ საარჩევნო უფლება; ალააციარატი აბტუ აზინ სათათბირო ხმის უფლება.

ა-ზინდა ნებადართველად; ზინდა დუკნანლოეტი ნებადართველად შე(მო)ვიდა.

ა-ზინდარა უუფლებობა.

ა-ზინ ათარა (აზინ რითოეტი, აზინ რითეტი) უფლების მიცემა (უფლებას აძლევს, უფლება მისცა).

ა-ზინტ იხ. აკათორან.

ა-ზკრა (დაზკრეტი): 1. სფა აპაქემგრა დაზტსკრეტი (სფა აპაქემგრა დაზტენტ დსტმოუბ) ჩემი ვაჟიშვილი ექიმად მყავს განკუთვნილი, ექიმად მინდა; ში-მანტა აშოყუქუა რახხურა იაზტენტ ისტმოუბ ასი

მანეთი წიგნების შესაქნად მაქვს გადადებული; 2. დანიშნულება; აჩაბტვა ზეზუთ თიარ-ხროტუპ ცელის დანიშნულება თიბვა.

ა-ზეკლატიარა (დიზეკლატიეიტ) ჩასაფრება (ჩაუსაფრდა).

ა-ზლა მეტისმეტად ტბილი.

ა-ზნა საესე; აზუნ აზნა აუა-ყან სახლი ხალხით იყო საესე; აწიცა აზნა გყოუპ კიპა საესე; ააწიანკ აზნა აშეგლა აიი-გიერტ საესე ტომარა ფქვილი მოიტანა; აპით-შაქუა რგზნა ავტ ყოუპ ქვევრები საესეა ღვინით.

ა-ზნაშია პირველი თოხი.

ზნგ 1. ერთხელ; ზნგ ჯარა ჩაგლა სცონ ერთხელ საღაც ცხენით მივილიდი; ზნგ სნინ ღტყამეზტ. დაჩაზნგ სნინ უს-ყანგაჯ ღტყამეზტ ერთხელ მივედი არ იყო, მეორედ მივედი, მაშინაც არ იყო. 2. ჯერ; ზნგ უატიან, უუსგ შან, ნას ჰაიციანქიამ ჯერ ჩამოჯექი, დასვენე, მერე ვილაპარაკოთ; 3. ერთ დროს; ზნგ სტარაშიან იანქუსკიიტ, ახან ნას საყუწიიტ ერთ დროს წასვლა და-ვაიერ, მაგრამ მერე დავანებე თავი.

ზნგზაწიეკ 1. მხოლოდ ერთხელ; არან ზნგ-ზაწიეკ ოუპ დანაახარუ მხოლოდ ერთ-ხელ იყო აქ; ზნგზაწიეკ ღებზახტიტ მხოლოდ ერთხელ მინახავს; 2. ერთ წუთს; ზნგზაწიეკ უაიიშ არანანძა ერთ წუთს მო-ლი აქ!

ზნგ... ზნგ... ხან... ხან...; ზნგ ღეჩჩირიტ, ზნგ ღწიეკუეიტ ხან იცინის, ხან ტირის.

ზნგზენლა ზოგჯერ, ხანდისხან, დროდადრო, დროგამოშვებით.

ზნგკ ერთხელ. ერთჯერ, ერთგზის; ზნგკ აზტ ერთ ჯერზე.

ზნგკყდარალა ერთის მოქნეით, ერთი დაკვრით; ზნგკყდარალა იხტიწიეიტ ერთის მოქნე-ით, ერთი დაკვრით გადაჭრა.

ზნგკხაა ერთნაყოლი (მაგ., ძროხა); შდრ. ზენხაა.

ზნგკერ 1. როდისმე, ოდესმე; ზნგკერ დაანშიტ როდისმე მოვა; ზნგკერ უბრი აქტთა რქვალ უნტიხლოუმი? ყოფილხარ ოდესმე იმ სო-ფელში? ზნგკერ დაიხხლოუმი პარან ჰქიბ?

როდისმე მოსულა ის ჩვენთან? 2. გვიან; ზნგკერ დაიიტ გვიან მოვიდა.

ზნგკერშეგრა ერთნახალი; ზნგკერშეგრა უტტა რახი.

ზნგმზარ-ზნგ 1. ერთხელაც; შია შიქიბ ზნგმზარ-ზნგ სზემნეიტ თქვენთან ერთხელაც ვერ მოვედი; 2. როდისმე; ზნგმზარ-ზნგ სუშაფანზემცარი როდისმე როგორ თუ ვერ წავალ.

ა-ზნგყუარა (დიზნგყუოიტ, დიზნგყუე-იტ) მოპყრობა (ეპყრობა, მოეპყრო), მოქცევა ექცევა, მოქცა), მოვიღება (ევიღება, მოე-კიდა); ასოვეტ შიქრლ აქიბ არწაუციან აწაუციან იბზინან არგზნგყუოიტ საბჭოთა სკოლაში მასწავლებლები მოწაფეებს კარგად ეპყრობიან, ექცევიან.

ა-ზტიარა 1. (იხტიეიტ) (ი თ ქ მ ი ს ფ ა ს ხ ე) დაჯდომა (დაუჯდა); აცარან-აარა ში-მანთქ ისზეტიეიტ წასვლა-წამოსვლა ასი მანეთი დამიჯდა; აქტრ ისზეტიეიტ, ახუ მცხუ ისზეტიეიტ ძვირად დამიჯდა; მარიანლა ისზეტიეიტ იაჟად დამიჯდა.

[ა-ზტიარა 2.] (იხტიორუპ) დაჯდომა (უზის); ახუ მცხუ ისზეტიორუპ ძვირად მი-ზის.

ა-ზექუა (მრ.; მხ. არა აქვს) ზურგი; სგ-ზექუა სგხდუეიტ ზურგი მტკივა; აზექუა რეირხარა ზურგის შექცევა; რზექუა სტირ-ხანგ ღდგლან ზურგშექცეული მეღვა; რზექუა რეირხეეიტ ზურგი შეაქცია; აშაპ აზექუა ფეხის ზურგი.

ა-ზექუნწარა (იანზექუნწიოიტ, იანზექუნწი-წიეიტ) აკიღება (იკიღებს, აკიდა), წამოკი-ღება (იკიღებს, წამოიკიდა); ააწიან იანზექუნწიწიეიტ ტომარა აკიდა, წამოიკიდა.

ზექაჯ ათასი (არაადაამიანი).

ზექაჯ-ზექაჯლა ათასობით (არაადაამიანი).

ზექაჯნტი ათასჯერ.

ზექაჯჯარა ათას ადგილას.

ა-ზწაარა 1. 1. შეკითხვა; აზწაარა რითეიტ შეკითხვა მისცა; 2. საკითხი; 3. ზწაარაკტ ქუეგლოუპ ორი საკითხი ღვას.

ა-ზწაარა 2. (დიანზწააუეიტ, დიანზწააიტ) 1. ვისმესთვის კითხვა (პკითხავს, პკითხა); სგზწაა იანზექაჯ იანზეააიტ ჩემმა ახხა-

ნაგებმა გამვლელს კეთხეს; არწაჯე აწაჯე
 დინზწააუან მასწალებელი მოწაფეს ეკითხებოდა; 2. მოკითხვა (კითხულობს, მოკითხა); სან ღეშაფუყოფ, იპან, ღლანწააიტ ღელა ჩემი როგორ არისო, მოკითხა; უსუზინწან მომკითხეს; 3. კითხვა (კითხულობს, იკითხა); აძი დაინ დინზწააუეიტ ვიდაც მოვიდა და კითხულობს მას; 4. შეკითხვა, დაკითხვა (ეკითხება; შეეკითხა, დაეკითხა); უინზმწააქუა უმცან! დაუკითხავად, უკითხავად ნუ წახვალ!

ა-ზწატიტე საკითხი; შეკითხვა; აზწატიტეუა რაციორუბ საკითხები ზეგრა; ზწატიტე სემოლუბ ერთი შეკითხვა მაქვს.

ა-ზწესარ (იზწესარტ) ატყდობა (აუტყდა); აიძპან იზწესარტ ხველა აუტყდა.

ა-ზჟეთარ (იზჟეთარტ) დაძახება (დაუძახა); ამხაყტრეტი იზჟეთარტეუტ ყანიდან ეძახის; ისუზჟეთარტ! დაძახებ; იზჟეთარტენ! ნუ ეძახის!

ა-ზხარა 1. საკმარისი, საყოფი; სუზხარა სემოლუბ საკმარისი, საყოფი მაქვს; ჰახარა ჰაჩჩეიტ საკმაოდ ვიციანო.

ა-ზხარა 2. (იზხარეიტ) ყოფნა (ვეყო); აფარა სუზმხარეიტ ფული არ მვეყო; აფსუფ იზხარემ სუნთქვა არ ყოფნის; იახხარეიტ, სემიეიტ! კმარა, მეთქი!

ა-ზხარაჭარა (იზხარა იჭეიტ) გაძლობა (გაძლა).

ა-ზხენგრპირა (იზხენირპირეიტ, იზხენირპირტ) დაბრუნება (უბრუნებს, დაუბრუნა); იფარაქუა, იმეიქუა იზხენსგრპირეიტ ფულეები, წიგნები დაუბრუნე.

ა-ზხტყრა (დახტყუეიტ, დახტყეიტ) 1. მოფიქრება, დაფიქრება (უფიქრდება, დაუფიქრდა); აუს ახტყრა საქმის მოფიქრება; ტყმა სუზმხტყეიტ კარგად ვერ მოვიფიქრე; ტყმან უახტყეიტ კარგად მოიფიქრე დაუფიქრდი! 2. დიიზხტყეიტ, დიიზხტყეიტ) დაჯერება (უჯერის, დაუჯერა); გაონება (უგონებს, გაუგონა); ახტყეიტ იან დღეზხტყეიტ ბავშვი ღელას უჯერის, უგონებს.

ა-ზპარ (იანპარეიტ, იანპარტ) 1. ზრდა (იზრდება, გაიზარდა); არი აწლა ღლანს იანპარეიტ ეს ხე სწრაფად იზრდება;

2. მომატება (მატულობს, მომატა); აძე აზპარტ წყალმა მომატა, წყალი აღიდა.

ა-ზჰიარ (დიზჰიარტ, დიზჰიარტ) ქალის ცოლის გარიგება (ქალს, ცოლს ურთავს; ქალი, ცოლი გაურიგა); ფიქვს დიზჰიარტ ცოლი გაურიგა.

ა-ზგზხარა (იზგზხარეიტ) 1. მორგება (მორგო); აცაფხან ასაპან იაზგზხარხომ გასადები ბოქლომს ერგება; ამანგუქუა სუზგზხარეიტ ჩექმები მოპერგო; ამანგუქუა იზგზხარხარეიტ ჩექმები არ მოპერგო; 2. შეწყალება (შეიწყალა); დღეზგზხარა, იუითათ თუ შეგიწყალა, მოგცემს.

ა-ზღღეფხარა (დიზღღეფხარეიტ) წყალობა შეწყალება (შეიწყალა); აქილარ შიზღღეფხარაიტ! ზალხი გწყალობდეთ!

ზემან იხ. ზენძან.

ზემუკატირაჩა ერთ მხარეს.

აზენდლ იალქნინი გემი.

ზენძან სულ; სრულებით, სრულიად; ზენძან უან შივკე ტყან სულ ახი კაცი იყო; ზენძან შიავაკ ტყადან? სულ რამდენი კაცი იყო? აწიცა ზენძან ითირკუქუეიტ ჰიქა სულ ამოწურა; იხშავკ ზენძან იმკუქუეიტ ჰიქა სულ გამოელა; ზენძან ისანშაითეიტ სრულებით დამვიწყდა; ზენძან იქავტუბ სრულიად ახალია.

ზენძანკ, ზენძანსკ სრულიად, სრულებით; ზენძანსკ იხტართამ სრულებით არ ვარგა; იხ. ზენძან.

ზენხაა იხ. ზნტყხააა.

ზენხაარა (ბ ხ ი ფ.) იხ. ზენხააა.

[ა-ზგრაზრა] 1. (დაზგრაზრუბ, დაზგრაზრენ) თანხმობა (თანახმაა, თანახმა იყო); უახგრაზრარ, უააა! თუ თანახმა ხარ, წამოდი ატეატრ ახა აცარან საზგრაზრუბ თეატრში წასვლის თანახმა ვარ. 2. (დიზგრაზრუბ, დიზგრაზრენ) დათანხმება (ეთანხმება, დაეთანხმა); ზეგდარღლა სუზგრაზრუბ ყველა ფერში გეთანხმები.

ა-ზგრაზხარა (დაზგრაზხარეიტ) დათანხმება (დათანხმდა); ღბალა აცარან დაზგრაზხარეიტ გემით წასვლაზე დათანხმდა.

- ა-ზერხარს 1. (იზირხორი, იზირხორიტი) კმარება (აკმარებს, აკმარა), მყოფინება (ამყოფინებს, ამყოფინა); ხუქკე-ხუქკე რეზირხორიტი ცოტ-ცოტა აკმარა, ამყოფინა მათ;
- 2. (იზირხორიტი, იზირხორიტი) კმარება (იკმარებს, იკმარა), მყოფინება (იამყოფინებს, იამყოფინა); იპანაზ ჰანაპარხორიტი რაც გვერნდა ის ვიკმარეთ. ვიმყოფინეთ.
- ა-ზერჰარს (იაზირჰორიტი, იაზირჰორიტი) გადიდება (ადიდებს, გაადიდა), გამრავლება (ამრავლებს, გამრავლა), გაზრდა (ზრდის, გაზრდა); აკოლნხა ციან აკოლნხარა ამანლ ესეშეჰესა იაპან-იაპა იაზდერჰორიტი კოლმეურნეები კოლმეურნეობის სიმდიდრეს ყოველ წელიწადს უფრო და უფრო ადიდებენ, ზრდიან; არახუ აზდერჰორიტი საქონელი გამრავლეს. ●
- ა-ზეფჰარს (დიზეფჰორიტი) ცდა, მოცდა (მოუცადა), ლოდინი, დალოდება (დაელოდა); აკერამითა სიზეფჰორს დიდხანს ველოდებოდი; სეზა იარარს სიზეფჰორს ამხანაგის მოსვლას ვუცდი; ათანკ სიზეფჰორს პასუხს ველი.
- ზექანსეშეჰესა ათასი წელი, ათასი წელიწადი.
- ზექაჯე ათასი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).
- ზექაჯეკ (ათასი ა დ ა მ ი ა ნ ი); ზექაჯეკ აუა ათასი კაცი.

- ზექაჯე-ზექაჯელა ათასობით (ა დ ა მ ი ა ნ ი).
- ა-ზეჰარა (დაზეჰორიტი, დაზეჰორიტი) მომზადება (ამზადებს, მომზადა); არწაჯე აეჰანინ აკარხე სიზეჰორიტი მსწავლეებულა გამოცდებისათვის მამზადებს; აჩეჯე აზეჰორიტი დოლის ცხენს ამზადებენ.
- ა-ზეცჰარა (იზეცჰორიტი, იზეცჰორიტი) შეთვლა (უთვლის, შეუთვალა).
- ა-ზეტერჰარა (დიზეტერჰორიტი, დიზეტერჰორიტი) 1. სმენა, მოსმენა (უსმენს, მოუსმინა); ათაპმედა ალანკე იპირნ, ანუქეჰე რეტეს ძანე იზეტერჰორს მოხუცი ზღაპარს ჰეებოდა, ბეჰეები სულგანაბული უსმენდენ; არანდო სიზეტერჰორიტი რადიოს ვესმენ;
- 2. დაჯერება (უჯერებს, დაუჯერა), გაგონება (უგონებს, გაუგონა), მორჩილება, დამორჩილება (ემორჩილება, დემორჩილება); აძიგეკ დიზეტერჰორს არავის არ უჯერებს, არ უგონებს; ზეგე რეჰე დეზეტერჰორიტი ყველაფერში მიჯერებს, მემორჩილება.
- ა-ზეწეჰარა (დიზეწეჰორიტი) დაძვეება (დაეძვერა), მივარდნა (მოვევარდა); ალან სეზეწეჰორიტი ძალი მივარდა; უზესეზეწეჰორს რას მომვარდი?
- ა-ზეჰალხარა (იზეჰალხორიტი) შერგება (შერგო); (რეჰან) იზეჰალხორიტი! (რაც ჰამე) შეგერგოს, გაამოს!
- ა-ზეჰ კირი.

თ

- ა-თაალემ, ათააილემ (ს ა მ ხ ე დ რ თ) პარადი.
- ა-თაარა (ითააორიტი, ითააორიტი) სთვლა, მოსთვლა; ხილის, ყურძნის კრეფა; აწიანთაარა ვაშლის კრეფა; აქ რთააორიტი ყურძენი მოკრიფეს.
- ა-თაარა 1. (ითააორიტი) საბჭოთა ხელი-სუფლების დამყარებამდე მოსაკითხითა და მხლებლებით სტუმრება სათხოვრად, მაგალითად, მიწისა, ცხენისა ...
- ა-თაარა 2. (ითააორიტი) ბეჰტა (ბეჰტავს); აცეაშე თააორიტი სანთელი ბეჰტავს; ილანკე თააორს თვლები ებეჰტებოდა.
- ა-თაარეხ ისტორია; შ დ რ. ათორეხ.
- ა-თააცან ოჯახი; ცოლ-შვილი, ქმარ-შვილი; ოჯახობა, ცოლი, მეუღლე; ითააცან დეჰე დიდი

- ოჯახი; სთააცან სრელატორიტი ცოლ-შვილში (ქმარ-შვილში) ჰვიარ.
- ა-თააცან ოჯახი; ცოლიანობა; ცოლშვილიანობა; ითააცან დეჰე, ათააცან ბერა რმოჰე დიდი ოჯახი, კარგი ოჯახი აქეს; დთააცან რეჰე ცოლიანია, ცოლშვილიანია; უთააცან რეჰე ჯესე ცოლიანი, ცოლშვილიანი მგონე; სეჰეშეშე დთააცან რეჰე დეჰე რეჰე ცოლი თაეის დე-მამის ოჯახშია.
- თააცან შილა შინაურულად.
- ა-თაბარს (ითაბორიტი) სკივრში, უჯარში, რაიმე სიღრმეში; ჩალობა (... ჩაღა).
- ა-თაბარს (ითაბორიტი) ამოშრობა (ამოშრა), გამოშრობა (გამოშრა), დაშრობა (დაშრა); აკურა თაბორიტი დეჰე ამოშრა, დაშრა; სეჰე აძე თაბორიტი პირი გამოშრობა; ანა-

ურძე თაბეიტ ლომის გასაკეთებელი წყალი ჩაშრა.

ა-თაბგარს (ითაბგაეიტ) ჩანგრევა (ჩაინგრა), ჩამტერევა (ჩაიმტერა), ჩატყდომა (ჩატყდა), ჩაქცევა (ჩაიქცა); აცკა თაბგეიტ ხიდი ჩაიქცა, ჩაინგრა, ჩაიმტერა, ჩატყდა; ადგმელ თაბგეიტ მიწა ჩაინგრა.

ა-თაბია სანგარი, თხრილი.

ა-თაბუურა (დთაბუეიტ, დთაბუეიტ) მადლობა, მადლობის გადახდა (მადლობას იხდის, მადლობა გადაიხდა); უხნათაბუურა არახუ ფშემა ურუაიტი „მადლობის სათქმელად ლამაზი საქონელი მოგეცეს“; ულანდუთაბუუაიტი მტერმა მადლობა გითხრას, მტერს შენთვის მადლობა ეთქვს, ე. ი. მტერს შენთვის ბოდიში მოხადოს; უხნათაბუუაზი! რისი მადლობა, მადლობად არ ღირს!

თაგლან შემოდგომა; თაგლანუბ შემოდგომა; თაგლან აურაქუა თარგალოიტ შემოდგომაზე მოსავალს იღებენ; შ დ რ. თაგლარა, ჩაგურათაგლარა.

თაგლანტი შემოდგომისა; თაგლანტი აბუქუა შემოდგომის თვეები.

თაგლარა ჰირანხულის ალება, მოსავლის ალების დრო; შემოდგომა; თაგლარან მოსავლის ალების დრო იყო; შემოდგომა იყო; თაგლარა აბიტი შენოდგომა დაღა; შ დ რ. ჩაგურათაგლარა.

ა-თაგალარა (ითაიგალოიტ, ითაიგალოეიტ) შემოკავებულში, მაგალითად, ეზოში; შეტანა (... შეაქვს, ... შეიტანა); შეყვანა (... შეყავს, ... შეიყვანა), შემოყვანა (... შემოყავს, ... შემოიყვანა); აუარდღენ ამძგრხნ ითაიგალოეიტ ურეში ეზოში შეიყვანა; აჩაგ ალურა იანკენ ამძგრხნ ითაიგალოეიტ ცხენი აღვირით ეზოში შემოიყვანა.

ა-თაზარა; უთაზარა ბზარაბაიტი, უმანარა აზპაბაიტი „შენთან ყოფნა კეთილი ყოფილიყოს, შენი ქონება გაიზარდოს!“ (ეუბნება სტუშარი მასპინძელს).

ა-თათენ თამბაქო; შ დ რ. ათუთენ.

ა-თათიარს (ათათიოიტ, ითათიეიტ) 1. ჩასხმა (ასხამს, ჩასხმა); აწიცა ითათიან ჰიქაში ჩაასხი, დაასხი; აჯტ თათიან ღვინო დაასხი, ჩაასხი; 2. დაყენება (აყენებს, და-

ყენა); ესტეაქუსა აჯ ბზრა თართაოიტ ყოველწლიურად კარგ ღვინოს აყენებენ.

ა-თაიარს (ითაიეიტ) ჩაწოლა (ჩაწვა); ახტსრა ანტყალა, დშინან აქარა დთაიეიტ როდესაც სროლა ატყდა, შეეშინდა და თხრილში ჩაწვა.

[**ა-თაიარს**] (დთაიარუბ, დთაიან) შიგ წოლა (შიგ წვეს, შიგ იწვა); აპიან აქარა ითაიარუბ ღორი თხრილში წვეს.

ა-თაქ პასუხი; ათაქ რითეიტ პასუხი გასცა; ათაქ რითოიტ პასუხს აძლევს.

ა-თაკრა (ითაიკაეუეიტ, ითაიკიეიტ) პასუხის მიცემა (პასუხს აძლევს, უპასუხა); პასუხის გაცემა (პასუხს აძლევს, პასუხი გასცა).

ა-თაკრან (ითაიკაეუეიტ, ითაიკიეიტ) 1. დაამწედევა (ამწედეკს, დაამწედევა); არახუ თიკიეიტ საქონელი დაამწედევა; 2. დატუსაღება (ატუსაღებს, დაატუსაღა), დაპატიმრება (აპატიმრებს, დააპატიმრა), ჩასმა (სვამს, ჩასვა); დთარკიეიტ დაატუსაღებს, დააპატიმრებს, ჩაყვებს; ხტმზ ათაკრან იხტიეიეიტ სამი თვე საპატიმროში გაატარა; 3. ჩაყოფა (ყოფს, ჩაყო); უჯტბა უნაპტ თაშემკენი ჯიბეში ხელს ნუ ჩაყოფი! იჯტბა ინაპტ თაქენტ დნტყუოიტ ჯიბეში ხელზე ჩაყოფილი დაღის.

ა-თაქაუეი დედაბერი, ბებერი, დედაკაცი.

ა-თაქფხტქურა პასუხისმგებლობა; ათაქფხტქურა რღუბ პასუხს აგებს, პასუხის მგებელია; ათაქფხტქურა ზღღუბ პასუხისმგებელი.

ა-თაქაქაქარა; იფსტ აარლა ჰია ითაქაქაქოლუბ სული ძლივს უღვას.

ა-თაქაქშინარა; იფსტ აარლა ჰია ითაქაქშინუბ სული ძლივს უღვას.

ა-თსლარა (დთსლოეიტ) 1. შემოკავებულში (მაგ., ეხლოში), შემოზღუდულში (მაგ., ხეობაში) და აგრეთვე სასიმიინდღეში, ბოხეღეში, სალორეში, საქათმეში და მისთანებში; შესვლა (შევიდა), შემოსვლა (შემოვიდა); ძვრომა, შემოძვრომა (შემოძვრა), ძვრომა, შეძვრომა (შეძვრა); აქამბანშ ამხტ ითალოეიტ კამეჩი ყანაში შევიდა; ახდაშეცა არახუ რტმანგ აფსთან ითალოეიტ მწყეშეები საქონლით ხეობაში შევიდნენ; აღმტჩ აკუტტტარა დთა-

ლეიტ ქურდი საქათმეში შეძერა; სასმ აშეკრლ დათაღლეიტ ჩემი ძმა სკოლაში შევიდა; იხტ ეგფთაღლომ მის თავში არაფერი შედის; 2. კარადაში, სკიერში, უჯრაში, კლოფში, ტომარაში, ჯიბეში და მისთანებში: ძვრომა, შეძვრომა (შეძერა), ჩაძვრომა (ჩაძერა); ჩაყოფა (ჩაყო); აცგუ ადღულანფ ითაღლეიტ კატა განჯინაში შეძერა; აპიენაფ აშიენდჳყუარა ითაღლეიტ თავი სკიერში ჩაძერა; იჯგბა დთაღლან აფარა თგიგაეიტ ჯიბეში ხელი ჩაყო და ფული ამოიღო; 3. სიღრმეში, წყალში: ჩასვლა (ჩავიდა), ჩაშვება (ჩაეშვა), ჩაძვრომა (ჩაძერა); აწიიჯ დთაღლეიტ ქაში ჩაეშვა; ჩაძერა; აძტ (ამშებენ) დთაღლეიტ წყალში (ზღვაში) ჩავიდა; აბანა დთაღლეიტ აბაზანაში შევიდა, აბაზანა მიიღო.

ბ-თალაუ ხოლერა.

ბ-თალაუ ტყავის მოსაქნელი იარაღია: წარმოადგენს მსხვილ ბოძზე წამოცმულ ერთი ზომის ხის დიდ ჯამებს.

ბ-თამასტქა თამასუქი.

ბ-თამწარა (დათამწეიტ) პატიება (აპატია), მიტყეება (მიტყევა); შენდობა (შეუნდო); სათრუმწან, აქტრ უსკრუმბიტ მომიტევეთ, დიდხანს გალოდინეთ; სათრუმწან, უახასკრუტყუბ ახტ მაპატიეთ, შეგაწუხეთ; აცეგმარა რყაიწაზ დათარკუმწეიტ შეცოდება შეუნდვს.

ბ-თამშა საში, თავებთ ერთმანეთზე მიხჯენილი კავებიანი დიდი ჯოხი, რომელზედაც ჩამოკიდებენ ნაღრთ ხორცს.

ბ-თანაქატიტ თუნუქისა.

ბ-თანაქატ თუნუქი.

ბ-თაფლარა (ითარქლეიტ) ეზოში, კიშკარში, საერთოდ შემოკაკებულ ადგილში შემეება (შემოეშვა).

ბ-თაფრა (ითარქიტ) დიდი და მძიმე რამის ჩაგდება (... ჩააგდო).

ბ-თაჟცვარა (დთაჟცვიოიტ, დთაჟცვიეიტ) ჩაფურთხება (შიგ აფურთხებს, ჩააფურთხა).

ბ-თაჟცვართა საფურთხი.

ბ-თაჟიქუწ აფული ან სხვა რაიმე, რასაც ამლეფდენ კაცს დახმარების მიზნით.

ბ-თარა (რითეიტ) 1. მიცემა (მისცა); აშოყურსთეიტ წიგნი მივეცი; 2. გადაცემა (გადასცა); ასალამ სჯბრთ! სალაში გადაეცი ჩემგან 3. ჩაბარება (ჩააბარა); აეკბანმენ რითეიტ გამოცდა ჩააბარა; 4. დაღება (დაუღო); აპალტა აწყა აითოიტ პალტოს სარჩულს უღებს; ახტზა აწყა აითეიტ საბანს შალითა დაუღო.

[ბ-თარს] 1. (ითრუტ, ითან) 1. კარადაში, უჯრაში, კლოფში, ტომარაში, ჯიბეში, და მისთანებში: დება (... დევს, ... იღო); აფარა აფარათრა ითრუტ ფული საფულეში დევს; აშებლა ააწიბ ითრუტ ფქვილი ტომარაში; 2. შენობაში, დაწესებულებაში, შემოკავებულში, შემოხლულულში, წყალში: ყოფნა (არის, იყოფება; იყო), არსებობა (არსებობს, იარსება); იცტ ამხტ ჰთან, ჰარამირნ გუშინ ყანაში ვიყავით, გმარგლიდით; ჰახუტქუთ ზეგჯ აშეკრლ ითრუტ ყველა ჩენი ბავში სკოლაში სწავლობს; აბრი აჯნტ სთრუტ ამ სახლში ვღაგარ, ვცხოვრობ; ამაწუცობ მკეანა აუსპიართა ითრუტ, ლასტ ითწუეიტ მოსამსახურეები ჯერ დაწესებულებაში არიან, მალე გამოვლენ; აპიტს ამძერხს ითრუტ ხბო ეზოში; ახაშცობ ბრახუ რგმანჯ აფსთბ ითრუტ მწყმეებს საქონელი ხეობაში ჰყავთ; აფსტძ აძტ ითრუტ თევი წყალში ცხოვრობს.

[ბ-თარს] 2. (დითრუტ, დითან) ასას დეითრუტ სტუმარი ჰყავს; ეხს იუთაღაზ? წუხელ ვინ გყავდა სტუმრად? უხთაღაზ? ვისთან იყავი სტუმრად?

ბ-თარბარს (ითაირბეიტ) ჩაშრობა (ჩააშრო); ამოშრობა (ამოაშრო); აქუბბ ითან აძტ რშუთ, აბჟაარაყენდა ითაირბეიტ ქებაში წყალი ადულა და ნახევრამდე ჩააშრო; ასოეეტ ამჩრა აბანარაქუა რაცვანტ ითანარბეიტ საბჟოთა ხელისუფლებამ ბევრი ჰაობი ამოაშრო.

ბ-თარბგარს (ითაირბგეიტ) ჩანგრევა (ჩანგრია), ჩამტრევა (ჩამმტრია); აცვა თაირბგეიტ ხიდი ჩანგრია, ჩამმტრია.

ბ-თარტტარს (ითაირტტეიტ) ჩახარშვა (ჩახარშა), ჩამქვლევა (ჩამმქვლევა); აქუბც

იჟიჟს, იჟიჟს ითაირტტეიტ ხორცი ხარშა, ხარშა და ჩახარშა, ჩაამქველეა.

ა-თარფარბ (ითაირფეიტ) 1. წამოგება (წამოაგო); აჟი-ჟშია ახუქტ ახტ ღთანარფეიტ მარქენალმა ძროხამ ბაჟეში თაჟზე (ე. ი. რქებზე) წამოიგო; 2. წამოხურვა (წამოიხურა); ახტზა სხტ ითასგრფეიტ საბანი თაჟზე წამოიგირე; 3. წამოსხმა (წამოიხსა); აჟუპა რჟიჟა ითაირფეიტ ნაბალი მხარზე წამოიხსა; 4. გადატ. აყოლიება (აიყოლია), ჩათრევა (ჩათრია); ქსუნა ბეჟსკ იხტ ღთაირფეიტ ცუღმა ბიჟმა აიყოლია.

ა-თარყააცრბ (ითაირყააცრტ) ჩაჟყლეტა (ჩაჟყლიტა).

ა-თარშირა (ითაირშიიტ) პატარა ან მსუბუქი რისამე; ჩაგღება (... ჩააგღო); აპიჟწირბ აჟუალტ ითაირშიიტ ღილი კოლოფში ჩააგღო.

ა-თარჩიე ჰე. ეთნ. ერთგვარი თამაში წლისთაჟზე ქეღების ღროს (ცხენოსნები ღეღვენე-ბოღენე ერთ-ერთ ცხენოსანს, რათა გამოეგლიჯათ ხელიღან (ან უნაგირის ქვეშ უკან ამოღებული) წითელი ან ღურჯი მატერია, ან და კიღვე წაერთმიათ მიცვალებულის ახლონათესავი ქალიშვილის მიერ ნაბოძები ქისა, პირსახოცი, ცხვირსახოცი და მისთანები).

ა-თარჩირბ 1. (ითაირჩეიტ, ითაირჩირტ) 1. გაბერვა (ბერავს, გაბერა); აპათა აფსტე თაირჩირტ გულა პერით გაბერა; 2. ღაგუბება (აგუბებს, ღააგუბა); აძტ თაირჩირტ წყალი ღააგუბა.

ა-თარჩიგღა შეზნექილი; აფათლტკა აწა თარჩიგღოლუჟ ბოთლის ძირი შეზნექილია.

ა-თარჩიგღარა (ითაირჩიგღაეიტ) ბრტყელი რამის ჩაზნექა (ჩაზნიქა), შეზნექა (შეზნიქა); ალაგბან აწა თაირჩიგღაეიტ ტაშტის ძირი შეზნიქა, ჩაზნიქა.

ა-თარციინ (ითაირციიტ) ღაცლა (ღაცალა), ღაცალიერება (ღაცალიერა); აპათჟმ თარციინტ; ჰური ღაცალე; უანწიცა თარციინტ; შენი ჰიკა ღაცალე; სნაპტ თარციინტ სგზლანტირგზეი? ხელცარიელი როგორ მივიღე?

ა-თარძარბ (ითაირძრიტ, ითაირძეიტ) ჩატევა (ატევეს, ჩატია), ღატევა (ატევეს, ღატია).

ა-თარზარბ (ღთაირზაეიტ) 1. ღაღუბა (ღაღუბა); რეცკარტლა ღთაირზაეიტ უმოწყალო ღაღუბა, 2. გადატ. მოკვლა (მოკვლა); აშიარაცაჟ ჟ-შაბგსთაჟ თაირზაეიტ მონაღირემ მოკვლა ორი შველი.

ა-თარზულარა (ითაირზულაეიტ) გრქელი ან მოგრძო რამის: ჩაზნექა (ჩაზნიქა), ჩაღუნვა (ჩაღუნა); უბრი აყარა ღზხამთან, აჩიგ, ღანანქუტია, აბლა თაირზულაეიტ ისეთი მძიმე იყო, რომ ცხენს, შეჯღა თუ არა, ზურგი ჩაუზნიქა.

ა-თარჯმინ თარჯიმანი.

ა-თასბგრს ატლასი (ქსოვილი), სტაერა.

ა-თასრა (ღთასიტ) 1. ჩარტყმა (ჩარტყა); იფტწა ღთასიტ მას ცხვირში ჩარტყა; 2, ჩაძერომა (ჩაძერა), შეძერომა (შეძერა); აცგუ, აღულანტ ინთასგნ, აში აწანგ იციეიტ კატა განჯინაში შეძერა და ყველი ღაიტაცა, წაიღო.

ა-თატტარბ (ითატტეიტ) ჩახარშვა (ჩახარშა), ჩამქველეა (ჩამქველა); აჟუანტ თატტეიტ ხორცი ჩახარშა.

ა-თატანრთა ჩასაჯღომი.

ა-თაუად თავალი.

თაუადი აამგსთეი თავაღაზნაურობა.

ა-თაუადრა თავაღობა, თავაღიშვილობა.

თაუადღწას თავაღურად, თავაღიშვიღურად.

ა-თაფალარა (ღთაფალაეიტ) ჩახტომა (ჩახტა); აძტ ღთაფალაეიტ წყალში ჩახტა.

ა-თაფსარბ 1. (ითაიფსეიტ) ჩაყრა (ჩაყარა).

ა-თაფსარბ 2. (ითაფსეიტ) ჩაყვნა (ჩაყვედა).

[ა-თაფსარბ 3.] (ითაფსრუჟ, ითაფსან) ფხვიერის მარცვლეულის პატარა საგნების შიგ ყოფნა, ყრა (შიგ ყრია, შიგ ეყარა).

ა-თაფჩარბ (ითაფჩირტ) ჩატყღომა (ჩატყდა), ჩამტერევა (ჩამტერა); ატკა თაფჩირტ ხიღი ჩატყდა, ჩამტერა.

ა-თაფწარბ (ითაფწიეიტ) ჩამტერევა (ჩამტერია), ჩაღუნვა (ჩაღუნა); იეაწარა-ქუა თაფტიწიეიტ გვერდში ჩაუმტერია, ჩაულუნა; იქაგში თაფტიწიეიტ ცხვირპირი ჩაუმტერია, ჩაულუნა.

- ა-თანფერა (ითანფერიტ) ჩადრმავებულ რამეში ჩაფრენა (ჩადრმავებულ რამეში ჩაფრინდა).
- ა-თაყარა (დთაყაიტი) ჩაძახება (ჩასძახა); აპათეშ დთაყაიტი ქვევრს ჩასძახა.
- ა-თაყუთქვარა ღრანტე, ღირღალი, ოკრო-ბოკრო, ოღრო-ჩოღრო.
- ა-თაყუა-თასრა ღრანტე, ოკრო-ბოკრო, ოღრო-ჩოღრო.
- ა-თაშმირ (დთაშმირტი) ჩავლობა (ჩაიფლო); ითუპა დთაშმუქ დნტყუოიტი ნახადში გახვეული დადის.
- ა-თაშაშირა (ითაიშაშირტი) შემოწვნა (შემოწნა); ითაშაშაუ ადუათლტკა შემოწნული ბოთლი; ადუათლტკა ათაშაშირა ბოთლის შემოწვნა.
- ა-თაშირან (ითაშირიტი) 1. მყირე ან მსუ-ბუქი რისამე ჩაყარდნა (... ვარდება, ... ჩავარდა); აბლდგ აწეიჯუ ითაშირიტი ფოთლი ვაში ჩაყარდა; 2. ჩასელა (ჩაყიდა); აშრა თაშირიტი მზე ჩადის.
- ა-თაჩრან (ითაჩრტი) წყლის, კვამლის... დაგუ-ბება (წყალი პერი, კვამლი... დაგუბდა);
- ა-თაჩგლარა ჩაზნექილობა.
- ა-თაჩგლარა (ითაჩგლარიტი) ბრტყელი რამის; ჩაზნექა (ჩაიზნიქა); ალაგმან ახაპი დუ აქუქან ითაჩგლარიტი ტაშტს დიდი ქვა დაყა და ჩაიზნიქა.
- ა-თაცა 1. რძალი; 2. ბატარძალი.
- ა-თაცაგარანშია მაყრული.
- ა-თაცაგაცის მრ. (მხ. ათაცაგაჯუ).
- ა-თაცაგაჯუ (მრ. ათაცაგაცის) მაყარი.
- ა-თაცალარა (ითაიციკალიტი) 1. შერეკვა (შერეკა), შეღალვა (შეღალა); აჩგ ამძერხან ითაიციკალიტი ცხენი ეზოში შერეკა; 2. შიგ შეგდება (შიგ შეგადო); ალაქუთ აცტლ აწლა გუპვარა ითარციკალიტი ძალღებმა კვერნა ხის ფულეროში შეგადეს.
- ა-თაცირან (ითაციირტი) დაყლა (დაიყალა), დაყალიერება (დაყალიერიდა); აუათან თაციირტი ოთახი დაიყალა; 2. (დთაციირტი) გადატ. მოყლა (მოიყალა); მოყლილობა; უთაციუმმა? მოყლილი ხარ?
- ა-თაციგ 1. ცარიელი; თავისუფალი; ათგფ თაციგ ცარიელი, თავისუფალი ადგილი;

- აწიცი თაციგ ცარიელი ვიქა; 2. მოყლილი, თავისუფალი; ეხმან სთაციუმ ღღეს მოყლილი, თავისუფალი ვარ.
- ა-თაციგხა მოყლა; ათაციგხა სგმამ მოყლა არა მატეს; შდრ. ახთაციგხა.
- ა-თაძარან (ითაძირტი, ითაძერიტი) ჩატევა (ეტიევა, ჩაეტია), დატიევა (ეტიევა, დაეტია); აშიგნდტყუარა ითაძერიტი სკიერში არ ჩაეტია.
- ა-თაძანრა (ითაიძახეიტი, ითაიძახიტი) ჩაყერვა (შიგ აყერებს, ჩააყერა).
- ა-თაწარან 1. (ითაიწერიტი) 1. ჩადება (ჩადლო); უჯგება ითაწან! ჯიბაში ჩაიღე! 2. ჩაღაგება (ჩაღაღაგა), ჩაწყობა (ჩააწყო!); აშოყუთარან არწანგა მათაიხუქუთ თანიწერიტი ჩანთაში სასწავლო ნიეთები ჩაღაღაგა, ჩააწყო; 3. ჩაყოფა (ჩაყო); იჯგება, რქუა ინაპტ თანიწერიტი ჯიბეში, უბეში ხელი ჩაიყო; 4. შეყვანა (შეიყვანა); რქკუნ, იფა აშეკარლ დთანიწერიტი თავისი ვაიშვილი სკოლაში შეიყვანა.
- ა-თაწართა ჩასადები ადგილი.
- ა-თაქკუმი მუშტი, მჯილი; თაქკუმლა დირსიტი მუშტი ჩარტყა; ათაქკუთ დაირგაეიტი მუშტით მიბეგვა, დაბეგვა; თაქკუმლა ანსრა კრივი, მუშტიკრივი; თაქკუმლა იგრიტი მუშტით, ძალით მიაქეს.
- ა-თახარან (დთახარიტი) 1. ჩარჩენა (ჩარჩა); შგლა ფეტე ააწიან ითახარიტი ცოტა ფქვილი ტომარაში ჩარჩა; 2. გადატ. დაღუგვა (დაიღუგა); რკტპარტლა დთახარიტი საყოფად დაიღუგა.
- ა-თახუნლარა (ითახუნალიტი) მოგრძო ან გრძელი რამის ჩაზნექა (ჩაიზნიქა), ჩადუნვა ჩაიღუნა; აჩგ, აიღარა მცხუ ანაქტორწა, აბლა თახუნალიტი შედმეტი ტვირთისაგან ცხენის ზურგი ჩაიზნიქა.
- თახწანს მეგობრულად.
- [ა-თახარან] (ითახარან) 1. ნდომა (უნდა, უნდოდა); იშგშითახუ იყაშიწან როგორც გინდათ. ისე მოიქევით; რითახუ ყაიწრიტი რაც უნდა, იმას შერება; სცარ სთახარან წასვლა მინდა; 2. წადილი (სწადია, ეწადა); სურვილი (სურს, სურდა); არრ უარგდგ იუღტრუაწარ სთახარან მსურს

- რომ ეს შენც იყოღ: არბ მცბნარც სთა-
ხტუბ შწაღია, რომ ეს ტყული გაბოღგეს.
- ა-თახხარაბ (ითახტუბ, ითახხბბბბბ) ნღობა,
ბონღობბბ (უნღა, ბონღღა); აცარაბ ითახ-
ხბბბბ წასღლა ბონღღა; ბონწაღინღბა (სწა-
ღია, ბონწაღინღა), ბონსურღვბა (სურს, ბონსურღვა);
უბარაბ ითახტუბ შენი ნახვა სურს.
- ა-თახტ ბეგობარი.
- ა-თახჯჰა ჩაბერბბული ქალი. გაუთბობრად ღარ-
ჩბჩილი ქალი; შ დ რ. ათჯჰჰა.
- ა-თახჰარა (ღთახჰაბბ) ჩაბარღნა (ჩაბარღა);
ჩაბარღნბილი აღგბილი.
- ა-თახჰბაღა ბობხუცი, ბობხუცბბბული, ბებბერი
ბერი კაცი, ხნბერი.
- ა-თახჰბაღაღი ბებრუყანა, ბებრუყა.
- ა-თახჰბაღარა ბებრობა.
- თახჰბბბბაწას ბებბრიბობ, ბებრულად.
- ა-თბაა ფართო. გაწბერი; ბმჰა თბაა ფართო
გჰა; აწბთ აგბბ თბბბბბუბ ჩბთს ფართო განბ
აქეს; აბბბბბბბ თბაა ფართო ეზო; აწბბ,
თბბბბბუბ კაბა განბერი; აუბათბბ თბბა
ფართო ბთახბ.
- ა-თბბბბბბბბბბ ხაღვბთობა; აუბათბბ აქბ
ითბბბბბბბბბბბბბბ ბთახხბი ხაღვბთობბა.
- ა-თბბბბა განბ, სბგანბ; ჰ-ბბბბბბბბბბბბბბა,
ბრი ბებბრი განბ, სბგანბ; ათბბბბბბბა
სბგანბთ, განბთ, სბგანბწე.
- ა-თბბბბბბბ (ითბბბბბბბბ) გაგანბერიბა (გა-
განბერიღა), გაფართობბა, (გაფართობღა)
- ა-თბბბბ (ითბბბბ) შრობა, გამობშრობა
(გამობშრა); სჰბუბ თბბბბბ ბბრი გამობ-
ბბბბა.
- ა-თბბბ (ითბბბბბბბ) ამობღბა (ამობილო),
ამობყვანა (ამობყვანა); გაყვანა (გაბყვანა);
ბჯბბბა ბთბბბბბბბბ ბბბბბბბბ ამობილო;
ბბბ ბბბბბა ბთბბბბბბბბბბბბბბ ბბბბბბბბბ
ამობყვანა; აწბბ ამბბბბბბბ ბთბბბბბბბბ
ეზობღან გაბყვანა; აწბბბბბბბ ბბბბ ბთბბბბბბბ
ბბბბბბ წყალი ამობილო.
- ა-თბბ 1. ბაბბული: თბბლბა ბბბბბბბბბბ
ბაბბბულით შყრა; 2. ბბბბბბბბბ, ბბბბბა;
ათბბლ ბბბბბბბ ბბბბბბბბბ, ბბბბბა ბბბბა;
ათბბლ ბბბბბბბ ბბბბბბბბბ, ბბბბბა ბბბბ-
ბბბ; ბბბბბ.

- ა-თბბბბბბ სბბბბბბბბ ბბბბბ.
- ა-თბბბბბბ მყარბი, ბერი; შ ბრ. ბბბბბბ, ათბ-
ბბბბ.
- ა-თბბბბბბ ბბბბბ; შ ბრ. 2. აქბბბბბბბბა.
- ა-თბბბბ 1. ბასბა; ბესბბბბ აბბბბ ბასბა
ნემსბ.
- ა-თბბბბ 2. სურა; შ ბრ აბბბბბბ.
- ა-თბბბბბბბბ ბბბბბბბბბ.
- ა-თბბბბ 1- (ბთბბბბბბბ, ბთბბბბ) გაგზაუნა
(გზაუნბს, გაგზაუნა); აფბბრა ბბბბბბბბ
ფული გაუგზაუნბ.
- ა-თბბბბ 2. (ბთბბბბბბბ, ბთბბბბ) გაყბღა
(ყბბბს, გაყბღა); აწბბ ბბბუ ბბბბბბა. ბთბბბბ
ცხბნი კარგ ფასად გაყბღა; ბბბუ ბბბბბბბა
ბბბბბბბბბბბ ბაფბღ ყბბბბ.
- ა-თბბბბ ბასაყბღ; აზბბბ ბბბბბბბბბ სახბბ
გასაყბღბა.
- ა-თბბბბ გაყბბბბბბ.
- ა-თბბბბ (ბბბბბბბბბ) ფასბს აღვბა (ფა-
სბ ბბბ); — ბბბბბბბბ — ბსბბბბბ; ჰაყბა
ბბბბბბბბბ? გაყბღა? — გაყბბბ; რაბბბბბ ბბბ?
სწბბ ბბბუ ბბბბ ბბბბბბბბბბბ ბბბს ცხბნბბ
კარბი ფასბ ბბბბ.
- ა-თბბბბბ ბბბბ; თბბბბა ბბბბბ, ბბბბ ბბბ-
წბკბა, სშბბბბბბბბბ ბბბ ბბბბბბ. რბბ
ეს ბრ ბბბბბბბბბ ბსუ ბრ ბბბბბბბბბ;
სუნბბბბბბბ ბსბბბბბბბბ (ბბბბბბბბბბ
ბბბ ბბბბბბბბბ) ბბბბბბ ბბბბბბბბ.
- ა-თბბბბბბბ ბსბბბბბ; შ ბრ. ბბბბბბბ, ბბბბ-
ბბბბ.
- ა-თბბბბბბბბ ბსბბბბბბბ, სბბბბბბბბ; ბბბ-
ბბბბბბბ ბბბბბბბბბბბ ბსბბბბბბბ ბბ-
ბბბბბბბბბბ.
- ა-თბბბბბბბბბბ ბსბბბბბბბბბბ.
- ა-ბბბბ ბბბბ (ბბბბბბბბბ) ბბბბბ ბბბბ
ბბბბ ბბბბ ბბბბ.
- ა-ბბბბბბბბბბ (ბბბბბბბბბბბ) ბბბ-
წბრა (ბბბბბბბ); ბბბბბბ ბბბბბ ბბბბ
ბბბბბბბბბ.
- ა-ბბბბბ (ბბბბბბბბ) ბბბბბბ (ბბბბბბ),
ბბბბბბ (ბბბბბბბ); ბბბბბბ ბბბბბ
ბბბბბბბბბბ.
- ა-ბბბბბ (ბბბბბბბ) ბბბბბბ (ბბბბბბ),
ბბბბბბ (ბბბბბბ); ბბბბბბ ბბბბბ
ბბბბბბბბბბ.
- ა-ბბბბბ (ბბბბბბ) ბბბბბბ (ბბბბბბ),
ბბბბბბ (ბბბბბბ); ბბბბბბ ბბბბბ
ბბბბბბბბბბ.
- ა-ბბბბბ 1. ბაბბული: ბბბბბბ ბბბბბბბბ
ბაბბბულით შყრა; 2. ბბბბბბბბ, ბბბბბა;
ბბბბბ ბბბბბბბ ბბბბბბბბ, ბბბბბა ბბბბა;
ბბბბბ ბბბბბბბ ბბბბბბბბ, ბბბბბა ბბბბ-
ბბბ; ბბბბბ.
- ა-ბბბბბ ბბბბბ, ბბბბბბ (ბბბბბბ).

ა-თტარაბ (ითტიტოიტი, ითტიტეიტი) ამო-
ხაბუა (ხაბაეს, ამოხაბა), ამოჩამჩეა (ჩამჩაეს,
ამოჩამჩა)

ა-თტინა (ითტოიუეიტი, ითტინტი) ნერბეა,
დანერბეა (ინერბეა, დანიერბა).

ა-თუან კერი.

ა-თუბარ ძეხვი, კუბატი.

ა-თუშბელ ბოთე, რეგენი, ჩერჩეტი, ტუტუცი,
შტერი.

ა-თურკმენ თურკმენი.

თურკმენტოგლა თურკმენეთი.

თურკმენტოგლატი ასოგეტ სოციბა-
ლისტი რესპუბლიკა თურკმენეთის საბ-
კოთა სოცილისტური რესპუბლიკა.

ა-თუფან კოჭლი; შ დ რ. ატკრკმ.

თუხუ, თუხუ-თუხუ! იხ. თეხ-თეხ!

ა-თუჯ თუჯი.

ა-თუჯარ სოვდაგარი, დიდი ვეპარი.

ა-თფარაბ (ითტიფაბიტი) ამოწდა (ამოიწ-
ვდა), შიშვლება (იშიშვლა), ამოძრობა (იძ-
რო); აბია ათფარაბ მახილის ამოწდა,
შიშვლება; აბია თტიფაბიტი ხმალი იშიშვლა
იძრო, ამოიწდა, ამოიწდა.

ა-თფარაბ 1. (ითტიფტი) ღრძობა, ამოვარდნა
(ამოვარდა); სშაპეტ თფტი ფეხი ამომოვარდა,
ფეხი ვიღრძე.

ა-თფარაბ 2. (ითტიფოიტი, ითტიფეიტი)
კილოების ამოხვევა (კილოებს ახვევს, კილოები
ამოახვია).

ა-თფერაბ (ითფერტი) ჩადრმავებულ რამი-
დან ამოფრენა (ჩარდრმავებულ რამიდან ამოფ-
რინდა).

თეგყაბ: ილაქეა თეგყაბ ღეყოუბ თვა-
ლებდაქელებილია, თვალებადმოქარკულელია.

ა-თყმარაბ (ითყეიტი) გავარდნა მაგალითად,
თოფისა (გავარდა); აბზარბზან თყეიტი
ზარბზანი გავარდა; აშინქე თემყეიტი
თოფი არ გავარდა; (გ ა დ ა ტ.) ღეყმანგ
ღეტიტი გავარდა ღეფიდა; სტეჟეა თყეიტი
იხ. აეიხბტრ (1).

ა-თშარაბ (ითტიშიტი) 1. ჩაწეა (ჩაწო); აკა-
ლანმ ამელან ითტიშიტი კალამი მე-
ლანში ჩაწო; 2. ამოსმა (ამოუსვა); აქუბან
ინაბეტ თტიშიტი ქეაბს ხელი ამოუსვა;
3, ამოვლება (ამოვლო); სან ბძძიბიტი აძტ

ითელშიტი ჩემა ღელამ სარეცხი წყალში
ამოვლო.

თშანშაა ჟუჟუნა; ალა თშანშაა თვალე-
ჟუნა.

ა-თშიან ვიწრო; აშუა-თშიან ვიწრო გზა; აძმგუ
თშიან ვიწრო ჩემა; ითშიარუბ ვიწროა.

ა-თშიანრა ვიწრობი; ღეგელ თშიანრაბ
სნანღეგლეიტი ვიწრობს მივლეიტი.

ა-თშიანრა (ითშიეიტი) მსუბუქი ან აა-
ტარა რისამე; გამოვარდნა (... გამო-
ვარდა), ... (ამოვარდა); იჯტა აჩაქტ
თშიეიტი ჯიბიდან ჯიბის დანა გამოვარდა,
ამოვარდა.

ა-თშიახარა (ითშიახეიტი) ღევიწროება (ღე-
ვიწროება); აქუმეფტ, ანტრუძძიბა, ითშია-
ხეიტი ჩონა, რომ გარეცხეს, ღევიწროება,

ა-თცარაბ (ითტიციეიტი) 1. გარიცხვა (გარიცხა),
გამოგლება (გამოგდო), დათხოვნა (დაითხოვა);
აშეკარლ ღეტირციეიტი სკოლიდან გარიც-
ხეს, გამოგდეს, დაითხოვეს; 2. გამორეკა
(ერეკება, გარეკა); ამძერბან პრახუ ტყბ
ეზოდან საქონელი გარეკე, გადარეკე!

ა-თძტ კეღელი.

ა-თძტ-გაწეთ კეღლის გაწეთი.

ა-თხაჯრა (ღეტხანჯტი) განცხრომა, დატა
ბონა (დატება).

ა-თგ ვერი.

ა-თგთენ თამბაქო; შ დ რ. ათათენ.

ა-თგთენთრა სათუთუნე, თუთუნის კოლოფი.

ა-თგთენთეგვა ჩიხუხი, ყალიონი.

ა-თგთენყაწარა მეთამბაქოობა.

ა-თგთენყაწაჯუ მეთამბაქოე.

ა-თგმჭარა იხ. აბეტეცა, ანტემცა.

თენჩ მშვიდად, წყნარად; თენჩ ღეტირუბ
წყნარად, მშვიდად ზის; თენჩ ეილგეიტი
მშვიდობიანად, წყნარად ღარიგდენ, დაბო-
ლავეს; უმცეცაქეკეა, თენჩ უნტეყუა აურ-
ქარებლად, მშვიდად, წყნარად იარე; თენჩ
სტეყაზარ სთახუბ, ახან სირგტლომ მშვი-
დობიანად მინდა ეყო, მაგრამ არ მაყე-
ნებს.

ა-თენჩ მშვიდი, წყნარი, უწყინარი, მშვიდო-
ბიანი; ახუქ-თენჩ წყნარი ბაეშვი; იყაწშა
თენჩრუბ მშვიდი ხასიათისაა, მშვიდი ხასია-
თისა არის; უნჯ თენჩქ ირუბ უწყინარი
აკაია.

ა-თენჩრა 1. სიშვიდე, სიწყნარე; მუდროება; ჰარა ჰქვამს თახტმკუა თენჩრაოუპ ჩვენთან სრული სიწყნარეა; ათენჩრა ეი-ლანშიდგვანი სიწყნარეს ნუ დარღვევთ 2. მშვიდობიანობა; ჰარა ჰთენჩრა ზუხარ ასოვეტ ბრი ასოვეტ ჭლოტი ჰამოუპ ჩვენი მშვიდობიანობის დამცველი საბჭოთა არმია და საბჭოთა ფლოტია.

ა-თენჩხარა (დთენჩხაეიტი) დამშვიდება (დამშვიდება), დაწყნარება (დაწყნარება).

ა-თენხან ახლო ნათესავი, ჰირისუფალი.

ა-თენხანდა უპატრონო, უჰირისუფლო.

ა-თენხანდარა უპატრონობა, უჰირისუფლობა.

ა-თენხარან 1. ჰირისუფლობა; ათენხარან იზტიუტი ჰირისუფლობა გაუწია.

ა-თენხარან 2. (დტითენხაეიტი) დარჩენა (დარჩა); აჩიჭ ფსტრ აღიჭ ათენხარიტი, აუაჯ ღფსტრ იბჟია ითენხარიტი (ა ნ დ ა ზ ა) ცხენი მოკვდეს, მინდორი დარჩება, კაცი მოკვდეს,—მისგან სიტყვა დარჩება; ბირკუჰა, უაჯ დტითენხაეიტი საყოდას არაინ დარჩენია.

ა-თეჟრა (ითირეჟეიტი, ითირეიტი) 1. გამოშვება (უშვებს, გამოუშვა); ბრახუ თირეიტი საქონელი გამოუშვა; 2. გამოცემა (სცემს, გამოსცა), გამოშვება (უშვებს, გამოუშვა), გამოქვეყნება (აქვეყნებს, გამოაქვეყნა); აგანთ ათეჟრა გაუთის გამოცემა; აშიყუქუა რთეჟრა წიგნების გამოცემა, გამოშვება; აჯაკუნქუა რთეჟრა კანონების გამოცემა, გამოქვეყნება.

ა-თეჟრატი (წიგნი) საგამოცემლო.

ა-თეჟრათა (წიგნი) გამოცემლობა.

ა-თეჟრჯ (წიგნი) გამოცემელი.

ა-თეჟრას გვიმრა; შდრ. ბრას.

ა-თეჟრასრან გვიმრიანი ადგილი, შდრ. ბრასრა.

ა-თეჟრჟარან (ითირეჟეიტი) ღრმობა (იღრმო); სშაბტ თსჯრეჟეიტი ფეხი ვიღრმე.

ა-თეჟრქუა (მრ. ათეჟრქუცია) თურქი.

თეჟრქუტიღლა თურქეთი.

ა-თეჟრქუშა თურქული, თურქული ენა; თერქუშეილა თურქულად.

ა-თეჟრჟარან (ითირეჟეიტი) სროლა, გასროლა (გაისროლა); აშიაქა ათეჟრჟარან თოფის სროლა; აბზარბზან თდჯრჟარეტი ზარბაზანს ისერიან.

ა-თერშარან (ითირშარიტი, ითირშაეიტი)

1. გამოვლება (ავლებს, გამოავლო), გამოდან-ლალება (აღანლალებს, გამოაღანლადა); იქეჟ აძტ თირშარიტი ბირს წყლით იღანლალებს, ბირში წყალს ივლებს; აჩუნან აძტ თირ-შაეიტი თუჯის ქებას წყალი გამოავლო;

2. აკალაეი ათერშარან (აკალაეი თირშარიტი, აკალაეი თირშაეიტი) კალვა, მოკალვა (კალავს, მოკალა); აქუბ აკალაეი თირშაეიტი სპილენძის ქვაბი მოკალა.

ა-თერშეიშარან (ითერშეიშაეიტი) გამობერტყვა (გამობერტყვა); აფანრაქუა სჯგბა ითსჯ-რშეიშაეიტი ფულეხი ჯიბიდან ამოგებტყე.

ა-თესრა (დთესიტი) ჩადრმავებულ რამეში გავლა (... გავიდა); აქუნრა დთესიტი დეღეში გავიდა; აფსთან დთესიტი ხევი გაიარა, ხეში გავიდა.

ა-თეფ 1. (სიეცეცე) ადგილი; ალაგი; არი ათეფ ნბართას იბზროუპ ეს ადგილი საცხოვრებლად, დასასახლებლად კარგია; აშიყუ იარა ათეფ აყნტ რქუწა! წიგნი თავის ადგილას დადევს იახბათეფუ ირგულ თავის ადგილზე დადგის დოუსტ რთეჟქუა რქეჟ იტიეიტი ყველა თავთავის ადგილას დასხდა; 2. სამსახური; თანამდებობა; თეფდა დტყან უსამსახუროდ იყო; ათეფ დუ ბმოუპ დიდი ადგილი, თანამდებობა; უბირავს; 3. გადატ. საშველი; თეფ სტითომე: აკინრ ახა უაალბროუპ ჰია, სეიკირტი საშველს არ მამლევს, არ მაყენებს: კინოში უნდა წამოხვიდყო.

ა-თეფ 2. კარავი; ახაჩა ათეფ დტწოუპ მწეხესი კარავშია.

ა-თეფარა (დთეფეიტი) ამოხტომა (ამოხტა).

ა-თეფ აქუწარა (ათეფ რქუიწეიტი) მოგვარება (მოაგვარა); არი ატს ათეფ რქუწა! ეს საქმე მოაგვარე!

ა-თეფკრმ (ათეფანტი კომიტიტი) ადგილ-კომი (ადგილობრივი კომიტეტი).

ა-თეფჰან (მრ. ათეფჰანცია) ქალიშვილი. გასათხოვარი ქალიშვილი, ქალწული.

ა-თეფჰა-ტიანხა ჩაბერებული ქალი, გაუთხოვრად დარჩენილი ქალი, შინაბერა; შდრ. ათეჟჰა.

ა-თელა ყორი.

ა-თვლადღაარს (ითვლადღააირტ) ამოფხეკა (ამოფხეკა).

ა-თვშიშარს 1. (ითვშიშოიოიტ, ითვშიშეიიტ) სიღრმიდან, ღრუდან, ქურჭლიდან და მისთანებრიდან: სუნის ამოსვლა (... სუნი ამოდის, ... სუნი ამოვიდა); აშუშა აღუხა ფუკ თვშიშოიოიტ ბუჭტულადან სუნამოს სუნი ამოდის; აქარა აწუკ ბაფის თვშიშოიოიტ თხრილიდან ცუდი სუნი ამოდის.

ა-თვშიშარს 2. (ითვშიშირიტ, ითვშიშეიტ) ბევრი მსუბუქი ან პატარა რისამე; ამოვარდნა (... ვარდება, ... ამოვარდა) ამოცვენა, გამოცვენა (... ცვივა, ... ამოცვივდა, გამოცვივდა); იფარათარა აფარა ქუარუკ თვშიშეიტ მისი საფულადან ხურდა ფული ამოცვივდა.

ა-თვძტფ კარმიდამო.

ა-თვძთაარა (ითვძთააირტ) ამორეცხვა (ამორეცხა), გამორეცხვა (გამორეცხა); აწოცა ათვძთაარა ჭიქის გამორეცხვა.

ა-თვწრა (დთვწიტ) 1. რაიმე სიღრმიდან ან წყლიდან ამოსვლა, გამოსვლა (... ამოვიდა, გამოვიდა); აწეიჯ დთვწიტ ჭიდან ამოვიდა; 2. გამოსვლა (გამოვიდა); აშეყუ თვწიტ წიგნი გამოვიდა; ამაწურს ითვწიტ სამსახურიდან გამოვიდნენ; 3. თავის მიწებება (თავი მიანება); აშეკრლ დთვწიტ სკოლას თავი მიანება.

თ

ა-თთა 1. თივა; ათთა ააირპიუეიტ თივას აბრუნებს.

ა-თთა, 2. ათთა-წლა ცაცხვი.

ა-თთა 3. ჩირქი, ბალღამი, ბაყლი.

ა-თთათარა (ითთათოიოიტ, ითთათეიიტ) (სიმინდის, ლობოს) ბეგვა (ბეგვავს, დაბეგვა); აფშა, აყუდ რთთათოიოიტ სიმინდს, ლობოსს ბეგვავენ.

ა-თთარა (ითთირიტ, ითთეიტ) 1. (ცხმიეულის ან ლითონის) დნობა (დნება, დადნა); აშეშას თირიტ ქონი დნება; 2. გადატოვლის გამოღენა; ეხმაკ აშორუარა ბააფსუბ, აშეცა აკოუეიტ, სთიანგ სკრიტ დღეს საშინელი სიციხე, ცეცხლი ეკიდება, ოფლში ვიწურები.

[ა-თთარა] (ითთოლუბ, ითთიან) შეფერება (შეფერის, შეფერებოდა); არი უარს იუბთთიანგს შენ არ შეგეფერება, არ გეკადრება.

ა-თთართ სათიბი მდელო.

თხს! თხს-თხს! აყხა შდრ. თხსუ-თხსუ!

ა-თხსარა (დთხსოიტ, დთხსეიიტ) ჩიჩქნა (ჩიჩქნის, ჩიჩქნა); იფტნწა, ილგმპა დთხსოიტ ყურს, ცხვირს იჩიჩქნის; იჯგბა დთხსოიტ ჯიბეში ხელს იყოფს; სგუ დთხსოიტ გულში დარდად მყვება, მრჩება.

ა-თხსრა (ითეხსეიიტ, ათეხსეიტ) 1. ამოღება (შეგნიდან იღებს, ამოიღო); იყსმა თეხსეიტ ხანჯალი ამოიღო. 2. გადაღება (იღებს, გადაიღო); ასახმა ათეხსრა სურათის გადაღება; იჯგბა იპატრრთ თეხსეიტ თავის ამხანავს სურათი გადაუღო; სპატრრთ თეხსეიუან სურათს მიღებდა.

ა-თვჯჯაარს (ითვჯჯააუეიტ, ითვჯჯააბიტ) რისიმე შეგნიდან ეღვარება (... ეღვარებს, ... (გა)იღვარა); რლაქუა თვჯჯააუეიტ თვალები უღვარავს.

ა-თვჯჰნ ჩაბერებული ქალი, გაუთხოვრად დარჩენილი ქალი; შდრ. ათუჰვაბ-ტიახმა.

ა-თვჰთერი: აშეპქა ათვჰთერი თოფის ბუღე.

ა-თვჯრა სორო, ბუნავი.

ა-თვჯრრს (ითვჯრრტ) დიდი რისამე გამოვარდნა (... გამოვარდა); გადმოყრა, გადმოცვენა (ვადმოცვივდა); აკარპტე აკალბთ ითვჯრრტ სახამთრო კალათად გადმოვარდა; იკეტტიქუა თვჯრრტ ნაწლავები გადმოუცვივდა.

ა-თთარხრს (ათთა ირხსეიტ, ათთა ირხირტ) თივა, მოთივა (თივავს, მოთივა). ცელვა, მოცელვა (ცელავს, მოცელა).

ა-თთარხგვა სათიბი (იარალი); ათთარხგვა მაშგნა სათიბი მანქანა.

ათთარხგსთა სათიბი (ადგილი).

ა-თთარხვგ მთიბი, მცელავი.

ა-თთასრა (ითთასიტ) დაჩირქება (დაჩირქადა). დაჩირქიანება (დაჩირქიანდა), დაწულულება (დაწულულდა), დაბალღამება (დაბალღამდა). მუწუის დაწვიება (მუწუი დაწვიდა).

ა-თთაყუა ხორომი, თივის ზენი.

ა-თთაშარა (ითთაიოშოიტ, ითთაიოშეიტ) კადრება (კადრულობს, იკადრა); (კადრებს, აკადრა); ილბთაიპშო ეგვა ჰამამ, ახა... თქვენი საკადრისი არაფერი გვაქვს, მაგრამ...; ისუზუთთაშომ ვერ კადრებს; ულბთაილშომ (ქალი) არ კადრულობს.

ა-თიარა (ითიუერტი, ითიარტი) გასება (ივ-სება, გაისო); ამძერხან აუა რგლა ითიარტი ეზო ხალხით გაისო; აძათუან ჳგლა ითიარტი ქვეერი ღვინით აისო; აძათუან ჰეიარტიუა ჳგლა ითიარტი ქვეერი ღვინით თავამდე საესეა, გაიიხინებულია.

ა-თიარა შელოცვა.

ა-თიარა (დართიარტი, დართიარტი) ბერვა, შებერვა, დაბერვა (უბერავს; შეუბერა, დაუბერა).

ამცა უნთიარა! ცეხლს შეუბერე უნთი-არაანე რრცი შეუბერე და ჩაქერე!

ა-თიარ 1. საესე; აძათუან თიარტი ქვეერი საესეა;

2. გადატ. მაძლარი; თიარტი მლაშრ ზეი-ბადტრუამ (ან დახა) „მაძლარი და მშიერი ერთმანეთს ვერ სცნობენ“, მაძლარს მშიერიც მაძლარი ეგონაო.

ა-თიარტუ ხის ნიარაბი ნავის ასაღები.

ი

-ი და; სარტი უარტი მე და შენ.

ის ან; ის სარა, ის უარა ან მე, ან შენ.

ა-იან საალნე, ტვირთი; აჩადან აია დუ შთანხუეტი ვირს დიდი ტვირთის აწევა შეუძლია; აჩადან აიან აქურწეტი ვირს საალნე, ტვირთი აქიდეს; შ დ რ. აიარა 1.

იანქურწიანე გარშემო, ირგვლივ; იანშითა იანქურწიანე აგუარა ბითეტი თავის ეზოს ირგვლივ ღობე შემოავლო.

იანშითა ამის (იმის) დრო არ არის.

იარკაძენე მოკლედ. შემოკლებულად; იარკა-ძენე იპან! მოკლედ თქვი; იარკაძენე იაპირარ მოკლედ რომ ვთქვათ; იაპან იარკაძენე უფრო მოკლედ.

იარლასნე 1. ნაქარევედ, თათარიანად; იარლასნე იყაწრუბ ნაქარევედ, თათარიანად არის გაკეთებული; 2. სასწრაფოდ, საჩქაროდ, სწრაფად, ჩქარა, ხელად; იარლასნე იყაწრუბ სასწრაფოდ (საჩქაროდ, სწრაფად, ჩქარა) უნდა გაკეთდეს.

იარგან იხ. ეგან.

იარკუნ (იარა იარკუნ) ის (მაშაკაცი) იყო.

იარლხუ ამორჩეული, არჩეული; დეპუტატს იარლხუ დეპუტატად არჩეული.

იანამთან ჳ თავის დროზე; იანამთან დაბტი თავის დროზე მოვიდა.

იანამთანმე უდროოდ, უდროოდ დროს.

იანამთრუ თავის დროზე; იანამთრუ უბინდაზ თავის დროზე მოსულიყავი; იხ. ენამთრუ.

იანარ იანვარი; შ დ რ. იანვარ.

იანვარ იანვარი; იანვარ-მზა იანვრის თვე.

იარუი ძველი, დაძველებული, ბებერი, დაბერებული.

იარა ის (მაშაკაცი; რაღაც).

იარა 1. საალნე (ტვირთი); ჩი-იარა აბან აარგინ ერთი ცხენის საალნე ფართალი მოქონდათ; შ დ რ. აიან.

ა-იარა 2. ქვეშაგები; შ დ რ. აცეარათ.

იარანე ერთამად, უცებ; იარანე დუაგელტ ერთამად, უცებ ადგა; შ დ რ. იარანე, იერანე.

იარა უს 1. ისევ ისევ; აჩემანაუ იარა უს დეყოლუ ავადყოფი ისევ ისევ არის; 2. ამა-სობში; ჯარს სცარტუ სტყან, სტყარ-ხირს, იარა უს სუგა დაბტი სადღაც წასასვლელად ვეშადებოდი; ამასობაში ჩემი ამხანაგი მოვიდა; 3. ამ ყოფაში; აქარამთა დეჩემანაუგან, ხუართა იმრუტი; იარა უს დეგდესტი დიდხანს იავადყოფა, არაფერი ეშველა; ამ ყოფაში კიდევაც გარდაიცვალა.

იარა-იარა: უი აუს ატი იარა-იარა აკმე სუდტრამ იმ საქმის სრულებით არაფერი ვიცი.

იარუ იხ. იარუბ.

იარა 1. სწორად; ამუა იარა იარუბ გუა სწორადაა გაყვანილი; 2. მართალი; მართლა; იარა იარუბ იარუბი მართალს ამბობ; იარა იარუბი? მართალს ამბობ? იარა იარუბი? მართლა?

იარტი გუშინდელი; შ დ რ. ეტიარ.

იარუბა გუშინდამ; შ დ რ. ეტიარა.

იარტი გუშინ; შ დ რ. ეტიარ.

იარტიარა მთელი გუშინდელი დღე; შ დ რ. ეტიარა.

იარს წუხელ, წუხელის; შ დ რ. ებან.

იარტიარა მთელი წუხანდელი დამე; შ დ რ. ებანტიარა.

იახატორ წუხანდელი; იახატორ აწხ წუხან-
დელი ღამე; შ დ რ. ეხატორ.

იახანწიყა ამაღამე; შ დ რ. ეხანწიყა.

იახან ღღეს; იახან-შეე ღღეს დილით; იახან
ინარკნტ ღღელიდან; შ დ რ. ეხან.

იახანკუწაალაკა სადაც არ უნდა იყოს.

იახანკუ: იახანკუ ზღტრხაუადა, ბეკე
გატიტ საიდანაც ხმა გაისმა.

იახანტარაკ მთელი ღღეანდელი ღღე; შ დ რ.
ეხანტარაკ.

იახანდა ღღეანდლამდე; შ დ რ. ეხანდა.

იახანრნახეს ღღელიდან; შ დ რ. ეხანრნახეს.

იახატორ ღღეანდელი; შ დ რ. ეხატორ.

იახანწიყა ღღესე; შ დ რ. ეხანწიყა.

იაჰ უფრო; არი აშეყ იაჰა სგტ იახუოიტ
ეს წიგნი უფრო მომწონს.

იაჰ-იაჰა უფრო-და უფრო; იაჰ-იაჰა დყუ-
შახონ უფრო და უფრო კვიანდებოდა.

ა-იდელ იდეალი.

ა-იდელიზაცია იდეალიზაცია.

ა-იდელრშმ იდეალიზმი.

ა-იდელია იდეა.

ა-იდელლოგ იდეოლოგია.

ა-იდელლოგია იდეოლოგია;

იჰაკუნდაჩანე უკანონოდ, არაკანონიერად,
უსამართლოდ.

იზბან რატომ; იზბან, იტხზი? რატომ, რა
დაკმართა? იზბან, უტმპაზი? რატომ,
რად არ მოხველი?

იზბან აკუზარ იმიტომ, რომ; ვინაიდან, რად-
გან; იზბან აკუზარ, უარს უყამებტ
იმიტომ, რომ შენ არ იყავი.

იზბანზარ იმიტომ, რომ; ვინაიდან, რადგან.

იზღტრუადა ვინიცობაა, იქნებ; იზღტრუადა
უაწიგმტ დბარ იქნებ, ვინიცობაა ხვალაც
(ჩა)მოვიდეს.

იზღტრხაუადა ვინ იყის; რბგზ ზღტრხაუადა
ვინ იყის, რა დაემართა; დახმტოუ (დაბა-
ტირუ, დაბანდტირუ) ზღტრხაუადა ვინ
იყის, სადაურია; დახმტო-ააზ ზღტრხაუა-
და ვინ იყის, საიდან მოვიდა, ჩამოვიდა.

ითაბტუ 1. მაღლობა; ითაბტუ-ჰია სგტიპი
ჩემგან მაღლობა გააღეცი 2. გამაღობ, გამაღ-

ლობთ; ითაბტუ უახესტტრააზ აზგ მაღ-
ლობ ჩემი დახმარებისათვის; დარადა ითა-
ბტუ დიდი მაღლობა.

ა-რკა ბიბილიო.

იმანშინლაში უხერხულია, მოუხერხებელია, მოუ-
მარჯვებელია; სტიართა მანშინლაში ჩემი
დასაჯლოში ადგილი მოუხერხებელია; სარს
ისპიარ იმანშინლაში მე რომ ვთქვა, უხერ-
ხულია.

რმარიოუ 1. ადვილი; რმარიოუ ტუსუპ ადვი-
ლი საქმეა; 2. იაფი; რმარიოუ ანიხუეიტ
იაფი, იაფიანი იყიდა; ზეხუ მარიოუ
ანიხუეიტ იაფისიანი იყიდა.

იმპტემკუა არც თუ ცოტა, ბევრი; იმპტემკუა
აუს იურტ ცოტა არ იზრომა; იმპტემკუა
იაიგიგეიტ ბევრი მოიტანა, მოიყვანა.

რმარიადოუ 1. სულ ადვილი; რმარიადოუ
აუს სულ ადვილი საქმე; არი აუს მარიად-
ტრუპ ეს საქმე სულ ადვილია; 2. სულ იაფი;
რმარიადოუ ანიხუეიტ სულ იაფი იყიდა;
ზეხუ მარიადტრუ სულ იაფისიანი.

იმშინტკუან უთენია, სისხამ დილით, უთენებ-
ლივ.

ინაგტმ დაუმთავრებელი.

რნაგტოუ დასრულებული.

რნაუაშთახ ზეგისზეგ; შ დ რ. უნაშთახ.

რნაძამ არასრული.

ინაძანტ სრულად, მთლიანად, უკლებლივ;
ინაძანტ აშთარს მთლიანად, უკლებლივ
გადახდა.

ა-ინდუსტტრია ინდუსტტრია; შ დ რ. ააგ-
ლებტრა.

ა-ინდუსტტრიალიზაცია ინდუსტტრიალიზა-
ცია; აინდუსტტრიალიზაცია ატუსახრა
ინდუსტტრიალიზაციის სესხი.

ა-ინდუსტტრიატი ინდუსტტროული.

ინეიფტკტლანე ერთი მეორის მიყოლებით-
ერთიანად.

ინეიწტხნე ვრცლად, ფართოდ.

ა-ინვალრდ ინვალიდი; აჯა ინვალრდ შრო-
მის ინვალიდი; აჯტნჯტოლატიო აინვაშრა
აინვალრდ სამამულო ომის ინვალიდი.

- ა-ინვალრდრა ინვალდობა.
- ა-ინვენტარ ინვენტარი.
- ა-ინსპექტორ ინსპექტორი.
- ა-ინსპექტორრა ინსპექტორობა.
- ა-ინსპექცია ინსპექცია.
- ა-ინსტიტუტ ინსტიტუტი.
- ა-ინსტრუქტაჟო ინსტრუქტაჟი.
- ა-ინსტრუქტორ ინსტრუქტორი.
- ა-ინსტრუქცია ინსტრუქცია.
- ა-ინტელიგიენტ ინტელიგენტი.
- ა-ინტელიგენტრა ინტელიგენტობა.
- ა-ინტელიგიენტცია ინტელიგენცია.
- ა-ინტერვენტ ინტერვენტი.
- ა-ინტერვენცია ინტერვენცია.
- ა-ინტერვიუ ინტერვიუ: ინტერვიუ ადკუ-ლარა ინტერვიუს მიღება; ინტერვიუ ათარა ინტერვიუს მიცემა.
- ა-ინტერნაციონალ 1. „ინტერნაციონალი“ (აგრმნ—ჰიშნი); აინტერნაციონალ აპი-არა ინტერნაციონალის მღერა; 2. ადუნეი ზეგმტიი ტიღლარა (საერთაშორისო გაერთიანება); აკომმუნისტტი აინტერ-ნაციონალ კომუნისტური ინტერნაციონალი.
- ა-ინტერნაციონალრზმ ინტერნაციონალიზმი.
- ა-ინტერნაციონალისტ ინტერნაციონალისტი.
- ირჟუმ (იარა ირჟუმ) ის (მაშ აკაც ი) არის; შ დ რ. იაჟუმ.
- ირჟინგ: რჟინგ დჟჟან ზარხოშად იყო, ნასვამი იყო.
- ირეიცაძრჟ უარესი, უცუღესი, უღახესი, უსაძაგლესი.
- ირეიწაძრჟ უმცირესი.
- ირეიწაძრჟ 1. უფრო დიდი; ირეიწაძრჟ ალხნე ისტო! უფრო დიდი გამოარჩიე და მომეცი 2, უმაღლესი; ირეიწაძრჟ ასო-ვეტ უმაღლესი საბჟო.

- ირლასნე მალე, ჩჟარა; ირლასნე იყაწა!
- მალე, ჩჟარა გააკეთე!
- ირრჟუნგ გრძლად.
- ა-ირხ ის, აჩარაძ.
- ისსანე წერილად; ისსანე აჯარ წერილად წერა.
- ისსაძანე ძალიან წერილად.
- იტატანე რბილად; იაპან იტატანე უფრო რბილად.
- იტატაძანე სულ მთლად რბილად.
- იუნანაშთახა ზეგისზეგ; შ დ რ. უნანაშთახა.
- ა-იუბილტი იუბილე.
- ბ-რჟჟა ქვედატანი.
- იფსანგმჟჟა უთუოლ; უმეველად; უი იფსან-ხემჟჟა დააუტიტ ის უთუოლ მოვა.
- იქურში-წარშიუ ის. იქურშიუ.
- იქურშიუ დაკერებული, დაკოტიტებული.
- ა-რლ მსხვილი ღერილი; არლ, ახტრლ აწკმკს ირჯაჯანე ილაგარუმ „აილ“-ი ღერილზე უფრო მსხვილად არის დაღერილი; შ დ რ. ახტრლ.
- ილულუანე მაგრად, ღონიერად; ილულუნე დირსიტ მაგრად დაარტყა.
- იჟალაპ შეიძლება, შესაძლებელია, შესაძლოა, ეგებ, ეგების, იქნება; უა დღზბარ ყალაპ იქნება იქ ვახო; დანარ ყალაპ შესაძლოა მოვიდეს; ითანაზარ, იწაბურგგზარ ყალაპ შეიძლება მართალი იყოს; იყალარ ყალაპ შეიძლება იქნეს, შეიძლება მოხდეს.
- რჟალახაოჟ ყოფილი, მომხდარი.
- რჟამლაშეა შეუძლებელი რამ, რაც არ იქნება, არმოსახლენი.
- იშეაკუწაალაკა იგივეა, რაც იშეაკუწა-ლაკა.
- იშეაკუწალაკა ასე თუ ისე; იშეაკუწალაკა რჟალაშეა ყალატიტ ასე თუ ისე, რაც მო-სახლენი იყო, მოხდა.
- რწაგა კიღვე; იწაგა რთი კიღვე მიეცი!

კ

-კ. კვ რიცხვითი სახელი აკვ-ს შევეყილი ფორმა, რომელიც ერთვის სიტყვას ბოლოში ჩამოთვლის დროს, ოლონდ, თუ ერთ საგანს ვგულისხმობთ, სიტყვის წინ რიცხვითი სახელი აკვ

არ არის საჭირო; დანარჩენ შემთხვევაში ჩამო-სათვლელ სიტყვას წინ უსწრებს რიცხვითი სახელების შევეყილი ფორმები, როგორცაა ჯ-, ხ-, ფშ-, ხუ-, ჭ-, ბჟ-, აა-, უი-, ვი- და ში-;

შეკუსტკ წიტ ერთი წელი გავიდა; აუბაკ ალა ერთი სიტყვით; მინუთკ ალა ერთ წაშში; ჯნტკ აქეჲ ჰაიციტორუბ ერთ სახლში ევხორობთ; იხ. აკტ; 2. განუსაზღვრელობის გამომხატველი: რაღაც, რომელიღაც, ვიღაც; ერთის არსებობსა და ზედსართავ სახელებს ბოლოში; ლაქუბკ ანიტ რაღაც ძალღებნი მოვიდნენ; ხუტკ ღაანიტ, ღღსზტმღღრიტ ვიღაც ბავში მოვიდა. ვერ ვიცანი; ფშაძკ ოუბ ღამაში რამაა; ფშაძკ იოუბ ღამაში ვინმეა.

ბ-კაამეთ 1. ძვ. მეორედ მოსვლა; 2. საშინელება; ბკაამეთ ყალბეიტ საშინელება მოხდა; ბკაამეთ ზბეიტ, ბკაამეთ სტლა იაბეიტ საშინელება ვნახე.

ბ-კაბარჯუტკ ქლაკვი ხახვი.

ბ-კაბა ახალუხი; აკუმევირ აკაბეი ჩოხა-ახალუხი.

ბ-კაბინტკ კაბინეტი.

ბ-კადიკა ხვერდი.

ბ-კადრ კადრი; აკადრქუა რაზტყაწარა კადრების მოშაღება.

ბ-კაზარმა ყაზარმა; ფარდული; ათუთტნ კაზარმა თამბაქოს ფარდული.

ბ-კათიარ 1. (იკათიეიტ) დაღვრა (დაიღვარა); აძტ კათიეიტ წყალი დაიღვარა.

ბ-კათიარ 2. (იკაითიოიტ, იკაითიეიტ) 1. დაღვრა (ღვრის, დაღვარა), დანთხევა (ანთხევს, დანთხია); აშა კაითიეიტ სისხლი დაღვარა; აძტ კაითიოიტ წყალს ღვრის აძტ კაუმთიან! წყალი არ დაღვარო! 2. გადაღვარა (ღვრის, გადაღვარა); ბწიცა ითან აძტ კაითიეიტ ჰიქის წყალი გადაღვარა.

ბ-კაშაქტნა ხმარებიდან გამოსული ქალის ტანისამოსი გრძელკალთებიანი (კოჭებამდე) და ფართო სახელოებიანი.

ბ-კაშტკ (აღამიანის) საშვილოსნო, საშო.

ბ-კათა ბაღე.

ბ-კათარნ ფისი, კუბრი.

ბ-კაკალ: 1. არბ კაკალ ბურის (კაკალი) მარცვალი; ამეიბ კაკალ თუთის მარცვალი.

ბ-კაკალ 2. საუზნე; ბშეე კაკალკ ჰეირტ

დილას საუზნე ვჰამეთ, ვისაუზნეთ; კაკალ შეკხარუმეა? საუზნე ვამეთ? ნასაუზნევი ხართ?

ბ-კაკალკრა საუზნობა; აკაკალკრა იანამ-თოუბ საუზნობის დროა. (კაკალ იკაუეიტ, კაკალ იკირტ) საუზნობა (საუზნობს, ისაუზნა).

ბ-კაკან კაკალი; აკაკან აგუ ნიგოზი; კაკანკ იწყაროუბ კაკლის ოღენაა; არი აკაკან სხაფტკ იაგრ რყამ ეს კაკალი ჩემი საკბილო არაა; აკაკან აცის კაკლის ნაჭუჭი.

ბ-კაკარა (იკაკირტ, იკაკეიტ) კაკანი (კაკანებს, იკაკანა); აკუტტ კაკირტ ქათამი კაკანებს; შაყა იკაკაზ აყარა იმწაძკ (ანღაზა) იმღენი არ დაუღვია, რამღენიც იკაკანაო.

ბ-კაკაჲ ყვაგილი; აღტ კაკაჲ მინღვრის ყვაგილი.

ბ-კალათ კალათი,

ბ-კალაქუტ კალუტი; კომბალა ჯოხი, რითაც სიმინდს ფშენან; შღრ. აკალაქუტ.

ბ-კალამ 1. 1. ლერწამი; ბამბუკი; 2. მასრა/ჩოხისა (აკუმეიტ იართო); შღრ. აჰაზტრ; 3. შიბაჲ (აგტრა იართო). 4. კალამი (იხლბრუჲა).

ბ-კალამ: 2. ასრტ აკალამ რიკული, სურაია.

ბ-კალამხუ კალმისტარი.

ბ-კალამხე იხ. აკალრშე.

ბ-კალამტრზა ღორის ქონი, გლემურძი.

ბ-კალაჲკურ ბატარა კალათი; შღრ. აკაწკურ.

ბ-კალბეი კალა; აკალბეი თირშეიტ მოკალა.

ბ-კალბეი ათერშეარ (აკალბეი თირშეირტ, აკალბეი თირშეიტ) კალვა-მოკალვა (კალავს, მოკალა); შღრ. ათერშეარ.

ბ-კალთ კალთა (ტანისამოსისა).

ბ-კალშაჲ კალმხი; შღრ. აკემლპ.

ბ-კალღიგრანკია კალიგრანა.

ბ-კალღენდარ კალღენდარი.

ბ-კალრშე კალრში; შღრ. აკალბშე.

ბ-კამა კამა.

ბ-კამათტლ კამათელი, ზარი.

ბ-კამაშ (იშეიათად); იხ. აკამაშშ.

ა-კამბაშ კამეჩი; შ დ რ. ბუიკამბაშ, ბუიკამბაშ.

ა-კამბაშთრა ბოსელი (კამეჩისა).

ა-კამრსა კომისია; შ დ რ, აკომისია.

ა-კამლანა (ბ ზ ი ფ.) ი ხ. აკამლანა.

ა-კამპანია კამპანია; ალხარატი კამპანია საარჩევნო კამპანია; ალაწარატი კამპანია თესვის კამპანია.

ა-კამპანია (ა ხ ა ლ ი) ლხინი; აკამპანია იურტ ლხინი გამართა; აკამპანია ჰმან ლხინი გვერდა.

ა-კამჭეთ კანჭეტი.

ა-კამერშაშხ (ბ ზ ი ფ.); აკამერშაშხ ლოკოინა; აკამერშაშხ აკინ ლოკოინას ნიყრა.

ა-კან 1. ჰორფლი; აკან ზქორუ ჰორფლიანი; აკან იქორუ ჰორფლიანი.

ა-კან 2. 1. კანი (ა ბ რ ე შ უ მ ი ს კ ი ი ს ა); აკან აწწრა კანში ამოსვლა; აყანკ აკან რწწრ აბრეშუმის ჰია კანში ამოვიდა; 2. აკან ეიმეა ქალამანი; შ დ რ. ბუიკამეიმეა.

ა-კან: 3. იკან ბზირუპ, ზკან ბზირუ უაჯუპ ჯანმრთელია, ჯანმრთელი კაცია.

ა-კანდელ კანდელი.

ა-კანდიდტ კანდიდატი; ირეიპადრუ ასოვეტ ადევუტტრაზტ აკანდიდტ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი.

ა-კანდიდატურა კანდიდატურა; აკანდიდატურა ბქურგულარა კანდიდატურის წამოყენება.

ა-კანთარ ყანთარი, სასწორი.

ა-კანრკულქუა კანიკულები, არდადეგები; ბფხნტიი აკანრკულქუა საზაფხულო კანიკულები, არდადეგები.

ა-კანტორა კანტორა; აფორტა-ტელეგრანტტი კანტორა ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორა.

ა-კანცელიარია კანცელარია.

ა-კანძარა (იკანძეტი) ჰენობა (დაჰენა); აშთიქუა კანძორტი ყვაილები ჰენება.

ა-კანწწწრა მექეპი.

ა-კანჯა 1. მაქო, საბეჭავი; შ დ რ. ამარქუა.

ა-კანჯა 2. იალქნინი გემი.

ა-კაპან 1. წონა; აბამბა აკაპან აქუღ ღუქ იანიუამ ზამბა წონაში ბუერი არ მოდის, იმდენს არ იწონის.

ა-კაპან 2. საწყავი, რომელიც იტყვდა 900 გრამ მარცვალს.

ა-კაპან 3. ოყა; არი ბ-კაპანკ გყოლუ ეს საში ოყაა.

ა-კაპანგა სიძიმის საზომი, სასწორი.

ა-კაპანრა (იკაპანუეტი, იკაპანტი) აწონა (წონის, აწონა); აჯუქურტი იკაპანუეტი სიმიდს წონის; ზაყს აკაპანუეტი რამდენს იწონის?

ა-კაპანჯუ მწონავი, ამწონი.

ა-კაპეტი კაპიკი; კაპეტიდა სუნხეტი უკაპიკოდ დავრი; აკაპეტი, აკაპეტი კელწია იზამუტ გროში კაპიკი არ გააჩნდა; აკაპეტი კელწია ვახერეტილი ფარა.

ა-კაპეტიშხა ნახევარკაპიკი, ნახევარკაპიკიანი.

ა-კაპეტიფსა კაპიკის ღირებულო.

ა-კაპიტალ კაპიტალი.

ა-კაპიტალრწმ კაპიტალიწმი.

ა-კაპიტალისტ კაპიტალისტი.

ა-კაპიტალისტტი კაპიტალისტური; კაპიტალისტისა; აკაპიტალისტტი ჰიენთქარრა კაპიტალისტური სახელმწიფო.

ა-კაპეტა კომპოსტი.

ა-კაჟრა (დკარეტი) 1. წაქევა, (წაქეცია), დაცემა, (დასცა); აწლა კარეტი ხე წაქეცია; დინქუფან დკარეტი ვეიდავა და წაქეცია დასცა; 2. დავდება (დაავდო); ალაბბ კარეტი ჯონი დავდო; 3. ვადავდება (ვადავდო); აწიანბაა კარეტი დამაალი ვაშლი ვადავდო; 4. ჩამოვდება (ჩამოვდო); აჩხუ დკანქეტი ცხენმა ჩამოვდო; 5. მიტოვება (მიტოვა); იფჰიქს დკარეტი ცოლი მიტოვა; ლხანწა დკალქეტი ქმარი მიტოვა.

ა-კაჟცარა (დკაჟცოიტი, დკაჟცეიტი) გაფურთხება (აფურთხებს, გააფურთხა), დაფურთხება (აფურთხებს, დააფურთხა).

ა-კარანდწმ ფანქარი.

ა-კარაუნარახარა (დკარაუნარახეიტი) დანქანვა (დაიქანვა), ილაჯის გაწყვეტა (ილაჯი

გაუწყდა), არაქათის გამოლევა (არაქათი გამოელა); ამბ აუგნტი დკარაუარახა დანტი ყანიდან მოქანცული მოვიდა; შდრ. აკრახარა.

ა-კრახარა (დქარახეიტი) მოქანცვა (მოიქანცა), დქანცვა (დაიქანცა), წელში გაწყვეტა (წელში გაწყდა), ილაჯის გაწყვეტა (ილაჯი გაუწყდა); დემანტყუოზ დქარახეიტი სიარულით მოიქანცა, დაილალა; შდრ. აკარაუარახარა.

კარწლია-ჭინტოლატი ასოფტ სოციალისტი რესპუბლიკა კარელია-ფინეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

ა-კარტა კარტა; ლასტ აცხტრარაზტი დკარტა სასწრაფო დანმარების კარტა.

ა-კარკარა (იკარკარეიტი, იკარკარიტი) კრიახი (კრიახებს, იკრიახა), ტყვარცალი (ტყვარცალებს, იტყვარცალა); აკუტტ კარკარეიტი ქათამი კრიახებს.

ა-კარკუტი (ბზიფ.) საზამთრო; შდრ. ახაბუ-რზაკა.

ა-კარტონ მუყაო, კარტონი.

ა-კარტონღებ მუყაოს ნაკეთობა.

ა-კარტონტი მუყაოსი, კარტონისა.

ა-კარტრლა კატორლა; აკარტრლა ზებზგა-ხმოუ კატორღელი.

ა-კარტრში კარტოფილი; აკარტრში აწხრ აკარტოფილის მოთხრა; აკარტრში აცოერ-ფსსარს კარტოფილის ფტქენა; აკარტრში შიღლა კარტოფილის ფქვილი.

ა-კარტტარს (იკაირტტიტი) თხელი რის ამე მაგ., ფაფის; დანთხევა (დანთხია), დღვრა (დღვარა); ახუკე აქლა მგშ შაკაირტიტრ ბემბოი? ვერ ხედავ, რომ ბავში ფელამუს ღვრის?

ა-კარუთ საწოლი, სარეცელი; აინხტიტ კარუთ რკინის საწოლი.

ა-კარფსარს (იკაირფსეტიტი) დყრეინება (დაყრეინება); ისკაირფსეტიტი დამყრეინა.

ა-კარშირა (იკაირშიტიტი) 1. პატარა ან მსუბუქი რისამე დგდება (... დააგლო); მიგდება

(... მიგდლო); ახუკე იკარშირა ბავშის მიგდება; აჩაქე კარშიტიტ ჯაყვა დააგლო; 2. ვაკე; აკარშირაქიჯ ინხროტი ვაკეზე სახლომენ.

ა-კასტყ ყასაში.

ა-კასტფრა საყასბო, ხორციოთ სავაქრო.

ა-კასნტწარყუა ქალის სამკუთხიანი თავსაფარი, ხილაბანდი; შდრ. აკას-ტიცარსა.

ა-კასსა 1. სალარო; 2. პოლიგრ. უჯრა.

ა-კასხსტია კასაცია.

ა-კასხსრ მოლარე.

ა-კასტ ხილაბანდი, თავსაფარი,

ა-კას-ტიცარსა ქალის სამკუთხიანი თავსაფარი, ხილაბანდი; შდრ. აკასნტწარყუა.

ა-კასტფი (ბზიფ.) კონკი, ძონძი, ჩვარი; შდრ. აკმენტტეფი.

ა-კატკატარა (იკატკატრიტი, იკატკატიტი) ფამჟალი (ფამჟალებს. იფამჟალა); ახაფტც კატკატრიტი კბილი ფამჟალებს,

ა-კაფარა (დქაფოიტი, დქაფეიტი) დახტომა (ძირს ხტება, დახტა),

ა-კაფკაფ მთის კაკაბი, შურთხი.

ა-კაფსარს 1. (იკაფსეიტი) ცვენა, ჩამოცვენა (ჩამოცივდა), დაცვენა (დაცივდა); აბუღმქუა კაფსარიტი ფოთლები ცვივა; სხახტ კაფსეიტი თმა გამცივდა, ჩამომცივდა.

ა-კაფსარს 2. (იკაიფსეიტი) 1. დყრა (დაყარა); ახაბი კაიფსეიტი ქევი დყარა; აბჯარ კარგუსეიტი იარალი დყარეს; 2. დაბნევა (დააბნია); აჯუქურეიტი აჟილა კაიფსეიტი სომინდის კაკალი დააბნია; აძიფ აშაგლა ამჟან იკაიფსაზააპ ვილაცს გზაზე ფქვილი დაუბნევი, დაუფანტაცს, დაყრია.

ა-კაფსულა კაფსული.

ა-კაქუხარს (იკაქუხეიტი) ზედ გარჩენა (ზედ გარჩა); ალაბა აწლაყენე იკაქუხეიტი ჯოხი ხეზე გარჩა.

ა-კაშის არაფრად; აკაშიმ დიფხმაძრმ არაფრად აგდებს.

ა-კაღვცოარა (დქაღვციეიტი) შდრ. აკატიციარა.

ა-კაშიარს (იკაშიარიტი, იკაშიეტი) მსუბუქი ან პატარა რამის დეარდნა (... დეარდა);

- აბლმე, აკაპეტი კაშიეტი ფოთლი, კაპიკი დავარდა.
- ა-კაშიარაბ 1. ნაპონი, ნაპოვარი; 2. შიგღე-ბული ბავში.
- ა-კატარ (იკატიციტი) რეკა, გარეკა (გარეკა); აჩაქუბ აძახმე იკატიციტი ცხენები წელისაკენ გარეკა; აბახუ კატიციტი საქონელს მიერეკება.
- ა-კაძღ იხ. აკაწლღ.
- ა-კაძღრა იხ. აკაწლღრა.
- ა-კაწ ბაღლინჯო.
- ა-კაწახურ კოწახური.
- ა-კაწატურ (ბზიფ) იხ. აკალაქატურ.
- ა-კაწღ ციხაბო; შღრ. აკაძღღ.
- ა-კაწღრა ციხაბო ადგილი; იკაწღღრაოუბ ციხაბო ადგილია; შღრ. აკაძღღრა.
- ა-კაწატურ (ბზიფ) იხ. აკალაქატურ.
- ა-კაჭები 1. დანაყილი ნიგუზის გუნდა ურწყულის გამოწურვის შემდეგ; 2. გადატხელმოჭერილი, ძუნწი, კრიკანგი, წუწურაქი.
- ა-კაჭებირა სიძუნწე, ძუნწობა.
- ა-კაჭულ ყავა.
- ა-კაჭულფიერთა ყავახანა.
- ა-კაჭულფშობღ ყავისფერი.
- ა-კაჭურ სიძვა, შრუშობა, გარყვნილება, მეძვობა.
- ა-კაჭუგ მეძვი, როსკიპი.
- ა-კაჭედრა კათედრა.
- ა-კიბერა კიბო.
- ა-კირა (იკირეიტი, იკირიტი) ანავილი (კატისა) (ანავის, იანავლა), ჩხავილი (ჩხავის, იჩხავლა); აცღე იკირუა აწკმჯს რმკიიუა ეიცორუბ „არამჩხავანა კატა მჩხავანა კატაზე უარესია“.
- ა-კიღრ, აკიღოგრამე კიღო, კიღოგრამე; კიღრკ, კიღოგრამეკ აშაქარ ერთი კიღო, კიღოგრამე შაქარი.
- ა-კიღრმეტრ კიღომეტრი; აყუანტიი ქარათუნძა შიხაყა კიღრმეტრ ბერუზი? სოხუმიდან თბილისამდე რამდენი კიღომეტრია?
- ა-კინრ კინო; აკინრ ახე უაალ კინოში წამოღი.
- ა-კინოარტისტ კინომსახიობი.
- ა-კინოთეზრა კინოგადიდება.
- ა-კინოსანხა კინოსურათი.
- ა-კინოტეტრ კინოთეტრი.
- ა-კიპარის კვიპაროსი, სარო.
- ა-კიტ ვეშაბი.
- ა-კიტხი ჩინელი.
- ა-კირრა (იკრეიტი, იკრეიტი) ყიფიყი (ყიფიფეხს, იყიფიფა), ხიფხიფი (ხიფხიფებს, იხიფხიფა); აურბა კრეიტი ორბი ყიფიფებს, ხიფხიფებს.
- ა-კმჯ უარყოფით წინადადებაში; არც ერთი, არაფერი; აღარაფერი; არაფრის, არაფრად; არი აკმჯ იათსმ ეს არაფრად ღირს, არაფრად ვარგა; აკმჯ სემბეტი არაფერი ვნახე; აკმჯ რხუომ აღარაფერი უშველის; აკმჯ დაკეშიომ არაფრის ეშინია.
- ა-კეტიბაფრა (იკეტიბაეუეიტი, იკეტიბაეიტი) ერთმანეთის წაქეევა (ერთმანეთს აქეევენ, ერთმანეთი წაქეევენ).
- ა-კეი-კეტი: კამკამა; აძღ კეი-კეი კამკამა წყალი.
- ა-კეიკეიერა (იკეიკეიეიეიტი, იკეიკეიეტი) კამკამი (კამკამებს, იკამკამა); აძღ კეიკეიეიეიეიტი წყალი კამკამებს; იკეიკეიეიეიეიეიეიეიეიეიეი კამკამებს, კამკამა.
- ა-კვიტანცია ქვითარი; შღრ. აკუტანცია.
- ა-კვრა დიდი უძეძე-ეკლო ტყე.
- ა-კლაკუტი იხ. აკალაქუტი.
- ა-კლასს კლასი; ატსუცია რკლასს მუშათა კლასი; კლასსლა აშოარ კლასხად დაციფოა; აკლასსქუა რტიქუფარა კლასთა ბრძოლა; აბუბტიი აკლასს აწაუჯ შორე კლასის მოწვეე; აკლასს-ლუ საკლასო დავა; აკლასს იახტლადუშულ კლასის დამრიგებელი.
- ა-კლასსიკ კლასიკოსი; იმარქსრზმ აკლასს-სიკეცა მარქსიზმის კლასიკოსები.
- ა-კლასსტი კლასობრივი; აკლასსტი ტიქუფარა კლასობრივი ბრძოლა; აკლასსტი ხდერრა კლასობრივი შეგნება; კლასსლა იტეშე ელემენტქუა კლასობრივად უცხო ელენენტები.
- ა-კლაწი გულა; შღრ. აკლწა.
- ა-კლნიკა კლნიკა.
- ა-კლიშე კლიშე.
- ა-კლუბ კლუბი.
- ა-კნაპარა (იკნაპაიტი) ჩამოკიდება (ჩამოკიდა); აბალტა კნაპაიტი პალტო ჩამოკ-

- კიდა; აწლაყნჯ იკნანიჰაიტ ხეზე ჩამოპ-კიდა.
- ა-კნგხრა (იკნტიხეიტ) 1. ჩამოხსნა (ჩამოხსნა); აქუბ კნტიხეიტ ქვაბი ჩამოხსნა; 2. გადატ, აბტსთა აკნგხრა ღომის ჩამოხსნა (დასაგებად); აბტსთა კნგხტაუპ ღომი ჩამოსახსნელია (დასაგებად).
- ა-კოლღეგა კოლღეგა.
- ა-კოლღეგია კოლღეგია.
- ა-კოლღექტივ კოლღექტივი.
- ა-კოლღექტივიზაცია კოლღექტივიზაცია; აქტთა ნხარა აკოლღექტივიზაცია სოფლის მეურნეობის კოლღექტივიზაცია.
- ა-კოლღექტივიზმი კოლღექტივიზმი.
- ა-კოლღექტივისტ კოლღექტივისტი.
- კოლღექტივლა კოლღექტიურად; კოლღექტივლა აუსურა კოლღექტიურად მუშაობა.
- ა-კოლღექტივტი ნხარა (აკოლნხარა) კოლღექტიური მეურნეობა (კოლღეურნეობა).
- ა-კოლღექტია კოლღექტია.
- ა-კოლნხარა კოლღეურნეობა.
- ა-კოლნხარატი კოლღეურნეობისა, საკოლღეურნეო; აკოლნხარატი მანარა (მალ) კოლღეურნეობის ქონება; აკოლნხარატი რგტლარა საკოლღეურნეო მშენებლობა; აკოლნხარატი ხუაბხუთრა საკოლღეურნეო ვაჭრობა.
- ა-კოლნხაჯ (მრ. აკოლნხაცია) კოლღეურნე.
- ა-კოლრნია კოლონია.
- ა-კოლრნიატი კოლონიური; აკოლრნიატი პოლიტიკა კოლონიური პოლიტიკა.
- ა-კომბინ კომბინი.
- ა-კომეღია კომეღია.
- ა-კომენდნტ კომენდატი.
- ა-კომენდატურა კომენდატურა.
- ა-კომინტერნ (აკომმუნისტტი ინტერნაციონალ) კომინტერნი (კომუნისტური ინტერნაციონალი).
- ა-კომისსარ კომისარი.
- ა-კომისსარიტ კომისარიატი.

- ა-კომისსია კომისია; შდრ. აკამისა.
- ა-კომსსიონტ კომსსიონტი.
- ა-კომიტტ კომიტეტი; აკომიტტტი აილატიარა კომიტეტის სხდომა; აკომიტტტი ისლოუ, აკომიტტტი აჩტენ კომიტეტის წევრი.
- ა-კომმუნა კომუნა; პარტიტოი აკომმუნა პარიზის კომუნა.
- ა-კომმუნარ კომუნარი.
- ა-კომუნრწმ კომუნრწმი; ტუხაბატირ აკომმუნრწმი პირველყოფილი კომუნრწმი; აკომმუნრწმი არგტლარა კომუნისტური მშენებლობა.
- ა-კომმუნისტ კომუნისტი.
- ა-კომპარტია კომპარტია, კომუნისტური პარტია.
- ა-კრმპას კომპასი; ათტუ კრმპასლა აილატიარა ადგილმდებარეობის გამორკვევა კომპასით.
- ა-კომპოზიტ ჯბანხუა-ეია (ეიჰანგეჯ) ირტლხუუ აეია, აქიეილაწა კომპოზიტორული სიტყვა.
- ა-კომპოზიტორ კომპოზიტორი.
- ა-კომპრტ კომპოტი, ნარაჯი.
- ა-კომპრტს კომპრესი; აკომპრტს აქუწარა კომპრესის დაღება.
- ა-კომჟინარ (აქსარ რკომუნისტტი ტიდგელა) კომკავირი (ახალგაზრდობის კომუნისტური კავირი); კომკავირელი; საშნდკომპინარუპ ჩემი მხა კომკავირელია,
- ა-კომჟინარტი კომკავირისა, კომკავირული; აკომჟინარტი აეია კომკავირული სიტყვა.
- ა-კონდტტორ კონდტტორი.
- ა-კონტეიერ კონტეიერი.
- ა-კონტერტ კონტერტი.
- ა-კონსტრე კონსტრევი; აშიტრი აუთრათტხაი რკონსტრეჟუა ხილეულ-ბოსტნეულის კონსტრევი; აკონსტრეტი ზაუანდ საკონსტრევი ქარხანა.
- ა-კონსპქტ კონსპექტი; ალტქციაქუა რკონსპექტი ლექციების კონსპექტი; აკონსპექტი

როკუპ ოჯახში მკამელები ბევრია—პატარებია, მუშაობს კი სულ ორი კაცი.

ბ-კუა უბე; უკუა დთაღანე უმალარბ დკვლსუეიტ (ან დ ა ზ ა) „უბეში შევიძინებ და სახელოში გამოვიძინებ“.

ბ-კუაბარა (იკუაბარბიტ, იკუაბბიტ) ბანება (აბანება, აბანაბება; აბანა, აბანაბა), ბანა, დაბანა (ბანს, დაბანა); ახუტკ რკუაბარა ბავშვის დაბანა; ახუტკ დეიკუაბარბიტ ბავშვის ბანს; ბკუენცია აბბეიას აყნტ აბბეა რკუაბარბ ბიბები ბანდნენ ცხენებს მდინარეში.

ბ-კუაბგუშ იხ. აკუაბკუშ, აგუაბგუშ, აშბიიშბირი.

ბ-კუაბგათა (რ ა ი მ ე ნ ა გ ე ბ ო ბ ი ს შ ი გ - ნ ი თ) კუთხე; შ დ რ. აკუაბკა, აკუაბკათა, აკუბდხუ.

ბ-კუადან 1. მოშვებული, მოდუნებული; 2. სუსტი; აწარაბბებ დკუადარბუბ სწავლაში სუსტი.

ბ-კუადან 2. მაგარი (ბნელად გასარჩევი); არს კუადა მაგარი, ბნელად გასარჩევი კაკალი.

ბ-კუადაბარბ (იკუადაბბიტ) 1. მოშვება (მოშვა); იმაყს კუადაბბიტ მას სარტყელი მოშვა; 2. მოდუნება (მოდუნდა); ბბრკუ კუადაბბიტ ხრახნი მოშვა, მოდუნდა; 3. დასუსტება (დასუსტდა), დაუძღურება (დაუძღურდა); იბჩ კუადაბბიტ დასუსტდა, დაუძღურდა.

ბ-კუადბგ რნაგირი; აბბე აკუადბგ ბკუბ ცხენი შეკაბშულია; აკუადბგ ბკუბ აბბე შეკაბშული ცხენი.

ბ-კუადბგ ბკუწარა (აკუადბგ ბკუწიწიიტ, აკუადბგ ბკუწიწიიტ) უნაგირის დადგმა (უნაგირის ადგამს, უნაგირი დაადგა), შეკაბშვა (კაბშავს, შეკაბშვა); აბბე აკუადბგ ბკუწიწიიტ ცხენს უნაგირი დაადგა, ცხენი შეკაბშვა; შ დ რ. აკუადბგრა.

ბ-კუადბგრა-ბაჯ კუბი, ანბახნი; შ დ რ. აკაბახბ.

ბ-კუადბგრა (იკუადბგრუეიტ, იკუადბგ-რიტ) ცხენის შეკაბშვა (ცხენს კაბშავს, ცხენი შეკაბშვა), უნაგირის დადგმა (უნაგირის ადგამს, უნაგირი დაადგა); შ დ რ. აკუადბგ ბკუწარა.

ბ-კუადბგყაწაჯ მუნაგრე, მეკეხე, სარაჯი.

ბ-კუაბზა დოვლათიანი; მდიდარი; ნაყოფიერი; ბდგაღლ კუბზა ნაყოფიერი მიწა; ბტიბლა

კუბზა დოვლათიანი ქვეყანა; აბბებრთა კუბზაბკუა მდიდარი საბოვრები.

ბ-კუათან გუთანი.

ბ-კუაბკუარ მოხარშული კვირი.

ბ-კუაბკუშ ინდაური; აკუაბკუშ კუტკუშ ბუკი; შ დ რ. აკუაბგუშ, აგუაბგუშ, აშბიიშბირი.

ბ-კუაბკა, აკუაბკათა (რ ა ი მ ე შ ე ნ ო ბ ი ს შ ი გ ნ ი თ) კუთხე; შ დ რ. აკუაბგათა, აკუბდხუ.

ბ-კუაბლბ კოლოფი; ბთათბნ კუაბლბ თამბაქოს კოლოფი, სათუთუნე.

ბ-კუაბკუაბარა პატარა რისამე ქანაობა.

ბ-კუაბლბ, აკუაბლბე ჯავშანი, აბჯარი, ჯაბვი.

ბ-კუაბლბ-ბბტრ ჯავშნიანი აბკომანქანა.

ბ-კუაბლბ-დბბბა ჯავშნიანი მატარებელი.

ბ-კუაბლბ-ლბა ჯავშნოსანი (გე მ ი).

ბ-კუაბლბ-ბბ ჯავშნიანი, ჯავშნოსანი, შეჯავშნული.

ბ-კუაბლბკუაბჯრა (იკუაბლბკუაბჯრიტ, იკუაბლბკუაბჯრიტ) კამკამი (კამკამებს, იკამკამა).

ბ-კუაბმუბა მეკახე, უმწიფარი, მოუმწიფებელი; აწბა კუბმუბა მეკახე ვაშლი.

ბ-კუაბნდრაბბთ კონდრაბბლი.

ბ-კუაბნტ კოჭი (ბ ა ფ ი ს ა).

ბ-კუაბნ-ჯგბბ უბის ჯიბე.

ბ-კუაბნზანრა (დკუაბნზანრუეიტ) მერყეობა (მერყეობს).

ბ-კუაბბეი კობე, კოკოში, ხრიკა, ორშიმო, ხაბი.

ბ-კუაბბია იხ. აკრბია.

ბ-კუარ იორლა, თხხარიკი (ც ხ ე ნ ი); აბბ-კუარ იორლა ცხენი, თხხარიკი ცხენი.

ბ-კუარა დეღე; აკუარა ბაბბიტ დეღე დაშრა.

ბ-კუარ (იკუარიტ, იკუეიტ) 1. მობირვა (ბირავს, მობირა), გამოკვერა (კვერავს, გამოკვერა); აბბბბვა იკუეიტ ცელი გამობირა, გამოკვერა; 2. კოღვა, დაკოღვა (კოღავს, დაკოღვა), მოკოღვა (კოღავს, მოკოღვა); ბლკუ იკუარიტ დოლაბს კოღავს; ბლკუ იკუეიტ დოლაბი მოკოღვა.

ბ-კუარბა წვეთი, ცვარი; ხშ-კუარბა ნგმ-ხეიტ ერთი წვეთი რბე არ დარბა.

ბ-კუარრა (იკუარბუეიტ, იკუარბიტ) თხხარიკი (თხხარიკობს, ითხხარიკა).

ბ-კუაბსკა ოდა.

ბ-კუაბსტან მუგუზალი; შ დ რ. აკუსტლან.

ა-კუატლა ქულა (ბავშვების თამაშობაში).

ა-კუაფ წიგნ. წერტილი.

ა-კუაში მაგარი და ხმელი მერქანი (მაგალითად, მუხისა, წაბლისა).

ა-კუაშიარა (დკუაშიორიტ, დკუაშიორიტ) ცეკვა (ცეკვავეს, იცეკვა). თამაში (თამაშობს, ითამაშა).

ა-კუაშიაჯე მოცეკვავე, მოთამაშე.

ა-კუაწ ხორცი.

ა-კუაწ-ფიფი, ფიფი აკუაწ მონხარული ხორცი, ხაშლამა.

ა-კუაწ-ძე, იძლე აკუაწ შემწვარი ხორცი.

ა-კუაძ (ბზიფ.) ნაფოტი; შდრ. აწინყაა.

ა-კუაძმყა (ბზიფ.) ნაფოტი; შდრ. აწინყაა.

ა-კუაჰაბ ჰრაჰი.

ა-კუახა: აპიასა კუახა ტყემლის საწებელი.

ა-კუახაჩა ბეწვიანი მოუქნელი ტყავი ქვეშაგებად ხმარებული, ქეჩხო.

ა-კუაჰარა (იკუაჰაურეიტ, იკუაჰაირეიტ) 1. ზელა, მოზელა (ზელს, ზელავს, მოზილავს); ამაჰი იკუაჰაურეიტ ცოხს ზელს; ანგშიაფუშ აკუაჰარა თიხის ზელა; 2. ტყენა, დატყენა (ტყენის, დატყენას); ამაჰი იკუაჰაურეიტ გზას ტყენის; 3. ქელვა, გაქელვა (ქელავს, გაქელავს), თელვა (თელავს, გათლავს); აპასკინ აკუაჰარა ბალახის ქელვა, თელვა.

ა-კუაჰათა კერესი,

ა-კუაბა კუბო.

ა-კუაბაყაწაჯე მეკუბოვე.

ა-კუაბრე კოლო; (აკუაბრე სსა—წერ ილი) ქინქლა; (აღუქუა — დილი) პუპურიკი; (აჯ-ატოგ—ღვინისა) ბურნა, ბურნაკი.

ა-კუაეცვიარა (იკუაეცვიურეიტ, იკუაეცვიურეიტ) ციმციმი (ციმციმებს, იციმციმას), ციალი (ციალებს, იციალა), კამკამი (კამკამებს, იკამკამა), ბრწყინვა (ბრწყინავს), კაშკაში (კაშკაშებს, იკაშკაშა); აწივა კუაეცვიურეიტ ვარსკლავი ციმციმებს, ბრწყინავს; აწივაქუა რეკუაეცვიურეიტ ვარსკლავთ კაშკაში.

ა-კუაქუ 1. გუგული.

ა-კუაქუ 2. მაჩიტა, მაჩიტელა.

ა-კუაქუაბ სოკო.

ა-კუაქუა მრგვლად დახვეული ძაფი, მორგვი (ძაფისა); შდრ. ანგჯგუგუშ.

ა-კუაქუაბრა (აბჟ.), აკუაქუაბდრ (ბზიფ.) პატარა ბუჩქი.

ა-კუაურს (იკუაურეიტ, იკუაურეიტ) მატყლის დაჩეხა (ჩეხს, დაჩეხა).

ა-კულაქ კულაკი; აკულაქცია, კლანგ, რლიკვიდნცია კულაკობის, როგორც კლასის, ლიკვიდაცია.

ა-კულაქრა კულაკობა, კულაკები.

ა-კულაბბაზა კულბაზა.

ა-კულაბივტორ კულტივატორი.

ა-კულაბივცია კულტივაცია.

ა-კულაბტურა კულტურა.

ა-კულმან სურა; შდრ. ათესტე.

ა-კულმწვიან მაული (ხელთნაქსოვი, შინნაქსოვი).

ა-კულმგულ მრგვალი რამ.

ა-კულმფე რხხა.

ა-კულმგრლად (ბზიფ.) იხ. აგულმგრკატგლ.

ა-კულნა ფანკერი, გოლორა.

ა-კულნდხუ იხ. აკულანდთა, აკულანკა, აკულანკათა.

ა-კულპე კუპე.

ა-კულრბან მსხვერპლი, შესაწირავი, ზვარაკი.

ა-კულრბანწარა (დრკურბანხეიტ) მსხვერპლად შეწირვა (მსხვერპლად შესწირა); სუკურბანუბ, სუკურბანხეიტ შეგწირე.

ა-კულრიტ კურიერი; შიკრიკი.

ა-კულრკრუ ჩაქური, კერი; მუშტა (აიმიანძახცია, ამანგულძახცია ინტყურგო).

ა-კულრში ყურში,

ა-კულრმახც (ბზიფ.) იხ. აქგნ.

ა-კულრრტ კურორტი; აწხა კულრრტ მისი კურორტი; ამშიაგნ კულრრტ ზღვის კურორტი.

ა-კულრთ ქვირილი; აფსტე აკულრთ აყდარიტ თეფში ქვირილის ყრის.

ა-კულრა (იკურურეიტ, იკურურეიტ) გორაობა პატარა რამისა (გორავს, გორაობს; იგორავა); ამაგულ კურურეიტ ბურთი მოგორავს, მიგორავს.

ა-კულრს კურსი; აწფატიი აკულრს აქიეტიორუ ასტულდენტ მესამე კურსის სტუდენტი.

ა-კულრში იხ. ახუქკურშია.

ა-კულრშიარა (ინკურიშიეიტ) 1. გარს შემოვლება (შემოვლო); ამდგრხან აგულრა აკუ-

ირშიეიტ ეზოს ღობე შემოაგლო; 2. შემოხ-
ვევა (შემოხვია); ახგზა ცქჲა იტყურშაა!
საბანი კარგად შემოხვითე!

ა-კურწკმა ოფა.

ა-კურწკმ გოგორა.

ა-კუსტარ შინამრეწველი.

ა-კუსტარრა კუსტარობა.

ა-კუსტლან იხ. აკუასტლან.

ა-კუტანაძარა მექათმობა.

ა-კუტანცია ქეთარი; შ დ რ. აკვიტანცია.

ა-კუტარშააც ვარია, წრიიპი.

ა-კუტარა კერცხი; აკუტარა აწარა კერც-
ხის დაღება; აკუტარ აკუტარა ქათმის
კერცხი; აკუტარა შიამყუა ლაყ კერცხი;
აკუტარა აგუ კერცხის გული.

ა-კუტარა-ჯგ ერბოკერცხი, ტაფამწვარი.

ა-კუტარგაგა მელა (ქათმის მტაცებე-
ლი); შ დ რ. აბგახუტგ, ადებგა.

ა-კუტარგაშ ქორი.

ა-კუტარა საქათმე; აკუტარა აკუტარაქი
ითაკე! ქათმები საქათმეში შამწველი; შ დ რ.
აკუტარაშმიგარ, აკუტარა

ა-კუტარა საბუღარი (ქათმისა); აკუტარ
აკუტარა იხტილოუბ ქათმი საბუ-
ღარში ზის; შ დ რ. აკუტარა, აოგარა.

ა-კუტარ ქათმი.

ა-კუტარა იხ. აკუტარა.

ა-კუტარ ქათმის ხორცი.

ა-კუტარაშმიგარ (ბზიფ.) იხ. აკუტარა.

ა-კუტარა (ბზიფ.) იხ. აკუტარა, აო-
გარა.

ა-კუტარა კუ.

ა-კუტარა-მკუტარა გარშემო, ირგვლივ; აკუ-
ტარა-მკუტარა ბნაგდგ-ყამ, შხაგდგ-ყამ
გარშემო არც ტყეა, არც მთა; აკუტარა-მკუტარა
თენჩროუბ ირგვლივ სიჩუმა.

ა-კუტარა (დკუტარა) 1. შემოვლა (შე-
მოუარა); აჯნდ დკუტარა სახლს შემოუარა;
2. თავის დაღლა (თავს უგლის, თავი დაუარა).

ა-კუტარა წიწილა.

ა-კუტარა ისერიმი.

ა-კუტარა მარქენალი, მრქენელი, მრჩოლელი; აკუ-
ტარა მარქენალი, მრქენელი, მრჩოლელი ძროხა.

ა-კუტარა (იკუტარა) 1. რჩოლა (ირ-
ჩოლება), რქენა (ირქენება); აკუტარა
ძროხა ირქენება, 2. ჩარტყმა (არტყამს,

ჩარტყა); ლაბალა დკუტარა ქოხით
ირტყმეინება.

ა-კუტარა 1. 1. სახლის კუთხე, სადაც აწყო-
ბენ ქვეშაგებს; 2. გაღატ. ქვეშაგები; აკ-
უტარა ბზარა ლტმოუბ, ლკუტარა ბზარ-
ოუბ კარგი ქვეშაგები აქვს.

ა-კუტარაშთა ოჯახის ქვეშაგები ერთად.

ა-კუტარა 1. (დკუტარა) 1. მიყუ-
ღება (მიყუღა), მიყრღობა (მიყრღობ);
ათძამც დკუტარა კედელს მიყუღა,
მიყრღობ. 2. გაღატ. შევლა (შეიარა) გზად
შევლა (გზად შევიდა), გზად შეხვევა (გზად
შეუხვია); დკუტარა იჯგზა იჯგ ღენ-
კღღღღღღღ გზად შეიარა ამხანაგთან.

[ა-კუტარა] 2. (დკუტარა) 2. (დკუტარა) მიყუღება (მიყუღებულია, მიყუღებული
იყო), მიყრღობა (მიყრღობილია, მიყრღობ-
ილი იყო); აკუტარა აცს იკუტარა კიბე
სასიმიწღღღღ მიყუღებული.

ა-კუტარა (დკუტარა) მიწოლა
(მიწვა); მიყრღობა (მიყრღობ), მიყუღება
(მიყუღა).

ა-კუტარა (დკუტარა) აღმართხე
კედელზე... ახვლა, აყოლა (... ავიდა);
ბზარა აჯღღღღღღ დკუტარა მწყემსი აღ-
მართს აყვა; აშგშგკამს ათძამც იკუტ-
არა შიანჰველა კედელს აყვა.

ა-კუტარა (იკუტარა) მიჯახება
(მიჯახა); აშმი კუტარა კარები მი-
ჯახა.

ა-კუტარა 1. (იკუტარა) დახუტება (და-
ხუტა), დახლა (დახალა), დანარცხება (და-
ნარცხა), მიხუტება (მიახუტა).

ა-კუტარა 2. (იკუტარა) დახუტება (და-
ხუტა), დანარცხება (დანარცხა), მიხუტება
(მიხუტა).

ა-კუტარა (იკუტარა) 1. დაკიდება (და-
კიდა), ჩამოკიდება (ჩამოკიდა); აპატრეტ
კღღღღღღღ სურათი ჩამოკიდე; 2. გაკვრა
(გაკვრა); აქმანდ კღღღღღღღ ქაღალდი
გაკვრა; აუარაპტუ კღღღღღღღღ ხალიჩას
პკიდებს; 3. გაღატ. გარტყმა (გაარტყა),
ჩარტყმა (ჩარტყა); უხაციან იკღღღღღღღ
თავში ჩაგარტყამ.

ა-კვდრგვლარა (იკვდირგვლავიტი) მიუ-
ღება (მიუყუდა), მიყრდნობა (მიყარდნო);
მიღება (მიადება); აკვდება კვდირგვლონიტი
კიბეს ადგამს, აყუღებს.

ა-კვდრლულულარა (დკვდირლულულ-
ლავიტი) მიჭერა, (მიადჭირა); აწლა ღვნიკვ-
დირლულულავიტი ხეს მიადჭირა.

ა-კვდრყყაცვლარა (დკვდირყყაცვ-
ლავიტი); მიჭყლეტა (მიადჭყლეტა); ათქმც
დკვდრყყაცვლავიტი კედელს მიადჭყლე-
ტებს.

ა-კვდრფსლარა (იკვდრფსლავიტი) რაიმე
სიბრტყეზე მიყრა (... მიადყრა).

ა-კვდრხხვლარა (დკვდრხხვლავიტი) იხ.
ანკვდრხხვლარა.

ა-კვტა ძუძუ: აკვტა არხარა ძუძუს წოვება;
აკვტა დაღვრხიონიტი ძუძუს აწოვებს; აკვტა
ათარა ძუძუს მიცემა; ახუტქ აკვტა დნ-
ხიონიტი ბავში ძუძუს წოვს; აკვტა დაყუღ-
ხიონიტი ძუძუ გააშეგბინა; აკვტა იაწო ახუტქ
ძუძუწოვარი, ძუძუთა ბავში.

ა-კვტახხე ძუძუს რქე (ქ ა ლ ი ს ა); ართ აკვჯა
აკვტახხე რუბტოუბ ამ ორს (სხედასხვა
დედ-მამის შვილებს) შორის ძუძუს რქე არის;
ასე იტყვიან იმათზე, რომლებსაც ბავშვობაში
ერთმანეთის დედების ძუძუ მოუწოვიათ;
უან ლკვტახხე სჭახხან „შენი დედის
(ძუძუს) რქე (მო)მიწოვია“.

ა-კვტამაცი ძუძუს თავი, ძუძუს ცერი.

ა-კვტ-ჯბაკ თითო-ოროლა.

ა-კვტა კონა; ფქი კვტაკ ჩალის ერთი კონა;
შ დ რ. ანტმვა.

ა-კვტარა კუჭრუტანა; ნახვრეტი; აპიჯნაფ
აკვტარა იხკვტსუამუხტი იყუბა ცრა-
ნაპირნ (ან და ზ ა) „თავი ნახვრეტში ვერ
გადიოდა და უკან აყიროს იბამდა“; შ დ რ.
აკვტპარა.

ა-კვტაფწიარა (იკვტაფწიავიტი) ხვრელში
მომტერევა (... მოიმტერია), ... მოტება (... მო-
ტება).

ა-კვტაფწიარა (იკვტაფწიავიტი) ხვ რ ე ლ -
ში მომტერევა (... მოემტერა); ... მოტება
(... მოსტყდა, მოიტება); აპიჯს აშაპქ, აგუ-
არა იკვტახხან, იკვტაფწიავიტი ხბოს
ფეხი ლბეში ჩარჩა, გაეჩხირა და მოემტერა,
მოსტყდა.

ა-კვტაშარა (იკვტაშეიტი) პატარა
რამის, მადალითად, ფეხის, ჯო-
ხის, თითის, კენკის ნახვრეტში, კუჭ-
რუტანაში ჩავარდნა (... ჩავარდა); აპიჯს
აშაპქ აგუარა იკვტაშეიტი ხბოს ფეხი
ლბეში ჩაუვარდა.

ა-კვტაძრა (დკვტაძიტი) გაქრობა (გაქრა).
დაქარვა, გადაქარვა (დაიქარვა, გადაიქარვა);
ჯარა იკვტაძიტი სალდაც გადაიქარვა;
უაბაკვტაძი? სალ დაიქარვა, სალ გაქრი?

ა-კვტაწია გულა; შ დ რ. აკლაწი.

ა-კვტახარა (იკვტახეიტი) გაჩხეა (გაეჩ-
ხირა), გახირვა (გაეხირა); აპიჯს ახტ აგუარა
იკვტახეიტი ხბოს თავი ლბეში გაეჩხირა;
აბაკ სტხუდა იკვტახეიტი ყელში ძვალი
გამეჩხირა, გამეხირა.

ა-კვტდარა (იკვტლიდონიტი, იკვტლიდვიტი)
გაყრა (უყრის, გაუყრა), ძაფის აგება (ძაფს
აგებს, ძაფი ააგო); ახუტმჯარ კვტლიდვიტი
ხვანჯარი გაუყარა; აგურ არახუტკ კვტდა!
ნემსზე ძაფი ააგე, ნემს ძაფი გაუყარე!

ა-კვტეიარა 1. (იკვტლეიეიტი) შემტერევა
(შეამტერია), გამტერევა (გაამტერია), შეტება
(შეტება); ათქმც აკვტეიარა კედლის
შემტერევა, განტერევა, გამტერევა.

ა-კვტეიარა 2. (იკვტლეიეიტი) გახევა (გაიხა)
გავლეჯა (გაივლეჯა); ამალრს კვტლეიეიტი
სახელი გაიხა, გაივლეჯა.

ა-კვტრგჰჰჰჰარა (იკვტლირგჰჰჰჰიეიტი) გა-
მოყოფა (გამოყო); რბზ კვტლირგჰჰჰჰიეიტი
ენა გამოყო.

ა-კვტლსრა (დკვტლსიტი) 1. გაქრომა (გაქტრა).
შექრომა (შექტრა); აპიჯს აგუარა იკვტ-
ლსიტი ღორი ლბეში გაქტრა; აგუარა დკვტ-
ლსეიეიტი ლბეში ქტრება; აფენჯარ დკვტ-
ლსიტი ფანჯარაში შექტრა; 2. გაყრა (გაუყარა);
არახუტკ აგურ იკვტლსუამ ძაფი ნემსში
არ იყრება; 3. სითხის გადენა, გასვლა
(გავიდა, გაუვიდა); შედენა, შესვლა (შევიდა);
ჩამოდენა, ჩამოსვლა (ჩამოვიდა); აპათა აძტ
კვტლსეიეიტი ტიკს წყალი გასდის; აფლრკა
(ანტმ) აძტ კვტლსეიეიტი ნავს წყალი შეს-
დის; ახტბ აძტ კვტლსეიეიტი სახურავში
წყალი ჩამოდის; 4. გადატ. გამოცხადება
(გამოცხადდა); ასუღ აპიჯ დკვტლსიტი
სასამართლოში არ გამოცხადდა; იანანათაზ

დკლსიტ დროზე გამოცხადდა, მოვიდა; უნხა უკლემსენი იქ ნუ გამოცხადდები იკლემსენს რაცირუბ ზევი არ მოსულა.

ა-კლფარა (დკლფეიტ) ფანჯრიდან, ხვრელიდან, ნახვრეტიდან: გადმობტომა (... გადმობტა); გამობტომა (... გამობტა); აფენჯურ დკლფეიტ ფანჯრიდან გადმობტა; აპინათ აკლარა იკლფეიტ თავი ხვრელიდან გამობტა.

ა-კლფშირა (დკლფშეუეიტ, დკლფშიოიტ) 1. შეპერება (იპერიტება, შეიპერიტა); აკლპარა დკლფშეუეიტ ჰუპრუტანაში იპერიტება; 2. გამობხედა (იხედა, გამობხედა); აფენჯურ დკლფშიოიტ ფანჯრიდან გამობხედა; ფანჯარაში გაიხედა.

ა-კლშიარა (იკლშიეიტ) პატარა ან მსუბუქი რამის ნახვრეტიდან გადმოვარდა (... გადმოვარდა).

ა-კლწიარა 1. (იკლწიეიტ) ხვრება, გახვრება (გახვრიტა), ბურღვა, გაბურღვა (გაბურღა); იკლწიეიტ გახვრიტე; აპარპანტალა იკლწიეიტ ბურღით გაე-ბურღე; იხე ალუ კლწიეიტ ტყვიამ ფიცარი გახვრიტა; 2. ნახვრეტი, ხვრელი.

ა-კლწიარა 2. (იკლწიეიტ) ხვრება, გახვრება (გახვრიტა); ბურღვა, გაბურღვა (გაბურღა); ალუ კლწიეიტ ფიცარი გაიხვრიტა, გაიხურღა.

ა-კლხარა (დკლხოიტ, დკლხეიტ) ჩიჩენა (ჩიჩენის, ჩიჩენა) იხაპტ დკლხოიტ კილის იჩიჩენის.

ა-კლხარა (იკლხოხეიტ) რაიმე ნახვრეტიდან: ამოღება (ამოიღო), გამოძრობა (გამოაძრო); აპინს აშაპტ აგურა იკლლანს იკლხოხეიტ ხოს ლობეში ფეხი გაეჩხირა და ამოვლე, გამოვადრე.

ა-კლღრშიშიარა (იკლღრიპიპეიტ) გამოყოფა (გამოყო); აფენჯურ იხე კლღრი. შიპიეიტ ფანჯრიდან თავი გამოყო; უბ კლღრშიშიარა! ენას ნუ გამოყოფ!

ა-კლღშიარა (იკლღშიოიტ, იკლღშიპეიტ): აძიე იხე აფენჯურ იკლღშიოიტ ვილაცის თავი ფანჯრიდან ჩანს; იშეციკარაქუა კლღშიპიონ ფეხის თიები უჩნდა.

ა-კლჟ კენიტი, კენიწი; ხეიშირი; ჯკა ჯგე ერთი კენიტი მარილი; შაქარ კლჟ ერთი ხეიშირი შაქარი.

ა-კლღრა თარო, რაფა სახლის კუთხეში ჭურჭლისათვის,

ა-კლრქაწარა (აკერიქეიწოიტ, აკერიქეიწეიტ) ჭევე (აჭევეს, აჭაშა), კევა (კევაზეს, კევა); არი ახუტ აკერიქაწა ან აჭევეს აჭაშა ასანატრობა იზრან აკერიქაწოიტ სანატორიუმში კარგად კევაზენ.

ა-კლც 1. კრამიტი; კლცლა იხე ბუბ კრამიტით არის დახურული; 2. კეცი; თიხის ჭურჭლის ან თუჯის ქვაბის საკმაოდ დიდი ნატეხი, რომელსაც იყენებენ ჭადის გამოსაცხობად, თევზის შესწავვად: აკლც ალა ამგვალ იძრე კეცზე ჭადი გამოაცხო; აფსტ კლცლა იძე! თევი კეცზე შევი!

ა-კლცმართა თუნი.

ა-კლცხარა: კლცხარა ამგვალ ერთი კეცი მჰადი.

ა-კლჰრ (იკლჰრ) დანაოჭება (დანაოჭდა); იხე-იქე კლჰრ დეცოლუ დანაოჭებული პირის სახე აქვს.

ა-კლჰრა ნაოჭი; იქვასანხა აკლჰრაქუა აინახეიტ პირის სახე დაუნაოჭდა.

კ

ა-კა შევარდენი.

ა-კაართა (იკაართეიტ) ქრობა, გაქრობა (გაქრა), შრება, დაშრება (დაიშრიტა), დავსება (დაივსო); ალაშა კაართეიტ, ლაშა ჩაქრა; აშა კაართეიტ ცეცხლი ჩაქრა, დავსო. შდრ. აფსრა (2), აციარა (2).

ა-კაართა (დკაართეიტ) გაბედნიერება (გაბედნიერდა); სემკაართეი, ისთახუ აშეყ სრუიტ რა ბედნიერი ვარ, სავირო წიგნი ვიშოვე.

ა-კააკა 1. მაგარი (რბილთან დაპირისპირებით); აცა კააკაოლუ ტყავი მაგარია; 2. ხმელი; აჩა კააკა ხმელი პური; 3. გადატ. უცვირაპირო, გულქვა, უგულუ; აუა კააკა უცვირაპირო კაცი, გულქვა, უგულუ.

ა-კალანტარ ეთნ. მაღლა ამართული გრძელი სანთელი (წლისთავე), კელატარი.

ა-კამაშეშე ცხერის ღუმის ბოლო, პოჩი.

ა-კან ე თ ნ. წლისთავზე, ქელესზე ამართული გრძელი ლატანი, ზემოთ მორთული სხვადასხვა ხელსაქმარებით, რომლებსაც სროლით ჩამოაგდებდნენ.

ა-კანკ კენჭი, წილი; აკანკ სტკუშეიტ კენჭი მერგო, წილი შემხვდა; აკანკ ათგზრა წილისყრა.

ა-კანკვან პაწაწა, პაწაწკინტლა, ერთი ბეწო.

ა-კანჯა ტყინა, დედოფალა, თოჯინა.

ა-კანრდა მიძე (სასვენი ნიშანი).

ა-კანარახუ ფისტო, ფიშტო, დამბაჩა.

ა-კანსა ნავიანევი: აკანსა ლაწარა ნავიანევი ნათესი, გვიან დათესილი; ამხ კანსა ნავიანევი ყანა; აკანსაქუა ნავიანევი ნათესები, ყანები; აკანსაქუა რწყეკს აფსაქუა ტილაჟუ ნავიანევი ნათესებს ადრეული ნათესები სუობია.

ა-კანტ კეტი, აზარმატი.

ა-კანტაგუა 1. წგხუა კანტატუა: კულა, უსულო; კულმოკრეჭილი; 2. მოკლე, მაგალითად, ხანჯალი, ხმალი, ჯოხი, სახრე, ხელი.

ა-კანტეი ნაწლაგი; აკანტეი ლაში ბრმა ნაწლაგი.

ა-კანფა 1. სუთი, დუმა (ცხვრისა); 2. (აკურტატე) კურტუმი; შ დ რ. აბჭხუ.

ა-კანფაბრტუ თოფის დუმა, კონდახის ბოლო.

ა-კანფათრან სარტყელს მიკერებულ ლითონის პატარა კოლოფი, ქონისა (იარაღის წასასმელი) ან ხურდა ფულის ჩასადები.

ა-კანჭო 1. 1. მოკლე; ალაბა-კანჭო მოკლე ჯოხი; ამუა კანჭო მოკლე გზა; იშპაქუან კანჭოჟუ მოკლე ფეხები აქვს; აჟანპა კანჭოჟუ ნაბადი მოკლეა; იაჰან იკანჭოჟუ უფრო მოკლე; 2. დაბალი; აუაჯ-კანჭო დაბალი კაცი.

ა-კანჭო 2. ბლუზა, ხალათი.

ა-კანჭირა სიმოკლე.

ა-კანჭიძა უმოკლესი.

ა-კანჭიხარა (იკანჭიხაეიტ) 1. შემოკლება (შემოკლა), დამოკლება (დამოკლა), შედგომა (შედგა); სტიქუა კანჭიხაეიტ შარვალი დამიმოკლა; ალაბან კანჭიხაეიტ ჯოხი დამოკლა; 2. დადაბლება (დადაბლა); დანაქი, დკანჭიხაეიტ რომ დაბერდა, დადაბლა.

ა-კანხა კეხი, ანახი; შ დ რ. აკუადტრ-ბაჯ.

ა-კანფე, აკანფე-ჰია: აკანფე-ჰია დწიფეიტ გულამოსკენით, გულამოჯდომით, სლუკენით ტირის; აკანფე-ჰია აწიფეიტარა ქეითინი, სლუკ-სლუკი, გულამოსკენით, გულამოჯდომით ტირილი.

ა-კანგ (ბ ზ ი ფ.) აკანგბა მთლიანი ხისაგან გაკეთებული საფეხურებიანი კიბე.

ა-კანგტუი კონკი, ძონძი, ჭონჭი, ჩვარი; შ დ რ. აკასტუა.

ა-კანგტრ კიტრი; შ დ რ. ანანშია.

ა-კანტრ კირი.

ა-კანტრკანტრა, (იკანტრკანტრეიტ, იკანტრკანტრიტ) ხეიხეინი (ხეიხეინებს, ხეიხეინა), ჭიხეინი (ჭიხეინებს, იჭიხეინა).

კანგ: კანგ ზმან ხელუხეუბელი; კანგ სმამ ხელუხეუბელია.

ა-კანგსრა (დაკანგსიტ) შეხება (შეეხო), მიკარება (მიეკარა), ხელის ხლება (ხელი ახლო); ნაპტლა დიკანგსიტ ხელი ახლო, შეახო; შიიკანგსენ! მას არ მიეკაროთ, ხელი არ ახლოთ, არ შეეხოთ

ა-კანგფხა ბუქდვითი სიტყვა, პრესა.

ა-კანგფხარა (იკანგფხიტ) ბუქდვა, დაბუქდა (დაბუქდა); ბეიენრაალა კანგფხატოეს ირგესტიეიტ ლექსი დასაბუქდად გადაეყვი.

ლ

ა-ლ მურყანი, თხმელა.

ა-ლა თვალი; ილაქუა ხტიტუეიტ თვალებს ახელს; სტლაქუა ხგზუეიტ თვალები დავხუჭე; იზლაქ ხზრუქ, იზლაქ ააფშაუეიტ ცალი თვალი დახუჭული აქვს, ცალი თვალი ახელილი აქვს; ილა სში ხტლთეიტ თვალზე ბისტი გადაეკრა; სტლა ბცხ ხშანლაეიტ თვალში მუშლი ჩამივარდა; შ დ რ. ბბლა.

ა-ლან ძალი; ალან ზმეზ იტგშეაიპიეიტ (ან და ზ ა) ძალი ვინც მოკლა, იმან გაათრიოს.

ა-ლანბა სვადი ძალი.

ა-ლანბან ჯოხი; ალაბა-ბან წყება.

ა-ლანბუჟო ცრემლი; შ დ რ. ბლადტრძ.

ა-ლანბყაჭა სოფლის უბანი; შ დ რ. აჰანბლა.

ა-ლანბყაჯ სოფლის უბნის უფროსი.

ლაბკაბაბ ცხადად, ნამდვილად; ლაბკაბაბ იზბნეიტ ცხადად, ნამდვილად ვნახე; ფხზძეუ, ლაბკაბაბრუ? სიზმარია, თუ ცხადია? სიზმრად, თუ ცხადად?

ა-ლაბკას თოფის სადგარი.

ა-ლაბკწი ჩხირი.

ა-ლაგალარა 1. (დღლაიგალაეიტ) რამეში, მაგალითად, ტყეში, ყანაში; შეყვანა (შეიყვანა), შეტანა (შეიტანა); არპიცის ამჯასჯე პბნა დღლარგალაეიტ შპარცველებმა მგზავრი ტყეში შეიყვანეს; ახუტქუტს აიგუში პბნა გლარგალან, იდგრძიტ ბეშეებმა წალღი ტყეში შეიტანეს (წაიღეს) და დაკარგეს.

ა-ლაგალარა 2. (ილღაიგალაეიტ) 1. შეტანა (შეიტანა); აშინახტი პლაიგალაეიტ გადასახალი შეიტანა; 2. გადატ. ჩათრევა (ჩათორია); აუტეირა დღლაიგალაეიტ დგინის სმაში ჩათორია.

ა-ლაგარა 1. (დღლაგაეიტ) დაწყება (დაიწყო), შედგომა (შეუდგა); ავრან დღლაგაეიტ წერა დაიწყო, წერას შეუდგა; აუესურა დღლაგაეიტ მუშაობა დაიწყო; უაეიძ ანრ სრღაგაეიტ ახლა მიგდები მას.

ა-ლაგარა 2. (ილაგაეიტ) ფქვა, დაფქვა (დაფქვა); იგუძანტ პლაგარა წერილად დაფქვა; იჯბჯანტ პლაგარა ღერღვა, როშვა; იჯბჯანტ ილაგაეიტ დაღერღა, დაროშა.

ა-ლაგართა დასწყისი.

ა-ლაგა-ვანგარა (ილაიგა-ვანიგაეიტ, ილაიგა-ვანიგაეიტ) დატარება (ატარებს, დაატარებს; დაატარა), წაყვან-წამოყვანა (დაყვანეს, წაიყვან-წამოიყვანეს); აჩიგ, აფხძტ პლაბარც, ილაიგა-ვანიგაეიტ ცხენს დაატარებს ოფლის შესაწრობად; პსლან ღარგა-ვანგონ სპილოს დაატარებდნენ, სპილო დაყავდათ; აფსტფ ლაიგა-ვანიგაეიტ სუნთქავს.

ა-ლაგუ თვალის კაკალი.

ა-ლაგუეიმბუც გუბა, თვალის გუბა, ბაია, თვალის ჩინი; შდრ. პლაკიც.

ა-ლაგან ტაშტი.

ა-ლაგურა (დრღლაგეეიტ) დარევა (დაეორია).

ა-ლადა. (ბზიფ.) პლდა სპირისპირთა პჯადა; 1. (მინის დაქანებულობის

მინხედვით) ქვემოთ; აძიგ პლადა, ამშეგნ აფშაპიახაგ დენხრიტ, ეგაგ პჯადა, პშხარახა დენხრიტ ერთი ქვემოთ, ზღვის სანაპიროზე სახლობს, ცხოვრობს, მეორე მთაში (მთიანეთში) სახლობს, ცხოვრობს; ეცტ პლადა პპყან; უხხდნეტი ამაშენაქუა რღლა არწიგრა პაგაეიტ აცტრუესქუა რზე გუშინ ქვემოთ ვიყავით; იქიდან მანქანებით სასუქი ამოვიტანეთ ციტრუსებისათვის; პლადა სპიეიტ, პჯადა სპიეიტ, ახსსტეი ჯარგაგ ისუმბეიტ სად არ ვეძებ, რა არ ვქენი, მაგრამ ჩემი ძროხა ვერსად ვიპოვე; 2. გადატ. დასაველით; პმპულ, პსრაან პმპულ, ალადა იგტლო, პჯადა ირგორიტ, პჯადა იგტლო პლადა ირგორიტ ბურთის თამაშის დროს იმათ, ვინც დასაველეთის მხარეზე დგანან, ბურთი აღმოსაველეთისკენ მიაქვთ, ვინც აღმოსაველეთის მხარეზე დგანან დასაველეთისკენ მიაქვთ; ბზიფურ დღლაექტზე აფხაზეთის დასაველი ნაწილი (სპირისპირთა პჯადა აფხაზეთის აღმოსაველეთ ნაწილი) 3. (ღიტერა-ტურაში) სამხრეთი (სპირისპირთა პჯადა ჩრდილოეთი).

ა-ლადარა დაღმართი.

ა-ლადახაგ ქვემოთ; სარან ტკპა ალადახაგ სენხრიტ, სჯზბ პტკა პჯადახაგ მეხიღს ქვემოთ ესახლობ, ჩემი ამხანაგი ხიღს ზემოთ.

ა-ლანს ლაზი, ჭანი.

ა-ლანს ბეწშია ლაზური, ჭანური (მეტყველებს).

ა-ლათარან ძაღლის ხუხუღა.

ა-ლაიარა (დღლაიეიტ) ქვეშაგებში, ბალახში, ნაცარში, ქვიშაში, ტყეში ... ჩაწოლა (... ჩაწვა).

ა-ლაითაპარა (ილღაითაიპაეეიტ, ილღაითაიპაეიტ) ჩარგვა (შიგ რგავს, ჩარგო).

ა-ლაკაცრა აკაცია.

ა-ლაკრა 1. (ილღაიკაეეიტ, ილღაიკეიტ) რამეთი ჭერა (რამეთი იჭერს, რამეთი დაიჭირა); აყუარანლ აჩქუან პლასკაეეიტ ქამანღით ცხენებს ვიჭერ.

ა-ლაკრა 2. (ილღაიკაეეიტ, ილღაიკეიტ) სხვისი რისამე მითვისების მიზნით, შიგ გარევა (მაგალითად, ცხენის თავის ჯოგში) (... ურეეს, ... გაურია).

ა-ლანკუ ზღაპარი; საოცრება; პტესუა ლანკუქუა აფხაზური ზღაპრები; აბარ პლანკუ

აი საოცრება; ალაკუ უჭირბიტე გასაოცარს ამბობ, ლაპარაკობ.

ა-ლაკუმბა ხეჭრელი, (გურული) ლუკუხო, ლუკუფხა.

ლაკუნ (ლარა ლაკუნ) ის (ქალი) იყო.

ა-ლაკუშარა (რლაიკუშეიტი) მოქნევით: ჩხვლეტა (... ჩხვლიტა), განგმირვა (განგმირა); ატსა რლაკუშეიტი ხიშტი ჩხვლიტა, ხიშტით განგმირა;

ა-ლაკუნა თვალის უბე.

ა-ლაკე მოკაკული; თრჭ-მორჭუმ ტიჯვა ლაკეჯ (გამოცანა) „მოთეთრო და რქა მოკაკული“ (გოგრა); ანაპტ-ლაკე უთითო ხელი, ხელჩამომხმარა.

ა-ლაკაკაქარა (რლაკაკეიტი) შესობა (შეესო); ამლ სშაპტ იალაკაკეიტი ეკალი ფეხში შეფესო; აპიგუნბა ალტ იალაკაკეიტი დანა ფიყარს შეესო; 2. გადატ. ჩხვლეტა (ჩხვლიტა); სტეარაკეტუს რქევეით ასლაკაკაქო რალაგეიტი გვერდებში ისე ჩხვლეტა დაჩიწყო; 3. გადატ. გალიზიანება (გალიზიანა); ურლამკაკაქან ნუ აღიზიანებ მას.

ა-ლალა ირაო საქონელი.

ა-ლალარა 1. (ილალაეიტი) 1. შესობა (შეესო), შერჭობა (შერჭო); ამლ იშაპტ იალალაეიტი; იშაპტ ამლ ალალაეიტი ფეხში ეკალი შეესო; 2. გავლა (გავიდა); აწიშმლ ალტ ილალალომ ლურსმანი ფიყარში არ გადის; 3. შეკრებულობაში, ორგანიზაციაში, პარტიაში, საქმიანობაში, კრებულში, დასახლებულ პუნქტში, ყანაში, სათიბეში...; შესვლა (შევიდა); ამაწურს ალალაეიტი სამახურში შევედი. დაედექი; იხულახანს, აქალაქე სანალალა დაღამებული იყო, როცა ქალაქში შევედი; საშა ამხტ დალალაეიტი ჩემი ძმა ყანაში შევიდა; აპიგუნ ათიარათ ილალაეიტი ხმო სათიბეში შევიდა; ანხთა რლალაეიტი გაყვიდა;

4. (ილალაეიტი, ილალაეიტი) შერთვა (ერთვის, შერთვის; შერთო); აძქიას კულდრტ ამშაგნ ეიქუთა ილალაეიტი მდინარე კოდორი შაე ზღვას ერთვის; 5. (ილალაეიტი) ტყვეში, ტალახში...; შესვლა (შევიდა); სიშა ამპიგუნლხრაზ აბნა დტლა-

ლაეიტი ჩემი ძმა შევის დასამზადებლად ტყეში შევიდა; გადატ. აბნა დტლალაეიტი ტყედ გავარდა; ახუქტ აპიგუნწი დტლალაეიტი ბავში ტალახში შევიდა.

ა-ლამბა ლამფა; ალამბა არკტ! ლამფას მოუკიდე, ლამფა აანთე!

ა-ლამფა ერთგვარი თხელი ფიყარი, ლამფა.

ა-ლამწ ძაღლის მწერი.

ა-ლამგსდა უნამუსო, უბატოსნო, არაკეთილსინდისიერი.

ა-ლამგსდარა უნამუსობა; არი ეტიფში ალამგსდარა უბახარუმი? ასეთი უნამუსობა გინახავს?

ა-ლაპყა ჭოლოკი, სატყორცნი ჯოხი; აწიბ, ალაპყაბ აგუდნიწან, ილბაბიშთიტ ვაშლს ჭოლოკი შესტყორცნა და ჩამოაგლო.

ა-ლაფრა (დლალაეიტი) დიდი, მძიმე ენისიმე ან რისიმე ტალახში, ტყეში: ჩავღება (... ჩავაგლო); აიხან აპიგუნწი რლალაეიტი ნაჯახი ტალახში ჩავაგლო.

ა-ლა-ჟტ ძაღლის ხორცი.

ა-ლართს ფაღის ბუდე, ფოსო.

ა-ლართა 1. ფიჭის უჯრედი.

ა-ლართა 2. ფოსო (დერძისა).

ა-ლართაშა სამუხველი, სამულოვე, ტარბუა, ჯარა.

ა-ლარკაკაქარა (რლარიკაკეიტი) ჩხვლეტა (ჩხვლიტა), შეჩხვლეტა (შეჩხვლიტა).

ა-ლარფეხარა (დლარიფეხეიტი, დლარიფეხეიტი) 1. არჩეინება, ამორჩეინება, (არჩეინება, ამორჩეინება); აბან რაცია დლარიფეხეიტი ბევრ საქონელში (ფართალში) ამორჩეინა; 2. მოხილვინება (ახილვინება, მოახილვინება); ლხტ დლალაეიტი თავი მოახილვინა.

ა-ლარყურა (ილარიყურტი) დაშვება (დაუშვა), დაწევა (დაწევა), მოხრა (მოხარა), დახრა (დახარა); უხტ ლარყუ! თავი დაწე, დახარ!

ა-ლარშირა (ილარიშეიტი) ჩასობა (ასობს, ჩასობ), შესობა (ასობს, შეესო), ჩარჭობა (არჭობს, ჩარჭობ), შერჭობა (არჭობს, შერაჭობ).

ა-ლარშირა (ილარიშეიტი) პატარა რისიმე ტყვეში, ბუჩქებში, კარში ყანაში, ბალახში შეგდებდა (... შე-

აგლო); აპიუზბა აპასკაგენ რლაირშიიტ დანა ბალანში შეაგლო; აში რლაუერშიონ! კარებში ნუ დააგდებ ახუკე აიგუში აში რლაირშიიტ ბავშვმა წალდიკარებში დააგლო.

ბ-ლას 1. მსუბუქი, მჩატე; აიღარა ლასუბ ტვირთი მჩატეა, მსუბუქია; ააგლზხრა ლასუ მსუბუქი მრეწველობა; 2. გაღატ, ჩქარი, მარდი, მალი, სწრაფი; აუაუკ ლას ჩქარი კაცი.

ბ-ლასა, (ბზიფ.) ალას მატყლი.

ბ-ლასახა კანდი (ერთი ცხვრის ერთ-ჯერ ნაპარსი, განაკრევი).

ბ-ლასხბ, (ბზიფ.) ალასხბ ლეკვი; ალუმ, აბუქს ალასბმ ბოკვერი.

ბ-ლასკუანდრა ძალიან მსუბუქი, ძალიან მჩატე; ამისქე ლასკუანდრა ძალიან მჩატე თოფი; აუბა ლასკუანდრა მსუბუქი ნაბადი.

ბ-ლასკუანდრამა უმსუბუქესი, უმჩატესი; ილასკუანდრამა რყოუბ სულ მთლად მსუბუქია, ძალიან მსგებუქია, მჩატეა.

ბ-ლასკუგუ საჩეჩელი.

ბ-ლასრა 1. (დლასიტი) დარევა (დერია); ანდუ აკუქარაქუა ირგლასუნ აკ-აარგლ-ნათაიტი ქორი წიწილებს დერია და ერთი იატაცა.

ბ-ლასრა 2. სიჩატე, სიმსუბუქე.

ბ-ლასრა 3. 1. სიჩარე, სისწრაფე, სიმაღე, ალასრა ზნგზნლა იხუართამ სიჩარე; აჩქარება ხანდისხან არ ვარგა; 2. გაღატ. თავპარიანობა, ცერცეტობა, ქარაფუტობა; ალასრა რლოუბ თავპარიანობა, ქარაფუტობა ახსიათებს.

ლასტ, ლასხტ ჩქარა, მალე; ფსტხუა ზლამოუ ალა ლასტ უცა რაც შეიძლება მალე წადი ლასტ დააუტიტ მალე მოვა; ლასტ უცა ჩქარა, მალე წადი

ლასტ-ლასტ, ლასხტ-ლასხტ ჩქარ-ჩქარა მალ-მალე; ლასტ-ლასტ დაალორიტ ჩქარ-ჩქარა, მალ-მალე, ხშირ-ხშირად მოღის, დაღის ხოლმე.

ბ-ლასხარა (ილასხეიტი) გამსუბუქება (გამსუბუქდა), დამჩატდა (დამჩატდა); ბიდარა ლასხეიტი ტვირთი გამსუბუქდა, გამჩატდა.

ლატვია ლატვია.

ლატვიატი ასოვეტ სოციალისტი რეს-პუბლიკა ლატვიის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

ბ-ლატვრეც ლატვიელი.
ბ-ლაუაშ ლავაში.

ბ-ლაფშე თვალი; 1. სტლაფშე რტქუშიეიტი თვალი მოვარი მათ; 2. გაღატ, ალათშე იფურხბგახეიტი თვალმა ავნი; ალათშე რტქუშიეიტი თვალი ევა; რლათშე ციგარუბ ავი თვალი აქეს.

ბ-ლაფშეკრა (ალათშე იტტიტი) გათვალვა (გაითვალა), თვალის კვრა, თვალის ცემა (თვალი ევა), გაქარჩხვა.

ბ-ლაფშეზარ (დლათშეუეტი, დლათშეარტი) 1. არჩევა (არჩევს, არჩია); აკტრ დლათშეარტი ბევრი არჩია; უმლათშეცინან! ბუერს ნუ არჩევ! 2. მოხილვა (იხილავს, მოხილავს); იხუ დლათშეუეიტი თავს უხილავს.

ბ-ლაფშეწაშიარა (რლათშე რწაშიეიტი) მოფეთება (მოფეთა), მოლანდება (მოლანდა).

ბ-ლაფშეზგრა არჩევანი; ალათშეზგრა უარს იუტითუბ არჩევანი შენია.

ბ-ლაფშემაძარა (დრტლაიფხმაძორიტი, დრტლაიფხმაძეიტი) ჩარცხვა (რიცხავს, ჩარიცხა), ჩათვლა (ათვლის, ჩათვალა); რტქუნცია დრტლაიფხმაძორიტი თავის შვილებში რიყხავს, თვლის,

ბ-ლაფტქუშე თვალის თამაში; ალათფტქუშეში ისნბთეიტი თვალმა მიგრძნო, მაგრძნობინა.

ბ-ლაღტშე ლაღტში.

ბ-ლაღტრმ ცრემლი; ალაღტრმ აკათაიარს ცრემლის ფრქვევა, დვრა; ალაღტრმ ლტკუა-აშეა ცრემლ მორეული; შ დრ. ალაბუეშე.

ბ-ლაღლა დაღმა.

ბ-ლაღლარა დაღმართი, თავდაღმართი, დამრეცი; შ დრ. ალაღლარა.

ბ-ლაყუ იხ. ანაყუ.

ბ-ლაყურა 1. (ილაყურტი) დაშვება (დაეშვა), დაწევა (დაიწია), დახრა (დაიხარა); აუ ლლამყურტი, აკმბქე დნამბქეტი (ანდაა) დაბალი არ ასწვდა და მაღალი არ დაიხარაო.

ბ-ლაყურა 2. დაბლობი.

ბ-ლაყუდა უმდაბლესი.

ბ-ლაყუხარა (ილაყუხარიტი, ილაყუხეიტი) დადაბლება (დაბლდება, დადაბლდა).

ბ-ლაშშრა 1. (დტლაშშეიტი) 1. ტყეში, ბალახში, ყანაში... შესვლა (...შე-

ვიდა), 2. ჩაფლვა (იფლვა, ჩაიფლო); იშპაქ აპიენწიან რლაშშიტ ფეხი ტალახში ჩაუფლო.

ა-ლაშშრა 2. (ილაშშიტ) სუ ლ მ თ ლ დ შესობა (... ესობა, ... შეესო). შერჭობა (შერ-ჭო); აშლ იშპაქ ილაშშიტ ეკალი ფეხში შეესო, შერჭო.

ა-ლაშცა ბნელი; აწებ ლაშცა ბნელი ღამე.

ა-ლაშცარა 1. სიბნელე, წყვედიადი; ალაშ-ცარა დტწახაეიტ სიბნელეში დარჩა; აწებ ალაშცარა ღამის წყვედიადი.

ა-ლაშცარა 2. (ილაშცეიტ) დაბნელება (დაბ-ნელდა); აშშო ლაშცეიტ დღე დაბნელდა.

ა-ლაშცახარა (ილაშცახეიტ) დაბნელება (დაბნელდა).

ა-ლაშა 1. ლაშა (ცხენი), ტაიჭი.

ა-ლაშა 2. ნათელი; აუადა ლაშა ნათელი ოთახი.

ა-ლაშაარა 1. (ილაშაორი, ილაშაეიტ) ნა-თება, განთება (ანათებს, ანათა), ბრწყინვა (ბრწყინავს, გაიბრწყინა); აშრა ლაშაორი მზე ანათებს. 2. სინათლე, შუქი; ალაშაარა შბრიტ სინათლეს ვხედავ; სტლაშაარა ჩემო თვალის სინათლეს!

ა-ლაშაშარა (ილაშაშაშიტ) ჩალობვა (ჩაა-ლობა).

ა-ლაში ბრმა, უსინათლო; ალაში რითახუ ჯ-ბლაქ (ან დაზა) ბრმას რა უნდა და ორი თვალი.

ა-ლაშირა სიბრმავე.

ა-ლაშახარა (დლაშახეიტ) დაბრმავება (დაბრმავედა).

ა-ლაცალარა (ილაიცალაეიტ) შერევა (შერევა); აპიაქუა აჯრა ილაიცალაეიტ ღორები მუხნარში შერევა.

ა-ლაცუადა საექტელი.

ა-ლაცი ფალია, საპირისწამლე.

ა-ლაცია ქუთუთო, თვალის კილო; ილაცია ნთაბიტ მიერულა; სტლაცია ნთააუანგ..., მიმერულა და...; ილაციაქუა ხტეიტ თვა-ლები დახუჭა; სტლაცია ხტსტიეთე რაც თვალი ამიხელია.

ა-ლაციაეიარა (დლაციაეიეიტ); გამოლა-პარაკება (გამოულაპარაკა); ლაპარაკში ჩა-

რევა (ლაპარაკში ჩაერია); არი ატეს უსჩა-ლაციაეია ამ საქმეზე ჩემს სასარგებლოდ ილაპარაკე; ურლამციაეიან! ნუ გამოე-ლაპარაკები მას, ხმას ნუ გასცემ! აქტ ილაციაეიორი რადაცუე საუბრობენ; უსჯ ილაციაეიორი რადაცა საქმეზე სა-უბრობენ.

ა-ლაციკუბ წირალი; შ დ რ. აციკუმტარ.

ა-ლაციყურა (დლაციყეიტ, დლაცი-ყურტ) თვალის ხამხამი, დახამხამება (თვალს ახამხამებს, თვალი დაახამხამა); შ დ რ. ალა-ციყუსრა.

ა-ლაციყუსრა 1. (დლაციყუსეიტ, დლა-ციყუსიტი) ხამხამი, დახამხამება (თვალი -სა) (თვალს ახამხამებს, თვალი დაახამხამა); შ დ რ. ალაციყურა.

ა-ლაციყუსრა 2. (დილაციყუსეიტ, დილაციყუსიტი) თვალის ჩაკრა (თვალს უკრავს, თვალი ჩაუკრა), თვალით ნიშნება (თვალით ანიშნებს, თვალით ანიშნა).

ა-ლაძარა 1. (ილაძორი, ილაძეიტ) ამ-ტანობა (იტანს, აიტანა), გამძლეობა (ძლებს, გამძლე); ოუმა ილაძეიტ ბევრი რამ აი-ტანა; ანხთა ილაძორი სიცივეს იტანს, უძლებს; ილაძარს ბზროუმ კარგი გამძ-ლეობისაა; ამტანობა აქვს; ილაძარს მძქუპ მციერ გამძლეობისაა; გამძლეობა, ამტანობა არა აქვს.

ა-ლაძარა 2. (დლაძორი, დლაძეიტ) ჯერება, დაჯერება (სჯერდება, დასჯერდა); იმოუ დლაძორი რაც აქვს, იმას სჯერდება.

ა-ლაძარა 3. (დლაძეიტ) მორიგება (მოუ-რიგდა); შიქტ ჰია (ში-მანტე ჰია) დლა-ძეიტ ასად (ას მანეთად) მოურიგდა.

ა-ლაწან ალაწარა (ალაწან ილაწეიტ) ყვა-ვილის აცრა (ყვავილი აუცრა).

ლაწან თესვის დროს; ლაწან ოუმჰიაზ, ბწან იუმჰიორმ (ან დაზა) რასაც დასთესავ, იმას მოიმიკი.

ა-ლაწარა 1. (ილაწეიტ) 1. ჩარჭობა (ჩარჭო), შერჭობა (შეარჭო); აწიემლ აღუ ილაწეიტ ლურსმანი ფიარში ჩარჭო; აშაყა აწიემლ ალაწეიტ ბოძს ლურსმანი შეარჭო; 2. ჩხვლტა (ჩხვლიტა); ჩაცემა (ჩას-ცა), ტაკება (ატაკა); სნაციან აგურ ალას-

წეიტ თითში ნემსი ვიჩხვლიტე; აყამა
 რლარწეიტ ხანჯალი ჩასცეს, ატაკეს; 3.
 აგურ ბლაწარა (აგურ რლაიწეიტ)
 შეშხააუნება (შეუშხააუნა); აჩგმაზ აგურ
 რლარწეიტ ავადმყოფს [წამალი] შეუშხააუნეს;
 4. ალაწ ბლაწარა (ალაწ რლაიწეიტ)
 ყვაელის აცრა (ყვაელი აუცრა); 5. ანხ-
 თა ბლაწარა (ანხთა რლაიწეიტ)
 გაციება (გააციება); ახუტქ ანხთა რლაიწე-
 წან! ბავში არ გააციეო ანხთა ულაუმ-
 წან! თავს ნუ გაციეებ; 6. შეტანა (შეიტანა);
 აბანჯ ატურა ბლაიწეიტ ბანკში ფული
 შეიტანა; 7. ჯგუფში, წრეში... მიღება
 (მიიღო); ჰაიზგუან, ახუმარაჰე დჰბ-
 ლაჰამწეიტ გაუჯარდო და თამაში არ
 მივიღო; 8. ჩათვლა (ჩასთვლა), ყაბულს
 ყოფნა (დაყაბულდა); არი ბლასწომ,
 ქეგქ ჰაიქუფამ ამას არ ვთვლი, ყაბულს არ
 ვარ, ხელახლა ვიჭიდავოთ; 9. შექრებუ-
 ლობაში (ჯგუფში, ჯოგში...), ქრე-
 ბულში, დასახლებულ პუნქტში. ყანა-
 ში, საქმიანობაში...: გაშვება (გაუშვა),
 შეყვანა (შეიყვანა), შეტანა (შეიტანა); სხუქ
 რხუმარუაზ ახუქქუბ დრგლასწეიტ ჩემი
 ბავში მოთამაშე ბავშვებში გაუშვი; აქმა-
 ქუა აუხანდ ირგლარწეიტ ულაყი
 ჯოგში გაუშვეს; ფჰიქსკ არბალდ ალ-
 ხუან ლესტქუბ ირგლალწეიტ ერთმა
 ქალმა მამალი იყიდა და თავის ქათმებს
 შეროი; სპეიენრაალა აღმანანს ილას-
 წეიტ ჩემი ლექსი აღმანანში გაუშვი,
 შევიტანე; აჰიგს ათიართს ილაიწეიტ
 ხო სათიბში გაუშვა; ამხე აჰიგს ბლაუმ-
 წან! ხოს ყანაში ნუ შეუშვებ! 10.
 (რლაიწეიტ); ტყეში, ტალახში...:
 გაშვება (გაუშვა), შეშვება (შეუშვა); აკამ-
 ბასშ აბნა რლაუმწან, აბნა აკამბასშ
 გლაუმწან! კაგის ტყეში (ტყეში კაგის)
 ნუ შეუშვებ, ნუ გაუშვებ! ახუქქ აჰიგწან
 დგლაუმწან! ბავშვს ტალახში ნუ შეუშვებ,
 ნუ ჩაუშვებ!

ბ-ლაწარა 2. (ილაიწორიტ, ილაიწეიტ)
 თესვა, დათესვა (თესავს, დათესა); ამხე
 ლაიწეიტ ყანა დათესა; აჯკურეტი ლა-
 იწეიტ სიმინდი დათესა; აჯგმშ ლარ-
 წეიტ ხახვი დათესეს; რლაუწო ააურგ-

ხაუეიტ (ანდაზა) რასაც დასთეს, იმას
 მიიშვი.
 ბ-ლანწგარა ძალღებოთ ნადირობა.
 ბ-ლანწგაცოა მეძალღები; აჰ ილანწგაცოა მათე-
 რის მეძალღები.
 ბ-ლაჰიც (ბჰიფ.) იხ. ბლაგუეიმხუც.
 ბ-ლახარს ოლე (მეგრ.).
 ბ-ლახტლა მოზიარე.
 ბ-ლახტე წამწამი; შდრ. აფტქა.
 ბ-ლახტუჰახუთრა (დრლახტუჰახუთლეიტ,
 დრლახტუჰახუთეიტ) შევაკრება (ევაკრება-
 შეევაკრა).
 ბ-ლახტეხა მკვირცხლი.
 ბ-ლახტეხარა სიმკვირცხლე.
 ბ-ლახტ თაკომბალა, თავბერა, კიდურა.
 ბ-ლახტ შუბლი; რლახტ ინქეირშიეიტ
 შუბლში მოახვედრა; აცი ბლახტ ქაშუბ ხარს
 შუბლზე ნიშანი აქვს; რლახტ ეგანგმგზტ
 უიღბლო ყოფილა.
 ბ-ლახტ ერქუწარა (ილახტ ეიქტიწეიტ)
 ნაღვლიანობა, დანაღვლიანება (დანაღვლიანდა),
 დღონება (დაღონდა).
 ბ-ლახტ თორა (ლახტ რითეიტ) საყვედურის
 გამოცხადება (საყვედური გამოუცხადა).
 ბ-ლახტა მეძალღე.
 ბ-ლახტ-ჯგმშ-ძტორა (რლახტ-რჯგმშ იძ-
 ტიუეიტ, რლახტ-რჯგმშ იძტორიტ)
 პირჯვრის გაღწერა (პირჯვრის იწერს, პირ-
 ჯვარი გაღაიწერა).
 ბ-ლახტენწ იღბალი, ბედი, ბედისწერა, სვე-
 რაცოა ილახტენწ ბზრან რა კარგი ბე-
 დის, იღბლის კაცი ყოფილა; შდრ. ალა-
 ხაჯნწგრა.
 ბ-ლახტენწცოგა ცული ბედისწერის აღამიანი.
 უბედური.
 ბ-ლახტენწგრა იხ. ალახტენწ.
 ბ-ლახტეშიში ბედმაგი.
 ბ-ლჰ ალახი; ალჰ იღტრბ ალახმა უწყის.
 ბ-ლაჰს ლეღვი.
 ბ-ლაჰარჯ ლეღვის ტპილისკვერი.
 ბ-ლაჰია ყორანი.
 ბ-ლაჰიარა 1. (რლაიბიეიტ) გახვევა (გახვია),
 შეხვევა (შეხვია), შებურვა (შებურა); აშა

აქვად რლაიპიეიტ ყველი ქალღმირი
გახვია; ახუპკ ამშოკუნ დღლარპიეიტ
ბავეში არტახებით შერეს.

ბ-ლაპიარა 2. (ილაპიორიტ, ილაპიეიტ)
ლეწვა, გალეწვა (ლეწავს, გალეწა), ცეხვა,
გაცეხვა (ცეხავს, გაცეხა); აჩან რლაპიორიტ
პურს ლეწენ, ცეხენ.

ბ-ლაპიარა 3. (ირგლაიპიორიტ, ირგლაი-
პიეიტ) 1. გამოცხადება (აცხადებს, გამო-
აცხადა); ბიზარაქვე ირგლაიპიეიტ, უა-
წიგ ეიქსურსია ყალოიტ პია; კრებაზე
გამოაცხადა, რომ ხვალ ექსურსია ეწყობაო;
2. განცხადება; ბლაპიარა კვღვრწიეიტ
განცხადება გამოაკრეს.

ბ-ლაპიარს საცეხელი, ჩამური; ალაპიარა
წეს ეიფში უხვ ყუნხა შენ, ჩამურის
ჩიტვიით სხვილთავა.

ბ-ლაპიარს-წეს ჩამურის ჩიტი, ბელურა, კივ-
ქაეი; შდრ. აბალრქი.

ბ-ლანჭ სახუნარო, სასაცილო ამბავი, სხარ-
ტულა; ალანჭ რლგხაუეიტ აბამულეხს;
ალანჭ იპიორიტ ოხუნჯობს.

ბ-ლაჯრა 1. (ირგლაჯრეიტ) ადამიანთა
შორის რაიშიე ამბის, ცნობის,
ხმის: გავრცელება (... გავრცელდა), მოდება
(... მოდო); ბუბაზე ერახნაკვ ზეგავ იაა-
პანლაჯრეიტ ამბავი მაშინვე ყველას მოგველო.

ბ-ლაჯრა 2. (დლლაჯრეიტ, დლლაჯრეიტ)
რამეთი, რალაცათი წერა (რამეთი წერს, რა-
მეთი დაწერა).

ბ-ლბაგარა (დღლბაბიგეიტ) ჩამოღება
(ჩამოიღო); ჩამოტანა (ჩამოიტანა), ჩამოყვანა
(ჩამოიყვანა); ალღღურს აკაკენ ლბაბი-
გეიტ სხვენიდან კაკალი ჩამოიღო; ახუპკ
დღლბაბზგეიტ ბავეში ჩამოიყვანე; აჩივ
ბშხა ილბაბზგეიტ ცხენი მთიდან ჩა-
მოიყვანე.

ბ-ლბადარა (ილბაბიდეიტ) ყლაპვა, ჩაყ-
ლაპვა (ჩაყლაპა), გადაყლაპვა (გადაყლაპა);
აქიპწ ლბაბიდეიტ ლუმა გადაყლაპა.

ბ-ლბაარა (დღლბაბიტ) ჩამოსვლა (ჩამოვიდა),
ჩამოშვება (ჩამოეშვა), დაშვება (დაეშვა);
ბწლა დღლბაბიტ ხიდან ჩამოვიდა; შბა-
ხალა დღლბაბიტ თოკით ჩამოეშვა, დაეშვა;
ბშხა დღლბაბიტ მთიდან ჩამოვიდა; ამარ-

დუნ ალა დღლბაბიტ კიბზე ჩამო-
მოვიდა.

ბ-ლბააჯარა (დღლბაბეიტ) ჩამოხტობა
(ჩამოხტა).

ბ-ლბააჯგარა (ილბაბეჯრეიტ) ზევიდან
ქვევით ჩამოფრენა (ზევიდან ქვევით ჩამოფ-
რინდა).

ბ-ლბააყურა (დღლბააყურეიტ) დაშვება (და-
ეშვა), დაწევა (დაიწია); აეროპლან უაჯ
იბარტე ილბააყურეიტ თვითმფრინავმა
იმდენად დაიწია (თვითმფრინავი იმდენად და-
ეშვა), რომ მისი დანახვა შეიძლება; ხუპკ
ულბააყურე, მამზარ უარა უქვანძა სხვ-
ნადომ! ცოტა დაეშვი, დაიწიე, თორემ ვერ
მოგწვდები!

ბ-ლბააშთრა (ილბაბაშთეიტ) 1. ჩამოგდება
(ჩამოგდო), გადმოგდება (გადმოგდო); ისტ-
ლბააშთ! გადმომიგდე, ჩამომიგდე! 2. ჩა-
მოშვება (ჩამოეშვა); ამწიგში ლბაბაშ-
თეიტ გიღელი ჩამოეშვა.

ბ-ლ ბააცარა (ილბაბიციეიტ) ჩამორეკვა (ჩა-
მორეკა); ბრახუ ლბაბიციეიტ საქონელი
ჩამორეკა.

ბ-ლბააპიარა (დღლბააპიარეიტ) ჩამო-
ხსობება (ჩამოხსობდა), ჩამოჩრება (ჩამოჩრდა),
ჩამოფოფება (ჩამოფოფდა), ჩამოცოცება (ჩა-
მოცოცდა).

ბ-ლბააპიარა (დღლბაბიპიეიტ) 1. ჩამოთ-
რევა (ძირს, ქვევით ჩამოათრია); აჩივ და-
ხვამქუთიან ლღლბაბსპიეიტ ცხენიდან ჩა-
მოვითრე; 2. გადატ. ჩამოგდება (ჩამოგა-
დო); აპიენტქარ დღლბაბრპიეიტ მეფე
ჩამოგდეს.

ბ-ლბააფარა (დღლბაბეფეიტ) გადმოხტობა
(გადმოხტა), ჩამოხტობა (ჩამოხტა).

ბ-ლბაართა ჩასასვლელი, ჩამოსასვლელი.

ბ-ლგარა 1. (დლღგეიტ) გათავება (გაა-
თავა), მოთავება (მოათავა), დაბოლოება
(დაბოლოება), მორჩობა (მორჩა), დამთავრება
(დამთავრა), დასრულება (დაასრულა); აჯნვ
ბყაწარა ილღგეიტ სახლის შენება გაა-
თავეს; აშეკრლ დლღგეიტ სკოლა დაამ-
თავრა, დაასრულა; იბთია დლღგეიტ სიტ-
ყვას ასრულებს, აბოლოებს; სუს სლღგეიტ
საქმეს მოვრიჩი.

ბ-ლგარა 2. (ბლლიგეიტი) ყანდიან, სათიბიდან, დასახლებული პუნქტიდან... გამოყვანა (გამოიყვანა), გამოტანა (გამოიტანა), გამოზიდვა (გამოზიდა); გაზიდვა (გაზიდა), გაყვანა (გაიყვანა); აპიტეს ათიართან ბლლიგეიტი ხმო სათიბიდან გამოიყვანა; ამგავზინ ბმითა ბზრა ბლზგეიტი მაღაზიიდან კარგი საქონელი გამოიგიტანე; ამხე აჯგეჟურტი რაცხანე ბლზგეიტი ყანიდან ბეერი სიმინდი გამოზიდეს; ბრ ბქალაქე ბლზგეიტი ჯარი ქალაქიდან გაიყვანეს; ამხე ამჯახუბსთა ბლზგეიტი ყანაში ბილიკი გაიყვანეს.

ბ-ლგარა 3. (ბლლიგეიტი, ბლლიგეიტი) ტყიდან, ტალახიდან... გამოყვანა (გამოიყვანა), გამოტანა (გამოიტანა), გამოზიდვა (გამოზიდა); ახუქე აპიტენწიან ბლლიგეიტი ბეჟეი ტალახიდან გამოიყვანა; აქდე ბბნა ბლლიგეიტი მორი ტყიდან გამოიტანა; ბბნა ამქე დუ ბლზგეიტი ტყიდან დიდძალი შეშა გამოზიდეს.

ბ-ლდარა (ბლლიდეიტი) გავლება (გაავლო), გაყოლება (გაყოლა); ამხე აციაპიან ბლლიდეიტი ყანაში კვალი გაყოლა, გაავლო; დაკვალა; არი აჩუთ აციაპიანე ბლდეიტი ამ ჩითიუ ზოლებია გავლებული; აციაპიანე ბლდეიტი ამბატერიბა ზოლებიანი ქსოვილი.

ბ-ლდეიზყუქარა (ბლდეიზყუქარტი) ჩაკეცვა (ჩაკეცვა); ახე რქეშინი იარა უბ ბლდეიზყუქარტი ტყვია მოხვდა და იქვე ჩაკეცა.

ბ-ლდეითაიპარა (ბლდეითაიპარეიტი, ბლდეითაიპარტი) ჩარგვა (შიგ რგავს, შიგ ჩარგო).

- ბ-ლენინწმ ლენინიში.
- ბ-ლექსიკა ლექსიკა.
- ბ-ლექსიკოგრაფია ლექსიკოგრაფია.
- ბ-ლექსიკოლოგია ლექსიკოლოგია.
- ბ-ლექსიკონ ლექსიკონი; შდრ. ბეიბარ.
- ბ-ლექტორ ლექტორი.
- ბ-ლექტორრა ლექტორობა.
- ბ-ლექცია ლექცია; ბლექციანე რეფხეარა ლექციების კითხვა; ბლექციანე დერზე-ძრუეიტი ლექციებს უსმენს; ბლექციანე რეფხეარა ბნეყუარა ლექციებზე დასწრება.

ბ-ლრლა ლილა; ამბარბანქეუა ბნერკოძობა ბშთახე ბლრლა ბრთეიტი გარეცხვის შემდეგ ზეწრები გაალილავეს; ბფსახე ბლრლა ბთატიუმ საცვლებს გაალილავება უნდა, სჭირდება.

- ბ-ლიმონ ლიმონი; ბლიმონ წლა ლიმონის ხე.
- ბ-ლიმონად ლიმონათი; შდრ. ბლუმონათ.
- ბ-ლინგვისტი ლინგვისტი, ენათმეცნიერი.
- ბ-ლინგვისტიკა ლინგვისტიკა.
- ბ-ლინტიკა სახაზავი.
- ბ-ლინოტიკ ლინოტიკი.
- ბ-ლინოტიკისტი ლინოტიკისტი.

- ბ-ლირიწმ ლირიწმი.
- ბ-ლირიყ ლირიყოსი.
- ბ-ლირიკატი ლირიყული; ბლირიკატი პოეზია ლირიყული პოეზია.
- ბ-ლიტერატორ ლიტერატორი.

ბ-ლიტერატურა ლიტერატურა; ბნაუქკატი ლიტერატურა სამეცნიერო ლიტერატურა; ბსბბაჯარატი ლიტერატურა მხატვრული ლიტერატურა.

ბ-ლიტერატურე (ბლიტერატურატი კრუჟარე) ლიტერე (სალიტერატურო წრე).

ბ-ლიტერევი ლიტერევი.

ლიტე ლიტე.

ლიტეგატი ბსოვეტი სოციალისტიკი რესპუბლიკა ლიტეის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

- ბ-ლიტერგაფ ლითოგრაფი.
- ბ-ლიტოგრაფია ლითოგრაფია.
- ბ-ლიტრ ლიტრი.
- ბ-ლმას ბლმასი.
- ბ-ლრზუნე ლოზუნეი.
- ბ-ლოკაუტი ლოკაუტი.
- ბ-ლრმ ბალაყინი.
- ლრუმ (ლარა ლრუმ) ის (ქალი) ბრის.
- ბ-ლრა მურყნარი, თხმენარი.

ბ-ლსრა 1. (ბგლსიტი) 1, ხალხში, ტყეში, ტალახში... გავლა (გაიარა); ბჯბრ ბრგლსიტი შერევილ ხალხში გაიარა; ბბნა სგლსიტი ტყეში გავიარე; ბპიტენწიან ბგლსიტი ტალახში გაიარა; 2. გადატ. (სასმლისა) მოკიდება (ეკიდება); ბჯ ბლ-

სიტ ღვინო მოკიდა; 3. გაღატ. (სიცივისა, ყინვისა) ატანა (იტანს, აიტანა); ახდათა სტლსიტ სიცივემ ამიტანა.

ბ-ლსრა 2. (დლსიტ). 1. ყანაში, სათიბში, დასახლებულ პუნქტში...: გავლა (გაიარა); ამხტ დლსიტ ყანაში გაიარა; აქალაქი სლსიტ ქალაქი გაიარე; აწიგმლ აღუ ილსსუეიტ ლურსმანი ფიცარი გადის; 2. გატანა (გაატანა); აქუბ აუბა ილსსუამ ნახადში წვიმა ვერ ატანს, 3. გაღატ. სტუ ილსსიტ მეწინა.

ბ-ლტარა ახალი მურყნის, თხმელის ტყე; ნოღარი.

ბ-ლტიუთა ლავიწი.

ბ-ლუ წისქვილის ქვა, დოლაბი; შდრ, ალუ.

ბ-ლუგა სულელი, გამოჩრჩეტებული, ბოთე, ბრიყვი, ყვეჩი, უგერგლო ადამიანი; უაუ ლუგაკ იოუპ სულელი, ბოე, უგერგლო ადამიანი; შდრ. ალტტ.

ბ-ლუმონთ იხ. ალიმონდა.

ბ-ლუყმანტ ხელსაფტევი წისქვილის ზედა დოლაბის საბრუნებელი ტარი; შდრ. ალუყმანტ.

ბ-ლუჩან 1. (აწლა; იარა იაქალო აშიტრ) ალუჩა.

ბ-ლუჩან 2. მრგვალი პური.

ბ-ლფყარა (იალფტყყაიტი) გამოჭრა (გამოჭრა).

ბ-ლფშაარა (დლფშააუეიტ, დლფშააიტი) ამორჩევა, გამორჩევა (არჩევს, გამოარჩია).

ბ-ლფშარა (დლფშაიტი): იხტ დალფშარა დტყოუპ ის ნახავს თავის სიერს.

ბ-ლყუშაარა (ილლიყუშააიტი) ამოკრეფა (ამოკრეფა); აქაქან ბზრატყა ალსყუშააიტი კარგი კაკლები ამოკრეფე.

ბ-ლყჰარა 1. (დლყეიტ) შედარებით დიდ სიზლიდან; ჩამოვარდნა (... ჩამოვარდა), ... გადმოვარდნა (... გადმოვარდა); აწლა დლყეიტ ხიდან ჩამოვარდა; აბახუ დლყეიტ კლდიდან გადმოვარდა.

ბ-ლყჰარა 2. (დრტყეიტ) რაიმე გარემოცვიდან, წრიდან გავარდნა (... გავარდა); დტლყმან დტტიტ ჩვენგან გავარდა და წვიდა.

ბ-ლყჰარა 3. (ილყეიტ) გატანება (გაატანა),

გამოლ გავლა, გასვლა (... გამოლ გავიდა); ანი აუაუ ახტ ილყეიტ იმ კაცს ტყვიამ მორე მხარეს გაატანა; ახტ არი აიბნ იბალყდომ ტყვია ამ რყინას ვერ გაატანს.

ბ-ლშარა (ილშაიტი, ილშაეიტი) შეძლება (შეუძლია, შესძლო); ისტლშაომ არ შემიძლია, არ ძალმიძს; ილშაომ არ შეუძლია; სარა არი აყაწარა ზლასტლშაომ? მე როგორ შემიძლია ამის გაკეთება? სარა ისტლშაომ იარბანზაალაკა ზეგე ყასწრიტი მე ყველაფერს გავაკეთებ, რაკ ე შემიძლია; ისანშაიარ ალტმშაომ? ხომ არ შეიძლება მითხრათ?

ბ-ლშაარა (დლშაეიტი) პატარა რისა მე ქვევით ჩამოვარდნა (... ჩამოვარდა); აწინ ალშაეიტი ვაული ჩამოვარდა.

ბ-ლტარა (ილლიტეიტ) 1. გამორეკა (გამორეკა); არახუ აბნა ილლიტეიტ საქონელი ტყიდან გამორეკა; 2. გამორიცხვა (გამორიცხვა), განდევნა (განდევნა), გაძევა (გაძევა), გარიყვა (გარიყვა); იტტყცია დრტლტრტეიტ მისმა ამხანაგებმა თავისი წრიდან გააძევეს; აპარტია დლტრტეიტ პარტიიდან გარიცხეს.

ბ-ლციცაარა (ილლიციცააიტი) გამოწყნა (გამოწყნა), გამოსრუტვა (გამოსრუტვა), ამოწოვა (ამოწოვა).

ბ-ლტაარა (ილტააიტი) გამოლევა (გამოლევა); იმჩ ილტააიტი არაქათი გამოლევა; ითააცაი დრტლტააიტი! (ძვ. წყველის ფორმულა) თავის ოჯახს დაქლებოდეს, თავის ოჯახში გამოწყვეტილყოს!

ბ-ლწრა 1. (ილწრიტი) გამოსვლა (გამოვიდა), გახდომა (გახდა); არი ეგდალწლუამ აქედან არაფერი გამოვა; არი აციბ ჳეიმანტ ალწრეიტ ამ ტყავისაგან ორი წულა გამოვა; აუაჯარა ილწრეიტ კაცი გახდება; სანა ამხტ დლწრიტი ჩემი ძმა ყანიდან გამოვიდა; ამაწურა დლწრიტი სამხახურს თავი დაანება; აწიგმლ აღუ ილწლუამ ლურსმანი ფიცრიდან არ ამოდის.

ბ-ლწრა 2. (ილწრიტი) ტყიდან, ტალახიდან...; გამოსვლა (გამოვიდა); აქამბან აბნა ილწრიტი კაჭკი ტყიდან გამოვიდა; ახუქტ აპიგწინა დლწრიტი ბავში ტალახიდან გამოვიდა; ამირა ილწრიტი მუწუკ

გაუნდა; არი ახუქე აუჯარბ რლწუეიტ ამ ბეჟეისაგან კაცი გამოვა.

ბ-ლქიარ მრ. (მხ. ბლქეჯს).

ბ-ლქიეზ (მრ. ბლქიარ, ალქიარაქუა) ნოღა. ახალი მურყანის, თხმელას ხე.

ბ-ლხრა 1. (იბლღიხიტი) გამოძრობა (გამოძრო), ამოღება (ამოიღო); არტთალა აწიძმღ ალუ იბლღიხიტი მარწუხით ფიცრადან ლურსმანი ამოიღო, გამოძრო.

ბ-ლხრა 2. (იბლღიხიტი) 1. გაყვანა (გაიყვანა), გაჭრა (გაჭრა); ბმჯა ბლხრა გზის გაყვანა, გაჭრა, გაკვალვა; 2. ფიგ. გაკაფვა, გაწალღვა; ბმჯა გლღიხიტი გზა გაიკაფა, გაიწალღა.

ბ-ლხრა 3. (იბლღიხიტი) გამოყვანა (გამომიყვანა); არი აციბ აიმიბა ბზბაქ ბლღიხიტი) ამ ტყავიდან ერთი კარგი წულა გამოიყვანა.

ბ-ლხრა 4. (დბლღიხიტი) 1. ამორჩევა (ამორჩია); ირეიბაძრუ ასოვეტ ახე ბლხრა უმაღლეს საბჟოში არჩევა; დეპუტატს დბლღიხიტი დეპუტატად აირჩიეს; 2. (იბლღიხიტი) ამორჩევა (ამოარჩია), არჩევა, გამორჩევა (გამოარჩია); რითახუ ბლღიხაუეიტ რომელიც უნდა იმას ირჩევს, არჩევს, გამოარჩევს; რლუთახუ ალხ! რაც გინდა, ის ამოარჩიე, აირჩიე!

ბ-ლხრატი საარჩევნო; ბლხრატი ზაკუბნ საარჩევნო კანონი; ბლხრატი ზინ საარჩევნო უფლება.

ბ-ლხჯე ამომრჩეველი.

ბ-ლჰიარა (იბლღიჰიეტი) განგმირვა (განგმირა); ხერეტა, გახერეტა (გახერიტა); აყბმა იბლღიჰიეტი ხანჯლით განგმირა; ბფსა იბლღიჰიეტი ხიშტით განგმირა.

ბ-ლტბ სულელი, გამოჩრჩეტებული. ბოთე, ბრიყვი, ყეყერი, უგერგლო ადამიანი; უბჯ ლტბკ იოუბ სულელი, ბოთე კაცია; შდრ. ალუბა.

ბ-ლტგაფი ბებერი, მოხუცი კაცი, ბებერი კაცი.

ბ-ლტკუ ურდული, სანძალი; აში ალტკუ ტლარში! კარს ურდული გაუყარე!

ბ-ლტკა ლამი, შლამი.

ბ-ლტკარა ლამიანი ადგილი; შლამიანი ნიადაგი.

ბ ლემ ლომი; ბლემ ალასბ ბომის ლეკვი, ბოკვერი.

ბ-ლემ-აფხ ჰუ ლომი.

ბ-ლემტ ჰუჟეი; ალემტ დაგანტ დჯოუბ გაჰუჟეიანებულია.

ბ-ლემშა ყური; ალემშაქუა რტჯგუარა ყურების დაცობა; ილემშაქუა ქიბიხიტი ყურები დაუსრისა, აუწია; სლემშა იგეიტი ყურები წაიღო; ილემშა კტდწან ლტკრუეიტი გულდასმით უდღებს ყურს.

ბ-ლემშარტუ საყური.

ბ-ლემშაწაწ ყურბალიში.

ბ-ლემშაართ ლაყური.

ბ-ლემშართაჰათა ლაყური.

ბ-ლემშართაჰათა ლაყური.

ბ-ლტრა ლერძი; აუარღტ ბლტრა ხეიტი ურმის ლერძი გადატყდა.

ბ-ლტრგბრა 1. (დბლღირგეიტი) გათავებინება (გათავებინა); დსტცხრაან, სბლღირგეიტი დამეხმარა და გამათავებინა.

ბ-ლტრგარა 2. (დბლღირგეიტი) განკურნება (განკურნა), მორჩენა (მოარჩინა); აჩტ-მაზარა დბლღირგეიტი ავადმყოფობისაგან განკურნა, მოარჩინა; აჩტმაზარა დბლტრგა ავადმყოფობისაგან განკურნე, მოარჩინე!

ბ-ლტრფშირა (დბლღირფშიტი); უხტ უბლსტრფშიტ მე შენ გჩვენებ, გაყურებინებ სეირს.

ბ-ლტუ იხ. ბლუ.

ბ-ლტუჟჰანტბ იხ. ალუჟჰანტბ.

ბ-ლტფხა წყალობა; ულტფხა სტმაზააიტი შენი წყალობა მომეყეს, მქონდეს.

ბ-ლტლურბ სხვენი.

ბ-ლტშიშიარა (იბლღშიშიეტი) გამოყრა (გამოყარა); აწტსხაქუა იბლღშიშიეტი მუწუკეი გამოყარა.

ბ-ლტბ ნაკეთობა, ნახელავი; ამქილტბქუა ხის ნაკეთობანი; ბბამბალტბ ბამბეული.

ბ-ლტბხუთა საყერი, (ბჩან-ჟილა, აჩარტც ზლარხუა;) ცხავი, ცხრილი; ალტბხუთა გუცა წერილი საყერი; ალტბხუთა ჯბჯა მსხვილი საყერი.

ბ-ლჯა კვამლი, ბოლი; ბლჯა სტლა ბთბლტ ბოლმა თვალეტი დამწვა; ბლჯა ჯნარტი ბოლი დავუბდა, ბოლით აიგსო (შენობა).

ა-ლჯაქ კვარტლი, მური; ალანმა შუშა (აწიცი) ალჯაქ კვდმუხლა რყოუ ლამფის შუშა გაკვარტლულია; ახუბლქ ალჯაქ იავანჯ რყოუქ კოქი სულმთლად გაკვარტლულია.

ა-ლჯაწი ოხშივარი; იყინჯ ითჯრგავ აკუნც ალჯაწი ახყმარიტ მოხარულ ხორის, რომ

ამოიღებენ, ოხშივარი ასდის.

ა-ლჯგრა (დალჯგრიტ): გადმოვარდნა- (გადმოვარდა), ჩამოვარდნა (ჩამოვარდა); ახუქ აციარდალქ დალჯგრიტ ზეჟვი ტახტიდან გადმოვარდა; აწლა იალჯგრჯ წყა ამათ რქვაიტი (ან და ზა) ვის გაჟყარე, ვის შეჟყარეო.

მ

მა ან; მა სარან, მა უარან ან მე, ან შენ; შ დ რ. იწ.

ა-მაა სახელური (კარის, ჭურჭლისა და მისთ.), ყური (ჩამოსაკიდებელი რამისა, მაგ., ქვაბის ყური—იზლაკანარქაჟა, იაჰჰიბ აქუბბ ანა); აგარა ამაა აკენის ტარი.

ა-მაათ მანეთი; მათქ იცრ მანეთიანი; მათქ ახუ აწან სქთ! მანეთის პური მომეცი მათქ იათსრქუბ მანეთი ღირს.

ა-მაათბჟა ათშურიანი.

ა-მაათფსან მანეთის ღირებული.

ა-მააისტლ ბუასილი.

ა-მაამჯნ მაიმუნი.

ა-მაანან ხერხი, ფანდი; ამაანან ყაიწიტი ხერხს მიამართა; ამაანან იზრუნ, დკარტიტ ფანდი უყო და წააქცია; მაანანლა დიციციტიტ მოხერხებით, ეშმაკობით გაექცა. მოხერხებით მისგან თავი დააღწია; არი ზმანრქუნი? ეს რას ნიშნავს?

ა-მაანჯ (ბზიფ.) იხ. ამაანან.

ა-მაახტრ მაყვალი.

ა-მაგაზინ მალაზია; ეიხერშიშინანჯ იახგერთი ითა ამაგაზინ საკალო მალაზია; ფატიტე-ეტიტე ამაგაზინ სასურსათო მალაზია.

ა-მაგანა ნამგალი; ამაგანეი აჟაჰიტი იტიღ-გლოუ ასოვეტი სოციალისტტი რეს-პუბლიკაქაჟა რემბლემოუბ ნამგალი და ჩაქუჩი საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკათა კეჟირის ემბლემა; შ დ რ. აბაგანა.

ა-მაგუ ჩეჟა, წალა.

ა-მაგუყაჟაჯ მეწაღე, მეჩეჟე.

ა-მაგუძახრა მეჩეჟეშობა, მეწაღეობა, ხარაზობა.

ა-მაგუძახჯ მეჩეჟე, მეწაღე, ხარაზი.

ა-მაღენ მადანი.

ა-მაგზოლტი მაგზოლეუმი; ლენინი სტალინი რმავზოლტი ლენინისა და სტალინის მაგზოლეუმი.

[ა-მაზა(ა)რა] (რმოუბ, რმან) ქონა, ქონება- (აქეს, ჰქონდა); აშეჟ რმოუბ წიგნი აქეს; ყოლა (ჰყავს, ჰყავდა); აბრ ანრ რმოუბ ღელა და მამა (ღელ-მამა) ჰყავს.

ა-მაზარა ქონება, სიმდიდრე, დოელათი, ავლადიღება.

ა-მაზუტ მაზუთი.

ა-მათ გელი.

ა-მათა 1. სახელური, კოტა, ტარი, ხელტარი (ხ მ ლ ი ს ა, ხ ა ნ ჯ ლ ი ს ა); შ დ რ. ამათა 2.

ა-მათა 2. სვრელი, ნაპირი; მათაქ ნანჯგეიტი (მარ გ ვ ლ ა შ ი) ნაპირი ავიტანე, სვრელი ავიტანე; შ დ რ. აწჯრუა,

ა-მათარა ტყავის ჭიქა (ი კ ე ე ე ბ ა).

ა-მათფსმ გველთევა.

ა-მათია 1. ტანისამოსი, ფეხსამოსი, ავეჯეულომა, ჭურჭლეულომა... საერთოდ; შ დ რ. აქიამათია, აშაპემათია, აჯნემათია, აჩქსმათია; 2. საქონელი; აკოპერატრე აქეჟ ამათია რაციანჯ იანანაჟეიტი კოპერატივეში ბერეი საქონელი მოვიდა მოიტანეს; 3. ბარგი; ჰამათიაქაჟა ჰანჰჰეიტი ბარგი შეჟკარით.

ა-მათირ ბეწვიანი გულა ზურგზე მოსაკიდებელი, რითაჟ მწეწმეში საგზალს ატარებდენ; შ დ რ. აჰათხუტი.

ა-მათიამიძარა (ამათია იმიძიორიტი, ამათია იმიძიეიტი) სარეცხის რეცხვა (სარეცხს რეცხავს, სარეცხი გარეცხა).

ა-მათიახუ მასალა; აბნა მათიახუ ხე-ტყე, ხე-ტყის მასალა; არგტლარატი მათიახუ საშენი მასალა; ამათიახუ ამა ნეღლი მასალა; აჯნჯ მათიახუ სახლის საშენი მასალა,

ა-მათია-ჯეთია ბარგი-ბარხანა.

ა-მაკარჯჩ მადარიჩი; ამაკარჯჩ უქუბ შენზე. მადარიჩია.

ა-მაცრა (რმაიკაუეიტ, რმაიკიტ) 1. შეცილება (ეცილება, შეეცილა), შედაევა (ელაევა, შეელაევა); ანადღელ რმარკეიტ მამულზე შეეცილენ; 2. შეკამათება (ეკამათება, შეეკამათა); აქია რმარკეიტ შეეკამათენ.

ა-მაცრინა მაკარონი.

ა-მაცუან (ქსოვილი ს) პარკი, ტომსიკა, პატარა ტომარა, თოფრა.

მაცუმზარ იხ, მამზარ.

ა-მაცუგ მოდავე, მოკამათე, მოცილე.

მაცანა ჯერ; ჯერ კადვე; მაცანა დსაბრუბ ჯერ კადვე ბავშვია.

მაცანაზ ჯერჯერობით; მაცანაზ ქეცტეგეცყამ ჯერჯერობით ახალი არაფერია.

ა-მალ სიმდიდრე, დოვლათი, ავლა-დიდება,

ა-მალ 1. 1. მუქაღ, უფასოდ, უსასყიდლოდ; ამალ ისრთეიტ უფასოდ მომეა; ზნძამალ ისრთეიტ სულ მუქაღ, ჩალის ფასად იყიდა; 2. ტყუილად, ტყუილ-უბრალოდ, ფუჰად, ამოდ; ეხმატირ ამში ამალ ისციტეიტ დეეანდელი დეე ტყუილად, ტყუილ-უბრალოდ დამეკარგა.

ა-მალა 2. მარტო, მარტოკა; სგმალა სცრიტ მარტო წავალ; დარა რგმალა მარტო ისინი; სგმალა საკუმუზტ უა რყახ მე მარტო არ ვყავი იქ; ლგმალა დენხეიტ მარტოკა დარჩა.

მალაკრჭა მუქთახორა, მუქთაჰამელი.

ა-მალალურ მოლადური; შდრ, ამლალურ.

ა-მალაირა მალარია, ციება, ციებ-ცხელება.

ა-მალცარა მილიციელობა; ამალცარა დწლიუბ მილიციონერადაა.

ა-მალჰმ მალაჰო.

ა-მალღრ ნაკლი, ზადი.

მამა ძვ. სასაუბ. მღვდელი, ხუცესი.

მამზარ, მამზარ თორემ; უმცან, მამზარ... ნუ წახვალ, თორემ...

მამზარგე თუ არა და, ან და; უთახზარ აკინრ ახე უცა, მამზარგე ატეატრ ახე თუ გინდა კინოში წადი, თუ არა და თეატრში.

მამრუ არა, არ; ვერა, ვერ; მამრუ, ისტლ-შომე არა, არ შემძლია; მამრუ ისტლშე-არემ ვერა, ვერ შევძლებ; შდრ. მამ 1.

ა-მამრჯავაგუ ძერა, ყურბი.

ა-მამრშინგ საფრთხობელა.

ა-მანათ იხ, ამანათ.

ა-მანდარინა მანდარინი.

ა-მანდარინართა სამანდარინე, მანდარინის ბალი,

ა-მანდატ მანდატი; ადუეტრატრატი მანდატ დუეტრატობის მანდატი.

ა-მანიტესტ მანიფესტი.

ა-მანშილა მოხერხებული; ატირთა მანშილა მოხერხებული საჯდომი; სტირთა დარა იმანშილოუბ ჩემი საჯდომი ადგილი ძალიან მოხერხებულა; სმანშილანგ სტყოუბ მოხერხებულადა ვარ.

მანცუზ გამოთქამო: გდაურ მანცუზ! შდრ. გდაურ.

ა-მანცუა მუზარდი, ჩაფხუტი.

მამ 1. არა, არ; ვერა, ვერ; იუთახშმა?— მამ, ისთახშმ გინდა?—არა, არ მინდა; მამ, ისტლშომე არა, არ შემძლია; მამ, სტსტარემ ვერა, ვერ წავალ; შდრ. მამრუ; 2. უარი; მამ იკეიტ უარი თქვა, უარი განაცხადა.

მამკრა (მამ იკეუეიტ, მამ იკეიტ) უარყოფა (უარყოფს, უარყო), უარის თქმა (უარს ამბობს, უარი თქვა), უარზე დგომა (უარზე დგას, უარზე დადგა).

ა-მამუა 1. ცომი; ამაქია სკუაჰპინტი ცომი მოვზილე; 2. ფალუსტაკი; აძი არ იჰიონ, აძი ამაქია (ანდაზა) ყველა თავისას ჩიოდა, მენახირე—ბუხანკალასაო.

ა-მარდა ფერდობი; აჯნტ ამარდა იაქმაგელოუბ სახლი ფერდობზე დგას; ამარდა დაქმლანგ დნტეეიტ ფერდობზე მიდის.

ა-მარდუნ კიბე (მაგ., სახლისა).

ა-მართქა ლარტყა.

ა-მარია 1. იოლი, ადვილი; ატს მარია იოლი, ადვილი სამუშაო; აჰიარ მარირუბ თქმა ადვილია; უმარია იბარ, დუნიგდომ თუ დრო გიშოვა, არ დაგზოგავს; რმარია აბანზარში ჰია დდიტქუბ დაუქმს, დრო სად შეურჩიოო; არი აყაწარა მარირუბ ამის გაკეთება ადვილია; 2. იაფი; იმარირუბ იაფია; ზხუ მარირუ იაფისიანი.

ა-მარიანლ მორიელი.

მარიალა იაფად; მარიალა იანსხუეიტ იაფად ვიყიდე.

ა-მარიარა 1. სიადვილე; აფსშაახეგნტი აქტროშეახხე აითავარა მარიარუბ აფხა-ზურიდან ქართულად ადვილი სათარგმნია; 2. იაფობა, სიიფე.

ა-მარიადა 1. სულ ადვილი; აუქს მარიადა სულ ადვილი საქმე; 2. სულ იაფი; არი ახუ მარიადარუბ ამისი ფასი სულ იაფი.

ა-მარიახხა (იმარიახხეიტ) 1. გაადვილება (გაადვილდა); არი აუქს აყარა მარიახხეიტ ამ საქმის გაკეთება გაადვილდა; 2. გაიიფება (გაიიფდა); ამათია რგხუ მარიახხეიტ საქონელი გაიიფდა.

ა-მარკა მარკა; აფორტატი მარკა ფოსტის მარკა; ამარკა აქურქაბრა მარკის დაწე-ბება.

ა-მარკალ ნადირის გამომრეკავი ნადირობის დროს.

ა-მარკან ნარმა.

ა-მარკატელ მაკრატელი.

ა-მარმალ, ამარმალტაშ მარმარილო.

ა-მარსა (ფეიქრ.) მასრა.

ა-მარსელიტა მარსელიუზა.

ა-მარუტგა იარალი; აარუხრატი მარუტგა საწარმოო იარალი; აქტთა-ნხარატი მი-რუტგა სასოფლო-სამეურნეო იარალი.

ა-მარქუა მაქო.

ა-მარქსიზმ მარქსიზმი.

ა-მარქსიზმ-ლენინიზმ მარქსიზ-ლენინიზმი.

ა-მარქსისტ მარქსისტი.

მარქსისტლა მარქსისტულად.

ა-მარლა ცალთვალთორი, მარლი; აჩო მარლა რკაუბუბ მარლი ცხენი ფეთიანია.

ა-მარშალ მარშალი.

ა-მარშალრა მარშოლა.

ა-მარში: ახუტკ, იმარში უტკ, უშიატოტ ხნიწოიტი ბავუვი, თუ მიუხვი, დაგიჯერებს.

ა-მარცხნალ მისხალი.

ა-მარხუატ ორი წლის კვიცი.

ა-მასარ სარი (განაბობი).

ა-მასარგუარ (ბზიფ.), ამასარგუარა მე-სერი.

ა-მატემტიკ მათემატიკოსი.

ა-მატემტიკა მათემატიკა.

ა-მატემტიკატი მათემატიკური.

ა-მატერიალრზმ მატერიალიზმი; ადილქ-ტიკატი მატერიალრზმ დიალექტიკური მატერიალიზმი; ისტორიატი მატერია-ლრზმ ისტორიული მატერიალიზმი.

ა-მატერიალისტ მატერიალისტი.

ა-მატი ქეო.

ა-მატარ ძაბრი.

ა-მატარხ მეზღეური.

ა-მაქარა . (დმაქარუეიტ, დმაქარიტ) დამუქრება (იმუქრება, დამუქრა), დაქადება (იქადის, დიქადა); დინამაქარიტ დამუქრა.

ა-მანქა მაქური, პატარა სალესი ქვა.

ა-მალაზა: 1. ათეთან ამალაზაქუა თამბა-ქოს საწყობები; 2. აფუშ ამალაზაქუა; დიდი სასიმინდეები; აფუშ ამალაზაქუა ჰია ირუშთან ა ფგელ უა ირუზგლაბ აცა დუქუა „სიმინდის მალაზებს“ უწოდებდნენ მემამულეების დიდ სასიმინდეებს (ნალიებს).

ა-მალარ სახელო; ამალრა-თში ვიწრო სა-ხელო; ამალრა წვრკუტკუთრა სახელოების დაქარწყება, დაკაიწება.

ა-მაყ ქამარი, სარტყელი.

ა-მაყა ხნიერი (საქონელი, იშვითად, დაციხვით ადამიანი); აცი მაყა ხნი-ერი ხარი.

ა-მაყ(ა)-ფუ ხნიერის (მაგალითად, სა-ქონლის) ხორცი; დანაბი, ამაყ-ფე იტუბ დლაგაეიტ რომ მოხუცდა, სიბერის ხორცი მოეკიდა.

ა-მაყახარა (იმაყახეიტ) საქონლის ხანში-შესვლა (... ხანში შევიდა); აცი მაყახეიტ ხარი ხანში შევიდა.

ა-მაყეაჰინარა წელი (ქამრის შემორტ-ყმის ადგილი); ახუტკ მაყანა იბბ იმაყეაჰინარაყენდაგელ დეაძრმ შვილი ჯერ მამას წლამდისაც ვერ სწვდება.

ა-მანა მანა (ნაკვერცხლის ასაღები).

ა-მანცარა (იმანცეიტ) მოშინაურება (მო-შინაურდა).

ა-მანხტლწ იდაყვი, ნიდაყვი.

ა-მანენა 1. მანენა; ა დანქელა აუქს ზუა ამანენა ორთქლის მანენა; აძახუა მანენა საყრავი მანენა; აქვფხეგა მანენა საწერი მანენა; არუელტგა მანენა საყ-რევი მანენა; 2. ავტომობილი.

ა-მაშენა-ტრაქტორტი სტანცია სამანქანო-სატრაქტორო სადგური.

ა-მაშინიზაცია მანქანიზაცია, მექანიზაცია.

ა-მაშინისტ მექანიკანე.

ა-მაშიგერ მარცხი; ამაშიგერ იმპერეტიტ მარცხი მოუვიდა; ამაშიგერ იგაეტიტ მარცხი მოუვიდა, დამარცხდა.

მაშიგერე მარცხად; მაშიგერე რხეტიტ მარცხად მოუვიდა; მაშიგერე იყალაეტიტ მარცხად მოხდა.

შიჩხუშუმა ბლომად, ბლომადაა.

ა-მაჩინახუა მიჩქაფა, მჭადაქვა, თირი.

ა-მაცა ბანქო, კარტი; ამაცა ტილაფსარა ბანქოს ჩაქრა; ამაცა-შაირა ბანქოს დარიგება; ამაცა სტკაიეტიტ ბანქო მომდის, მძღვეს, მიჯერებს.

ა-მაცარა მარტო; აჩ მაცარა მარტო პერი; უმაცარა უწყოუმა? მარტო ხარ?

ა-მაცასრა (ამაცა დანსუეტიტ, ამაცა დანსიტ) ბანქოს თამაში (ბანქოს თამაშობს, ბანქო ითამაშა).

ა-მაცასუე ყომარბაზი, ბანქოს მოთამაშე.

ა-მაცკარ მახხარა, არასერიოზული ადამიანი.

ა-მაცაქუფხარა (ამაცა ტქუიფსოტიტ, ამაცა ტქუიფსეტიტ) ბანქოთი მკითხაობა (ბანქოთი მკითხაობს, ბანქოთი იმკითხავა).

ა-მაცაწ 1. ბეჭედი (სა მკაუ ლი); 2. სათითე, სათითური; შ დ რ. ანაცაბზ.

ა-მაცაწნაცია არათითი.

ა-მაცეზს ელეა.

ა-მაცეზსრა (იმაცეზსუეტიტ, იმაცეზსეტიტ) ელეა, გაულეება (ელავს, გაილევა).

ა-მაცა საიდუმლო; ამაცა ცეგრეტიტ საიდუმლო გამომეღავნა; ამაცა პარფეზარა საიდუმლოს გამოაშკარავება; არი აუს მაცა დუეუბ ეს დიდი საიდუმლო საქმეა; ამაცა ინკუპარატიე დეკოუბ საიდუმლო ეთქმის, გაენდობა; ამაცა უმეგრძან! საიდუმლოს ნუ გაამხელ!

მაცალან საიდუმლოდ, მალეტი, მალულად, ფარულად; მაცალან დეტიტ ფარულად, მალულად წვიდა; მაცალან ინსპეტიტ საიდუმლოდ ვუხხარაი.

ა-მაცარა (ბ ზ ი ფ.) ხუროობა.

ა-მაცარანხ ნაქურდალი, ნაპარავი; აჩებ მაცა-

რან ნაპარავი ცხენი, ნაქურდალი ცხენი; ამაცარანხ-ეუ ნაქურდალის ხორცი.

ა-მაცაჯე (ბ ზ ი ფ.) ხურო; შ დ რ. აუასტა.

ა-მაცე: ატეშიმა ფუბეზს ასასცია რგმაცე ლუტიტ დიასახლისი სტუმრებს მოემსახურა.

ა-მაცეა, (ბ ზ ი ფ.) ამაცე კალია.

ა-მაცეფა შეგირდი.

ა-მაცელარ მწვევარი.

ა-მაცელარ 1. (რმაცე იეტიტ, რმაცე იურიტ) სასახური (ემსახურება, ემსახურა); აფსანდგელ ამაცე იურიტ სამშობლოს ემსახურება.

ა-მაცელარ 2. (ამაცე იურიტ, ამაცე იურიტ) სასახური (მსახურობს, იმსახურა); ეიამაქუსა ამაცე იურიტ ათი წელიწადი მსახურობს; ამაცელარ დანლოუბ მსახურობს; ამაცელარხებ დეტიტ სასახურეში წვიდა; ამაცელარეცე დეკოუბ სასახურეშია.

ა-მაცელართა სამხარეულო სახლი.

ა-მაცელარე მსახური.

ა-მაცელარე (ახალი) მოსამსახურე.

ა-მაცე ხის ნორჩი და პატარა შტო, ნეკერი.

ა-მაცე 1. ცოტა; ცოტა რამე; აუა მაცეუბ ხალხი ცოტაა; ამაცე აზე ცოტა რამესთვის; იმაცე ირუტიტ ცოტა ერგო, ცოტა შეხვდა; აქუბ მაცე იურიტ წვიმა ცოტა იყო, ცოტა იწვიმა; 2. პატარა, მცირე; რქურა მაცეუბ პატარა ხისაა; რქურა მაცეცეცე დეკამ არც ისე პატარა ხისაა; ზქურა მაცეუბ მცირეწლოვანი.

ა-მაცეარ მაცარი.

მაცე ცოტა; ცოტადა; მაცე სტე! ცოტა მომეცი მაცეოუბ ინხანხ ცოტადა დარჩა; მაცე ისარაბა! ცოტა ხანს დამაცადე!

მაცესაქე: მაცესაქე უსუ ჯუმეშაიტი პატარა, უბრალო საქმე არ გეგონოს.

ა-მაცესარ ბეპეყანა, ბაჯაჯდანა, ბასარსხლები; ამაცესარ დრეგლაციოუბ ბაჯაჯდანა ბეშეგები პეავს, ბასარსხლები დესია.

ა-მაცეს ხელის გულის სიფართე; მაცესაქე აყარა იცამეცოუბ ხელის გულის სიფართეა.

ა-მაცა 1. ტახტა, კოტა; აქუადერე ამაცა უნაგირის ტახტა, კოტა.

ა-მაცა 2. პარკალი.

ა-მაცა-მაცა კიდურები.

ა-მაცხუ, ამაცხუთა ტოტი, რტო, შტო.

- ა-მახუალანხა ფიცი, ფუკიანი; ღუაჯუ მახუალანხოუბ ფუკიანია, ფუკიანი კაცია.
- ა-მახურ მკლავი.
- ა-მახუქვან, (ბ ზ ი ფ.) ამახუქვან მკლავი.
- ა-მანჩი აქლემი.
- ა-მაჰმუდ ღუი; ამაჰმუდ პარხარა ღუის კრა.
- ა-მაჰი სიძე.
- ა-მაჰირა სიძეობა; სასიძოდ; მაჰირან დცირიტ „სასიძოდ მიდის“ (ასე იტყვიან, როდესაც სიძე ცოლის შერთვის შემდეგ პირველად ეწვევა სიძემ ოჯახში); მაჰირა იუტიტ სიძეობს, ე. ი. იტყევა ისე, როგორც ალათის მიხედვით სიძეს მოეთხოვება.
- ა-მაჰილა ქვისლი.
- ა-მაჯარა (ინმაჯეიტ) შესობა (შეახმა). მიხობა (მიახმა).
- ა-მა ბერა, ბურთის თამაშის დროს სპეციალურად აგებული ბოძი ან მის მაგივრად სხვა რომელიმე მონიშნული საგანი (ქვა, ხე...).
- ა-მგუა მუცელი.
- ა-მგუადურა ორსულობა, ფეხმძიმობა; დემგუადურებ ორსულადაა, ფეხმძიმედაა.
- ა-მგუადურა (დემგუადურხეიტ) დაორსულება (დაორსულა).
- ა-მგუართ მუცლის ღრუ; იან ლემგუართ დანთან ... დედის მუცელში რომ იყო...
- ა-მგუარხან მოსართავი; ანხეატი ამგუარხან წინა მოსართავი; ანხეატი ამგუარხან უკანა მოსართავი; ანხეატი შუა მოსართავი.
- ა-მგუა-ჩაფა საქონლის ნაწლავებისა და კუქისაგან გაკეთებული კერძი (ნაწლავებსა და გრძლად დაჭრილ კუქს დაწნავენ და მოხარშავენ, შემდეგ დაჭრიან და ნიგუზის წვენით შეკაზმევენ).
- მგუაციაკელუმ დიდმუცლა, ღიანი.
- ა-მგუახანსრა მუცლა, მუცელ-კეთილა.
- ა-მგანლ მჟალი.
- ა-მდერ უმეცარი.
- ა-მდერა უმეცრება, უეცობა, უცოდინარობა.
- ა-მედანლ მეღალი.
- ა-მედიცინა მედიცინა.
- ა-მელ ცარცი.
- ა-მელან მელანი.
- ა-მელანთრა სამელნე, საწერელი.

- ა-მემურ მემური.
- ა-მენშევერშ მენშევერში.
- ა-მენშევერ მენშევიკი.
- ა-მენშევერკტი მენშევიკური.
- ა-მერიდინ მერიდიანი.
- ა-მეტლ ლითონი.
- ა-მეტალურგრა მეტალურგია.
- ა-მეტრ მეტრო; მოსკეატი ამეტრ მოსკოის მეტრო.
- ა-მუ თვე; იარბან მუტუ? რა თვეა?
- ა-მუა მთვარე; ანუა-თიგმთა მონანანი, შუქ-მონანანი, ბადრი მთვარე; ანუა-ქა ახალი მთვარე; ანუა თახანთა მცხრალი მთვარე; ანუა ალაშაარა მთვარის შუქი, სინათლე; უახეატი ანუა ანუა კაქურ რყოუბ მთვარიანი ღამეა.
- ა-მუა ფიცი.
- ა-მუა-თიგ ბადრი მთვარე, სავსე მთვარე, მონანანი, შუქმონანანი მთვარე.
- ა-მუა-თიგმთა ბადრი მთვარე, სავსე მთვარე, მონანანი, შუქ-მონანანი, მთვარის მოვანება.
- ა-მუა თახანთა მცხრალი მთვარე.
- ა-მუარა ფიცივარი.
- ა-მუარკ კვარი.
- ა-მუატი თეიური, რივი.
- ა-მუა-ქა ახალი მთვარე, მთვარის დაბადება; ანუა ანუა ანუა კელუმ ცახე ახალი მთვარეა.
- ა-მუგ (რ ე ლ ი გ.) მიზეზი; ანუა ანუა ხატის მიზეზი, ხატის რისხვა; ანუა იმოუპ „მიზეზი აქს“, ე. ი. ხატის მიზეზს, ხატის რისხვას შეუყვია.
- ა-მუგრუტ ჯალღუა.
- ა-მთა 1. საჩუქარი.
- ა-მთა 2 სახელური, კოტა. ტარი, ხელტარი (ხ მ ლ ი ს ა, ხ ა ნ ჯ ლ ი ს ა); შ დ რ. ანუა 1. ანუასთა.
- ა-მიკროსკოპ მიკროსკოპი.
- ა-მილანთ ერი.
- ა-მილრცია მილიცია; შ დ რ. ანუა.
- ა-მილიციონერ მილიცილი.
- ა-მილიარდ მილიარდი.
- ა-მილიარდერ მილიარდერი.
- ა-მილიონ მილიონი; შ დ რ. ანუა.
- ა-მილიონერ მილიონერი.
- ა-მილუნ მილიონი; შ დ რ. ანუა.

ა-მინუთ წუთი; მინუთე უანგგლ! ერთ წუთს მოცადე აკ ახაჯ ხუ-მინუთე გყოლუპ პირველის ხუთი წუთია; მინუთე ალა იყას-წორიტ ერთ წუთში გავაკეთებ; აბრი ამინუთ ახუ ამ წუთს, ამ წუთში.

ა-მინიშუმ მინიშუმი.

ა-მინისტრ მინისტრი; ამინისტრაცია რსო-ვეტ მინისტრთა საბუთ.

ა-მინისტრრა სამინისტრო.

ა-მინუს მინუსი.

ა-მირან მირონი; ამირან რუბენ მირონი აკავშირებდა მათ.

ა-მრტინგ მიტინგი.

ა-მკუანდტრ კინტრის მხალი (საქმელი).

ა-მლა შიშილი; ამლა დავებიტ შიშილი-საგან მოკვდა.

ა-მლა აკრ (ამლა დაკუტეიტ, ამლა დაკერტ) 1. მოშეგა (შია, მოშეგა); ახუტკ ამლა დაკუან ბავშვს შიოდა; ამლა დაკრ დტყოლუპ შეიძლება მოშეგდეს; ამლა დაკტრ? რომ მოშეგდეს? 2. შიშილი, შიშილობა; ამლაკრა ტყან შიშილობა იყო.

ა-მლა არკრ (ამლა დიარკერტ) დამშე-ვა (დამშევა); ამლა საუმტკენ! ნუ დამამშევი!

ა-მლალურ მოლალური; შ დ რ. ამლალურ.

ა-მლაშ მშიერი (საპირისპირი ათიჯ); თიჯი მლაშრ ზეიბადტრუამ (ან დ ა ზ ა) მაძლარს მშიერიც მაძლარი ეგონაო.

ა-მლაშრა შიშილობა; შიშილი; სემლაშუთ სტყოლუპ მშია.

ა-მნრსტია ამნსტია.

მო, მოლუ: სარს მო, უარს იუზტყამწეიტ მე კი არა, შენ ვერ გააკეთე; დსტყყარ, მო სტმამ გული არ დამიშლის, რომ ვცემო.

ა-მოზილიზანტია მოზილიზანტია; ამოზილი-ზანტია ტყაწარა მოზილიზანტის მოხდენა, მოზილიზება.

ა-მრთა შვილიშვილი; შ დ რ. აფა-იფან, აფა-იფან, აფა-ლფან, აფა-ლფან.

ა-მოლდანგ მოლდაველი.

მოლდანგიატოგლა მოლდავეთი.

მოლდაგიატოგლათი ასოვეტ სოცია-ლისტტი რესპუბლიკა მოლდავეთის საბუთთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

ა-მონარხია მონარქია; აბსოლიუტტი მონარხია აბსოლუტური მონარქია; აკონს-

ტიტუტციატი მონარხია კონსტიტუცი-ური მონარქია.

ა-მონარხრმ მონარქრმში.

ა-მონარხრსტ მონარქისტი.

ა-მონოგრაჰია მონოგრაფია.

ა-მონრლოგ მონოლოგი.

ა-მონოპრლია მონოპოლია; ატეგმ ჰიუნთ-თქარაქუა რკიჯ ახუაახუთრა მონო-პრლია საგარეო ვაჭრობის მონოპოლია.

ა-მონოპოლრსტ მონოპოლისტი.

ა-მპახაშტ ხელსახოცი; შ დ რ. აქახაშტ.

ა-მპკლ ბურთი; ამპკლ ასრა ბურთის თა-მაში.

ა-მპკშთ (ბ ზ ი ფ.) იხ. ანკაპაქშთთა.

ა-მპტწუთარა (იმპტწუთეიტ) ხელიდან გა-მოგლეჯა (ხელიდან გამოგლეჯა), ხელიდან წაგლეჯა (... წაგლეჯა); ისემტწუთეიტ ხელიდან გამოგლეჯა, წამგლეჯა.

ა-მპტწუთარა (იმპტწუთეიტ) ხელიდან გა-მოტაცება (ხელიდან გამოსტაცა); ისემტწუთე-თუაიტ ხელიდან გამოშტაცა.

ა-მპტწუთარა (იმპტწუთეიტ) აატარა ან მსუბუქი რისა მე; ხელიდან გავარდნა (... ხელიდან გაუვარდა); აჩავარა, (აფარა, აკარანდანშ) იმპტწუთეიტ ცხვირსახოცი (ფული, ფანჯარი) ხელიდან გაუვარდა.

ა-მპტწუთარა (იმპტწუთეიტ) ხელიდან გაშევა (ხელიდან გაუშვა); იუმპტწუთეიტგენ! ხელი-დან არ გაუშვა!

ა-მპტწუთარა (იმპტწუთეიტ) მძიმე რისამე ხელიდან გავარდნა (ხელიდან გაუვარდა).

ა-მუტტკრა (იმეტტკეიტ) გამიზუნება (გამი-ზუნება), გალიზიანება (გალიზიანება); ახურა მეტტკეიტ ტრილობა, წყლული გამიზუნება, გალიზიანება.

ა-მუთან, ამქთან-წლა თუთა, ბეოლა, თუთის ხე, ბეოლის ხე; ამქთან-ქეჟაწია ხართუთა.

ა-მუთან-კაკალ (მ არ ცუვ ალწი) თუთა, ბეოლა.

ა-მუთარა (იმუთეიტეიტ) 1. აგლეჯა (აგლეჯა), მოგლეჯა (მოგლეჯა); აში ამა ამუთეიტეიტ კარს სახელური მოგლეჯა; 2. მოხევა (მოხია); აქვანდ ხუტკტ ამქთანდ ისტო! ცოტა ქა-ლალდი მოხე და მომეცი!

ა-მუთან-წლა თუთის ხე, ბეოლის ხე; შ დ რ. ამქთან.

ა-მრა მზე; ამრა აგტლარა იაქუნ მზე ამოდიოდა; ამრა გტლოიტ მზე ამოდის;

ამირა ათაშიარს იაქიან მზე ჩაღიდა; ამირა თაშიორტ მზე ჩაღის; ამირა ანგეგლოზ მზის ამოსვლისას; ატიქუა ამირა იცი-გელანგ რუჩადღურტხირტი ძროხები მზეზე (ღვანან და) თბებთან; ამირა აფსტ შთორუ ღნტიუეიტ დაბინდებამდე (ღღე-ღამის გაყ-რამდე, ღღისულ) მივა.

ა-მირა აგტლარა (ამირა გტლარეიტ) მზის ამო-სვლა (მზე ამოვიდა); ამირა ანგტლოზ მზის ამოსვლისას.

ა-მირაგტლარა აღმოსავლეთი; შ დ რ. ამირაგტ-ლარათა.

ა-მირაგტლარათა აღმოსავლეთი; შ დ რ. ამირა-გტლარა.

ა-მირათაშიარსა დასავლეთი; შ დ რ. ამირათა-შიარსათა.

ა-მირათაშიარსათა დასავლეთი; შ დ რ. ამირათა-შიარსა.

ა-მისა 1. კორძი, კოყრი, კოყივი; ინაპქუბ ანაპ რტქოლუბ ხელები დაკოყრილი აქეს; სნაპქუბ ანაპ რტქოლაეიტ ხელები დამიოყრდა; 2. რქოვანი ნივთიერება; ანაპ-ხტქუევი, აუაჯტი აფსტოქუა რშაბხტ-ქუევი, აფსანტოქუა რტქუევი ანაპ იალ-ხუბ (მსატოტუბ) ფრჩხილები, კლანჭები, ჩლი-ქები, ფლოქევი, ნისკარტები რქოვანი ნივთი-ერებისაგან შედგება; 3. ფრჩხილი (ს ა ქ ი ნ ლ ი ს თ ე ა ლ შ ი); აცი ალა ანაპ ხაუბ ხარს თვალში ფრჩხილი აქეს.

ა-მისთხუბ ღომის ჩასაზღელი მოკლე და მომსხო ჯოხი, (მ ე გ რ.) კირხა.

ა-მსგლმან მუსლიმანი, მაჰმადიანი; ღმსგლ-მანტუ მუსლიმანია, მაჰმადიანია; შ დ რ. აფსგლმან.

ა-მსგლმანარა მუსლიმანობა, მაჰმადიანობა.

ა-მსტრ-ქაბად პაპირუსი.

ა-მსტრ-ქაბადგეშე პაპირუსი; შ დ რ. ამსტრ-ქაბად.

ა-მუჭტი მუზეუმი.

ა-მუჭიკა მუსიკა.

ა-მულან მოლა.

ა-მუჩა მუქთახორა, მუქთამჭამელი.

ა-მფენ: იმფენყა უქუმლანი ახლოს არ მიე-კარო, არ გაეკარო ალს ლულუა აჯნტ ამფე-ნყა უნანან შთუამ ავი (მაგარი) ძალი სახლის ახლოს არ მივიშვებს; სტმფენყა უმანინ! ახლოს არ მოხვიდე, არ მომეკარო!

ამირა აბგლარა — ა-მყურეიარა

ა-მფეზხაშიარა (იმფეზხაშიეიტ) ხელში ჩა-ვარდნა (ხელში ჩაუვარდა); აფსრა შაბასტმ-ფეზხაშიარაჟე ეტიფეზიფეჟა... როგორც კი ფულს ვიშოვი... როგორც კი ფული ხელში ჩამოვიარდებ...; ანაპი უამფეზხაშიარაეიტ! დათეს ნუ ჩაუვარდები!

ა-მღ ეკალი; ანაპ სშაპტ იანლაღეიტ ეკალი ფეში შემესო.

ა-მღაწარა (იმღაწეიტ) 1.წელზე შემორტყმა (წელზე შემორტყა), წელზე გაკეთება (წელზე გაიკეთა); ანაპ ანაპ იმღაწეიტ ქა-მარი წელზე შემორტყა, გაიკეთა; 2. თითზე წა-მოცმა (თითზე წამოიკვა), თითზე გაკეთება (თითზე გაიკეთა); თითზე წამოგება (თითზე წამოიგო); ანაპ ანაპ იმღაწეიტ ბეჭედი წამოიკვა, წამოიგო, გაიკეთა; 3. ჩაყმა (ჩა-იყვა); ანაპ ანაპ სტმღასწეიტ ხელათ-მანი ჩაიყვი; 4. ჩამოტყვა (ჩამოიყვა); ანაპ ანაპ სტმღასწეიტ სათითური ჩა-მოვიცივი, ჩამოვიგე.

ა-მღრა ეკალანრი.

ა-მღშე ეკალიბა.

ა-მღც ერთი ეკალი.

ა-მღწარა (იმღწეიტ) ხ ე ლ ი დ ა ნ, თ ი თ ი დ ა ნ: მოძრომა, წაძრომა (წასძვრა), შეძ-ვრომა (... შესძვრა), შეხსნა (... შეეხსნა); ანაპ იმღწეიტ ქამარი შეეხსნა, შესძვრა; ანაპ ანაპ იმღწეიტ ბეჭედი წასძვრა.

ა-მღწარაწარა (იმღწარაწეიტ) გარტობა (გაირტო); ანაპ იმღწარაწეიტ ხანჯალი ქამარში გაირტო.

ა-მღეზხა (იმღეზხეიტ) წელიდან: შემოხსნა (შემოხსნა), შეხსნა (შეიხსნა); ხელიდან მოძ-რომა, წაძრომა (ხელიდან მოძრო, წაძრო); თითიდან მოხსნა (თითიდან მოიხსნა); ანაპ ანაპ იმღეზხეიტ ქამარი შეიხსნა, შემოიხსნა; ანაპ ანაპ იმღეზხეიტ ქამარი შე(მო)იხსნა! ანა-ცი ანაპ იმღეზხეიტ ბეჭედს იხსნის; ანაპ-თარტ ანაპ იმღეზხეიტ ხელათმანი მოძრო, გაიხსნა.

ა-მყუბა (ბ ზ ი ფ.), ამყუბ აყრო, ყელიანი გოგრა.

ა-მყუბგრ (ბ ზ ი ფ.) ნესვი; შ დ რ. აშენკა.

ა-მყურეიარა (იმყურეიარეიტ) იხ. ანაპ ანაპ-ეიარა.

ა-მყურწუთარა (იმყურწუთარი) იხ. ამპტ-წუთარა.

ა მყურწუთარა (იმყურწუთარი) ხელიდან გავარდნა (ხელიდან გაუვარდა); ალაბან იმყურწუთარი ჯოხი ხელიდან გაუვარდა; 2. გადატ. უნებურად ცუდის ჩადენა; ამაშიერ იმყურწუთარი: აუჯაჯ დინამბაფსიტი მარცხი მოუვიდა: კაცი შემოაკვდა.

ა-მყურწუთარა (იმყურწუთარი) იხ. ამპტწუთარა.

ა-მყურწუთარი (იმყურწუთარი) იხ. ამპტწუთარი.

ა-მყურწუთარა (იმყურწუთარი) ხელიდან გამოცლა (ხელიდან გამოცალა).

ა-მშა უმწიფარი, მოუმწიფებელი, უნდილი, მკვახე.

ა-მშამბან მუშამბა.

ა-მშთა (ც რ უ მ ო რ წ.) ფეხი; რმშთა ბზრობა კარგი ფეხისა; რმშთა ციგარტებ ცუდი ფეხისა.

ა-მშხტლწ იდაყვი, ნიდაყვი.

ა-მშე 1. დღე; ამა-ციგა ცუდი, ავდრიანი დღე; სემშე! ჩემო დღე! სემშე, სემშე, სელაშარა! ჩემო დღე, ჩემო ღამე, ჩემო სინათლე! (ს ა ა ლ ე რ ს ო შ ი მ ა რ თ ე ა); 2. ბედნიერი, იღბლიანი; დემშებ ბედნიერი, იღბლიანი; უი აქკუნ დემშებ დირტი ეს ბიჭი ბედნიერად დაბადებულია.

ა-მშეაფ აღდგომა.

მშეაფგარა (რ ე ლ ი გ.) დიდ-მარხვა.

ა-მშე აშარა (ამშე იშარი, ამშე იშეტი) (ძ ვ., ც რ უ მ ო რ წ.) აკრძალული ღლის დაცვა (აკრძალულ ღლეს იცავს, აკრძალული ღლე დაცივა).

მშეაჩინებ მშეაჩინებ დმეტყახ, დტკოტუ ისევე არის, როგორც მაშინ, იმ დღეს იყო.

მშეაზრა! გამარჯობა! (დ ღ ს ი თ), დღე მშეიღობისა!

ა-მშეგარა (ამშე იგარი, ამშე იგეტი) უსაქმრობა (უსაქმრობს, დროს უსაქმოდ ატარებს; დრო უსაქმოდ გაატარა), ცუდლუტობა (ცუდლუტობს, იცუდლუტა).

მშეკტ ზნე ოდესმე, როდისმე; მშეკტ ზნე არი ასაბიიგე იზპანატი, დღუტუხანატი ოდესმე, ერთხელაც არის ეს ბავშვიც გაიზრდება.

მშეილან დღიურად; მშეილან აქს იუნან დღიურად მუშაობდა; მშეილა აქს ზუნ დღიურად

რად მომუშავე, დღიური მუშა; მშეილა აქსურა დღიურად მუშაობა.

[ამშე ალაგარა] (ამშე ლტლაიგეიტი) 1. ნამუსის ახდა (ნამუსი ახდა), გაუპატიურება (გაუპატიურა); 2. მასხრად აგდება (მასხრად აიგდო); ამშე რლაუგომა? მასხრად იგდებ?

ა-მშენგშია დღესასწაული.

ა-მშეილარს (ც რ უ მ ო რ წ.) აკრძალული დღე. ა-მშეიშარა (ძ ვ., ე თ ნ.) აკრძალული დღე (ასეუ დღეს არ მუშაობდნენ, მაგ.: ქალები სახლსაც არ გვიდნენ; სახლიდან არაფერს გასცემდნენ ხოლმე; აკრძალული დღეების რიცხვი თითოეული საგარეულოსათვის, ან ცალკე ოჯახისათვის კვირაში—შვიდდღიურში სამ დღემდე აღიოდა); ალუჯ ამა რმშეიშარა რა ციახრიტი (ან და ზ ა) „ზარმაცი კაცის აკრძალული დღეების რიცხვი ბევრია ხოლმე; ზარმაცისათვის ყოველი დღე უქმია“.

ამშე-ციგა უაინდობა, ავდარი, ავდრიანი დღე, ცუდი დღე.

ა-მშეინ ზღვა; ამშეინ ახტლარა ზღვაში გასვლა; ამშეინ ატუ შუა ზღვა; ამშეინ ატუ აყნტ შუა ზღვაში; ამშეინ აყნტ ზღვაზე; ამშეინ ნტრცი ზღვის იქით, ზღვის გაღმა; მშეინლა ზღვით; მშეინლა ანტყუარა ზღვაოსნობა; მშეინლა ინტყუო ზღვაოსანი.

ა-მშეინ-ტუზ გედი; შ დ რ. აგამად.

ა-მშეინ-შია ზღვის ღორი.

ა-მშეინგაჟეა (ძ ვ.) ორმოცი (დღე); აფსტ მშეინგაჟეა ინტყარწეიტი მიცვალეზულს ორმოცი გადაუხადეს.

ა-მშეი დათვი.

ა-მშეიარა 1. უშიშრობა; შეუპოვრობა.

ა-მშეიარა 2. (ინმშეიტი) მსუბუქი რამის მოვარდნა (მოვარდა), მოჭერომა (მოსტერა); ასკამ აშაპტ ამშეიტი სკამს ფეხი მოსტერა.

ა-მშე-აფს ძუ-დათვი.

ა-მშეიკუნ არტახი; ახუტტ ამშეიკუნ დტლაპიოტუ ბავშვი არტახეშია შეხვეული, არტახეშითაა შეკრული.

ა-მშეიპიგს (მ რ. ამშეიპანრაქეა) დათვის ბელი. ა-მჩ ძალა, ღონე; რჩ რლძაიტი ქანცი გაწყვლა, არაქითი, ძალა, ღონე გამოვლია; ამჩ რლამ ძალა, ღონე არა აქვს; რჩ თრუბ ძლიერია; მჩტლა აგარა ძალით

- წაღება; იმჩ დამტიკდაკუა ძალ-ღონის და-უზოგავად; იმჩ ააიზირკუქუქუიტ ძალ-ღონე მოიკრიფა.
- ა-მჩ ალდაარა (იმჩ რლდააიტ) ღონის მიხდა, ძალის გამოლევა (ძალა გამოლუა), შ დ რ. ალქაარა.
- ა-მჩარაბა ქოთაო, სირაჯა, კატუჯარი (ც ხ ე ნ ი ს ე ნ ი).
- ა-მჩგუ კვირა (შვილი დღე); ესტმჩგუტ ყოველ კვირა; აბრი ამჩგუტ აზუ ამ კვირაში.
- ა-მჩგდარა უღონობა, უძღურება.
- ა-მჩგდატირა (იმჩგდატიოეიტი, იმჩგდაიტიოტი) დაუძღურება (აუძღურებს, დააუძღურა); აჩგმაზარა დემჩგდანატიოტი ავადმყოფობამ დააუძღურა.
- ა-მჩგდახარა (იმჩგდახეიტი) დაუძღურება (დაუძღურდა).
- მჩგლა ძალად, ძალით, იძულებით, ძალდატანებით; მჩგლა დაარგეიტი ძალით მოიყვანეს.
- ა-მჩგშეა კვირა (დღე); ამჩაგშეა ფსშარა მშაუტ კვირა დასვენების დღეა.
- ა-მც ტყუილი, სიცრუე; დუფხამშაძაკუა ამც იპირიტი უსირცხვილოდ ტყუის; არი მცუტ ეს ტყუილია, სიცრუეა; ამც სუუმჩრპიან! ტყუილი არ მათქმევიინო მცტმზარ წაბერგ იპირმ თუ არ ტყუილს, სიმართლეს არ იტყვის.
- ა-მცა ცეცხლა; ამცა ეიქტიწვიტი ცეცხლი დაანთო; ამცა დწხეიტი ცეცხლს შეუკეთა; ამცა აცრეიწვიტი ცეცხლი წაუკიდა; ამცა ეიქტიწვიტი ცეცხლს აღვივებს, აჩაღებს; აჯნტ ამცა-კეიტი სახლს ცეცხლი მოეკიდა; ამცა იცრალეიტი ცეცხლი მოეკიდა.
- ა-მცაბზ ალი.
- ა-მცა-შორურა სიცხე; ამცა-შორურა დორუტ, დათანაგალეიტი სიცხეშია, ტმპე-რატურა დლი აქვს; ამცა-შორურა დაბგლუეიტი სიცხისაგან იწვის; ამცა-შორურა რმოლუტ სიცხე აქვს; იმცა-შორურა ტიეიტი სიცხე დაუქლო; ამცა-შორურა ზრტიორ ახუში სიცხის დასაცხრობი, სიცხის დასაწევი წამალი.
- ა-მცკარა უწმინდურობა, უსუფთაობა, სიბინძურე, ტუქუიანობა.

- ა-მცხაწარა ცრუმორწმუნეობა.
- ა-მცხაწაჯე ცრუმორწმუნე.
- ა-მცხუ მეტი, ზედმეტი, ჭარბი; მანთქ მცხუტ მანეთი ზედმეტი; მანთქ მცხუწაიპ ერთი მანეთი ზედმეტი ყოფილა; ამცხუ უმგან ზედმეტს ნუ წაიღებ; ამცხუ იფეტი ზედმეტი ჭამა; მცხუ დღებრილუტ მეტად ძალიან კარგია.
- ა-მცხურან მაგიერი, სამაგიერო, სანაცვლო; ამცხურან აქეა პიამ სამაგიერო სიტყვა თქე! ამცხურა სტო! სამაგიერო, სანაცვლო მომევი! ამცხურან იზრიოტი სამაგიერო გადაუხადა; ამცხურა აქეა საზუფშაუტ მაგიერ სიტყვას, პასუხს ველი; შ დ რ. აცუნხურან.
- ა-მცჰიარა (ამც იპირიტი, ამც იპიეიტი) ტყუილის თქმა (ტყუილს ამბობს; იტყვის; ტყუილი თქვა; იტყუა), სიცრუის თქმა სიცრუეს ამბობს; იცრუა, სიცრუე სიტყვა); დუფხამშაძაკუა ამც იპირტი უსირცხვილოდ სტყუის; ბაათესგლა ამც იპირტი საშინლად ტყუის.
- ა-მცჰიარაჯე ცრუ, მატყუარა, ცრუბუნტელა.
- ა-მციარა უძილობა.
- ა-მწ ბუზი.
- ა-მწა 1. (მა გ ა, ხ ი ს) ძირას; აწლა-მწა დტიორუტ ხის ძირას, ძირში ზის; აწლა-მწა ატიარან ხის ძირას, ძირში ჯღობა;
- 2. წინ; აჯნტ ამწა დგტლოლუტ სახლის წინ დგას.
- ა-მწაერა (იმწაიეიტი) წინ დაგდება (წინ დაუგლო).
- ა-მწარსრა (დემწარსრიტი) მოტაცება (მოიტაცა); აქუჯმა აპიჯს მწანარსრიტი მეგლმა ხბო მოიტაცა; ახბშ აკუქტმ მწანარსრიტი ქორმა წიწილი მოიტაცა.
- ა-მწანსრა (დამწანსრიტი) ხელის ტაცება (ხელი სტაცა), ხელის წაღება (ხელი წააგლო), ხელის მოვლება (ხელი მოავლო), ხელის ჩაღება (ხელი ჩაავლო).
- ა-მწრა (იმწრიტი) აძრობა (ასტერა); აწარაშტ ამწრიტი ლანჩა მოსტერა, ასტერა.
- ა-მწგრბლმარ აწწლნარი, აწწლიანი.
- ა-მწგში (ბ ზ ი ფ.) იხ. ამწიტიშო.
- ა-მწიტიჯუა ფრთა (აფსანატიქუა რტიე); კერევი (ამწი ამწ ითეილოლუ რტიე); ფარფლი (აფსტტ ატიე).

- ა-მწიგწი გიდელი; შ დ რ. ამწგწი.
- ა-მქოლგზ ხის ნაწარმი.
- ა-მქოტიგ ხისა; ამქოტიგ ჳნღ ხის სახლი.
- ა-მქოჯ შუშა; ამქოჯ თუტიყიეტი შუშა დაჭრა; ამქოჯ სურშუშეტი შუშა დავაუ.
- ა-მქოფუყარ (ამქოჯ თუტიყიეტი, ამქოჯ თუტიყიეტი) შუშის ჳრა (შუშას ჳრის, შუშა დაჭრა); სანბ ამქოფუყარს დციეტი მამაჩემი შუშის დასაჭრელად წავიდა.
- ა-მხანგხრა (იმხანგხეტი) შემოხარჯვა (შემოხარჯვა); აფარა სიმხანგხეტი ფული შემომხეხარჯა.
- ა-მხაფხრა (დინმხაფხეტი) შემოყვდომა (შემოყვდა).
- ა-მხაშრა (დინმხაშეტი) შემოყვდომა (შემოყვდა).
- ა-მხაჭარა (იმხაჭეტი) შემოჭმევა (შემოჭევა); აფარაქუა იმხაჭეტი ფულიები შემოჭევა.
- ა-მხნგწა (მ რ. ამხნგწეა) ყანაში მომუშავე.
- ა-მხრა (იმხეტი) წართმევა (წართვა); გამორთმევა (გამორთვა); ჩამორთმევა (ჩამორთვა); მჩგლა იმხეტი ძალით წართვა; იუითოზარ, იმხ! თუ მოგცემს, გამორთვი ინაპე იმხ! ხელი ჩამორთვი!
- ა-მხაუხთა საყანე.
- ა-მხშატი არგასაჩენი, არადასაბადებელი; ამხშატი დინშეტი არგასაჩენი, არადასაბადებელი დაეზადა.
- ა-მხგ ყანა.
- ა-მხგლდგზ ანდამატი, მაგნიტი.
- ა-მხგლდგზყრა 1. (იმხგლდგზიყეტი, იმხგლდგზიყეტი) დამაგნიტება (ამაგნიტებს, დამაგნიტა).
- ა-მხგლდგზყრა 2. (იმხგლდგზიყეტი, იმხგლდგზიყეტი) დამაგნიტება (მაგნიტდება, დამაგნიტა).
- ა-მხგზხრა (მ რ. ამხგზხეა) მეველე.
- ა-მჳანბგსთა ლაფერა, ჩოგანი; შ დ რ. ამჳანფ.
- ა-მჳარს პატარძალ-სიძის საცხოვრებელი სახლი, სამთობო.
- ა-მჳანფ (ბ ჳ ი ფ.) იხ. ამჳანბგსთა.
- ა-მჳანცი (ბ ჳ ი ფ.) იხ. აციემჳან.

- ა-მჳანწი კოვზი; არაზნღ მჳანწი ვერცხლის კოვზი; ახდტიგ მჳანწი ოქროს კოვზი; აჩანი მჳანწი ჩაის კოვზი; ასტრლ-მჳანწი სუფრის კოვზი; ამჳანტიგ-მჳანწი ხის კოვზი.
- ა-მჳაჯგრა მამაჯირი.
- ა-მჳაჯგრა მამაჯირობა.
- ა-მჳანტრ ბეუდეი; ამჳანტრ პარხარა ბეუდის დასმა.
- ა-მჳადარა უბმელობა.
- ა-მგდალდცია ნიყარა.
- ა-მგზგუთ 1. ანძა; ამგზგუთ ჳმოუ აღბა ანძიანი გემი; ამგზგუთ წლა საანძე ხე; 2. შტამბი; ჳ-მგზგუთ ჳმრუ აწლა ორ შტამბიანი ხე.
- მგზლს თვიურად; პეარანჯ მგზლა აუხიუნ მოჯამაგირე თვიურად მუშაობდა.
- ა-მგუყუყარა (იმგუყუყეტი) გამოლევა (გამოლევა); ატი ახშა ამგუყუყეტი ძროხას რდე გამოლევა; იხშაჯ იმგუყუყეტი ჳშა გამოლევა.
- ა-მგმ ბუა: ამგმ ატი! ბუა მოვიდა ამგმ უნტოტი! ბუა შეგვამს! ამგმ იაგეტი! ბუა წაილა.
- ა-მგუთა უბედური; ამგუთად აყუყარს იყუხულაეტი (ან დ ა ჳ ა) უბედურს რიყეზე შემოლამდაო; ამგუთა რეი მხეტი (ან დ ა ჳ ა) უბედურ კაცს ჳა აღმართში მოეწიაო.
- ა-მგრგუ მორგევი.
- მგრზა ქათმის ერთგვარი სენი.
- ა-მგრკლდ სადაფი.
- ა-მგრშეშარა (იმგირშეშეტი) ჩამოობა (ჩამოაბო), მოჩეხა (მოჩეხა).
- ა-მგრჳყარა (იმგირჳყეტი) წერილად მოტეხა, შემოტეხა (წერილად შემოატეხა), წერილად მომტერევა, შემომტერევა (წერილად მოამტერია, შემომამტერია); წერილად მოობა, შემოობა (წერილად მოაბო, შემომაბო).
- ა-მგრზგ ფერისმჳამელა.
- ა-მგსჳე საბუნ ხელის საბონი.
- ა-მგტყუმა მოთჳმა.
- ა-მგლლდარა (იმგელიდლეტი) მოფხეკა (მოფხეკა).
- ა-მგუშეშარა (იმგუშეშეტი) მოობა, ჩამოობა (ჩამოეობა).

- პ-მეშეშარა (რმეშეშეიტი): იხშეჳ რმე-შეშეაძეიტ გამოტეინდა.
- პ-მეჰქქარა (ინმეჰქეიტ) წერილად მოტყლომა (წერილად მოსტყდა), წერილად მომტერევა (წერილად მოემტერა), წერილად ჩამოხომა (წერილად ჩამოჰხო).
- პ-მჟა გჟა; აიხპ-მჟა რკინის გჟა; აშოოსტ მჟა გჟატყეცილი; ამჟა-ციგედა ძნელი გჟა; აუარდტნ-მჟა, აქტა-მჟა თეშარა; ამჟა დტქულაგეიტ გჟას გაულდა, გაუმგჟაურა; უარტი სარტი ჰამჟაქქა ხაზჰქ მე და შენ ერთი გჟა არა გვაქეს.
- პ-მჟაბჟეარა შუაგჟა, ნახეუარი გჟა; ამჟაბჟეარა დნტიხეან შუა გჟაზე იყო მისული; ამჟა-ბჟეარა დნტიხეანუ, ეთფშე... შუა გჟაზე რომ იყო მისული, ისე...

- პ-მჟადარა უგჟოობა.
- პ-მჟა-დუ შარა.
- პ-მჟანტჟა თანამგჟაერი.
- პ-მჟანტჟა, (ზ ზ ი ფ.) ამჟანტჟ საგჟალი.
- პ-მჟახჟე გამელელი.
- პ-მჟა-ხარა შორი გჟა.
- პ-მჟახჟესთა ბილიცი, საცალფეხო გჟა.
- პ-მჟგერა (ინმჟერიტი) მ ძ ი მ ე რ ა მ ი ს რ ა მ ი ს გ ა ნ : მოვარდნა (მოვარდა), მოგლეჯა (მოგლეჯა), მოძრობჟ (მოსძერა); მოწყდომა (მოსწყდა); ათძე ალუ, აქმარმტ ამჟერიტი კელეს ფიცარი; აგური მოვარდა; ამში ამჟა ამჟერიტი კარს სახელური მოსძერა, მოგლეჯა; სტბლა ამჟერიტი წელი მომწყდა.

6

- პ-ნაა გადახრილი; აწლა ნაა გადახრილი ხე.
- პ-ნაანლარა 1. (დინანლგეიტ) შერიგება (შეურიგდა); იალს დინანლგეიტ მტერს შეურიგდა.
- პ-ნაანლარა 2. (ინანლოტი, ინანლგეიტ) 1, შეშეენება (შეენის, შეშეენდა), დაშეენება (შეენის, დაშეენდა), მოხდომა (უხდება, მოუხდა); აქუმეირ აქსბეი ციგჟან ინანლოტი ზოხა-ახალუხი ძალიან უხდება, შეენის; ახტლთა უნანლოტი ქული გშეენის, გიხდება; 2. გადატ. ინანლოტი ახია (მასზე); იუნანლოტი, ალს უტკაზარ: უხანსუაზ! შენ გხვდება, ახია შენზე, ძალღმა რომ გიკბინა: რას სცემდი!
- პ-ნაარა 1. ფერდობი, გვერდობი.
- პ-ნაარა 2. (ინანტი) გადახრა (გადაიხრა); აწლა ნააუტიტი ხე იხრება.
- ნაანტტი დასაბამიდან, მამა-ბაბიდან, ათადან-ბაბადან, უხსოვარი დროიდან; შ დ რ. ნაჯ-ნანტი.
- პ-ნაბჟტ მუითევი; შ დ რ. ანამჟტ.
- პ-ნავან, ანავან ტაპანჩა ნავანი.
- პ-ნანგარა (ინტიგეეიტ) (ფსჯ ზხანძი) მიტანა (მიტანა); (ფსჯ ზხარუ:) მიყვანა (მიყვანა); უჯჟა იხანგ! შენს ამხანავს მიუტანე აბ რქქუნ ხუჰქ აშეკრლ ახე დნტიგეეიტ

- მამამ თაეისი პატარა ეკეიშეილი სკოლაში მიიყვანა.
- პ-ნაგძარა (ინეეიტეიტ) დაბოლოება (დაბოლოება), დასრულება (დასარულა), მოსრულება (მოსარულა); მოთაეება (მოათაეა), გათაეება (გათაეა).
- ნადაად გარდი-გარდმო, განივ; აურტლგეი ნადაადანლგეი სიგძიუ და განივ, სიგძე-სიგანეზე; აწლა ამჟა ნადაად რქქუპაიტი ხე გჟის გარდი-გარდმო დაეცა.
- პ-ნათრა (დინანტიტი) ძე. ნათლვა, მონათვლა (მონათლა).
- პ-ნათრა-ხედ ნათლობის სახელი.
- პ-ნანდგელარა (დნანდგლეეიტ) მიდგომა (მიადგა); აჩეჟუაჟ აგუანში დნანდგლეეიტ ცხენოსანი ალაყაფის კარებს მიადგა.
- პ-ნანდტლ მამული.
- პ-ნანდტლუაჟე მეამაჟლე; ანანდტლ-უაა მეამაჟლეეი.
- პ-ნანი (ცხენი) ლოხი; აჩეჟ ნანი ლოხი ცხენი.
- პ-ნანთრა ნათლობა; ანანთრა ხედ ნათლობის სახელი.
- პ-ნანმჟტ მუითევი; შ დ რ- ანანბჟტ.
- პ-ნანმეს სინდისი, ნამუსი, პატოსნება; ანანმეს რლოუბ სინდისიერია, ნამუსიანია, პატოსანია; ანანმეს ზმრულ უაჟჟუბ

პატიოსანი კაცია, სინდისიერია, ნამუსიანია.
 ა-ნამგსდა უპატიოსნო, უნამუსო, უსინდისო.
 ა-ნამგსდარა უნამუსობა.
 ა-ნამგსდაზარა (დნამგსდახეიტი) ნამუსის დაკარგვა (ნამუსი დაკარგა, უნამუსო გახდა).
 ა-ნანამგა ხელმოკლე, ღარიბი.
 ნანაწუ ბებია; ნანაწუ ლგუანაღა ღკუა-შიორნ (ან დ ა ზ ა) ბებია გულში ცაქვავდა; შ დ რ. ან დ უ.
 ა-ნანგრა ფარდული, საბძელი.
 ნანწია მარიამობა.
 ნანწია-მჯა მარიამობის თვე.
 ნანწიაჩგარა (რ ე ლ ი გ.) მარიამობის მარხვა.
 ა-ნაპენწწ ნაღდი; ატარა ნაპენწწ ნაღდი ფული; ატარა ნაპენწწ ისთეიტ ნაღდი ფული მივეცი.
 ა-ნაპანწარა 1. (ინაპტ იანრწეიტი) დაბარება (დააბარა); არი ატს ინაპტ იანგსწეიტი ეს საქმე მას დაევალე.
 ა-ნაპანწარა 2. (ინაპტ იანრწეიტი) 1. ხელის მოწერა (ხელი მოაწერა); აქმაანდქუა ხეგმგტ ინაპტ რნტწეიტი ყველა ქალაღღუე ხელი მოაწერა; 2. ხელმოწერა; ახატი ნაპანწარა საკუთარი ხელმოწერა; ანაპანწარაღხეი ამპაბტრ აარხარაღხეი ხელის მოწერით და ბეჭდის დასმით.
 ა-ნაპანწაჯტ ხელის მოწერი.
 ა-ნაპარკტრ (ინაპტ აირკტრტი) ხელის მიყოფა, ხელის მოკიდება (ხელი მიყო, ხელი მოკიდა); შედგომა (შეუღა); ატსურა ნაპტ აპარკტროუბ მუშაობას უნდა შეეუღდგო; აჯნტ არგტლარა ნაპ აირკტრტი სახლის მშენებლობას შეუღა; (და,)შინაპტ აშეიკტ! მ ა ს პ ი ნ ძ ლ ი ს მ ი მ ა რ თ ე ა ს ტ უ მ რ ე ბ ი ს ა დ მ ი) (აბა,) მიირთვითი (ე. ი. შე-უღექით ჭამასს).
 ა-ნაპ აბჟტ აჯგარა (ინაპ აბჟტ დაბიგბეიტი) დაყოლიება (დაყოლია).
 ა-ნაპბებარკტრა ხელიხელ ჩაკიდება; რნაპქუბ ებბარკტნტ ხელიხელ ჩაკიდებული.
 ა-ნაპტიმგზრა (რნაპქუა გინტინბეიტი) (და-ნა ძ ლ ე ვ ე ბ ი ს ა ს) ხელის გაჭრა (ხელი გასჭრა).

ა-ნაპტიწყმარა (ინაპტ გინტყეიტი) ტაშის დაქერა (ტაში დაუქრა).
 ა-ნაპტარტტ თათმანი, ხელთათმანი, საბუხარი.
 ა-ნაპტკლბ მრგვალი ფორმის მამცხვარი, დუმის ქონთ შემწვარი.
 ა-ნაპტრგტწუა ხელისგული, ნები..
 ა-ნაპყაზა ხელოსანი.
 ა-ნაპყაზარა ხელოსობა.
 ა-ნაპზაზ 1. სამაჯური, სამკლავე, ხელსაბამი; შ დ რ. ანაპზაწა. 2. (ბ ზ ი ფ.) ხელთათმანი; შ დ რ. ანაპტარტტ.
 ა-ნაპზაწს სამაჯური, ხელსაბამი, სამკლავე; შ დ რ. (1) ანაპზაზ.
 ა-ნაპზგარს ხელმძღვანელობა, ხელმძღვანელობის გაწევა.
 ა-ნაპზგაჯტ ხელმძღვანელი.
 ა-ნაპზტ ხელწამყვრელობა; ინაპზტ ციგმარტუბ ხელწამყვრელია.
 ა-ნაპზტც ფრჩხილი; ინაპზტცქუა ხტისსოიტი ფრჩხილებს იჭრის, ფრჩხილებს უჭრის.
 ა-ნაპტ (მ რ. ანაპტუბ) ხელი; სტჯ-ნაპტკ რტლა ატს ზუეიტი ორივე ხელით ვმუშაობ; სტჯნაპტკ ალა, (სტცნაპტკ ალა) იშთტს-ხეიტი ერთი ხელით აწვიე.
 ა-ნაპტ-ლაკა იხ. ბლაკა.
 ა-ნაპტლა-ლგუ ხელით საფქავი დოლაბი-ხელსაფქავი წისქვილი.
 ა-ნაპტმხრა (ინაპტ იმიხეიტი) ხელის ჩამორთმევა (ხელი ჩამორთვა).
 ა-ნაპტრწეცლარა (ინაპირშტცლაეიტი) იხ. არმაშტეკრა.
 ნაპტშაშაღა ხელდახელ, ხელჩართულად; ნაპტშაშაღა ეიქუფეიტი, ებბეკტიტი ხელჩართულად შეებრძოლენ ერთმანეთს, ხელდახელ შეიბნენ.
 ა-ნაპტჯრა ხელნაწერი.
 ა-ნაწრა (ინაიეიტი) 1. პატიება (აპატია), მიტევება (მიუტევა), შენდობა (შეუნდო); აცეგმარა რყაიწაზ ინაიეიტი ჩადნილი ბოროტება მიუტევა, აპატია, შეუნდო; ისანაეწ მომიტევე, მაპატიე, შემინდე 2. შერჩენა (შეარჩინა); აუბლ ინაიეიტი ვალი შე-არჩინა.
 ა-ნარგტწუ, ანარგტწუა; ხელისგული; შ დ რ. ანაპსტრგტწუა.
 ნარდალა ნარდალ.

ა-ნარზან ნარზანი.

ა-ნარმა ნარმა.

ა-ნარდნიკ ნაროდნიკი, ხალხოსანი.

ა-ნაროდნიკრა ნაროდნიკობა, ხალხოსნობა.

ა-ნარდნიკტი ნაროდნიკული, ხალხოსნური.

ა-ნაროდოვრლექ „ნარდნიია ვრლია“
ილკოქ ნაროდოვრლექი, „ნაროდნაია ვო-
ლიას“ წვერი.

ა-ნარში (ხ ე ლ ი თ) გასროლა; ინარში ხიიქიტ
გასროლა მოემარჯვა (ე. ი. ა ხ ე დ რ ე ბ ს,
ა რ ტ ყ ა მ ს); ინარში ბზროუქ, იქქური-
შიოიქტ გასროლა კარგი აქვს, ახვედრებს, არ-
ტყამს; აგა ინარში ხიირმ, ბქუმზარ, აძი
დიშუნან (ან და ზ ა) „სულელს გასროლა არ
ემარჯება, თორემ ვიდაცას მოკლავდაო“.

ა-ნარცი, ნარციჲ (მ.ე. რ ე ლ ი გ.) საიქიო;
ინარცი მჲა დგქულა გუქშიექტ საიქიოს
გუას დაადგა (ე. ი. მ ო კ ე დ ა).

ა-ნარჰი-არჰირა (ინარჰი-არჰირიქტი,
ინარჰი-არჰირიქტი) მიმობრუნება (მიმობა-
რუნებს, მიმობარუნა).

ა-ნარჰირა (ინარჰირიქტი, ინარჰირიქტი)
მიბრუნება (იქით აბრუნებს, მიბარუნა).

ნას 1. მერე, შემდეგ; ნას უაბი! მერე, შემდეგ
მოდის ნას რყალფი? მერე რა მოხდა? 2.
მაშ; ნას რუთახვი? მაშ რა გინდა? ნას
იშეთჲ? მაშ როგორ?

ნას ენბა? როდის-ლა?

ნასთხან მოშორებით; ნასთხან დგქლოუქ მო-
შორებით დგას; შ დ რ. ნასკჲა.

ა-ნასთხარა (დნასთხაიქტი) მოწვევა (მოიწია),
წაწვევა (წაიწია); უნასთხან! მიიწიე! წაიწიე!

ა-ნასთხა-აასთხარა (ინასთხა-აასთხაიქტი)
მიწვევ-მოწვევა (მიიწ-მოიწიეს); შინასთხან-აას-
თხან! მიიწ-მოიწიეთ!

ნასკჲა მოშორებით; ნასკჲა დგქლოუქ მო-
შორებით დგას; შ დ რ. ნასთხან.

ა-ნასკჲა-აასკჲარა (ინასკჲა-აასკჲიქტი) მი-
წვევ-მოწვევა (მიიწ-მოიწიეს), გაწვევ-გამოწვევა
(გაიწ-გამოიწიეს); შიენასკჲა-აასკჲა! მიიწ-
მოიწიეთთ! გაიწ-გამოიწიეთ!

ა-ნასკჲაგარა (ინასკჲიგაიქტი) 1. მიწვევა.
(მისწია); ინასკჲაბ! მისწიე! ინასკჲაბანჯ
ირგქლო! მისწიე და დადგი 2. გაცილება

(გააცილა); ანჲა აყუნდა სნასკჲაბ! გუამდე
გამაცილე, მიმაცილე!

ა-ნასკჲაგაგუ გაცილებელი; ატუშიმა ბაადსუ
დნასკჲაბგაგუქ ცული მასხინძელი (ე. ი. ბუ-
რადჭერი) გაცილებელია.

ა-ნასკჲარა (ინასკჲიქტი) გაწვევა (გაიწია),
მიწვევა (მიიწია), წაწვევა (წაიწია); ირგქლმა-
რაბჲ უნასკჲა! მარჯვნივ გაიწიე, მიიწიე,
წაიწიე! ჰარ აქტრ ინასკჲიქტი ჩვენმა ჯარმა
შესამჩნევად წაიწია; ნაყ უნასკჲა! იქით
გაიწიე!

ა-ნასკჲაფხაარა (დნასკჲიფხეიქტი) განზობა,
გაძახება (გაიხმო, გამოიძახა).

ა-ნასტუ ბედნიერება, სვე, ბედი; ანასტუ რტ-
ნყუიქტი ბედი სწყალბს, ბედი არ ლა-
ლატობს, ყველაფერში ბედი აქვს; იზაკუქტი
ნასტუფი! რა ბედნიერებაა! ნასტუფი ს-
ბედნიეროდ.

ა-ნასტუ ზმრუ ბედნიერი, ბედნიანი.

ა-ნასტულა უბედო, ავბედი, უბედური, ბედშავი,
ბედუქლმართი, ბედკრული.

ა-ნასტულარა უბედობა, ბედშავობა, ბედ-
უქლმართობა.

ა-ნასტუქიქუაწია ბედშავი.

ა-ნასტუციგჲა ბედკრული.

ა-ნაუქა მეცნიერება.

ა-ნაუქალა მეცნიერულად.

ა-ნაუქალა-აილკაარატი სამეცნიერო-კვლე-
ვითი; ნაუქალა-აილკაარატი ინსტიტუქტი
სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუქტი.

ა-ნაუქატი მეცნიერული, სამეცნიერო; ანაუ-
ქატი სოციალრზმ მეცნიერული სოციალიზმი;
ანაუქატი მეტოდ მეცნიერული მეთოდი;
ანაუქატი ინსტიტუქტი სამეცნიერო ინს-
ტიტუქტი.

ა-ნაურ 1. მოჩვენება; ანაურ დარშიიქტი
მოჩვენებამ შეაბინა; 2. სახე, გარეგნობა;
ინაურ აარლა ჰია ისკუასლაშიოიქტი
მისი სახე ძლივს მახსოვს.

ა-ნაუნაგა 1. მარცვლოვანთა მოსავალი; 2.
მარცვლოვანთა ღვთაება.

ა-ნაუნარა ანაფორა.

ა-ნაფშააფშორა (დნაფშააფშოუიქტი,
დნაფშააფშოიქტი) იქით-აქეთ ყურება (იქით-
აქეთ იყურება, იქით-აქეთ მიიხედა), თვალების
ცეცება (თვალებს აცეცებს, თვლები აცეცა);

ა-ნათქმუნვე მასურებელი.

ა-ნათხარა (დნათხარეიტი) ბეზღება, დაბეზღება მამბეზღრობა (იმამბეზღრა).

ა-ნათხაჯე მამბეზღარი.

ა-ნაყუ დაბალი (ნა გ ე ბ ო ბ ა და ლ ო ბ ე); აჯე-ნაყუ დაბალი სახლი; შ დ რ. ალაყუ.

ა-ნაყუა ნისლი, ბურუსი, ჯანილი; ანაყუა აშხაქუა ხნაჯრეიტი ნისლი ფარავს მთებს; ანაყუა ახეწეტი ჰურუსი გაიფანტა.

ა-ნაყუოუ მყინვარი.

ა-ნაშა (ბ შ ი ფ.) კიტრი; შ დ რ. აკმჯეტტერ.

ა-ნაშეფ აქიშარევი; ინაშეფრპ ჯიშნარევი.

ა-ნაჩაღანიკი, ანაჩაღანიკი უფროსი; აშეტიბ ანაჩაღანიკი შტაბის უფროსი.

ა-ნაჩახუანი (დნაჩახუანიტი) წატარაბახება (წაიტარაბახა).

ა-ნაცარა (ინეციეიტი) მორეკა (მორეკა); აქექუა აჯნეკა ინასციეიტი ძროხები შინ მიგრეკე.

ა-ნაცია ნაყი, ერი.

ა-ნაციონალიზაცია ნაციონალიზაცია.

ა-ნაციონალიზმი ნაციონალიზმი.

ა-ნაციონალისტ ნაციონალისტი.

ა-ნაციონალისტტი ნაციონალისტური.

ა-ნაცპარა (დნაცპარიტი) წახეშება (წახეშება), წასაუშება (წასაუშება); აქე დნაცპარიტი წახეშება, წასაუშება, ცოტა ჰება.

ა-ნაცპარა (ინარცპარიტი) შეთვლა (შეუთვლა); უსაბი ჰება, იჯნარცპარიტი მოდიო, შეუთვალა.

ა-ნაცვან თითი; ანაცეხებ, ანაცე-ყანგუა ცერი, გოჯი; ახეჯ-ნაცეა სალოკი თითი, საჩქენებელი თითი; აგუბეჯ-ნაცეა შუა თითი; ანაცეან-ნაცეა არათითი; ანაცეამჯ სეკი.

ა-ნაცვან 1. ბეჟელი, 2. სათითე, სათითური; შ დ რ. ანაცეან; აძეგამაცეან.

ა-ნაცვან-ნაცეა არათითი.

ა-ნაცეკეჯ (მ რ. ანაცეკეპარაქუა) ნეკი.

ა-ნაცე-ყანგუა ცერი; შ დ რ. ანაცეხებ.

ა-ნაცეხეკურშან დუდკო, გარცმულა, საწერელი; შ დ რ. ასაწერელ.

ა-ნაცეხებ ცერი; შ დ რ. ანაცე-ყანგუა.

ა-ნაცეხეკურშან გოჯი.

ა-ნაძარა (დნაძარიტი, დნაძარიტი) მიწვლობა (წვდება, მიწვდა); გაწვლობა (წვდება, გაწვდა);

ჩაწვლობა (წვდება, ჩაწვდა); ათუნ აყენდა ინაპე ნაძარიტი ჰერამდე ხელი სწვდება; ათ აყენდა ინაპე ნაძარიტი კელამდე ხელი მიწვდა; აწა აყენდა ინაპე ნამძარიტი ფსკერამდე ხელი არ ჩამწვდა; აშახა ნაძარმი თოკი ვერ წვდება, გასწვდება.

ნაძაძა მარად, საშარადისოდ.

ა-ნახახარა (დნახახარეიტი) მიწვე-მოწვევა (მისწვი-მოსწვია).

ა-ნახარა (ინახარეიტი) შერჩენა (შერჩა); ამხარა, აცეგმარა ინახარეიტი სიმდიდრე, ბოროტება შერჩა; აცეგმარაქუა რიფხ ინახარეიტი რაც სიმბოროტე ჩაიღინა, არ უნდა შერჩეს.

ა-ნახარა (დნახარეიტი) გაწვევა (გასწვია, მისწვია), გადაწვევა (გადასწვია), გაჩოტება (გააჩოტა); აქეპარა დნახარეიტი ვადა გადასწვია; უარა უნახ უნახ! მისწვი შენკენ! ასქამ დნახარეიტი სკამი გასწვია, მისწვია, გააჩოტა; უნახი გასწვი! მისწვი გააჩოტე გადასწვი

ა-ნახუანი (დნახუანიტი) მოსმა (მოსგა); აჯე უნახუნი! ღვინო მოსვი.

ა-ნახუანეშერა (დნახუანეშიტი) შეხედვა (შეხედა), დახედვა (დახედა); დგუანე დნახუანეშიტი მწყარალად შემომხედა; ასათ დნახუანეშიტი საათს დახედა.

ა-ნახუთა აეშარა, ქორაკი.

ნახახე იქ (შო რ ს); ნახახე დეკოლუმ იქ (შო რ ს) არის.

ნახახეგნდა იქამდის (შო რ ს); აშახა ნახახეგნდა ინაძარიტი ზაწარი (შო რ ს) იქამდის წვდება.

ნაჯანტი დასაბამიდან, მამა-პაპიდან, ათადან-ბაბადან, უხსოვარი დროიდან; შ დ რ. ნანანტი.

ა-ნაჰირა (დნაჰირეიტი) მიბრუნება (მიბრუნდა), მიტრიალება (მიტრიალდა); ზნე არახე დაპაიუნ, ზნე ნაყ დნაჰირან ხან აქეთ მიბრუნდებოდა (მიტრიალდებოდა), ხან იქით მიბრუნდებოდა (მიტრიალდებოდა).

ა-ნაჯრა (ინაჯრეიტი) მ მ ი ს: მიღწევა (... მი-აღწვია); იბეჯ ხარა ინაჯრეიტი მისი ხმა შორს აღწვეს.

ა-ნდარა (ინრდარიტი, ინრდარიტი) დანიავება (უნიავებს, დუნიავა), (ინიავებს, დანიავა); ათუშან ლნელდარიტი ქარს უნიავებს (ქ ა ლ ი ქ ა ლ ს), ინიავებს (ქ ა ლ ი).

ა-ნეი (ს ა უ ზ.) მომსვლელი; ანეი დტყოუპ, ანი დტყოუპ მომსვლელიც არის და მომსვლელიც.

ა-ნეი-ანირა (დნეი-ანიუეიტ, დნეი-ანიტ) წინ და უკან სიარული (წინ და უკან დადის, წინ და უკან იარა); აუთახ აქჟ დნეი-ანიუან ოთახში წინ და უკან დადიოდა; შდრ. ანეი-ვეირა.

ა-ნეიმდანიმდარა (ინეიმდანიმდრდეიტ) ხელიდან ხელში გადაცემა, (ხელიდან ხელში გადასცეს).

ა-ნერირა (დნეიტ) მისვლა (მივიდა); ეხს სკჯზა იკაჯ სნეიტ წუხელ ჩემ ამხანაგთან მივედი.

ა-ნეიტრალიტეტ ნეიტრალიტეტი.

ა-ნეი-ვეირა (დნეი-ვეიუეიტ, დნეი-ვეიტ) იხ. ანეი-ანირა.

ა-ნეიტ ნავთობი; ანეტთ აწხრა ნავთობის მოპოვება.

ა-ნეტთმჯანგაჯა ნავთობსადენი.

ა-ნთაღლარა (იანრთაღაღეიტ) ბრტყელ რამეზე, მაგალითად, თეფშზე დასხმა (... დაასხა).

ა-ნიარა (დანეიტ) 1. შესწრება (შეუსწრო); ანიზარა სანიეიტ კრებას შევესწარი; 2. შეხვედრა (შეხდა); სინეიტ შეხვდი (მამაკაცს); 3. შემოხვევა (შემოხვა); აფსრა დანიეიტ სიკვდილი შემოხვა.

ა-ნბარხარა (ინბარხეიტ) ერთმანეთის დარჩენა (ერთმანეთი დაარჩინეს); იშეიტციახიოზ წიხბარხენბა ინტიბარხეიტ ლაპარაკში შუალამედე დარჩენ, დაარჩინეს ერთმანეთი.

ა-ნკლარა (ინრკლეიტ) 1. შეკავება (შეაკავა); აჩარა ინტკლეიტ სიცილი ვერ შეიკავა; 2. შეყენება (შეაყენა); აჩაჯ ნრკლეიტ ცხენი შეაყენა; 3. დაჭერა (დაიჭირა), შემაგრება (შემაგრა); აშაყა ათუან ნნაკტლოიტ ბოძი ჰერს იჭერს, ამაგრებს; 4. დატოვება (დაიტოვა); იხაჯ ინტიკლეიტ თავისთვის დაიტოვა.

ა-ნკაა ოდესღაც, უწინ, წინათ; ანკაა არაყა ბაა დტკგგლან აქ ოდესღაც დიდი ციხე იდგა.

ა-ნკაა ზნჯ ოდესღაც; ანკაა ზნჯ ჰარა ჰაიბადტრუან ოდესღაც ჩვენ ერთმანეთს ვიცნობდით.

ა-ნკააპჯშეთა შარდის ბუშტი, ქანთილი.

ა-ნლაშაიფა ბიძაშვილი ვაჟი (დედის ძმისა).

ა-ნლაშაიფა ბიძაშვილი ქალი (დედის ძმისა).

ა-ნლაშიშაფა დეიდაშვილი ვაჟი.

ა-ნლაშიშაფა დეიდაშვილი ქალი.

ა-ნლაშიშაძარა ღვიძლი დეიდა.

ა-ნოველლა ნოველა; ანოველლაქუა იკუეიტ ნოველებს წერს.

ა-ნომერ ნომერი.

ა-ნომერცია ნომერაცია.

ა-ნორმა ნორმა.

ა-ნრტა 1. ნოტი (მუსიკისა) 2. ნოტა (დიალ.).

ა-ნოტარიუს ნოტარიუსი.

ა-ნრააღლარა (ანირააღლოიტ, ანირააღლეიტ) შერიგება (ურვიდება, შერიგდა) შეგუება (ეგუება, შეგუა); დჯთაბტლოუ იხჯ ანირააღლტ თავის მდგომარეობას შერიგდა, შეგუა.

ა-ნფარა (იანფეიტ, იანფეიტ) ასხლტა (ასხლტება, ასხლტა); ახჯ ათძქ იანფეიტ ტყვია კედელს ასხლტა; აშქულ აწლა იანფეიტ ბურთი ხეს ასხლტა.

ა-ნყაარა 1. (დანყეიტ) მიჯახება (მიჯახა), დაჯახება (დაჯახა), დატაკება (დატაკა); აწლა იანყეიტ ხეს მიჯახა დაჯახა, დატაკა.

ა-ნყაარა 2. (დანყეიტ) მიჯახება (მიეჯახა), დაჯახება (დაეჯახა), დატაკება (დაეტაკა); აწლა დანყეიტ ხეს დაეჯახა, დაეტაკა; ათძქ დანყეიტ კედელს მიეჯახა.

ა-ნშან ხალი.

ა-ნცინა ღმერთი; ანცია ინტს ღმერთმანი; ანცინა იუმპინა! ღმერთმა ნუ ქნას!

ა-ნცია-ინტს ღმერთმანი.

ა-ნციარწეს იხ. აყარმაწეს.

ა-ნძალარა (იანძალაიეტი) 1. ბ რ ტყ ე ლ ს ა და ო ღ ნ ა ე ა მ ო ღ რ მ ა ვ ე ბ უ ლ რ ა მ ე ზ ე; და ტ ე ვ ა (... და ე ტ ი ა); ა ბ გ ს თ ა ა ჩ ა ნ ა ნ ბ ი ა ნ ძ ა ლ ა ი ე ტ ლ ო მ ი თ ე ფ შ უ ე და ე ტ ი ა; 2. ქ ა ლ ა ლ ზ ე, გ ვ რ ღ ზ ე და ტ ე ვ ა (... და ე ტ ი ა); ა რ ს ყ ა ტ ი ბ ს ტ ე ა ქ ე უ ა რ ლ ა ნ ბ ჯ ი ა ნ ძ ა ლ ო მ ა მ დ ე ნ ი ს ი ტ ყ ვ ა ე რ თ ს ტ რ ი ფ ო ნ ზ ე არ და ე ტ ე ვ ა; ა რ ი ა ს ტ ა ტ ი ა ნ ა გ ა ზ ე თ ა ბ ზ - ლ ა ყ ვ ა ქ ი ე ნ ძ ა ლ ო მ ე ს ს ტ ა ტ ი ა (წერ ი ლ ი) გა ზ ე თ ის ე რ თ გ ვ რ ღ ზ ე არ და ე ტ ე ვ ა.

ა-ნწარა (იანწიეტი) 1. ბ რ ტყ ე ლ ს ა და უ ფ ე ხ ო, ა გ რ ე თ ე ვ ე ო ღ ნ ა ე ა მ ო ღ რ მ ა ვ ე ბ უ ლ რ ა მ ე ზ ე; და დ ე ბ ა (... და ლ ო); ა ლ უ, ა ჩ ა ნ ა ნ ბ ი ა ნ წ ა რ ზ ე; ფ ი კ ა რ ზ ე, თ ე ფ შ უ ე და დ ე ვ ი! 2. ლ ო მ ი ს და გ ე ბ ა (და ა გ ო); ა ბ გ ს თ ა ა ნ წ ა რ ზ ე ლ ო მ ი და ა გ ე! 3. და ს მ ა (და ს ე ა); ა ლ ა მ ე ჲ ა ნ წ ა რ ა რ დ ლ ის და ს მ ა, და და მ ლ ე ა; 4. ჩ ა წ ი რ ა (ჩ ა წ ი რ ა); ა ტ ე ი ე რ ა ა ლ ა ა ნ წ ა რ ლ ე კ ს ი ჩ ა წ ი რ ე! 5. მ ო შ ე ნ ე ბ ა (მ ო ა შ ე ნ ა); ა ჩ ი ქ ე უ ა ნ ბ რ წ ი ე ტ ც ხ ე ნ ე ბ ი მ ო ა შ ე ნ ე ს; ა თ ს ა ნ ბ ტ ი ა ნ წ ა რ ა რ ფ რ ი ნ ე ე ლ ის მ ო შ ე ნ ე ბ ა; ა რ ა ხ უ ი ნ ბ შ ი მ ი წ ა! ს ა ქ ო ნ ლ ი მ ო ა შ ე ნ ე თ!

ა-ნწგრა (ნიწიეტი) 1. გა ძ ლ ე ბ ა (გ ა ძ ლ ო); უ ი ლ უ ქ ნ ბ ზ წ უ ლ ა ი ა კ ლ მ ი ს ლ ი დ ხ ა ნ ს ვ ე რ გა ძ ლ ე ბ ს, ვ ე რ გა ა წ ე ვ ს, ვ ე რ გა ა ტ ა ნ ს; 2. გ ა მ ძ ლ ე ბ ა; ს ე ი მ ა ნ ა ნ წ გ რ ა ბ ზ რ ა ხ ბ ი ე ტ ჩ ე მ ი წ უ ლ ის გა მ ძ ლ ე ბ ა კ ა რ გ ი ა.

ა-ნწიარა (ინწიეტი) 1. გა მ ო ლ ე ვ ა (გ ა მ ო ლ ი ა), გა თ ა ე ვ ბ ა (თ ა ე ვ ბ ე ბ ა, გა თ ა ე ვ ა); ს ტ ა რ ა ქ ე უ ა ნ წ ი ე ტ ჩ ე მ ი ფ უ ლ ე ბ ი გა თ ა ე ვ ა, გა მ ო ლ ი ა, ფ უ ლ ე ბ ი გა მ ო თ ა ე ვ ა, გა მ ო მ ე ლ ი ა; 2. გ ა ნ ა დ გ უ რ ე ბ ა (გ ა ნ ა დ გ უ რ დ ა), გა ყ ლ ე ბ ა (გ ა ი ე - ლ ი ტ ა), ა მ ო წ ყ დ ო მ ა (ა მ ო წ ყ დ ა), მ ო ს ო ბ ა (მ ო ის ო ბ ო), გა წ ყ დ ო მ ა (გ ა წ ყ დ ა); ა რ ა ხ უ ნ წ ი ე ტ ს ა ქ ო ნ ლ ი გა წ ყ დ ა, ა მ ო წ ყ დ ა, გ ა ნ ა დ გ უ რ დ ა; ა ლ ა ც ი ა ნ წ ი ე ტ მ ტ რ ე ბ ი გ ა ნ ა დ გ უ რ დ ე ნ, გა ი უ ლ ი ტ ე ნ; ა ქ ა წ ა ქ ე უ ა ნ წ ი ე ტ ბ ა ლ დ ი ნ ჯ ო ე ბ ი მ ო ის ო ბ ო.

ა-ნტა ნ ე კ ე რ ჩ ხ ა ლ ი.

ა-ნხანძა ი გ ო ვ ე ა, რ ა ყ ა ნ ხ ნ ა რ ა.

ა-ნხარა მ ე უ რ ნ ე ბ ა; ფ ი ლ ა რ რ ე ნ ხ ნ ა რ ა ს ა ხ ა ლ ხ ო მ ე უ რ ნ ე ბ ა; ა ქ ე თ - ნ ხ ნ ა რ ა ს ო ფ ლ ის მ ე უ რ ნ ე ბ ა; პ ლ ა ნ ლ ა ტ ი ა ნ ხ ნ ა რ ა გ ე გ მ ა ი ნ ი მ ე უ რ ნ ე ბ ა; ა კ ო ლ ე ქ ტ ი ე ტ ი ე ტ ი ნ ხ ნ ა რ ა (ა კ ო ლ - ნ ხ ნ ა რ ა) კ ო ლ ე ქ ტ ი უ რ ი მ ე უ რ ნ ე ბ ა (კ ო ლ -

მ ე უ რ ნ ე ბ ა); ა ნ ხ ნ ა რ ა ბ ზ რ ა რ ე მ ო ლ უ პ ა კ ო ლ - ნ ხ ა ც ი ა ნ კ ა რ გ ი მ ე უ რ ნ ე ბ ა ა ქ ე თ კ ო ლ მ ე უ რ - ნ ე ბ ს; ა ნ ხ ნ ა რ ა ი ნ ა პ ა ლ ა ი ე ტ ი მ ე უ რ ნ ე ბ ა ს მ ი ა ყ ო ს ხ ე ლ ი.

ა-ნხარა 1. (დენხარიეტი, დენხაიეტი) და ს ა ხ - ლ ე ბ ა (ს ა ხ ლ ო ბ ს, და ს ა ხ ლ დ ა); ს ა შ ა ნ ა ქ ე თ ა - ქ ე ჲ დ ე ნ ხ რ ი ე ტ ჩ ე მ ი მ ა ს ო ფ ე ლ შ ი ს ა ხ ლ ო ბ ს; დ ც ა ნ და ჩ ა ხ ა ქ ე თ ა ქ ა ქ ე ჲ დ ე ნ ხ ა ი ე ტ წ ა - ვ ი ლ ა და ს ხ ვ ა ს ო ფ ე ლ შ ი და ს ა ხ ლ დ ა; უ რ თ ა ე თ ე ბ ტ ო ა რ ა ნ ი ნ ხ რ ა ხ ა ა რ ე ნ თ ე ვ ლ ა დ ი ს ი ნ ი ა ქ ც ხ ო ვ რ ო ბ დ ე ნ ე თ ო უ რ მ ე.

ა-ნხარა 2. (დენხაიეტი) 1. და რ ჩ ე ნ ა (და რ ჩ ა); უ ა ნ ა ქ რ ა ა მ თ ა მ ა ნ ხ ა ი ე ტ ი ე ჲ ლ ი დ ხ ა ნ ს და რ ჩ ი თ; უ ნ ბ მ ხ ა ა ი ე ტ! არ და რ ჩ ე ჲ დ უ ქ შ ი ნ ბ მ ხ ა ნ ს ლ ი დ ი ხ ა ნ ს ნ უ და რ ჩ ე ბ ი თ! ს ა რ ა უ ა წ ი ა ნ ბ ა რ ა ნ ს ე ნ ხ რ ი ე ტ მ ე ს ვ ა ლ ა მ დ ე ა ქ და რ ჩ ე ბ ი; ა ჩ ი ჲ ი ა ნ ხ ა ე გ ე ჲ არ ა ი ნ ხ რ ი ე ტ ც ხ ე ნ ი ლ ე ს ა ყ ა ქ . და რ ჩ ე ბ ა; 2. გ ა და რ ჩ ე ნ ა (რ ჩ ე ბ ა, გ ა და რ ჩ ა); ი ფ ს გ თ ა ნ ბ დ ე ნ ხ ა ი ე ტ კ ო ც ხ ა ლ ი გ ა და რ ჩ ა.

ა-ნხართა და ს ა ს ა ხ ლ ე ბ ე ლ ი, ს ა ც ხ ო ვ რ ე ბ ე ლ ი ა დ - გ ი ლ ი; დ ა ა რ ა ი ნ ხ ნ ა რ თ ა ბ ზ რ ო ლ უ პ კ ა რ გ ი ს ა ც ხ ო ვ რ ე ბ ე ლ ი, და ს ა ს ა ხ ლ ე ბ ე ლ ი ა დ გ ი ლ ი ა.

ა-ნხანძა იხ. ა ნ ხ ნ ა რ ა.

ნხაჯუნა გ ლ ე ხ უ რ ა დ .

ა-ნხაჯგ გ ლ ე ხ ი, გ ლ ე ხ ა ყ ო .

ნხტწ ი მ ი ე რ , გ ა დ ლ მ ა (ი გ უ ლ ი ს ხ მ ე ბ ა მ თ ე ბ ს გ ა დ ა ლ მ ა); ა შ ხ ა ნ ხ ტ წ მ თ ე ბ ს გ ა დ ლ მ ა.

ა-ნხახახ პ ა ტ ა რ ძ ლ ის მ ის ა ლ ო ც ი ქ მ რ ის ა ხ ლ ო ნ ა თ ე ს ა ე ვ ი ს ა გ ა ნ .

ა-ნტგა 1. ს ა წ ე ე ლ ი, დ ო რ კ ი (ქ უ რ კ ე ლ ი).

ა-ნტგა 2. ი ხ . ა ქ ე ბ ქ ე უ .

ა-ნტგგლარა (დენტგლაიეტი) გ ზ ა დ გა ვ ლ ა (გ ზ ა დ გა უ რ ა რ ა), გ ზ ა დ შ ე ვ ე ლ ა (გ ზ ა დ შ ე უ რ ა რ ა); ს უ მ ა ნ ი ე ტ ა ზ ს ტ უ ა ქ ი ქ ე ჲ ს ნ ბ დ გ ლ ე ბ ი ე ტ რ ო მ მ ო ვ დ ო ლ ი, ჩ ე მ ს მ ო კ ე თ ე ს თ ა ნ მ ო ვ დ ე ქ ი . შ ე ვ ი ა რ ე ც ო ტ ა ხ ნ ი თ .

ა-ნტლარა 1. (დანტლაიეტი) ჩ ა წ ი რ ა (ჩ ა ე წ ი რ ა); ა შ ი ყ უ თ დ ა ნ ტ ლ ა ი ე ტ წ ი გ ე მ ი ჩ ა ე წ ი რ ა.

ა-ნტლარა 2. (დანტლაიეტი) გ ო ს გ ა ლ გ ო მ ა (გ ა უ ლ დ ა); უ ა წ ი ა ბ მ ა ს ა ნ ტ ლ ო ი ე ტ ს ვ ა ლ გ ო ხ ა ს გა უ ლ დ ე ბ ი; ა მ ა უ დ ა ნ ტ ლ ა ი ე ტ გ ო ხ ა ს გა უ ლ დ ა -

ა-ნტმუა (ბ ზ ი ფ .) კ ო ნ ა; შ დ რ . ა ქ ე ტ ლ ა .

ა-ნტერა (ინტიეტი) და ტ ო ვ ე ბ ა (და ტ ო ვ ა), მ ი ტ ო - ვ ე ბ ა (მ ი ა ტ ო ვ ა); ა ხ უ ქ ე ქ ე უ ა ა ზ ნ ბ ი ნ ლ ბ ე ტ ი ე ტ

ბავშვები შინ დატოვა; არის ას ინჰანტეკ ეს ასე დაეცოვით; უხაზტ ინტეჟი შენთვის დაიტოვე! სტუმახაყა ინსტეიტ უკან დაეიტოვე.

ა-ნერიარს (დანიროიტი) 1. შემთხვევა (შეამთხვია); არის სტუნურიანზი? ამას რას შემამთხვიე? 2. შეხვედრება (შეახვედრა); აჩანრა დანიროიტი ქორწილს შეახვედრა.

ა-ნერშანლარა (იანიროშანლელიტი) მოვლება (მოავლო); ალაგვან აძტ ანიროშანლელიტი ტაშტს წყალი მოავლო.

ა-ნერწიარს (ინირწიიტი) განადგურება (გაანადგურა), გაელეტა (გაელტა), გაწყვეტა (გაწყვეტა), მოსპობა (მოსპო), ამოხოცვა (ამოხოცა), მოსვრა (მოსრა), ამოწყვეტა (ამოწყვეტა); ალაციან ნირწიიტი მტრები გაანადგურა, გაელტა, დახოცა; აპიანაფეტუა ნირწიიტი თავკები გაწყვეტა, მოსპო; აკაწაქუტ ნირწიიტი ბალნიჯოები მოსპო; აუთა შაქჩოზ ინირწიიტი ხალხი სიცილით დახოცა.

ა-ნერხანგა-ციე მუშა ხარი; შ დ რ. ანტში-ციე.

ა-ნერხანარს 1. (დენირხანეიტი) დასახლება (დაასახლა); იფხ ხაზტ დენირხანეიტი ვაჟიშვილი ცალკე დაასახლა.

ა-ნერხანარს 2. (დენირხანეიტი) დარჩენა (დარჩინა); ციანჟიარულა წხაბერჩენდმა სენირხანეიტი ლაპარაკით შუალამემდე დამარჩინა.

ა-ნეტარა (დენტეფეიტი) ჩამოხტომა (ჩამოხტა), გადმოხტომა (გადმოხტა); აუარლტნ დენტეფეიტი ურმიდან გადმოხტა, ჩამოხტა.

ა-ნეტშირა (ინტეშოიტი) დატყობა (დაეტყო); აატესარა ერაზნაკტ ინტეშოიტი დადლილობა მაშინათვე დაეტყო.

ა-ნეტქუიარა (დენტქუიეიტი) მიწოლა (მიწვა); იფხტ იშარტ, დენტქუიეიტი დასასვენებლად მიწვა.

ა-ნეტქურა (დინტქუიტი) დაფიყება (დაფიყა); იან დინტქუიტი დედა დაფიყა.

ა-ნეტქურფალარა (ინტქურიფალეიტი) შეხტუნება (შეახტუნა); აცტუ ასტრლ ინტქურიფალეიტი კატა მაგიდაზე შეახტუნა.

ა-ნეტქურფალარა (დენტქუფალაეიტი) შეხტომა (შეახტა); აცტუ ასტრლ ინტქუფალაეიტი კატა მაგიდაზე შეხტა.

ა-ნეტქუტიარა (დენტქუტიეიტი) ჩამოჯდომა (ჩამოჯდა), წამოჯდომა (წამოჯდა); ადივან დენტქუტიეიტი დივანზე ჩამოჯდა, წამოჯდა. ა-ნეტყუაშის სიარული; სელა; არი აჩაგ ანეტყუაშის ბზროლუპ ამ ცხენს კარგი სიარული აქვს; იზაკუ ნეტყუაშის ბზროლუპი იწოლურა კარგი სიარული აქვს.

ა-ნეტყუგარა (ინტყუიგოიტი, ინტყუიგეიტი).

1. რჩენა (არჩენს, არჩინა) საზრდოობა (ასაზრდოებს, ასაზრდოვა) შენახვა (ინახავს, შეინახა); ათააციან დუ ნეტყუიგოიტი დიდოჯახს არჩენს, ინახავს; სხტ ნეტყუგოიტი თავს ვირჩენს; ანტყუგარა ათახტუტ რჩენასკირდება, უნდა; 2. ტარება (ატარებს, ატარა); აყმა ნეტყუიგოიტი სატეეარს ატარებს; 3. ყოლა (ყავს, ყავდა); აჩაგ ბზრაქუა ნეტყუიგოიტი კარგი ცხენები ყავს; აქმა-რანჯ დენტყუიგონ მოჯამაგირე ყავდა; აკტუცია ბზრაქუა ნეტყუიგონ კარგი ამხანაგები ყავდა; 4. თან ყოლა (თან დაყავს თან დაყავდა); დჩაგეიჯწო, დჩაგეიჯხუა, ამაწუჯტ დენტყუიგონ მოახლე დაყავდა; 5. გადატ. იმაყა-ხტ დანტაილანჯ დენტყუიგონ ყელზე ჩამობმული დაყავდა არ იშორებდა, ვერ ელეოდა.

ა-ნეტყუგატო სარჩენი; კმაყოჯაზე მყოფი; ანეტყუგატიქუა რაციავჯტ ისტმოლუპ სარჩენი ბევრი მყავს.

ა-ნეტყუგაჯ მარჩენალი; ახტუქქუა ანეტყუგაჯ დრტემიმეტ ბავშვებს მარჩენალი არ მყავდათ.

ა-ნეტყუაჯგ მგზავრი, მოგზაური; სნეტყუაჯუპტ მგზავრი ვარ.

ა-ნეტყუიბაგარა (ინტყუიბაგოიტი, ინტყუიბაგეიტი) ერთმანეთის რჩენა (ერთმანეთს არჩენენ, ერთმანეთი არჩინეს); ირტუპან, ინტყუიბაგარატი იყალაეიტ გიზარდნენ და ერთმანეთის რჩენა, მოვლა შეუძლიათ.

ა-ნტშ იხ. აწლორკა.

ა-ნტშხაჩა მენავე.

ა-ნტში მიწა.

ა-ნტშიარა (დინტშიეიტი) შერიგება (შურრიგდა); იჯტუა დინტშიეიტი ამხანაგს შურრიგდა.

ა-ნტშიაფშ თიხა.

ა-ნტშიაფშარა თიხნარი.

- ა-ნგუშიახუ (წყველა) სამიწე.
- ა-ნგუშეულ ბელტი, გორიხი.
- ა-ნგუშეულრა ბელტნარი.
- ა-ნგუშე-ცოც (ბზიფ.) მუშა ხარი; შდრ. ანგუ-ხნგა-ცოც.
- ა-ნგუშენთრა საულავი, სამარე.
- ა-ნგუცი კანაფი.
- ა-ნგუწრა 1. (დანგუწიტი) ამოწერა (ამოწერა); ამიყუ სანგუწიტი წიგნიდან ამოწეწერე.
- ა-ნგუწრა 2. (დანგუწიტი) გადმოსვლა (გადმოვიდა); აუარდგნ დანგუწიტი ურმიდან გადმოვიდა; ანეპია დანგუწიტი სანახლიდან გადმოვიდა; ალაგან დანგუწიტი ტაშტიდან გადმოვიდა.
- ა-ნგუხ გასავალი, ხარჯი.
- ა-ნგუხა ხატი.
- ა-ნგუხრა 1. (იანრხეტი) ბრტყელი რამისაგან აღება (... აილო); აჩანახ იანგუსხეტი თუფიდან ავიღე; 2. გადატ. კითხვა, ამოკითხვა (ამოკითხა); ასალამ შიყუ აქვგ აქვიაქუპკ სხანგმხეტი წერილში ზოგიერთი სიტყვა ვერ ამოვიკითხე.
- ა-ნგუხრა 1. (ინრხეტი) ხარჯვა (დახარჯა); აფხრა ნრხეტი ფული დახარჯა.
- ა-ნგუხრა 3. (იანრხეტი)* წაშლა (წაშლა), ამოშლა (ამოშლა); აქვბ ანრხეტი ერთი

- სიტყვა წაშლა, ამოშლა; ასრა დანგუ-ხეტი სიიდან ამოშალეს.
- ა-ნგუხრა 4. (იანრხეტი) გადაშენება (გადააშენა); აჭუქუქუა ზეგგ ანგუსხეტი ყველა თხა გადავაშენე.
- ა-ნგუხრა 5. (იანრხეტი) გაღება (გამოიღო), გამოშვება (გამოუშვა); აშ ინრხეტი სისხლი გამოუღო, გამოუშვა; აშ სნგუსხეტი სისხლი გავიღე, გამოვიშვი.
- ა-ნგუჰიაგატი სალოცავი.
- ა-ნგუჰიარა 1. (დინგჰიაოტი, დინგჰიაეტი) 1. ლოცვა, დალოცვა (ლოცავს, დალოცა); რეკა ინგჰიაეტი გუა დაულოცა; 2. დღეგრძელება (ადღეგრძელებს, ადღეგრძელებს); დნგჰიანგ, რეი ავგ! ადღეგრძელებ და დალიე ღვინო!
- ა-ნგუჰიარა 2. (დნგჰიაოტი, დნგჰიაეტი) ლოცვა (ლოცულობს, ილოცა); დნგჰიალონ ლოცულობდა.
- ა-ნგუჰიაქვა სადღეგრძელო; ანგჰიაქვა ანკე-ლარა სადღეგრძელოს თქმა, წარმოთქმა; ანგჰიაქვა აანგეკელტ სადღეგრძელო თქვა, წარმოსთქვა; ანგჰიაქვა აანგკლ სადღეგრძელო თქვა!

მ

- ა-ოზის ოაზისი.
- ა-ოხიქტი ოხიქტი.
- ა-ოზლასტი ოლქი.
- ა-ოზლკომ (არზლასტი კომიტტი) ოლქკომი (საოლქო კომიტეტი).
- ა-ოდეკალონ ოდეკალონი.
- ა-ოვცია ოვაცია; ოვციალა იფტლეიტი ოვაციით შეხვდნენ.
- ა-ოქვან ოქვანე.
- ა-ოქუბანტი ოქუბანტი.
- ა-ოქრუგ ოქრუგი.
- ა-ოლაგურ ორაგული შდრ. აულაგურ.
- ა-ოლიმპინდა ოლიმპიდა.
- ა-ოტმეტკა ნიშანი; აოტმეტკა ავრან ნიშნის დაწერა; აოტმეტკა ბზრქუა რმოუპკარგი ნიშნები აქვს.
- ა-ოტრტ პნგარში.
- ა-ოტერა ობერა; აოტერახე აცარან ობერაში წასვლა.

- ა-ოპპოზიცია ოპოზიცია.
- ა-ოპპოზიციონერ- ოპოზიციონერი.
- ა-ოპპოზიციონერრა ოპოზიციონერობა.
- ა-ოპპოტუნისტ ოპოტუნისტი.
- ა-ოტატორ ორატორი.
- ა-ორგან ორგანო: 1. აფსტუ ანაგა-გუბა გა არგანქუა სასუნთქი ორგანოები; ანგრტი არგან ხელისუფლების ორგანო; ასტდტი არგან სასამართლოს ორგანო; ადმინისტრაციტი არგანქუა ადმინისტრაციული ორგანოები.
- ა-ორგანიზაცია ორგანიზაცია; აპპრტიტიტი ორგანიზაცია პარტიული ორგანიზაცია.
- ა-ორგანიზმ ორგანიზმი; აუაგუ იორგანრზმ ადამიანის ორგანიზმი.
- ა-ორდენ ორდენი.
- ა-ორდერ ორდერი.
- ა-ორიგინალ დედანი; აორიგინალ აქვბტიტიტი ეტიფაგოუ დედნიდან ნათარგმნი, თარგ-

ნილი; აორიგინლ აქვანტი სითავარა
 დედნიდან თარგმნა.
 ა-ორიენტაცია ორიენტაცია.

ა-ოკესტრ ორკესტრი.
 ა-ორნამენტ ორნამენტი.
 ა-ორფორმაცია ორთოგრაფია, მართლწერა.

პ

ა-პს წვრილი; ალაბა-პს წვრილი ჯოხი;
 აძპრა-პა წვრილი ტანი, წერწეტი.
 ა-პაგინაცია პაგინაცია.
 ა-პავილიონ პავილიონი.
 ა-პაზანა (ქ ა თ მ ი ს) პოზანა.
 ა-პაი პაი.
 ა-პაკვაუზ პაკვაუზი.
 ა-პაკეტ პაკეტი.
 ა-პლატალიზაცია პლატალიზაცია.
 ა-პალჩი ჯალათი.
 ა-პალეოგრაფია პალეოგრაფია.
 ა-პალეონტოლოგია პალეონტოლოგია.
 ა-პალტა პალტო.
 ა-პალმა პალმა.
 ა-პამიდორ პამიდორი; შ დ რ. აპატურჯან
 (ბ ზ ი ფ.).
 ა-პამფლტე პამფლტე.
 ა-პამფლტისტი პამფლტისტი.
 ა-პანანა პანანა.
 ა-პანორამა პანორამა.
 ა-პანტენ პანთონი.
 ა-პაპ მღვდელი, ხუცესი.
 ა-პაპა პაპი; რიმტი პაპა რომის პაპი.
 ა-პაპირუს პაპიროსი; შ დ რ. აპაპირუს.
 ა-პაპრა მღვდლობა, ხუცობა; აპაპრა სთახებ
 მღვდლობა, ხუცობა არ მიიღა.
 ა-პაპირუს ი ს. აპაპირუსი.
 ა-პაპტი უსაქუსრო წაღა.
 ა-პაპრატე პარაგრაფი.
 ა-პარად პარადი; შ დ რ. ათაალტემ, ათაა-
 ილტემ.
 ა-პარაზიტ პარაზიტი.
 ა-პარან ბორანი.
 ა-პარანხა მეზორენ.
 ა-პარაშიუტ პარაშუტი.
 ა-პარტი პარტი.
 ა-პარიკმანხერ პარიკმანხერი, დალაქი.
 ა-პარიკმანხერა პარიკმანხერობა, დალაქობა.
 ა-პარიტეტ პარიტეტი.

ა-პარკ ბარკი; აკულტურეი აფსპარეი.
 ა-პარკ კულტურისა და დასვენების პარკი.
 ა-პარკა პარკი (ა ბ რ ე უ შ მ ი ს ქ ი ი ს ა).
 ა-პარლამენტ პარლამენტი.
 ა-პარლამენტარიზმ პარლამენტარიზმი.
 ა-პარლამენტოლოგია პარლამენტოლოგია; აპარ-
 ლამენტოლოგია შუაქუტგლაშა პარლამენტო-
 ლოგია წესწყობილება.
 ა-პაროდია პაროდია.
 ა-პაროფორს ორთქლმავალი, შ დ რ. აფაქმეცუა.
 ა-პარპანტ ბურღი, სახვეტელა.
 ა-პარტა მერხი.
 ა-პარტაქტივ (აპარტივატი აქტივ) პარტ-
 აქტივი (პარტიული აქტივი).
 ა-პარტილეთ (აპარტივატი ბილეთ) პარტ-
 ბილეთი (პარტიული ბილეთი).
 ა-პარტეფე (აპარტივატი გეფე) პარტგე-
 ფე (პარტიული გეფე).
 ა-პარტისციპლანა (აპარტივატი დის-
 ციპლანა) პარტისციპლანი (პარტიული
 დისციპლანი).
 ა-პარტერ პარტერი.
 ა-პარტია პარტია; აკომუნისტური პარტია
 კომუნისტური პარტია.
 ა-პარტია ინლოუ პარტიელი.
 ა-პარტიზან პარტიზანი; აჯენჯტიულატი
 სიბაშრა აპარტიზან; სამამულო ომის
 პარტიზანი.
 ა-პარტიზანრა პარტიზანობა.
 ა-პარტიზანტი პარტიზანული; აპარტი-
 ზატი სიბაშრა პარტიზანული ომი.
 ა-პარტკოლლექცია (აპარტივატი კოლ-
 ლექცია) პარტკოლექცია (პარტიული კო-
 ლექცია).
 ა-პარტორგ, აპარტორგანიზატორ (აპარ-
 ტივატი ორგანიზატორ) პარტორგი, პარტ-
 ორგანიზატორი (პარტიული ორგანიზატორი).
 ა-პარტსიენდ (აპარტივატი ასიენდ) პარტ-
 ყრილობა (პარტიული ყრილობა).
 ა-პარტსტაჟე პარტსტაჟე.

- ა-პარაფიუმერია პარფიუმერია.
- ა-პარტოქსიკალი (აპარტიატიო შიკალი) პარტოქოლა (პარტოული სკოლა).
- ა-პასსნგ პასივი.
- ა-პასპორტი პასპორტი.
- ა-პასსქა პასკა.
- ა-პატარა (დპატრატ; დპატტიტი) ბოღვა (ბოღავს, იბოღა); აჩგმაზაღ დპატრიტი ავადმყოფი ბოღავს.
- ა-პატეფრნ პატეფონი.
- ა-პატლა ვაღა, ყავლი; აპატლა ცეიტი ყავლი გავიღა; პატლას ამჩგშაა ყაპწეიტი ვაღად კვირა დავნიშნეთ.
- ა-პატრეტი პორტრეტი, სურათი; აპატრეტი თეხრა პორტრეტის ვაღაღება.
- ა-პატრეტიფიკატი ფოტოგრაფი.
- ა-პატრიარქ პატრიარქი.
- ა-პატრიარქიზმი პატრიარქიზმი.
- ა-პატრიარქი ვაზნა.
- ა-პატრუქუწარა (პატრუ რქუიწოიტი, პატრუ რქუიწეიტი) პატივისცემა (პატივის სცემა, პატივი სცა).
- ა-პატრუალეფიკა (დაპატრუალეფიკეტი, დპატრუალეფიტი) ტიტინი (ტიტინებს, იტიტინა), ლიკლიკი (ლიკლიკებს, ილიკლიკა), ტიკტიკი (ტიკტიკებს, იტიკტიკა); ახუქე დპატრუალეფიკეტი ბეუვი ტიტინებს, ტიკტიკებს, ლიკლიკებს; 2. ლულლული, დალულლულემა (ლულლულებს, ილულლულა); აჯღ დაშენ დაპატრუალეფიკეტი ღვინით დათვრა და ლულლულებს; 3. ვაღაღატი როშვა (როშავს), ბოღვა (ბოღავს); რიპატრუალეფიკეტი იარგაღ იზღერუამ რას ბოღავს, თვითონაც არ იცის.
- ა-პატრუჯან 1. ბადრიჯანი; 2. (ბ ზ ი ფ.) პამიღორი.
- ა-პატრუ პატივი; პპატრუ პქუწარა პატივის ცემა; პატრუ ზქუწ უაჯღუპ პატივცემული კაცია; რპატრუ ბეგსიტი პატივი დავკარგა.
- ა-პაუზა პაუზა.
- ა-პაუპერიზაცია პაუპერიზაცია.
- ა-პაუპერიზმი პაუპერიზმი.
- ა-პაქტი პაქტი.

- ა-პანში მოტელეპილი; იხგ პანშიუპ თავი მოტელეპილი აქვს. მელოტია, პოსლიკაა.
- ა-პანშირა მოტელეპილობა, სიმელოტი.
- ა-პანშიხარა (იპანშიხეიტი) გამელოტება (გამელოტდა), გაქარღება (გაქარღაღა), მოტელეპა (მოტიტელიპა); იხგ პანშიხეიტი გამელოტდა.
- ა-პანში ჩათუთრებული, ჩაქათქათებული ჩათანთაღებული.
- ა-პანჟე პატარა, მციერეიციხოვანი; აქქთა პაქე პატარა, მციერე, მციერეიციხოვანი სოფელი; აქქღ პანჟე პატარა ძირკვი, ჯირკვი, კუნძი; დგაღღ პანჟე მიწის, ადგილის პატარა ნაკვეთი; ალაბა პანჟე მოკლე ჯოხი; აპია პანჟე ერთი პატარა ხმალი.
- ა-პანჟე ტიკა, ჯღიბა.
- ა-პანჯოხ პათოსი.
- ა-პეღაგრგ პეღაგოგი.
- ა-პეღაგრგეკა პეღაგოგეკა.
- ა-პეღაგრგრატი პეღაგოგიური; აყუატიი აპიქნთქარატი მაქსიმ გარკეიტი რხაძ ზხუ აპეღაგრგრატი ინსტიტიუტი მაქსიმ გორკის სახელობის სოხუმის სახელმწიფო პეღაგოგიური ინსტიტიუტი.
- ა-პეიპეირა (იპეიპეიუეიტი, იპეიპეიუა რყან) გაპიპინება (გაპიპინებულია, გაპიპინებული იყო).
- ა-პენსია პენსია.
- ა-პენსიონერ, აპენსია ზოღუ პენსიონერი.
- ა-პენსენ პენსენ (ს ა თ ვ ა ლ ე).
- ა-პერე კალამი (ს ა წ ე რ ი); შღ რ. აკალამ.
- ა-პერერნ პეპანი, პერონი.
- ა-პიანინო პიანინო.
- ა-პიანისტ პიანისტი, პიანინოს დამკვრელი.
- ა-პირესა პიესა.
- ა-პიონერ პიონერი.
- ა-პიონერ-აქტივისტი პიონერი აქტივისტი.
- ა-პიონერბანა პიონერთა ბანა.
- ა-პიონერღაგერ პიონერთა ბანაკი.
- ა-პიონეროგანიზაცია (აპიონერტი ოროგანიზაცია) პიონეროგანიზაცია პიონერთა ოროგანიზაცია.
- ა-პიონეროტრიანდ (აპიონერტი აოტრიანდ) პიონერრაში (პიონერთა რაში).
- ა-პიონერრა პიონერობა.
- ა-პიონერტი პიონერისა, პიონერთა, პიონერული.

- ა-პიონერ-უნე პიონერთა სახლი.
- ა-პრისარ მწერალი; აქტთა პრისარ სოხლის მწერალი.
- ა-პრჯაკი პიჯაკი.
- ა-პლაკატ პლაკატი.
- ა-პლან გეგმა; ახუშეაქუსატიი აპლან ხუთ-წლიანი გეგმა; აპლან ინანცუნან ანაგ-ძარა გეგმის გადაპარბეით შესრულება; აარუხრატი პლან საწარმოო გეგმა; აკა-ლენდარტი პლან კალენდარული გეგმა.
- ა-პლანერ პლანერი.
- ა-პლანეტა პლანეტი, ცთომილი ეტლი.
- ა-პლანტაცია პლანტაცია.
- ა-პლან აუაწარა (აპლან ყაიწორტი, აპლან ყაიწეტი) დაგეგმა (გეგმავს, დაგეგმა); აგეგმა (გეგმავს, აგეგმა); გეგმის შედგენა (გეგმავს ადგენს, გეგმა შეადგინა).
- ა-პლანყაუაჯ გეგმავი.
- ა-პლატფორმა პლატფორმა-
- ა-პლენუმ პლენუმი.
- ა-პლიანუ პლაკი.
- ა-პლიანუს პლუსი.
- ა-პოდვალ სარდაფი; აჯგ აპოდვალ ლეინის სარდაფი.
- ა-პოეზია პოეზია.
- ა-პოემა პოემა.
- ა-პოეტ პოეტი.
- ა-პოლიაკ პოლონელი.
- ა-პოლიგრაფია პოლიგრაფია.
- ა-პოლიკლინიკა პოლიკლინიკა.
- ა-პოლიტეკონომია პოლიტეკონომია.
- ა-პოლიტემიგრანტ (აპოლრტიკატი ემიგრანტი) პოლიტემიგრანტი (პოლიტიკური ემიგრანტი).
- ა-პოლრტიკ პოლიტიკოსი; დპოლრტიკუპ პოლიტიკოსია.
- ა-პოლრტიკა პოლიტიკა.
- ა-პოლრტიკატი საპოლიტიკო; პოლიტიკური; აპოლრტიკატი ეკონრმია პოლიტიკური ეკონომია.
- ა-პოლიტარუუხორკ პოლიტარუ.
- ა-პოლიტეკუშიან პოლიტეკანყოფილება.
- ა-პოლიანუს პოლუსი.
- ა-პოლირცია პოლიცია.

- ა-პრლყ პოლყი.
- ა-პოლკოვრდევ სარდალი.
- ა-პოპუგაი თუთყუეში.
- ა-პოროშორკ ფხენილი; ანაფუტკ პოროშორკ კბილის ფხენილი.
- ა-პორტყელა პორტყელი.
- ა-პორტა ფოსტა.
- ა-პორტალიონ ფოსტალიონი.
- ა-პრავლენიე გამეგობა; აკოლნხარა აპრავ-ლენიე კოლმეურნეობის გამეგობა.
- ა-პრასქრა პრასა.
- ა-პრეზიდენტ პრეზიდენტი.
- ა-პრეზრდიუმ პრეზიდუმი; ირეიპადრუ ასოვეტ აპრეზრდიუმ უმადლესი საბჟოს პრეზიდუმი.
- ა-პრემია პრემია.
- ა-პრესსა პრესა.
- ა-პრრბკა საცობი.
- ა-პროგრამმა პროგრამა; აპროგრამმა მანქ-სიმუმ პროგრამა მაქსიმუმი; აპროგრამმა მინიმუმ პროგრამა მინიმუმი; აუტსურატი აპროგრამმა მუშაობის პროგრამა, საპუ-შაო პროგრამა.
- ა-პრრზა პროზა.
- ა-პროკლამაცია პროკლამაცია.
- ა-პროკურატურა პროკურატურა.
- ა-პროკურორ პროკურორი.
- ა-პროლეტარ პროლეტარი.
- ა-პროლეტარტი პროლეტარული; აპროლე-ტარტი რევიოლიუტცია პროლეტარული რევიოლუცია.
- ა-პროპაგანდა პროპაგანდა.
- ა-პროპაგანდისტ პროპაგანდისტი.
- ა-პროტესტ პროტესტი.
- ა-პროტოკოლ ოქმი; აპროტოკოლ აჯრბ ოქმის წერა; აპროტოკოლ ითტიგა-ლაეიტ ოქში შეიტანა.
- ა-პროცენტ პროცენტი.
- ა-პროცესს პროცესი.
- ა-პროცესსორ პროფესორი.
- ა-პროცესსორა პროფესორობა.
- ა-პროფილანტიკა პროფილანტიკა.
- ა-პტეკა აფთიაქი; შდრ. აფთაქა.
- ა-პულემირტ, აპულემრტ (არა ლიტერა-ტურული) ტყვიამფრქვევი.
- ა-პუნქტ პუნქტი. წერტი.

- ა-პუნქტუაცია პუნქტუაცია.
- ა-პუა წერო, ფარანდა.
- ა-პუარა (დიპუატიტ) გალახვა (გალახა); ცუმა (სუმა).
- ა-პყაშა კობრი.
- ა-პელჰანთ წუმბე, ტლაპო.

- ა-პერპელ წიწაკა, პილილი.
- ა-პერპელჯუკვა დანაყილი წიწაკა მარილით, ნიერიოთა და სხვადასხვა სანელებლებით შეზავებული.
- ა-პეხუ კურტუმი; შ დ რ. აკამტა (2).

უ

- ა-უ ყურძენი.
- ა-უა კურდელი.
- ა-უაზალ მამალი კურდელი.
- ა-უარა (დიეტიტ) მოტყუება (მოატყუა). მოლორება (მოლორა), თვალის ახვევა (თვალი აუხვია); უდიმეატი! არ მოგატყუოსი ულა უატიტიტ თვალი გატყუებს, შენი მხედველობა მცდარია; სარა სუხერმ ვერ მომატყუებ, თვალს ვერ ამიხვევ.
- ა-უაფარყუა ბაჰია (მოზრდილი).
- ა-უაფს დედალი კურდელი.
- ა-უაქცა ჟანგი.
- ა-უაქცარა (იუაქციეტი) ჟანგვა, დაჟანგვა (დაიჟანგა).
- ა-უაღა ჰაჰა; შ დ რ. აჯაღა (2).
- ა-უაღაჯრჯა ჰაჰის გასაწერი; შ დ რ. ახეჯრხაჯნ.
- ა-უაჰია ურო, სანგი.
- ა-უაჰა ლეში, მძოვრი.
- ა-უთაარა (აჟ ითააუტიტ, აჟ ითაატიტ) ყურძნის კრუა (ყურძენს კრუეს, ყურძენი მოკრიფა); სთველი, რთველი; აჟთაარა აატიტ სთველი, რთველი დადგა.
- ა-უთააჯე ყურძნის მკრეფავი.
- ა-უთი მჭედელი; ნალბანდი, თოქმაჩი (პრახუ რშაპტ ზჩაფრ).
- ა-უთირა 1. სამჭედლო, სამჭედური; აუთირაყნე დჯყოუპ სამჭედლოშია.
- ა-უთირა 2. მჭედლის ხელობა, მჭედლობა; აუთირაგე რლოუპ მჭედლობაც იყის.
- ა-უთირა 3. (დუტიუეტი, დუტიტი) მჭედლობა (მჭედლობს, ჰედა), ჰედა (ჰედაეს, ჰედა); აუთი დუტიუეტი მჭედელი ჰედაეს, მჭედლობს.
- ა-უქუაწა ვენახი, ზვარი.
- ა-უჟუშყუა თათარიახნი.
- ა-უციან ფურთხი, ნახველი.
- ა-უწან შაშხი, ლორი, აპოსტი.

- ა-უგმდღერ ხორცმეტი, კორძი.
- ა-უგმუან ყურძნის მტვევანი.
- ა-უგნწირტ სელშეი, მოცივი.
- ა-უგრგუც ყურძნის მარცვალი.
- ა-უგრძტ წყალ-მაჰარა.
- ა-უგშაარა ხორცის მოწყურება; ლაპირუშეა იუგშაუა აბჯარ იყუნტნ (ზ და არ ებ ში) ხორცს მოწყურებული იარალი ეკიდა.
- ა-უგხწოტ ქეაბიდან მოხარული ხორცის ამოსაღები ორი ან სამკაყიანი რკინის შამფური.
- ა-უგა იფანი, კობიტი.
- ა-უგაკაა წვერი; აუგაკაა იუგაკტ წვერგაბარდული, წვერგაბახგული, გაბურძმენული.
- ა-უგარა იფნარი, კობიტნარი.
- ა-უგაჰიარა (იუგაჰირტი, იუგაჰეტი) ცოხნა (იყოხნის, იყოხნა).
- ა-უგარა (იუგუეტი, იუგტი) 1. თხრა, გათხრა (თხრის, გათხარა); აჟეირა იუგუეტი ორმოს თხრის, თხრილს იღებს; სარა სხტ ანტში იუგუეტი მიწას მიოხრის; აჰააქუან ამძერხბ აჟნტ იკარტეტიტ ღორებმა ეზო გადათხრეს; აჰაა აჟთრა ზეგაგ აჟნტ იკანაჟეტიტ ღორმა მთელი ბოსტანი გადაჩიქნა. 2. თხრილი, რუ, ორმო; აჟგარა ალგარა რუს გაყვანა; აჰ-აქართა აჟგარა წყალსაგდები თხრილი; აჟგარა იუგუეტი ორმოს თხრის; აანდა აჟგარა აჟეიწეტიტ ღობეს თხრილი გააყოლა; აჟგარა აქეირ-შეიტიტ თხრილი შემოავლო.
- ა-უგატი იტნისა, კობიტისა; აჟგატი-ღუ იფნის, კობიტის ფიცარი.
- ა-უგაგა ბარი; შ დ რ. აბანა.
- ა-უგაგცი მოზარდი, შედერებული; დუგაგციუპ შედერებულია; დუგაგციმა დყალახნეტიტ შედერდა.
- უ- რიცხვითი სახელი ეიბა-ს შეკვეცილი ფორმა; ე-წიბაქ ცხრა ვაშლი; ე-უნტეკ ცხრა სახლი;

ჟ-წლაკ, ეი-წლაკტ ცხრა ხე; ეი-მიანტკ ცხრა მანეთი; ეი-ჩაეკ ცხრა ცხენი; ეი-ეიკ ცხრა ძროხა; ეი-ჯმაკ, ეი-ჯმაკტ ცხრა თხა; ეი-ჩაე ბზნაკ რეგმოლუბ ცხრა კარგი ცხენი ჰყავთ; შ დ რ. ეიბა, ეიჯ.

ა-ჟი 1. ძროხა; არი აჟი აბზი რაცინანტ იანწლეიტი ეს ძროხა ბევრს იწველის; 2. ფური; აჟი-კამბაშ ფურკამეჩი.

ჟიბა- რიცხვითი სახელი ეიბბან-ს შეკვეთილი ფორმა; ეიბა-წიბკ, ათი ვაშლი; ეიბა-ჯნტკ ათი სახლი; ეიბა-წლაკ, ეიბა-წლაკტ ათი ხე; ეიბა-მიანტკ ათი მანეთი; ეიბა-ჩაეკ ათი ცხენი; ეიბა-ეიკ ათი ძროხა; ეიბა-ჯმაკ, ეიბა-ჯმაკტ ათი თხა; ეიბა-ჩაე ბზნაკ რეგმოლუბ ათი კარგი ცხენი ჰყავთ; შ დ რ. ეიბბან, ეიბაჯ.

ა-ჟიბა სიტყვა; აჟიბა აპიარბ სიტყვის თქმა, წარმოთქმა; აჟიბა ხაბ ტბილი სიტყვა; აჟიბა ანაგბარა სიტყვის, პირობის შესრულება; ჯ-აჟიბაკ ლანსპიარკ სთახუბ ორი სიტყვა მიწა გითხრა; აჟიბაკ ბლა ერთი სიტყვით; ჯ-აჟიბაკ რეგლა ორი სიტყვით; აჟიბლა სიტყვიერად.

ჟიბა თერამეტი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბაჯ თერამეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბაჯკ თერამეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბან ათი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი); ეიბბტი ეიბბან ათჯერ ათი; აფბრაქჟა შიკტ-შიკტ იცო ეიბბან ყოლუბ, ეგაბრთ ეიბბა-ეიბბა იცო როლუბ ფულები ასიანები ათია, დანარჩენი ათიანებია, თუშნიანებია; ასანთ ეიბბან ირტქუბ მეთე საათია.

ჟიბბა-ჟიბბან ათ-ათი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი);

-ჟიბბა-ჟიბბა შიყუ აბბხუეიტი ათ-ათი წიგნი ვიყილეთ; ეიბბა-ეიბბა შიკქუსა რბგწლეიტი ათ-ათი წლისა არიან.

ჟიბბა-ჟიბბანლა ათ-ათად (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი); აყაყბრ ეიბბა-ეიბბანლა ეიქუწბ! ყავარი ათ-ათად დაწყევი!

ჟიბბაყ ათიოდე (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ა-ჟიბბე ამბავი; მოთხრობა; აჟიბბე-ჟიბბეკ საპბიტი ახალი ამბავი გავიგე; აჟიბბე იბრტი მოთხრობა დაწერა.

ა-ჟიბბაჯარა (იეიბაჯურიტი, იეიბაჯუბტი) ჩურთვა, დაჩურთვა (ჩურთავს, დაჩურთა) გმანვა, ლაგმანვა (გმანავს, ლაგმანა).

ჟიბბტი ათჯერ.

აფხაზურ-ქართული ლექსიკონი

ა-ჟიბბარ (იეიბიტი, იეიბიტი) ძეჟა, ლაქნძეჟა (ქნძის, ლაქნძა). ბეგვა, ლაბეგვა (ბეგვაის, ლაბეგვა); აქუწბ იეიბიტი სელი ლაქნძა, ლაბეგვა.

ჟიბბა ცამეტი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბან აბას წინახე; რამდენიმე დღის წინათ; ეიბბან დანიტი რამდენიმე დღის წინათ მოვიდა; ეიბბა ჟუპაზარუნ რამდენიმე დღის წინათ ყოფილხარ.

ჟიბბაჯარა რამდენიმე დღის წინ ლამეს, ლამით.

ჟიბბაჩინანტ რამდენიმე დღის წინ.

ჟიბბაჯე ცამეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბაჯეკ ცამეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბაჯარა ათ ადგილას.

ჟიბბე თექვსმეტი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბეჯე თექვსმეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბეჯეკ თექვსმეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბეჯა თორმეტი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბეჯეკ თორმეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბეჯეკ თორმეტი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბეკ ათი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ეიბბ-ბბცია ათი

მაპაკი; ეიბბე-ბბსა ათი ქალი; ფბბბეკ ეიბბაჯეკ აბბბარა ლგმან: ეიბბე ფბბა-ციბი ჯგბ აფბციბი; ეგაბგე ეიბბაჯეკ ლგმან: ეიბბე ფბციბი ჯგბ აფბაციბი ერთ ქალს თორმეტი შვილი ჰყავდა; ათი ქალიშვილი და ორი ვაჟიშვილი; მეორესაც თორმეტი შვილი ჰყავდა; ათი ვაჟიშვილი და ორი ქალიშვილი.

ჟიბბეკ ათი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ეიბბეკ აბბბარა რეგმოლუბ ათი შვილი ჰყავთ; ეიბბეკ აბბტი ათი კაცი მოვიდა; აწაჯცან ეიბბეკ აბბტი ათი მოწაფე მოვიდა; ეიბბეკ ბბყოლუბ ათი ვართ.

ჟიბბეკ-ჟიბბეკ ათ-ათი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აბბბარა ეიბბეკ-ეიბბეკ რეგმოლუბ ათ-ათი შვილი ჰყავთ.

ჟიბბეკჟა ათიოდე (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ჟიბბე-ჟიბბეკლა ათ-ათი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ეიბბე-ეიბბეკლა იჯბბელა! ათ-ათი (კაცი) შემოღუშვი.

ჟიბბე ცხრა (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი); ეიბბტიბე ეიბბე ცხრაჯერ ცხრა; ეიბბა რბგ ეიბბეს მინელთ ბგუბ ცხრას თხუთმეტი წუთი უკლია; ეიბბან ბია იაბბხუეიტი ცხრა მანეთად ვიყიდე.

ჟიბბა-ჟიბბან ცხრა-ცხრა (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი);

ეიბბეყუბ ეიბბა-ეიბბა მანთ ბია იაბბხუეიტი ცხრა წიგნი ცხრა-ცხრა მანეთად ვიყიდე; ეიბბა-ეიბბა წია ბბბეტი ცხრა-ცხრა ვაშლი გვერგო-

ქობა-ქობბლა ცხრა-ცხრად (არაადამიანი);
აშიყუქუქ ქობა-ქობბლა ეიქუქწა! წიგ-
ნები ცხრა-ცხრად დააწყვი!

ქობაყა ცხრაოდე (არაადამიანი).

ა-ქებგა 1. სასმისი; ჭურჭელი, რითაც სვამენ.

ა-ქებგა 2. რითაც ხარშავენ; შდრ. აქებგა.

ა-ქებგუარა ძროხის ბაკი.

ჟებირზა თერთმეტი (არაადამიანი).

ჟებირზაჟე თერთმეტი (ადამიანი).

ჟებირზაჟეკ თერთმეტი (ადამიანი).

ა-ქებელაწა (ახ. წიგნ.) კომპოზიტი, რთული
სიტყვა.

ა-ქებინრააღა ლექსი; აქებინრააღაქუა
რკვრს ლექსების წერა.

ა-ქებინფუშა ნადირობის ღვთება, ნადირთ
ღვთება.

ჟებცტბირ გუშინწინდელი.

ჟებცტუხბათი გუშინწინდამინდელი.

ჟებცტუხა გუშინწინდამ.

ჟებცტ გუშინწინ.

ა-ქებშა ჯიღები, ხუზარა.

ა-ქებთრა ბოსელი.

ჟებბჟ ჩვიდმეტი (არაადამიანი).

ჟებბჟჟე ჩვიდმეტი (ადამიანი).

ჟებბჟჟეკ ჩვიდმეტი (ადამიანი).

ჟებბჟჟე თოთხმეტი (არაადამიანი).

ჟებბჟჟეკ თოთხმეტი (ადამიანი).

ა-ქებკამბაჟე ფურკამეტი.

ა-ქებლა 1. თესლი; ანაშა აქებლა კიტრის
თესლი; 2. გვარი; იუქებლოუზი? რა გვარი
ხარ? 3. ჯიში; აქებ ქებლა ბზრა კარგი ჯიშის
ძროხა; აღს ქებლა ბზრა კარგი ჯიშის
ძალდი.

ა-ქებლანტი მოგვარე; დსქებლანტიუბ ჩემი
მოგვარეა.

ა-ქებლარ ხაღხი, ერი; ქებლარ რკვრს სახალხო
სახლი; აქებლარ რკვრს უშაბაიტი!
ხალხი გწყალობდეს! აქებლარ ლაუნსტი
იქუფსგჩჰარ, აშმაგნ თაბრტი (ანდა-
ჟა) «ბალხმა სიღრმიდან თუ ამოიხეწეშა,
ზღა დაშრებო».

ა-ქებმეჟი ძველმანი, ჯღანმანი, ძველ-ძველი.

ჟებრხუ თხუთმეტი (არაადამიანი).

ჟებრხუჟე თხუთმეტი (ადამიანი).

ჟებრხუჟეკ თხუთმეტი (ადამიანი).

ა-ქებლა 1. სქელი; აღუ ქებრუბ ფიცარი სქე-
ლია; აქაშ ქებლა სქელი ფაფა.

ა-ქებლა 2. დიდძალი, მრავალრიცხოვანი; ბევრი;
აუბა ქებაჟეკ; ქებაჟეკ აუბა ბევრი ხალხი;
ქებაჟეკ ჯუან ბევრი კაცი იყო; ათაატიბ
ქება, ქებაჟეკ ათაატიბ დიდი, მრავალ-
რიცხოვანი ოჯახი; სჩაჟ ჩაჟ-ქებლა ირგულა-
გულან ჩემი ცხენი ბევრ ცხენში იღვა.

ა-ქებბარა სისქე; აღუ აქებბარა ქებ სანტი-
მეტრკ ჯყოუბ ფიცრის სისქე ათი სანტი-
მეტრია.

ა-ქებბარა (იქებახეტი) გასქებება (გას-
ქებდა); აქლამგშ ქებახეტი ფელამუში
გასქებდა, სქელი გამოვიდა.

ა-ქებრა (იქებეტი, იქებტი) სმა, დალევა
(სვამს; შესვა, დალია); ანგჰაიქება აქებრა
საღღეგრძელს დალევა; ითურკუქუანგ
აქებრა, ათურკუქუარს დაცლა (მაგალ. სას-
მისისა).

ა-ქებრს (იქებეტი, იქებტი) მოხარშვა (იხარ-
შება, მოიხარშა); აქლსტი ქებტი ხორცი მოი-
ხარშა.

ა-ქებრა (იქებტი) ხარშვა, მოხარშვა (მოხარ-
შა); აქლსტი იქებტი ხორცი მოხარშა.

ა-ქებრტი ურდული, საკალთი, საკეტი.

ა-ქებჟეკ ნეხვი, ფუნა.

ა-ქებშაჟა ბეტი; შდრ. აქებუშაჟა.

ა-ქებციეშია ქალამანი, ტყაუჭი; აქებციეშია
აქუა იძახეტი ქალამნები ამოასხა.

ა-ქებტი ღორბლი.

ა-ქებწარ მრ. (მხ. აქებწ, აქებწს).

ა-ქებწარა (იქებწეტი) 1. გადაჭირება (გადა-
უჭირა); იჩაჟ აყანჩე აქებწეტი თავის ცხენს
მართახი გადაუჭირა; 2. მისევა (მიუსია);
ალაქუბ იქებწეტი ძაღლები მიუსია; 3.
მიგდება (მიუგდო); აჩაჟ სქებწეტი ცხენი
მომაგდო, მოაგდო ჩემზე; აჩაჟ აქებწრა
იქებწეტი ცხენი ღობეზე მიაგდო.

ა-ქებწ, აქებწს (მრ. აქებწარ, აქებწარქუა,
აქებწქუა) მერცხალი.

ა-ქებხა მეწველი ძროხა, საწველი ფური; აქებ-
ხდა ბზრა კარგი მეწველი ძროხა.

ა-ქებხაჟ ძროხის მწყემსი, მეძროხე.

ჟებჯარს ცხრა ადგილას.

ა-ქებგა სახარშავი ჭურჭელი; შდრ. აქებგა (2).

ა-თვალარა (ღრქილაიტი) იერიშის მატანა (იერიში მიიტანა). შეტევა (შეუტია), მივარდნა (მივარდა), ძგერება (ეძგერა), მიწოდომა (მიაწყდა); არ **რქილაიტი** ჯარმა იერიში მიიტანა მათზე, შეუტია მათ; ჯარი მიაწყდა მათ.

ა-თვინთხა ზუთხი.

თვინტიტ ცხრაჯერ.

ა-თვინთ შამბი, შამბნარი, ყალტამი.

ა-თვირძე ღვია.

თვლუ: დო სტამამზტ, თვლუ სტამამზტ უბმელ-უსმელი ვიყავი; შ დ რ. დო.

ა-თვირძისა ბევი; შ დ რ. ათვირძისა.

ა-თვი 1. მხარი; სტვიჯა თყინტი მხარი ამქცა.

ა-თვი 2. ნიხაბი, ხოლი.

ა-თვიან ცა, ზეცა; ათვიან აწყა ცის ქვეშ; ათვიან აგუ ცის კამარა; ათვიან ხუაშირტი ცა მოიღრუბლა; ათვიან შიშირტი, ათვიან აშოშტ ხტლაიტი ცა მოიღრუბლა.

ა-თვიანტრ მხარი; მხარბევი; სტვიჯანტრქუა სტხდუეტი მხრები მტყეა.

ა-თვიანტრყაყა მხარბევიანი, მხარბევიანი.

თვიტ ცხრა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); თვიტ-ხტცია ცხრა მამაკვი; თვიტ-ჰისა ცხრა ქალი; თვიტსკ თვიტ თჰატი თჰკვი ლტმან, ეგრ თვიტ თჰატი თჰკვი ერთ ქალს ცხრა ქალიშვილი და ერთი ვაჟიშვილი ჰყავდა, მეორეს ცხრა ვაჟიშვილი და ერთი ქალიშვილი.

თვიტკ ცხრა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); თვიტკ აწყა-ცია რუტტი თვიტკ ატი ათი მოწაფიდან ცხრა მოვიდა; თვიტკ ატიშვილი ეშატი რმოუტ ცხრა და და ერთი მმა ჰყავს; თვიტკ ატიშვილი ცხრანი ვიყავით.

თვიტკ-თვიტკ ცხრა-ცხრა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აშტცია თვიტკ-თვიტკ რტმოუტ, ატიშტცია ატიშტცია ცხრა-ცხრა მმა ჰყავთ და თითო და.

თვიტკყა ცხრაოდე (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

თვიტ-თვიტლა ცხრა-ცხრა (ა დ ა მ ი ა ნ ი); თვიტ-თვიტლა იჯანტლა! ცხრა-ცხრა (კაცი) შემოუშვი.

რ

ა-რ ჯარი, ლაშქარი, სპა.

ა-რ 1. კაკალი (ხე).

ა-რ 2. წყრთა (ზომა); რაკ ერთი წყრთა; ბჟ-რატკ შვილი წყრთა; აშახხა თია-რატკ ტყოუტ ბაწარი ათი წყრთაა.

ა-რაიტი (ირაიტი) დაახლოება (დაახლოვა).

ა-რანარა 1. (ირაიტი) გაჩეხა (გაჩეხა); აბნა ირაიტი ტყე გაჩეხა.

ა-რანარა 2. (ირაიტი) თხოვება (ათხოვა); აჩხტ ირაიტი ცხენი ათხოვა მას; უუბა სრანა! შენი ნახაბი მათხოვე!

ა-რაიფსარა (ღრრაიფსეიტი) დაღლა (...დაღლა), ... დაქანცვა (... დაქანცა); მოქანცვა (... მოქანცა); იჩხტ ირაიფსეიტი თვისი ცხენი დაღლა.

ა-რანბარა (ღრრანბეიტი) ბეგვა, მიბეგვა (მიბეგვა).

ა-რანგდ წყრთა დამუშტული თითებით.

ა-რანდიო რადიო; არანდიოლა აპიარან რადიო გადაცემა.

ა-რან სამართლიანი; დღუაჯტ რანტუტ სამართლიანი კაცია.

ა-რანხე ვერცხლი; არანხე-თარა ვერცხლის ფული; შ დ რ. არანხე.

ა-რანყე ბედი, იღბალი.

ა-რანყე უიღბლო, უბედო, უბედ-იღბლო; დრანყეტლოუტ უიღბლოა.

ა-რანყეციგე ბედშვი, უბედური.

ა-რაიკომ (ირაირნტი კომიტეტი) რაიკომი (რაიონული კომიტეტი).

ა-რაინაგქე (არაირნტი ანაგქარა კომიტეტი) რაიონისკომი (რაიონული აღმასკრულეშვილი კომიტეტი).

ა-რაირნ რაიონი.

ა-რანკუა მხვიარა (მაგალ., ლობიო), მცოცავი (მაგალ., კიტრი, გოგრა) და განრთხმული (მაგალ. საზამორო) მცენარეების ღერო და განშტობანი.

რანკუნ (დარა რანკუნ) ისინი იყენენ.

რანმფხაძა პირველად, თავდაპირველად, უწინარეს ყოვლისა; პირველ რიგში.

ა-რპპარა (ირპპოიტი, ირპპეიტი) 1. ტყეპნა, დატყეპნა (ტყეპნის, დატყეპნა), ზეკნა, დაბეკნა (ბეკნის, დაბეკნა); 2. მოთელვა (თელავს, მოთელა); აუტპა დრპპოიტი ნაბადს თელავენ.

ა-რპუირა (დირპუიტი) დაბერება (დააბერა), მოხუცება (მოახუცა); აგუტყრა დარპუიტი მწუხარებამ დააბერა, მოახუცა.

ა-რას იხ. ათტრას.

ა-რასს თხილი.

ა-რახანთარს თხილნარი (კუღტურუღი).

ა-რახსარს თხილნარი (ტყიური).

ა-რახსაც ერთი ცალი თხილი თხილის ცალი.

ა-რახსრა გვიშრიანი ადგილი; შდრ. ათტრასრა.

ა-რატვა საფლარათო, სასაქმებელი.

ა-რატრა (დარატუეიტი, დარატეიტი) ფლარათება (აფლარათებს, აფლარათა), მუცელში გახსნა (მუცელში ხსნის, მუცელში გახსნა).

ა-რატუ ზანგი, ნეგრი.

ა-რატვა წუნგო.

ა-რატლარა (ირატლოიტი, ირატლეიტი) გამეჩხერება (ამეჩხერებს, გაამეჩხრა); აჯგქურტი ქუნაგბლა ირატლეიტი სიმინდი სათანადოდ გასამეჩხრებელია, გამოსატყელია.

ა-რატშ რაში, მერანი.

ა-რატში თელა.

ა-რატშე ურწყული, ნიგვზის ზეთი.

ა-რატშეხ (ბზიფ). ურწყული, ნიგვზის ზეთი. არატშეხ საზბალ ურწყულიანი საწებელი.

ა-რატშიარა (დრატშირეიტი, დრატშიეიტი) მარგვლა (მარგლავს; მარგლა, გამარგლა); უბაცტ ღებპაუნ, იაცტ ღრატშირნ გუშინწინ ბარავდა, გუშინ მარგლავდა; შდრ. აშიარა 1.

ა-რატშიარა 2. (ირატშიეიტი) მარგვლა, გამარგვლა (მარგლავს, გამარგლა); აჯგქურტი ირატშირეიტი სიმინდს მარგლავს; შდრ. აშიარა 2.

ა-რაციონალიზაცია რაციონალიზაცია.

ა-რაცია ბერი, მრავალი; აუტა რაცია მრავალი ხალხი; ატსუტი რაცია ბერი სამუშაო; აამთა რაცია ანტ პანმოუტ ბერი დრო გვატეს; აუტა რაციორუტ ხალხი ბევ-

რია; შაიყუკ შიეყადა? — პარაცია რამდენი (კაცი) ხართ? — ბერი ვართ; პარაცია ან ბერი ვიყავით; აკოლხანარა პეკ არახუ რაცია ანტ ირატშირეიტი კოლმურნობაში ბერი საქონელი ჰყავთ მომენებული; ირაცია ანტ დანტხორეიტი ბერსა კითხულობს.

ა-რაცია ნახშირი.

ა-რაცია საწური, აერუზი.

ა-რაცია 1. (ირაციაეიტი) დროვება (ადროვა); დაცლა (დაცალა); აჩიეილაპახა პანშირადა ჩაცმა გვადროვით, დავაცალეთ; ფტორაკ ისარადა! ცოტახანს მადროვე! ისარადა! დამაცალე! აპირა იანშირადა! მოსვლა დაცალეთ!

ა-რაცია 2. (ირაციაეიტი) წურვა, გაწურვა (გაწურა); ანში ირაციაეიტი რეე გაწურა.

ა-რაცია იხ. არატუნე.

ა-რაცია (ირაციაეიტი) დამჯიღვა (დამჯიღა); ითაქქემ რანშირეიტი დირსეიტი დამჯიღული მუშტი დარატყა.

ა-რაცია (მრ. არატქეა) რატქელი.

ა-რახუ საქონელი, პირატყვი.

ა-რახუააძარა მეცხოველეობა.

ა-რახუც 1. ძაფი; რახუცლა იტახუეიტი ძაფით ყრავს, 2. (აჩამგურ, აფხვარც უტა უბტორ ირეიყოუ ირატრწო) სიმი; აჩამგურ არახუც ახანეიტი ჩონგურს სიმები გაუბა.

ა-რახუც ძაფი, მკელი.

ა-რახუცტი ძაფისა.

ა-რატანა რეპანი.

ა-რატარა (ირატარიტი) მალა აწევა (მალა წევს, მალა აწია).

ა-რატარან (ირატარიტი) ლობა, დალობა (დაალბო).

ა-რატარა (ირატარიტი) დასველება (დასველა); აქუტ ანტგელ, ანტში არატარიტი წეიმა მიწას ასველებს.

ა-რატარ 1. (ირატარიტი) ჩენება (აჩენა), დანახება (დანახვა); აშხატეა ისგრბეიტი მთები ვუჩენე.

ა-რატარ 2. (ირატარიტი) 1. შრობა, გაშრობა (გააშრო); ამთათა ირატარიტი ტანსაცმელს აშრობს.

ა-რბეიარა (დირბეიეიტ) გამდიდრება (გამდიდრა).

ა-რბზარა (ირბზეიტ) ლოკვა, ვალოკვა (ვალოკა); აქი აპიზს არბზორიტ ძროხა ხბოს ლოკავს; აცუტ აწვზხუა არბზორიტ კატაკუდს ილოკინს; ალს აბძაჩა ინაპკ არბზორიტ ძაღლი მწყემს ხელს ულოკავს; ახუტკ, აქლამგშ ანრძა, აჩანანს ირბზორ დნლაგაეიტ ბავშვა, ფუღამუში რომ შექამა, თუფს ლოკვა დაუწყო.

ა-რბჟეკრა (დირბჟეკეიტ) გახელება (გახელა), გალიზიანება (გაალიზიანა); აშხხტრციაღმაქუა სტრბჟეკუან კრაზანებს ვალიზიანებდს; უხურა უქვტრბჟეკენ ჭრილობას ნუ გაალიზიანებ, გაიმზიუზებ.

ა-რბზწარა (ირბზწუეიტ, ირბზწიტ) დანამტყება (ანამტყებს, დანამტყეცა), ფშემა, დაფშენა (ფშენის, დაფშენა); ახუტკ იხუ აშო რბზწნგ იკინტსეიტ ბავშვათა თავისი კრძი ყველი დანამტყეცა, და ფშენა და დაყარა.

ა-რგარა (დტრიგეიტ) გაღმა (წყალზე, ხიდზე) გაყვანა (გაიყვანა), გადაყვანა (...გადაიყვანა), გადატანა (...გადაიტანა); ახუტკ დტრგზგეიტ ბავშვი, წყალზე გავიყვანე, გადავიყვანე; აქდტ გტრგზგეიტ მორი წყალზე გადაიტანე; ალა-წვზხუა უქტრ, აძტ უთანაქუეიტ, აჩხ-აწვზხუა უქტრ, აძტ უტრნაგორიტ ძაღლის კუდს ხელი რომ მოჰკიდო, წყალში ჩავაგდეშ, ცხენის კუდს ხელი რომ მოჰკიდო, წყალს გავიყვანს.

ა-რგუანარა (დირგუანაიტ) გაჯავრება (გაჯავრა), გაგულისება (გააგულისა), გამბრახება (გამბრახა); დსტრგუანაუეიტ გავაჯავრებ; დსტრგუანალოიტ ვაჯავრებ, გამბრახებ ხოლმე.

ა-რგუანმწარა (ირგუანმწუეიტ, ირგუანმწიტ) შეწუხება (აწუხებს, შეაწუხა).

ა-რგუანყრა (დირგუანყუეიტ, დირგუანყუიტ) 1. შეწუხება (აწუხებს, შეაწუხა); უსტრგუანყუეიტ გაწუხებ; უარა უჩტმბზარა სარგუანყუეიტ შენი ავადმყოფობა მაწუხებს; 2. წვალება, გაწვალება (აწვალებს, გააწვალა), ტანჯვა, დატანჯვა (ტანჯავს, დატანჯა), წამება (აწამებს, აწამა); ახბაძ

სარგუანყუეიტ ტკივილი მტანჯავს; სტუშ-რგუანყუენი ნუ მაწუხებს, ნუ მტანჯავ, ნუ მაწამებ!

ა-რგუბზღარა (დირგუბზღაუეიტ, დირგუბზღაუეიტ) მიალერსება (ვალერსება, მიეალერსა), დაყვავება (უყვავებს, დაუყვავა).

ა-რგურღარა (დირგურღეიტ) გახარება (გახარა); უარა უნასტუ სარგურღალოიტ შენი ბედნიერება, მახარებს; არი აქიბატე სარგურღალოიტ ეს ამბავი მახარებს; სარგურღეიტ გამახარა.

ა-რგულარა (დირგულაუეიტ, დირგულეიტ) დამედება (ამედებს, დაამედა), იმედის მიცემა (იმედს აძლევს, იმედი მისცა).

ა-რგულარა 1. (დირგულაეიტ) აყენებს (აყენა); იტბაზ, ზეგდ ირგულაეიტ ვინც იჯდა, ყველა აყენა.

ა-რგულარა 2. (ირგულოიტ, ირგულაეიტ) აშენება (აშენებს, ააშენა); აუნტ ირგულაეიტ სახლი ააშენა; მშენებლობა; ასოციბაღორიტტი რგულარა სოციალიტური მშენებლობა.

ა-რგულაჯე მშენებელი.

ა-რგვალარა (ირგვალალოიტ, ირგვალაუეიტ) ქანაობა (აქანაავებს, აქანაავა); აუარგვალა ირგვალალოიტ საქანელას აქანაავებს.

ა-რგეჟარა (ირგეჟეუეიტ, ირგეჟეიტ) 1. ტრიალი (ატრიალებს, ატრიალა), ბრუნვა (აბრუნებს, აბრუნა); აბარბაღლ ირგეჟეუეიტ ბორბაღლს ატრიალებს; 2. დაბრუნება (აბრუნებს, დააბრუნა); აუნტყა დირგეჟეიტ შინ დააბრუნა; აფტარა ირგეჟეიტ ფული დააბრუნა.

ა-რღარა (იარღორიტ, იარღეიტ) დაყხრობა (აცხრობს, დააცხრო); არი ახუში სშაპკ აჩრას არღეიტ ამ წამალმა ჩემი ფხის სიმინიგე დააცხრო; 2. ატუ არღარა (იგუ იარღორიტ, იგუ იარღეიტ) გულის მოიხება (გულს იოხებს, გული მოიხება); სტუ სტრღეიტ გული მოვიოხე.

ა-რღარა (ირღეიტ) გადიდება (გააღიდა); აპატრეიტ არღარა სურათის გადიდება.

ა-რღერა (იირღერეიტ) 1. ცნობა (აცნობა), უწყება (აუწყა), შეტყობინება (შეატყობინა);

უხაბ აიზარა შიჯყალოზ იირდტრიტ შე-
ატყობინა, აცნობა, რომ ამაღამ კრება შედ-
გება; 2. გაცნობა (გააცნო); სხვ ისურდტრიტ
თავი გავაცანი.

ა-რელიზმი რელიზმი.

ა-რელიზანცია რელიზანცია.

ა-რეპტია რეპტია.

ა-რეპტციონერ რეპტციონერი.

ა-რეგისტრატორ რეგისტრატორი.

ა-რეგისტრატურა რეგისტრატურა.

ა-რეგისტრანცია რეგისტრანცია.

ა-რეგლანმენტ რეგლანმენტი.

ა-რედანქტორ რედანქტორი.

ა-რედანქცია რედანქცია.

ა-რედკოლლეგია (არედანქციატი კოლ-
ლეგია) რედკოლეგია (სარედანქციო კოლეგია).

ა-რევიზიონანზმი რევიზიონანზმი.

ა-რევიზია რევიზია.

ა-რევიზიატი კომისსია სარევიზიო კომისსია.

ა-რევიზორ რევიზორი.

ა-რევილიუცია რევილიუცია; ოქტიანბრტი
არევილიუცია ოქტომბრის რევილიუცია;
ადუნერ ზეგატი არევილიუცია მსოფ-
ლიო რევილიუცია; აკულანტურატი რე-
ვილიუცია კულანტურული რევილიუცია.

ა-რევილიუციატი რევილიუციური.

ა-რევილიუციონერ რევილიუციონერი.

ა-რეზინა რეზინი.

ა-რეზოლიუცია რეზოლიუცია.

ა-რეზიუმე რეზუმე.

ა-რეიმპიარა (დარქიმპიოიტ, დარქიმ-
პიეიტ) ხველება (ახველებს, ახველა).

ა-რეის რეისი.

ა-რეიქუაწიარა (ირქიქუაწიოიტ, ირქი-
ქუაწიეიტ) გაშაგება (აშაგებს, გააშაგა).

ა-რეისტანგ რეისტანგი.

ა-რეიჯრა (დარქიჯრეიტ, დარქიჯრიტ)
მოკუნტვა (კუნტავს, მოკუნტა), მოკრუნჩხვა
(კრუნჩხავს, მოკრუნჩხა), დაკრუნჩხვა (კრუნ-
ჩხავს, დაკრუნჩხა); აშაგდ დარქიჯრიტ ციე-
ბამ მოკუნტა, მოკრუნჩხა.

ა-რეკლამა რეკლამა.

ა-რეკომენდანცია რეკომენდანცია; არეკო-
მენდანცია ანთარა რეკომენდანციის მიცემა.

ა-რეკონსტრუქცია რეკონსტრუქცია.

ა-რქლას რქლასი.

ა-რეპეტრცია რეპეტრცია.

ა-რეჟისსიორ რეჟისორი.

ა-რეჟისიორრა რეჟისორობა.

ა-რესპუბლიკა რესპუბლიკა; აბურჟეჟანტი
რესპუბლიკა ბურჟუაზიული რესპუბლიკა;
ასოექტი რესპუბლიკა საბჭოთა რეს-
პუბლიკა; ადგგლა რესპუბლიკა მოკავში-
რე რესპუბლიკა; აეტონრმტი რესპუბლი-
კა აეტონომიური რესპუბლიკა.

ა-რესპუბლიკანეც რესპუბლიკელი.

ა-რესსურსქუა რესურსები.

ა-რესტავრანცია რესტავრაცია, აღდგენა, გა-
ნახლება.

ა-რქტორ რქტორი.

ა-რეცენანტ რეცენანტი.

ა-რეცენანია რეცენანია.

ა-რეცეპტი, (არალიტერატურული)
არეცეფ რეცეპტი.

ა-რეფერანტი რეფერანტი; რეფერანტი ანთხარა
რეფერანტის წაკითხვა.

ა-რეფერანდუმ რეფერანდუმი.

ა-რეფერანს რეფერანსი.

ა-რეფორმანცია რეფორმანცია.

ა-რეფორმანზმი რეფორმანზმი.

ა-რეფორმანტი რეფორმანტი.

ა-რთბაარა (რთბააიტი) გაგანირება (გააგა-
ნივრა), გაფართოება (გააფართოვა); აულარ-
ცაქუა დტრთბააუეიტ ქუჩებს აგანიერე-
ბენ, აფართოებენ.

ა-რთბაყ აბგა.

ა-რთრა (იარტიტი) დამკვიტება (დამკვიტდა);
აპან არტიტი მსხალი დამკვიტდა.

ა-რთშიარს (ირთშიეიტ) დავიწროება (და-
ავიწროვა).

ა-რთანჩრა (დირთანჩრიტი) დამშვიდება (დამ-
შვიდა), დაწყანარება (დააწყანარა), დამოშმი-
ნება (დამოშმინა).

ა-რთიარს (ირთიეიტ) 1. დნობა, დადნობა
(დაადნო); აშაშაპ, აციან დტრთიორტი
ქონს, ცვილს აღნობენ; ატსან ირთიეიტ
ტყვია დაადნო; 2. ჩამოსხმა (ჩამოსხმა);
ახტ ირთიორტი ტყვიას ასხამს.

ა-რთიხან (ირთიხტ) ავსება, გავსება (გაავსო), ავსება (აავსო); აპაფშან ჯგლა ირთიხტ ქვევრი ღვინით აავსო; აწიცა რთიხტ ქიქა აავსელ

ა-რიხან (დირიხტ) დაწვენა (დააწვენა); ანასს დსჯრიხტ სტუმარი დეაწვენე.

ა-რინშხარა (ირინშხიხტ) გამართვა (გამართა), გასწორება (გაასწორა).

ა-რიეწიხარა (ირიეწიხტ) 1. გამწვანება (გაამწვანა); აშანც სხარდ იარიეწიხტ მოღმა პერანგი გაამწვანა (გამიმწვანა), მწვანედ შეღება; 2. გაღურება (გააღურა); იღრლა ახარდ იარიეწიხტ ლიღამ პერანგი გააღურა.

ა-რიიხან (დღღორიხტ) 1. შობა (შვა), დაბადება (დაბადა); 2. მოგება (მოიგო); აქო აპაგს არიხტ ძროხამ ხმო მოიგო.

ა-რიქუაწიხარა (ირიქუაწიხტ) გაშაგება (გააშაგა); ამრა დარქუაწიხტ მზემ გააშაგა.

ა-რიჭმა რითმა.

ა-რქანარა (დირქანოხტ, დირქანოხტ) მოქანცვა (მოქანცა), დაქანცვა (დაქანცა), დაღლა (დაღლა), ქანცის გაწყვეტა (ქანცი გაუწყვეტა).

ა-რქან 1. (იარიქიხტ) დაკება (დაკება); აწი ასჯრქიხტ კარი დაკება.

ა-რქან 2. (იარიქიხტ) მოკიდება (მოუკიდა), ანთება (აანთო); აპაპროზ აწი იარიქიხტ პაპიროზს ცეცხლი მოუკიდა; აღანშა იარიქიხტ ლამფას მოუკიდა, ლამფა აანთო.

ა-რქან 3. (იარიქიხტ) დაჭერინება (დააჭერინა), დაკაგებინება (დააკაგებინა); აღაბან იარიქიხტ ჯოხი დააჭერინა, დააკაგებინა; აპარგა ირქი! ქოღა დააჭერინე, დააკაგებინე! უნაპე სჯრქი! ხელი მომეცი!

ა-რქან 4. (იარიქიხტ) ჩატევა (ჩაატა), დატევა (დაატა); სქაანდქუა ზეგგე სპორტფელ იასჯრქიხტ ყველა ჩემი ქალღდი ჩემს პორტფელში ჩავატე.

ა-რქუადარან (ირქუადიხტ) მოშება (მოუშვა); ამგუარან რქუადან! მოსართავს მოუშვი!

ა-რქუქუარან (ირქუქუიხტ) დაწობა (დააწო).

ა-რქაქებირა (ირქაქებოხტ) 1. შემოკლება (შეამოკლა), დამოკლება (დაამოკლა); აღაბან ირქაქებოხტ ჯოხი დამოკლა; აპალტან ირქაქებოხტ პალტო დამოკლა; 2. შეკვეცა (კვეცს); უწეია რქაქებ, იარიქაქებ! სიტყვა შეამოკლე, შეკვეცი!

ა-რქაქთარა 1. (ირქაქთიხტ) ქრობა, ჩაქრობა (ჩააქრო), შრება, დაშრება (დააშრიტა), დავება (დაავსო); აციაშე ირქაქთიხტ სანთელი ჩააქრო; აწი ირქაქთიხტ ცეცხლი ჩააქრო, დავსო; შღრ. არქაქთარა (2), არღსრა.

ა-რქაქთარა 2. (დირქაქთიხტ) გაბუნდინება (გააბუნდინა); უბრი აწიყუ სხააუგან, სჯრქაქთიხტ თუ იმ წიგნს ჩამომიტან, გამაბუნდინე.

ა-რღასრა (ირღასიხტ) 1. დაჩქარება (დააჩქარა); აწს ირღასიხტ საქმე დააჩქარა; იარღასიში! დააჩქარე დუჩქარე ერთი! 2. დაშურება აქალაქე ახე აცარან ირღასიხტ ქალაქში წასვლა დააშურა.

ა-რღაშცარა (ირღაშციხტ) დაბნელება (დააბნელა); აფარდს აუათანს არღაშციხტ ფარდა ოთახს აბნელეს.

ა-რღაშხარა (ირღაშხიხტ) განათება (გაანათა), გაშუქება (გააშუქა), გაბრწყინება (გააბრწყინა); აწი ირღაშხიხტ ეღვამ განათა.

ა-რღაშიხარა (დირღაშიიხტ) დაბრმაგება (დააბრმაგა).

ა-რმანშხიღარა (დირმანშხიღიხტ) ხელის შეწყობა.

ა-რმარიხარა (ირმარიხტ) 1. გაადვილება (გაადვილა), გაიღება (გააიღა); არან აწს არმარიხტ ამან გაადვილა საქმე; 2. გაიღება (გააიღა); აწუქუა ირმა რიხტ ფასები გააიღა.

ა-რმანშცაკრა (ირმანშცაკიხტ, ირმანშციხტ) მოშინაურება (აშინაურებს, შინაურა), შეჩვევა (იჩვეს, შიხვი), ხელზე მიჩვევა (ხელზე იჩვეს, ხელზე მიიჩვი).

ა-რმანქრა (ირმანქიხტ) შემციობა (შეამციო); იხუ ირმანქიხტ კერძი შეუმციო.

ა-რმეჟეკრა (ირმეჟეკრაუეიტ, ირმეჟეკე-
იტ) (ჰ რ ი ლ ო ბ ი ს ა) გაარჯლება (აარჯლებს,
გააარჯლა), გალიზიანება გამიზუზება (ამი-
ზუზებს, გაამიზუზა).

ა-რნაარა (ირნააიტ) გადახრა (გადახარა);
აფუშა ავზნე არნააიტ ქარმა სახლი გა-
დახარა.

ა-რნეყუარა (დირნეყუოიტ, დირნეყუე-
იტ) გასეირნება (ასეირნებს, გაასეირნა).

ა-როიანლა როიალი.

ა-როლა როლი.

ა-რომან რომანი.

ა-რომანისტი რომანისტი.
არაუპ (დარა არაუპ) ისინი არიან.

ა-რაჟურა (ირაჟიტ) 1. დაგრძელება (და-
აგრძელა), წაგრძელება (წააგრძელა); გაგრ-
ძელება (გააგრძელა); აკუმეტიბ ირაჟიტ
ჩოხა დააგრძელა, წააგრძელა; იმადრბ ირა-
ჟიტ სახელი დაიგრძელა, წაიგრძელა; არ-
ლან ირაჟიტ ხაზი გააგრძელა; ხაზი სა-
სურველზე მეტი გამოუვიდა; 2. გადატ-
ვაჰიანურება (გააჰიანურა); იანთია ირაჟიტ
სიტყვა გააჰიანურა; უანთია უმირაუნს სიტ-
ყვან ნუ გააჰიანურებ!

ა-რეიზრა (ირეიზიტ) სმევა (ასმევს, ასვა), და-
ლევირება (დაალევირა); აჩეგ აძე ირეიზიტ
ცხენს წყალი დაალევირა, ასვა; აჩემაზაჟ
ახუში ირეიზიუან ავადმყოფს წამალს ას-
მევიდა; აძე სტრეი! წყალი დამალევირე!

ა-რრა (დტრიტ) წყალზე გასვლა (წყალზე
გავიდა), წყალს გაღმა გასვლა (წყალს გაღმა
გავიდა); ჩიგლა დტრიტ ცხენით წყალზე
გავიდა; აფან ალა დტრიტ ფონით გავიდა,
ფონს გავიდა; ნტრცოყა დტრიტ გაღმა გა-
ვიდა.

ა-რ რეშა შარაგზა.

ა-რსარა (ირსსეიტ) 1. მონელება (მონელა),
აბრი აქატი ირმეჟა იანტრსომ ამ საჟ-
მელს მისი კუტი ვერ ინელებს; 2. (ბ უ რ ღ უ
ღ ი ს, ღ ე რ დ ი ღ ი ს) ხარშვა, მოხარშვა
(მოხარშა); ანტრლ ირსსეიტ ლერდილს
ხარშავს.

ა-რსრა (იარსსეიტ) დარჰობა (დაარჰო), და-
სობა (დაასო); აწიან აირსსეიტ სარი დაასო,
დაარჰო.

ა-რტატარა (ირტატეიტ) დარბილება (და-
არბილა).

ა-რტრისტ არტისტი, მსახიობი.

ა-რტლარა (ირტლაეიტ) დარლევვა (დაარ-
ლევა); სპანტა სტრტლაეიტ პალტო და-
ვარლევე.

ა-რტეტრან (ირტეტრტ) ჩიჩქანა (ჩიჩქანა),
მოჩიჩქნვა (მოჩიჩქანა); ახუჰკე ახუა ირ-
ტეტრეიტ ბეჟვი ნაცარს ჩიჩქნის; უხუ-
რა უმეტრეტტენს ჰრილობას ნუ იჩიჩქნი!

ა-რტეიარ (დირტეიეიტ) დასმა (დასვა); ასას
დღეტრეიტ სტუმარი დასვეს; აიბაჟკე
რურ უიარბ დასხმა; ასასცია რტიან!
სტუმრები დასხნ! ასასცია ირტეიეიტ სტუმ-
რები დასხნ.

ა-რუაჟ არმიელი.

ა-რუან ქერი.

ა-რუსარა (ირუსააიტ) ლობოა, დალობოა
(დაალობო); აჩან ირუსააეიტ პურს ალ-
ბობს; აცია ირუსააიტ ტყავი დაალობო.

ა-რუსახრა (ირუსახეიტ) სესხება (ასესხა);
აფანრა ისურუსახეიტ ფული ვასესხე.

ა-რუსაჰიარა (ირუსაჰიეიტ) ლტობა, დალ-
ტობა (დააღტო); აწურუმ ირუსაჰიეიტ
ლანჩას, ძირს აღტობს.

ა-რუსრან (ირუსრიტ) (ბ ზ ი ფ.) ქრობა, ჩაქ-
რობა (ჩააქრო), შრეტა, დაშრეტა (დაშრი-
ტა); ალანპა რუსგ! ლამა ჩააქრე! შ დ რ.
არციაარა (2), არკანთარა (1).

ა-რუსგლარა (ირუსგლაეიტ) სუქება, გასუ-
ქება (გაასუქა).

ა-რფშარან (ირფშარტ) ყურებიანება (აყურე-
ბინა); აძი იუაჰიეიტა აშხაყა ირფშარუნ
(ან და ზ ა) ავილაყა თავის მამითადს მთისკენ
აყურებიანებდა, აცქერიანებდა, იმის ნაცვლად,
რომ გამასპინძლებოდა.

ა-რფშეშარან (ირფშეშარეიტ, ირფშეშარე-
იტ) გამოშრობა (აშრობს, გამოაშრო), გა-
მომშრალება (ამშრალებს, გამოამშრალა), ჰა-
ერში, ბოლში გამოყვანა, დაშაშვა (... გა-
მოჰყავს, შაშხავს; ... გამოიყვანა, დაშაშხა);
აკუანც ირფშეშარეიტ ხორცი გამოაშრო,
ბოლში, ჰაერში გამოიყვანა, დაშაშხა.

ა-რფშეშარა (დირფშეშარეიტ, დირფშეშარე-
იტ) 1. გაღამაზება (აღამაზებს, გააღამაზა).

გამშვენება (ამშვენებს, გაამშვენა); არი ამო-
წატოვს დარფხმძობიტ ეს ტანისამოსი ამ-
შვენებს მას.

ა-რფხბარს (ირფხბრიტ, ირფხბეიტ) გათ-
ბობა (ათობოს, გაათობო); აუთათხ ირფხბე-
იტ ოთახი გაათობო; აძვ რფხბა! წყალი გა-
ათბეი.

ა-რფხაშარა (დირფხაშეიტ) 1. შერცხვენა
(შეარცხვინა); უარს უნჯუყუაშაქუა რღლა
სურფხაშობიტ შენი ყოფა-ქვეყნით მარცხვენ,
თავს მჭირი, სირცხვილში მაგდებს; 2. დარც-
ხვენა, შერცხვენა (დაარცხვინა), ნამუსში ჩაგ-
დებს (ნამუსში ჩაგადლო), შენამუსება (შენა-
მუსა).

ა-რქეურა (დირქეურიტ) ფიცის დადებინება (ფი-
ცი დადებინა), ფიცება (აფიცა).

ა-რქეანცვცრა (დირქეანცვცრიტ) განაზება
(გაანაზა), გააზიზება (გაააზიზა), გასათუ-
თება (გაასათუთა); შ დ რ. ა რ ქ ე ა ნ ც ვ ც რ ა.

ა-რქენცვცრა (დირქენცვცრეიტ) იგივეა,
რაც ა რ ქ ე ა ნ ც ვ ც რ ა.

ა-რქირარა (დირქირეიტ) გამართლება (გაამარ-
თლა); იხვ ირქროიტ თავს იმართლებს;
უხვ ზლაურქრო შია ეგდ-წმამ თავს ევ-
რაფრით გაიმართლებ, თავის გასამართლებე-
ლი არაფერი გაქვს.

ა-რლაზ ხაზი; შ დ რ. ა ლ ა ზ, ა რ ლ ა ზ.

ა-რლანლარა (ირლანდეიტ) (ფე ხ ე ბ ი ს ა)
ჩაჩხვა, გაჩაჩხვა (გაჩაჩხა), ბარძღვა, გაბარ-
ძღვა (გაბარძღა).

ა-რლღზრა (რრღზრიტ) ბანის თქმა (ბანი
სთქვა).

ა-რყაფშარა (ირყაფშეიტ, ირყაფშეიტ)
გაწითლება (აწითლებს, გააწითლა).

ა-რყაწარა (ირყაწაწეიტ) გაკეთებინება (გა-
აკეთებინა).

ა-რყუნდარა (ირყუნდლობიტ, ირყუნდ-
დეობიტ) (ს ი თ ხ ი ს, პ ა ე რ ი ს) გათბობა
(ათობოს, გაათობო); აძვ რყუნდა! წყალი
გაათბეი.

ა-რყუატარს (ირყუატრეიტ) მოქნა (მოქნა);
აქვს ირყუატროიტ, იყუატრანვ იყაი-
წროიტ ტყავს ქნის.

ა-რყულარს (ირყულდრტ) 1. კრეჭა, გაკრეჭა
(გაკრეჭა); იხვ ირყულდრტ თმა გაიკრეჭა,

თმა გაუკრეჭა; იხვ ირყულდრტ თმას იკ-
რეჭს, თმას უკრეჭს; 2. პარსვა, გაპარსვა (გა-
პარსა); აუასს ირყულდრტ ცხვარი გაპარსა,
გაკრეჭა.

ა-რყულდთვ ფაფარ შეკრევილი ერთი წლის
კვიცი; აჩვ ზმამგვ არყულდთვ რქეი-
წონ (ა ნ დ ა ზ ა) „ვისაც ცხენი არ ებადა,
კვიცს იღებდა ვალად“.

ა-რყუქარს (ირყუქრტ) 1. ჰმუნა (დაჰმუნა);
იპალტა იშააკუმ ალა ინჯყუიგან ირ-
ყუქრტ პალტო უხეიროდ ატარა და დაჰ-
მუნა; აქვასდ უმგრყუქარს! ქალაღს ნუ
დაჰმუნნი 2. სრესა, დასრესა (დასრისა);
ინაქქუა ირყუქუქრტ ხელებს ისრესს.

ა-რყუანტაზრა (დირყუანტაზრიტ) გაში-
ვლება (გააშივლა), გატიტვლება (გაატიტვ-
ლა).

ა-რყუატივ კოლინჯი.

ა-რყუაფხრა (ირყუაფხრიტ) გაბრტყვლება
(გააბრტყვლა).

ა-რყუაფცრა (ირყუაფცრიტ) ჰყუღება, გაჰყუღება
(გაჰყუღობა), ჰეჰყა, გაჰეჰყა (გაჰეჰყა), სრესა,
გასრესა (გასრისა); აშვშეჰეჰამს სგრყუა-
ფცრტ ჰინაჰეჰეჰა გასრისიყ.

რშა: აქვავ რშა დასობილი შეშა.

ა-რშამხნეშოღარა (დირშამხნეშოღაეიტ)
მუხლისმოდრეკინება (მუხლი მოადრეკინა), და-
ჩოქება (დააჩოქა), მუხლისმოყრეკინება (მუხლი
მოაყრეკინა); დსტრშამხნეშოღაეიტ დავა-
ჩოქე, მუხლი მოვაყრეკინე; სირშამხნეშო-
ღაეიტ დამაჩოქა. მუხლი მომაყრეკინა.

ა-რშარს (ირშრიტ, ირშეიტ) აშობა, გა-
აშობა (აშობს, გააშო); ხეოქა, გახეოქა (ხეოქს,
გახეოქა); აშვშვ ირშეიტ შეშა გააშო.

ა-რშარს (დირშრტ) მოკვლეკინება (მოაკვ-
ლეკინა); დაკვლეკინება (დააკვლეკინა); აუ-
ავვ დირშრტ კაკა მოაკვლეკინა; აცო
ირშრტ ხარი დააკვლეკინა.

ა-რშრა: არგეიტო — ავვ, აუატკა... —
(...დირშრტ) გამოთრობა (გამოათრო),
დათრობა (დაათრო).

ა-რშშარს (ირშშრიტ, ირშშეიტ) ხდა,
დახდა (ხდის, დახდა); აყაუარ ირშშეიტ
ყავარი დახდა.

ა-რშშარა (ირშშუეიტ, ირშშირტ) ლესა, ამოლესა (ლესავს, ამოლესა), გალესა (ლესს, გალესა); აყუდ ირშშირტ ლობიო ამოლესა, გალესა.

ა-რშშეღარა (იარშშეღაეიტ) შერვევა (შეაჩეია), შირვევა (შიაჩეია) დაჩვევა (დააჩეია); აშეე ავღლარა დასგრშეღაეიტ ადრე აღგომას შეეაჩეიე.

ა-რშშე არშინი.

ა-რშშეარა (რრშეოიტ, რრშეეიტ) გრება, დაგრება (გრებს, დაგრება), ძახვა, დაძახვა (ძახავს, დაძახა), სოვა, შესოვა (სოავს, შესოთა); არახუტ სგრშეოიტ ძაფს ვგრებს, ვძახავ, ვსოავ; იფაწაქეა რრშეონ უღვაშებს იგრებსდა.

ა-რშშეარა (ირშშეეიტ) გათენება (გათენა); იახატირ აწუზ ჰაშეღაბ აპარშეეიტ წუხანდელი ღამე ვიჯეკით და ისე გავათენეთ; იახატირ აწუზ იყაბაყაბა ისგრშეეიტ წუხანდელი ღამე თურად გავათენე.

ა-რშშეაყუაყუარა (რრშეაყუაყუოიტ, რრშეაყუაყუეიტ) გათურება (ათურებს, გაათურათა).

ა-რშშეარა მუცლის ტიფი.

ა-რშშეარა 1. (ირშშეუეიტ, ირშშირტ) 1. აღუღება (აღუღებს, აღუღა); აძგ ირშშეუეიტ წყალს აღუღებს; 2. გავარავრება (ავარავრებს, გავარავრათა), გახურება (ახურებს, გაახურათა); აინბ ირშშეუნ რკინას ავარავრებსდა, ახურებსდა; აინბ ყაფეშბ ირშშირტ რკინა წითლად გავარავრათა; 3. გამოხნდა (ხდის, გამოხნადა); აუბტკა დგრშეუეიტ არაყს ხლიან; აუბტკა ირშშეუეიტ არაყს ხდის; აუბტკა რაცეიანგ ირშშირტ არაყი ზლომად გამოხნადა.

ა-რშშეარა 2. (ირშშეუეიტ, ირშშირტ) ყეფება (აყეფებს, აყეფა); აღბ ირშშეუეიტ ძაღლს აყეფებს.

ა-რშშეაა სივლი; აქკუნ არშეაა დასუეიტ ბივი სივლით სტვენს; აფშბ არშეაა იასუეიტ ქარი სივის.

ა-რშშეარა 1. (დირშშეეიტ) შეშინება (შეაშინა), დაშინება (დააშინა); დგრშეარა რი? რას აშინებ?

ა-რშშეარა 2. (იირშშეეიტ) გადახდევინება (გადაახდევინათა); აულ იდგრშეეიტ ვალი გადაახდევინეს.

ა-რშშეარა (ირშშირტ) დაჩირქება (დააჩირქა); დაშეიფება (დააშეიფა).

ა-რშშეეარა (ირშშეეირიტ, ირშშეეეიტ)

1. ბერტყვა, დაბერტყვა (ბერტყავს, დაბერტყვა); აშეთთა ირშშეეირიტ ტანასემელს ბერტყავს; 2. ჩამორევა (რეკს, ჩამორევა), ჩამობერტყვა (ბერტყვს, ჩამობერტყვა); ამეშბაკაკალ ირშშეეეირტ თუთა ჩამორევა; 3. ქნევა (აქნევს, აქნია), ცანცალი (აცანცალებს, აცანცალა); ალა აწუზუა არშშეეირიტ ძაღლი კულს აქნევს, აცანცალებს.

ა-რშშეარა (დირრჩეოიტ, დირრჩეეიტ) გაყინება (აყინებს, გააყინათა), სიცილის ატება (სიცილს უტებს, სიცილი აუტება).

ა-რჩეზუჩეზუარა (დირჩეზუჩეზუეიტ, დირჩეზუჩეზუეიტ) ხირინი (უხირინებს, უხირინათა), ლიტინი (ულიტინებს, ულიტინათა); სირჩეზუჩეზუეიტ მილიტინებს, მიხირინებს.

ა-რჩეეირა (ირჩეეეეიტ, ირჩეეეეიტ) 1. გამოსწორება (ასწორებს, გამოსასწორათა); აუსქეა ირჩეეეეიტ საქმეები გამოსასწორათა; 2. გასწორება (ასწორებს, გაასწორათა); აშეიბეა (ბილაგარა) ირჩეეეეიტ (წიგნში, რვეულში) შეცდომა გაასწორათა.

ა-რჩეარა (ირჩეირტ) დაყევა (დაყევა); აშეწაბე, აქაბად ირჩეირტ ტანისამოსი, ჭაღალი დაყევა.

ა-რჩეხუარა (დირჩეხუირტ, დირჩეხუეირტ) ქება, შექება (აქებას, აქო), ხოტბის, ქეხის შესხმა (ხოტბას, ქეხას ასხმას; ხოტბა, ქება შეასხა).

ა-რჩეხუაფხეძე ქება, ქება-დიღება; აწაჯე არწაჯეა რყნტე პრჩეხუაფხეძე რმოუბ მოწაფეს მასწავლებლები ქებით იხსენიებენ.

ა-რცაგუარა (რრცაგუეიტ, რრცაგუეიტ) დაბლაგვა (ბლაგვავს, დაბლაგვა), დაჩლუნგება (აჩლუნგებს, დააჩლუნგათა); აინბ რრცაგუეიტ ნაჯახი დაბლაგვა, დააჩლუნგათა.

ა-რცარა (ირცირტ, ირცეიტ) გაცხელება (აცხელებს, გააცხელათა); ანშე სგრცირტ რძეს ვაცხელებ.

ა-რცაყარა (რრცაყაეიტ) აჩქარება, დაჩქარება (დააჩქარათა); ესქმენგამე რრცაყაეიტ მუღამ მაჩქარებს.

ა-რციააქრა (რციააქრე) ნაშვა, დანაშვა (დანაშა); აჩუპა არციააქრა მუდის დანაშვა; ათუთენ რციააქრე თამბაქოს ნაშვა.

ა-რციაგა დასაძინებელი; არციაგა ახუში დასაძინებელი წამალი.

ა-რციათვარა (დირციათვით) 1. ალაპარაკება (ალაპარაკა); მიწლა დსურციათვით ძალით ავალაპარაკე; 2. ლაპარაკის ნების დართვა (ალაპარაკა); შიდა ითახუნ დსურციათვით რამდენიც უნდა ვალაპარაკებ.

ა-რციარა 1. (დრცით) დაძინება (დაძინა); ახუკ დრცით ბავში დაძინა.

ა-რციარა 2. (რცით) ჩაქრობა (ჩაქრო), გაქრობა (გაქრო), დაშრება (დაშრიტა); დავსება (დავსო); აშცა რცით ცეცხლი ჩაქრო, გაქრო, დავსო.

ა-რციარან (იარცით) აწოვებს (აწოვებინა); აპიხ ასურცით ხბოს ვაწოვებინე.

ა-რძიარა (რძით) გამოშვადუნება (გამოამვადუნა), გამოხლა (გამოხლა); ჯარა. იუ-მგრძან! ნურსად ნუ გაამხელ, გამოამვადუნებ აშაძა უმგრძან! საიდუმლოს ნუ გაამხელ!

ა-რძიარა (რძით) დაკარგვა (დაკარგა); აშში რძით დღე დაკარგა.

ა-რძისარა (დრძით) ცურვა (აცურავა); ახუკ დსურძით ბავში ვაცურავე; აძღ დუქუ, აჩიგ არძისო რყოლუ წყალი დილია, ცხენს აცურავებს.

ა-რძიარან (დარძით) წაღებინება (წაღებინა), პირიდან საქება (პირიდან ასაქმა), რწყევინება, ამორწყევინება (ამორწყევინა).

ა-რძიძიარა (ირძიძიით) გარეცხვინება (გარეცხვინა).

ა-რწიგა სასწავლო; არწიგა მათიახუქუა სასწავლო ნივთები; არწიგა შიყუ სახელმძღვანელო (წიგნი).

ა-რწიარან (ირწირით, ირწით) სწავლება (ასწავლის, ასწავლა), გაწვრთნა (წვრთნის, გაწვრთნა), დასწავლა (ასწავლის, დაასწავლა); ათხადარა ირწირით კითხვის ასწავლის; ავრან ირწირით წერას ასწავლის; ავრან არწიარან წერის სწავლება; აშასაბ არწიარან ანგარიშის სწავლება; 2. გაწვრთნა (წვრთნის, გაწვრთნა); ანაპაუზარა არ-

წიარან ხელობის სწავლება; ვისიმე ხელობაში გაწვრთნა.

ა-რწართა (წიგნი) სასწავლებელი.

ა-რწარარა (რწარათვით, რწარით) ლესვა, გალესვა (ლესავს, გალესა), გამახვილება (ამახვილებს, გამახვილავს), მახვა, გამახვა (მახავს, გამახა).

ა-რწალარან (ირწალათვით) გათხლება (გათხელავს); აქაშ გრწალან! ფაფა გათხელე! აშალაშენ გქუქუა ალტ რწალან! ფიცარი გათხელე შალაშინით!

ა-რწავრან მასწავლებლობა; არწავრან ბზრან იზბრით მასწავლებლობა მიყვარს; არწავრან ნეყუთვით მასწავლებლობს.

ა-რწიჯე მასწავლებელი.

ა-რწესრან (ირწესუთვით, ირწესრით) რყევა, დარყევა (არყევს, დარყავს), რხევა, დარხევა (არხევს, დარხავს), რწევა, დარწევა (არწევს, დარწავს), ქნევა, დაქნევა (აქნევს, დაქნავს), კანტური, დაკანტურება (აკანტურებს, დააკანტურავს), ძნრევა, დანძრევა (ანძრევს, დანძრავს), ძერა, დაძერა (ძრავს, დაძრავს); აწლა ირწესუთვით ხეს არყევს; ანეშ აციქურთაქუ იდრწესუთვით ნავს ტალღები არხევენ; ადუშან აჯქუა ლულუანე იარწესუთვით ქარი ძლიერ არხევდა მუხებს; ან აგარა ლრწესუთვით დედა აკანს არყევს; იშაპე ირწესუთვით ფებს აქნედა; იხე ირწესუთვით თავს აკანტურებს; იუხრწესუთვით ვერ დასძრავ, ვერ ძრავ; ინაციკარაქუა ირწესუთვით თითებს ანძრევს; არ დრწესრით ჯარი დარძეს.

ა-რწიია, არწიია ჰია: ახუკე არწიია-ჰია აპიჰიარა დაქილუ ბავში წივის; არწიია-ჰია დეჰიძიით დიწივლა.

ა-რწიია-სრწიია: არწიია სრწიია-ჰია ინილილტ წივილ-კივილი მორთეს (ქალეშა ბავშვებმა).

ა-რწიიარა (რწიით) მოგრება (მოგრინა); იხუდა რწიით კისერი მოუგრინა.

ა-რწი-მგრწიე წილი, მკავე.

ა-რწირან 1. (ირწით, ირწით) 1. დაწინილება, (აწინილებს, დაწინილავს), დამკავეება (ამკავენს, დამკავენს); აუთრათეხ ლგრწირით ბოსტნული დაწინილავს, დამკავენს;

- 2. შედეგება (ადეგებს, შეადედა); ახარწივტ ლერწირტ მაწონი შეადედა, დააყენა.
- ა-რწირა 2. (ირწიუეტიტ, ირწირტ) მოქნა (ქნის, მოქნა); აცია ღერწიუეტიტ ტყავს ქნიან.
- ა-რწივტ წნილი; მყავე; ინაშმა რწივტ კიტრის წნილი, მყავე კიტრი.
- ა-რწივტრა სასუქი, პატივი, ნაკელი.
- ა-რწივტრახუაც ჭიყყელა; შდრ. ახუაც.
- ა-რწივტუავა ამატირებელი, ტირილის გამომწვევი რამ.
- ა-რწივტუარა (ღირწივტუეტიტ) 1. ატირება (ატირა, აატირა); ახუქვტ ღუემტრწივტუან! ბავშვს ნუ ატირებ! 2. დატირება (დაატირა); ზუფა ღუმუსტუ, უფა დიუმტრწივტუან (ანდაზა) ჟვისაც შვილი არ მოქვედომია, შენი შვილი არ ატირო“ = ვისაც გული არ სტიკივო, იმას ცრემლი არ სცივო.
- ა-რქარა (ირქირტი, ირქეტიტ) დახდა (ხდის, დახდა); ატყავს ირქეტიტ ტყერი დახდა.
- ა-რქიარა (ღირქეტიტ) გაახალგაზრდადება (გაახალგაზრდავა), გაყმაწვილება (გაყმაწვილდა).
- ა-რქივტკრა (ირქივტკტიტ) განახლება (განახლდა).
- ა-რქივტხარა (ღირქივტხეტიტ) გაღვიძება (გაღვიძდა).
- ა-რხაარა (ირხაატიტ) დატკობა (დაატკობ), დატკობლება (დაატკობლდა), გაგებრილება (გაგებრილდა).
- ა-რხარა (ღირხხეტიტ) 1. წვეინება (აწვეინა); ატყეუა აუარდენ იასტრხხეტიტ ხარებს ურეში ვაწვეინე; 2. მოწვეინება (აწვეინებს მოაწვეინა); ათუთენ სარხ! თამაქო მომაწვეინე!
- ა-რხარა 1. (ირხხეტიტ) გაყვთა (გაყვითა), დახევა (დახა); სტმითა ზენძე ირხხეტიტ ჩემი ტანსაყელი სულ დაცვითა, დახია.
- ა-რხარა 2. (ირხხეტიტ) (მაგ., ხელის) გაწვენა (გაიწვოდა), გაშვერა (გაიშვირა); ინაპეტ სარა სანხ ირხხეტიტ ხელი ჩემენ გამოიშვირა.
- ა-რხარარა (ირხარეტიტ) დაშორება (დააშორა), მოშორებით დადგმა (მოშორებით დადგა).
- ა-რხანხარა (ირხანხეტიტ) (ხელეხისა, თი-

- თეხისა) გაფარჩხვა (გაფარჩხა), გაპარჩხვა (გაპარჩხა).
- ა-რხიარა 1. (ირხიეტიტ) მომზადება (მომზადა), გამზადება (გამამზადა), დამზადება (დამამზადა); აფშიმა ფჰივს ატრატი ღერხიეტიტ დიასახლისმა საყმელი გამამზად, მოამზად, დამამზად; 2. შოვნა (იშოვა); აფბრაქუა სტრხიეტიტ ფულეში ვიშოვე.
- ა-რხიარა 2. (ირხიეტიტ) 1. შორთვა (შორთო), მოკაზმვა (მოკაზმა); ატმანჯიპაზ აჯენქუა ღერხიეტიტ ალრზუნგქუეტი აბატრტქუეტი რგლა დღესასწაულისათვის სახლეში შორთეს, მოკაზმეს ღოზუნგებითა და პორტრეტებით; 2. გაშლა (გაშალა); აიშია (ასტრლ) ღერხიეტიტ სუფრა გაშალა.
- ა-რხიარა 3. (ირხიეტიტ) მომართვა (მომართა), აწყობა (ააწყო); დაქქვა (დაქქა); აწამტრ ირხიეტიტ ჩონგური ააწყო, მომართა; ასაათ ირხიეტიტ საათი მომართა, დაქქა; ამაშენა (აეტომობრლ) ირხიეტიტ მანქანა (ავტომობილი) დაქქა.
- ა-რხნვტნა (ქვახის) საკიდელი, ცანდი.
- ა-რხრა (ირხუეტიტ, ირხრტიტ) 1. მკა, მომკა (მკის, მომკა); აწ დგერხუეტიტ პურს მკიან; 2. ცელვა, მოყელვა (ყელავს, მოყელა), თიბვა, მოთიბვა (თიბავს, მოთიბა); აპასკვტენ ირხუეტიტ ზალახს თიბავს.
- ა-რხუარა (ირხუოტიტ, ირხუეტიტ) დასაქურისება (ასაქურისებს, დაასაქურისა); კოდვა, დაკოდვა (კოდავს, დაკოდა), წყვილის გამოსხმა.
- ა-რხუარა 1. (ირხუოტიტ, ირხუეტიტ) ღუნვა, მოღუნვა (ღუნავს, მოღუნა), ზნექა (ზნექს, მოზნიქა), დრეკა, მოდრეკა (დრეკს, მოდრეკა), დადრეკა (დრეკს, დადრეკა); ალამბ არხუეტიტ ჯოხი მოზნიქა, მოდრეკა, მოღუნა; ისტმტრხუეტიტ ვერ მოვღუნე.
- ა-რხუარა 2. მოსახვევი; ატვა არხუარა გზის მოსახვევი; ატვა არხუარაყენ დნეტიუან გზის მოსახვევთან მიდიოდ.
- ა-რხუაშრა (ირხუაშუეტიტ, ირხუაშტიტ) მღვრევა, (ამღვრევის, ამღვრია); ატტ ირხუაშუეტიტ წყალს ამღვრევის.
- ა-რხუტარა (ირხუტეტიტ, ირხუტტიტ) დაპატარაება (აპატარავებს, დააპატარავა); ალამბ ირხუტტიტ ჯოხი დააპატარავა.

ა-რხხბარს (ირხხბრიტ, ირხხბიეიტ) 1. მოჭიშვა (ჭიშვას, მოჭიშვა), მოჭერა (უჭერს, მოუჭირა); გაჭიშვა (ჭიშვას, გაჭიშვა); აშხხხა რხხხსი თოკი გაჭიშვი ამგულარხხბაქუა რხხხსი მოსართავეს მოუჭირვი ანლურა რხხხსი! სადავე მოჭიშვი! 2. გა და ტ. თრევა (დაათრევს, ათრია); ეხმანტიანაკ ღერხხრ ღრმა აქალაქე დანლოუპ დღევანდელ დღეს ქალაქში დაათრევს, დაატარებს.

ა-რხხფხფერა (რრხფხფეიეიტ, რრხფხფეიეიტ) გაჯაგჯაგება (აჯაგჯაგებს, გააჯაგჯაგა); აჩიჟ რრხფხფეიეიტ ცხენს აჯაგჯაგებს.

ა-რხხმანთარა (რრხმანთოიეიტ, რრხმანთეიეიტ) დამძიმება (ამძიმებს, დაამძიმა).

ა-რხხმარხმარა (რრხმარხმარეიეიტ, რრხმარხმარეიეიტ) ჟღარუნო, აჟღარუნება (აჟღარუნებს; აჟღარუნა, აჟღარუნა), ჩხარუნო, აჩხარუნება (აჩხარუნებს; აჩხარუნა, აჩხარუნა).

ა-რხხარა (ირრხიეიტ) 1. ტყენა (ატყინა); სშაპქ დანორბთალან ისრრხიეიტ ფეხზე დამაბიჯა, დამადგა და მატყინა; 2. ავადმყოფობის შერა (ავადმყოფობა შეყარა), დამართება (დამართა); აშეშქ სნარხიეიტ ციება შეყარა, დამმართა.

ა-რხხმიაშიაშია (რრხმიაშიაშიაიეიტ, რრხმიაშიაშიაიეიტ) გაციება (აცივებს, გააცივა), გაგრილება (აგრილებს, გააგრილა); აძქ ტრხმიაშია! წყალი გააცივი, გააგრილი!

ა-რჯუარს (ღირჯურეიტ, ღირჯურეიტ) ძრახვა, დამძახვა (ძრახვას, დამძახა), კილეა, გაკილეა (კილავს, გაკილა), ძაგება (აძაგებს, აძაგა); ღუმერჯანს! ნუ აძაგებ!

ა-რჰიარს 1. (ირჰაუეიტ, ირჰანეიტ) დაფრთხობა (ფრთხება, დაფრთხა), დაფეთება (ფეთდება, დაფეთდა); აჩიჟ რჰაუეიტ ცხენი ფრთხება.

ა-რჰიარს 2. (ირჰაუეიტ, ირჰანეიტ) შრომიო, მუშაობიო, ვაჭრობიო და მიხთ.: შექნა, შონა, (...იქნს, შოულობს; ... შეიძინა, იშოვა); აფარა ირჰანეიტ ფელი შეიძინა, იშოვა; ფული მოიგო; ატუაცოა ირჰანეიტ მოყვრები შეიძინა.

ა-რჰიაშარს (ირჰიაშეიეიტ) თრევა (ათრია); აქედქუა რჰიაშანგ იააგონ შორებს მოვათრედლით.

ა-რჰიარს (ირრჰიეიტ) თქმეინება (აქმეინა).

ა-რჰიარს ჯიგარი; ფილტვ-გულ-ღვიძლი.

ა-რჰიარს 1. (ირრჰიეიტ, ირრჰირეიტ) ძოვება (აძოვებს, აძოვა); აქექუა ღერრჰიეიტ ძროხებს აძოვებენ.

ა-რჰიარს 2. (ღირრჰიეიტ, ღირრჰირეიტ) ძარცვა, გამარცვა (ძარცავს, გამარცვა), ძარცვა-გლეჯა.

ა-რჰიარს 3. (ირრჰიეიტ, ირრჰირეიტ) ძახვა, დაძახვა (ძახავს, დაძახა), მოძახვა (ძახავს, მოძახა); გრეხა, დაგრეხა (გრეხს, დაგრიხა); არახსტ, აბერაყენ ირრჰიეიტ ძახს, აბერეშუს ძახავს; აშხხხა ირრჰიეიტ თოკს გრეხს; ითაწაქუა ირრჰიეიტ უღვაშებს იგრეხდა.

ა-რჰიარს მძარცველი, ავაშაკი.

ა-რტთია მარწუხი, გაზი.

ა-რტმძ (ბზიფ.) სკამლოგინი.

ა-რტეიტი სასმელი; არტეიტი ჯბარაქუა მაგარი სასმელები.

ა-რტრჰარა (ირტრჰაუეიტ, ირტრჰანეიტ) დაფრთხობა (აფრთხობს, დაფრთხო); აჩიჟ ირტრჰანეიტ ცხენი დაფრთხო; უზრტრჰანეიტ რამ დაფრთხო, დაგაფთა?

ა-რურან (ირრურეიტ) გაკეთებინება (გაკეთებინა); აბტესთა ირრურეიტ! ღომი გააკეთებინე! აუწს ირრურეიტ! ამუშავე!

ა-რტყყუა ირეკი (მახვა ერთგვარი) არტყყუა იაკტეიტ მახეში გაება; არტყყუა არტგლარა მახის დაღება.

ა-რტყყუა რიკი, ტიზი, ჭურჭელთ საცობი ჩხირი.

ა-რტყხრა (არტყხეიტ) 1. ასხმა (ასხა) აცმა (აყვა); ანიშხტ არტყხრა შივიების ასხმა, აცმა; 2. ანემსვა (ანემსა); ათთონ არტყხრა თამბაქოს ანემსვა, 3. აცმა; აცმა, ასხმა, ასხმულა; რტყხრა აპტრტკლ ერთი აცმა, ერთი ასხმულა წიწკა.

ა-რტყხა, **არტყხა** 1. ხალა, ჭოკი (გრძელი ჯოხი, რითაც ჩვეულებრივ ბერტყავენ კაკალს); არტყხა არს ანლარყუბოიეიტ ხალათი, ჭოკით კაკალს ბერ-

ტყავენ; 2. ორკაბი ჭოკი; ჩალის კონის მისა-
წოდებელი; არგუტხე ბლა ატეპი ატკლაქუა
იირკუტეიტ ორკაბი ჭოკით ჩალის კონას
აწვდის.

ა-რგუტპან 1. ფილტვი 2. (არახუ რტიე)
ფიფვი.

ა-რგლმარახხ მარჯენივ, მარჯენა მხრით, მარ-
ჯენა მხარეს; არგლმარახხ ჰევაწიიტ
ხელმარჯენივ შეეუხვიეთ.

ა-რგტ მარცვალი, კაკალი.

ა-რგტქმარა (ირგტქმოიტ, ირგტქეიტ)
წმენდა, გაწმენდა (წმენდს, გაწმენდა) ვასუფ-
თაეება (ასუფთაეებს, გაასუფთაეა); აკლბსს-
ლუ არგტქმარა დაფის გაწმენდა; აღიჭ
დრგტქმოიტ ეზოს ასუფთაეებენ.

ა-რგტქმა უბედური, საწყალი, საბრალო, სა-
ცოდავი.

ა-რგტქმარა საცოდაობა, უბედურება.

რგტქმარგლა 1. საცოდავად; რგტქმარგლა
დტყოლუპ საცოდავად არის; რგტქმარგლა
დტფსრტ ტანჯეაში მოკვდა; 2. გაადატ.
ძლივძლივობით, რის ვაინაჩრობით; რგტქმა-
რგლა სნეიტ აუნგნძა ძლივძლივობით მი-
ველი სახლამდე.

ა-რგტქმატირა (ირგტქმატიოიტ) გაუბედურება
(გაუბედურა).

ა-რგტქმაშარა (ირგტქმაიშოიტ, ირგტქმაი-
შეიტ) შებრალება (იბრალებს, შეიბრალა),
შეცოდება (იცოდებს, შეიცოდა), შეწყალება
(იწყალებს, შეიწყალა).

რგტქმაშარადა უღმობელად, უწყალოდ, უმოწ-
ყალოდ.

ა-რგტქმაშატი შესაბრალისი, საბრალო, საცო-
დავი, საწყალი.

ა-რგტქმახუხარა (დრგტქმახუხაეიტ) გასა-
ცოდაეება (გასაცოდაედა), გაუბედურება (გა-
უბედურდა).

ა-რგხათშრა (დარგხათშოიტ) ციება (გააცი-
ვა); სარგხათშეეიტ მაციებს.

ა-რჯან: აშეგრ-რჯა ჩირი, ხმელი ხილი; ალა-
ჰა-რჯან ლეღის ტბილისკერი.

ა-რჯარან (ირჯოიტ; ირჯეიტ) 1. ხმობა,
გახმობა (ახმობს, გაახმობ); აშეგრ ირჯოიტ
ხილს ახმობს; 2. გაწურვა (წურავს, გაწურა);
შმათია ბააძა ლჯრჯეიტ სველი ტანსაც-
მელი გაწურა.

ან-რჯაში ნაკადული.

ა-რჯუტრა (ირჯუტეიტ) გაყვითლება (გა-
ყვითლდა).

ა-რჯრან (ირჯრუეიტ, იირჯრეიტ) დაწერილება
(აწერინეს, დაწერინა).

ან-რჯრა (ირჯრუეიტ, ირჯრეიტ) გაქენება (აქე-
ნებს, გააქენა).

ს

ა-სან ნაჭერი; ჩა-საე სეტიეეიტ პურის ერთი
ნაჭერი მომცა; სანე სეტო! ერთი ნაჭერი მო-
მეცი ჯ-სანე სეტო! ორი ნაჭერი მომეცი ჯ-ჩა-
სანე სეტო! ორი ნაჭერი პური მომეცი! აშე-
სა ყველის ნაჭერი; აშე-სანე სეტო! ერთი
ნაჭერი ყველი მომეცი ჯ-აშე-სანე სეტო! ორი
ნაჭერი ყველი მომეცი!

ა-სანთ საათი; უახტეი ჩინანკეი ჯაეირ ფშმა
სანთ ტყოლუპ დღე-ღამეში ოცდაათხი საათია;
სანთე აშეთახე უანი! ერთი საათის შემდეგ
მოდი! იარბან სანთე? რომელი საათია?
უაეიჭ ხ-სანთე ტყოლუპ ახლა სამი საათია;
ხ-სანთე ყლახეეიტ უევე სამი საათია;
სანთეი ბევაეიარ საათნახევიარი; სანთე
აყარა სიხტეშეშენ თითქმის ერთი საათი
ველოდე; აშეყუ სანთე ისჯრფსანხ! წიგნი
ერთი საათით მათხოვე! სანთე ალა იუზა-

აზგორეიტ ერთ საათში მოგიტან; არი აყა-
წარა სანთე ათახტუპ ამის გაეეთებას ერთი
საათი უნდა; ასანთ აეტ ინარკენტ სიხტე-
შეშუპ პირველი საათიდან ველოდები; ასანთ
აეტ ანგნანძალაკე სრულ პირველ საათზე;
ასანთ ეიანჯა რზე ჟორმეტ საათზე; ასანთ
არხეიარან საათის მომართეა; ასანთ აქურ-
გტლარა საათის დაყენება; სარა სსანთ
ტუკაეაეეეიტ ჩემი საათი წინაა; უარა უსანთ
შთახრეიტ შენი საათი უკან რჩება,უეანაა.

ა-სანთ-მეფა ნახევარი საათი.

ა-სანთყაწაჯე მესაათე.

ა-სანან საინი, თუფში; შ დ რ. აჩანანხ.

ა-სანარა გობი.

ა-სანბა მტვერი.

ა-სანბან მადლი; ისანბანტუპ მადლია; შდრ.
აფსანფა.

ა-საბი ბავშვი, ბაღლი, ყმაწვილი.
 ა-საბზრად, ასაბზრად ნილაბი; ასაბზრად იქორუბ ნილაბს ატარებს; ასაბზრად აქი-
 აწარს ნილაბის აფარება; ასაბზრად იქიბ-
 იწვიტ ნილაბი აიფარა; ნილაბი ააფარა.
 ა-საბშა შაბათი.
 ა-საბზრად იხ. ასაბზრად.
 ა-საბშეშა (ბ ზ ი ფ.) იხ. ასაბშა.
 ა-საბურტი პატრუტი.
 ა-სადაყუტ სამოწყალო, ნაწყალობევი, მოწყა-
 ლება, გასაკითხი.
 ა-საზან ტრიალი მინდორი.
 ა-საზბაღ იხ. ასაბზაღ.
 ა-საკარა სტეპი, ტრამალი, ველი.
 ა-საკახა საკაყე.
 საკუნ (სარა საკუნ) მე ვიყავი.
 ა-საკუმალ საკმეველი.
 ა-საღ სოლი; აქდღ ასაღ ალაიწვიტ
 მორში სოლი ჩაარყო.
 ა-სალამ 1. სალამი, მოკითხვა; ასალამ სუზბრთ
 სალამი, მოკითხვა გადაეცი; მომიკითხე; 2.
 მისაღმება; ანიზარა დუ აზხდ ალა ასა-
 ლამ ათიირა ყრილობის სახელზე მისალ-
 მების გაგზავნა.
 ა-სალამ-შიყუ წერილი, ბართი.
 ა-სალდათ სალდათი.
 ა-სალქემ ფინდიხი, მსხვილი საფანტი.
 ა-სალდჭთკა ხელსახოცი.
 ა-სამართალ სამართალი, სიმართლე, ვეშმა-
 რიტება; აისშა სამართალ ხალასი სი-
 მართლე; სამართალლა იაპქიორზარ სი-
 მართლე რომ ვთქვათ.
 ა-სამარყულ სახუმარო, სასაყილო ამბავი,
 სხარტულა.
 ა-სამიკიტანრა სამიკიტნო.
 ა-სამოვარ სამოვარი.
 ა-სამფალ ჩახმახი; ასამფალ აიქუქშარა
 ჩახმახის დაცემინება; ასამფალ ახარშა-
 ლარა ჩახმახის შეყენება.
 ა-სანატორია სანატორიუმი.
 ა-სანიტარ სანიტარი.
 ა-სანტრმ სანტიმი.
 ა-სანტრმეტრ სანტიმეტრი.
 ა-საპუნ, (ბ ზ ი ფ.) ასაპუნ საპონი; ამათაა-
 რძობადა ასაპუნ სარეხი საპონი; ანაპურ-
 ძობადა ასაპუნ ხელის საპონი; ყურაკ
 ასაპუნ ერთი კვეთი, ერთი კალაპოტი საპონი;
 შ დ რ. ამგსქე საპუნ.

ა-საპუნთრა სასაპუნ.
 ა-საპუნრშირა საპონის ხარშვა, საპონის კეთება.
 ა-სარ მრ. (მ ზ. ასტს); ასარ რგმჯა ცის
 იკანკლედი, ირმის ნახტომი, ხარის ნავალი,
 დათვისფეხა.
 სარს მე; არრ სარა სრუბ ეს მე ვარ.
 ა-სარს 1. (ისტიტ) 1. პარსვა, გაპარსვა (გა-
 პარსა); ზუაწა სრუ წვერებ გაპარსული;
 გაპარსული.
 ა-სარს 2. (ისტიტ) (ბ უ რ ღ ლ ლ ი ს, ღ ე რ-
 ღ ი ლ ი ს) ხარშვა, მოხარშვა (მოიხარშა);
 ახერღ სტიტ ღერღილი მოიხარშა.
 ა-სარაქაა დოღანდი, ჩაღმა, ყაუხი.
 ა-სარანჯ, ა-სარანჯ ფიტი, ფიჭა, ხეზა
 (თ ა ფ ლ ი ს ა).
 ა-სარინლა-ხუშა კარაქი.
 ა-სარკაა 1. მინა; აფენჯჯრ ასარკაა ფანჯ-
 რის მინა; ასარკაა ათასარს მინის ჩასმა;
 2. სარკე; ასარკაა სჩანჯზბალოიტ სარ-
 კეში ჩემ თავს ვხედავ; ასარკაა დანფ-
 შებლოიტ სარკეში იხედება.
 ა-სარკააღ (დი დ.ი) ზარი, სარკეელი ასარ-
 კააღ ინსუეიტ ზარს რეყენ.
 ა-სარ რგმჯა იხ. ა-სარ.
 ა-სარხალატი სარხარაქი.
 ა-სას (მ რ. ასასცია; სასციაქუქ) სტუმარი;
 ასას ფიბიქს სტუმარი ქალი.
 ა-სასა პირი, ხახა (პ ი რ ტ ყ ე თ ა).
 ა-სასანიტა სასტუმრო.
 ა-სასგულში (ს ა უ ბ.) სტუმრის შემოსასვლელი
 ალაყაფის კარები.
 ა-სასრა (დსასუტიტ, დსასრტ) სტუმრობა.
 სტუმრად ყოფნა.
 ა-სასხუ სტუმრის მიერ დატოვებული კერ-
 ძის ნაწილი.
 ა-საფჯ კონკილა.
 ა-საქუ პუდრი, დენდრა, ხრილი.
 ა-ხაყულ კუნძი.
 ა-ხაქი.
 ა-ხაბაღ საწებელი, წვენი (ს ა კ მ ღ ი ს ა).
 ა-ხაბან ტარსიკონი, სახტიანი, სნატი, მოქ-
 ნილი ტყავი.
 ა-ხაბანჩაუაშა თოქალთო.
 ა-ხახურტი ჩული, ყაჯარი, ასალი, საძა-
 რავი.

- ა-სახდა 1. სახე, პირი, პირისახე; შდრ. აქობა-სახდა; 2. ნახატი, სურათი.
- ა-სახდათგზრა (ისახდა თრხეტი) სურათის გადაღება (სურათი გადაუღო).
- ა-სახდათგზუგ მხატვარი.
- ა-საჯან საყენი.
- ა-საჯუკ სამფეხი; ზუღადგარი.
- ა-სენანს სეანსი.
- ა-სეზონ სეზონი; სეზონლა აუს ზუან სე-ზონური მომუშავე.
- ა-სტიგულწა თოვლობა.
- ა-სტიგულწარა (ასტ ეიგუტდღრწოიტი, ასტ ეიგუტდღრწეიტი) თოვლობა (თოვლობენ, ითოვლავეს).
- ა-სეკრეტარ მდივანი.
- ა-სეკრეტარიანტ სამდივნო.
- ა-სეკრეტარრა მდივნობა; ასეკრეტარრა ნტყუეიგოიტი მდივნობს.
- ა-სეკუნდა წამი.
- ა-სემანტიკა სემანტიკა.
- ა-სემასიოლოგია სემასიოლოგია.
- ა-სემაქორ სემაფორი.
- ა-სემინარ სემინარი.
- ა-სემინარია სემინარია.
- ა-სემინარისტ სემინარისტი, სემინარიელი.
- სენდღს საწინწყარა, აქვაში.
- ა-სენია სერია.
- ა-სენსია სესია; ირეიჰადრუ ასოვეტ ასენ-სსია უმაღლესი საბჰოს სესია.
- ა-სექტორ სექტორი.
- ა-სექცია სექცია.
- ა-სემინარ სემინარი.
- ა-სთარშოენ, ასთარშინა მამასახლისი.
- ა-სთარშოენრა მამასახლისობა.
- ა-სრლოს სილოსი.
- ა-სინონიმ სინონიმი.
- ა-სინტაქსის სინტაქსი.
- ა-სიორ პარამხანა.
- ა-სიუჟეტ სიუჟეტი, შინარისი.
- სიშ! სუ! ჩუმაღ! შუი სს!
- ა-სკამ სკამი.
- ა-სკარბკა ვიოლინი; ასკარბკა აირჰიორიტ ვიოლინს უკრავს.
- ა-სკულამტორ მოქანდაკე.
- ა-სკულამტურა ქანდაკება.

- ა-სლან სპილო.
- ა-სმეტა ხარჯთაღრიცხვა; ასმეტა აყაწარა ხარჯთაღრიცხვის შედგენა.
- ა-სოვეტ საბჰო; აჯანყილარ რდებუტატ-ცია რსოვეტ მშრომელთა დებუტატების საბჰო; ირეიჰადრუ ასოვეტ უმაღლესი საბჰო; ამინისტრაცია რსოვეტ მინისტრთა საბჰო; ასოვეტქუა რეიზარა დუ საბჰოების ყრილობა; აუსუ-ციეი ინხაციეი რდებუტატითა რსოვეტ მუშათა და გლეხთა დებუტატების საბჰო; აქტთატი ასოვეტ (აქტ-თსოვეტ) სოფლის საბჰო (სოფსაბჰო); აქალაქე სოვეტ საქალაქო საბჰო; ასო-ვეტ აშჩრა საბჰოთა ხელისუფლება; ასო-ვეტ მჩე აშაქურგულარა საბჰოთა ხელი-სუფლების დამყარება.
- ა-სოვეტთი საბჰოთა, საბჰოური; ასოვეტტი-რესპუბლიკა საბჰოთა რესპუბლიკა; ასო-ვეტტი ტოვარ საბჰოური საქონელი.
- ა-სოვენარა (ასოვეტტი ნარა) საბჰოთა მურნობა.
- ა-სორტ ხარისხი; აქტი ასორტ პირველი ხარისხი.
- სრუპ (სარა სრუპ) მე ვარ.
- ა-სოურა (ბ ზ ი ფ.) იხ. აქაათარა.
- ა-სოცეცილაბრა (ასოციალისტტი ეიც-ლაბრა) სოცეჯიბრება (სოციალისტური შეჯიბრება).
- ა-სოციალ-დემოკრატ სოციალ-დემოკრატი.
- ა-სოციალიზაცია სოციალიზაცია.
- ა-სოციალიზმ სოციალიზმი; ასოცილიზმ არგულარა სოციალიზმის მშენებლობა.
- ა-სოციალისტ სოციალისტი.
- ა-სოციალისტტი სოციალისტური; ოქტი-აბრტი ასოციალისტტი რევილიუ-ცია დუ დიდი ოქტომბრის სოციალის-ტური რევილუცია; ასოციალისტტი ეიც-ლაბრა სოციალისტური შეჯიბრება.
- ა-სოციალ-რევილიუციონერ სოციალ-რე-ვილუციონერი.
- ა-სოციოლოგია სოციოლოგია.
- ა-სრფ აივანი; აკუნსკაბ ასრფ ოდა სახლის აივანი; შდრ. აბარწა.

ა-სპარტაკინდა სპარტაკიადა.
 ა-სპექტაკლჷ სპექტაკლი.
 ა-სპეციალისტ სპეციალისტი.
 ა-სპეკულიანცია სპეკულიაცია.
 ა-სპორტ სპორტი.
 ა-სპრჩკა იხ. ასფრჩქა, აწიჭუ.
 ა-სპორტსმენ სპორტსმენი, მოვარჯიშე.
 ა-სრა 1. (ისუტიტ, ისტიტ) ქსოვა, მოქსოვა (ქსოვს, მოქსოვს); ჟია მტრტაკ აკუმზკიან ლსტიტ ათი მეტრო მაუდი (ჩონა) მოქსოვა.
 ა-სრა 2. (ისუტიტ, ისტიტ) ქროლა (ქრის, ქროლა; იქროლა), ზერვა, დაზერვა (უზერავს, დაუზერავს) აფშან სოუტიტ ქარი ქრის, უზერავს.
 ა-სრა (დრსიტ) ცემა (სემა), რტყმა, დარტყმა (დარტყა); გარტყმა (გარტყა).
 ა-სრაპა თოვლის გუნდა.
 ა-სსა წერილი; ახანპი-სსა წერილი ქვა, კენჭი აფსტ-სსა ქარსალა, კიკუინა.
 ა-სსა-მგზსა წერილმანი, ხურდა-მურდა.
 ა-სსაძა უწერილესი.
 ა-სსაძახარა (ისსაძახტიტ) ძალზე, (ძალიან) დაწერილება (ძალზე, ძალიან დაწერილდა).
 ა-სსაძარა (ისსაძახტიტ) დაწერილება (დაწერილდა).
 ა-სსირ 1. სერი; ასსირ სემბროი! სერის არ შევესწარი! 2. ფარსაგი; უაჯკ სსირკ ირუბ ფარსაგი კაცია.
 ა-სტადირნ სტადიონი.
 სტადინტი სტადინური; სტადინტი აპრქ-მია სტადინური პრემია.
 ა-სტანცია სადგური.
 ა-სტატჷ სტატი; აპარტიტი სტატჷ პარტიული სტატი.
 ა-სტაჩკა გაფიცვა.
 ა-სტენოგრანმმა სტენოგრამა.
 ა-სტენოგრაფ სტენოგრაფი.
 ა-სტენოგრაფია სტენოგრაფია.
 ა-სტრლჷ სტილი.
 ა-სტილიზანცია სტილიზაცია.
 ა-სტილისტ სტილისტი.
 ა-სტილისტიკა სტილისტიკა.
 ა-სტიპენდია სტიპენდია.
 ა-სტიპენდიტი სტიპენდიტი.
 ა-სტრლ მაგიდა; შდრ. აძშია.

ა-სტოლრცა დედაქალაქი, სატახტო ქალაქი; შდრ. აპტენჯქალაქა.
 ა-სტოლქურში სუფრა (გადასაფარებელი).
 ა-სტრატგია სტრატეგია, ლენინიზმ ასტრატგეი ატპტიკეი ლენინიზმის სტრატეგია და ტაქტიკა.
 ა-სტულენტ სტულენტი.
 ა-სტუდია სტუდია, სახელოსნო; აღრამატი სტუდია დრამატული სტუდია; ასანხა-თხუჯ ისტუდია მხატვრის სახელოსნო.
 ა-სუბტროპიკტი სუბტროპიკული.
 ა-სუბტროპიკქუა სუბტროპიკეი.
 ა-სულთან სულთანი.
 ა-სუფალ საფური.
 ა-სუხარ ორცხოზილა.
 ა-სუფლიორ მოკარანხე, სუფლიორი.
 ა-სფალ თოვლის ფიფქი, ფარტენა (თოვლია).
 ა-სფრჩკა ასანთი, წუწუშუმა; შდრ. ასპრჩქა.
 ა-სქაღან ნემისადგომი.
 ა-სქაქარ ასკერი (თურქი ჯარისკაცი).
 სქა-სქაქ! ქსი სი ეცი შდრ. ფსრკა! ფსიკა! ფსკ! ფსკ!
 ა-სცენა სენა; 1. ასცენაქუჯ ტქურგულარა სენაზე დაღმა; ასცენა პშთახ სენის უკან; 2. სენა (აპიესა ახუთა); სცენაკ ერთი სენა; ტქტი, აფხატი ასცენა პირველი სენა.
 ა-სცენარი სენარი.
 ა-სცენარისტ სენარისტი.
 ა-სჯ თოვლი: ასჯ აუტიტ თოვს; სჯლა იხუჯარუბ დათოვლილია, თოვლით არის დაფარული; ასჯ შთრუბ თოვლი დევს; ასჯ შთჯწიტ თოვლი განა; ასჯფალ-ფალანჯ ილტიუეტიტ ბარდის; ასჯ ცრუბ თოვლი სუსხანია, მწველია; ასჯ სშაპქუა აბლიტი თოვლმა ფეხები მომიყინა, დამიზრო.
 ა-სჯგარა ზევი (თოვლია).
 ა-სჯზბალ (ზზიფ.) იხ. ასაძბალ.
 ა-სჯთიშა ქარბუქი, ბუქი.
 სემპიეი მეთქი უსფტრწ, სემპიეი! მოზორდი, ჩამომეცალე, გამეცალე მეთქი!
 ა-სჯდჯკურა პატარა ჯამი.
 ა-სჯრდ გამდნარი თოვლი.

ა-სკრჰიჭ ხორხოშელა (თოვლი), წვრილი და მრგვალი თოვლი.
 ა-სტეს (მრ. ასტრ, ასტრაქუა); კრავი, ბატკანი.

ა-სტესა თოვლიწიული.
 ა-სტესაჟაჟ ბუქი, ქარბუქი.

ტ

ა-ტაბლრცა ტაბულა, ცხრილი; აგარბ (აჰასა-ბრაქაჟ) ატაბლრცა გამრავლებიხ ტაბულა, ცხრილი.
 ა-ტაიჯან ტაიჯა.
 ა-ტამან ატამი.
 ა-ტანკ ტანკი.
 ა-ტაპანჩა რევოლუერი.
 ა-ტაპანჩათრა ბუღე (რევოლუერი სი).
 ა-ტარან (იტტიტ) ჩამჩვა, ამოჩამჩვა (ამო-ჩამჩვა), ხაპვა (ხაპა), სითხის ამოღება (სითხე ამოიღო); აძტ იტტიტ წყალს ხაპავს, ჩამჩვას, იღებს.
 ა-ტარან ტარანი.
 ა-ტარარ (იტარარუტიტ, იტარარტიტ) მოქნილობა, ღვეწთქვა (იღვეწთქვა, მოიღვეწთქვა); აპია ტარარუტიტ ხმალი იღვეწთქვა.
 ა-ტატა რბილი, თონთლო; ატ-ტატა თონთლო, რბილი ხორცი; აცვა ტატა რბილი ტყავი; ავაგარან ტატა რბილი ვაგონი.
 ა-ტატარა 1. რბილობი, რბილეული; რბილი ადგილი; რბილი ნაწილი; ატატარა სკოტ რბილი ნაწილი. მოშეცი. 2. სირბილი.
 ა-ტატარა (იტატახოტიტ, იტატახეტიტ) დარბილება (რბილდება, დარბილდა).
 ა-ტაჯიკ ტაჯიკი.
 ტაჯიკთიღლა ტაჯიკეთი.
 ტაჯიკთიღლათი ასოვეტ სოციალისტიკ რესპუბლიკა ტაჯიკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.
 ა-ტეტარ თეატრი; ატეტარ ახე აცარან თეატრში წასვლა.
 ა-ტეჰის თეჰისი.
 ა-ტეჰსტ ტეჰსტი.
 ა-ტელეგრანჩა ღებეში, ტელეგრამა.
 ა-ტელეგრანჭ ტელეგრაჟი; ტელეგრანჭლა ტელეგრაჟით.
 ა-ტელეგრანჭსტ ტელეგრაჟისტი.
 ა-ტელეგრან ტელეჟონი.
 ა-ტელეფონისტ ტელეფონისტი.
 ა-ტელეფონოგრანჩა ტელეფონოგრამა.
 ა-ტემა თემა; აროპან ატემა რომანის თემა.

ა-ტემპ ტემპი.
 ა-ტემპერატურა ტემპერატურა.
 ა-ტეორეტიკ თეორეტიკოსი.
 ა-ტერრა თორრა.
 ა-ტერმინ ტერმინი; ატერმინოლოგიატო ჟიარ ტერმინოლოგიური ლექსიკონი.
 ა-ტერმინოლოგია ტერმინოლოგია.
 ა-ტერმომეტრ თერმომეტრი.
 ა-ტერრიტორია ტერიტორია, მიწა-წყალი.
 ა-ტერრორ ტერორი.
 ა-ტერრორისტ ტერორისტი.
 ა-ტეტრალ რეული.
 ა-ტეჰსტ ტეჰსტი.
 ა-ტეხნიკა ტეჰნიკა.
 ა-ტეხნიკუმ ტეჰნიკუმი.
 ა-ტეჟ ტეჟი.
 ა-ტეჰ ტეჰი.
 ა-ტიპოგრაფია სტამბა.
 ა-ტირანო ტირანი.
 ა-ტირე ტირე.
 ა-ტირე ტირე; ატირე ეიქუაწიო პარტახტიანი ტირე.
 ა-ტიკაც ტეჰი.
 ა-ტილარა (იტლავეტიტ) გარღვევა (გაირ-ღვა); აძახხსთა ტლავეტიტ, ნაკერავჟე გაირღვა; სმალარან ტლავეტიტ სახელო გამერღვა.
 ა-ტოვან საქონელი.
 ა-ტოლბანშ ტოლუმბანში, თამადა.
 ა-ტრან ტომი; აშეჟუჟუ იჯემთაქუა ხტრმ-ქნე ითგწიტი მწერლის თხზულებები გამოვიღა სამ ტომად.
 ა-ტრანა ტონა.
 ა-ტონენლხ გვირაბი.
 ა-ტრა (დენტეტიტ, დატტიტ) გაჟაღარათება (აჟაღარათებს, გააჟაღარათა), მუცელში გახსნა (მუცელში ხსნის, მუცელში გახსნა), საქმება (ასაქმებს, ასაქმა).
 ა-ტრაგედია ტრადედია.
 ა-ტრამეჟი ტრამეჟი.

- ა-ტრანქტორ ტრანქტორი.
- ა-ტრანქტორის ტრანქტორისტი.
- ა-ტრესტ ტრესტი.
- ა-ტრიბუნა ტრიბუნა; ატრიბუნაჰე დეკუ-ნტი ტრიბუნაჰე ავიდა.
- ა-ტროტუნარ ტროტუარი.
- ა-ტრეშე სტრენა.
- ა-ტრეშე სსრა (ატრეშე დანსუეიტი, ატრეშე დანსიტი) სტრენა, დანსტრენა (უსტრენს; დანსტრენა, დანსტრენა).
- ა-ტს ტყვია, ბრუენი.
- ა-ტტარს (იტტიტი) გაფხრეწა (გაიფხრეწა).
- ა-ტუნგ ტუნგო.
- ა-ტუნენტლ გვირაბი.
- ა-ტურსშე ტურიზმი.
- ა-ტურისტ ტურისტო.

- ა-ტუნუ ტყვე.
- ტყუან აგარს (ტყუან დეიგეიტი) დატყვევა (დაატყვევა).
- ა-ტგ ბუ, ბუიოტი.
- ა-ტგბგა იხ. ბბგა.
- ა-ტგპრა (დითტეჟეუეიტი) მიბეგვა (მიბეგა).
- ა-ტგჟუ შუა, გნდუ (ცუ ლისა, ნაჯახისა).
- ა-ტგშა უფსკრული; ატგშა დნტეჟეუელოუბ უფსკრულის პირას დგას.
- ა-ტგშაჰიარა (იტგშაიჰიეიტი): ალს ზშგზ იტგშაიჰიეიტი (ან დ ა ზ ა) ძალი ვინც მოკლა იმან გაათრიოა.
- ა-ტგზრა (იტგზიტი) აოშვა (აოშა).
- ა-ტგჯარჯარ კოტი.
- ა-ტგჯრჯრ იხ. ატგჯარჯარ.

ტო

- ა-ტიანშარა (დტიანშაუეიტი) აჯა-ბაჯად სიარული (აჯა-ბაჯად დადის), ბაჯბაჯი (ბაჯ-ბაჯბს, დაბაჯბაჯბს).
- ა-ტიანშარა (დატიანბომ, დატიანინბეიტი) აბუჩად ავღება (აბუჩად ივღებს, აბუჩად აივღო).
- ა-ტიან ნახარში, წვენი.
- [ატიარს 1.] (დტიორუბ, დტიან) ჯდობა (ზის, იჯდა); იშაპქეან რწაფსანდ დტიორუბ ფესმორთმბით ზის; ინაპქეან იგუდფუსა-ლანდ დტიან გულხელდაკრეფილი იჯდა; დეიბითეჟეულანდ დტიორუბ ჩაუცეპებული ზის.
- ა-ტიარს 2. (დტიეიტი) ჯდობა. 1. დაჯდობა (დაჯდა); წაყან დტიეიტი ძირს დაჯდა; იახბაჟირ ჰქარა-აარა ში-მანთე იტიეიტი დღევანდელი ჩვენი წასვლა-წამოს-ვლა ასი მანეი დაჯდა; 2. გა და ტ. გაყუ-ჩება (გაყურდა); დაამება (დაამდა); იხბბა ტიეიტი ტიეილი დაუყურდა, დაუამდა; 3. ცხრობა, დაცხრობა (დაცხრა); აშორ-ურა ტიეიტი სიყვ დაცხრა. 4. გა და ტ. გაჩერება (გაჩერდა); იშინ ტიეიტი სისხ-ლი გაურჩერდა.
- ა-ტიარსთა 1. დასაჯდობი ადგილი; შიტიანქეა; ატიანრთაქეა ტეჟოუბ დასხედით, დაბრძან-დით, დასაჯდობი ადგილები არის; 2. საჯ-

- დობი, უკანალი; იტიანრთა იხდუეიტი საჯ-დობი ტიეი.
- ა-ტიარს მონობა; ატიარს აქეუხრა მონობის გაუქმება.
- ა-ტიგ მონა; ატიციბა რწესკარ მონების აჯან-ყება; დტიუბ მონაა; ტიგს აყაზაარა მონობაში ყოფნა; ტიგს ამაზაარა მონობაში ყოლა.
- ა-ტიგლა ქვეყანა; აპროლეტარცია ატიგ-ლაქეა ზეგეჟ რქებ რყო, შიჩეიტიდ-შეკლ! პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შე-ერთდით!
- ა-ტიგლაწარა მხარეთმცოდნეობა.
- ა-ტიგლაწარატი მხარეთმცოდნეობისა, სამხარეთმცოდნეო.
- ა-ტიგლაწაჯ მხარეთმცოდნე.
- ა-ტიგმ 1. უცხო, გარეშე; ატიგმ უაა რქეჟ სტყან უცხო, გარეშე ხალხში ვიყავი; ტიგმ ჰიენტქარაქე აქეჟ... ერთ-ერთ უცხო სა-ხელმწიფოში... ატიგმ უაჯ უცხო კაცი; 2. საგარეო; ატიგმ ჰიენტქარ უსქეა ირუზტეჟ ამინისტრრა საგარეო საქმეა სამინისტო; 3. უცხოური; ატიგმ დბაქეა უცხოური უცხოეთის ხომალდები.
- ა-ტიგმჯარა უცხო ადგილი, უცხო მხარე, უცხოეთი

ა-ტივზა რქა.
 ა-ტივზაზაწი ცალრქა.
 ა-ტივზა ჩანმახი.

უწ იქ. შდრ. უბრბ; უწყა.
 ა-უა 1. ნათესავი; აუა რუა შიტი კუმტიტ; აუა რუა კუმტიტო-მაყა; აუა რუა კასტიტო-მაყა ჩხიკვი ყვავის მამიდა; ნართის-ნართი;
 2. მოკეთე, მოყვარე; დუა ბზროუმ კარგი მოკეთეა, მოყვარეა; პაიუაციოტუბ ნათესა-ვები ვართ.
 ა-უან მრ. (მხ. აუაჯტ) ხალხი, ადამიანები; აუან რაცია დიდი ხალხი; აუაა რეიფში ადამიანებსავით; აუაა რგლა ითიუბ ხალხით სავსეა.
 ა-უაარ ნათხოვარი, სანათხოვრო; აჩოჯ უაარა დნქუტიან ნათხოვარ ცხენზე იჯლა.
 ა-უაარან ათარა (აუაარან რითეიტ) თხო-ვება (ათხოვა), მინათხოვრება (მიანათხოვრა); აჩოჯ აუაარან ისტთ ცხენი მათხოვე.
 ა-უააფხტრა: ადამიანთა სული; აუააფხტრა ზიყაჯ შიტიყადა? რამდენი სული ხართ?
 ა-უაატვიჯსა იხ. აუაჯტივიჯსა.
 ა-უანბუარბ ფერდი, საზარდული.
 ა-უანდა ოთახი; შდრ. აუათახს,
 ა-უადაჯ, აუადაჯა ძნელი; აყაწარა უა-ღაჯუბ გაკეთება ძნელია.
 ა-უანზ 1. ქადაგება; აუანზ იპირიტ ქადაგებს;
 2. ანდერძი, სიკვდილის წინა სიტყვა.
 ა-უათახ ოთახი; შდრ. აუანდა.
 ა-უათტრნა თუნი.
 ა-უანთია ბარძაყი.
 ა-უაეშარა, აუაეშარა სახლიკაცობა.
 უანკუნ (უარა უანკუნ) შენ (მამაკაცი) იყავი.
 ა-უანლ 1. ვალი; აუანლ სტქუსწეიტ ვალი დავიდე; აუანლ სტქუბ ვალი მადევს; აუანლ აშიარან ვალის გადახდა; 2. მოვალეობა; არი აყაწარა სარან ისუნლუბ ამის გაკეთება ჩემს მოვალეობას შეადგენს, ამის გაკეთება მე შევალეება.
 უანლლა ნისიად; უანლლა აგარან ნისიად აღება; უანლლა რსთეიტ ნისიად მივეცი; უანლლა ანუაახუთრა ნისიად ვაჭრობა.

უ

ა-ტივანსრა (იტვიანსუეიტ, იტვიანსიტ) ბუსყ-ნაობა (ბუსყნაობს, იბუსყნაოვა); აცი-კამ-ბაშქუა ტვიანსუან ბულები ბუსყნაობენ.
 ა-უაღაგურ ორაგული; შდრ. აოღაგურ.
 ა-უაღადახტუ ჯამაგირი.
 უანლთამტუ ვალის არ შემრჩენელი.
 უანლმშია ვალის არ გადამხდელი.
 ა-უანლშიაჯ ვალის გადამხდელი.
 ა-უანლშიაჯ მევალე.
 ა-უაღტრ კასრი.
 ა-უაღტრყაწარა მეკასრეობა.
 ა-უაღტრყაწართა საკასრო (სახელოსნო)-
 ა-უაღტრყაწაჯ მეკასრე.
 ა-უანთნ უთო.
 ა-უანთარა (დუანთორიტ, დუანთეიტ) დაუთოება (აუთოებს, დაუთოვა).
 ა-უანპა ნაბადი; აუანპა სშიტსწეიტ ნაბადი წამოივსიხი; აუანპა უჩითაპშიან! ნაბადში გაეხვიე! აუანპა სჯითანსკშიპეიტ ნაბადში გაეხვიე.
 ა-უაპსციტ პეშვი, მუჭა, ბლუჯი; უაპსციტქ ანნა ერთი (სავსე) მუჭა, ბლუჯი, პეშვი.
 ა-უაპსციან ქეჩა, თეძა.
 უაჟი-ააკვტსკაბ ახლახან, დიდი ხანი არაა; უაჟი-ააკვტსკაბ არან ღტყან ახლახან აქ იყო.
 უაჟი-აზტ ამჟამად; უაჟი-აზტ ეგდსტმამ არან ამჟამად აქ არ მატყს; უაჟი-აზტ არან ღტყამ ამჟამად აქ არ არის.
 უაჟიგტ ახლაც.
 უაჟინტი ამთავითვე, აქედანვე.
 უაჟიტირ ამდროიდელი, ახლანდელი, აწინდე-ლი; უაჟიტირ ანამთაზ ახლანდელ დროში.
 უაჟიშთ აწ, უაჟი; უაჟიშთა დმპარ ყალაბ აწ შიდილება აღარ მოვიდეს; უაჟიშთან ეგდ-იმტხდერ ყალაბ აწ შიდილება არა-ფერი დემართოს; უაჟიშთან დნტიხეიტ აწ მისული იქნება; უაჟიშთან იანმთოუბ უაჟი დროა.
 უაჟიშთარნახეს ამიერიდან.

უაჟი ახლა; ამჟამად; უაჟი ისტამ ახლა, ამჟამად არა მაქვს; უაჟი უააა! ახლა წამოდი!

უაჟი რაანდა აქამდე; ამ დრომდე; უაჟი-რაანდა უაბბყაზ? აქამდე, ამდენხანს სად იყავი?

უაჟი-უაჟი ხშირ-ხშირად, ძლიერ ხშირად, წამდაუწუმ; უაჟი-უაჟი დღესგულაში-ოიოტ ხშირ-ხშირად მაგონდება; უაჟი-უაჟი დღუნლოიტ, დღუნწუიეიტ წამდა-უწუმ შედის (შემოდის), გადის (გამოდის).

უაჟიწყყა ახლავე, ხელად.
ა-უარ ავარა; უარე იოჟე, უარეჟ ავარა.
ა-უარა ნათესაობა; აუარა ჰაბეჟეჟე მოყ-თეობა, ნათესაობა, მოყვრობა გვაქვს ერთ-მანეთში.

უარა შენ (მ ა მ ა კ ე ი); უარა უხატათთვი შენ, შენ თვითონ; უარა უხატდა? შენ ვინა ხარ?

ა-უარაშე ლუდი.
ა-უარბა არწივი, ორბი.
ა-უარბაჟი ძერა.
ა-უარგაალა საქანელა.
ა-უარდენ ურეში.
ა-უარდენხაჩა მურმე.
ა-უართალ ქვევა.

ა-უარჩან გულარო, ოჩანი; აჩეჟ უარჩან ოჩანი ცხენი.
ა-უარჩანრა (იუარჩანუეიტ, იუარჩანნიტ) ოჩნობა (ოჩნობს, იოჩნა), გულარლობა (გულარლობს); აჩეჟ უარჩანუეიტ ცხენი ოჩნობს, გულარლობს.

ა-უარჰანდ იხ. აუორჰანდ, აუარჰანდ.
ა-უარჰანუ ნოხი, ხალიჩა.
ა-უასან ცხვარი.
ა-უასა-გუარათა არეე, ფარა (ც ხ ვ რ ის ა).
ა-უასარჰმუა ირმის ნახტომი, ცის იკანკლდი, ხარის ნავალი, დათვისუხვა; შ დ რ. ასან-რჰმუა.

ა-უასანხაჩა მეცხვარე.
ა-უასათ 1. ხურო; აუასათაცან აკუასკვა ბზინა სხუყარწეიტ ხუროება კარგი ოდა ამიშენეს; 2. ოსტატი.
ა-უასათარა (დუასათრიტ, დუასათეიტ) ოსტატობა (ოსტატობს, იოსტატა); აუასათარა ოლოჟე ოსტატობა იცის.

უასეი-ჯმეი ცხვარი და თხა.

ა-უასინთ ანდრძი.
ა-უასცან ცხვრის ტყავი.
ა-უასხნერ საძირკველი; შ დ რ. ა უ ა ც ხ გ რ.
ა-უატალა ჯირკვლი.
ა-უატკა არაყი.

ა-უათეს (მ რ. აუათესქუა) ოსი.
უაჟა იქ; შ დ რ. უა, უბრა.
უაშთან მერე, შემდეგ; უაშთან უაი მერე, შემდეგ მოდი

უაშთანგჯ მერეც, შემდეგაც; უაშთანგჯ იყლორიტ მერეც, შემდეგაც იქნება.
ა-უაცხერ (ბ ზ ი ფ.) იხ. აუასხერ.
უაწიწხა ხელ ღამეს.
უაწიტირ ხელინდელი.
უაწყყა იქვე; უაწყყა დენკაპაიტ იქვე დაეცა.

უაწიგ ხვალ; უაწი აზგ ხვალისთვის, სახვა-ლიოდ; უაწიგნდა ხვალამდე; იახხა-უაწიგ ჰია დეჟოჟე დღეს-ხვალ მორჩებო (იტყ-ე ი ა ნ ფ ე მ მ ი მ ე ქ ა ლ ზ ე).

უაწიგნდა ხვალამდე; უაწიგნდა ისარადა! ხვალამდე მადროეი
უახან ამაღამ; უახან ახულებჯახა ამ საღამოს.
უახატირ ამაღამდელი; უახატირ აწუხ ფეჯ-ჩიუადა? ამაღამდელ ღამეს ვინ გატეხს?

ა-უახარა (დრუახაეიტ) დანათესავება (დაუ-ნათესავდა), დამოყვრება (დაუმოყვრდა).
უახანახხეს ამ ღამიდან.
ა-უახანაშა ტაძარი; იხ. აოხანაშა.
ა-უახხხა ვახამი; აუახხხა აჭარა (აუახხხა იეროიტ, აუახხხა იჭეიტ) ვახამობა (ვახამობს, ივახამა).

უახგი-ჩინტი დღე და ღამე, დღე-ღამის გან-მავლობაში, დღისით და ღამით.
უახგე ერთ ღამეს.
უახგე ალა ერთს ღამეში, ერთი ღამის გან-მავლობაში.

უახგეგჯ-ჩიგეგჯ დღედაღამ.
უახგენლა ღამით, ღამიღამობით.
უახგ იქ; იქით; უახგ დცეიტ იქით წავიდა; უახგ სნეიტ იქ მიველი.

ა-უახხად ჯოგი, რემა (ც ხ ე ნ ის ა).
უახხაგე იქიდან.
ა-უაჯყ ბუხარი; აუაჯყ-მცე ბუხრის ცეხლი; აუაჯყ-მქე ბუხრის შეშა, სა-ბუხრე შეშა.

ა-უაჯანყყაწაჯე მეღუმეღე.

უჰაჰა 1. მეტი, სხვა; უჰაჰა იუჰიარკე რუ-
თახუნი? მეტი, სხვა რისი თქმა გინდოდა?
უჰაჰა უმადამი? მეტი არა გაქვს? უჰაჰა
უმდესაიტი შენმა მზემ (ს ი ტ ყ ვ ა-ს ი ტ-
ყ ვ ი თ: შენ არ მოკვდე); 2. კიდე; უჰაჰა
უთახუმა? კიდე გინდა? 3. განა; იუმ-
ბადსცი უჰაჰა? არ გინახავს განა? უბრი
ტიჰა აზაკუნდარა იყალარგზუ უჰაჰა?
იმაზე მეტი უკანონობა იქნებოდა განა?

ა-უაჯ-ასა ტანდაბალი, ტანმომცრო, ჩია კაცი;
ქონდროს კაცი; უაჯ-ასაკ იორუბ ტანდაბალი,
ტანმომცრო კაცია.

ა-უაჯუთარა შუა ხნის კაცობა; რუაჯუთა-
რაყენ დენიხეიტ შუა ხნის კაცია; რუაჯ-
ბეჰარაყენ დეკოლუბ შუა ხნის კაცია.

ა-უაჯღე ღიდაკაცი.

ა-უაჯღერა ღიდაკაცობა; აუაჯღერა იჩა-
ზტიკოუეიტ ღიდაკაცობას იჩემებს.

უაჯ-რიმბაც არნახული.

უაჯ-იმაჰაც გაუგონარი.

ა-უაჯკ ხელმოკერილი, კრიჰანგი, ძუნწი, წუ-
წურაქი, პურადძერი.

ა-უაჯჟტარა კაციჰამიობა.

ა-უაჯჟტაჯე კაციჰამია.

ა-უაჯრან ადამიანობა.

ა-უაჯტირა (დუაჯტიტი) კაცად ქცევა
(კაცად აქცია), კაცად გახდენა (კაცად გახადა).

ა-უაჯუსკ კაცი, ადამიანისშვილი; უაჯუსკ
დენმხეიტ არც ერთი კაცი არ დარჩენილა;
უაჯუსკ დეკამ არავინ არ არის, არც ერთი
კაცი არ არის; დუაჯუსკ მზროლუბ კარგი
კაცია.

ა-უაჯუსხეჰა კაციჰამია:

უაჯწას ადამიანურად, კაცურად.

ა-უაჯხარა (დუაჯხეიტ) კაცად გახლობა
(კაცად გახდა).

ა-უაჯხეჰა უემეხი ადამიანი.

ა-უაჯ (მრ. აუაჰ); ადამიანი, კაცი; არი
აუაჯ დეზუსთა? ეს კაცი ვინაა? აკერ
ზდგრუა უაჯუბ დიდი მცოდნე კაცია;
აკერ ზბახარუ უაჯუბ ბერის მნახველი,
გამოცდილი კაცია, ადამიანია; უაჯ ჰალ-
ლუბ ალალი, გულკეთილი კაცია, ადამიანია;
უაჯ რეკჰაკ იორუბ საწყალი კაცია; აუს

ზლორუ უაჯუბ საქმის კაცია; უაჯ შხხუკ
იორუბ რიგიანი ადამიანია, კაცია; შდ რ-
აუორუკ, აორუკ.

ა-უაჯტიოჯსა (მრ. აუატიოჯსა) საერთოდ
ადამიანი, კაცი; აუაჯტიოჯსა აღიბ დამ-
ქულიეითე მას აქეთ რაც ადამიანი გაჩნდა;
უაჯტიოჯსაკ დეკამ აღარავინ არის.

უბას ისე; უბას რუმა? ისეა? უბას აკუშ?
ისეა განა?

უბასყან მაშინ, იმჰამად, იმხანად, იმ დროს;
იორ უბასყან აკუნ ეს მაშინ იყო; უბას-
ყან სიხეგმძეიტ მაშინ ვერ მოგუსწარი.

უბასყანტი მაშინდელი, იმდროინდელი.

უბასყანწიყა მაშინვე, მაშინათვე; უბასყან-
წიყა აღგრაა უსთოიტ მაშინათვე შე-
გატყობინებ, გაცნობებ.

უბრი-აყარა იმდენი, იმოდენი.

უბრი აყნტი იმიტომ, იმის გამო; უბრი
აყნტი რუბ სხემა იმიტომაც, იმის გამო
არ მოველი.

უბგს ისე; უბგს დეკოლუბ ისე არის; იარა
უბგს იპიეიტ სწორედ ისე თქვა; შდ რ. უბგს.

უბგსყანწიყა მაშინვე, მაშინადვე; შდ რ-
უბგსყანწიყა.

უბგსწიყა სწორედ ისე; იარა უბგსწიყა
იპიეიტ სწორედ ისე თქვა.

უეგგე მინც; უეგგე დმანტი მინც არ
მოვიდა; უეგგე იმპირ აკუნ მინც არ
უნდა ეთქვა.

უეგგე-უეგგე 1. მინცდამინც; უეგ-
გე-უეგგე დანტი მინცდამინც ჩა-
მოვიდეს; 2. უთოოდ, უსათოოდ; ურ უეგ-
გე-უეგგე დაუეიტ ის უსათოოდ-
უთოოდ მოვა; ურ უეგგე-უეგგე დარგნ
ის უსათოდ მოვიდოდა.

ა-უეიშარა იხ. აუაიშარა, აუაიშარა.

ა-უებტე უხეკი.

უხეკტიოლა უხეკეით.

უხეკტიოლატი ასოვტ სოციოლისტი
რესპუბლიკა უხეკეითის საბჭოთა სოცია-
ლისტური რესპუბლიკა.

ა-უთრა ბოსტანი.

ა-უთრათგ ბოსტნეული.

ა-უთრაცყარა მეზოსტნობა.

ა-უთრაცყაჯე მეზოსტნე.

უკარინა უკარინა.

უკრაინატი ასოვეტ ხოციალისტი
რესპუბლიკა უკრაინის საბჭოთა სოცია-
ლისტური რესპუბლიკა.

უნაშთახ მავე.

ა-უნთაქ (ბ ზ ი ფ.) ი ხ. ამერთაქე.

უნწ! ხაბარდა გადატ. დაიარგე გეთრიე!
შეყოლე უწწ-უნწ! ხაბარდა ხაბარდა
გადატ. შეყოლე დაიარგე გეთრიე!

ა-უოდღხუ კასრის სალტე, გვერგვი; აუოღგრ
აუოდღხუ ახაწს! კასრი შემოგვერგვი! აუო-
ღგრ აუოდღხუ იახარლულუმ კასრს
სალტე შემოუვირე!

უოთო ჰეი თოი უოო, ატეშემა! ჰეი, მასინ-
ძელო!

ა-უორჰანდ ნოხი, ხალიჩა.

უოლუმ (უარს ურუმ, უა ურუმ) შენ (მა-
მაკაცი) ხარ.

უოწიაზგ ხვალისათვის, სახვალიოდ; არი აუს
ურწიაზგ ისზგყაწა! ეს საქმე ხვალისათვის
გამიკეთე! არი აუს უაწიაზგ იახტრგვეიტ
ეს საქმე ხვალისათვის გადაღეს.

უოწიაშთახ ხვალზევით, ზეგ.

უოწიაშთახტი ზევირდელი.

უოწიგნმა ხვალამდე.

უოჯწს ადამიანურად; შდრ. უაჯწს.

ა-უოჯგ ი ხ. აუაჯგ.

ა-უბ (იარს აუბ) ის (არაადამიანი)
არის.

ა-უბცაბ ი ხ. აუაბცაბ.

ა-უბეირა ყამირი.

ა-ურა (ირუიტ) 1. მიღება (მიილო); შოვნა
(იშოვა); შიყუქ სთახგნ, ისმრუიტ რა-
ღაც წიგნი მიწლოდა, ვერ ვიშოვე; სეზ-
ლატორ ამაშგნა სმრუიტ წასავლელი
მანქანა ვერ ვიშოვე; ანალამ-შიყუ სრუიტ
წერილი მივიღე; აზგნტი იდგრა სრუიტ
სახლიდან ცნობა მივიღე; აუალაფახუ
ჰნუიტ ჯამაგირი მივიღეთ; აორდენ ირუ-
იტ ორდენი მიილო; 2. (დირუიტ) ყოლა
(ეყოლა), შეძენა (შეძინა); ფა დირუიტ
ვაჟიშვილი შეეძინა, ეყოლა; ფა დურუეიტ
ვაჟიშვილი გეყოლება, შეეძინება.

ა-ურა 1. ურა; აჩა-ურა ურა ცხენი; არი
აჩხგ მკაცანა იუროლუმ, იბჟამ ეს ცხენი
ჯერ ურაა, უხედნია.

ა-ურა 2. ურო.

ა-ურა 1. მოსავალი, ჰირნახული; სენტის
აურაქუმ ბზრახვეიტ წელს მოსავალი
კარგია; აურაქუმ ზეიტეშარირი? მოსავალს
როგორი პირი უჩანს?

ა-ურა 2. (იურტ) ქენა (ქენა); არი აუმ
ეს არ შვრება; არი იურტ ეს იხამს;
იზუდა? ვინ ქენა?

ა-ურათაგანლარა მოსავლის ადების დრო.
ურთ ისინი; ურთგე ისინიც; ურთგე რყან
ისინიც იყენენ; ურთ ახუქქუაჯგ რყან
ის ზავშვიც იყენენ.

ა-ურთ ბუტი, ქარბუტი.

ა-ურთა ებრაელი.

ა-ურთინტი, (არალიტიერ.) აურბდნიკ
ურთინტი.

ა-ურნა ურნა; ალხრატი ურნა საარჩვენო
ურნა.

ა-ურრკ გაკვეთილი; აურრკ აწარს გაკვე-
თილის დაწავლა; აურრკქუა რრასპი-
სანიე გაკვეთილების ცხრილი; აურრკ
აბჟებრა გაკვეთილის გამოტოვება.

ა-ურგს რუსი.

ა-ურგს-ბეზშოა რუსული ენა, რუსული; შდრ.
ბურგსშოა.

ურგსტიგლა რუსეთი.

ურგსტიგლათი ასოვეტ ფედერატრვტი
სოციალისტი რესპუბლიკა რუსეთის
საბჭოთა ფედერაციული სოციალისტური რეს-
პუბლიკა.

ა-ურგსშოა რუსული; ბურგსშოალი აცია-
ეირა რუსულად ლაპარაკი; შდრ. ბურგს-
ბეზშოა.

ა-ურგჩრა (დაურგჩრეიტ, დაურგჩრიტ)
(რელიგ. მუსლიმანური) მარხულობა
(მარხულობს, იმარხულა); შდრ. აჩგარბ.

ა-უს საქმე; აუს ბზია კეთილი საქმე; აუს
დუ დიდი საქმე; აუს ხვამთა მძიმე საქმე;
უუსს იალლი?! რა შენი საქმეა; უუს
უნფხვა იშთრუმ საქმე წინ გიდევს.

უს ისე; უს ღეყოლუმ ისე არის; იარა უს
ღეყოლუმ ისევე ისე არის.

უს ანაკუხა მავ, მავსადამე.

ა-უსხართა დაწესებულება; აპიენტქარატი
უსხართა სახელმწიფო დაწესებულება.

უსჯგე მანც.

ა-უსლარა უსაქმურობა.

უს ისე; **უს** იშაფაყალო? ისე როგორ შეიძლება? **უს** უმუნ! ისე ნუ შერბილი

ა-უხსუჯე (მრ. აუხსუცია) მუშაკი.

უსთჯი ხმა ჩაიკმიდღი გაჩუმდის

ა-უხსკომ (აუხსუცია რკომიტტ) მუშკომი (მუშათა კომიტეტი).

ა-უხსურა 1. მუშაობა; სამუშაო; მუშაობა აუხსურა დღიური მუშაობა; აღეჯ უხსურა დამკვერელი მუშაობა; აუხსურა აგუბთარა მუშაობის შემოწმება; აღრიცხვა; ქმარალა აუხსურა ქირით მუშაობა; აუხსურა დსგშობიტ სამუშაოდ გავგზავნე; აუხსურა მშეგ სამუშაო დღე საქმიდღე; აუხსურა ბამთა სამუშაო დრო.

ა-უხსურა 2. (აუხს იუტიტ, აუხს იუბიტ) მუშაობა (მუშაობს, იმუშავა); ამამუგნა ეიქუშიანდ აუხს აუტიტ მანქანა წესიერად მუშაობს; ჯგჯა რაპარა აუხს იუტიტ ორი კაცის ოდენს მუშაობს.

ა-უხსურატი სამუშაო; **აუხსურატი** პლან სამუშაო გეგმა.

ა-უხსურთა სამუშაო (ადგილი).

უს-უხს თანდათან.

ა-უხსუტი სამუშაო; მუშეიტობი აუხსუტი ერთი დღის სამუშაო; აუხსუტი ირუიტი სამუშაო იშოვა.

ა-უხსუცია მრ. (მხ. აუხსუჯე) მუშები; მუშათა; აუხსუციეი ანბანციეი მუშები და გლეხები; აუხსუცია რკლას მუშათა კლასი; აუხსუცია რაბრტია მუშათა პარტია; აუხსუცია რწერსრა მუშათა მოძრაობა; აუხსუცია რდელეგანცია მუშათა დელეგაცია.

ა-უხსუჯე (მრ. აუხსუცია) მუშა; აზაუდ დ აუხსუჯე ქარხნის მუშა; აღეჯ უხსუჯე დამკვერელი მუშა, დამკვერელი.

ა-უხსუყა ბრძანებულება; ირეიპაძრუ ასოგეტ ოპრეზირდიუმ რყანაწიზ აუხსუყა უმადლეის საბჭოს პრეზიდუმის ბრძანებულება.

უსყა იმდენად; არც იმდენად, არც თუ ისე; **უსყა** იშორურამეზტ იმდენად, არც იმდენად, არც თუ ისე ცხელოდა; **უსყა**

იგუადხბრმ არც იმდენად, არც თუ ისე მოსწონს; **უსყა** კგდჯ არც თუ ისე; **უსყა** კგდჯ ბზბა დიბრმეზტ არც თუ ისე უყვარდა. **უსყან** მაშინ; შდრ. უბასყან.

უსყანწიყა მაშინაღვე, მაშინვე; **უსყანწიყა** დაბიტ მაშინაღვე მოვიდა; **უსყანწიყა** დღეზბეიტ მაშინაღვე, მაშინვე ვნახე; შდრ. უბასყანწიყა.

უჟ! უი!

ა-უჟ აღიბაქოთი, აურზაური; **აუჟ** ჰია ინიღლანღეიტ აურზაური ასტეხს.

ა-უჟრა (იუჟეიტ, იუჟიტ) (ძაღლის, მგლის) ღმული, დამუილება (ღმუის, დაიდმულია).

ა-უღუ 1. უღელი; აკამბანშქუა აუღუ ინწიკეიტ კამეჩები უღელში შება; ბციქუა აუღ რექეიწეიტ ხარებს უღელი დაადგა; 2. უღელი (მუშა რქიანი საქონელი); **უღუ** აკამბანშქუა ერთი უღელი კამეჩი; **უღუ** ბციქუა ერთი უღელი ხარი, უღელუღი; **ცი-უღუ** ერთი უღელი ხარი, უღელუღი; **ჯ-უღუ** ბციქუა ყვარი ხარი; **ჯ-ცი-უღუ** ყვარი ხარი; **ჯ-კამბაშ-უღუ** ყვარი კამეჩი; 3. წყვილი (ჩურჩხელაზე); **უღუ** აჯანჯუბუა წყვილი ჩურჩხელა, ჯანჯუხა.

უღულა უღლად; წყვილად.

უღუ-უღულა (ხარები, ხარ-კამეჩები, ჩურჩხელები...) წყვილად, წყვილწყვილად, ორ-ორად, უღლად.

უშთან მერე, შემდეგ; **უშთან** ჰაიციბაყაბ მერე მოვილაპარაკოთ; **უშთან** უაბ! მერე, შემდეგ მოდი! **უშთან** სყალრმ მერე, შემდეგ არ ვიქნები.

უშთანშია ცოტა ხნის შემდეგ.

ა-უშთრა (დრუიშთიტ) 1. გაშვება (გაუშვა); აჯნეჯა დრუიშთი სახლში გაუშვი 2. გამოშვება (გამოუშვა); აბაანდაჯტ დრუიშთიტ ტუსალი გამოუშვეს; 3. აშვება (აუშვა); იჭაპბინზ ალბ რუიშთიტ დაბმული ძალი აუშვეს; 4. მოზრდა (მოიზარდა), მოშვება (მოუშვა); აეობკა რუიშთიტ წვერი მოუშვა.

ა-უშყაბა უწყება; **აუშყაბა** სრუიტი უწყება მივიღე; შდრ. აპოვეტკა.

ა-უჭი უკანალო.

უქიან-სქიან კორი, მიოქმა-მოთქმა; ხმები; უქიან-სქიანქუა მცხხერტ კორები ტყვილი გამოდგა; უქიან-სქიან ყალაქიტ დაიწყო მიოქმა-მოთქმა, ხმები გავრცელდა.
 უქილან (საუბ. ფამილ.) უკანით; ზურ-

გით, მოუტრიალებლად; აუარღენ უქილა ილიტქულაეიტ ურეშა უკან დაიხია; იუსქუა უქილა იტეიტ საქმეები ცუდად წაუვიდა.
 უქი-შთახყყ (საუბ.) უკან; უქი-შთახყყ სხენჭირტ უკან გაგბრუხლი.

ფ

-ფა 1. რიცხვითი სახელი ხვა-ს (სამის) უკანასკნელი მარცვალი.

-ფა 2. რთული ფუძის მეორე შემადგენელი ნაწილი; აქანთა.

ა-ფა ბზე, პურის ჩალა.

ა-ფან (მრ. აფანცის) ვაჟი, ვაჟიშვილი, ძე; ფა დროუიტ ვაჟიშვილი ეყოლათ, შეეძინათ; ფან ზაწიკე დრმოუქ ერთადერთი შვილი (ვაჟი) ჰყავს; აფ-ეიწხე უმცროსი ვაჟი; დღუზუნდა? — ბეჯგუა დიფრუბ ვისა შვილია (ვაჟია, ვაჟიშვილია)? — ბიჯგვას შვილია (ვაჟია, ვაჟიშვილია); ზუნ დემფსტე, უფან დიუმერწიბუნ (ან დაზა) ვისაც შვილი არ მოკვდომია, იმას შვილს ნუ ატირებო.

ა-ფაიამბარ წინასწარმეტყველი; შდრ. აფა-პიმბარ.

ა-ფანგა ამავი, ქედმაღალი, ყოყოჩა, ამპარტავანი.

ა-ფანგარა ამავობა, ყოყლოჩინობა, ყოყოჩობა, ამპარტავნობა.

ა-ფანგახარა (დფანგახეიტი) გაამაყება (გაამაყდა), გაამპარტავნება (გაამპარტავნდა), გაყოყორება (გაყოყორდა).

ა-ფანჯაწი დედისერთა ვაჟი.

ა-ფათლტკა ბოთლი.

ა-ფათხე (ბზიფ.) ყანწი; შდრ. ატახა.

ა-ფაქუა ობი.

ა-ფაქუაჩარა (იტაქუახეიტი) დაობება (დაობდა).

ა-ფაქალ ბადექონი.

ფალან-ფალან: ასტე ფალან-ფალან ჰია იაუ-ეიტ ბარდნის; შდრ. ასტალ.

ა-ფან ფონი; აძტე იათუნტუ, აფან იდტრუ-ეიტ წყლის პირას მცხოვრებმა ფონი იყის.

ა-ფარან (იფრიტი, იფტიტი) წნა, დაწნა (წნავს, დაწნა); აფპიგზბა ლხხიტე ლფეიტ ქალიშვილმა ნაწნავები დაიწნა; 2. გრეხა, დაგრეხა (გრეხს, დაგრეხა); აშხახა იფრან თოყს გრეხდა; 3. ქსოვა, მოქსოვა (ქსოვს,

მოქსოვა); აქლაფანდ ლფრან წინდებს ქსოვდა; აპარჯ ლფეიტ მაქმანი მოქსოვა.

ა-ფარა (დტფეიტი) 1. ხტომა, ხტუნვა (იხტუნავა, იხტუნა); სტფოიტ ვხტი, ვხტუნა; 2. კუნტრუში (იკუნტრუშა); აპარაქუა რთო აღიტ რქუბ ხბოები ეზოში კუნტრუ-შობენ.

ა-ფანა ფული; აქმანდ ფანა ქალადის ფული; აბჯატი ფანა შავი ფული; არახუნ ფანა ვერცხლის ფული; ახატტე ფანა ოქროს ფული; აფანა ნაპუნწა, ანაპუნწა ფანა ნაღდი ფული.

ა-ფანადარა უფულობა.

ა-ფანათრა საფული.

ა-ფარდან ფარდა; აფარდან აფტრანაპარა ფარდის ჩამოფარება; აფარდან აპარაქრა ფარდის აწევა; აფარდან ალბააშთრა ფარდის დაშვება; აფარდან ლაეიტ ფარდა დაეშვა.

ა-ფარდგანლ (ბზიფ.) ფარგალი; შდრ. აფტრგანლ.

ა-ფართან 1. მომყოლი, ბუდე.

ა-ფართან 2. 1. ქვირითი (უში); 2. ხიზილალა (საქმელი).

ა-ფართხალიეირა (დფართხალიეიეიტ, დფართხალიეიტ) ფართხალი (ფართხალეხს, იფართხალა).

ა-ფარფალტკა პეველა; შდრ. ახჯეფეტტრ.

ფანსა უწინ, წინათ; ფანსა უს აქუნ იშაქყახ უწინ, წინათ ისე იყო.

ა-ფანსა ადრეული. ნაადრევი; ადრეულა, საადრეო; აფანსა ლაწარა ადრეული ნათესი; აჯჯტურეტი ფანსა ადრეულა, საადრეო სიმინდი; ამხ ფანსაქუა, აფანსა ლაწარაქუა ენაქუნხალაყა იბზიახოიტ ადრეული ყანები (ადრეული ნათესები) ყოველთვის სჯობია; აფანსაქუა ადრეული ნათესები, ყანები; აკანსაქუა რწყეტს აფანსა-

ქუა ენაკუზაალაკა ეიღხიოტი ნაგ-
ვიანუე ნათესებს ადრეული ნათესები სჯობია
ყოველთვის.

ფასატირ წინანდელი, უწინდელი.

ა-ფსსრა (ღიაფტსიტი) გასწრება (გაუსწრო),
გადასწრება (გადაუსწრო).

ა-ფაფსს გერი (ვაჟი).

ა-ფაჟაფაჟაჟა (იფაჟაფაჟაჟაჟიტი, იფაჟა-
ფაჟაჟიტი) ფორთხვა (ფორთხავს, იფორთხა),
ფორთხიალი (ფორთხიალეს, იფორთხილა).

ა-ფაშა ფაშა.

ა-ფაში 1. ფესვი, ძირი.

ა-ფაში 2. (აუარღუნ ბგეჟ იამოჟ) ფერო.

ა-ფაჩა მხეთ წინამძლოლი.

ა-ფაცხა ფაცხა.

ა-ფაძარა ღვიძლი შვილი (ვაჟი).

ა-ფაწა 1. უღვაში; იფაწაქუნ ააუბ იალა-
გბეიტი უკვე უღვაში უშვენდება, ეოდოშება;
2. აწყალი (მცენარისა; აწრატი);
3. აწუა იფაწა სიმინდის უღვაში.

ა-ფაწასარა (იფაწა ისტიტი) პარის გაპარსვა
(პირი გაპარსა).

ფაწაგუმფაწი თხაწვერა; შდრ. აფაწა-
ქაწლა.

ა-ფაწასართა სადალაქო, საპარიკმახერო.

ა-ფაწასაჯღ დალაქი, პარიკმახერი.

ფაწაქაწლა თხაწვერა; შდრ. ფაწაგუმ-
ქაწი.

ა-ფაწაძ მოქსოვილი; აფაწაძ ხუმჯარ მოქ-
სოვილი ხეანჯარი.

ა-ფაშიმბარ იხ. აფააიმბარ.

ა-ფაწ მალალი, ციცაბო ნაპირი (წყალისა).

ა-ფაღან რკინის ბორჯილი.

ა-ფაღუნ საწყვეტი, საწყვერეტი, საღრტილი.

ა-ფაფაშ შვილიშვილი (ვაჟი ვაჟიშვილისა)
შდრ. ამრთა.

ა-ფაფაშა შვილიშვილი (ქალი ვაჟიშვილისა).

ა-ფაფაშა ფაფაშა, მოჟიდავე.

ა-ფაწაჯარ სარკელი, ფაწაჯარა; აფაწაჯარ
ღკლგფშუეტი ფაწაჯარაში იყურება.

ა-ფაწაშ ბელი, ბელისწერა, სვე; იფაწაშ
ციგარუბ მწარე ბელისა, ცული ბელისწერა
აქეს, ცული რამ მოელის; ისფაწაშა სჯ-
ღკრუამჯუტი რა მომელოდა, არ ვიცოდი.

ა-ფაწამბარ წინასწარმეტყველი; შდრ.
აფააიმბარ.

ა-ფთა ღრუბელი (ავღრისა, წვიმისა,
სეტყვისა); აწუან აფთაქუა ხტლავიტი
ცა ღრუბლებით დაიფარა, ცა მოიღრუბლა.

ა-ფთა ცხერის პირველი გაპარსვის მატყლი,
მათუ გარეკვის წინ; შდრ. აბთა.

ფრა პირდაპირ, მიუხევე-მოუხეველად; ფრა უცბ
პირდაპირ წალი.

ა-ფრლთა ფილთა, ფილთა თოფი.

ა-ფრნა ფინა, ფინია.

ა-ფლანკა მჭადის, ხატაპურის გამოსაცხობი ქვის
კეცი.

ა-ფუთარა 1. (იფუთიტი) 1. ხევა, გახევა გა-
ნა), ფხრეწა, გაფხრეწა (გაიფხრეწა); ააწინ
ფუთიტი ტომარა გაიფხრეწა, გაიხა; 2.
სკლომა, გასკლომა (გასკლა); აბზარბზან
ხე ფუთიტი ქვემხის ჭურვი გასკლა; უბრი
აყარა იპაპინტი, იმგუატიან ფუთარც
ეგარგუმხეიტი იმღენი ქანქლა, რომ კინალამ
მუცელი გაუსკლა; სგუ ფუთიტი გული
მისკლება, პრაში მომდის.

ა-ფუთარა 2. (იფრეიტი) 1. ხევა, დახევა
(დახია), გლეჯა, გაგლეჯა (გაგლეჯა); აქმაანდ
ფრეიტი ქალალი დახია; 2. ტხა, გა-
ტხა (გატხა); ადიბა ფრეიტი ყამირი
გატხა.

ა-ფრა აფრა, იალქანი; ატრა ეიწხერა აფ-
რის აშვება, იალქნის აშვება, გაშლა.

ა-ფრჯ ქუცი იხ. აფტრცქუ.

ა-ფსა 1. 1. შუბი, ლხავარი, აკინაკი, ოროლი;
2. (ფინტრეჟა იახარწო) ხიშტი.

ა-ფსა 2. სოჭი; შდრ. აფსა-წლა.

ა-ფსა: ახე აფსა ფასი; იზაფსარუნი? ფასი
რაა? რამღენი ღირს? იზაფსარუნი ააალაკა,
იახსხუაროუბ რაც არ უნდა ღირდეს, უნდა
ვიყიდო; ხუ-ჟი რუფსა დაბარხუეტი, ჟია ჟი
რუფსა დაბარხუეტი, ჯაჟიან-ჟი რუფსა
დაბარხუეტი რჰიონ, ბარხუ ალა იაბარ-
ხუაზ აუაჯ იბუ სუთი ძროხის ღირებული
იყიდეს, ათი ძროხის ღირებული იყიდეს, თხუ-
მეტი ძროხის ღირებული იყიდეს, ოცი ძროხის
ღირებული იყიდესო იტყოდნენ საქონლით ნა-
ყიდ კაცზე; აკუ იათსანმ არაფრად არ
ვარჯა.

ა-ფსან ფრინველი; შდრ. აფსატი.

ა-ფს-ააგარა (იფსუ ააიგაჟიტი) მოსული-
რება (მოასულიერა), მობრუნება (მოაბრუნა);

აპაქმეშ აჩგმზაზუ იფსუ ააიგუიტი ეტიმ-
მა ავადმყოფი მოასულეირა, მოაბრუნა.

ა-ფსაარა (იფსაიტი) ლობა, დაღობა
(დაღა); ადგაღლ ფსაიტი მიწა დაღა;
აჩ აციან ფსააუეიტი პურის ყუა ლება.

ა-ფსანატი ფრინველი; აკუტი... ფსანტიუბ
ქათამი... ფრინველია; აუნატი ფსაატი
შინაური ფრინველი; აბნა ფსაატი გარე-
ული ფრინველი; შ დ რ. აფსან.

ა-ფსანატიადარა მეფრინველეობა.

ა-ფსაბანრა ბუნება.

ა-ფსაბანრაწარა ბუნებისმეტყველება, ბუნების-
მყოღნეობა.

ა-ფსანდგაღლ სამშობლო.

ა-ფსაზეარა (იფსუ აზეირტი, იფსუ აზ-
ეტიტი) სულწასულობა, სულის წასვლა (სული
მისდის, სული წაუეიდა); აუნეყა აცარან იფ-
სუ აზეირტი სახლში წასვლაზე სული მისდის.

ა-ფსათან (მ ო ძ ვ.) სასუფეველი; იფსათან ბზრ-
ანაიტი ღმერთმა აცხონოს, ღმერთმა სასუ-
ფეველი დაუმევიდროს; შ დ რ. აბრათა.

ფსათაბზრა (მ ო ძ ვ.) ცხონებული; განსვენებული;
შ დ რ. ფსათანშაკუაკუა.

ა-ფსათატი (მ ო ძ ვ.) მკვდრის სახელზე საკლავი.

ფსათანშაკუაკუა (მ ო ძ ვ.) ცხონებული, განს-
ვენებული; შ დ რ. ფსათაბზრა.

ა-ფსარდ ღუქარდი.

ა-ფსანსა წერილგება საქონელი.

ა-ფსანფა მადლი; ფსანტოუბ მადლია; შ დ რ.
ასაბანფ.

ა-ფსაყარა (იფსაყარტი, იფსაყარტიტი)
ღანიავება (ღანიავებს, ღანიავა), განიავება
(ღანიავებს, განიავა); აფშა (აჯუქურტი)
სუფსაყეტი სიმინდი ღავანიავე, გავანიავე.

ა-ფსან-წლა სოკი; შ დ რ. აფსან.

ა-ფსანხარა: არრ ზუქყა მანთ იათსახრიტი
ეს ათასი მანეთი ეღირება; შიკუ, ში მანთუ
იაფსანანშეტი ასი (მანეთი) ეღირება.

ა-ფსანხა საცვლები, საცვალი.

ა-ფსანხთუნწარა (იფსუ ახთუნეწირტი, იფსუ
ახთუნეწირტი) სიცოცხლის შეწირვა (სიცოც-
ხლეს სწირავს, სიცოცხლე შესწირა).

ა-ფსანხრა 1. (იფსანხეტი) 1. გამოცვლა (გა-
მოცვალა); რმათია იფსანხეტი ტანსაცმელი
გამოიცვალა; რყაზშა იფსანხეტი ხასიათი
გამოიცვალა; 2. შეცვლა (შეცვალა); ინყია

იფსანხეტი თავისი ნათქვამი შეცვალა, პირი-
შეშალა; 3. რღუნეი იფსანხეტი გარდა-
იცვალა, 4. ღალატი (ღლაღატი), მუხილობა
(უმუხილა); იკუზა დიჟსანხეტი ამხანაგს
ღლაღატი, უმუხილა; იფსანდგაღლ იფ-
სანხეტი სამშობლოს ღლაღატი.

ა-ფსანხრა 2. (იფსანხეტი) 1. სესხება (ისესხ-
ხა); აგუღლარა აშეღლა ღფსანხეტი
სამეზობლოში ჭყვილი ისესხა; ჯარან აფსა-
რა იფსანხეტი საღდაც ფული ისესხა;
2. სესხი; ზუქვანარან ღფსანხრა გრძე-
ღვადიანი სესხი; ზუქვანარან კანქაუ
აფსანხრა მოკლეღვადიანი სესხი; აზბატი
ანუშეღქუსატი იფსანხრა მეორე ხუთ-
წლეღს სესხი.

ა-ფსანხრათა: აფსრა აფსანხრათა სმრუეტი
ფული სასესხებლად ვერ ვიშოვე; აფსრა აფ-
სანხრათა ჯარაგაღ ისმრუეტი ფული ვერ-
სად ვისესხე.

ა-ფსანხრე მოღალატე, მუხთალი, მუხანათი.

ა-ფსანჰიარან (იფსანჰიეტი) ღტობა, დაღტო-
ბა (დაღტა); აწარმუ ფსანჰიეტი ღანჩი,
ძირი ღტება.

ა-ფსანეიგარა (იფსუ ეიგეიგაეტი) სულის
მოთქმა (სული მოთქვა), სულის ამოთქმა
(სული ამოთქვა), სულის მობრუნება (სული
მობრუნა).

ა-ფსანთა ტყვია, ბრანეი; შ დ რ. აწსან.

ა-ფსანთ ხეობა.

ა-ფსანთზარა 1. სიცოცხლე, ცხოვრება; აფს-
თანზარა ბზრა კანმოუბ კარგი ცხოვრება.
გეჰეს, კარგად ვცხოვრობთ; აკაპიტა-
ღრსტიტი ტეღლაქუა რქაუ აჯანყღარა
აფსთანზარა ციგადა ითაგღლოუბ კაიტი-
ღისტურ ქვეყნებში მშრომელ ხალხს სიცოცხლე.
გამწარებული აქეს; 2. არსებობა; აფსთან-
ზარაზუ აქუფღარა ბრძოლა არსებობი-
სათვის.

ა-ფსანთღარა (იფსუ თანღეიტი) მოსულიერ-
ება (მოსულიერდა), გამოცოცხლება (გამო-
ცოცხლდა), მოსულღგმულობა (მოსულღგმულ-
ღა).

ა-ფსთაწარა (იფსუ თანეწირტი) სულის ზადგმა
(სული ზაუღდა).

ა-ფსტოპია ღრუბელი (ავედრისა, წვიმისა, სეტყვისა); შდრ. აფთოა.

ა-ფსტოჯი (იშვიათად) ჯარი, ლაშქარი; არ, აფსთჯი ლაშქარი.

ფსტკა! ფსტკა! იხ. სქმა-სქმა!

ფსტკ! ფსტკ! იხ. სქმა-სქმა!

ა-ფსტლამი ნუხვი, დედალი არჩვი.

ა-ფსტლმ წავი.

ა-ფსტლმამ: აფსტლმამ ყუზნ ქვიშა; აფსტლმამ-სსა სილა.

ა-ფსტლმამრა ქვიშრობი, ქვიშინი ადგილი.

ა-ფსტლმე ტირიფი.

ა-ფსტლმეშრა ტირიფნარი.

ა-ფსტრ 1. (ღფსტრტ) სიყვდილი, კვდომა (მოკვდა), გარდაცვალება (გარდაიცვალა); ხაწარულა ღფსტრტ სახელოვნად მოკვდა; აფსტრა-აწითაფსტრა სირცხვილი და თავის მოჭრა; აფსტრაზღ დეკან სიყვდილის პირას იყო; ხაწაწას ღფსტრტ გმირულად მოკვდა; იაარქუშთან ღფსტრტ უყვარად, მოულოდნელად მოკვდა; დანფსტრშაზ სიყვდილის ჟამს; დანფსტრშაზ ალკმთალა სიყვდილის ხანს; დანფსტრუნ როცა კვდებოდა, სიყვდილის ჟამს.

ა-ფსტრ 2. (იფსტრტ) (ბზიფ.) ქრობა, გაქრობა (გაქრა), შრება, დაშრება (დაიშრია), დაკვება (დაიგხო); აციაშღ ციციტ სანთელი ჩაქრა; შდრ. აკმათარა (1), აციარა (2), ა-ფსტრაზღ სასიყვდილოდ; აფსტრაზღ დეკოუპ სასიყვდილოდ არის.

ფსტრა-ჩინენძა სამარის კარამდე, კუბოს ფიცრამდე.

ა-ფსტსარა (იფსტსრტ, იფსტსტტ) გვა, დაგვა (გვის, დაგვა).

ა-ფსტსაჯე დამგველი.

ა-ფსტთი ცხოველი.

ა-ფსტუე საჰე; აფსტუე ზკტუ მესაჰე.

ა-ფსტშარა (იფსტ იშორტ, იფსტ იშტიტ) დასვენება (ისვენებს, დაისვენა), შესვენება (ისვენებს, შეისვენა), მოსვენება (ისვენებს, მოისვენა); უაჰა-თახტკელა იფსტ იშტიტ კარგად დაისვენა; აფსტშარა-შშა დასვენების დღე; იფსტ მშაბკელა აფს იფტიტ დაუსვენებლივ მუშაობს.

[ა-ფსტ აცარა] (იფსტ ცრტ, იფსტ ტტტ) სულწასულობა, სულის წასვლა (სული მისდის,

სული წაუვიდა); აშეგრ ახეტიბო, იფსტ ცრტ ხილს რომ ხედავს, სული მისდის.

ა-ფსტცინა (ცრუშორწმ) სიყვდილის ღვთაება.

ა-ფსტძარა (იფსტ იძრტ, იფსტ იძტიტ) სულის განაზვა (სულს ნაზავს, სული განაზვა), განაზვა (ნაზავს, გაინაზვა), სულის გატრუნვა (სულს ტრუნავს, სული გატრუნა),

ა-ფსტზარა (იფსტაფსტრტ) (არაადამიანი) უდანოდ, უიარაოდო მოკვდომა, ჩაღრძობა (უდანოდ, უიარაოდო მოკვდა, ჩაღრძო); აცო ფსტაფსტრტ ხარი უდანოდ, უიარაოდო მოკვდა, ჩაღრძო.

ა-ფსტაფსტ-ფტ უდანოდ, უიარაოდო ჩაღრძობილის ხორცი; აფსტაფსტ-ფტ რაღომ ჩაღრძობილის ხორცს არ ჰკმენს.

ა-ფსტაფსტ უდანოდ, უიარაოდო, —სისხლგამოუშვებლად, —შეკდარი, ჩამღრძეალი საქონელი, ფრინველი.

ა-ფსტხტ იხ. აფსტხურა.

ა-ფსტხურა ქელეხი; შდრ. აფსტხტ.

ა-ფსტხტრა სულის დაღვება, სულის დაფვა, სულის განტევება; აფსტხტრა დაქაუპ სულს ლევს, სულს განტევებს, სულს დაფავს.

ა-ფსტჰ (ისტორ.) აფსტუეთის მთავარი, მფლობელი.

ა-ფსტჰეგსტრა სირსველი.

ა-ფსტ 1. სული; სუფსტ თრუპ სული მიღვას; იფსტ ზლათოი? სული რით უღვას? უფსტ თგსხუპ სულს ამოგართმევ; იფსტ ცრტ სული მისდის; ფსტკე ციციტრბრუპ ერთსულოვნად, სიამტკბილობით ცხოვრობენ; უბტს რყაზშა ბტროუპ, უფსტ დუზაზნხაუამ ისეთი კარგი ხასიათისაა, რომ ვერ მოშორდები, ვერ შეეღვევი; ფსტ-ზხტუ სულიერი; ფსტ-ზხტუ ჯაჰ დნტმხეიტი: ზეგე ცტტიტ არავინ დარჩენილა, ყველა წავიდა; ფსტ-ზხტმ უსულდგმულო, უსულო; აფსტ-ტიზგარა დაქაუპ სულთმობრძაგია, უკანასკნელ ჟამშია; აფსტხტრა დაქაუპ სულს დაფავს.

ა-ფსტ (მრ. აფსტცია) 2. მკვდარი, მიცვალებული, ცხედარი, გვამი (ადამიანისა); აფსტ დტტუპ ცხედარი ასვენია; აფსტ აკუბხა დტარწეიტი მიცვალებული კუბოში ჩაასვენეს; აფსტ დტტუ-რგალაეიტი მიცვალებული გაასვენეს; აფსტ ანტში დტრთეიტი, აფსტ დტრტუიტი მიც-

ვალებული დასაფლავეს; აფსციან ირგ-
ლაუფხადაძეშია უაჯუბ დაღუბული, ბო-
ლომოლებული აღამიანია, მკვდრებში ჩასათგ-
ლელი აღამიანია; ფსგმ-ბზმ არც მკვდარია,
არც ცოცხალია.

ფსკ: ფსკტ რგხეიტი დკაპარც კინაღამ
ღაეცა.

ა-ფსგლა მსუქანი, ქონიანი, პოხიერი; აკუპც
ფსგლა მსუქანი ხორცი; ადგაღლ ფსგლა
პოხიერი მიწა.

ა-ფსგლახარა (იფსგლახეიტი) გასუქე-
ბა (გასუქდა). გაპოხიერება (გაპოხიერდა);
არახუ ფსგლახეიტი საქონელი გასუქე-
და; ადგაღლ ფსგლახეიტი მიწა გაპო-
ხიერდა.

ა-ფსგლმან იხ. ამსგლმან.

ა-ფსგლგეშიშიარა (იფსგტ რღუშეშიეიტი)
გულის შეწუხება, გულისწუხილი (გულე შეუ-
წუხდა), გულის წასვლა, (გული წაუვიდა).

ა-ფსგმა მკვდრის, მიცვალებულის ტანსაც-
მლის.

ა-ფსგმათია მკვდრის, მიცვალებულის ტანსაც-
მელი, სამოსი.

ა-ფსგმრა მზე ჩასვლისას, ჩამავალი მზე
მკვდარი მზე.

ფსგმშა მოუსვენარი, დაუღებარი.

ა-ფსგნგაჯარ გრდემლი.

ა-ფსგნკუთ კელა.

ა-ფსგნწკრ-კაძჭო ღღემოკლე, უხანო.

ა-ფსგნწკრგ ღღემგრძელობა, ხანგრძლივობა;
აფსგნწკრგ ურუაიატი! იღღემგრძელე, გაიზ-
ღვარ! (ე ტყვიან ბავშვს, მონარდს).

ა-ფსგნქორა დაკრძალვა, დასაფლავება; აფსგ-
ნქორა ანბტკუ? დაკრძალვა, დასაფლავება
როდისაა?

ა-ფსგნქოცია მრ. (მხ. აფსგნქეჯე).

ა-ფსგნქეჯრთა სასაფლაო.

ა-ფსგნქეჯე (მრ. აფსგნქოცია) მესაფლავე.

ა-ფსგნტრთა 1. გარდაცვალების, სიკვდილის
აღგილი; იფსგნტრთა უაჯუბ იზღტრამ საღ
მოკვდა არაეინ იცის; 2. სასიკვდილო, მომავე-
ღინებელი ადგილი სხეულში; ანტ იფსგნტრთა
იპქუშიეიტი ტყვია მას სასიკვდილო ადგი-
ლას მოხვდა.

ა-ფსგნტფ სუნთქვის პერი; აფსგნტფ ალაგა-
ჯგარა სუნთქვა; აფსგნტფ იზხრმ პერი არ

ყოფნის; აპათა აფსგნტფ თაირჩრტ გულა
პერიტი გაბერა.

ა-ფსგნტყან მომაკვდავი; აფსგნტყან დაარგაეიტი
მომაკვდავი ჩამოიყვანეს.

ა-ფსგნტკქა წმინდა სული, წმინდა სულიერი;
აფსგნტკქა იხრტუბ წმინდა სულის პატრო-
ნია, კეთილშობილი კაცია.

ა-ფსგნტციგა ხარბი, გაუმაძღარი; აცგუ
ფსგნტციგა ხარბი, მსუნავი, გაუმაძღარი
კატა.

ა-ფსგნტციგარა გაუმაძღრობა, მსუნავობა,
სინარბე.

ა-ფსგნტ თევი; აფსგნტ-სსა კიპყინა თევი.
წერილი თევი.

ფსგნტა ცილა.

ა-ფსგნტკრა (აფსგნტ იკაუეიტი; აფსგნტ იკტრტი)
თევის ქერა (თევის იქერს, თევი დაიქირა).
თევაოზა (თევაოზის, ითევაჯე). მებადურობა
(მებადურობის, იმებადურა); აკათალა აფსგ-
ნტკრა მებადურობა. ბადით თევაოზა, თევის
ქერა.

ა-ფსგნტკჯე მეთევე; მებადური (აკათალა).
თევის მონადირე.

ფსგნტხუა საშველი; არი ფსგნტხუა იმრუეიტი
ამას არაფერი ეშველა; არი ფსგნტხუა ზმამ
აკ აკუხეიტი ეს უსაშველო რამ გახდა;
ფსგნტხუაკ ათათიუბ საშველი უნდა მიეცეს.
საშველი უნდა დაადგეს; იაფსგნტხუოუხი?
რა ეშველება?

ა-ფსგნტირ (იაფსგნტიეიტი, იაფსგნტირტი) კერ-
შილობა, დაკერშილება (კერშილობის, დაკერ-
შილდა); აპის აფსგნტირტი ღორი დაკერში-
ლოდა.

ა-ფსგნტი ფუთი; ფუთთლა ფუთობრივ, ფუთობით.

ფუთ-ფუთთლა ფუთობით; ფუთ-ფუთთლა-
იშამა ფუთობით გაყავი, განაწილე!

ა-ფსგნტრა 1. წესი; აფსგნტრა ანტკუეარა წე-
სის დაცვა; ფსგნტრანგ იბოლუბ წესად აქვს;
იგრამმბტიკატი ფსგნტრა გრამატიკული
წესი; 2. დებულება; ალხრაქუუა რუჯ
აფსგნტრა საარჩევნო დებულება.

ა-ფსგნტარ (იფსგნტყოიტი, იფსგნტყოეიტი) 1. ჭრა,
დაჭრა (ჭრის, დაჭრა); ჭრა, გაჭრა (ჭრის,
გაჭრა); ჭრა, მოჭრა (ჭრის, მოჭრა); აშო,
აჩა ფსგნტყოიტი ყველს, პურს ჭრის; აწლა
ფსგნტყოეიტი ზე მოჭრა; ინაპე ფსგნტყოეიტი.

ხელი გაიჭრა; ხელი გაუჭრა; ინჟია ფეტი-
 ყვეიტი სიტყვა მოუჭრა; 2. ოპერაციის გა-
 კეთება (ოპერაციას უკეთებს, ოპერაცია გაუ-
 კეთდა); აჩემანაჯ დღეყატიტუპ ავადმ-
 ყოთს საჭიროა ოპერაცია გაუკეთდეს; აჩემან-
 ხაჯ დფეტრყვეიტი ავადმყოფს ოპერაცია
 გაუკეთეს; აფყარან იბზრანდ იხტიგვეიტი
 ოპერაცია კარგად გადაიტანა; 3. გაკეთა
 (კეთოს, გაკეთა); განკეთა (კეთოს, განკეთა);
 ამირან ფეტსყვეიტი მიუწყაი გაკვერი; აფსტ
 დფეტრყვეიტი გვაში განკეთეს; 4. ჭრა, გა-
 მოჭრა (ჭრის, გამოჭრა); თარგვა, დათარგვა
 (თარგავს, თარგს იღებს; დათარგა თარგი აიღო),
 აწყტ ფტელყვეიტი კაბა გამოჭრა.

ფშ- ფშბ რიცხვითი სახელის შეკვეცილი
 ფორმა: ფშ-წიაკ ოთხი ვაშლი; ფშ-უნჯ ოთხი
 სახლი; ფშ-წლაკ, ფშ-წლაკტ ოთხი ხე;
 ფშ-მანტკ ოთხი მანეთი; ფშ-ჩიჯ ოთხი
 ცხენი; ფშ-ჯიკ ოთხი ძროხა; ფშ-ჯმაკ,
 ფშ-ჯმაკტ ოთხი თხა; ფშ-ჩიჯ ბზრაკ ოთხი
 კარგი ცხენი; შდრ, ფშბა, ფშჯ.

ფშანლა ნელა; ფშანლა უნტყუა! ნელა იარე!
 ა-ფშარან (იფშირიტი, იფშეიტი) კურთხევა
 (აქურთხებს, აქურთხა); სპაპ რიბაზ იფშეიტი
 „მღვდელმა რაც ნახა, ის აქურთხაო“.

ა-ფშანშე (ბზ ი ფ.), აფშანშეა ხუთშაბათი.
 ა-ფშაჯე იხ. სპაპ.

ფშბა ოთხი (არაადამიანი); აფანრაქუა
 შიკტ-შიკე იცრ ფშბან ყოუბ, ეგდგროთ
 ყაბაბა-ყაბაბა იცრ როლუბ ფულეზი ასიანეზი
 ოთხია, დანარჩენი ათიანეზია, თუმნიანეზია;
 ასანათ ფშბა ირტკტუპ მეოთხე საათია;
 ფშბან შია იასსხუეიტი ოთხად (ოთხ მა-
 ნეთად) ეყვიდე.

ფშბა-ფშბან ოთხ-ოთხი (არაადამიანი);
 აწიაქუბ ფშბა-ფშბა ჰანტიტი ოთხ-ოთხი
 ვაშლი გვერგო.

ფშბა-ფშბანლა ოთხ-ოთხად (არაადამი-
 ანი); ფშბა-ფშბანლა იშთაწის ოთხ-ოთხად
 დაღვეი ძირს!

ფშბაყ ოთხიოდე (არაადამიანი).

ა-ფშგარა (ინფშეიგვეიტი) შემოღება (შემო-
 იღო); აკოლხნანრაქუა ეიჭორკაიაუა იანს-
 ლაგა, ტრანქტორლა სკიალუარაგდ
 აფშეგვეიტი როდესაც კოლმურნეობების
 ჩამოყალიბება დაიწყო, ტრანქტორით ხენაც
 შემოიღეს.

ა-ფშრა სატებური, საყმაწვილო.

ა-ფშრახუში შეკუთყუა ასისთავა.

ა-ფშხარა (დაფშხანტიტი) გაქერაება (გა-
 ქერავდა), გაქარება (გაქარცდა).

ფშმმაფხა იხ. ფშმნათხა.

ფშმნათხა იხ. ფშმნათხა.

ფშმნაფხა: ფშმნათხა ანტყუარა ოთხით
 სიარული; ფშმნათხა აპიაზარან ოთხით
 ჩოჩვა, ბობღვა, ბორღღვა.

ფშმნტი ოთხჯერი; ფშმნტი ფშბან აყალრიტი
 ყანტ ოთხჯერი ოთხი იქნება თექვსმეტი.

ფშმნჯაჟეა ოთხმოცი (არაადამიანი).

ფშმნჯაჟეაჯე ოთხმოცი (ადამიანი).

ფშმნჯაჟეი ყაბაბა ოთხმოცდაათი (არა-
 ადამიანი).

ფშმნჯაჟეი ყაბაჯე ოთხმოცდაათი (ადამი-
 ანი).

ა-ფშგრჰან სარქვენი; მთლიანი ხისაგან გამოთ-
 ლილი ცილინდრისებური ჭურჭელი.

ფშგში ოთხასი (არაადამიანი).

ფშგშიჯე ოთხასი (ადამიანი).

ფშგჯარა ოთხ ადგილას.

ფშგე ოთხი (ადამიანი); ფშგე ხანცია
 ოთხი მამაკაცი; ფშგე ჰისა ოთხი ქალი;
 ფშგე ფაციეიტი ფშგე ფჰაციეიტი რგმოლუპ
 ოთხი ვაყიშვილი და ოთხი ქალიშვილი ჰყავთ.

ფშგეკ ოთხი (ადამიანი); ფშგეკ ახანცია
 ოთხი მამაკაცი; ფშგეკ ჰისა ოთხი ქალი;
 ფშგეკ აჩაგან ოთხი ცხენოსანი.

ფშგეკყა ოთხიოდე (ადამიანი).

ფშგე-ფშგელა ოთხ-ოთხი, ოთხ-ოთხად (ად-
 ამიანი); აწაჯციბ ფშგე-ფშგელა ეივაგტ-
 ლოლუპ მოწაფეები ოთხ-ოთხად ღვანა ერთმა-
 ნეთის გვერდით; ფშგე-ფშგელა იჯნაქლა!
 ოთხოთხი (კაცი) შემოღვი!

ა-ფშე იხ. აჯტურტი, აჩტურტი.

ა-ფშან ქარი; აფშან სსუეიტი ქარი ქრის;
 აფშან-სრა ქარის ქროლა; აფშან ღულღუბ
 სსუან ძლიერი ქარი უბერავდა; აფშან
 დციგტლოლუპ ქარში ღვას; აფშან დტ-
 ნეყუოიტი ქარს მიყვება, ფეხის ხმის ამყო-
 ლია; აფშან წესტიტი ქარი ამოვარდა; აფშან
 ტიტეიტი ქარი ჩაღვა; აფშან წიქწიქ მძაფრი
 ქარი; 2. ქარები, რევატიზმი; აფშან რლოლუპ
 ქარებიანი.

ბ-ფშაბარა 1. (დფშაბაუტიტ, დფშაბანიტ) ძებნა (ეძებნს, ეძება); აკტრ დფშაბანიტ, ახა ეგა-იმბტიტ დღახანს ეძება, მაგრამ ვერაფერი ნახა.

ბ-ფშაბარა 2. (იფშაბანიტ) 1. მოძებნა (მოძებნა); პოვნა (იპოვა), მონახვა (მონახა); ამოყუფ აკტრაამთა იფშაბაიუნ წიგნს დღახანს ეძებდა; სჯგზა უაუიჯწიყმა დსფშაბაუტიტ ჩემს ამხანაგს ახლავე მოვნახავ, ვიპოვი; 2. შოვნა (იშოვა); რზულაქმ უბასყან, აფსრა სფშაბანიტ მაშინ, როგორც იქნა, ფული ვიშოვე.

ბ-ფშაბაუჯ (მრ. ბფშაბაუცა) მძებნელი.

ბ-ფშაბანდგა მარაო.

ბ-ფშაბარშიაა ქარის სივილი.

ბ-ფშაბანტლაკუ გრიგალი, ქარიშხალი; აფშაბ-ტლაკუ წვსირტ ქარიშხალი ამოვარდა, ატყდა.

ბ-ფშაბაძა ჭყინტი სიშინდი.

ბ-ფშაბახხ ცივი ქარი.

ბ-ფშაბახარსრა გასეირნება; აფშაბახარსრა დტეტიტ გასასეირნებლად წავიდა.

ბ-ფშაბათიჯ ფერი; შ დ რ, აფშაბიტი, აფშაბიტი.

ბ-ფშაბლაპყმა სიშინდის ტარო, კოტა; იხ. აჯკტურტი-ლაპყმა.

ბ-ფშარა 1. (დფშაუტიტ, დფშატი) 1. ცქრა (იციტრება, იციტრა), მზურა (იშურიება, იშურია), ყურება (იყურება, იყურა); აფტენჯარ აყენტრა დფშაუტიტ ფანჯრიდან იციტრება, იშურიება, იყურება; 2. ცდა, დაცდა (იცდის, იცადა), მოცდა (იცდის, იცადა); შექინარკეტ, ხულბანძა სფშაბიტი, ახბ უაჯ დმანიტი დილიდან საღამომდე ვიცადე, მაგრამ არავინ მოვიდა.

ბ-ფშარა 2. 1. შესახედლობა, გარეგნობა, იერი; იფშარა ბზროლუბ სალი, კარგი შესახედლობა, გარეგნობა, იერი აქვს; კარგი შესახედლობისაა; იფშარა ციგმარტუბ მისი შესახედლობა, გარეგნობა, იერი საზარელია; ფშარალა დბზროლუბ გარეგნობით, გარეგნულად, შესახედვად, იერიოთ, თვალად კარგია; 2. გადატ. ფერი; აუაჯტ იფშარა იხბმ ადამიანის ფერი არ ადევს.

ბ-ფშარა 3. (იფშეტიტი, იფშტიტი) გადარჩევა (არჩევს, გადარჩევა), დარჩევა (არჩევს,

დარჩევა); აყულ იფშეტიტი ლობიოს არჩევს.

ბ-ფშარა 4. (დაფშეტიტი, დაფშტიტი) მკითხაობა (მკითხაობს, იმკითხავა), მარჩიელობა (მარჩიელობს, იმარჩიელა); აციკუშაბყმა დაფშეტიტი ბუჭუე მკითხაობს.

ფშარა-ყამწაყუა დაყუონებლიე.

ბ-ფშაბიტი ფერი; აფშაბიტი ბზროლუბ კარგი ფერისაა; აფშაბიტი აფსახტიტი ფერი იცვალა, გამოცვალა; იაფშაბიტი? რა ფერისაა? აფშაბიტი ცქრტ გახუნდა; ზფშაბიტი ცახარუ გახუნებული; შ დ რ. აფშაბიტი, აფშაბიტი.

ბ-ფშაბა იხ. ბსაბი.

ბ-ფშაბაუნწი ნაქუჩი.

ბ-ფშაბარა (იფშაბარტიტი, იფშაბატიტი) გამომრობა (შრება, გამომშრა); აკუბტ ალჯაყუნ ეხუქნაპაუ, იფშაბარტიტი ხორცი ბოლმი შრება.

ბ-ფშაბიტი იხ. აფშაბიტი, აფშაბიტი.

ბ-ფშაბა თრია, თრითინა, ცივივი.

ბ-ფშაბა ლამაზი, ტურფა, ნატიფი; აქაბასხმა ფშაბა ლამაზი სახე, პირისახე; იფშაბანტ აჯრბ ლამაზად წერა; ბიტიარტიბა ფშაბა ნატიფი ტანი; ბიბხუე ფშაბა ლამაზი მძივი; აფბიტი ფშაბა ტურფა ქალი; აფბიტიბა ფშაბა ტურფა ქალიშვილი.

ფშაბალა: ფშაბალა იურხბაბიტი! მშვიდობაში ბედნიერებაში!

ბ-ფშაბარა სილაბაზე. სიტურფე, სიმშვენიერე; აფშაბარა დჯნტ დაგრიტი მომხიბლავი სილაბაზისაა.

ბ-ფშაბაძა ულაბაზესი.

ბ-ფშაბართა სიშინდის ყანა; შ დ რ. აჯკტურტი-ირთა.

ბ-ფშაბტა ლაფათინი, სავარცხელი (ს ა ფ ე ი ქ რ მ).

ბ-ფშაბხურა (დფშაბხუეტიტი, დფშაბხუეტიტი) ზვერა, დაზვერა (ზვერაგს, დაზვერა)

ბ-ფშაბხუჯ მშვერავი.

ბ-ფშაბჯ მკითხავი, მარჩიელი; შ დ რ. აყულტურტი.

ბ-ფშემმა 1. მასპინძელი; პატრონი (მხ ბ ლ ლ დ; ბ ჯ ა ხ ი ს უ ფ რ ო ს ი ს მ ი მ ა რ თ); აფშემმა ბსასციბა დჯრტულაეტიტი მასპინძელი სტუმრებს მიეგება; ჯნჯე მნბდგლაეტიტი, ახა აფშაბაბა უაჯ დჯამბტ ერთ სახლს მივადექით, მაგრამ მასპინძელთაგან არავინ იყო;

აფშიშა აზნე ღტყამ, ლჰაეიტ აფშიშა-
ფჰიკს (მასინძელი კაცი) პატრონი შინ არ
არისო, თჰვა დიასახლისმა; 2. ქმრისთვის ცოლი,
ოჯახობა და ცოლისთვის ქმარი; არ სტფშიშა
ლოლუბ ეს ჩემი ოჯახობაა; არ სტფშიშა
იოლუბ ეს ჩემი ქმარია; 3. აფშიშა-ფჰიკს
დიასახლისი.

ა-ფშიშარა მასინძლობა; აფშიშარა ბზრა
ჰაზნეჰყუიგაეიტ კარგი მასინძლობა გა-
ვიწია.

ა-ფშიშარა სტუმრად; აფშიშარა ჯარა
ჰნეიტ სტუმრად სადღაც მივედი; აფშიშ-
არა იაბაგტლტ სტუმრად დარჩნენ.

ა-ფჩანთლა სიმინდის საცხეველი ოთხფეხზე
დაყენებული ძარა.

ა-ფჩარაჰ მწყემსების, მონადირეთა უფროსი;
შ დ რ. ჰბჩარაჰ.

ა-ფჩეჰუ მარცვლეულის საწყავი ხისა.

ა-ფჩირან 1. (იფტიჩიიტ) 1. ტეხა, გატეხა (გა-
ტეხა); ასანნ ფტიჩიიტ თეფში გატეხა; ინბე
ფტიჩიიტ თავი გატეხა (გაიტეხა) 2. ტყვერა,
დატყვერა (დატყვირა).

ა-ფჩირან 2. (იფჩირიტ) ტყლომა (ტყლება,
გატყდა); ასანნ ფჩირიტ თეფში გა-
ტყდა.

ა-ფჩიხან ნატეხი, ნამსხვერევი.

ა-ფწარან დაწყება.

ა-ფწე (ბ ზ ი ფ); შ დ რ. აფაწ.

ა-ფწიარან 1. (იფტიწიეიტ) 1. გაწყვეტა (გაწყ-
ვიტა); აშინან ფტიწიეიტ თოკი გაწყვიტა;
2. გადატეხვა (გადატეხა), გადამტყრევა (გა-
დამტყრია); ალაბან ფტიწიეიტ ჯოხი გა-
ტეხა, გადატეხა, გადამტყრია; 3. მტყრევა, დამ-
ტყრევა (დამტყრია); ეინაბქეჰა ფტიწიეიტ
ხელეხს უმტყრევეს; ხელეხი დამტყრია; 4. ტეხა
(ტეხა); სტბლა ფწიარიტ, სტბლა ფწიანბე
იცირიტ წელში მტყეს, მამტყრევეს; წელი
მწყლება.

ა-ფწიარან 2. (იფწიარეიტ) გაწყლომა (გაწყდა);
აწინან ფწიარეიტ თოკი გაწყდა); 2. გატყ-
ლომა (გადატყდა), გადატყლომა (გადატყდა);
გადამტყრევა (გადამტყრა); ალაბან ფწიარეიტ
ჯოხი გატყდა, გადატყდა, გადამტყრა.

ა-ფწიანან 1. ნაგლეჯი, ნაწყვეტი; აშინან აფ-
წიანან თოკის ნაგლეჯი; არახტუც აფწიანან

ძაღვის ნაწყვეტი; 2. ნამტყრევი; ალაბან
აფწიანან ჯოხის ნამტყრევი.

ა-ფჰაჰარ ქორხორი.

ა-ფხა თბილი; აბტსთა-ფხა თბილი ლომი;
აზნე ფხრუბ სახლი თბილია.

ა-ფხამშა უსირცხვილო, ურცხვი, შუბლგარეც-
ხილი, შუბლის ძარღვაწყვეტილი.

ა-ფხანრა სითბო; აუათან აქებე აფხანრა
იშაბანაგარა რყოლუბ ოთხში სითბო
ზომიერია; აფხანრა ყალბეიტ სითბო დაღვა,
დათბა, გამოთბა; ეხან იფხანროლუბ ღღეს
თბილია, სითბოა; დაარა იფხანროლუბ ძა-
ლიან თბილია.

ა-ფხარან 1. (იფხორიტ, იფხაეიტ) 1. თობა
გათობა (თება; ღათბა); აბაჰა ფხორიტ
ჰერი თება; 2. ნათება (ანათებს, ანათა);
ცხუნება (აცხუნებს, აცხუნა); აბრა ფხორიტ
მზე აცხუნებს; მზე ანათებს.

ა-ფხარანხარა (იფხარანხეიტ) დათობა
(დათბა); აბქნრა რიასიტ, იფხარანხე-
იტ ზამთარი გავიდა, დათბა.

ა-ფხანრა სითბო; ეხან აფხანრა ჰაჰინ
გრადუს გყოლუბ ღღეს სითბო ოცი გრად-
უსია; შ დ რ. აფხანრა.

ა-ფხანრანხარა (იფხანრანხეიტ) დათობა
(დათბა); შ დ რ. აფხანრანხარა.

ა-ფხანსთან 1. ზიანი; აფშაბან აფხანსთან ყა-
ნაწიეიტ ჰარმა ზიანი მოიტანა; 2. ზარალი;
აკამბანშქეჰა აფხანსთან ღუ სტრთეიტ კა-
მეხეხა ზარალი მომაყენეს, მაზარალეს.

ა-ფხანსთატირან (იფხანსთატირეიტ) წახდენა
(წახდინა), გაფუჰება (გააფუჰა); აჰს ზეგაგ
ფხანსთანტეიტ იარა ირუბ მთელი საქმე
მან გააფუჰა, წახდინა. მთელი საქმის წამს-
დენი ის არის.

ა-ფხანსთანხარა (იფხანსთანხეიტ) გაფუჰება
(გაფუჰდა), წახდენა (წახდა), დაზიანება (და-
ზიანდა).

ა-ფხანშარა (დფხანშორიტ, დფხანშეიტ) 1.
რცხვენა, შერცხვენა (რცხვენია, შერცხვენა);
მორცხვობა (მორცხვობს, მორცხვად იყო), მო-
რიღება (ერიღები, მოერიდა); უარა უმცხუ-
რას სარან სუფხანშეიტ შენს მაგივრად მე
შემრცხვა; დფხანშანბე დღეცეიტრწუამ

რცხენია და ვერ გამოდის; აიჰაბუ იყნუ
 დუხაშორიტ უფროსის ერიდება, უფროსთან
 მორცხვობს; 2. სირცხვილი; აფხაშარა დჯენუ
 დაგორიტ სირცხვილი კლავს მას, სირცხვი-
 ლით იწვის; აფხაშარა ჰია აკ ილამ
 სირცხვილის ნატამალი არა აქვს; რუხაშო
 უაჯუმ უსირცხვილო კაცია; უს უმუნ, ფხა-
 შარარუპ! ასე ნუ შერები, სირცხვილია!

ა-ფხაშარახუ სიძის მიერ თავისი მშობლების
 და ნათესაების გამასპინძლება და დასაჩუქ-
 რება.

ა-ფხაშარახაშაშ, აფხაშარახენშაშ იხ. აფ-
 ხაშეხაშ.

ა-ფხაშარახაშაშ, აფხაშარახენშაშ იხ. აფხა-
 შეხაშ.

ა-ფხაშახაშ იხ. აფხაშეხაშ.

ა-ფხაშეხაშ (შო ძვ.) მამამთილის საჩუქარი
 რძალს მასთან პირველად გამოლაპარაკების
 გამო; შ დ რ. აფხაშარახანაშაშ, აფხაშა-
 რახენშაშ, აფხაშახაშ.

ა-ფხაშაჯუ მორცხვი, მორიდებული, მოკრძა-
 ლებული.

ა-ფხაწარ (იფხანიწიტი) უაჟქევა (უაჟაქ-
 ცია), გაქევა (გააქცია), გაქევა (გააქვა),
 გარევა (გარევა), გაგღება (გააგლო); ალ
 დუხბაშწიტი მტერი გაგაქციეთ, გაგაქციეთ,
 გაგაგღეთ, უაჟ ვაქციეთ; აჰააქუს, ალ
 რუშთასწან, იფხასწიტი ღორებს ძაღლები
 მიუუსიე, და გაგაქციე, გაგაგღე; ატიგმ
 რბალღ აინ, აუნატი რბალღ ფხა-
 ნაწიტი (ან და ზ ა) «უცხო მამალი მოვიდა
 და შინაური გააგლო».

ა-ფხაჰი ჭოპოსანი.

ა-ფხთ. აფხთუ მლიერიანი, ქეციანი, მუნიანი;
 აჩაფხთი აჩაფხთი ეიბაბლაუეტი (ან-
 და ზ ა) „ქეციანი ცხენები ერთმანეთს ფხანენ“.

ა-ფხთრა ქეცი, მუნი, მლიერი; აფხთრა იბტი
 მუნი, მლიერი დაემართა.

ა-ფხთრა (დფხთიტი) გაქეციანება (გაქეციან-
 და), გამუნეიანება (გამუნეინდა).

ა-ფხნგა მუშტის ოდნეა მომრგვალო ქვა,
 რომლითაც სპეციალური დანიშნულების
 ბრტყელ ქვაზე (აჰაყდა-ზე) ნაყვენ მა-
 რილს, წიწყას, ნიგოზს და სხვა; მომრგ-
 ვალო ფილთაქვა, როდინის ქვა; ქვასანყი.

ა-ფხნჯლარა (დიანფხნჯლაეტი) ვინმესთან
 სირბილში შეჯიბრება, გაჯიბრება (სირბილში
 აჯიბრება)

გაჯიბრა), ვინმესთან ერთად გასწრებაზე
 გარბენა, გაქევა (ვილაცასთან ერთად გასწ-
 რებაზე გაქევა).

ა-ფხაშაშა შრომაში გამოხადენი ოფლი.

ფხაშაშა ოფლით; აჟიტი, ანხატი ი
 აუსუციეი ფხაშაშა იანდრუხაუაზ
 თაუანი ამესთი აჟატიტალისტციეი
 ირგან ძველად გლუხვისა და მუშების ნა-
 ოფლარი (ოფლით მონაგარი) თავადაწანურება
 და კაპიტალისტებს მიჰქონდათ.

ა-ფხძ ოფლი; აფხძ რლწუეტი ოფლი
 სდს, ოფლიანდება; აფხძ რქენთოიტი
 ოფლს ასხამს; აფხძ კითოიტი ოფლს
 ღვრის; აფხძ რლხუთოიტი ოფლი წურ-
 წურით ჩამოსდის.

ა-ფხზუ იხ. აფხბძ.

ფხზლა იხ. ფხზრლა.

ფხზრლა იხ. ფხბლა, ფხპრლა.

ა-ფხზნ ზაფხული; ფხნუ ზაფხულია; აფხნ
 შარუროუ ზაფხულში ცხელა; ფხნ მშაუ
 ზაფხულის დღეა; ფხნ ზაფხული იყო;
 აფხნ მათია საზაფხულო ტანისამოსი; აფხნ
 აშხა დცრიტი ზაფხულში მთაში მიდის;
 წუტხ აფხნ აშხა სეკან შარუან ზაფხულს
 მთაში ვიყავი; ჰაზნუ აფხნ ამ ზაფხულს,
 მიმდინარე ზაფხულს; ეს ზაფხული, მიმდინარე
 ზაფხული; აფხნ მხქუა ზაფხულის თვეები.

ა-ფხზნრა ზაფხული; ფხზნრუ ზაფხულია;
 ფხზნრან ზაფხული იყო; აფხზნრა აბტი
 ზაფხული დაღა.

ა-ფხზნრახარა (იფხნრახაეტი) ზაფხუ-
 ლის დადგომა (ზაფხული დაღა).

ა-ფხბძ სიზმარი; ფხბძლა აბარა სიზმრად,
 სიზმარში ნახეა; აფხბძ ზბეტი სიზმარი
 ვნახე.

ფხბძლა იხ. ფხბძრლა.

ფხბძრლა სიზმარში; ფხბძრლა იბეტი
 სიზმარში ნახა.

ა-ფხბძბარა (აფხბძ იბეტი) დასიზმრება
 (დასიზმრა); სიზმრად ჩვენება (სიზმრად ვჩე-
 ნა); ფხბძ იზბრიტი მესიზმრება, მეზმანება.

ა-ფხაქრა (იფხაქკეტი) მიძალვა (მიძალა),
 მიჩქმალვა (მიჩქმალა), გადამალვა (გადამალა);
 ახუაახუთცია ამათია ფხაქკეტი ვაჟ-
 რებმა საქონელი მიძალეს, გადამალეს.

ა-ფხმარა (დნფხმოიტ, დნფხნიტ) კითხვა. წაკითხვა (კითხულობს, წაკითხს); აშეყუ დნფხმოიტ წიგნს კითხულობს.

ა-ფხმარან (დფხნიტ) ღამის გათევა (ღამე გაათია).

ა-ფხმართა სამკითხველო; აფხმართა აზნლა სამკითხველო ზალა.

ა-ფხმართა ღამის სათევი ადგილი.

ა-ფხმარშირა (იფხმარშირეიტ) შეყეცვა (შეყეცა), აყეცვა (აყეცა); იყუშეიტ აქსლთ-ქუა ფხმარშირეიტ) ჩიხის კალთები შეი-კეცა, აიკეცა.

ა-ფხმარცნ კიანურას მსგავსი ორსიმიანი საკრავი (სი მ ე ბ ი ძ უ ი ს ა ა).

ა-ფხმარგლარა (იფხმარგლარეიტ) ფრინველის დაჯღმა ღამის გასათევედ, დაბუღება (დაბუღდა), დაბუღრება (დაბუღრდა); აქუტ-ქუა ფხმარგლარეიტ ქათმები დასხდა (ღამის გასათევედ), დაბუღდა, დაბუღრდა.

ა-ფხმარგლართა ფრინველის ღამის გასათევი, დასაჯღომი ადგილი, ფრინველთ საბუღარი.

ფხმაცა! წინ! შიეინბ ფხმაცა! გასწიეთ წინ!

ა-ფხმადარა 1. (იფხმადარეიტ, იფხმადარეიტ) თვლა, დათვლა (თვლის, დათვალა); ახუქუ ქიაბა რუქნდა იფხმადარეიტ ბავშვი ათამღე ითვლის; აფხმადარა შიეკ რუქნდა იღტ-რუეიტ დათვლა ასამღე იცის; 2. გამოანგარიშება (ანგარიშობს, გამოიანგარიშა); აძი-აძია ზაყს-ზაყა ჰაუა, იფხმადა! თითოეულს რამღეი გვერგება, გამოიანგარიშე!

ა-ფხმადარა 2. (იფხმადარეიტ, იფხმადარეიტ) მიჩნევა (მიჩნია, მიჩნია), ჩათვლა (თვლის, ჩათვალა); უაჟ ყუშის დრუფხმადარეიტ კეკიან ცაცად მიჩნიათ, სთვლიან; ჯგზას უსრუფხმადარეიტ ამხანაგად მიჩნისხარ, გთვლა.

ა-ფხმდენარან ფაშეი.

ა-ფხმდენანხ იხ. აფხმდენარანხ.

ა-ფტან (მრ. აფტანცია) ასული, ქალიშვილი; აფტა ბზრა ღრმოუბ კარგი ქალიშვილი ჰყავს; ილრუღა?—ფტა დლრუეიტ რა ეყოლა (შეჟინა)?—ქალიშვილი ეყოლა, შეჟინა; აფტანიბაბუ უფროსი ქალიშვილი; ბუფტანდა? გხი ქალიშვილი ხარ? ფტან-ზაწიეკ ღრმოუბ. ერთად-ერთი ქალიშვილი ჰყავს.

ა-ფტანწანი დედისერთა ქალიშვილი. ა-ფტანლ კოცა.

ა-ფტალფან შვილისშვილი (ვაჟი ქალი-შვილის მხრივ).

ა-ფტალფან შვილიშვილი (ქალი ქალი-შვილის მხრივ).

ა-ფტაფან გერი (ქალი).

ა-ფტაცია მრ. (მხ. აფტან).

ა-ფტანძარა ღვიძლი ქალიშვილი.

ა-ფტში ჩალა; აფტა ეიქუწარა ჩალის დაზ-ვინვა.

ა-ფტიასან (ბ ზ ი ფ.) იხ. აპიასან.

ა-ფტიასარან იხ. აპიასარან.

ა-ფტიაყუა ჩალის ზვინი.

ა-ფტეზბა 1. ქალიშვილი, გასათხოვარი ქალი; 2. (ე თ ნ.) ასე მიმართავს რძალი უფროს მულს.

ა-ფტეგს (მრ. აპისა, აპისაქუა; აპისაქუა) 1. ქალი, დედაყა, დიაყ; აპაქემე ფტეგს ექიმი ქალი; ხაწა დეზმრუ, ხაწა რმოუ აფტეგს გათხოვილი ქალი; ლტქურა ანანდა დეფტეგსხეიტ ადრე დაქალდა; აფტეგს გუშოლა ცეგმა კახასი ქალი; 2. ცოლი, მე-ულღე; ხაწეი ფტეგსი ცოლ-ქმარი; ფტეგს დეზმრუ, ფტეგს დააზგახარუ ცოლიანი.

ა-ფტეგსაგარა (ფტეგს დააიგვრეიტ) და-ქორწინება (დაქორწინდა), ცოლის შერთვა (ცოლი შეერთო), ცოლის თხოვა (ცოლი ითხოვა).

ა-ფტეგს აზჰიარან (ფტეგს დიზბიეიტ) ცოლის შერთვა (ცოლი შერთო), დაქორწინება (დააქორწინა), ქალის გარიგება (ქალი გაუარიგა).

ფტეგსწას დიაცურად, ქალურად.

ა-ფტეგსჰიარა (ფტეგს დიპიეიტ) ცოლის თხოვა, შერთვა (ცოლი შეერთო).

ა-ფტგზა 1. ბელადი; საყოფა ცხოვრებო საკითხის ან სხვა საქმის გამო გამგზავრებულთა: წინამძღოლი, მეთაური, თავი, უფროსი; 2. მეხრე (აქციალურაან); 3. საკვეთი (გუთნისა) შდრ. აფტგზაჟ.

ა-ფტგზარა (დიაფტგზეიტ) წინამძღოლობა (უწინამძღოლა), წინ გაძლოლა (წინ გაუძღვა).

წაძლოლა (წაუძღვა); უსაფგზა! წინ გამოძელ! უიაფგზა! წინ გაუძელ!

ა-ფგზაჲ ბელადი; შ დ რ. აფგზა.

ფგთჳ ცოტა, ცოტაოდენი; ფგთჳ სტთ! ცოტა, ცოტაოდენი მომეცი! დღესტრც ფგთჳ რგხეიტი სიკედელს ცოტა დააკლდა.

ფგთრაამთჳკ ცოტა ხანს; ფგთრაამთჳკ უაფთშეგ! ცოტა ხანს მოიცადე!

ფგთრაჲკ ცოტა ხანს; ფგთრაჲკ უაფთშეგ! ცოტა, ცოტა ხანს მოიცადე! ფგთრაჲკ უწყანდაზ ცოტა ხანს ყოფილიყავი; ფგთრაჲკ ამათხეხ სააუეიტი ცოტა ხანს შემდეგ მოვალ.

ა-ფგთჳჲრ კვირტი, კოკორი.

ფგთ-ჩგთჳ ცოტა რამ.

ფგთგჳკ ცოტანი; ფგთგჳკ ნხაეტი ცოტანი დარჩნენ.

ა-ფგთლარა (დიფტლაეიტი) შეხვედრა (შეხვედა), შემომხედომა (შემომხედა), შეყრა (შეყარა, შემოყარა); აწჳან დღესტლაეიტი გზაზე შემხვედა, შემომხედა, შემომყარა; 2. შეგებება (შეგებება), მიგებება (მიგებება); აგუაში აყნტ დღურღადაწიან დღესტლაეიტი ჭიშკართან სიხარულით შემგებება, შემომგებება; ასას დიფტლაეიტი სტუმარს მიეგებება.

ა-ფგთღვდღჳ მეწი, პოჳოჳიკი.

ა-ფგთმადწი ბარკლის წინა ნაწილი.

ა-ფგთწწა 1. ცხვირი; აფგთწწა რხუა კუჳა ცხვირი; აფგთწწა ხარშიშიაღლა აარხეილი ცხვირი; იფგთწწა შრტი ცხვირიდან სისხლი სდის; იფგთწწა დთაჳბჳიოტი ცხვირში ლაბარაკობს, დღღუნებს; აფგთწწა ათასრა ცხვირში ამოკერა; ასღან აფგთწწა ხორთუმი; აჳია ია(ი)მღღუ აფგთწწა ითრააუეიტი (ან დ ა ზ ა) ვირსა ჰიტნა სძულდა, მოუტანეს, წინ დაუგდესო. 2. (აყამა, აგურ, აჳიგზბა უჳია ურთ ირტიუოუ რტი) წვერი, წვეტი; აგურ აფგთწწა ნემსის წვერი.

ა-ფგთწწაფსხარა (იფგთწწა რტსტი) ცხვირის მოხოცვა (ცხვირი მოხოცა).

ა-ფგთწწაყჳ წინტი, ჟღინტი; აფგთწწაყჳ წალა ცინგლი; აფგთწწაყჳ ჳბა ბოტოტი; ზფგთწწაყჳ ლაეუა წინტიღანი, ჟღინტიღანი, ცინგლიღანი.

ა-ფგთწწაეხარა სურღო; სფგთწწა ეიხარნტ სტყოუჳ სურღო მჳირს.

ა-ფგთჳიარა უბირატესობა; აფგთჳიარა რმოუჳ უბირატესობა აქეს; აფგთჳიარა რითოიტი უბირატესობას აძღვეს, აკუთვნებს.

ა-ფგთრაჲკაჳარა (იაფტრაჲკანიჳიტი) წინ ჩამოჳარება (წინ ჩამოჳარა), წინ აჳარებს (წინ წააჳარა).

ა-ფგთრაჳია წინსაჳარი.

ა-ფგთრგჳ წერილი ფული, ხურღა, ნაშალი; აფთრა ფურგა ხურღა ფული.

ა-ფგთრგჳღ ჳარგალი; შ დ რ. აფარგჳღ.

ა-ფგთრგჳარა (იფტრგჳიეიტი) მოცილება (მოციღლა), მოშორება (მოშორა); რხულაკჳ დღსტრგზგეიტი როგორც იწნა მოვიშორე, მოვიციღე; აქღტ აგუაში იაფტრგჳა! შორი ჭიშკარს მოაციღე, მოაშორე!

ა-ფგთრგჳარ (იფირგჳეიტი) 1. დახურღაჳება (დაახურღაჳა); აფთრა ფირგჳეიტი ფული დაახურღაჳა; 2. დაშღა (დაშღალა); აზნტ ფირგჳეიტი სხღი დაშღალა; 3. გაღაღტ ჩაშღა (ჩაშღალა); აუს ფირგჳეიტი საქმე ჩაშღალა.

ა-ფგთრრა (იფრტი) ფრენა, გაფრენა (გაფრინღა); აწწარაქუა ფურუეიტი ჩიტები ფრენენ.

ა-ფგთრტღარ (იფირტღაეიტი) 1. შეხსნა (შეხსნა); იმაყჳ ფირტღაეიტი ქაჳარი შეხსნა; აჩაჳ ახნტშაჳაგა ფირტღაეიტი ცხენს ფღმანღი შეხსნა; 2. გახსნა (გახსნა), გამოხსნა (გამოხსნა); აჳიწწიარ ცირტღაეიტი ღღი გაიხსნა; აიქუჳიღარა ფსურტღაეიტი ნასკი, კვანღი გამოეხსენი.

ა-ფგთრტრ (იფირტი) (ბ ზ ი ფ.) იხ. აფურტღარან.

ა-ფგთრფრტა 1. ფირფიტა; 2. (აძღაგბრა ბტე იმმოუ) ფრთა (წ ი ს ქ ე ი ლ ი ს ა).

ა-ფგთრფრრა (იფურფრუეიტი, იფურფრტი) იხ. აშურრა.

ა-ფგთრღჳ ნღღერღალი, ნაკერჩხალი.

ა-ფგთრციქუა ფაჳარი; ჳგარა; აჩაჳ აფტრციქუა ცხენის ფაჳარი; აჳია აფტრციქუა ღორის ჳგარა.

ა-ფგთრწრა (დიფტრწიტი) ჩამოშორება (ჩამოშორღა), ჩამოციღება (ჩამოციღღა), ჩამოცღლა, გაცღა (გაცღალა); უსტტრწი! მოშორღი, ჩამოეყღე, გამეყღე!

ა-ფერხნაბა მანე, მანეხელი, საზიანო.

ა-ფერხნაგახარა (დიფერხნაგახეიტ) 1. ხელის შეშლა (ხელი შეშალა); დანარა დგს-ფერხნაგახეიტ ძალიან შემოშალა ხელი; სუფერხნაგახამა? სუფერხნაგახანარ? ხელი ხომ არ შევიშალე? 2. წყენა (აწყენა), ენება (აენო); ანატი იფერხნაგახეიტ საქმელმა აენო, აწყენა.

ა-ფერხრა (დიფერხრეიტ) თავიდან მოშორება (თავიდან მოიშორა), თავიდან მოცილება (თავიდან მოიცილა).

ა-ფერხვ მფრინავი.

ა-ფერხრა (დიფერხრეიტ) წასწრება (წაუსწრო), გასწრება (გაასწრო), გადასწრება (გადაუსწრო), დასწრება (დაასწრო); დსაფერხრეიტ გამისწრო.

ა-ფერხტლარა (იფერხტლარეიტ) 1. შეხსნა (შეხსნა); იმაყა ფერხტლარეიტ სარტყელი შეხსნა; 2. გახსნა (გაიხსნა), გამოხსნა (გამოიხსნა); იპიენწორა ფერხტლარეიტ დილი გაუხსნა; ან-ქუპილარა ფერხტლარეიტ ნასკვი გაიხსნა, გამოიხსნა.

ა-ფერხშიარა (იფერხშიარეიტ) 1. ცდა (სცადა), გამოცდა (გამოსცადა); იმჩი ფერხშიარეიტ თავისი

ძალ-ღონე გამოსცადა; 2. გამოცდილება; აფერხშიარა იმლოუ გამოცდილება აქვს.

ა-ფერხშითრეკა რძით გაკეთებული თხელი ფაფა წვრილად დაფქვილი ფეტვის ფქვილისაგან.

ა-ფერხშიერჩხარა (დფერხშიერჩხეიტ) ჩალიძება (ჩალიძა).

ა-ფერხხაარა 1. (იფერხხაარეიტ) დამსხვრევა (დამსხვრია), დაღეწვა (დაღეწა); აჩანახქუევი, აწვიცაქუევი ფერხხაარეიტ თეფშები, ჰიქები დაღეწა, დაამსხვრია.

ა-ფერხხაარა 2. (იფერხხაარეიტ) დამსხვრევა (დამსხვრა), ლეწვა, დაღეწვა (დაიღეწა); აჩანახქუა კაპან იფერხხაა იცეიტ თეფშები დაცეოდა და დამსხვრა, დაიღეწა; აწლა იალკურგზ დფერხხა დცეიტ ხიდან ჩამოვარდნილი კაცი დამიტვრა.

ფერხხა 1. პირველად: ფერხხა რუხუცუა უარა იუმაზ, აშთახა რუხუცუა სარა ისტმაზ (ან დაზა) «პირველად რასაც მოიფიქრებ, შენი იყოს, შემდეგ რასაც მოიფიქრებ, ჩემი იყოს»; 2. უწინ; ფერხხა არა პანხონ უწინ აქ ესახლობდით; ფერხხა პაიკურცუა ბზირან უწინ ჩვენ კარგი ამხანაგები ვიყავით.

ა-ფერხჟ ბალთა, აბზინდა.

ქ

ა-ქანდა დონიჯი.

ა-ქანდა ახტ აქრა (აქანდა ახტ იკეიტ) დონიჯის შემოყრა (დონიჯი შემოიყარა).

ა-ქანდაქმარა (დქანდაქმარეიტ, დქანდაქმარეიტ) მ ო ძ ვ. ორატორობა (ორატორობს, ორატორა).

ა-ქანდაქმავე მ ო ძ ვ. ორატორი, ქანდაგი.

ა-ქანდაქმე ქალაქი.

ა-ქანდაქმხარა (იქანდაქმხარეიტ) გაქანდაქება (გაქანდაქდა), ქანდაქად ქევეა (ქანდაქად იქცა).

ა-ქანდაქმა, (ბ ზ ი ფ.) აქანდაქმა ბანჯგელიანი, ბალნიანი, ბეწვიანი; დქანდაქმად დცეოლუ ბანჯგელიანი, ბეწვიანი.

ა-ქანდაქმარა (დქანდაქმარეიტ, დქანდაქმარეიტ) ბანჯგელიანი, უწნო დიდი რამის ან ვინმეს ბაჯ-ბაჯი (ბაჯბაჯებს. იბაჯბაჯა).

ა-ქანდაქმევე (ს ა ა ლ ე რ ს ო) ბანჯგელიანი; იქანდაქმევე იყოლუ ბანჯგელიანი.

ა-ქანდაქმეს ბანჯგელიანი, ბალნიანი, ბეწვიანი; ხშირბეწვა; აშთარახ ქანდაქმად რყოლუ ნადირი ბანჯგელიანი; ადალუ ქანდაქმა ბანჯგელიანი დვეი.

ა-ქანდაქმესრა ბანჯგელიანობა, ფაჩენიერობა.

ა-ქანდაქმევე კობრუქი.

ა-ქანდაქმა ქარვა; აქანდაქმა ეციქუნწია გიფერი.

ა-ქანდაქმა 1. ხის ტყაფევეშა კანი; 2. ნაქაფი; ქაფი. ა-ქანდაქმა ფაფა.

ა-ქანდაქმეშიარა (იქანდაქმეშიარეიტ, იქანდაქმეშიარეიტ) ბიზინი (ბიზინებს, იბიზინა), შრიალი (შრიალებს, იშრიალა).

ა-ქანდაქმა ქაჯი.

ა-ქანდაქმა მორი, დირე, ჯირკვი.

ა-ქანდაქმე (უ ვ ა რ გ ი ს ი) მორი, დირე; დქანდაქმეხა დქანდაქმე ჯირკვით ეგლო.

ა-ქანდაქმა იხ. აქანდაქმა.

ა-ქანდაქმეშ ფელამუში, თათარა.

ა-ქლაფანდ წინდა.

ა-ქლგზ ქლიბი.

ა-ქუს წვიმა; აქუს ლაქიუეიტ, აქუს ბუეიტ წვიმა მოდის, წვიმს; აქუს აქვზლანახეიტ წვიმა დასხა; აქუს ხქუეიტ წვიმამ გა-ღალიო.

ა-ქუანბ ქვაბი (ს ბ ი ლ ე ნ ძ ი ს ა).

ა-ქუაბან: აქუაბან იხაგუეკუს დაბიტ გაწუწული მოვიდა.

ა-ქუაბა-საბან თოვლ-ჰყაბი.

ა-ქუანბყაწაუგ მექაბე.

ა-ქუანბშთა, (ბ ზ ი ფ.) აქუანბშთ კარდალი, პატარა ქვაბი (ს ბ ი ლ ე ნ ძ ი ს ა).

ა-ქუნდარა უწვიმოზა,

ა-ქუამსშ ფარჩა, სტყარა.

ა-ქუარფსსან იხ. აქუაფსანტან.

ა-ქუარშოვჯ, აქუარშოვჯ (ბ ზ ი ფ.) თავსხმა, კოკისპირული წვიმა, ღვარძაფი, თქეში; აქუარშოვჯ რუნაეიტ კოკისპირული წვიმა დაუშვა; აქუარშოვჯ ნეუან, ლაქუან, (აქუარშოვჯ ანეირა იაქვჯენ) კოკისპირუ-ღად წვიმდა.

ა-ქუასანბ არჩვი.

ა-ქუასქუასარა (დქუასქუასსეეიტ, დქუას-ქუსსიტ) ძუნძული (ძუნძულეს, იძუნძულა);

ა-ქუათან სელის ქსოვილი.

ა-ქუათესატან თქოში, თქორი; აქუათესატან ბუეიტ ცრის, ჟინელავს; შ დ რ. აქუარ-ფსსან, აქუათესან.

ა-ქუათესან იხ. აქუათესატან.

ა-ქუაქუა საანის ბუშტი.

ა-ქუანჩა იხვი; შ დ რ. აქუსტა.

ა-ქუანცი მრგვალად ამოყვანილი წწულკედლე-ბიანი ქოხი კონუსისებრი სახურავით.

ა-ქუანწა 1. მაღლარი (ა ბ ჟ უ რ ღ ი ა ლ ე ქ ტ შ ი); 2. მოვლილი გამენებული პატარა ტყე.

ა-ქუანწარა 1. მაღლარიანი ადგილი (ა ბ ჟ უ რ ღ ი ა ლ ე ქ ტ შ ი) 2. ადგილი, სადაც არის პატარა მოვლილი გამენებული ტყე.

ა-ქუაჯაჯმაჯარა (დქუაჯაჯმაჯაუეიტ, დქუაჯაჯმაჯაეიტ) თავმომწონედ, დარბაის-ღურად სიარული (თავმომწონედ, დარბაის-ღურად დაღის; თავმომწონედ, დარბაისღურად იარა).

ა-ქუბლაარა (რქუბლააიტ) გადაწვა (გა-ღასწვა), გადაბუგვა (გადაბუგა); აჯნჯ გქუბ-ლააიტ სახლი გადაბუგა; აბნა გქუბ-ლააიტ ტყე გადაბუგა; აღან ღჯხბძანზ

ზეგაჯ გქუბლააიტ მტერმა რასაც მოუს-წრო, ყველაფერი გადაბუგა.

ა-ქუბლარა (რქუბლაიტ) 1. გადაწვა (გა-ღასწვა); აბნა, აჯნჯ გქუბლაიტ ტყე, სახლი გადაწვა; 2. ჩახრაკვა (ჩახრაკვა), აღანძვა (აღანძვა); მოხრაკვა (მოხრაკვა); აბნა გქუბლაიტ რქე ჩახრაკვა; აქუს გქუბლაიტ ფაფა მოხრაკვა; აღარგან აქუსც გქუბ-ლაიტ ტაფაზე ხორცი აღანძვა.

ა-ქუგულრა (დრქუგულაუეიტ, დრქუგ-ლაიტ) ვინმეზე, რამეზე იმედის დამყარება (ვინმეზე, რამეზე იმედს ამყარებს; ვინმეზე, რამეზე იმედი დამყარა), ვისიმე, რისიმე იმედის ქონა (...იმედი აქვს, ...იმედი ქონ-და); უარს სუქუგულაუეიტ შენი იმედი მაქვს, შენზე ვამყარებ იმედს; (სარა) სხჯ სანქუგულაუეიტ ჩემი თავის იმედი მაქვს; აცარს უანქუგულენ! წასვლის იმედი ნუ გაქვს!

ა-ქუგულარა (დქუგულაეიტ) 1. რამეზე დავლობა (რამეზე დავდა); შედგობა (შედგა); ასკამ დქუგულან სკამზე იდგა; 2. გა-მოსვლა (გამოვიდა); ასცენაქვჯ აქუგ-ლარა სცენაზე გამოსვლა; აქეა იბიარცჯ დქუგულაეიტ გამოვიდა სიტყვის წარმო-სათქმელად.

[ა-ქუზარა] (დქუზა, დქუნ): აღუნეი იქუუ ზეგაჯ ყველა ვინც, რაც მსოფლიოში არის; ყველა ვინც, რაც ამ ქვეყნად არის. არახუ აღიჯ რქუპ საქონელი პირუტყვი მინდვრადაა.

ა-ქუთიარა (რქუთიეიტ) ზედ დასხმა (ზედ დასხა), ზედ გადასხმა (ზედ გადასხა), გა-ღაულება (გაღაულო); სჯჯხა აძჯ რქუს-თიეიტ ამხანაჯს წყალი გადავასხი, გადა-ვაგლე; იფხძჯ რქუნათიეიტ ოფლი დასხა.

ა-ქუთიარა (დქუთიეიტ) აწუულზე, ამაღლე-ბულზე, დაფნილზე დაწოლა (...დაწვა); აცოარდალუ დქუთიან ტახტზე იწვი; აუ-აბა დქუთიეიტ ნახადზე დაწვა.

ა-ქუთორა რამეზე უფლების ქონა.

ა-ქუთითორა (დქუთითიტიტ) ნების დართვა (ნება დართო), ნების მიცემა (ნება მისცა).

ა-ქუკრა 1. (რქუკეიტ) 1. მიშვერა (მიუშ-ვირა), მითითება (მიუთითა); ანაცან რქუი-კეიტ თითი მიუშვირა; 2. დამიზნება (დაუ-

მიზნა); აშინაქა რქუიკეტი თოფი დაუმიზნა;
 3. დაპირება (დააპირა), განზრახვა (განიზრახა); დებნალარც იბქუიკეჟან გაქვეას ლამობდა, აპირებდა; აცარბ იბქუიკეტი წასელა დააპირა, განიზრახა.

ბ-ქუქრა 2. (დბქუიკეტი) წასწრება (წასწრო); აცგუ აკუნც შიანტონ იბქუიკეტი კატას ხორცის ჰამაზე წაუსწრო; აუგ ზდრზ სხ დბქურკეტი (ან დაზა) ლენის ქურდი თხლუზე დაიპირესო.

ბ-ქულა ტოლი, ერთი ხნისა; უქულა დარბან? შენი ტოლი ვინაა? სარა სტქულა აბრი ირტუპ ჩემი ტოლი ესაა; ბქულა ბზრა კარგი ტოლ-ამხანაგი.

ბ-ქულარა ტოლობა, თანამოსაკეობა; ბქულარა სემანუ სუქიოტი ტოლ-ამხანაგობას გვედრებო.

ბ-ქულარა (დბქულაეტი) 1. აცოცება (აცოცდა), აძრობა (აძგრა), ასელა (ავიდა); აწლა დბქულაეტი ხეზე აცოცდა; ალღ-ლურბ დბქულაეტი სხვეზე ავიდა, აცოცდა; 2. გადგობა (გაუღა); ამვა რქულაეტი გზას გაუღგენ; აბრი ეტიფშა ამშე-ცოცგახა ამვა შიბქუმდანი! ასეთ ცუდ ამინდში, ავდარში გზას ნუ გაუღგებით, ნუ გაემგზავრებით!

ბ-ქულარა (დრქულაეტი) თავდასხმა (თავს დაესხა), თავს დაეცა (თავს დაეცა), შესევა (შეესია), თარეში (ითარეშა); ალბ დრბქულაეტი მტერი თავს დაესხა, დაეცა; ალბ-ციბ რბქულაეტი მტრები თავს დაესხა, დაეცა, შემოესია.

ბ-ქულაჯ თავდასხმელი.

ბ-ქუმაქარა (დრქუმაქარაეტი, დრქუმაქარიტი) დამუქრება (ემუქრება, დემუქრა).

ბ-ქუნაგაბა სარგო, მისაკებელი; აქუნაგაბა რშით! რაც მას ერგება, მისი ხვედრი, სარგო მიეცით; იქუნაგაბა დბქულდრშობაიტი! რის ღირსიც არის, მიაგონ, მიუზღონ!

ქუნაგაბლა რიგიანად, წესიერად, ჯეროვანად, სათანადოდ; ქუნაგაბლა იყაწა! რიგიანად, წესიერად, ჯეროვანად, გააკეთე!

ბ-ქუნაგაბრა (რქუნაგოიტი, რქუნაგოეტი) რგება (ერგება, ერგო); ხედობა (ხედება,

ხვდა); უარს ხუშში მიათ უქუნაგოიტი შენ ხუთასი მანეთი გერგება, გხვდება; ზაყა უქუნაგო? რამდენი გერგება?

ბ-ქუნწიარა (რქუნწიეტი) ამოწყდომა (ამოწყდნენ).

ბ-ქუნწ სელი.

ბ-ქუურა (რქუიეტი) ზედ შეგდება (შეაგდო), ზედ დაგდება (ზედ დააგდო).

ბ-ქუუხაარა (რქუიეხაიტი) მოთხრა (მოთხარა), გადათხრა (გადათხარა); აუნ ათგუფ აზუ ბდგაულ გქურეხაიტი სახლის დასადგმელი ადგილი მოთხარეს.

ბ-ქურს (დქურტი) დაფიცება (დაიფიცა), ფიცის მიცემა (ფიცი მისცა), ფიცის დადება (ფიცი დადო).

ბ-ქურა ასაკი, ხნოვანება, წლოვანება; რქურა დუუპ დიდი ხნისა; რქურა მბქუპ მცირეწლოვანია; ზექურა ნაძრუ ბქუნ, აფუპიგზბა მოწიფული ვაჟი, ვაჟაკი, ქალიშვილი; ზექურა ნაძრუ (ნაძახდრუ) სრულწლოვანი; ზექურა ზჭახდრუ აუაუგ ღრმად მოხუცებული ადამიანი; უარტი სარტი ბბ-ქურა აკრუპ მე და შენ ერთი ხნისა ვართ; ზექურა ახგუთხდრუ ასაკადასული.

ბ-ქურამაბრა მცირეწლოვანობა, უასაკობა რქურა მბქუპ მცირეწლოვანია, უასაკოა.

ბ-ქურანამძხარა ასაკურულობა, უწლოვანობა, არასრულწლოვანობა; რქურა ნაძმ უწლოვანია, არასრულწლოვანია, ასაკურულია.

ბ-ქურგულრა (დბქურიგულაეტი, დბ-ქურიგულაიტი) დაპირება (პირდება, დაპირდა), შეპირება (პირდება, შეპირდა); აფარაქუა სრბქურიგულიტი ჟულებს დამპირდა.

ბ-ქურგულარა (რქურიგულაეტი) აწულ, ამაღლებულ რამეზე დადგმა (... დადგა); ბწოცა ა სტრლ რქურიგულ ვეიტ ჰიპა მავიდაზე დადგა; აპიწსა გქუდღრგულაეტი პიესა დადგეს; 2. დაყენება (დაყენა); აყარულ დბ-ქულდრგულაეტი ყარული დაყენა; 3. დასმა (დასვა); აზწაბატიგ ბქურგულარა საკითხის დასმა; აკუთფ ბქურგულარა წერტილის დასმა.

ბ-ქურგეყრა (რქურიგეეტი) რამეზე დატრიალება (... დაატრიალა).

ა-ქურპყარა (ინქუირპყეიტი) უხვად მოპყარება (უხვად მოაპყარა), მოშხეუება (მოაშხეუა), მოსხურება (მოსხურა).

ა-ქურტიარა (დქუირტიეიტი) ასმა (ასვა), შესმა (შესვა); ახუტქ აუარდგნ დქუესურტიეიტი ბავშვი ურემზე ავსვი; არიჯ დქუსურტიეიტი ცხენზე შევსვი.

ა-ქურლულუარა (ინქუირლულუეიტი) 1. დაქერა (დააქირა); იშაპქ ბქუირლულუეიტი ფეხი დაპირა; 2. გადატ. მოქერა (მოუტირა).

ა-ქურყჷა კოქი.

ა-ქურშააპათრა 2. (დქუირშააპათიტი) დთანხმება (თანახმა გახდა); აკინრ ახდ აცარს დქუსურშააპათიტი კინოში წასვლაზე თანახმა გავხადე, დავთანხმე; 2. (დქუირშააპათიტი) დთანხმება (ითანხმებს, დითანხმავს); უსკ აზუ დსქუსურშააპათიტი რალაც საქმეზე დავთანხმე.

ა-ქურში 1. გადასაფარებელი; აკარუთ აქურში საწოლის გადასაფარებელი; ასტრლქურში სუფრა (გადასათფარებელი).

ა-ქურში 2. საყრებელი, სადგმელი, ბეჭი.

ა-ქურშიარა (ინქუირშიეიტი) მოხვედრა (მოახვედრა), მორტყმა (მორტყა); აციყჷარა ინქუირშიეიტი ნიშანს მორტყა, მოახვედრა; სცარს ინქურშიანე დანიტი ჩემი წასვლისას მოვიდა.

ა-ქურშირა 1. (ინქუირშიიტი) წამოხურვა (წამოახურა), გადაფარება (გადააფარა); არიჯ აუთპა ბქუირშიიტი ცხენს ნაბადი გადააფარა; ახგზა სტქუსურშიიტი საბანი წამოვიხურე, გადავიფარე; ბლურა არი ბხურა ინქუირშიიტი ალვირი ცხენის კისერზე მიაგდო.

ა-ქურშირა 2. (იქურშიიტი) შეგდება (შეაგდო); ალღურს რქუირშიიტი სხვეწზე შეაგდო.

ა-ქურში-წარშირა მიყერ-მოყერება; აქურში-წარშირა დაქეინ აყერებდა, აკოტიტებდა,

ა-ქურჭაბრა (ინქუირჭაბიტი) დაწებება (დააწება), დაყერა (დააყრა); ამბრკა აკონვერტი

ინქუირჭაბიტი მარკა კონვერტზე დაწებება, დააყრა.

ა-ქურშიშიარა (ინქურშიშიეიტი) ფხვიერი რამის: მოყრა (მოაყარა), წყყრა (წააყარა); აშაქარ ბქუსურშიშიეიტი შაქარი მოყყარე, წყაყარე.

ა-ქურსრა (დქქუსიტი) 1. ხიდზე, მინდორზე, ეზოზე გადავლა (გადავიდა), გასვლა (გადის, გადავიდა); ბცკა დქქუსიტი ხიდზე გადავიდა; ადღე ბქქუსენ ბბნა ბბლაღეიტი მინდორი გავიარეთ და ტყეში შევედით.

ა-ქურფარა 1. (დქქუფრიტი, დქქუფტიტი) 1. ჭიდაობა (ჭიდაობს, იჭიდავს); ებზინე დქქუფრიტი, ზეგეჲ კარქუეიტი კარგად ჭიდაობს, ყველას აქცევს; 2. ბრძოლა (ბრძვის, იბრძოლავს); აპლან ბნაგმარაზე დქქუფრიტი გეგმის შესრულებისათვის იბრძვის.

ა-ქურფარა 2. (დინქუფეიტი) ჭიდაობა (გვიდავს); სგზა სინქუფან, სკირეიტი ამხანავს ვევიდავე და წამაქცია.

ა-ქურფაჯე 1. მოჭიდავე; არი ბქუფაჯე უაჯე დიხამეტიტი ეს მოჭიდავე ვერაინ წააქცია; 2. მებრძოლი; ახაქუითრაზე დქქუფაჯენ თავისუფლებისათვის მებრძოლი იყო.

ა-ქურფსარა 1. (ინქუიფსეიტი) დაყრა (დააყარა); ანგში ბქუიფსეიტი მიწა დააყარა.

ა-ქურფსარა 2. (რქუნაფსეიტი) გამოყრა (გამოაყარა); იყაფშ-ყაფშმან რქუნაფსეიტი წითლად გამოაყარა; ისტქუნაფსეიტი ტანზე გამოაყარა.

ა-ქურფსენჩჷარა იხ. ბქურფსენჩჷარა.

ა-ქურფსერჩჷარა (დქურფსერჩჷიტი) ამოხვრა, (ამოიხსრა), ამოხვენეშა (ამოიხვენეშა).

ა-ქურფში მოზარდი; ბძლბ ქუფში გოგონა, თორმეტ-თექვსმეტი წლის გოგო.

ა-ქურფშიგა 1. (აშიბქე ინმოლუ) ნიშანი (თოფისა) 2. (აუასთაციბ ინტყურგო) თარაზო; შდრ. ათერგზ.

ა-ქურფშიგლარა ზედაპირი; აძქ აქურფშიგლარა წყლის ზედაპირი.

პ-ქუფჯჩირა (რქუფჯჩირი) გამოტება (გამოტება); სმც რქუფჯჩირი სიცრუეში გამოტება.

პ-ქუქუ ქუქუ.

პ-ქულულუარა (დქულულუეი) დაქარა (დაქარა); იშინჩხვ დქულულუეი მოელი ძალღონით დაქარა.

პ-ქულდღარა (რქულიდღეი) მოფხეკა (მოფხეკა), გადაფხეკა (გადაფხეკა), აფხეკა (აფხეკა); აპიჯნწიან რქულიდღეი ტალახი აფხეკა, გადაფხეკა, მოფხეკა.

პ-ქუყარა (დრქუყაი) დაყვირება (დაყვირა), შეყვირება (შეყვირა); ურქუმყანნი ნუყვირი!

პ-ქუყარა 1 (დქუყეი) ფეხებ მოსხლეთით: დაყმა, წაქევა (... დაყმა, წაქევა); იშაპვ დქუყეი ფეხებ მოსხლეთით დაყმა, წაქევა; იხვ ათვფ რქუყეი ქეუზე შეცდა, ქეუიდან შეიშალა.

პ-ქუყარა 2. (დქუყეი) ფეხებ მოსხლეთით: წაქევა, დაყმა (წაქევა, დასცა); იშაპვ დქუყეი ფეხებ მოსხლეთით წაქევა, დასცა; იხვ ათვფ რქუყეი ქეუზე შეცდა, გააგიყა.

პ-ქუშ (ბ ზ ი ფ.) შალაშინი, ქუსტარი; შ დ რ. აშალაშენ.

პ-ქუშრა (რქუში) გადსმა (გადაუსვა), მოსმა (მოუსვა); სნ ლნაპვ ახუქვ იგუ რქულშუან დედა ხელს ბავშვს გულზე უსვამდა.

პ-ქუშაპათრა თანხმობა; სრქუშაპათრუბ თანხმ ვარ; დრქუშაპათრუბ ეთანხმება; სრქუშაპათრუბ ვეთანხმები.

პ-ქუშაპათხარა 1. (დქუშაპათხეი) დათანხმება (დათანხმდა); აცარს დქუშაპათხეი წასვლაზე დათანხმდა.

პ-ქუშაპათხარა 2. (დრქუშაპათხეი) დათანხმება (ეთანხმება); ხეგჯ რუხვ დრქუშაპათხეი ყველაფერში დაეთანხმა.

პ-ქუშიარა (იქუშიეი) 1. მოხვდომა (მოხვდა); ანაპი იხვ იქუშიეი ქვა თავში მოხვდა; ანაპი რქუშიეი ქვა მოხვდა; დუზგარუხვ ახვ რქუშიეი ტყვიამ სასიკვდილოდ დაქარა; 2. (დრქუშიეი) შეხვედრა (შეხვდა), შეყრა (შეყარა); სმკან დსგქუშიეი გზაში შეხვდა, შემყარა;

3. (რქუშიეი) შეხვდომა (შეხვდა), რგება (ერგო); იანეიქეწუზ ჩიჯ-ბზრბაგჯ რქუშიეი გაყრისას კარგი ცენიც შეხვდა, (ერგო); 4. (დქუშიეი) შემთხვევა (შემთხვა); აგუპარა, აოჯკარა დქუშიეი გაქირება, უბედურება შეემთხვა; აფსრს დქუშიეი სიკვდილი შეემთხვა (ვილაცა მოუკვდა); 5. დამართება (დამართა); ოუმს დქუშიეი საშინელება დამართა; 6. მიხვედრა (მიხვდა); აუშა-აპანაშა დქუშიეი სიტყვა-პასუხის გაცემას ხვდება; აყაწაშა დქუშიეი გაყოფას მიხვდა.

პ-ქუც ჯაგი.

პ-ქუცალარა (რქუციალეი) (აღამიანი, ცხოველის) შეგდება (შეგდო); აცვლ აწლა რქუციალეი კვინა ხეზე შეგდო.

პ-ქუცარა (რქუციეი) საიდანმე გაგდება (...გაგდო); ითვფ დქუციეი თავის ადგილიდან გაგდო.

პ-ქუცრა ჯაგნარი.

პ-ქუცცეშიაარა 1. (რქუცცეშიაი) გაღაბუგა (გაღაბუგა); აჯნვ რქუცცეშიაი სახლი გაღაბუგა.

პ-ქუცცეშიაარა 2. (რქუცცეშიაი) გაღაბუგა (გაღაბუგა); აჯნვ რქუცცეშიაი სახლი გაღაბუგა.

პ-ქუცი (ბ ზ ი ფ.) მწვერვალი; კენწერო, წვერო (ხისა); შ დ რ. აციქუ.

პ-ქუციარა (რქუციაი) ზევიდან ათლა (ზევიდან ათლა).

პ-ქუძარა (დქუძაი) ამოწყდომა (ამოწყდა), გადაშენება (გადაშენდა), ამოხოცვა (ამოხოცა), ამოვარდნა (ამოვარდა); დშიგნ რააციან დქუძაი ოჯახიანად მოისპო, ამოწყდა. გადაშენდა, ამოხოცა, ამოვარდა.

პ-ქუძახრა (იქუძახეი) დაკერება (დააკერა); აუქაბუბა ლხვლთა ალქნტა რქუძახეი ქვლიშვილმა თავის ქულს ლენტი დააკერა.

პ-ქუძრა (დრქუძი) სხვის გამო დაღუბა (სხვის გამო დაიღუბა); დარბადივ აციგდარა რიუზ იარს დრქუძი სხვისი დანაშაულის გამო თვითონ დაიღუბა; აღმჯჩრა

დნქუძიტ ქერლობის გამო დაიღუპა; 2. გა-
და ტ. გადაყოლა (გადაყვა); არგმაზაჯ
რქუძიტ ავადმყოფს გადაყვენენ.

ა-ქუწა ზეთგამოწურული დანაყილი ნიგვისის
გუნდა.

ა-ქუწარა (რქუწეიტ) ზედ დადება (ზედ და-
ლო), ზედ შედება (ზედ შელო); ამიყუ
ასტროლ რქუწეიტ წიგნი • მაგიდაზე
დალო; აყბბ ალგდურბ რქუწეიტ გოგრა
სხვენზე შელო; 2. დასმა (დასყა); აბქბთ
ბქუწეიტ ბეჭედი დასყა; 3. დება, დადება
(დაალო); არეზოლიუცია ბქუწეიტ რე-
ზოლუცია დაალო; 4. ანაბქ ბქუწარა
(ინაბქ ბქუწეიტ) ხელის მოწერა (ხელი
მოაწერა); 5. აულბ ბქუწარა (აულბ
რქუწეიტ) ვალის დადება (ვალი დაილო);
ში-მაბთქ აულბ სქქუსწეიტ ასი მანეთი
ვალი დაყიდე; აჩბქ ზმბმქ არყულბბქ
რქუწეონ (ან და ზა) «უცხენო კაცი კვიცს
იღებდა ვალალო»; 6. გადება (გალო); აქუბრა
ბქუბ ბქუწეიტ ლეღზე ხიდი გალო;
7. დახურვა (დაახურა), გადახურვა (გადა-
ახურა), წამოხურვა (წამოახურა), გადაფარება
(გადაფარა); ახგზა უქუწა! საბანი დაი-
ხურე, გადაიხურე, წამოიხურე! 8. (იბქუი-
წეიტ) დამბტება (დამბტა); არა-ბზქ აკამ-
ბბში ისთეიტ აფბრა ფტბტკგგქ ბქუს-
წეიტ ცხენში კამეჩი მივეყი ცობა ფულიც
დაყამბტე; 9. მისჯა (მიუსაჯა); ათაქრბ
რქურწეიტ პატრიზობა მიუსაჯეს; ამრბ
რქურწეიტ სიკვდილი მიუსაჯეს; შიბყა
შიბქუსა რქურწაზნი რამდენი წელი მიუ-
საჯეს; 10. დაბრალება (დაბრალა), შეწამება
(შეწამა); ბცეგმარა რიუზ დაჩიბბბქ
რქუწეიტ თავის დანაშაულება სხვას დაბ-
რალა, შესწამა.

ა-ქუწარა (დქუწეიტ, დქუწეიტ) ქარგვა
(ქარგავს, ქარგა).

ა-ქუწარა (იქუწეიტ, იქუწეიტ) ქარგვა,
მოქარგვა (ქარგავს, მოქარგა).

ა-ქუწაბბქ წამოსასხამი, წამოსახურავი რამ.

ა-ქუწარა (დბქუწეიტ) 1. გადმოსვლა (გად-
მოვიდა), ჩამოსვლა (ჩამოვიდა); უარდბნ,
ავტომობილბ დბქუწეიტ ურმიდან, (ლია)
ავტომობილიდან გადმოვიდა, ჩამოვიდა; 2.
გადა ტ. წასვლა (წავიდა); უაწბქ სქქუ-
წეიტ ზელო მივდივარ; ბზარა იანაღლა,

აუბა ზეგგქ ბქუწეიტ კრება რომ გათავდა,
მთელი ხალხი წავიდა.

ა-ქუწირაარა (დბქუწეირააიტ) სრიალი.
გასრიალება (გასრიალდა); აწბყენ დბქუ-
წირააუეიტ ყინულზე სრიალებს.

ა-ქუწეირა (დბქუწეირეიტ) ფეხის დატურება
(ფეხი დატურდა), ფეხის გასხლტობა (ფეხი
გაუსხლტა); დბქუწეირენ დბქაბიტ ფეხი
გაუსხლტა, დატურდა და დაყა; აგუბში
აყენ სგზშაბქ ბქუწეირეიტ კარბთან
ცალი ფეხი გამიხსლტა, დამიყურდა.

ა-ქუწაბბრა (იბქუწაბბიტ) დაწებება (დაე-
წება).

ა-ქუწეობრა (რქუწეობეიტ) მიბახება (მი-
ბახა); ავტულა რქუწეობეიტ მეზობელს მი-
ბახა; მეზობელმა მოამბახა; რიბაბ ზგმბქუ-
ქეუსგმბეიტ მის ნათქვამს არ გამოყვებუარე,
ხმა არ გავყი.

ა-ქუწარა (დბქუწაბეიტ) დარჩენა (დარჩა);
ამიყუ ასტროლ რქუწაბეიტ წიგნი მაგი-
დაზე დარჩა; ეხბბ ფბრადა სქქუწაბეიტ
დღეს უფულოდ დავრჩი.

ა-ქუწარა (რქუწაბეიტ) ზედ გარჩენა (ზედ
გარჩა).

ა-ქუწრა (რქუწბეიტ); (იბქუწბეიტ) 1.
ამბაღებ ული ზედამიბიდან: აღება
(აილო); გადმოღება (გადმოილო); აწცი
ასტროლ რქუწბეიტ კიბა მაგიდიდან
აილო; აუარდბნ, ავტომობილბ ბი-
დარა ბქუწბეიტ ურმიდან, ავტომობილი-
დან ტვირთი გადმოილო; ავტომობილბ
ბიდარა ბქუწბ; ავტომობილიდან ტვირთი
გადმოილე, ავტომობილი განტვირთე! 2. მოხდა
(მოხდა); აჩბქ აქუადბტრ ბქუწბაუეიტ
ცხენს უნაგირს ხდის; 3. გადა ტ. მოსპობა
(მოსპო), განადგურება (განადგურა); აბა-
შიბსტქუა ბქუწაბბეიტ ფაშისტები მოყსეთ,
გავანადგურეთ; 4. გაჩანაგება (გაჩანაგა);
ბბნა ბქუწრბეიტ ტყე გაჩანაგეს.

ა-ქუწულარა (რქუწულაბეიტ) შემოღამება
(შემოღამდა).

ა-ქუწარა (დბქუწაბეიტ; დბქუწაბეიტ) მძიმე
ვისიმე, რისამე ვინმეზე, რამეზე
დავარდნა (... დავარდა), დაცემა (... დავყა).

ა-ქუწიარა (რქუწიბეიტ) გადაგლეჯა (გა-
დაგლეჯა); ახდა, გადახდა (გადახდა); ახგზა

- ბქუპიეიტ საბანი გადახადა, ახადა, გადააძრო.
- ბ-ქუპიაციარა (ბქუპიაციეიტ) ტუქსვა, დატუქსვა (დატუქსა), გაიციხვა (გაიციხა), ჯორვა, გაჯორვა (გაჯორა); ოუმბ ბქურ-პიაციეიტ საშინლად დატუქსეს, გაიციხეს, გაჯორეს.
- ბ-ქუპიაიარა (დბქუპიაიეიტ) შეყვირება (შეყვირა), დაყვირება (დაუყვირა).
- ა-ქუჯმა მგელი; აქუჯმა ლმმეს ძუ მგელი; შ დ რ. აბგაღუ; აბგა.
- ბ-ქუჯაარა (ბქუჯააიტ) გახმობა (გახმა), მოხმობა (მოხმა); აპასკეგნ ბქუჯააიტ ბალახი მოხმა.
- ბ-ქუჯრა (ბქუიეიტ) წაწრა (წაწრა).
- ა-ქტა სოფელი; აქტა-უაჯ სოფელი, სოფლის მცხოვრები.
- ა-ქტა-მჯა სასოფლო გზა.
- ა-ქტა-ნხარა სოფლის მეურნეობა; შ დ რ. აქტა-ნხაწია.
- ა-ქტა-ნხარატი სოფლის მეურნეობისა, სასოფლო-სამეურნეო.

- ა-ქტა-ნხაწია სოფლის მეურნეობა; შ დ რ. აქტა-ნხარა.
- ა-ქტა-უაჯ სოფელი, სოფლის მცხოვრები.
- ა-ქტორ (აქტატი აკორესპონდენტ) სოფლორი (სოფლის კორესპონდენტი).
- ა-ქტოვეტ (აქტატი ასოვეტ) სოფსაბო (სოფლის საბო).
- ა-ქტბგზმა ქართული (ენა).
- ქტთიგლა საქართველო.
- ქტთიგლატი ასოვეტ სოციალისტორესპუბლიკა საქართველოს საბოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.
- ა-ქტთუ (მ რ. აქტთქუა, აქტთცია) ქართველი.
- ბ-ქუჯქუეიტ (დქუჯქუეიტ, დქუჯქუიტ) ცახცახი, აცახცახება (ცახცახებს, აცახცახდა), კანკალი, აკანკალება (კანკალებს, აკანკალდა), თრთოლა, ათრთოლება (თრთის, ათრთოლდა); ახთა დაკენ დქუჯქუეიტ სიცივისაგან ცახცახებს, კანკალებს.

ქმ

- ა-ქმანდ ქალდი; შ დ რ. აქმანდ.
- ა-ქმანლა, (ბ ზ ი ფ.) აქმანდ კარაეი.
- ბ-ქმალაქმ იხ. ბქალაქმ.
- ა-ქმალმეტ (ბ ზ ი ფ.) იხ. ქმარმეტ.
- ა-ქმამთ პარტახი, ნასახლარი.
- ა-ქმამს (ა დ ა მ ი ა ნ ი ს ა და ო თ ხ ფ ე ხ ი ს) კუჭი, სტომაქი; აქმამს იაზერსომ კუჭი ვერ იწელებს.
- ა-ქმარ მოგება, ხეირი; აქმარ ღუ რრუიტ დიდი მოგება მიიღეს; არი აქმარ სზალმხეიტ ამაში ხეირი ვერ ენახე.
- ბ-ქმარანჯ მოჯამაგირე.
- ბ-ქმარანჯრა (დქმარანჯუეიტ, დქმარანჯრ) მოჯამაგირეობა (მოჯამაგირეობს, იმოჯამაგირა).
- ა-ქმარმეტ აგური; აქმარმეტ ზაუად, აგურხანა; აქმარმეტ ჯნ აგურის სახლი; შ დ რ. აქმალმეტ, აქმარმეტ.
- ა-ქმარმეტტტა აგურსაწვიე ღუმელი, აგურხანა.
- ა-ქმარსთ ძელი.
- ა-ქმასს ქისა.
- ა-ქმასტქმ ზუმბა.
- ა-ქმანქუა ულაყი, ვაყი, აჯილა.

- ა-ქმალმარა მაქანკალი.
- ბ-ქმანაქმ ლაზანდარა.
- ბ-ქმანაქმრა (დქმანაქმუეიტ, დქმანაქმიტ) ლაზანდარობა (ლაზანდარობს, ილაზანდარა).
- ბ-ქმანტ 1. გუნება, ქეიფი; უქმანტ შეფტყო? უქმანტ ბზრუემა? ქეიფზე როგორ ხარ? ქეიფში როგორ ხარ? ეხბან სქმანტქუა ეიყარანმ დღეს ცუდ გუნებაზე ვარ; ქმანტლა დტყოუპ უდარდელად არის, ცხოვრობს; იქმანტ თრუბ ჯანსაღად არის, კარ გუნებაზე; იქმანტ ტყოუპ, იქმანტქუა ტყოუპ შეზარხომებულია, ზარხომადაა, გადაკრულშია, შექეიფიანებულია.
- ა-ქმანტ (მ რ. აქმანტქუა): 2. იქმანტ, იქმანტქუა ყაწანტ დტყოუპ ზარხომად, ქეიფიანად არის; შეზარხომებულია, ზარხომადაა, გადაკრულშია, შექეიფიანებულია, შედვინიანებულია.
- ა-ქმანტურა (ქმანტ იუეიტ, ქმანტ იურტ) განცხრომა (განცხრომაშია, განცხრომაში გაატარა დრო), ნეტარება (ნეტარებაშია, ნეტარებანახა, სიტკბოება ნახა).

- ა-ქმატუნა ყალამქარი.
- ა-ქიშმჭრ ქიშირი.
- ა-ქრა პატიოსანი; დუაჟ ქროჟუპ პატიოსანი კაცია.
- ა-ქრარა პატიოსნება.
- ა-ქლანდ იხ. აქმად.
- ა-ქარს (დქქეჟეტიტ, დქქიტ) 1. კენესა (კენესისი, იკენესა), ოხვრა (ოხრავს, იოხრა); აჩგ-მახაჟ დქქეჟეტიტ ავადმოჟი კენესისი, ოხრავს; 2. ხენეშა (ხენეშისი, დაიხენეშა), კრუსუნი (კრუსუნებს, დაიკრუსუნა); დქქეჟეშ ააწიან შთიხეტიტ ხენეშით, კრუსუნით ასწია ტოშარა.
- ა-ქაბუბუჟ კენესა, ოხვრა, კენესისი ხმა, ოხერისი ხმა; ხენეშა, ხენეშისი ხმა.
- ა-ქაგუქაგუზრა (დქქეჟეჟეზუეტიტ, დქქეჟეჟეტიტ) ქეითინი (ქეითინებს, იქეითინა), ქეითქეითი (ქეითქეითებს, იქეითქეითა), გულამოსკენით ტირილი (გულამსკენით ტირისი, გულამსკენით იტირა).
- ა-ქაგუნუგუზ ღვინის დასაღევი ხის სასმისი, რომელიც ირეცხებოდა მხოლოდ ღვინით.
- ა-ქაგრა ქირა; აუთათან აქაგრა ოთახის ქირა.
- ქაგრაღა ქირით, დაქირაჟებით; ქაგრაღა აუესურა დაქირაჟებით, ქირით მუშაობა;

- აქმარანჯ ქაგრაღა დნტიკლავეტიტ მოჯამავიკი დაიქირავა, ქირით დაიყენა; აჯნგ-ქაგრაღა ინტიკლავეტიტ სახლი დაიქირავა, ქირით დაიქირა; ანდგვღლ ქაგრაღა იშთიხეტიტ მიწა ქირით აღიო; ქაგრაღა ინტიკლავეტიტ, იშთიხეტიტ დაიქირაჟებელი.
- ქაგრაღა აქრს დაიქირაჟება, ქირაობა, ქირით დაქერა.
- ა-ქაგრმეტ აგური; შდრ. აქმარნეტიტ, აქმალმეტ.
- ქაგრსა რელიგ. შობა.
- ა-ქაგრსინს ქრისტიანი.
- ა-ქაგრსინსნრა ქრისტიანობა.
- ა-ქაგრშმეი ყალყი; აქაგრშმეი აყაწარა (აქაგრშმეი ყანაწარეტიტ, აქაგრშმეი ყანაწეტიტ); ყალყუე შეღგომა (ყალყუე დგება, ყალყუე შეღგა); აქაგრშმეი ატუგულარა (აქაგრშმეი ატუგულალოჟ, აქაგრშმეი ატუგულან) ყალყუე დგომა (ყალყუე დგას, ყალყუე იდგა).
- ა-ქაგრშმეტი ქიშიში, ჩამიჩი.
- ა-ქაგრში ბაგი, ტუჩი; ღაში; აძია ქაგრში ღორის დრუნჩი, დინგი.
- ა-ქაგრშიეტიცაყა პირმოღრევილი.

ლ

- ა-ლს მტერი, დუშმანი; კლანსლა აღს კლასობრივი მტერი.
- ა-ლარ ღარიბი.
- ა-ლარს (დილორეტიტ, დილორეტიტ) მტრობა, გადამტერება (მტრობს, გადაემტერა); დსალორეტიტ მემტერება.
- ა-ლარარა სიღარიბე, სიღატაკე.
- ა-ლარსარა (დლარსოტიტ) გაღარიბება (გაღარიბდა), დაღარიბება (დაღარიბდა).
- ა-ლახარს 1. (დლახატიტ) მტრად ქვევა (მტრად იქცა), მტრად გახდომა (მტრად გახდა).
- ა-ლახარს 2. (ილახატიტ) გამეჩხრება (გამეჩხრდა); გათხელება, გათხელდა; აბნა აღახატიტ ტყე გამეჩხრდა; სხახუ აღახატიტ თავზე თმა გამითხელდა.
- ა-ლანა ჯუჯა, ჩია; ტანდაბალი, ტანმომცრო, ტანმორჩილი, დაბალი; აუაჟ ღანჩა ჯუჯა კაცი, ჩია კაცი, ტანდაბალი კაცი, ტანმომცრო კაცი, ტანმორჩილი კაცი, დაბალი კაცი; აწლა ღანჩა ჯუჯა ხე, ჩია ხე.

- ა-ლბა გემი, ხომალდი; აბნაშუგა ღბა სამხედრო გემი; ატრა ღბა იალქინანი ხომალდი.
- ა-ლლსმ დღავი, ღოქო.
- ა-ლრა კრელი, ფერად-ფერადი; აჩგ-ღრა აშლაყი; ატი-ღრა, აცი-ღრა (ინარბან რახუტილანაალაკგვ) ფესანგი.
- ა-ლრანლარა (დილორანლავეტიტ) 1. მუცელში, ტანში; შექვრომა (...შეუქვრა), ჩაქვრომა (... ჩაუქვრა); ამათ აღრანლავეტიტ გველი ჩაუქვრა; 2. გადატ. შეყრა (შეყარა); აზუჟ უღრანლაიტი! (წყველა) ჭირი შეგვეყროს!
- ა-ლრარა სიჭრელი.
- ა-ლრუ ფიკარი; აკლანს. ღრუ დაჟა; აშახმატიტ ღრუ ჭადრაკის რუკა.
- ა-ლრუტკამგხა ერთგვარი ხანჯალი, სატეგარი. ყამა.
- ა-ლრუკრა; აღრუკრა ყანა ერთგვარი ხანჯალი. სატეგარი.
- ა-ლრანლუ 1. აყი; აღრმეშა აღრანლუ დანის აყი. 2. ტყავქეშა კანი.

ბ-ლუპარა (დლუპაუეიტ, დლუპაპიიტ) ბოყინი, დამოყინება (ბოყინებს, დაამოყინა).

ბ-ლუერწყა ჭიყყელა; შ დ რ. ბრწოერახუეც.

ბ-ლურბუჯ: აპია ლურბუჯ დრუხუნი; აპია ინშთოუ აპია ლურბუჯ იაპაუეიტ (ან-დაზა) ღორის მძებნელს დრუხუნი ესმის.

ბ-ლურა აღვირი.

ბ-ლურა იხ. ახლურა.

ბ-ლურრა (ილურუეიტ, ილურიტ) 1. კრუტუნი, დაკრუტუნება (კრუტუნებს, დაკრუტუნა), ხრუტუნი (ხრუტუნებს, დახრუტუნა), დრუტუნი (დრუტუნებს, დაიდრუტუნა); აცგუ ლურუეიტ კატა კრუტუნებს. 3. დრუხუნი (დრუხუნებს, იდრუხუნა); აპინ ლურუეიტ ღორი დრუხუნებს.

ბ-ლულუა ღონაერი, ჯანიანი, მაგარი.

ბ-ლუციმწყა პატარა ფიყარი.

ბ-ლუხხუგა სახერხი (ხე-ტყისა); ბლუხხუგა ზაუანდ ხე-ტყის ქარხანა.

ბ-ლღრა სითხელე, მარჩხოზა (წყლისა); არაყა აძე ილღაროუპ აქ მღინარე თხელია, მარჩხია.

ბ-ლღრ (ილღაუეიტ, ილღიტ) დრენა (იღრინება, იღრინა); ალა ღღაუეიტ ძალი იღრინება.

ბ-ღგზრა (დღგზუეიტ, დღგზიტ) 1. ხენეშა, დახენეშება (ხენეშის, დახენეშა), ოხვრა, დაოხვრება (ოხვრავს, დაიოხვრა); აჩგმაზაჲ დღგზუეიტ ავადმყოფი ხენეშის, ოხვრავს; 2. ღიჰინი (ღიჰინებს, ღიჰინა); ისტთ პია დღგზუპ დსტდხალეიტ მომეციო მელიჰინება და არ მომეშვა.

ბ-ღგრღარა (იღგრღაეიტ) (ყურძინს) შეთელა (შეითვალა); ბე ღგრღაეიტ ყურძენი შეითვალა.

ბ-ღგზხრა (დღგზსიტ) გამოზამთრება (გამოიზამთრა); ბძენრა პალღგზსიტ გამოვიზამთრეთ.

ღ

ბ-ღღარა ნახნევი, ხნული; ნათესი; სიმინდის აღმონაცენი.

ბ-ღღარა (იღეიტ) (იარისა, წყლისა) მოშუშება (მოშუშდა), მორჩენა (მორჩა), პირის შეეკრა (პირი შეიკრა; პირი შეეკრა), გამთელება (გამთელდა), შეხორცება (შეხორცდა); ბხურა ღეიტ ჭრილობას პირი შეეკრა, კილო დაეხსა; ჭრილობა მოშუშდა, შეხორცდა.

ბ-ღღატმა ტაბიკი.

ბ-ღღაღა: იყაფშე ღღაღღოუპ მოჭირებული წითელია.

ბ-ღღაჲრა იხ: აღეჲრა.

ბ-ღღაჲუსუჯ იხ: აღეჲუსუჯ.

ბ-ღღაჲჲს იხ. აღეჲჲს.

ბ-ღეჲრა დამეკრელობა.

ბ-ღეჲუსუჯ დამეკრელი.

ღეჲჲს დამეკრელურად.

ბ-ღღღღარა (იღღღეიტ) გაუხეკა (გაუხეკა); აჩუან ღღღღარეიტ თუჯის ქვაბს ფხეკს.

ბ-ღღღე ქურდი, მპარავი.

ბ-ღღღეჩარანხ ნაქურდალი, ნაპარევი; შ დ რ. ამბაძარანხ.

ბ-ღღღეჩრა (დღღღეჩუეიტ, დღღღეჩიტ) პარვა, მოპარვა (იპარავს, მოიპარა), ქურდობა (ქურდობს, იქურდა).

ბ-ღღჯე ჭირვეული, ანხლი, ქაფარი.

ყ

ბ-ყაბბუჯ ყვირილის ხმა; ყვირილი; ბყაბბუჯ გეეიტ ყვირილი გაისმა; ყაბბუჯკ გრიტ რალეყ ყვირილის ხმა გაისმის.

ბ-ყარა (დყააუეიტ, დყააიტ) 1. ყვირილი, დაყვირება (ყვირის, დაიყვირა); ბყარა დნლაგეეიტ ყვირილი დაიწყო; ბბ ზდგრხეუადა, დყააუეიტ აბა, ვინ იცის რა დავემართა, ყვირის; 2; ღმუილი, დაღმუილება (ღმუის, დაიღმუილა), ზმუილი, დაზმუილება (ზმუის, დაიზმუილა); აფი ყააუეიტ ძროხა

ღმუის, ზმუის; 3. ზღვეილი, დაბღველება (ზღვეის, დაიბღველა), კიკინი (კიკინებს, იკიკინა); აუასან, აჯმა ყააუეიტ ცხვარი, თხა ზღვეის, კიკინებს; 4. ყროყინი, დაყროყინება (ყროყინებს, დაიყროყინა); აჩაბად ყააუეიტ ვირი ყროყინებს; 5. ყიყინი, დაყიყინება (ყიყინებს, დაიყიყინა); აყუბ ყააუეიტ ბატი ყიყინებს; 6. ყივილი, დაყივილება (ყივის, დაიყივილა); ბრბალეყ ყააუეიტ მამალი ყივის.

ა-ყანბ გოგრა, კვანი, ხაბი; შ დ რ. აყანბქ.

ა-ყანბქ (ბ ზ ი ფ.) აყანბ.

ა-ყანზა ოსტატი; დახელოვნებული; დყანზოუპ ოსტატია; არი აუს აზ დყანზოუპ ამ საქმის ოსტატია; იარა იუს აქედ დყანზოუპ, თავის საქმეში დახელოვნებულია; აქამქემ ყანზა დახელოვნებული ექიმი.

ა-ყანზარა ოსტატობა, დახელოვნებულობა.

[ა-ყანზარა] (დყყოუპ, დყყან) ყოფნა (არის, იყო); იფსტ თანგ დანყყან ცოცხალი რომ იყო.

ა-ყანზან ყანზანი.

ყანზანტილა ყანზანეთი.

ყანზანტილათი ასოვეტ სოციალისტიტი რესპუბლიკა ყანზანეთის საბჭოთა სოციალისტიტი რესპუბლიკა.

ა-ყანზა ხასიათი; აყანზა ბზრა კარგი ხასიათი; აყანზა ციგაა, აყანზა ბაათესე ცული ხასიათი.

ა-ყანთარა (დყათიტი) დანავსა (დანავსა).

ა-ყანთათ მშენიერი; დუაჟე ყანიმთუპ მშენიერი კაცია.

ა-ყანტიან ყანთანი.

ა-ყანლა ციხე, ციხე-სიმაგრე.

ა-ყალარა (იყალატი) მოხდენა (მოხდა); ს ტ ა ტ. (რყოუპ, რყან) (არის, იყო); საშა უაწიე არა დყალარიტი ჩემი ძმა ხვალ აქ იქნება; აჯნე დყალარტუშ შინ იქნება ნეტივი? აჯნე დყალარნდახ! ნეტივი შინ იქნებოდეს! აჯნე დყალაპ შინ იქნება; იანიშანზარ ყალაპ შეიძლება მართალია; უა დჯანბარ ყალარიტი ეგებ (იქნება, შეიძლება) იქ ვნახო; დანარ ყალარიტი შესაძლოა, (იქნება, ეგებ) მოვიდეს; არი შეთაყალატი? ეს როგორ მოხდა? არი ტიფში ეგაა ყალაპ ასეთი ბერი რამ მოხდება; იყალარიტი ხდება ხოლმე, არის ხოლმე; 2. გახლომა (გახდა), ძვევა (იქცა); ადაუ ეტიფში დყალატი დევიით გახდა; აფსრახე დყალატი სსიკედილოდ იქცა; 3. (მოსაველი, ხილი) მოსვლა (მოვიდა), ნყოფის გამოღება (ნყოფი გამოიღო); აჩაჯურა ბზრანე იყალატი კარგი მოსავალი მოვიდა; არა ამიტი ბზრანე იყალარიტი აქ ხილი კარგად მოდის; 4. დამწიფება (დამწიფდა), შემოსვლა (შემოვიდა), მოწევა

(მოიწია); აქ ყალატი, იუფარტი რყოუპ ყურტი დამწიფდა, იქვევა; 5. ახდენა (ახდა), ასრულება (ასრულდა); აფხეძ აყალარა სიზმრის ახდენა; სფხეძ ყანლატი სიზმარი არ აჩხდა; რსპაან ყალატი ჩემი ნათქვამი ასრულდა.

ა-ყანმა ხანჯალი, სატეარი, ყამა; იყანმა ტეტიტი ხანჯალი ამილო, ამიძრო; იყანმა ტეტიფატი ხანჯალი იფიშლა, იძრო.

ა-ყამჩე მათახი; შოლტი; შ დ რ. აყანჩე.

ა-ყანთარუნა სანწარფო. ფალასკა.

ა-ყანჩე (ბ ზ ი ფ.) ი.ხ. აყამჩე.

ა-ყანწე ყანწი; შ დ რ. აციხაა (1), აფათხე, აქეჯნეშ.

ა-ყანწე აბრეშუმის ქია.

ა-ყანწეაძარა მეაბრეშუმობა.

ა-ყანწეაძაჟე მეაბრეშუმე.

ა-ყანწე-ხუაც ი.ხ. აყანწე.

ა-ყანწარა (დყიყატი) დამოშინება (დამოშინა); ტისტიუო იყატიტი მაჩხებრები დამოშინა,

ა-ყარმან სეია, ფშალა.

ა-ყარმანშე კალამ-ჩალამი.

ა-ყარმანწეს ბულბული.

ა-ყარმეფუ ტლანქი ბაკაბუგები, ოროფეხები.

ა-ყანსბერთა საყანბო; ხორცის სავაქრო.

ა-ყაურ, (ბ ზ ი ფ.) აყაურ ყავარი.

ა-ყაფყაფ ოროფეხი, ბაკაბუკი.

ა-ყაფე წითელი; მეწამული; ამა ეტიფში იყაფეშე სისხლით წითელია; აქეჯნე ყაფეშე წითელი ტუჩები; არ ყაფე წითელი არმია, ჯარი; აქურა ყაფე წითელი ფიცი; აგვარდია ყაფე წითელი გვარდია.

ა-ყაფეშრა სიწითელი.

ა-ყაყარა (იყაყარიტი, იყაყატიტი) დეჟა. დამდეჟა (დეჟს, დამდეჟა).

ა-ყაშიან ალაფი.

ა-ყაწარა (იყაწარიტი, იყაწატიტი) 1. კეთება, გაკეთება (აკეთებს, გააკეთა), ქმნა (შერება, ქნა); რყაწარი? რა ქმნათ? რა ვაკეთოთ? 2. ჩამოქნა (ჩამოქნის, ჩამოქნა); აციტმბა ყაწატიტი სანთელი ჩამოქნა.

ა-ყაწათი გასაკეთებელი.

ა-ყირგზ ყირგზი.

ყირგზტიღლა ყირგზუთი.

ყირგზტიღლატი ასოვეტ სოციალისტი რესპუბლიკა ყირგზუთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა.

ა-ყულან მიუვალი, მაგარი ღობე-ყორე.

ა-ყუნტ 1. ... თან; სარა სყუნტ ჩემთან; 2... ში; აშეკოლ აყნუ სკოლაში.

ა-ყურა (იყტი) (სატეხით) ამოტეხა (ამოტეხა), ამოჭრეთა (ამოჭრითა).

ა-ყუაზ 1. მსხვილი; აწი-ყუაზ მსხვილი ვაშლი; 2. დიდრონი; ალა ყუაზქუა დიდრონი თვალუბი.

ა-ყუალმინთა პიტნა; შდრ. აშეხუ.

ა-ყუნდა 1. თბილი, ნელ-თბილი (სითხე, პაერი); აძე-ყუნდა თბილი წყალი; აფშა-ყუნდა თბილი ქარი; 2. გადატ. გულჩვილი, გულთბლი; აუაჟ ყუნდა გულთბილი, გულჩვილი ადამიანი.

ა-ყუნდარა (იყუნდელი) (პაერის, სითხის) თობა, გათობა (გათბა); აძე ყუნდელი წყალი გათბა.

ა-ყუნდაშეშტრა (სითხე, პაერი, ქარი) ძალიან თბილი; აძე ყუნდაშეშტრად რყოუბ წყალი ძალიან თბილია.

ა-ყუნდახარა (იყუნდახელი) (სითხის, პაერის, ქარის) თობა, გათობა (გათბა).

ა-ყუარა რიყე.

ა-ყუარაან ყვავი.

ა-ყუარა-შეშტ წყალში ნაყარი შეშა.

ა-ყუარასან გერიტი.

ა-ყუარად ქამანდი, საგდებელი; აჩეჟ აყუარად ალა იკტიხელიტ ცხენი ქამანდით, საგდებლით დასაჭერი შეიქმანა; აჩეჟ აყუარად ახარში! ცხენს ქამანდი გადააცივი კისერზე!

ა-ყუარა-ყუანჩა აწონ-დაწონა.

ა-ყუარაშე თეთრი ქვეით მოფენილი რიყე; ძღდა ყუარაშე (გამოცანა) «უწყლო თეთრი რიყე» (კბილები).

ა-ყუარდი დაბალი და შედარებით პატარა, მოგრძო სკამი, (ჩვეულებრივ მთლიანი ხისგან გაკეთებული).

ა-ყუარათ კრუხი.

ა-ყუარტირა სახსარი, საღრეკი.

ა-ყუარჩარა (იყუარჩარელიტ, იყუარჩარტი) (დაძველებული მორყეული ურმის, სკამის, მაგიდის და მისთ, ჯახაჯუხი (... ჯახაჯუხი გააქეს, ... ჯახაჯუხი გაქონდა).

ა-ყუარტლ ყვერული.

ა-ყუატ მოქნილი, რბილი (ტყავი); ამაყყუატად რყოუბ სარტყელი მოქნილია.

ა-ყუატარა (ტყავეულობის) მოქნილობა, სირბილე.

ა-ყუატახარა (იყუატახელიტ) (ტყავეულობის) დარბილება (დარბილა), მოქნა (მოიქნა).

ა-ყუაქი დარტყმის ხმა; თოფის ხმა; აყუაქ ქია აშინქა აბეჟ გმეტიტ თოფის ხმა განხმა; ალაბადა იხე აყუაქ ააიხერი-გმეტიტ ჯოხი თავზე დაათხლიშა; აყუაქ ააიქეჭერიგმეტიტ პირისახეში სთხლიშა, უთაქა.

ა-ყუაყუა ზურგი; სყუაყუა სეზღეეტიტ ზურგი შტყავა; იყუაყუა კეღლიეეტიტ ზურგი ჩაულეწა.

ა-ყუაწრა (დეყუაწეტიტ) თავის განებება (თავი გაანება), მოშორება (მოშორდა); დესყუაწეში არ შშორდება, თავს არ მანებებს; უსყუაწე! დამეხსენ, თავი დამანებე, მოშორდი დესყუაწეში არ მომეშვა, თავი არ დამანება.

ა-ყუბარ ყვიბარი, პატარა კური, ქოცო.

ა-ყუბარა (იყუბელიტ) ნაყოფის, ხილეულიის; დაბერტყევა (დაბერტყა); არა იყუბლიტ კაკალს ბერტყავს.

ა-ყუბლარა (იყუბლაიტი) არიდება (არიდა), აშორება (აშორა); აციგმა-მეციგმა უყუბლანაქუ სიყვე ამშორდეს!

ა-ყუღ ლობიო.

ა-ყუღ-კალრა პარკი ლობიო.

ა-ყუღრა ადგილი, სადაც ლობიოა დათესილი; შდრ. აყუღრთა.

ა-ყუღ-ხარკალდეი კირკაყი.

ა-ყუღრთა ადგილი, სადაც ლობიოა დათესილი; შდრ. აყუღრა.

ა-ყუღრფაჟ ლობიოთი მკითხავი; საერთოდ მკითხავი, მარჩიელი.

ა-ყულდგრშმზ შელესილი ლობიო.
 ა-ყულდგრშმზმან ხორციოთ გაკეოებული ლობიო,
 ა-ყულყრან (იყულყრტი) აშმორება (აშმორდა);
 აშმზღლა ყულყრტი ფქვილი აშმორდა.
 ა-ყულყრ შმორიანი, აშმორებული; აყულყრ ფჯრ
 შმორის სუნი; აშმზღლა ყულყრ აშმორებული
 ფქვილი.
 ა-ყულყრშმზში ფაჟუაი, ფუნჩულა; ანაპზ ყულყრ-
 შმზში ფუნჩულა ხელი.
 ა-ყულყრდყუნდრა (დყუნდყუნდლეიტი,
 დყუნდყუნდტი) დულუნი (დულუნებს,
 იდულუნა), დულდუნი (დულდუნებს, იდულდუნა),
 ბურტყუნნი (ბურტყუნებს, იბურტყუნა), ბუტ-
 ბუტი (ბუტბუტებს, იბუტბუტა).
 ა-ყუნდშმზღნდრა (დყუნდშმზღნდლეიტი,
 დყუნდშმზღნდტი) (ს ა უ ზ.) იგოეა, რაკ
 აყუნდყუნდრა.
 ა-ყუნდჯ ზალის დერო, ზალის ნამწვერალი.
 ა-ყურყუნ ყურანი.
 ა-ყურყურრა 1. (იყურყურლეიტი, იყურ-
 ყურტი) დულუნი, დადულუნება (დულუნებს,
 დაილდუნა).
 ა-ყურყურრა 2. (იყურყურლეიტი, იყურ-
 ყურტი) ჭყუყუყი, დაჭყუყუყება (ჭყუყუყებს,
 დაიჭყუყუყა), ჭყუყური, დაჭყუყურება (ჭყუ-
 ყურებს; დაიჭყუყურა). დურდური, დადურდურ-
 რება (დურდურებს, დაიდურდურა); სჯმგუა
 ყურყურლეიტი მუყელი მიჭყუყუყებს.
 ა-ყურჯშ შაური, შაურიანი.
 ა-ყურჯშ-ფხა შაურიანი, შაურის დირებული.
 ა-ყუსრა (იყუსლეიტი) ხამხამი დახამხამება
 (ხამხამებს); ილაქუა ყუსლეიტი თვალეი
 უხამხამებს.
 ა-ყუსყუსრა (იყუსყუსლეიტი) ხამხამი, და-
 ხამხამება (ხამხამებს); ილაქუა ყუსყუს-
 ლეიტი თვალეი უხამხამებს.
 ა-ყუსყუნ 1. უდელი, მხეთქელ საქონელზე
 დადებული.
 ა-ყუსყუნ 2. ქელი (მთებისა).
 ა-ყუსშმ კვიანი, გონიერი; დხუქ-ყუსშმუბ
 კვიანი ბავგია; იუაა-ყუსშმუბ კვიანი
 ხალხია.
 ა-ყუსშმან (წ ი გ ნ.) განყოფილება.

ა-ყუსშმრა კეა, სიკვიანე; აყუსშმრა რგემ
 კეა არ აკლია.
 ყუსშმრგლა კვიანად, კვიანურად, კეით:
 ყუსშმრგლა დნჯუყეიტი კვიანად მოიქცა;
 ყუსშმრგლა ჭყახი კეით იყავი
 ა-ყუსშმხარა (დყუსშმხორტი, დყუსშმხორტი)
 დაკვიანება (კვიანდება, დაკვიანდა).
 ა-ყუსშმარა (იყუსშმორტი, იყუსშმორტი) აკ-
 რეა (კრეა, აკრეა); აქმად იყუსშმორტი
 ქალალი აკრეა.
 ა-ყუსშრა (დყუსშრტი) შეწყვეტა (შეწყვეტა),
 თავის დანება (თავი დანება), მიტოვება
 (მიტოვება), ხელის აღება (ხელი აიღო); ახუ-
 მარრა დყუსშრტი თამაში შეწყვეტა; აი-
 ბაწრა დყუსშრტი თმი შეწყვეტეს; აცოან-
 თიარა ჭყუსშმწვეტი ბაასი არ შეგვიწყვეტია;
 აჯკეირა დყუსშრტი დენის სმა მოიშალა;
 არი აუს დყუსშრტი ამ საქმეს თავი დაა-
 ნება.
 ა-ყუსშრა (მ დ ი ნ ა რ ი ს) ტოტი.
 ა-ყუსშრა (იყუსშრტი) ჭმუნა, დაქმუნა (დაი-
 ჭმუნა).
 ა-ყუსშრა (დყუსშხორტი) მიტოვებინება (მი-
 ტოვებინა), დავდებინება (დაავდებინა); აცოან-
 თიარა დყუსშხორტი ლაპარაკი მიტოვებ-
 ინა; აღჯჩრა დყუსშხორტი ქურდობა
 მოაშლევინა; აჯკეირა დყუსშხორტი დენი-
 ნის სმა მოვამლევინე, დენის სმაზე ხელი აკ-
 ლებინე.
 ა-ყუსშრა სატეხი, სატრეთელი; შ დ რ. აწიმეჟს.
 ა-ყუსშრა ბატი.
 ა-ყუსშრა საბატე.
 ა-ყუსშრა მებატე.
 ა-ყუსშრა (იყუსშლეიტი, იყუსშლეიტი) ჟღერ-
 ტული, დავღერტულება (ავღერტულებს, და-
 ვღერტულა).
 ა-ყუსშრა კეითი, ნაჭერი, კალაპოტი (ს ა პ ო ნ ი);
 საპტენ ყუსშრა ერთი კეითი, ნაჭერი, კალა-
 პოტი საპონი,
 ა-ყუსშრა (იყუსშლეიტი, იყუსშრტი) დახავლება
 (ჩხავის, დაჩხავლა); ალაპია ყუსშლეიტი
 ყურანი ჩხავის.
 ა-ყუსშრა მგჯ ხვანჩი.
 ა-ყუსშრა ჭმუნა ხორხი, სასულე.
 ა-ყუსშრა ყანყრატო, ყელი, ხორხი, საყლაპავი

მილი: ყვრყტ თშბა, მგუაღცბა თბბან (ან-
 ღა ზ ა) «ყელ ვიწრო ღა ღიღ მუცელა».
 ყვტ! ხმაი სიტყვა! კრინტი ურ ღცბბაჟბა-
 ლაბბიტ, უბრა ყვტ უმზრგბნ! ღე, მბნ იღა-
 ბბრბკოს, შუნ კი კრინტი არ ღბძრა, ხმა არ გბი-
 ლო, ხმა არ ამოიღო ყვტ უმზრგბნ სგმბბბი!
 ხმა, კრინტი მუთქი ყვტკ იმბბბბი, იმზრ-
 გბბბიტ კრინტი არ ღბუბრბკოს; ყვტ იხგმწბიტ
 ერთ წუთში გბთბვღბ, მოკვღბ.

ბ-ყვტ-ბჟე კრინტი; ყვტ-ბჟეკ შბმზრგბნ ჰბბ
 შბბსბბბბიტ! არ გბბღლოთ კრინტის ღბძრბ
 მუთქი
 ბ-ყვტუწბუთურბ (ღყვტუწბუთუბიტ, ღყვტ-
 წბბუთუბიტ) წუწუნი (წუწუწუწბს, იწუწუწბს);
 ესკმზრგბჯ ღყვტუწბუთუბიტ მუღამ წუ-
 წუწუწბს.
 ბ-ყვტჩრბ (იყვტჩიტ) მოჯერბბ (მოიჯერბ); იგუ
 იყვტჩიტ გული მოიჯერბ.

ყდ

ბ-ყდბღბ გზბღბბნუელი; ბჟბ ყდბღბ გზბღბ-
 ნუელი ძროხბ; ჟბ-ყდბღბკ სგღნბგბლბბბიტ
 გზბღბბნუელი ძროხბ არის ჩეშბბან.
 ბ-ყდბღბლბრბ (ღყდბღლბბბიტ) გზის ღბბნუე
 (გზბ ღბბნბ), გზის ღბბრგვბ (გზბ ღბბრგვბგბ).
 ბ-ყდბღბსბრ ნბგბი (სბ ცხობერებელ ბი-
 ნბ შბი, შუნობბაში).
 ბ-ყდბრბ (იყდბრბიტ, იყბბიტ) კწეუბ (ბწეუბს,
 ბწბბ); იხგ იყდბრბიტ თბგს ბწეუბს; ინბბგ
 იყდბრბიტ ზელს ბწეუბს; იზბვბრბ იყდბრბიტ
 ცხვირსბხობს ბწეუბს,
 ბ-ყდბბტბ თხელი, ღღლუ; ბბგსთბ ყდბტბ თხელი
 ღღლუ ღობი.
 ბ-ყდბბტბრმბგუ (სბ უ ბ.) ჰბლზე თხელი,
 ღღლუ.
 ბ-ყდბბტს ბრტყელი (მყ ბ რ ე რ ბმ); ბჩბბბბს
 ყდბბტს, ბსბბნ ყდბბტს ჟრბბლო თეშბი.

ბ-ყდბშ 1. ღბსვრბლი, კუტყუბბნი, ბინძური;
 ინბბკუბბ ყდბშუბ ზელუბი ღბსვრბლი ბკვს;
 სჩბვბრბ ყდბშუბ ცხვირსბხობი ღბსვრბლი
 მბკვს, ჩეში ცხვირსბხობი ღბსვრბლიბ; ბლბბბ
 ყდბშ ბხგ უკვტრგჯ უბყდბშუბბიტ, ბწგზუბ
 უკვტრგჯ უბყდბშუბბიტ (ან ღა ზ ა) «გბს-
 ვრბლი ჯობის თბვიც გბგვრბის, ბოლოც
 გბგვრბის. 2. გბ ღბტ. ეშბბკი; ბუბბჯ ყდბშ
 ეშბბკი კბვი; ყდბშკ იოუბ ეშბბკი ვინზე.
 ბ-ყდბშრბ (იყდბშრბიტ) ღბსვრბ (ღბისვრბ),
 გბუბუბყბბბბ (გბუბუბყბბბბბ); სნბბკუბბ ყდბ-
 შრბ ზელუბი ღბმესვრბ; იმბგუტყუბ ყდბ-
 შრბ ჩეჭმბბი ღბმესვრბ; სჩბვბრბ ყდბშრბ
 ცხვირსბხობი გბუბუბყბბბბბ.
 ბ-ყდბშრბ (იყდბშრბიტ) ღბსვრბ (ღბსვრბ), გბ-
 კუტყუბბბბ (გბუბუბყბბბბბ).
 ბ-ყდბშგ ბბბბბბბბბბბბბ, გბხრეკრბი, ტბბ-
 ველი; ბღბ-ყდბშგ გბხრეკრბი, ტბბბბბბ
 მბნღობი.

უ

ბ-შბ სბსხლი; იშბ რღგუტბხო ღტყობუბ, იშბ
 რღგუტბხოიტ ღბყღბკი გბუღბს; იშბ მბკუბ
 სბსხლბბკულბბ; ბშბ იჭეწუწუბბიტ, იჭბბბბ-
 უბბიტ სბსხლს ბღბბბბბბს; იშბ ებლბშბჟ-
 ბბიტ სბსხლი უღღლს; სშბ ებლბშბრბ
 სბსხლი ბბბბღღღბ; სშბ სგლბბბბიტ სბსხლი
 გბმზრბ, სბსხლისბგბნ ღბვიცბლუ; იფსგღ-
 გბღლ ბზგ ბშბ კბბბბბბბიტ (თვის) სბშობ-
 ლოსთვის სბსხლი ღბღვბრბ; ბშბ ნგყუობიტ
 სბსხლი მბბბბბბბბ; ბშბ-ტბბრბ სბსხლის
 გბჩერებბ; ბუბბჯ, იშბ ტბბრ, ღტუსუბბიტ
 კბკს თუ სბსხლი გბბჩერბ, მოკვღბბ;
 ბჭგშბ ბტბბსგნ, ბფგწბ ბშბ ბბბშბბბიტ,
 ნგტლბბრწბბბბბბბბ ცხვირ-ბბბბბ სეშბ,

ჩბკვრბ ღბ ცხვირბბნ სბსხლი ბღბნ; ღბბბრ-
 სუბ, ღბბბრსუბ. ბშბ ღბბბბბბბბბბბბბ
 მბთ გბბსბსხლბბბ; სბსხლი ბღბნ; მბბრბ
 ბღბნ ცხვირბ; რლბ(კუბ) ბშბ (რ)ზგწუბბ-
 ლო ღბბბბ ჩბსბსხლბბბბბბბ (სბსხლბთ
 ბმღვრეული თვბლბბბ) მოვიღბ; ბშბ იჭბბშბბ
 ღბბბბ სბსხლში გბთხვრბლი მოვიღბ; ბშბ
 იხგშზგ ღბბბბ სბსხლბთ გბსვრბლი-მოვიღბ;
 ბშბ ღბგბბგ ღბბბრბ გბსბსხლბბბბბბბ,
 ღბსბსხლბბბბბბბ, (სბსხლბბბ) მოვიღბ; ბშბ
 ბნგზბრბ სბსხლის გბმზრბბბ, გბღბბ, გბრბ-
 მბვბ; კუბბბბბბ ბშბ ბტბბბბ ბობობღღ
 შური ბბბბ.

ა-შაბ შაბი.

ა-შაბგსთა შველი; აშაბგსთა ძეს შელის ნური.

ა-შათა 1. ძირი.

ა-შათა 2. საფუძველი; აეკონრომიკატი შათს ეკონრომიკური საფუძველი.

შათანკტლა ძირფესვიანად; შათანკტლა იწაპხტ ძირფესვიანად ამოვადლოთ.

ა-შაკათიარს (აშა კითითიოიტ, აშა კითითიეიტ) სისხლის ღვრა (სისხლს ღვრის, სისხლი დაღვარა).

ა-შაკატანხა შაკიო,

ა-შაღ შალი; აშაღ ლხანლწეიტ შალი მოიხურა, წამოისხა.

ა-შალაშენ შალაშინი; შღ რ, აჩალაშენ.

ა-შამაყ 1. მსხვილფეხა საქონელი.

ა-შამაყ 2. ცვილის დიდი სანთელი.

ა-შამაშიგვა ჰიაფერა; შღ რ. აჯამღუნზ.

ა-შამაჭრა სისხლნაკლებობა; ზშა მპქუ სისხლნაკლები.

ა-შამთლანჰი ბორკილი; ხუნდი; აშამთლანჰი იშარწეიტ ხუნდი დააღეს.

ა-შამხლდრღან კვირისთავი.

ა-შამხთარფა სამუხლე, საბარკული, საწვივე.

ა-შამხნეშოლარა (დშამხნეშოლაიეიტ) დაჩოქება (დაიჩოქა), მუხლის მოდრეკა (მუხლი მოიდრეკა) მუხლის მოყრა (მუხლი მოიყარა); დშამხნეშოლანუ დგტლან მუხლმოდრეკილი, დაჩოქებული იყო, იღვა.

ა-შამხე მუხლი; შამხელა დჰიაზირიტ მუხლით ხოხავს; ახუქტ სშამხეღტქუსურტიეიტ ბავში მუხლებზე დავისვი; შამხ აყენძა აპიენწის დთავტლოუპ მუხლამღ ტალახში დგას.

ა-შანა შანი.

ა-შანძან ფურჩალი.

ა-შანწა ტალი, კაი; აშანწა დაკეზოუპ კლდე-აღამიანია.

ა-შაპ-ტიქურშირა (იშაპტ ეიქურშიოიტ) ფეხის ფეხზე გადაღება (ფეხი ფეხზე გადაიღო).

ა-შაპ-ტიხგარა (იშაპტ ეიხტიგეიეიტ) ფეხის გადაღვა (ფეხი გადაღვა).

ა-შაპკრა (დიანშაპკიეიტ) ვედრება (ვედრა), ხეწა (ხეწა), აჯა (ეაჯა).

ა-შაპსტრატუნა ფეხიგული.

ა-შაპქარში კანტი, სარმა, მოგვერდი; აშაპქარში აზურა (აშაპქარში იზტიუეიტ) კანტის გამოღება (კანტი გამოსლო), ფეხის გამოღება (ფეხი გამოსლო), სარმის გამოკრა (სარმა გამოკრა), მოგვერდის კრა (მოგვერდი კრა).

ა-შაპხტე 1. ფრჩხილი (აღამიანის ფეხისა; აუაქტიკსა იტიე); 2. კლანჭი, ბრწყალი, პანგი (ფსანტიქუაქი ფსტიქუნკი, იაჰშიაპ, ახეში, ატიე, აცეუი, ალემი რტიე); აშხა უარბა აშაპხტქუა ატბა ბლა ინლანანეიეიტ არწივა კლანჭები ჩარყო კურდღელს ზურგში; აშაპხტე ალაწარა, ალარაშრა პანგების ჩარბობა, ჩასობა. 3. ფლოქვი (აჩიეტი, ატუეტი ურთ ირტეილოუ რშაპხტე); 4. ჩლიქი (აქი, ამანხი უბან ვეგტრთეგე რშაპხტე) ეიმქაფა); აშაპხტე ზნრუ (ბრაახუ რხე) ჩლიქიანი, ფლოქვიანი, ჩლიქოვანი.

ა-შაპტ ფეხი; ზშაპტ ხუუ ფეხში დაჭრილი; უშაპტ ნეიწეხი ფეხი გაწართეი სეშანეყუოხ სშაპტ სწუამ სიარულისაგან ფეხები დამწყდა; მაქანა იშაპტ დტქუგელოუპ ჯერ მაგარადა; შაპტ-შშოლა უმჯანეწაიეიტ ბენიერ ფეხზე გადასულიყო, გველის ასკამ აშაპტ სკამის ფეხი; აშაპტ ზქტ დამარსებელი, დამუენებელი, დამაყარებელი; 2. ძირი; ახადტე აშაპტ კბილის ძირი; აშირა აშაპტ მუწუკის ძირი; აშხა აშაპტ მისი ძირი; 3. საძირკველი.

ა-შაპტ აკრა (აშაპტ იეტიეიტ) 1. საფუძელის ჩაყრა (საფუძველი ჩაყარა); დაარსება (დაარსა), დაფუძნება (დააფუნა); აჯნე აშაპტ იეტიეიტ სხლს საძირკველი ჩაყარა; გაღატასხლის შენება დაიწყო; 2. წამოწყება (წამოიწყო); არი აუტს აშაპტ იეტიეიტ ეს საქმე წამოიწყო.

ა-შაპტზაწი სავთი.

შაპტლა ქვეითად, ფეხით; შაპტლა ანტყუარა ქვეითად სიარული.

ა-შაპტმათია ფესამოსი.

ა-შაპტმტელ ფეხბურთი.

ა-შაპტმტელასჯე (მ რ. აშაპტმტელას(ია) ფეხბურთელი.

ა-შაპტრატუნა ი ხ, აშაპტსტრატუნა.

ა-შაპტქუნს აკანში ჩაწეილი ბავშვის მუხლებზე დასადები პატარა ბალიში.

ა-შაქიჯე სისხლისმსმელი.

- ა-შარ მრ. (მხ. აშუმ); შ დ რ. აშარაქუა.
- ა-შარა 1. (იშრიტ, იშტიტ) 1. დაობა (იპობა, დაიპო), დარება (იჩეხება, დიჩეხება), გაობა (იპობა, გაიპო); ამჟამტ შრიტ შევა იპობა; 2. ხდა (იხდება); 3. გაბზარვა (იბზარება, გაიბზარა); აჩანახ შტიტ თუფუი გაიბზარა.
- ა-შარა 2. (იშრიტ, იშტიტ) ე თ ნ ო გ რ.:
  - 1. ადამიანის ან ცხოველის სახელის ტაბუ. ნამდვილი სახელის მაგიერად სხვა სახელის შერქმევა; ატიტტი ათაცა (ჯარა-ჯარა ეხაჯაჯტ) ზუხმდ ლშოზ რაციაჯენ ძეღლად (ზოგან ახლაც) რძალი ბევერ ვინმეს სხვა, სახელს ეძახდა; 2. აშეშ აშარა; შ დ რ. აშეშეშარა.
- ა-შარაქუა მრ. (მხ. აშუმ, აშუმ); შ დ რ. აშარა.
- ა-შარგუანცი წვივი, კანკი.
- ა-შარგუწა, (ბზიფ.) აშარგუწი; შ დ რ. აშაპსტარგუწა.
- შარდა ბევერი; შარდაჯეკი ცეიტ ბევერი წა-ეიდენ; შარდა იჩეხიშეიტ ბევერს ეცადა; „შარდა აშთა“ მრავალკამიერ (სი მ დ ე-რა და აშ სი მ დ ე რ ი ს პ ი რ ვ ე ლ ი ს ი ტ ყ ვ ე ბ ი).
- შარდახააიტ: უსალამ შარდახააიტი მრავალკამიერ იყოს შენი სალამი! (ე ტ ყ ვ ი ა ნ სა ლ ა მ ი ს გ ა დ მ ო მ ც ე მ ს).
- შარდაჯარა ბევერან: გადატ. ბევერე; მცხუ იციანთიო აუაჯტ შარდაჯარა დეილა-გრიტ ვინ ბევერს ლაპარაკობს ბევერ შეც-ლომას უშეებს.
- ა-შარშალ ლოლუა; შ დ რ. აშაშალ.
- ა-შარშან ზეწარი; შ დ რ. აციართალარში.
- ა-შატარდენ შევარდენი.
- ა-შატარ (აშნ იურიტ) სისხლის აღება (სისხლი აიღო), შურისძიება (შური იძია), შურისგება; იჯზა იშნ იურიტ ამხანაგისათვის შური იძია; ამხანაგმა მისთვის შური იძია.
- ა-შატეს სისხლის სამართლის საქმე.
- ა-შატუჯტ შურისმაძიებელი, სისხლის ამღები.
- ა-შათხან ძვ. ეთნ. სისხლის ფასი: სისხლის ფასს იხდიდნენ მოკლულზე და აგრეთვე ამ-ლეედნენ გაყრილ ცოლსაც.
- ა-შაქარ შაქარი.
- ა-შაქართრა საშაქრე.

- ა-შაქურგულარა (იშაქურიგულაეიტ) და-ღენილება; დაღენა (დააღენა); ამინსტ-რცია რსოვეტ იშაქუნარგულაეიტ მინსტრთა საბჟომ დაადგინა.
- ა-შაყა ბოძი.
- ა-შაყაჯე ქვეითი; აშაყა უაა ქვეითნი.
- ა-შაყადარ ყლორტი.
- ა-შაშალ იხ. აშარშალ.
- ა-შაშიტ შედედებული, დალეკრტებული სისხლი, ლუკრტი.
- აშაშიტარ (ბზიფ.), იხ. აშეშტრა.
- ა-შაც მოლი.
- ა-შაცარს სისხლის დენა, ტაბასტა; აშნ ცრიტ სისხლი დის.
- ა-შაცემ საფანტი.
- ა-შაცრა მოლიანი ადგილი.
- აშაცჰინ ხაფანგი; აშაცჰინ იაკტიტ ხაფანგში გაება.
- ა-შაცინ (მრ. აშაცი) ფეხის თითი.
- ა-შაცეკაჯეს ფეხის ნევი.
- ა-შაცეკარაქუა მრ. (მხ. აშაციან) ფეხის თითები.
- ა-შაცინგესლარა (იშაცინგესლაეიტ) წა-ბორძიება (წაიბორძიება), ფეხის წაკერა (ფეხი წაიკრა), წაფორხილება (წაიფორხილა); შ დ რ. აშაცინგესლარა.
- ა-შაცინგეშ ფეხის ცერი.
- ა-შაცინგესლარა (დშაცინგესლაეიტ); იხ. აშაცინგესლარა.
- ა-შაწ ფეხსაცმელი; აშაწ ამაგაზინ ფეხ-საცმლის შალაზია.
- ა-შაწარა (იშაიწეიტ) წელს ქვეით (ფეხებზე) ჩაცმა (... ჩაიცვა); აშაწათტ იშაიწეიტ ფეხსაცმელი ჩაიცვა, ფეხს ჩაიცვა; ატიქუა სტ-შასწეიტ შარვალი ჩაიცვი; აქლაფანდქუა იშაიწეიტ წინდები ჩაიცვა.
- ა-შაწათტ ფეხსაცმელი.
- ა-შაწუქან ერთი წვეილი ლანჩა, ძირი (ფეხ-საცმლის ა).
- ა-შაწჰინ ქალამნის თასმა,
- ა-შაჰინ ნაბიჯი, ბიჯი.
- ა-შახარ 1. (იშახეიტ) სისხლად ქცევა (სისხლად იქცა).
- აშახარ 2. (დშახეიტ) ფეხზე ჩამოწ-ლომა (ფეხზე ჩამოწდა); შაშაგულაზ შაშა-ხეიტ დგომით ფეხზე ჩამოწდით.
- ა-შახუ 1. რაგანი, დიდებული, წესიერი; უაჯ შახუკ იოლუპ რიგანი კაცია; 2. გვარიანი;

ჯ-შახუბ ოუბ გვარიანი ღვინოა; 3. კარგი, კეთილი; აკინრა ახდ უაღალს, უთახებზარა — იშახუბ თუ გინდა, კინოში წამოლი! — კარგი, კეთილი.

ა-შახუბ ძვლის ტვინი.

ა-შახუბშინრა (ს ა ხ ო მ ი) ერთი წვივის ოდენა, ერთი კანკის ოდენა.

ა-შაჰავა ბორკილი.

ა-შაჰარა (იშაჰარა) (ც ხ ე ნ ი ს ა, ს ა - ქ ო ნ ლ ი ს ა) შებორკვა (შებორკა), დაბორკვა (დაბორკა); ანაჲ იშაჰარა ცხენი შებორკა.

ა-შაჰარანი ვერმიშელი,

ა-შაჰარაძე ხომი, კომახი.

ა-შაჰარა (იშაჰარა, იშაჰარა) გოჭების დაყრა (გოჭებს ყრის, გოჭები დაყრა); აჰარა შაჰარა ღორმა გოჭები დაყრა.

ა-შეუ დილა; აშეუ ასაათ უბა რზე დილის ცხრა საათზე; აშეუ შიანანა დილა-ადრთან, გათენებამდე; შეუ ინარკნე დილიდან; აშეუ სნეიუეიტი უარა უქიჲ დილით შე- მოგვილი; შეუე ბზრა! დილა მშვიდობისა შ დ რ. აშეუ.

შეულს დილაობით; შ დ რ. შეულს.

შეუნატი დილიდანვე; შ დ რ. შეუნატი.

შეუნაწე დილა-ადრთან; შ დ რ. შეუნაწე.

შეუნაძს საუზზე; შ დ რ. შეუნაძს.

შეუნა ბზრა! დილა მშვიდობისა შ დ რ. შეუნა ბზრა!

შეუნაძს დილით; შეუნაძს სუნტეგლოიტი უარა უქიჲ დილით შემოგვილი.

შთა აწ; შთა უაღალს! აწ წავიდეთ შთა იუხხარა! აწ გეყოფა! შთა უაჰა უმანს აწ ნულარ მოხვალ!

ა-შთა კვალი; ნაკვალევი; აბგალუ აშთა მგლის კვალი; აშთა არძრა კვალის წაშლა; აშთა დხეღაეიტი კვალს დაადგა, მიავნო; აშთა ტყამ კვალი არ ჩანს.

ა-შთაბუ ფენის ხმა.

[ა-შთაჰარა] (დრშთოუბ, დრშთან) 1. და- დევნება (მისდევს, დასდევდა), მიდევნა (მის- დევს, მისდევდა); იწებუა კნე დრშთოუბ კვალდაკვალ მისდევს; სახეცალსკე დსეშ- თოუბ ყველგან მომდევს; 2. გადატ. სწრაფ- ვა (ისწრაფის, ხელი მიყო); აწარა, ალახტ- რა დრშთოუბ სწავლას, განათლებას მისდევს; სწავლისაკენ, განათლებისაკენ მიისწრაფის.

[ა-შთაჰარა] (იშთრუბ, იშთან) 1. დება, (დევს, იღო); ალაბან უნთხდა იშთრუბ ჯოხი შენ წინ დევს; ალაბან უნ იშთა- ზააიტი, იშთრუბენენ! ჯოხი იქ იღოს, ნუ აიღებ! 2. წოლა (წევს, იწვა); ალან უნთხდა იშთრუბ ძალი შენ წინ წევს; აძი უნთ- ხდა დეშთრუბ ვილაც შენ წინ წევს; უშს უნთხდა იშთრუბ საქე წინ გიღევს; აბუქე მკადანა დეშთაზააიტი, დეშთრუბგვლან! ბავშვი ჯერ იწევს, ნუ ააყენებ!

ა-შთაჰარა (მ რ. აშთაზააიტი) მდევნელი, მდევარი.

ა-შთაჰარა (იშთიკეიტი) ძირს, დაბლა მიჰვრა (... მიჰვირა); დანკაუტელაკ, ფტორაკ დეშთაჰარა, დეშთრუბგვლანი როდესაც წაქ- ცევი, ცოტა ხანს ძირს დაიჭირე, არ ააყენო! აჩეშაზარა ჯ-მეზ დეშთანაკერტი ავადმყო- ფობამ ორ თვეს ლოგინად ჩააგდო.

ა-შთალარა 1. (დრშთალაეიტი) დადევ- ნება (დადევნა), გამოდევნება (გამოდევნა), გამოდგომა (გამოდგა), გამოკიდება (გამო- კიდა); ალან ჰარშთალაეიტი მტერს გა- მოგვიკიდეთ, გამოგვიდევნეთ; ჩაგლა სრშ- თალაეიტი ცხენით გამოგვიდევნები, გამო- გულგები; არი აუტს სრშთალაეიტი ამ საქმეს გამოგულდექი, გამოგვიდევნე.

ა-შთალარა 2. (დრშთალაეიტი) დაწოლა (დაწვა); აშთალარა იანამთოუბ დაწოლის დროა.

ა-შთამთა ნაკვალევი; კვალი; რშთამთაგაჲ რყამ მისი ნაკვალევის არ არის.

ა-შთა-მეშთა ნაკვალევი; კვალი; აქტრ სეიმ- დრეტი ბევრი ვეძებ, მაგრამ მისი ნაკვალევი (კვალი) ვერსად ვერ ვნახე.

ა-შთანეირა (დრშთანეიუეიტი, დრშთა- ნეიტი) უკან მიდევნება (უკან მისდევს, უკან მისდია), უკან მიყოლა (უკან მიყვება, უკან მიყვავ); აძიუი აძიუი ეიშთანეიუეიტი ერთი- მეორეს მისდევს, მიყვებიან.

ა-შთანეყუარა (დრშთანეყუეიტი) უკან მიდევნება (უკან მისდია), უკან მიყოლა (უკან მიყვავ); არი აუტს დანარა აქტრ სრშთან- ეყუეიტი ამ საქმეს ბევრი ვსდევ.

ა-შთაფშორა (დრშთაფშოეიტი, დრშთა- ფშოეიტი) თვალთვალი (უთვალთვალებს, უთ-

ვალთვალა), ზვერა (ზერავეს, დაზვე-
რა).

ა-შთაღანი ჩასყენილი, ჯმუხი; არი ანაწა
უაუგ შთაღანიკ იოუპ ეს ჯმუხი, ჩასკ-
ნილი კაცია.

ა-შთაძეთრა (იშთაძეთრე) აღნობა (აღნა);
ასტ შთაძეთრე თოელი აღნა.

ა-შთაწარა 1. (იშთაწიწიე) 1. დაბლა,
ძირს დაღება (... დაღო); ალაბან შთაწი-
წიეიტ ჯოხი ძირს დაღო; 2. დაწენა (დააწ-
ენა); ახუქტ ღმთაწიწიეიტ ბავშვი დააწ-
ენა; 3. გაღაღ. დაყრა (დაყარა); აღს
ანბჯარ შთაწიწიეიტ მტერმა იარღი და-
ყარა.

ა-შთაწარა 2. (ღრშთაწიწიე) 1. აღენება,
დაღენება (დააღენა), გამოღენება (გამოა-
ღენა); იფშაარაზე აუაა იშთაწიწიეიტ
მოსაძებნად ხალხი გამოაღენა, დააღენა;
აშეყრ შთაწიწიეიტ წერილი დააღენენ;
2. მიტევა (მიუტია), მისევა (მიუსია); აქს
ალაქუტ აშთაწიწიეიტ კურღელს ძალღები
მიუტია, მიუსია.

ა-შთახ 1. შემდეგ, მერე; უშთახ დააირ
შენ შემდეგ (მერე) მოვიდა; არი აშთახ
ამის შემდეგ (შემდეგ ამისა).

ა-შთახ 2. უკან; იშთახ დნაფშებარ უკან
მიიხელა თუ არა; იშთახ ბექუქ იაპირ
ზურგს უკან რაღაც ხები მოესმა; სგშთახ
დგტლოუბ ჩემ უკან ღვას; იშთახ დნაფ-
შირტ უკან მიიხელა; აშთახ ალა უკან
ნიღან.

შთახღან: შთახღლა დნასკდრირტ უკან-
უკან მიიწიეს.

ა-შთახჟა უკან; სგშთახჟა სხვანირტ უკან
დაებრუნდი; იშთახჟა დნაფშირტ უკან
მიიხელა.

ა-შთახჯე შემდეგ, შემდეგში, მერე; აშთახჯე
უს იპირეიტ შემდეგში (შემდეგ, მერე) ასე
თქვა.

ა-შთრა 1. შთამომავლობა; საუბ. აფპიგზბა
ღმშთრა ბზროუტ ქალი, ქალიშვილი კარგი
შთამომავლობისა.

ა-შთრა 2. (იშთრე) გავზენა (გავზენა);
ასალამ შეყუ იშთრე წერილი გავზენა;

იქუენ იგუღლარა დიშთრე თავისი ვაჟი-
შვილი მეზობლისას გავზენა, გაუშვა.

შთრალ მემევიღრეობით.

ა-შთფრაარა (იშთფრაარე) აფრენა (აფ-
რინდა).

ა-შთფერა (იშთფერე) აფრენა (აფრინდა).

ა-შთერცქაარა (იშთერცქაარე) აწ-
მენდა (აწმინდა).

ა-შთფარა (ღმშთფერე) ახტომა (ახტა).

ა-შთფხრა (იშთფხერე) აღება (აიღო) აწევა.
(ასწია); აღაბან შთფხერეიტ ჯოხი აიღო;
აშინგა შთფხერეიტ ზომას იღებს; აუალა-
ფახტე შთფხერეიტ ჯამაგირი აიღო; ანდარა-
შთფხერეიტ ტვირთი, სიმძიმე ასწია.

ა-შეკლ 1. (აიქუეი აიშსეი რტე) ააქანავი,
საკოჭური; 2. უზანგი, ავანდა; შდრ.
აჩაქშეკლ.

შოუკ 1. ვიღაცები; შოუკ ისარკიეიტ
ვიღაცებმა მიხრეს; შოუკ აპირე ვი-
ღაცები მოვიღენ; 2. ზოგი, ზოგიერთი;
შოუკ აბას რკირეიტ ზოგი (ზოგიერთი).
ასე აპროს.

შოუკ-შოუკ ზოგიერთი; ზოგიერთნი; შო-
უკ-შოუკ რეიტე დააშრმ ზოგიერთი-
ვით ზარმაყოზს.

ა-შრ (ღიშრე) მოკლა (მოკლა); (აპოზბა-
ლა, ყანალა...) დაკლა (კლავს, დაკლა);
აპოზბალა აპინ იშრე დანთ ღორი დაკ-
ლა; აბრპინ დაქხსნე იშრე ტახს ესროლა
და მოკლა; დეკანპანე დღრშრე ჩამოახ-
რჩევს; დეკღწანე დღრშრე დახვრეტეს.

ა-შრე საკლავი (დაკოღიღი შამაღი
თხა); ასას შრე ბზრე იზგრშრე
სტუმარს ერთი კარგი საკლავი დაუკლეს;
აშრე აპგრშრე საკლავი დაგვიკლეს.

ა-შრე მოსაკლავი; არი დღმტეუტ ეს (აღა-
მინი) მოსაკლავია.

ა-შრე შიკლა, ბუშტულა; შუმა; აჩქმაზა
იზტ ახუში აშრეშალა იაზგეიტე ავადმ-
ყოფისათვის წამალი შიკლათი მოვიტანენ;
აღანპა აშრეშა ტჩირე ღამის შუმა.
გატყდა; შდრ. აწიცა (2).

ა-შრეშანდ შუშანანი.

ა-შქაერა (იშქაერეიტ, იშქაერეიტ)
შრალი, (შრალეზს, იშრალი), შარიშური.
(შარიშური გააქეს, იშარიშურა).

ა-შშ იხ. აშშ.

ა-შშ აშშეპია ნელ-ნელა; წყნარ-წყნარად; აშშ-აშშეპია უნეყულა! ნელ-ნელა იარე!

ა-შშპია (ბ ზ ი ფ) იხ. აშშეპია.

ა-შშრს (იშშუეიტ, იშშრტ) ხელის გადასმა (ხელს უსვამს, ხელი გადაუსვა), ხელის მოც-ცუნება (ხელს უცაცუნებს, ხელი მოუცაცუნა); იხტ იშშრტ თაეზე ხელი გადაუსვა, მო-უსვა, მოუცაცუნა.

ა-შშგა ლასტებისაგან გაკეთებული დახურავი სადგომი თიუნებისა, ბატუნებისა და ცყერი-სათის (სისუფთავის დასაცავად დროგამოშეე-ბით ადგილს უცვლიან ხოლმე).

ა-შშგ-შშგპია იხ. აშშ-აშშეპია.

ა-შშგპია ნელა, წყნარა, წყნარად; მშვიდად; ჩუმად; აშშგპია უნეყულა! ნელა, წყნარა, წყნარად იარე! აშშგპია დცინაეიოიტ ნელა, წყნარა, წყნარად, მშვიდად, აუჩარებლად ლაპარაკობს; აშშგპია შიტისბ! წყნარად, მშვიდად იჯექით! აშშგპია უყახ! ჩუმად იყავი!

ა-შშტკა ჯაგრისი; ამათია ზლადრტკქედო აშშტკა ტანისამოსის ჯაგრისი; ახატუტ რტკქეაგა აშშრტკა ჯაგრულა.

ა-შცტლარა ჩეულება; შცტლარანდ რმოუპ ჩეულებად აქვს; არი ჰახეშცტლოუ უსუპ ეს ჩეუნთვის ჩეული საქვა.

ა-შცტლარა (დნშცტლეიტ) მიჩევა (მიეჩ-ვია), დაჩევა (დაეჩვია).

ა-შხა 1. შხა; ერცახუ შხა ჰარაქტკ ოუპ ერცახვი (ცნობილი მთაა აფხაზეთ-ში) მაღალი მთაა.

ა-შხა 2. ფუტკარი; აშხა კმათეიტ ფუტკარი გაწყდა.

ა-შხაეუარა საფუტკერ.

ა-შხანდბან მთებიდან, იალალებიდან, ბარში საქონლის ჩამორეკის დრო.

შხა-ნტპია ფუტკარის სალოცავი; ბაშლოზრა დტყამეყუა შხა-ნტპია რუნ (ან და ზა) უშაშლიოდ (მამაკაცის სახელია) ფუტკარის სალოცავს ილოცვიდენა“.

ა-შხარ მეშა ფუტკარი.

ა-შხარა მთიანი ადგილი; იშხარანტ რყოუპ მთიანი ადგილია.

ა-შხარან დედაფუტკარი.

ა-შხარახტე ფშეა მთის ქარი.

ა-შხარაჯ ყოლო.

ა-შხარტუ, აშხარტერა მთების წყებათა წინ მდებარე ადგილი.

ა-შხარუა 1. (მრ. აშხარაა(ცია) მთიელი; 2. (მრ. აშხარუა) აშხარული (ჩრდილოეთ კავკასიაში მოსახლე აფხაზების (აბაზების) ერთ-ერთი განშტობა).

ა-შხარუა გვარია აშხარუა.

ა-შხატეღლა მთიანეთი (საპირისპირი აგატეღლა).

ა-შხაუაჯე მთიელი; დშხბუაჯუპ მთი-ელია.

ა-შხაშაპე მთის ძირი.

ა-შხაც იხ. აშხეც.

შხანცან მთაში, იალალებში საქონლის გარეკის დრო.

ა-შხანწი გუნდი ფუტკარისა.

ა-შხუა ქესლი; აშხაქე შხუა კონდახი, დუკლევი; აშხაქე შხულაა დრისიტ კონ-დახით სემა.

ა-შხუნწი (ბ ზ ი ფ) იხ. აუტნჯ.

ა-შხჰარა (რშხეიჰეიტ) ტლანქად, უხეშად, მოურიდეზლად: წალქეშე გახდა (... გაიხდა; ... გახდა), გაძრობა (... გაძრო; ... გააძრო), ფეხთ გახდა (ფეხთ გაიხდა; ფეხთ გახდა); აშხეუქუა რშხეიჰეიტ ჩექმეი გახადეს, გააძერეს; იქეიქუა რშხეიჰეიტ შარვალი გახადეს, გააძერეს.

ა-შხგშა სკა.

ა-შხგშა იხ. აშხგშა.

ა-შხგც ერთი ფუტკარი; შდრ. აშხაც.

ა-შხბე შუადლე; შხბე აპიტ შუადლეშ მოაწია, დაშუადლედა.

შხბერნ შუადლე; შხბერნ უანი! შუადლისას მოდი აჩინტ შხბერნ დლისით შხისით; შხბერანდა, შხბერნენდა შუადლეშ.

ა-შხბერონ შუადლეს, შუადლისას.

შხბერნლა შუადლეშით.

ა-შხბეხმ სადილი; შუეხმან სადილობისას; შხბეხმანდა სადილობაშლე; შხბეხმ აშ-თახე ნასადილევეს; შხბეხმაჯე აფსშარა სადილობის შეყენება; შხბეხმ აამთა სადი-ლობის დრო.

ა-შებუქხაფარა (შებუქხა ინირიტი, შებუქხა ინტიტი) სადილობა (სადილობხ, ისადილა).
 შებუქშოთახა ნაშვადლევი; ნაშვადლევის; უაჟიტ
 შებუქშოთახაჟ ახლა ნაშვადლევა.
 ა-შებუქშოთახა ნაშვადლევი; ნაშვადლევის; აშე-
 ბუქშოთახა უას! ნაშვადლევის მოლი
 ა-შებუქხაჟი საწამლაჟი, სასალა, შხამი.
 ა-შებუქხა შაგინი (ტყავი).
 ა-შეჟი იხ. აშეჟი.
 შეჟლან იხ. შეჟლან.
 შეჟნანტი იხ. შეჟნანტი.
 შეჟნანწი იხ. შეჟნანწი.
 შეჟუქხა იხ. შეჟუქხა.
 შეჟუქხა ბზრა დილა შვილობისა შდრ, შეჟუქ-
 ხა!

ა-შეჟუქხა იხ. შეჟუქხა.
 შეჟი ნეჟავი, ნეჟა; ანტი შეჟი! მტ, ნეჟა!
 იხ, ნეჟავი!
 ა-შეჟ (მრ, აშარი, აშარაჟი) გოჟი.
 ა-შეჟუქ გოჟის ხორცი.
 ა-შეჟარი ლერწამი.
 ა-შეჟარი (დმეტუეტი, დმეტეტი) შეჟუ-
 რეა (შურს, შეჟურს; შეჟურდა).
 ა-შეჟარი შურიანი, ხარბი; უაჟ შეჟარი იორუქ
 შურიანი, ხარბი კაცია.
 ა-შეჟარი (იშებუქიტი) მომთქამეჟა (მომთქა-
 ჟამა).
 ა-შეჟარი (ბზიფ.) პიტხა; შდრ. აჟუღმიტა.

შე

ა-შე 1. ტილო, ქათანი, მიზურა.
 ა-შე 2. ლიბრი, ბისტა; რლა აშე ხეჟუთვალუე
 ლიბრი აქვის გადაკრული.
 ა შა მწარი; იაშორუქ მწარი.
 ა-შეან თოჟი, ბაწარი, საბელი; იხ. აშეანხა.
 შეანანა უთენებლიე, უთენია.
 ა-შეანანაჟ (ბზიფ.) იხ. აბუქუბეჟი.
 ა-შეანანარ (დშეანანეტიტი) გარინდეჟა (გა-
 რინდა), გაშეჟა (გაშეჟა), გაშეტრეჟა
 (გაშეტრეჟა). გაცხუნეჟა (გაცხუნდა); დშეანან
 დშეანანეტიტი შიშისაგან გაშეტრეჟა, გაშეჟა;
 დშეანანან ეგან-იზმპიეტიტი გაშეჟა და
 ვერაფერი თქვა.
 ა-შეანარ გათენეჟა; აშეანარ უზებზრანანაიტი
 კოთილად გათენებოლეს! (შინსალმეჟა);
 აშეანარ ფეტე ზანგეზ გათენებას რომ ცოტა
 აკლდა.
 ა-შეანარ 1. (იშეიტიტი) თენეჟა, გათენეჟა
 (გათენდა); ეხდა ასათ ბეჟა რხე იშეიტიტი
 დღეს შვიდ საათუე გათენდა.
 ა-შეანარ 2. (იშეიტიტი) შეჟმნა (შეჟმნა), გა-
 რენა (გაგანა); უბეს დშეორუქ ისეა გაგე-
 ნილი, შეჟმნილი; ანციან უიშეანანარ, უს-
 ყუტწი! თუ დმერთი გწამს, მოშორილი
 ა-შეანარ 3. იშეიტიტი 1. გაჟოჟა (გაჟო), გა-
 ნაწილეჟა (განაწილა); აჟოთან ირშეიტიტი
 შუაში გაჟევს, განაწილეს; 2. დარიჟეჟა (და-
 რიჟა); განაწილეჟა (განაწილა); აშეჟუქუა
 იშეანან ზეგან ეთაბან-ეთაბან რანტიტი ჟიგ-

ნეზი დარჩია, განაწილა და ჟევლას ათ-ათი
 შეხვდა; ამცა იშეიტიტი ბანქო დარჩია.
 ა-შეანარჟამან დილა-ადრიან, განთიადზე.
 ა-შეანარჟამან იხ. აციტლანაშეანანაჟ.
 შეანარჟეჟიქ ხარიპარია (დიალას), ციკრის
 ვარსკვლავი.
 შეანარჟეჟიქ იხ. შეანარჟეჟიქ.
 ა-შეანარჟელარ (იშეანარჟელეტიტი) (ძრო-
 ხის) გაშრობა (შეჟა, გაშრა); აჟო
 შეანარჟელეტიტი ძროხა გაშრა.
 ა-შეანარჟი გასაჟოჟი.
 შეანარჟამდეჟი (არადადამიანი); რამდე-
 ნად; აფთარაჟიქ შეანარჟეჟიქი? ფუ-
 ლეზი რამდეჟი გაჟეს; უჩან შეანარჟეჟიქი
 უწი? შენს ცხენში რამდეჟი მიეცი? შეანარჟე-
 ჟიქი? რამდეჟი მოგვეს? შეანარჟეჟიქი
 დეჟანაროჟიქი? რა კარგია, რა მშვენიერია;
 არი ახლუქ შეანარჟეჟიქი იზანნი. შეანარჟე-
 ჟიქი ეს ბაჟევი რამდეჟი გაიზარდა აჟეს,
 შეანარჟეჟიქი იტიან სყარა, იკუნტიტი (ან-
 დაჟა) რქურდელი, რამდეჟიას იჟდა, იჟდეჟი.
 ითხარიაჟ; შდრ. ზაჟეს.
 შეანარჟეჟიქი ან რამდეჟი, რა ფასად; შეანარჟე-
 ჟიქი ან რამდეჟი რამდეჟი რა ფასად იყიდ?
 შეანარჟეჟიქი რამდეჟი (არადადამიანი); ან
 შეანარჟეჟიქი რამდეჟი რამდეჟი რამდეჟი
 ან რამდეჟი რამდეჟი რამდეჟი რამდეჟი რამდეჟი
 ან რამდეჟი რამდეჟი რამდეჟი რამდეჟი რამდეჟი

ყავზე ტყიდა? კრებაზე რამდენი კაცია? შეაყავზე ურუხმდარტდა? შეაყავზე ურუხმ-
დარტზი? რამდენ კაცს უნდა გასწვდე?

ა-შეაყუა ლაყე; აკუტრლმ შეაყუა ლაყე
კერცხი.

ა-შეაყუარა (იშეაყუერტ) გალაყება (გა-
ლაყდა); აკუტრლმ შეაყუერტ კერცხი
გალაყდა.

ა-შეაყე-შეაყეარა (დშეაყე-შეაყეარტ,
დშეაყე-შეაყერტ) 1. წანწალი (წანწალგზს,
იწანწალა); დშეაყე-შეაყერ ღჯნრუბ შიგ
(მაგალითად, ოთახში) დაწრილგზს 2. ბრიალი;
რლაქუა შეაყე-შეაყეარტ თვალები უბრი-
ალებს.

ა-შეაყცა მრ. (მხოლოდ ბითი არა აქვს)
ძვ. ც რ უ მ ო რ წ მ. გამგენი, შემომქმედი,
შემქმენელი.

ა-შეაზა თოკი, საბელი, ბაწარი; შ დ რ. აშმა.
ა-შეაზარა (იშეაზარტ) გამწარება (გამ-
წარდა).

ა-შეაპათ მოწმე.

ა-შეაპათრა მოწმედ დადგომა, მოწმობის გა-
წევა; აშეაპათრა იურტ მოწმედ იყო;
აშეაპათრა იურტოგ ღტყოუბ შეუძლია
მოწმედ დადგეს, მოწმეობა შეუძლია,

ა-შეიეშეიერა (იშეიეშეიერტ, იშეიე-
შეიერტ) ეღვარება (ეღვარგზს, ეღვარა);
რლაქუა შეიეშეიერტ თვალები უღ-
ვარგზს.

შეიეშეიერტ მთელი წელიწადი; შეიეშეიერტსა
იხზრტ მთელი წელიწადი ეყოფა.

ა-შეთრტ კვარტი (ქ უ რ ტ ე ლ ი),

ა-შეთრან ფეტვის ბეღელი.

ა-შეკრლ სკოლა.

ა-შეკუაყუა თეთრი; ასტ შეკუტკუოუბ თოგ-
ლი თეთრია.

ა-შეკუაყუარა სითეთრე.

ა-შეკუაყუახარა (დშეკუტკუახეიერტ) გა-
თეთრება (გათეთრდა).

ა-შელა ჰლარა; აშელა აარლანაფსოა დ-
ლაგეიერტ აქა იქ ჰლარა გამოერია; შელაკტ
დრტლიან მათში ერთი ჰლარა იყო; რუბძიკ
დშეშლან ერთი მათგანი ჰლარა იყო.

ა-შელარა (დშეშლარტ) გაჰლარარება (გა-
ჰლარარება); დშეშლარ დნლაგეიერტ გა-
ჰლარარება იწყო, ჰლარა ერევა.

ა-შელარუტნდა ურწყულიანი ღობი.

ა-შეოგინრწმ შოგინრში.

ა-შეოგინრტ შოგინსტი.

ა-შეოკოლანდ შოკოლადი.

ა-შეოსსტ გზატყეილი, შარაგზა.

ა-შეორურა სიყხე, პაანაგება, პაანაგება; ეხან
აშორურა ციგმა გყოუბ დღეს აუტანელი
სიყხეა, პაანაგებაა, პაანაგება სიყხეა; აშეო-
ურა ტიან, იხანშეორარახეიერტ სიყხე
დაცხრა და აგრილდა; რეიპან იანშორურაზ
ჰადტკუოლეიერტ სიყხეში, პაანაგებაში
წავედით; აშორურა ინთეიერტ, დთა-
ნანაგლეიერტ სიყხე მისცა; აჩტმანაზუ აშორ-
ურა ირტინაწეიერტ ავადყოფს სიყხე მ-
უმატა; აშორურა დთანანაგლან, დპა-
ტრიერტ სიყხე მისცა და ბოდაც; იშორურა
ტიერტ სიყხე დაუკლო; აშორურა ზრტიორ
ანხეში სიყხის დასაცხრობი (სიყხის დასა-
წევი) წამალი.

ა-შეორტერ შოფერი; აშეორტერ-ტრაქტო-
რირსტ შოფერი-ტრაქტორისტი.

ა-შეორ 1. (იშეურტ, იშეორტ), ყვეა
(ყვეს, დაიყვეა); ალან შეურტ ძალი
ყვეს.

ა-შეორ 2. (იშეურტ, იშეორტ) 1. დულილი
(დულს, ადულდა); აძტ შეორტ წყალი ადულ-
და; 2. გახურება (ხურღება, გახურდა); აიხან
იყაფშიდ იშეორტ რკინა წითლად გახურდა;
3. ცხუნება, დაცხუნება (აცხუნგზს, დააცხუნა);
ანრა შეურტ მზე აცხუნგზს, მზე წვაგს.

ა-შეორტტ შრიფტი.

ა-შეტანტ შტაბი.

ა-შეტანტმ შტამპი.

ა-შეტრანტ ჯარიმა.

ა-შეტირან (იშეტირანტ) მძუნება, ამძუნება
(ამძუნდა).

ა-შეფგრანს სამკერდული, სამკერდე (ცხე-
ნისა).

ა-შეშე წუნელობე, წუნელი ღობე, ტრუშული.

ა-შეშან ცხიმი, ქონი, საპოხი; აფსტმ აშეშან
შიმი, თვეზის ქონი, თვეზის ზეთი; აპია-შეშან
ღორის ქონი, გლეშურზი; აშეშან ირთიერტ
ქონს ადნობს; აშეშან ახანშრან ქო-
ნის წასმა, გაქონვა; იგუ აშეშან კტლუბ
ჯანსალია და უდარდელი.

შიარს თქვენ; შ დ რ. შიარს, შია.

ა-შიარს 1. (იშიორიტ, იშიეიტ) ზომვა, გა-
ზომვა (ზომავს, გაზომა); ამა რშიორიტ
გზას ზომავვენ; აცკა ატურა იშიეიტ ხიდის
სიგრძე გაზომა.

ა-შიარს 2. (დშიორიტ, დშიეიტ) შიში, შეში-
ნება (შიშობს, ეშინია; შეეშინდა), ფრთხობა,
დაფრთხობა (ფრთხება, დაფრთხა); დმანარ
ჰია სშიორიტ ეშიშობ, რომ არ მოვა;
დაარტუშ ჰია სშიორიტ ეშიშობ, ვაი თუ
მოვიდეს; აშიარს იდგრუეიტ შიში იცის;
დშიანტ დძძოიტ შიშით კანკალებს.

ა-შიარს 3. (იშიორიტ, იშიეიტ) გადახდა
(იხდის, გადაიხდა); ატულ იშიეიტ ვალი
გადიხნდა.

ა-შიარს 4. (იშიორიტ, იშიეიტ) დაშლა
(შლის, დაშალა), აშლა (შლის, აშალა); აუნტ,
აგუარა იშიეიტ სახლი, ღობე დაშალა;
აგუარა რშიეიტ ღობე აშალეს.

ა-შიარს 5. (იაშიეიტ) რეცხვა (გარეცხა),
წარეცხვა (წარეცხა); აძეიას აძხტქუ
აშიეიტ მდინარეშ წარეცხა ნაპირი, აძტ
ადამბა აშიეიტ წყალმა ჯებირი წა-
რეცხა.

ა-შიარსაცარა (დშიარსაცოიტ, დშიარს-
ციეიტ) ნადირობა (ნადირობს, ინადირა).

ა-შიარსაცავჯ მონადირე.

ა-შიარსა 1. ნადირი; ატა შიარსნაუტ კურდ-
ლეი ნადირია; 2. მხეცი; აქუტჯმა შია-
რსნაუტ მგელი მხეცია.

ა-შიარსა-ჟუ ნადირის ხორცი.

ა-შიარსატა იხ. აშიარსატუნდა.

ა-შიარსატუნდა მშიშარა, მხდალი, ლაჩარი, ჯა-
ბანი, ქალაჩუნა.

შიარს თქვენ; შ დ რ. შიარს.

ა-შიარსთა სახიფათო, საფრთხილო, საშიში,
საშიშარი; დუაჟ შიარსთოუტ (იშიარსთოუ
უჯატუტ) საშიში კაცია; იშიარსთოუ მტრუტ
საშიშარი გზაა, საფრთხილო გზაა, სახიფათო
გზაა; აჩტმაზაჟ დშიარსთოუტ ავადმყოფი
საშიშ მდგომარეობაშია; აჩტმაზაჟ დშიარ-
სთაჲ ავადმყოფს საშიში მდგომარეობა არა
აქვს.

ა-შიარსთახარა (დშიარსთახეიტ) საშიშად
გახდობა (საშიში გახდა); აძხტწრა შიარს-
თახეიტ წყალდიდობა საშიში გახდა, საშიში

შეიქმნა; 2. საშიშ მდგომარეობაში ჩავარდნა
(საშიშ მდგომარეობაში ჩავარდა); აჩტმაზაჟ
დშიარსთახეიტ ავადმყოფი საშიშ მდგომარ-
ეობაშია.

ა-შიარსთლხეი სახეევი, გრანგილი (წვივი-
სა, შარვალსე), წვივსაკარავი.

ა-შიაფუ დაფიონი.

ა-შიაფუჯუჯუ მყენარეულობა (ბალახეუ-
ლობის გარდა).

ა-შიაქა თოფი; ჯუქუტ ზმრუ აშიაქა ორ-
ლულიანი თოფი; აშიანწა-შიაქა კაციანი
თოფი; აშიარსცაგა აშიაქა სანადირო თო-
ფი; აშიაქა ახარა იმანავოიტ თოფს
შორს მიატვს; შიაქაღა ახტსრა თოფის
გასროლა.

ა-შიაქა ამჟუ თოფის ზე.

ა-შიაქა-შხუა (თოფის) კონდახი.

ა-შიაქა-ხუში თოფის წამალი, დწთი.

ა-შიაღა წიწიბო.

ა-შიან ჭაფი, პერი, პერეული; (აძ-ატოტ) კეო;
ასაპტენ აშია საანის ჭაფი; ამშიაგენ აშიან
ზღვის პერეული; აჩტ აშიან იავანტ რუოუტ
ცხენი გაქაფებულა.

ა-შიანტო გადასახადი; ხარკი; აშიანტო აქუ-
წარა გადასახადების გაწერა, შეწერა; აში-
ანტიქუა რტლხრა გადასახადებ)ის აღება,
აჩეფუა.

ა-შიანხესთა ნაიარევი, ნაპრილობევი.

ა-შიანხა ორშაბათი.

ა-შიაჰარა (იშიაჰაიტ) ამოქოლვა (ამოქოლა),
ამოყორვა (ამოყორა), ამოშენება (ამოაშენა);
აქტლწიარა აშიაჰარა ნახერეტის ამო-
ქოლვა; აში იშიაჰაიტ კარი ამოაშენა, ამო-
ქოლა, ამოყორა.

ა-შიაჟა თხილამური, ზანკალი.

ა-შიაჟტ 1. გადამხდელი.

ა-შიაჟტ 2. იხ. აშიარსატუნდა.

ა-შიეი ე.უ.ღ. უკან ტანი, სახსენე.

შიეითრუტ ბარი-ბარში ხართ. ბარი-ბარსა
ხართ, შათილსა ხართ.

ა-შიეიყუა (ბზიფ.) იხ. აშიიბყ.

ა-შიფან კარის ჩარო, ბაზო.

ა-შით ყვაილი.

ა-შითთრა ყვაილნარი,

ა-შითრა (იშითუეიტ, იშითირიტ) აყვაება
(ყვავის, აყვადა); იგილ შითუეიტ ვარდი
ყვავის.

ბ-შითქაპიარა (წიგნ.) თაიგული, კონა (ყვავილებისა).

ბ-შითგც ერთი ყვავილი.

შინ აკტ ას ერთი (არააღამიანი).

ა-შინაჟ ქამბალა, ხვია, ტაბაკა (თევზი); შდრ. აშინიყვა.

შინ აძებ ას ერთი (აღამიანი).

ბ-შითიგჟ წყეული, შერვენებული, დაწყეულილი; უაუტ შითიგტტ იოლუპ წყეული, შერვენებული კაცია.

ბ-შითირა 1. (დღიშითიტ) წყეულა, დაწყეულა (დაწყეულა), კრულვა, დაკრულვა (დაკრულვა), შერვენება (შერვენა).

ბ-შითირა 2. (დღიშითიტ, დღიშითიტ) წყეულა, დაწყეულა (იწყეულება, დიწყეულა), კრულვა (იკრულვება).

შითიტხაჟ წყეული, შერვენებული, დაწყეულილი, დაკრულვილი.

ბ-შითიჯუ მაწყეარი, მკრულავი, შერვენებული.

ა-შითი-შირი (ბზიფ.) იხ. აქუბტეშ, აგუბტეშ.

შიკტ ასი (არააღამიანი).

შიკტ-შიკტ ას-ასი (არააღამიანი).

შიკტ-შიკტლა ასობით (არააღამიანი).

შირტუბ (შია შიოტუბ, შიარა შირტუბ) თქვენ ხართ.

ბ-შიპა მსხვილი; ალაბბ-შიპა მსხვილი ჯობი.

ბ-შიპარა სიმსხო; ალაბბ მახუტებტ ბშიპარა ამოლუბ ჯობს მკლავის ოდენა სიმსხო აქვს.

ბ-შიპახარა (იშიპახირიტ, იშიპახეიტ) დამსხვილება (მსხვილდება, დამსხვილდა), გამსხვილება (მსხვილდება, გამსხვილდა).

ბ-შირა წიფლნარი.

ა-შირან 1. (იშირან) ღებვა, შეღებვა (შეღება); აკასტ ეიტუაწიანტ ილშირტ ხილაბანდი შავდ შეღება.

ა-შირან 2. (იშირან) მომწიფება (მომწიფდა), დამწიფება (დამწიფდა), შემოსულა (შემოვიდა); აშიტრ შირტ ხილი დამწიფდა; ინაძანტ იმხბარტ უაუტუბ სავსებით დავაჟაკებული, მომწიფებული აღამიანია.

ა-შირან 3. დაჩირქება (ჩირქება, დაჩირქდა), დამწიფება (მწიფდება, დამწიფდა); აშირან შირტ მუწუკი დამწიფდა, დაჩირქდა; იშაპტ შირტ ფხი დაუჩირქდა.

ა-შირან 4. მუწუკი; აშირა რლწიტ მუწუკი გაუნდა; იხ აშირან ტქუგვტლტ თავზე მუწუკი ამოუვიდა.

ა-შირან 5 (იშირან) გაყინვა (იყინება), (გაიყინა), გათოშვა (გათოშა), დაზრვა (დაიზრო), სშაპტუა ახბთა რტსუნ იშირან სიცივეშ ფეხები დამიზრო; ახუტტ დშირან ბავშვი გაიყინა, გათოშა; სნაპტუა შირან ხელება გამეთოშა, გამყინა.

ბ-შიუაბტა ჯილღაო.

ა-შიუტ წიგნი; წერილი; არწანტა შიუტ ხახელმძღვანელი; ბნბან შიუტ სანბანო წიგნი; სჯტბა აშიუტ იბტბუიტ ჩეს იმხანავს წერილი მივწერი; შდრ. ბსალამ-შიუტ.

ა-შიუტბლტტ ფურცელი (წიგნისა).

ა-შიუტთიირთა: აშიუტთიირთა ამაგაბინ წიგნის მალაზია.

ა-შიუტთიიჯუ წიგნის გამყიდველი.

ა-შიუტთორან (აწაუტბან აშიუტტუტი არწანტა მათიახუტტუტი ზლანტყურგო) საწიგნე ჩანთა.

ა-შიუტთუტტრთა გამომეშლობა,

ა-შიუტთუტტუტ წიგნის გამომეშველი.

ა-შუტუკტტხბარა წიგნის ბეჭდვა.

ა-შიუტწიბატრთა წიგნსაცავი.

ა-შიუტხუნახუტტრთა წიგნის საეპკრო.

ა-შიუტუჯუ (მრ. აშიუტუჯუცია) მწერალი; აშიუტუჯუცია რტიდგვლა მწერალთა კავშირი.

ა-შიუტ იხ. აშიუტ.

ბ-შიჩ სური.

ა-შიშტრა ჩრდილი, ჩერი; აშიშტრაჟუ ატიბარან ჩრდილში ჯღომა; შდრ. აშაშიტრ.

ა-შიწარან 1. (იშიტინწეიტ) 1. საერთოდ ჩაცმა (ჩაიცვა); სტმათიატუა სშიტსწეიტ ტანსაცმელი, ტანისამოსი ჩავიცვი; 2. წელსზევით ჩაცმა (... ჩაიცვა); ახბრტ სშიტსწეიტ პურანგი ჩავიცვი; უბბლტა უშიწა პალტო ჩაიცვი 3, წამოსხმა (წამოსხსა); აუბბა სშიტსწეიტ ნაბალი წამოვიხსი.

ა-შიწარან 2. (იშიტინწეიტ) 1. წელს ზევით ტანსაცმლის ჩაცმევა (... ჩააცვა); აბბლტა იშიტსწეიტ პალტო ჩააცვი; 2. საერთოდ ჩაცმევა (... ჩააცვა); ბმათია იშიტინწეიტ ტანსაცმელი ჩააცვა.

ა-შიწატტ ტანსაცმელი, ტანისამოსი, სამოსი.

- ა-შიხანს (ბ ზ ი ფ.) იხ. აშხანს.
- ა-შინარფარა (იშხანირფერიტ) წამოსხმა (წამოსხმა); აუთპა იშხანირფერიტ ნაბალი წამოსხმა.
- ა-შინახარს (იშხახანიტ) ტანზე შემოცვეთა (ტანზე შემოაცვთა). ტანზე შემოგლეჯა (ტანზე შემოაგლეჯა); სგმათია სგშხახანიტ ტანსაცმელი შემომაცვთა.
- ა-შინგმზა იხ. აშინგმზა.
- ა-შინგმსა, (ბ ზ ი ფ.) აშინგმსს (კ ა რ ი ს) ზღურბლი; შ დ რ. აშინანს, აშინგმზა.
- შოჯე-შოჯე ას-ასი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).
- ა-შითა (მ რ. აშითა) ჩრდილოეთ კავკასიაში მოსახლე აფხაზი.
- ა-შოგა საღებავი.
- ა-შოგ 1. ძაძა, შავები; აშოგ ნტყულგოიტი, აშოგ ლშიუბ ძაძებს, შავებს ატარებს; შავებშია, ძაძებშია; შ დ რ. აშოგმათია.
- ა-შოგ 2. ჩრდილოეთ კავკასიაში აფხაზი ტომებით დასახლებული მხარი.
- ა-შოგმათია იხ. აშოგ.
- ა-შოგმგაძარ ღრუბელი (ზ ღ ვ ი ს ა).
- ა-შოგმგაძარ იხ. აშოგმგაძარ.
- ა-შოგნდტყურა ზანდუკი, სკივრი.
- ა-შოგრა ხოკერი, ბოყვი.
- ა-შოგრაძაძარა მებლიეობა.
- ა-შოგრაძაძაჩა ხილნარი.
- შოგნტი ასჯერ.

- ა-შოგრთათა ჩვილი ყველი.
- ა-შოგრთიიჯე მებლიე, ბაყალი.
- ა-შოგრშოგრ სასტვენი.
- ა-შოგრ-შოგრა სასტვენი.
- ა-შოგრ-შოგრა 1. (დშოგრ-შოგრუერიტ, დშოგრ-შოგრიტი) სტვენა (სტვენს, დაისტვენა).
- ა-შოგრ-შოგრა 2. (იშოგრშოგრუერიტ, იშოგრშოგრიტი) ფრიალი (ფრიალებს, აფრიალდა); აბირაყე შოგრშოგრუერიტ ღროშა ფრიალებს.
- ა-შოგრპე დაგრუხილი ყველი და გადაზულილი-
- ა-შოგტა დალილავებული, გაღურგებული ადგილი (სხეულზე), ლები, ლიბრი; შ დ რ. აშოგტა.
- ა-შოგტა იხ. აშოგტა.
- ა-შოგშირა 1. (დშოგშიუერიტი, დშოგშიტი) სტვენა (სტვენს, დაისტვენა).
- ა-შოგშირა 2. (იშოგშიუერიტი, იშოგშიტი) მურვა, გამურვა (მურავს, გამურავ).
- ა-შოგხრა (იშოგხანიტი) წელს ზევით ტანსამოსის გახდა (... გაიხდა; ... გახდა); აპალტა იშოგხანიტი პალტო გაიხდა.
- შოგჯარა ას ადგილას, ასგან.
- შოგე ასი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).
- შოგეკ ასი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ზეგაგე იანრეი-წახან უთაშ შოგეკ გყან სულ ცოტა ასე კაცი იყო.

ჩ

- ა-ჩ ფერდის ქარი, ფერდელა.
- ა-ჩა პური; აჩა-შაკუაქუა თეთრი პური; აჩ-ტიქუაწია შავი პური.
- ა-ჩაბარს იხ. აჩაერს.
- ა-ჩავერს ცხვირსახოცი; აბურაწენ ჩავერა ჩითმერდინი; შ დ რ. აჩაბარს.
- ა-ჩაზ ბზე.
- ა-ჩაი ჩაი; აჩაი-ფიგრთა საჩაიე; აჩაი ჩქეჩ ჩაის ბურჭი; აჩაი აწიწარფხაძარა ჩაის დაყენება; აჩაი ათათიარს ჩაის დასხმა; აჩაი თათიან! ჩაი დაასხი! აჩაი სგზთათიან! ჩაი დამისხი!
- ა-ჩაინჩე ჩაინანი.
- ა-ჩაინ-ფიგრთა საჩაიე.
- ა-ჩაინრთა ჩაის პლანტაციია.

- ა-ჩაქუაძა პურის ფქვილის ცომი; შ დ რ. ამაქუა.
- ა-ჩალაა კალვი.
- ა-ჩალაშენ (ბ ზ ი ფ.) იხ. აშალაშენ.
- ა-ჩალტ 1. ჩელტი, ლასტი; 2. ფარცხი, კაბლოლასტი.
- ა-ჩალტრა (იჩალტიტი) ფარცხვა, გაფარცხვა (გაფარცხვა).
- ა-ჩალტრე ფარცხვა.
- ა-ჩამეტურ ჩონგური; აჩამეტურ აიროპირტი ჩონგურს უქრავს.
- ა-ჩამსია (ბ ზ ი ფ.) იხ. აშამსია.
- ა-ჩამსყულ ჩამჩა, ციცვი.
- ა-ჩამჩამეტა ბლინი (ე რ ბ ო - პ უ რ ი), ფალა.
- ა-ჩამეტუა ყველითა და რძით გაკეთებული ღოში-

ა-ჩანანბა ჩვენება; აჩანანბა იქებრბუიტ ჩვენება ჩამოართვეს.

ა-ჩანანხ 1. თეფში; აჩანანხ-გულუა მათლაფა, ღრმა საინი; აჩანანხ-ყდაფს ფრილო საინი, თეფში; აჩიჩ ჩანახ ლამბაქი.

ა-ჩანანხ 2. მინანქარი; აჩანანხ ზტშტუ მინანქრული, მომინაქრებული.

ა-ჩანანხ-გულუა მათლაფა.

ა-ჩანანხ ათშრ (აჩანანხ თტიშტი) მომინანქრება (მოამინანქრა).

ა-ჩანანხ-ყდაფს ფრილო თეფში.

ა-ჩანრა 1. პურობა, ლხინი, ნალიმი; იბბხუნდა დანიზან აჩანრა იზტიუტი ცოლის ძმა, რომ ჩამოვეიდა, ლხინი გაუმართა; 2. ქორწილი; აჩანრა აურან ქორწილის გადახდა

ა-ჩარან (ღჩირიტი, ღჩიტი) 1. ჭამა (ჭამს, ჭამა); აუჯ აბაა ღჩაუტ მჟლე კაცი მჭამელია, ბუერს ჭამს; აჩარან ბეჟარაყუნ ჭანტიხბანუ (აჩარან ბეჟარა ააუბიანუ, ბეჟა-ბეჟან ჭაჩონუ)... შუა ჭამაში რომ ვიყვით...; 2. კება, გამოკება (იკება, გამოიკება); ხუშაღლა ღჩირიტი ერბოთი იკება (ე. ი. კარგად იკება)

ა-ჩარად ხორბალი, პური (მარცვლად).

ა-ჩარათ: უარდუნ აჩარათ ურმის ხელნა.

ა-ჩარათ პურის ყანა.

ა-ჩარღუ მწყემსების სამგზავრო, უფეხებო პატარა და მოგრძო ფაცარ-მაგიდა, ჩვეულებრივ შუაში ამოთლილი, ამოღრმავებული; შდრ. აჩარღუ.

ა-ჩარძრა 1. ფურნე, თორნე, სახაზო; შდრ. აჩარძრა.

ა-ჩარძრა 2. პურის ცხობა, ხაზაზო.

ა-ჩარძუ ხაზაზი, პურის მცხობელი, მეპურე, მეფურნე, მეთორნე.

ა-ჩარხა სალესავი ჩარხი.

ა-ჩარჰი ბლითი; შდრ. აბაბლიტი.

ა-ჩაფარა 1. (იჩაფირიტი, იჩაფტიტი) 1. ჭედა, დაჭედა (ჭედს, დაჭედა); აჩი აშპე იჩაფტიტი ცხენი (ცხენის ფეხი) დაჭედა; 2. კერვა, გაკერვა (კერავს, გაკერა), კერი გამოყვანა (კერი გამოყავს, კერი გამოიყვანა); აჩემიდა იჩაფტიტი ნალი კერი გამოიყვანა, გამოიკერა.

ა-ჩაფარა 2. (იჩაფირიტი, იჩაფტიტი) (საკმლის) შენელება (ანელებს, შეანელა), შექმავა (კმავს, შექმავა); აყუდ იჩაფტიტი ლობიო შექმავა.

ა-ჩაფარა ლასტი (გაკეთებული ჩვეულებრივ სიმინდის ღერობისაგან) აბრუშუმის ქიების დასახამად; ჩაფარა (გურული).

ა-ჩაფაშა მოყვანილობა, ტანადობა; იჩაფაშა ბზროლუ კარგი მოყვანილობისა.

ა-ჩაფარა ლითონის საკინძე, შესაკრავი.

ა-ჩაფუ ხორბალი.

ა-ჩაქე (ბზიფი) კალმის დანა, ჯიბის დანა, ჯაყვა; შდრ. აჯაყუ.

ა-ჩაღა ხემსი; ეხან ჩაღაქ ლბანსუდაცტ დღეს პირში ხემსი არ ჩამსვლია.

ა-ჩაყუნ ხის მოზრდილი ხელიანი ტოლჩა; მანუნისა და რძის დასალევი.

ა-ჩაყუა გროვა, ხევი; ჩაყუა-ჩაყუნე ბიზგარა გროვა-გროვად შექურება; ჩაყუნე ბიზგარა გროვად შექურება; დახევება.

ა-ჩაშაღლა პურის ფეცილი.

ა-ჩაში ხაჭაპური; შდრ. აშიჩაში.

ა-ჩაჩმ საპირფარეშო.

ა-ჩაძერთა სახაზო, პურის საცხობი; შდრ. აჩარძრა.

ა-ჩან ჭმეული, გასუქებული; აუესა-ჩან ჭმეული, გასუქებული ცხვარი.

ა-ჩანხა ნაზუქი.

ა-ჩანხრა (იჩანხევიტი, იჩანხეტი) გასუქება (ასუქებს, გაასუქა); აუესა რჩანხეტი ცხვარი გაასუქეს.

ა-ჩანხუთკა ჭლექი; აჩანხუთკა ზეხდელა ჭლექიანი, დაჭლექებული; შდრ. პიმჰაი.

ა-ჩანჯ 1. ყველით გატენილი თაფლიანი ღვეზელა პური, ღუმის ქონში შემწვარი; 2. პატარა ზომის სამხსეველო პური; 3. ნამცხვარი. ა-ჩაპარტი ხინკალი.

ა-ჩაჰაჰა: ჩაჰაჰაქ ბყარა იღვრუეტი (ირონიული გამოთქმა) ცოტა რამ იყის, თავს გაიტანს.

ა-ჩაჰტ გულის ყველი.

ა-ჩაგრა მარხვა; აჩგარა ღეწალტ მარხვის შენახვა დაიწყო; აჩგარა ღეწოლუ მარხვას ინახავს; აჩგარა ღეწოტი გაიხსნა; შდრ. აქედაარა.

ა-ჩგარს (დჩგრიტ, დჩგბეიტ) მარხულობა (მარხულობს, იმარხულა), მარხვის შენახვა (მარხვას ინახავს, მარხვა შეინახა).

ა-ჩგახანს სამარხო.

ა-ჩგაუგ მემარხულე.

აჩტი-ჯუკა პურ-მარილი; ზჩტი-ჯუკა ბზროლუ პურადი, პურმარილის კაცია, სტუმართმოყვარე, კარლია; ზჩტი-ჯუკა ბზროლუ აჯუნრას კარლია სახლი, ოჯახი.

ა-ჩტე ჩეტი.

ა-ჩეკრსტ ჩეკისტი.

ა-ჩემოდანს ჩემოდანი.

ა-ჩერნრლა მელანი; შ დ რ. ამელანს.

ა-ჩერნრლათრა სამელნე; შ დ რ. ამელანსთრა.

ა-ჩია 1. დაკლული თხის, ძროხის, ფურკამეჩის და მისთანების ცური; შ დ რ. აჩჯრგუ,

ა-ჩია 2. ანჯამა, რკინის კილო.

ა-ჩინრენიკ მოხელე.

ა-ჩიკამეიტერ წირალი; შ დ რ. აჩკუმეიტერ.

ა-ჩიკუმეიტერ წირალი (თ ვ ა ლ ი ს ა); შ დ რ. აჩ-კამეიტერ.

ა-ჩქრფ ჩქიფი, ჩანგალი.

ა-ჩმა სიძის საჩუქარი სიმაზრ-სიდედრისადმი საყოლის მიზლად; ურვათი; თა ღზოუზ, ფა გუტროლა ყაიწრიტ, ფჰა ღზოუზ, აჩმა წუიხაუტიტ «ვისაც ვაეიშვილი ეყოლა, სავა-ეიშვილო ღზინს მართავს, ვისაც ქალიშვილი ეყოლა, ურვას იღებს».

ა-ჩნგრ რამდენიმე წლით (ჩვეულებრივ ხუთი წლით) მწყემსად წასული კაცი.

ა-ჩნგრრა „აჩნგრ“-„ად ყოფნა, „აჩნგრ“-„ობა. ჩრუ! აჩუ! (შეძახილი ცხენის გასარეკად).

ა-ჩოლუშ მალე; შ დ რ. აჩლუშ.

ა-ჩრს (დჩრტ) გასიება (სიგდება, გასივდა), დასიება (დასივდა), შეშუება (შეშუდა), დაჯირჯეება (დაჯირჯედა); რურაზოურორუ ღჩრტ მოლად, სულერთიანად დასივდა; იქვა-სახმა ჩიტ სახე შეუშუბა; ინაპტ ჩიტ ხელი დაჯირჯედა.

ა-ჩუანს ქვაბი (თ უ ჯ ი ს ა).

ა-ჩუშ მალე; შ დ რ. აჩოლუშ.

ა-ჩფტხუ შითრა საბირისწამლე.

ა-ჩჩარა (დჩჩრიტ, დჩჩტიტ) სიცილი; გა-ცინება (იცინის, გაიცინა).

ა-ჩჩარხუ სასაცილო, საცინელი, საცინარი; ზაყას დჩჩარხუზი! რა სასაცილოა ჩჩარ-ხუკ იოლუ სასაცილო ვინმეა.

ა-ჩჩარხურა სიგლახაკე; ჩჩარახურამზარ ბზარა იუტრმ სიგლახაკის მეტს კარვს არაფერს შერება.

ჩჩარხუს სასაცილოდ, მასხრად; ჩჩარხუს აყაწარა (ჩჩარხუს დყაიწტიტ) სასაცილოდ აგდება (სასაცილოდ აიგდო), მასხრად აგდება (მასხრად აიგდო), გამასხარაგება (გამასხარაგა); ჩჩარხუს აყალარა (ჩჩარ-ხუს დყალატიტ) სასაცილოდ გახლომა (სასაცილოდ გახდა), გამასხარაგება (გამასხარაგა); ჩჩარხუს დყალატიტ სასაცილოდ გახდა, თითო საჩვენებელი გახდა.

ა-ჩჩარხუტირა (დჩჩარხუტიტიტ) დაგლახაკება (დააგლახაკა); სასაცილოდ გახლომა (სასაცილოდ გახდა), გამასხარაგება (გამასხარაგა).

ა-ჩჩარხუხარა (დჩჩარხუხაეტიტ) დაგლახაკება (დაგლახაკა), სასაცილოდ გახლომა (სასაცილოდ გახდა), გამასხარაგება (გამასხარაგა).

ა-ჩჩრა 1. გლახაკე; ჩჩრაკ იოლუ გლახაკია, გლახაკი ვინმეა; 2. მახხოვარი; აჩჩრა ატურა დანჰოიტ მახხოვარი ფულს ითხოვს.

ა-ჩხუ ქერტილი, თეზო.

ა-ჩხურს (დჩხუტიტ) შარღუე გასვლა (შარღუე გავიდა); შარდი.

ა-ჩხაგჩ ქვაბის ჩამოსაკიდებელი, ცეცხლის პირას აღმაცერად დასობილი ჰდებიანი ჯოხი.

ა-ჩჰარა (იჩჰაუტიტ, იჩჰატიტ) 1, თმენა, მოთმენა (ითმენს, მოითმინა); ახმა იჩჰა-უტიტ ტყვიდს ითმენს; ოლუმ იჩჰაუტიტ ბერს ითმენს; ლჰა იჩგჩჰაულამ მეტს ვერ მოითმენს! 2. ატანა (იტანს, აიტანა); ახმათა იჩჰაუტიტ სიცივეს იტანს; ახმათა იჩგჩ-ჰაულამ სიცივეს ვერ იტანს; აჩჰარა ზღორუ მომთმენი; ამტანი.

ა-ჩტბა უხაო თქვისაგან შეკერილი, ხალათის მაგვარი სამოსელი, რომელსაც მწყემსები იც-ვამდნენ.

ა-ჩტმაზარა ავადმყოფობა, სენი, სნეულება; აჩტმაზარა ქაჯუ დადამდები ავადმყოფობა; აჩტმაზარა იახყმანტ ავადმყოფობის გამო; აჩტმაზარა ზაფსუ რჩიტ ცული ავად-მყოფობა, სენი დაუმართა, შეყვარა.

ა-ჩტმაზაჯხარს (დჩტმაზაჯხატიტ) ავად გახ-ლომა (ავად გახდა), დაავადება (დაავადდა).

- ა-ჩემმაზავჯ ავადყოფი, სნეული, დაავადებული.
- ა-ჩენჩნან ხობოზიკი; შ დ რ. აჩეჯხა, იჩენჩხა.
- ა-ჩერგულ ცური, ჯიქანი; შ დ რ. აჩთა.
- ა-ჩერჩარა (დინჩერჩრჩიტი) ვინმეუ წაქეზება (ვილაცაზე წაქეზება), გადაკილება (გადაკილება); სჯეზა დღსჩერჩრჩიტი ჩემი ამხანაგი გადამკიდა, ჩემი ამგანაგი წაქეზეა ჩემზე.
- ა-ჩესმათია ქურჭელი, ქურჭლეულობა (ს უ ფ რ ი ს ა).
- ა-ჩესყაწავჯ მზარეული.

- ა-ჩექტე-კასე მარამის ხილბანდი, თავსაფარი.
- ა-ჩექტე მარამი.
- ა-ჩექურჩი (ბ ზ ი ფ.); შ დ რ. აჯექურჩი.
- ა-ჩქამ ბუჩქი, ჩირგვი.
- ა-ჩქამაჯ კოლოფი, ზარდახმა.
- ა-ჩქამრა ბუჩქნარი, ჩირგვნარი.
- ა-ჩყუუ ჩინჩახვი.
- ა-ჩენჩნან ხობოზიკი; შ დ რ. აჩენჩხა.
- ა-ჩენხუ ფოჩი; ახთურუა ჩენხუ ყაბალახის ფოჩი.
- ა-ჩენხუჩა ხინდა ხორი, ახორი, ზავა.
- ა-ჩეჯხა ხობოზიკი; შ დ რ. აჩენჩხა.

ჩა

- ა-ჩან ფურიჩემი.
- ა-ჩანანე გაისად; სჯეკუნ ჩაანანე აშეკრლ დთსწოიტი ჩემს ვაჩიშვილს გაისად სკოლაში შევიყვან; ჩაანანე ბზრალა! ჭაისად კთილადი, ე. ი. მოგილოცავ ახალ წელს.
- ა-ჩანბა 1. მამალი ცხენი, ახტა, ვაყა (ს ა პ ი რ ი ს პ ი რ ო აჩანან); 2. მამალი კვიცი; აშექ იგტლახ იჩანან აჩანბა აწაიკიტი (ან დ ა-ზ ა) «დილით ამდგარამ თავის ქვას ვაყა კვიცი (მამალი კვიცი) შეუსვაო».
- ა-ჩანბაა, აჩანბააჟი ჯავლაგი, ჯახრაკი ცხენი.
- ა-ჩანგა, (ბ ზ ი ფ.) აჩანგ თობი.
- ა-ჩანგაწარკანტ თობწერაქეა.
- ა-ჩანგვლარა საირმე (ის ადგილი, სადაც ირემი ცხოვრობს).
- ა-ჩანდ ვირი, საერთოდ.
- ა-ჩანდბაღა ვირი, სახედარი.
- ა-ჩანდფს ქაკი ვირი, ფაშატი ვირი, ხრდალი.
- ა-ჩანდშელარა (იჩანდგიშელაიტი); თავის შეკელა (თავი შეაკლა); დეიციუმწუბტი იჩანდგიშელაიტი არ მოეშვა და თავი შეაკლა.
- ა-ჩანდშივს ჩოჩორი, მუტრუკი.
- ა-ჩანვანახრა (იჩანვანიწახხეტი) ამოფარება (ამოფარა).
- ა-ჩანაჯრან (იჩანაჯრეტი) მონდომება (მონდომა), დაპირება (დაპირა); აცარან სჩანაჯრეტი წასელა დავაირე, მოვინდომე; აქუაურან აჩანაჯრეტი წვიმას აპირებს.
- ა-ჩანაჯრეწარა (იჩანაჯრეწარეტი) მომზადება (მომზადა), გამზადება (გამზადა); აეკანმენ ანჯ იჩანაჯრეწარეტი გამოცდისათვის მოემზადა; აცარანაჯ უჩანაჯრეწარე! წასასვლელად გამომზადე ანჯმენქია რჩანაჯრეწარეტი სადღესასწაულოდ ემზადებინ; აჩანაჯრეწარე დაქეიბ ემზადება.

- ა-ჩან ფაშატი, ქაკი (ც ხ ე ნ ი, ვ ი რ ი დ ა მ ი ს თ.).
- ა-ჩანანეშოარა (იჩანანეშოეტი) ცდა (ეცადა) არი აქს დაარა სჩანანესშოეტი, ახა ეგვსანლმურშოეტი ამ საქმეზე ბევრს ვეცადე, მაგრამ ვერაფერს გავხელი.
- ა-ჩანარან (იჩანეტი) ბარვა, დაბარვა (დაბარა), თონხა, დათონხა (დათონხა).
- ა-ჩანარგარან (იჩანარგეტი): აჯე იჩანარგეტი დეინოში ჩაიხარჩო; (დეინოთ გაილეშა) ასანბა იჩანარგანე დაბიტი მტვერში ამოსვრილი მოვიდა; უგუტ უჩანაურგარან გულს ნუ გაიტებს, თავს დარდს ნუ მისცემ!
- ა-ჩანარლუ მოგძო ფიყარი, რომელიც მაგიდის მაგიერობას უწევდა მწყემსებს; შ დ რ. აჩანარლუ.
- ა-ჩანაცი ხარირემი; შ დ რ. აბნჩანაცი, აბნაცი.
- ა-ჩანაცივხარჩარა (იჩანაცივხარჩოტი, იჩანაცივხარჩეტი) გაფრთხილება (უფრთხილდება, გაუფრთხილდა).
- ა-ჩანაჰიწივს ცხენით მყარდობა; ჩაჰიწივლა დრსიტი ცხენი ატაკა, მიუგდო.
- ა-ჩანაჰივს ირმის შვილი, ირმის ხბო, ბიეკი.
- ა-ჩანაჯრან მოსაუვლი; აჩაჯრან ბზრახხეტი მოსაუვლი კარგი გამოვიდა.
- ა-ჩანაჯრანდაღა მოსაუვლის ზაყაყი, ვასაკა.
- ა-ჩანაჯრათავგლარა შემოდგომა ჩანაჯრათავგლაროუბ შემოდგომა.
- ჩანაჯრათავგლან შემოდგომაზე.
- ჩანაჯრათავგლანტი საშემოდგომო; შემოდგომისა.
- ა-ჩანაჯრათავგლარატი საშემოდგომო; შემოდგომისა; ჩანაჯრათავგლარატი აქსუ-

- ტქიქი; საშემოდგომო სამუშაოები; ჩაჯრა-თაგლარატი ი აქუა შუოდგომის წვიმა.
- ა-ჩიბჭვა ცელი; აჩიბჭვა იკუორი ცელს პირავს; აჩიბჭვა-ხუ ცელის ტარი.
- ა-ჩიერ 1. კთილი, სიკეთე; ჩიერი ჭყამჯუტ სიკეთე არ იყო; ურთ რუნე იჩიერი ჰია ეგდსმბეტი იმათონ სასიკეთო ვერაფერი გნახე; აუჯა ჩიერი ატია ჩიეი იპეზუეტი (ან და ზ ა). „კთილ კაცს პირიდან კთილი სიტყვა ამოსდის“; 2. რიგიანი, წესიერი; ჩიერიკ იოლუპ, უჯა ჩიერიკ იოლუპ რიგიანი, წესიერი აღამიანია (კაცია).
- ა-ჩიე-ლაჰიარა (იჩიეილაიპიორიტი, იჩიეილაიპიეიტი) ჩიემა (იყვამს, ჩიეყვა); ახუქქ ინხლა იჩიეილაიპიორიტი ბავშვი თავისით იყვამს.
- ა-ჩიეილგხრა (იჩიეილგხიუეიტი, იჩიეილგხიუეიტი) ტანთ გახდა (ტანთ იხდის, ტანთ გაიხდა).
- ა-ჩიეიმა (ე ხ ე ნ ის) ნალი, ლუმბა, სპეცდარი.
- ა-ჩიეიქუა შიეი ცხენი, შავრა.
- ა-ჩიეიქუკრა (იჩიეიქუიკიტი) დამშვიდება (დამშვიდება), დაწყნარება (დაწყნარება), დამოშინება (დამოშინება), დაჩუება (დაჩუება); უჩიეიქუკ უარა, უმწიბუჯან! დამშვიდდი, დაწყნარდი ნუ სტირი!
- ა-ჩიეილრაწარა (იჩიეილრაიწიეიტი) გატყვრომა (გატყვრა), ამოყრვა (ამოიყორა), ჭამით გასკდომა (...გასკვა).
- ა-ჩიეიჯშარა (აჩიეიჯნაშორიტი, აჩიეიჯნაშეიტი) ორად გაყოფა (ორად იყოფა, ორად გაიყო); აპრელდ აჩიეიჯნაშორნუ შუა პირილი; აწხ აჩიეიჯნაშორნუ შუა ღამეზე, შუა ღამისას.
- ა-ჩიეიკე მარქაფა ცხენი.
- ა-ჩიეთრს საჯინიბო, თავლა.
- ა-ჩიენწჰარა (იჩიენწიპიეიტი) 1. თავის ჩამოკიდება (თავი ჩამოიკიდა); ახულდწწს აშაპქუა რგლა აჩიენწაპიეიტი დამურა ფეხებით ჩამოიკიდა; 2. თავის ჩამოხრჩობა (თავი ჩამოიხრჩო).
- ა-ჩიეკუარ იორღა, თოხარიკი ცხენი.
- ა-ჩილნარჯ თეთრა (ცხენი).
- ა-ჩილმსგუპტრა იხ. აცეისლგმპტრ.
- ჩინანქ ერთ დღეს, ერთხელ.
- ა-ჩიერტქჰარა (იჩიერტქჰეიტი) თავის გასლუთაება (თავი გაისლუთავა).
- ა-ჩი ურა ურა ცხენი.
- ა-ჩიფუნწჰია საყვედური, ყვედრება; აჩიფუნწჰია რითეიტი საყვედური მისცა.

- ა-ჩიფუნწჰიარა (იჩიფუნწჰიეიტი) საყვედურის თქმა (უსაყვედრა), დაყვედრება (დაყვედრა), დაწაღება (დაამაღლა).
- ა-ჩიფურხე სამკერდული, სამკერდე, ჯირიბი.
- ა-ჩილმჯრ ცხენის ქურდი, ცხენიარა.
- ა-ჩილმჯრრა ცხენის ქურდობა, ცხენიარობა.
- ა-ჩიყუჯ ჩონჩორიკი.
- ა-ჩიშრს (იჩიეიშეიტი) თავის მოკვლა (თავი მოიკლა); თვითმკვლელობა.
- ა-ჩიციან მრ. (მხ. აჩიეუაჯე) ცხენოსნები, მხედრები.
- ა-ჩიწარაქუა მრ. (მხ. აჩიწს).
- ა-ჩიწს კვიცი.
- ა-ჩიხნარწჰალა ყოყორი, მზავობარი, ზვიადი, ქედმაღალი, დიდგული, ამატრავანი.
- ა-ჩიხნარწჰალარა (იჩიხნარწჰალაეიტი) ქედმაღლობა (იქედმაღლა), დიდგულობა (დიდგულა).
- ა-ჩიხნარწჰართა ცხენების მისაბმელი ტოტეპიანი ბოძი.
- ა-ჩიხუა მკეხარა, ტრაბახა, ბაქია; აყუჯალ ჩიხუა მკეხარა ქოთანი.
- ა-ჩიხუარა (ღჩიხურეიტი, ღჩიხუეიტი) თავის ქება (თავს იქებს, თავი იქო), კეხნა, (იკეხნის, დაიკეხა), ტრაბახი, დატრაბახება (ტრაბახობს, დაიტრაბახა), ბაქიობა, ბაქიობა (ბაქიობს, იბაქიავა), ქაღილი (იქაღის, დაიქაღა).
- ა-ჩიხუაჯე მკეხარა, ტრაბახა, ბაქია; ჩიხუაჯე იოლუპ ტრაბახა ვინწეა.
- ა-ჩიშია ცეცხლის პირი.
- ა-ჩიშიაგეტლარა 1. (იჩიშიაგეტლაეიტი) ცეცხლისპირას დადგომა (ცეცხლისპირას დადგა).
- [ა-ჩიშიაგეტლარა] 2. (იჩიშიაგეტლოუპ, იჩიშიაგეტლან) ცეცხლისპირას დგომა (ცეცხლისპირას დგას, ცეცხლისპირას დადგა); აყუჯალ ჩიშიაგეტლოუპ ქოთანი ცეცხლისპირას დგას.
- ა-ჩიშიარგეტლარა (იჩიშიარგეტლაეიტი) ცეცხლის პირას მიღება, დადგმა (ცეცხლის პირას დადგა); აყუაჯალ ჩიშიარგეტლაეიტი ქოთანი ცეცხლის პირას მიადგა.
- ა-ჩიშიატიარს 1. (ღჩიშიატიეიტი) ცეცხლის პირას ჯდომა (ცეცხლის პირას დაჯდა).
- [ა-ჩიშიატიარს] 2. (ღჩიშიატიეიტი, ღჩიშიატიან) ცეცხლის პირას ჯდომა (ცეცხლის პირას ზის, ცეცხლის პირას იჯდა).
- ა-ჩიჭ 1. ცხენი; ჩიჭლა ღეკოლუპ ცხენითა; აჩიჭუა აქუადტრ რტქუწა! ცხენები შე-

აკაშვი 2. (მუსიკ.) ბჯენი, ზიკიპინტრე, ჯორი.

ა-ჩებბლაყაზა მოჯირითე.

ა-ჩებგურა ბორცვაკი.

ა-ჩებდარა ეცხენობა, ცხენის უყოლობა.

ა-ჩებზ კურანი, რასხი, შვინდა, წაზლისფერი ცხენი.

ა-ჩებთ (ერთი) ბეწო, ცოტა, პატარა; ჩა ჩებთკ სტო! ერთი ბეწო პური მომეცო, ცოტა პური მომეცი! დგაგლ ჩებთკ მიწის პატარა ნაკვითი. ჩებთ-ჩებთლა ნაწილ-ნაწილად; ჩებთ-ჩებთ-ლა ისრითეიტ ნაწილ-ნაწილად მომცა.

ა-ჩებტყაზაბარა (იჩებტიკაბეიტ) ბანაობა (იზანაყა).

ა-ჩებტყაზაბართა საბანაო, საბანებელი (ადგილი).

ა-ჩებტყაზაჯე მობანავე.

ა-ჩებტყაზა ბაკში, ბაკი, შარავანდი, შარავანდედი; შდრ. 2. ატუარ.

ა-ჩებტყაბლ უბელო, შეუკაზმავე ცხენი; ჩებტყაბლლა დტყან უბელო, შეუკაზმავე ცხენით იყო; ჩებტყაბლლა დანტი უბელო ცხენით მოვიდა.

ა-ჩებლაჰიარა (იჩებლაიპიეიტ) თავის გახევა (თავი გაიხვია); აუპა სჩებლასპიეიტ ნაბადში გავეხვიე.

ა-ჩებმათია აკაზმულობა (ცხენისა).

ა-ჩებნკლარა (იჩანტიკლაეიტ) თავშეკავება (თავი შეიკავე), თავდატერა (თავი დაიჭირა); იჩიხნტმკლაეიტ თავი ვერ შეიკავე. ჩებნლა დღისით.

ა-ჩებვილარა (დჩებვილაეიტ) ცხენზე შეჯდომა (ცხენზე შეჯდა).

ა-ჩებვიფარა (დჩებვიფეიტ) ცხენიდან ჩამოხტომა (ცხენიდან ჩამოხტა).

ა-ჩებვიწარა (დჩებვიწეიტ) ცხენზე შესმა (ცხენზე შესვა).

ა-ჩებვიწრა (დჩებვიწიეიტ) ცხენიდან ჩამოხტომა (ცხენიდან ჩამოხტა).

ა-ჩებვიხრა (დჩებვიხიხეიტ) ცხენიდან გადმოსმა (... გადმოსვა), ცხენიდან ჩამოსმა (... ჩამოსვა); ცხენიდან ჩამოყვანა (... ჩამოიყვანა), (პრაცია რხე) ცხენიდან ჩამოსხმა (... ჩამოსხმა); დჩებვიესხეიტ ცხენიდან გადმოვსვი, ჩამოვსვი; იჩებვიესხეიტ ჩამოვსვი; ჩამოვსხი.

ა-ჩებრააფსარა (იჩარრააფსეიტ) თავის დაღლა (თავი დაიღლა); უჩებუტტრააფსანი თავს ნუ ილღი, ნუ იღლები!

ა-ჩებრბზბარა (იჩიბირბბეიტ) გაბღინძვა (გაიბღინძა).

ა-ჩებრბარა 1. (დლაფტიჩებრბოიტ, დლაფტიჩებრბეიტ) არშიყობა, გაარშიყება (ეარშიყება, გაეარშიყა); აფტპიჭბა დლაფტიჩებრბოიტ ქალიშვილს ეარშიყება.

ა-ჩებრბარა 2. (დჩებრბრიტ, დჩებრბეიტ) კოხტაობა (კოხტაობს, იკოხტავა), კოპწიიობა (კოპწიიობს, იკოპწიიავა), პრანჭვა, გაპრანჭვა (იპრანჭება, გაიპრანჭა).

ა-ჩებრბარა (იჩიბირბრიტ, იჩიბირბეიტ) შეშრობა. (იშრობს, შეიშრო), შეშომრობა (იშრობს, შეშოიშრო); სმცაყუნ ჰაჩიზპარბეიტ ცეცხლთან თავი შევიშრეთ, გაეიშრეთ.

ა-ჩებრდგურა (იჩიბირდგუეიტ) წაყრუება (წაიყრუა), ყურის მოყრუება (ყური მოიყრუა).

ა-ჩებრდტურა (იჩიბირდტეიტ) თავის გადიდკაცება (თავი გაიდიდკაცა).

ა-ჩებრზაჰიარა (იჩიბირზაჰეიტ) გაამპარტავენება (გაამპარტავენდა), გაყყოჩება (გაყოყოჩდა), გამედიდურება (გამედიდურდა).

ა-ჩებრთენჩარა (იჩიბირთენჩეიტ) თავის დამშვიდება (თავი დაიშვიდა), თავის დაწყნარება (თავი დაიწყნარა); შეჩხეშეიტრთენჩი! დამშვიდდით, დაწყნარდით!

ა-ჩებრფსარა (იჩიბირფსრტ) თავის მომკვლარუნება (თავი მომკვლარუნა).

ჩებრფსტ: ჩებრფსტ სტაწარა თავის მომკვლარუნება.

ა-ჩებრყაანტაზარა (იჩიბირყაანტაზეიტ) თავის გატიტვლება (თავი გაიტიტვლა), თავის გაშიშვლება (თავი გაიშიშვლა).

ა-ჩებრჩარა (იჩიბირჩეიტ, იჩიბირჩრტ) ბღინძვა, გაბღინძვა (იბღინძება, გაიბღინძა); ჰაჰეა, გაჰაჰეა (იჰაჰეა, გაიჰაჰეა), ჰინთეა, გაჰინთეა (იჰინთება, გაიჰინთა), ჰიმეა, გაჰიმეა (იჰიმება, გაიჰიმა), ფხორვა, გაფხორვა (იფხორება, გაიფხორა).

ჩებრცია: ჩებრცია სტაწარა თავის მომძინარება.

- ა-ჩიჭრ-ხუმარია (აჩიჯ რჩხუმარუეიტ, აჩიჯ რჩხუმარიტ) ჯირითობა (ჯირითობს, იჯირითა).
- ა-ჩიჭრ-ჯრა (აჩიჯ რჩრუეიტ, აჩიჯ რჩრუიტ) ცხენის ქენება (ცხენს აქენებს, ცხენი აქენა); დოლი, მარულა; უაწიჯ აჩიჯრჯრა გყოუპ ხეალ მარულაა.
- ა-ჩიჭრუარდენ ეტლი.
- ა-ჩიჭრუარდენხაჩა მეეტლე.
- ა-ჩიჭრუაჯ (მრ. აჩიციან, ჩიციაქუაქ) მხელარი, ცხენოსანი; აგუაში აჩიჭრუაჯ დაბდ-გლავეიტ ჭიშკარს მხელარი, ცხენოსანი მოადგა; აჩიციან ამძურხს იაბბლავეიტ ცხენოსნები, მხედრები ეზოში შემოვიდნენ.
- ა-ჩიჭრფსახვა საცვალი; აჩიჭრფსახვაქუა ჯბახხუა ორი-სამი ხელი საცვალი.
- ა-ჩიჭრფსახზრა (ჩიჭრფსახხეიტ) 1. ტანისამოსის გამოცვლა (ტანისამოსი გამოიცვალა); 2. ცვლა (გამოიცვალა); ამშე აჩიჭრფსახხუეიტ ამინდი იცვლება.
- ა-ჩიჭრქუტიარა ცხენოსნობა, ჯირითობა; აჩიჭრქუტიარა ბზრა იბრიტ ცხენოსნობა, ჯირითობა უყვარს.
- ა-ჩიჭრშთებუ თქარათქური.
- ა-ჩიჭრშკვლ უზანგი, ავეანდა; იშაპე აჩიჭრშკვლ იკვლავიკვიტ ფეხი უზანგში გაუყარა; იჩიჭრშკვლ კე! უზანგი დაუჭირე!
- ა-ჩიჭრშკვლკვჯ ჯილაღდარი.
- ა-ჩიჭრშოარა (ჩიჭრშოეიტ) ცლა (ეცლა); დაარა აქერ იჩიჭრშოეიტ ძალიან ბევრს

- ეცლა; ეგამ იჩიჭრშოარგეგ, იმბეიტ რამდენსაც არ ეცლა, ეერ ნახა.
- ა-ჩიჭრძვან მიზეზი; ჩიჭრძვანს იუაიწეიტ მომიზეზა, მიზეზად გაიხადა.
- ა-ჩიჭრძვარა (იჩიჭრძვილოიტ, იჩიჭრძვილეიტ) მომიზეზება (იმიზეზებს, მომიზეზა); იჩიჭრძვილაკვჯ, დმანაიტ იმდენი მომიზეზა, რომ არ მოვიდა.
- ა-ჩიჭრწვან საბაბი; შდრ. აჩიჭრძვან.
- ა-ჩიჭრწიანხრა (იჩიჭრწიანხეიტ) თავის დამალვა (დაიმალა).
- ა-ჩიჭრხხუა სისვი, ნისლა, ტრედანა (ცხენი); ლურჯა.
- ა-ჩიჭრხხუაიწია აბრაში.
- ა-ჩიჭრხხუმიტიარა (იჩიჭრხხუმიტიუეიტ, იჩიჭრხხუმიტიიტ) წამლობა (წამლობს, იწამლა), თავის მკურნალობა (მკურნალობს, იმკურნალა).
- ა-ჩიჭრხხუჩა ასორი, ბაგა.
- ა-ჩიჭრხხაჩა მეჯინე; ცხენის მწყემსი.
- ა-ჩიჭრჰიწიწე იხ. აჩაჰიწიწე.
- ა-ჩიჭრჰიწიწეა სამურველი, გაბრა; აჩიჭრჰიწიწეა იჩიჭრჰიწიწელოიტ ცხენს აურევებს.
- ა-ჩიჭრჯ დოლის ცხენი.
- ა-ჩიჭრჯრან იხ. აჩაჯრან.
- ა-ჩიჭრჯრანდალა იხ. აჩაჯრანდალა.
- ა-ჩიჭრჯრანძე თხელი ფაფა ფეტვის ფქვილისა.

ც

- ა-ც 1. 1. (აფსანტიქუა რტიე) ნისკარტი; (აუარბაძეი, ახეშ უჰია უბერტ ირე-ილოუ აფსანტიქუა რეც) ჩარბი; 2. კბილი; უქუა აწესხებ კბილებს ამოგაძრობ; აჯგეშე აც ნიერის კბილი; 3. (ახუაქამსპატი) ხორათუმი, ისარი, საწრეტელი, საჩხერეტელი.
- ა-ც 2. მარცვალი; აჯგეტურეიტ ცკე სიმინდის ერთი მარცვალი.
- ა-ცა 1. 1. კუჭი; სტეა სჯხეუეიტ კუჭი მტკივა; 2. ღვრიტა, მაჭიკი; კვეთი; ახშე ატე ათ! რძეს ღვრიტა, კვეთი უყავი!
- ა-ცა 2. ბალი, კახაბალი; ალუბალი (მეწმეჯწლაკ აწყეჯს ეიჰახრამ, იაქბალო იახე-წიეწიეუმა უჰიარატიე რყოუა).

- ა-ცა 1. სასიმინდე; ნალია.
- ა-ცა 2. ცხელი; აძ-ცა ცხელი წყალი.
- ა-ცა 3. მწარი, ცხარე; აბერკვლ ცროუპ წი-წაკა მწარეა.
- ა-ცავუ ჩლუნგი, ბლაგვი; აბეზბა ცავუ ჩლუნგი დანა.
- ა-ცავუნარა (იცავუნაეიტ) დაჩლუნგება (დაჩლუნგდა), დაბლაგვება (დაბლაგვდა); აბეზბა ცავუნაეიტ - დანა დაბლაგვდა, დაჩლუნგდა.
- ა-ცალაქა სასიმინდის, ნალიის კარის წინ გადებული ძელი ან ფიცარი.
- ა-ცამეტ ცემენტი; შდრ. აცემენტ.
- ა-ცარ ღვრიტა, მაჭიკი, კვეთი; შდრ. ატე, ახააწ (2).

ა-ცარბ (დციტი) 1. წასელა (წაილა); სჯ'ზა დციტი ბუყაყა ჩეი ამხანაგი მიდის სო-ხეში; აბანს ჰცებ ასე წაილეთ; არ ბი-ბაშრა იციტი ჯარი ლაშქრად წაილა; სასრბ დციტი სტუმრად წაილა; უცს! წაი! ინტურშინე სციტი დეკრე ვეხსა და წაილა; აცარბ ინტურეკტი წასელა და-ვაირე; სცბრ სთახეუბ წასელა მილა; უანი, აჩეკუბარა ჰცებ შოლი, საბანაოდ წაილეთ; 2. (იციტი) ილენა (ილინა); აშბ ცრიტი სისხლი დის; იშბ ცრიტი სისხლი სდის; ინაბე აშბ ცრიტი ხელზე სისხლი სდის; 3. მდინარეა, დენა (ილინა); აძე-იას ცრიტი მდინარე მიეილენა, დის; არი აფარა ჟიბბ იციტი ეს ფული ათმანე-თიანია; აწიეა იღებხსა იციტი ჰიქა და-იხსერა.

ა-ცარბში ცარიში.
ცახ, ცან-შაა განზრახ, ჯიბრზე, ჯიბრით, განგებ, ყასილა.

ა-ცაფხბ გასალები; აში აცაფხბლა იარკტ!
კარი დაკეტე გასალებით

ა-ცაღარბ გამზრდელეების მიერ გავრდილის მშობლებისათვის წარდგენა; ცაღარა-ცარბ გამზრდელეების გამგზავრება გავრდილის მშობლებისთვის პირველად წარსადგენად.

ა-ცაყა (ბ ზ ი ფ.) იხ. აცაყა.

ა-ცაყა 1. სიბი ქვა.

ა-ცაყა 2. ეჩო.

ა-ცაშია ბალაშწარა.

ა-ცახარბ (იცახეტი) გაცხელება (გაცხელ-ლა).

ცახუ გაისის მეორე წელი; არი აწიან ჩაბ-ანე ბყუმქუა, ცახუ იაქანლოიტ ეს ვაშ-ლი მომავალ წელს არა და გაისის მეორე წელს გამოსხსნას, გამოიღებს ნაყოფს.

ა-ცაჭუ (მ რ. აცაგუჭუბ) კატა.

ა-ცაგუშბა, (ბ ზ ი ფ.) აცაგუშბ; შ დ რ. აც-გუშბაღღ.

ა-ცაგუშბაღღ ხვადი კატა; შ დ რ. აცაგუშბ, აცაგუშბა.

ა-ცაგუშფს კატა (ძ უ).

ა-ცაგუფშექა კნუტი, ცინდალი.

ციეპ (აქტრტი კომიტტი) ცეპა (ყენტრა-ლური კომიტტი).

ა-ცემენტ ცემენტი; შ დ რ. აცამეტი.

ა-ცენტნერ ცენტნერი.

ა-ცთბ აშბაგი; იცთბ ზდტრუადა? მისი აშ-ბაგი ვინ იცის? იცთბ ყამ მისი აშბაგი არ ისმის.

ა-ცთბალარა (იბცილთბალაიტი) დამატე-ბით დასხმა (დამატებით დასხმა), ს ი თ ხ ი ს: ჩამატება (...ჩამატა), დამატება (...დამატა).

ა-ციგარბ: აციგარბ ქაბად პაპიროსის ქალა-ლი; ციგარბ ბღატეკ სტო! ერთი პაპირო-სის ქალაღი მომეცი

ა-ცრლ ცილა; შ დ რ. ახბე.

ა-ცრნე თუთია.

ა-ცრრე ცირკი.

ა-ციტბა ციტატი.

ა-ცტრუს ციტრუსი.

ა-ციჭრა ციფრი; არბბტი ცრჭრაქეუა არა-ბული ციფრები; რბბტი ცრჭრაქეუა რი-მული ციფრები.

ა-ცკე სამაგიერო; აცკე რითეიტ სამაგიერო მისცა; აცკე იბტიეიტ სამაგიერო უყო; სამაგიერო გაღუხადა.

ა-ცლაბრა (დიბცლაბიტ) შეჯიბრება (შე-ეჯიბრა).

ა-ცლაშშ 1. ნიკაბი; 2. ყბა; შ დ რ. აც-ლშშ.

ა-ცლარა 1. (რცლაიტი) მომატება (მოე-მატა), მატება (იმატა), აღიღება (აღიღ-ლა); იხშეჯე იბცლაიტი ჰეუა მოემა-ტა; აქაპან იბცლაიტი წონას მოემატა; აშშე იბცლაიტი დღეს მოემატა; აძე იბცლაიტი წყალმა იმატა, წყალი აღიღდა; ახუქე რცლაიტი ბაუშემა მოიმატა.

ა-ცლარა 2. (დირცლაიტი) 1. შეერთება (შეურთლა); იჯეწცია დრეცლაიტი აშხა-ნაგებს შეურთლა; 2. მწყემსად გაყოლა სა-ქონლისათვის; აჯემაქეუა დრეცლაიტი თხებს გაყო მწყემსად.

ა-ცლგშშ 1. ნიკაბი; 2. ყბა; იცლგშშ წი-ირშაბაბიტ სილა გააწნა.

ა-ცლგშშ 2. იხ. აქებქეუ.

ა-ცნეუარა (დრცნეუეიტი) ვინმესთან რა-მესთან ხლება (მასთან იარა); ეხბანტიარაკ დრცნეუონ დღევანდელი დღე მასთან და-დიოდა, თან ახლდა.

[ა-ცრა] (დრ(კუბ, დრ(ცნ) 1. თანხლება (თან ახლავს, თან ახლდა); ახუტკ იან დრ(კუბ ბავშვს დედა ახლავს; ახუტკ იან დლ(კუბ ბავშვი დედას ახლავს; 2. გაღატ. მწყემსება (მწყისის); დანებლუკ ბჯმა დრ(კუბ პატარობისას თხებს მწყისიდა.

ა-ცრან 1. მარცვალი; აჯჯუტორი ცრანკგუ ფხასტარგმითიტ, დმგრძიტ სიმინდის ერთი მარცვალიც კი არ გააფუქვს, არ დ-კარგვს; 2. კენიტი; ადულლმე ჯჯკა ცრანკგუ ტარშემ კარადამი მარილის კენიტი არ გლია; აპიუნაფ შაქარ ცრანკ ნნამბეტ თაგვა შაქრის კენიფი არ დატოვა; ჯჯკა ცრანკ ერთი წება მარილი; შ დ რ. აცრა.

ა-ცრანლარა (იაცრანლავიტი) მოკიდება (მოეკიდა); აჯნტ ამცა აცრანლავიტი სახლს ცეცხლი მოეკიდა.

ა-ცრანწარან (იცრანიწვიტი) ცეცხლის მოკიდება (ცეცხლი მოეკიდა). ცეცხლის წაკიდება (ცეცხლი წაუკიდა); ათტრას ამცა აცრანიწვიტი გვიმრას ცეცხლი მოეკიდა.

ა-ცრაწიარან (იაცრანიწვიტი) უკან მიბა (...უკან მიბა).

ა-ცრანწრა (დიცრანწვიტი) მოშორება (მოშორდა), ჩამოშორება (ჩამოშორდა), ჩამოცილება (ჩამოსცილდა), ჩამოცლა (ჩამოცალა), გაცლა (გაეცალა, გამოეცალა), თავის დანებება (თავი დანება); უსცრანწვი მოშორდი, ჩამომეცალე, გამეცალე; სიცრანწვიტი ჩამოეშორდი, ჩამოეცილდი; დლსცრანწვიტი არ მშორდება, თავს არ მანებას.

ა-ცრანწრა (იაცრანწვიტი) 1. მოშორება (მოშორა); იჯნტცია დრ(კრანწვიტიტი ამხანაგებს მოაშორა; 2. გამოკლება (გამოაკლო); ეიბან იაცრანწვიტი ჯბან! ათს გამოაკელი ორი! იაცრანწვიტი გამოაკელი.

ა-ცრანწვარა სასოფლო გზა.

ა-ცრათა იხ. აპანბლა.

ა-ცრუქარა გამოყანა.

ა-ცრქა 1. სუფთა, წმინდა, ფაქიზი; აშინწიტტ ცქმა ფაქიზი ტანსაცმელი; აუთთახ ცქმა სუფთა ოთახი; აძტ ცქმა წმინდა წყალი.

ა-ცრქა 2. (რელიგი) წმინდანი.

ა-ცრქარა სისუფთავე, სიწმინდე; აცქარა ბზრა იბრ(კ) სისუფთავე უყვარს.

ა-ცრქახარა (იცქახანტიტი) წმინდა, გაწმინდა (გაიწმინდა), გასუფთაება (გასუფთავდა).

ა-ცრქარა 1. (იცყიტი) 1. გაანტვა (გაანტვა); აბამბან იცყარ(კ) ბამბას პენტავს; 2. გაანტვა (გაანტვა); აფშან პტსტპიაქუა აცყიტი ქარმა დრ(კ)ლები გაანტვა.

ა-ცრქა (იაცყიტი) წაღლა (წააკლა); ციქტ ახმარ(კ)უა, ჯმაქ აცრ(კ) (ან დ ა ზ ა) „სადაც ხარს პლადენენ, თხაც წაკლავს“.

ა-ცც ქინქლა.

ა-ცცაკრა (დცცაკუეიტი, დცცაკტიტი) სიჩქარე (ეჩქარება, ჩქარობს, იჩქარის, მოეშურება; იჩქარა); ციგმან სცცაკუეიტი ძალიან მეჩქარება; შიეცცაკტ! იჩქარეთ! გაეშურეთ! შიეცცაკტან! ნუ ჩქარობთ! შიეცცაკტ-ცცაკუეიტი? სად მიიჩქარით? სად მიეშურებით? დმცცაკტუა იყაიწორ(კ) აუჩქარებლად, ნელა გააკეთებს; უხტრ(კ)ცცაკუეიტი? რა გაჩქარებს? რცცაკტნ იფან დლანმხანტიტი (ან დ ა ზ ა) აჩქარებითა სოფელი არავის მოუქამია.

ა-ცცაკრა სასწრაფო, საჩქარო, საშური; არ(კ) იცცაკტროლ უსტუ ეს საქმე სასწრაფოა, საშურია; არ(კ) უი ბყარა იცცაკტრამ ეს იმდენად საშური, სასწრაფო, საჩქარო არაა.

ა-ცცარა (დრ(ცეტი) გაყოლა (გაყვა), წაყოლა (წაყვა); აჯნტმძი სრ(ცეტი) სახლამდე წაყვი; აჯნტყა სიცეტი შინ წაყვი; სან სრ(ცეტი) მამა ჩემს გაყვი; ფპიქსს დრ(ცეტი) ცოლად გაყვა.

ა-ცცახან პატარა ნაჭერი (ქსოვილისა).

ა-ცცეში ფერფლი.

ა-ცცეშითრა საფერფლე.

ა-ცცეშიტირა (იცცეშიტიტიტი) დაფერფლე (დაფერფლა).

ა-ცცეშიხარა (იცცეშიხეიტი) ფერფლად ქევა (ფერფლად იქვა).

ა-ცწარა 1. (იაცყიტი) მიმატება (მიუმატა), დამატება (დაამატა), მომატება (მოუმატა); მანტყ აცწა! მანეთი დარმატე! დანთა ფტტყ აცწა! კიდევ ცოტა დამატე, მოუმატე, მიუმატე!

ა-ცწარა 2. (დრ(კ)იწვიტი) 1. გაყოლება (გაყოლა); იანზ სფან დრ(კ)სწვიტი მოსულს ჩემი ვაჟიშვილი გაყოლე; აჯმაქუა დრ(კ)იწვიტი თხებს გაყოლა მწყემსად; თხაში უფო თავი; 2. გატანება (გატანა); სტკუნ იხჯ ამიყუ რ(კ)სწვიტი ჩემი ვაჟიშვილისთვის წერილი გაატანე.

ა-ცხა თაფლი.

- ა-ცხაბეონ შუაღამე; შ დ რ. აწხაბეონ.
- ა-ცხამეფია პურის ფეილის, ან ქერის ფეილის ცომი თაფლით შეზაგებული.
- ა-ცხამეგაღ თაფლიანი ჭადი.
- ა-ცხარპს უცეცხლო თაფლი.
- ა-ცხარძე თაფლწყალი, შარბათი.
- ა-ცხარშივ, აცხარშივტრა თაფლით მოდუღებული სიმინდის ან ფეტვის ფეილის ტპილიკერი.
- ა-ცხაცია იხ. აცია.
- ა-ცხაძე თაფლწყალი (რომლითაც წყურვილს იკლავენ)
- ა-ცხრაარა (დრცხრააუეიტ, დრცხრააიტ) შველა (შველის, უშველა), დახმარება (ეხმარება, დაეხმარა), შეწვენა (ეწვეა, შეეწია), ხელის შეწყობა (ხელს უწყობს, ხელი შეუწყო), ხელის გამართვა (ხელს უმართავს, ხელი გაუმართა); აგუბყრაან დრცხრააიტ გაჭირვებაში ხელი გაუმართა, დაეხმარა, უშველა.
- ა-ცხრაარა დახმარება; აცხრაარა რთ! დახმარება მიეცი, დაეხმარე!
- ა-ცხვსრა (დრცხვსიტ) ვინმესთან ერთად სროლა, გასროლა (ვინმესთან ერთად გაისროლა); უკვზა ურცხვს! ამხანაგთან ერთად ისროლე!
- ა-ცხვ კატის სენი; აცხვ უაგბაიტ! კატის ჭირმა წაგიღოს!
- ა-ცჰნ ხიდი.
- ა-ცჰარა 1. (იკჰაუეიტ) 1. კენა (იკბინება); ალაკჰუნ ცჰაუეიტ ძაღლები იკბინებთან; აძქუაგეჯ ცჰაუეიტ რწყილებიც იკბინებთან.
- ა-ცჰარა 2. (რცჰაიტ) კენა (უკბინა), კენა, დაკენა (დაკბინა); ალ ახუკე რცჰაიტ ძაღლმა ბავშვს უკბინა, ძაღლმა ბავშვი დაკბინა; აუხანტიარაჲ აძქუა რცჰაუან მთელი იმ ღამის განმავლობაში რწყილები გეკბენდნენ; აწლა იალჯკრუზ, წაყა ამათ რცჰაიტ (ან დაზა) ვის გავეყარე, ვის შევეყარეო.
- ა-ცჰარა 3. (იკჰაიტ) შეთვლა (შეუთვალა); სკვზა იჰპალა აჯნგყა ისკჰაიტ ჩემი ამხანაგის პირით შინ შეუთვალე.
- ა-ცჰარაჲიჲაჲე მოციქული.

- ა-ცჰაწირე წანწალა, კოქის ხიდი.
- ა-ცჰეჰჰუნ მრ. (მხ. აცჰე).
- ცგეჰუნს კატასავით.
- ა-ცენაჰა 1. თავად-აზნაურთა სასახლეებში მსახური ქალი, რომლის მოვალეობას შეადგენდა საკმელ-სასმლის შენახვა და ულუფის, კერძის დარიგება; 2. ლხინში, ჭირში ულუფის, კერძის დამრიგებელი.
- ა-ცენაჰარა 1. თავად-აზნაურთა სასახლეებში მსახური ქალის მოვალეობა, რომელიც გამოიხატებოდა სურსათ-სანოვავის შენახვასა და ულუფა, კერძის დარიგებაში; 2. ლხინში, ჭირში ულუფის, კერძის დარიგება.
- [ა]-ცენხურს სამაგიერო, მაგიერი; აცენხურს სტო! სამაგიერო მომეცი! აცენხურს იზეიუიტ სამაგიერო გადაუხადა.
- ა-ცენხურსს მაგიერად; არი აცენხურსს ამის მაგიერად; უარა უცენხურსს სარა. სყალრიტ შენს მაგიერად მე ვიქნები.
- ა-ცეჲეჲიჲნ ნაგლეჯი, ნაფლეთი, ნარჩენი (ქაღალდისა, ქსოვილისა).
- ა-ცეჲიჲა ნაკუწი. ნაჭერი, ნაფლეთი, ნაგლეჯი-ბეჭე.
- ა-ცვრ კვეთი; შ დ რ. აცარ.
- ა-ცვრა 1. ცალი (ქაკალი, თხილი, კამფეტი...); ხ-რასა ცვრაჲ სემოჲჰ სამი ცალი თხილი მაქვს; 2. ხვიშირი; კვნიტი, კვნიწი (შაქარი, შარილი...); ჯკჰა ცვრაჲ სემამ ერთი კვნიტი მარილი არა მაქვს; შაქარ ცვრაჲ ხვიშირი შაქარი; 3. მარცვალი; ფშა-ცვრაჲ ფხსთანიმტიიტ ერთი მარცვალი სიმინდი არ დაკარგა; შ დ რ. აცრა.
- ა-ცვრკჲ კოჰლი, მკელობელი; აცვრკჲ რკჰა-შაჲაჲა უჩანარაანლ (ანდაზა) კოჰლის ცეკვას აჲეუეი, მიზაჲე; კოჰლთან შეწყობილად იცეკვე“.
- ა-ცვრკჲრა (დცვრკჲჲეიტ, დცვრკჲრტ) კოჰლობა (კოჰლობს, იკოჰლა); რზშაჲკჲალა დცვრკჲჲეიტ ცალი ფეხით კოჰლობს; სიკოჰლე, კოჰლობა.
- ა-ცვრკჲტირა (დცვრკჲტეიტ) დაკოჰლეზა (დაკოჰლა).
- ა-ცვრკჲხარა (დცვრკჲხეიტ) დაკოჰლეზა (დაკოჰლა).
- ა-ცვრლზრა (რაცვრლზჲეიტ, იაცვრლზჲიტ) ბანის მიცემა (ბანს აძლევს, ბანი

მისცა), ბანის თქმა (ბანს ეუბნება, ბანი უთხრა), ბანის აყოლება (ბანს აყოლებს, ბანი ააყოლა); სარს სლაგოიტი, შშია ახტ ციბრტზგოიტი, შიარს ისტკშოერლზ მე დავიწყებ, სიმღერას წამოვიწყებ, თქვენ კი ბანი მითხართ, მომძახეთ (ამყვით, ხმა ამყოლოთ, ბანი ამყოლოთ).

ბ-ცრცვრა (ივრცვრუეიტი, ივრცვრიტი) ბრწყინვა (ბრწყინავს, გაბრწყინდა).

ბ-ცვრტვ ღერიტის წყალმარილი.

ბ-ცვრძიძიბხ ნარეხი, ნაბანი (წყალი); უბტვ დღეშდრუბ, ლცვრძიბხ უეიბტ ისეთი, ლამაზია, რომ მის ნაბან წყალს დაღევ; შდრ. აცვრძიძიბხა.

ბ-ცვრძიძიბხა. სასნიანი წყალი, ნარეხი, ნაბანი წყალი; შდრ. აცვრძიძიბხ.

ბ-ცვტუიბხნ ნახევი, ნავლევი, ნაულეთი, ნახერევი; აქმაბ აცვტუიბხნ ქალღლის ნახევი, ნაულეთი,

ბ-ცვტუიბხნ 1. ნატეხი; ალაბა აცვტუიბხნ ჯოხის ნამტერევი; 2. ნაწვეტი; აშაბხა აცვტუიბხნ თოკის, ბაწრის ნაწვეტი; არახტუც აცვტუიბხნ ძაფის ნაწვეტი; ცვტუიბხნკ ოუბ დხვებმბ შხოლოდ ერთი ნაწვეტი წაიკითხა.

ბ-ცვტუნ გასალევი; შდრ. აცაფხნ.

ბ-ცვტხა 1. შხევი; აქუა აცვტხა სარბაბ-ძეიტი წვიმის შხეშა დამასველა; 2. ნაერწალი, წინწალი, ბურჯღელი; აცვტხა აკვბღღღეუეიტი ნაერწალები ცოვა; აცვტხა ალღღღეუეიტი კვსავს, ნაერწალებს ისერის, წინწალებს ისერის; ამბებ აცვტხა ალღღ-ღეუეიტი შუა ბურჯღელს ისერის.

ბ-ცვლ კვერნა; აცვლ, აწლა რქუცალანვ, ახუ ზხშრზ რეიფში (ანდაზა) „კვერნა ხევი რომ ააღღეს და აფასებდნენ. იმათი არ იყოს“.

ბ-ცვლპარა კვერნაზე ნადირობა.

ბ-ცვშთალარა (ღრცვშთალეიტი) ვინმესთან დაწოლა (ვინმესთან დაწვა).

ბ-ცვცა ზამთრის ბოლოკი.

ბ-ცვხა თალგამი.

ბ-ცვხტიბვ ნახობარი, უბატრონოდ დარჩენილი ქონება; აცვხტიბვ ცვხტიბვ შიარა ივრტი (ანდაზა) „უბატრონო ქონება უბატრონო ქონების სათხოვრად წავა“.

ბ-ცვჟა შეკამალი.

ბ-ცვჟახა ნასუფრალი, ნახორხალი; ამბე იცვ-ფახა სქიბუშწან! სხვის ნასუფრალს ნუ მაქმევ!

ცო

ბ-ცი ხარი; აციალუბ-ცი მუშა ხარი; აცი უღუ უღელი ხარი; ცი-უღუე ერთი უღელი ხარი.

ბ-ციბ 1. 1. ტყავი; აცი აციბ ხარის ტყავი; აუას აციბ ახტსხაუეიტი ცხვარს ვატყა-ვებ; ინაპტ აციბ-ხტწიტი ხელზე ტყავი გადაჭრა; 2. კანი; ახბთა ინაპტ აციბ არ-ქტიტი სიცივისაგან ხელზე კანი დაუსკდა; ამათ აციბ აფსახაუეიტი გველი კანს იცე-ლის; ატამბ აციბ, ატამა-ციბ ატმის კანი; აპატტრქბლ აციბ ფორთოხლის კანი; 3. ნაჭუჭი (აკუტბლღ, არასა, აკაკან აციბ); აკუტბლღ აციბ კვერცხის ნაჭუჭი; 4. ქერქი; აჩ აციბ პურის ქერქი; აწლა აციბ ხის ქერქი; აჯ აციბ მუხის ქერქი; 5. აღარღენი (ამწწწ აციბ); 6. ქერჭანი (ამზ-წლა აციბ); 7. ლიფანი, ხრალი (ათბ-წლა აციბ, აქთა აციბ); იციბ დთაშმტ დნტუეოიტი ჩემწეშელა, ქვეშქვე-

შა დაღის; ში-ციბკ იხარფორუბ „ასი ტყავი აქეს გადამწელი“ (ჩემწეშელა, ქვეშქვეშა კაცზე იტყვიან); სციბ სხტწიტი გადატ-ტყავი გამჭვრა; უციბ უთბეიკაბ ტყავს გაგაძრობს; იციბ დთაძრმ ქონში ცურავს, კანში არ ეტევა; უციბ უციბრუბ (სციბ სციბრუბ) იტყვიან, როღესაც პირველად ჰამენ შეშეშულ ახლად შემოსულ ბოსტნეულს ან გარეულ მცენარეს, მაგალითად, ქინძარს.

ბ-ციბ 2. ცვილი, თაფლის სანთელი.

ბ-ციბ ძილი; აციბ საკაუეიტი მჭინება; აციბ რქუშაიტი ძილი შორია; აციბ დზალწუემ ვერ იღვიბებს, ძილს თავს ვერ აღწევს.

ბ-ციბაკ ნესტიანი, ტენიანი; სველი.

ბ-ციბაკრა (იციბაკრტი) დანესტიანება (დანესტიანდა), დატენიანება (დატენიანდა), დანოტიოვება (დანოტიოვდა), ნამვა, დანამვა (დანიამა); ათუბტენ ციბაკტიტი თამბაქო დინამა; ამბბქა ხუში, ამბბლა ციბაკტიტი

თოფის წამალი, ფქვილი დანოტიოდა; ეხბ აქუფ აუღენ ანდგელ იბზრანჷ იციააკტიტ წუხელ წვიმა მოვიდა და მიწა კარგად დასველდა.

- ა-ციააკრა ტენიანობა, სისველე.
- ა-ციაბანჷ ფიჭა, ფიჭი, ხვეზა (თაფლისა).
- ა-ციაბლანჷ იხ. აციბლანჷ.
- ა-ციათცარა (იციან დთგტიციტი) გადატ. ტყავის ძროხა (ტყავი გააძრო); უციან უთთიციან ტყავს გაგაძროხოს.
- ა-ციათწირა (იციან დთწირიტი) გადატ. ტყავში გაძროხა (ტყავში გაძერა); იციან დთწირიტი ტყავში ძერება, წელეზე ფეხს იდგამს, თავს არ იზოგავს.
- ა-ციანლაშაარა 1. წინაგრძნობა; იციან იანლაშაიტი ტანმა უგრძნო.
- ა-ციანლაშაარა 2. (ლციან იანლაშაიტი) დაორსულება (დაორსულდა), ფეხშიშეიდ გახდომა (ფეხშიშეიდ გახდა).
- ა-ციანლაშა მიწინარა; ძილის გულა; შდრ. აციანლაშაშა.
- ა-ციამა მუცლის კია.
- ა-ციანმათა ტანისამოსი, ტანსაცმელი.
- ა-ციათ: უციანთ ხანხანატი! ტკბილი ძილი! ციანთ ხან ურუაიატი! ტკბილი ძილი!
- ა-ციანმა საწოგარა; შდრ. აციემკპ.
- ა-ციანმეღემა მერქნის ცილა, ნაქურთფი.
- ა-ციაფიარა (დიანციანოტი, დიანციანოტი) გამოლაპარაკება (ელაპარაკება, გამოელაპარაკა), გაბანება (ეგანება, გაეგანა).
- ა-ციაფიარა (დციანოტი, დციანოტი) ლაპარაკი (ლაპარაკობს, ილაპარაკა); ზაყა უთახუ უციანთა! რამდენიც გინდა ილაპარაკე! სიანციანოტი სანლაგეიტი ლაპარაკი გაუფი, სიტყვა ჩამოუგდე, ლაპარაკი დაუწყე; ლაპარაკი, საუბარი, ბანა; აციანთარა ანტი აირკეტი ლაპარაკი ჩამოგდო.
- ა-ციანთაჷ მოლაპარაკე.
- ა-ციაარა 1. (დტიციტი) დაძინება (დაძინა).
- ა-ციაარა 2. (ტიციტი) ჩაქრობა (ჩაქრა), გაქრობა (გაქრა), დაეება (დაიგსო), დაშრეტა (დაიშრეტა); ანლა ლასსტი ტციოტი ცეხლი მალე ჩაქრება; აციანტი ტტიციტი სანთელი ჩაქრა, დაიგსო.
- ა-ციაარა (იაციოტი, იაციოტი) (არაადამიანი) წოგა, მიწოგა (წოგს, მიწოგა);

- აპიეს ანო აციოტიტ ხბომ ძროხა მოწოგა; აპიეს აუმოციან! ხბოს არ მოაწოგებინო!
- ა-ციაართა საძინებელი ადგილი.
- ა-ციაართა 1. ლოგინი, ქვეშაგები; 2. (ბზიფ.) ლეიბი, გობანი, ნალა; შდრ. აგუბან.
- ა-ციაარდალუ ტახტი (გაფიცრული ხაწოლი კედლის სიგარძეჷ).
- ა-ციაართალარში ზეწარი; შდრ. აშარაშტი.
- ა-ციაარსტი თვლემა; აციაარსტი ზერუბ თვლემა პირა, ე. ი. გადამღებია; შდრ. აციორსტი.
- ა-ციაელუარა 1. (დციანოტი, დციანოტი) ხენა (ხნავს, ხნავდა); ეცტიარატი დციანოტი გუშინ მთელი დღე ხნავდა.
- ა-ციაელუარა 2. (იციანოტი) ხენა, მოხენა (მოხნა) ხენა, დახენა (დახნა).
- ა-ციაელუართა ნანხავი, ხნული, თერძული.
- ა-ციაელუართა კვალი; აციანლუართა ალდარა დაკვალა, კვლების გაელება; აციანლუართა ზელდრუ დაკვალული.
- ა-ციაელუარა მხენელი, გუთნის დედა.
- ა-ციაელ კირო, ბული.
- ა-ციაელუა კისარტყელა.
- ა-ციაარა ცვილული.
- ა-ციაარა თაფლის სანთელი, წმინდა სანთელი.
- ა-ციაარა ტანსაცმელი, ტანისამოსი; შდრ. აციანოტი.
- ა-ციაარა ტანსაცმელი, ტანისამოსი; შდრ. აციანოტი.
- ა-ციაარა ცვილის მოხდის შემდეგ დარჩენილი წყალი.
- ა-ციაარა (ბზიფ.) იხ. აციანთა.
- ა-ციაარა (აციან ხტიხტი) 1. გატყავება (გატყავა), ტყავის გაძროხა (ტყავი გააძრო); აციან ხტიხტიან ხარს ატყავდა; გადატ. უციან უხტიხტი! ტყავს გააძროხო 2. ტყავის აცლა, შეცლა (ტყავი ააყლა, შეაყლა).
- ა-ციაარა ახტიარა (აციან ანტიციტი, აციან ანტიციტი) გასანთლვა (სანთლავს, გასანთლავს), გაცილვა (ცვილავს, გაცილავს).
- ა-ციაარა ზოლი; აციანთაქუან ზელდრუ ამტირია ზოლებიანი ქსოვილი; ამტირია აციანთა-იქუაწიქუა ალდოლუბ ქსოვილს შავი ზოლები აქვს გაელებული, გაყოლებული; აციანთაქუა ზელდრუ ზოლებიანი.
- ა-ციბელღზ აყლაყულა, ალაწოდა.

ა-ცივარა (იცივიცივი) ჩამორთმევა (ჩამო-
ართვა), წართმევა (წართვა).

ა-ცივეუშორა (დიცივეუშორე, დიცი-
ვეუშორე) მღურვა (ემღურის, ემღუროდა),
წყრომა, გაბუტვა (ეგუტება, გაეგუტა);
აქვს აბახუ იაცივეუშორან, აბახუ აქვს
ყავს იაზღტრუამეზტ (ან და ზ ა) ჩაურ-
ღელი კლდეს ემღუროდა, ეგუტებოდა კლდეშ
კი კურდღელი თუ არსებობდა არა იყო-
და რა“.

ა-ცივება 1. ცული, ავი; აუაუგ-ცივება ავი,
ცული კაცი; ამა-ცივება ავდარი, ცული
ამინდი; 2. უკეთური; აუს-ცივება უკეთური
საქმე; 3. ცული, უბედური, უკუღმართი; აამთა
ცივება ითავგლან უბედურ, უკუღმართ,
ცურ ღღეში იყვნენ; 4. უკულმა პირი, შიდა
პირი (ქსოვილისა).

ცივებაბზანზარგლა ვაი-ვაგლახით.

ცივებაშიაქუ ცული განზრახვით.

ცივებაძ მეტისმეტად, ძალიან; ცივებაძ ბზნა
ეიბაბრიტ მეტისმეტად, ძალიან უყვართ
ერთმანეთი; ცივებაძ ეიფეშაქუ მეტისმეტად,
ძალიან გვანან ერთმანეთს.

ა-ცივილაგარა (იცივილაგეიტი) შეშლა
(შეშალა).

ა-ცივიუგ სხეული.

ა-ცივიქუან მოშაგვერემანო.

ა-ცივიქუანრა მოშაგვერემანობა.

ა-ცივიხან სახნისი.

ა-ცივიიგაკ ცელქი, ანცი.

ა-ცივიიგაკრა (დცივიიგაკტი) ცელქობა (იყელ-
ქა), ანცობა (იანცა); უმცივიიგაკტნ! ნუ ცელ-
ქობი ნუ ანცობი

ა-ცივიქუაწია მოშავო.

ა-ციკათიარა (იციკათიეტი) დაღვრა (დაე-
ღვრა), დაქევა (დაქევა).

ა-ციკამბაშ ხარკამეჩი.

ა-ციკაშიარა (იციკაშიეტი) მსუბუქი ან
პატარა რამის დაფარდა (დაუფარდა);
აჩაერა, აფარა, აკარანდშ... იციკა-
შიეტი ცხვირსახოცი, ფული, ფანჯარი... და-
უფარდა; ისციკაშიეტი დამიფარდა.

ა-ციკაშპარა (იციკაშპეტი) მძიმე ან დიდი
რამის დაფარდა (დაუფარდა); აშოყუ იცი-
კაშპეტი წიფნი დაუფარდა; ისციკაშპეტი
დამიფარდა.

ა-ციკუშეარა (აზიფი) წირალი.

ა-ცილაა ძვერსლი.

ა-ციმაა მანყო, ხელა.

ა-ციმააკვ გუთნის ღედა.

ა-ციმათაა კავი, აჩაა, ოქოქა, ერქვანი; შღრ.
ა-ციხუ.

ა-ციუნგხარა (დციუნგხაეტი) გადარჩენა
(გადაარჩინა); აფსრა დაციუნგხაეტი
სიკვდილს გადაარჩინა; აფსრა დაციუნგხა-
ეტი სიკვდილს გადაეარჩინე.

ა-ციარა (იციარეტი, იციარეტი) თლა, გათლა
(თლის, გათლა), თრაშვა, გათრაშვა (თრა-
შავს, გათრაშა); არი აქვს იბზინან იციარე-
ტის შორი კარგად გათალე!

ა-ციარაშია ხენის სიმღერა.

ა-ციტიარა (იციტიარეტი) ქუქუნება (იქუქუნა);
აქვი, აქამბაშ ციტიარეტი ძროხა, კამეჩი
ქუქუნებს.

ა-ციფეზა საკვეთი (გუთნისა).

ა-ციქუ (აზიფი) მწვერვალი; აშხა აციქუ
მთის მწვერვალი; აწწწწწ, წწწწ (ხისა);
იხ. აქუცი.

ა-ციქურფან ზვირთი, ტალა.

ა-ციქურფარა (იციქურფარეტი, იციქურ-
ფარეტი) 1. ბობოქრობა (ბობოქრობს, იბო-
ბოქრა); ამშაგნ ციქურფარეტი ზღვა ბო-
ბოქრობს; 2. ღელვა (ღელავს, აღელდა);
ამშაგნ ციქურფარეტი ზღვა ღელავდა.

ა-ციყუნდა ნელთბილი.

ა-ციყუნდარა (იციყუნდადეტი) (ააერაზე-
სიოხეზე) განელთბილება (განელთბილდა).

ა-ციყა მახე; აციყადა იკტი მახით დაი-
ქირა.

ა-ციყარა სამიზონი, მიზანი, ნიზანი; აციყა-
რა იაქურფარეტი სამიზონის მოახვედრა,
მორცხვა; აციყარა იაქურფარეტი ახესრა მი-
ზანში, ნიზანში სროლა; აციყარა აქურ-
ფარა ნიზანში მოახვედრება, მორცხვა.

ა-ციყარა (იციყარეტი) 1. გადატყავება (გა-
დატყავა); აქულაღტრ აჩაგ აბლა ცინა-
ყეტი უნაგირმა ცხენს ზურგი გადატყავა;
2. ხება, გადახება (გადახება); ამგულ სშაპგ
ცინაყეტი ჩეჭამ ფეხი გადამიხება; 3. გა-
დატ. წყენინება (აწყენინა); იგუ ციყუმ-
ყან! ნუ აწყენინებ!

ა-ციშხუა სახენელი კბილი (აჩაჩასნაწილ), სახნისის წამოსაკმელი.

ა-ციშოარა (დიციშორიტ, დიციშორიტ) ვისიმე ან რისიმე შიში (მისი ეშინია, მისი შვეშინდა); აწმში დაციშორიტ დათვის ეშინია.

ა-ციცარა (დიციცირიტ) 1. გაქევა (გაქევა); ალა დაციცირიტ ძალს გაქევა; აჩოც იციცირიტ ცხენი გაქევა; 2. თავის დაძვრვა (მისგან თავი დაიძვრინა).

ა-ციცი ბურბუშულა, ნარანდი (აშალაშენ იაქეწუა); ნახეხი (ახანახან იკაფსრა); ნაქლიბი (აქლბრაან იკაფსრა).

ა-ციცარა (იციციორიტ, იციციორიტ) წუწნა (წუწნის, წუწნა); აკამრეთ იციციორიტ კამრეტს წუწნის.

ა-ციწარა (იციწორიტ) მზეზე, წვიმაში, საერთოდ გარეთ: გაშლა (გაშალა), გაფნა (გაფნა); აჯქურრერ აწმრა იციწორიტ სიმინდი მზეზე გაშალა, გაფნა; აუბა ამძრბს იციწორიტ ნაბადი ეშოში გაფნე.

ა-ციწარაქუა მრ. (მხ. აციწარა).

ა-ციწეს (მზ. იფ.; მრ. აციწარაქუა) მოზერი; შდრ. აციწეს.

ა-ციწარაქუა მრ. (მხ. აციწეს).

ა-ციწეს (მრ. აციწარაქუა); იხ. აციწეს.

ა-ციხუქხარა (იციხუქხორიტ) პატარად მოსვლა, არ მორგება (პატარა მოუვიდა); აიშაბ იციხუქხორიტ წულა პატარა მოუვიდა, არ მორგო.

ა-ციხა 1. (აჯ ზლარეთუა) 1. ყანწი; შდრ. აფატხე; 2. ურმის სასანე რქისა.

ა-ციხა 2. ფოსოზიანი, მრტყელი და მრგვალი კოლოფი ტყეების ჩასაწყობად.

ა-ციჰარა ხის (მაგ. თუთის ხის) წვრილად გახდილი კანი, ლაფნი, ხრალი.

ა-ციჰარა 1. (დიციაჰორიტ, დიციჰორიტ) 1. გინება (აგინებს, აგინა), შეგინება (აგინებს, შეგინა), ლანძღვა, გალანძღვა (ლანძღვს, გალანძღვს); აჰია ბააფსქუა რგლა დიციჰორიტ ცული, უწმარე სიტყვებით აგინებს; 2. ტუქსა, დატუქსა (ტუქსავს, და-

ტუქსა); ახუქ ურმაციანი! ზავს ნუ დატუქსავ!

ა-ციჰარა 2. (დიციაჰორიტ, დიციჰორიტ) გინება, შეგინება (იგინება, შეგინა), ლანძღვა, გალანძღვა (ილანძღვს, ილანძღვს).

ა-ციჰაჯ მავინებელი, მლანძღველი, მათხველი.

ა-ციბბულარა (იციბბულორიტ) 1. შემოწვა (შემოწვა); აშაქუა რგქუა ციბბულორიტ სეტბის თავები შემოწვა; 2. რუჯა, შერუჯა (შერუჯა); აუას ახტი აშაქუტი ციბბულორიტ ცხერის თავ-ფეხი გარუჯა, შერუჯა.

ა-ციბბულხე ნამწვი.

ა-ციბბუა (ახწა) საყვარელი, კურო, (აფიქს) ხასა, ხარაჰა.

ა-ციბლარა (იციბბულორიტ) გამოკობიტება (გამოკობიტა); აქლ ციბლანე ინსტორიტ მორი გამოკობიტე და ისე დავტოვე; იციბბულე აქლ გამოკობიტებული მორი.

ა-ციბლაჟე მაჯლაჯენა; აციბლაჟე დულკორიტ მაჯლაჯენამ შეიყრო; აციბლაჟე ულკაბიტ! მაჯლაჯენამ შეიყროს!

ა-ციბბუახარა (იციბბუახორიტ) გამორჩენა (გამორჩა), გამოტოვება (გამოტოვა); იბქუაზ იციბბუახორიტ შეცდომები გამორჩა.

ა-ციბბუაჟა არაშადა.

ა-ციბბუბარ წვეთი, ცვარი, ღვინო.

ა-ციტლარა (დიტლორიტ) მინდორში, მზეზე, წვიმაში...: გამოსვლა (... გამოვიდა), გამოფნა (... გამოფნა); აწრა დიტლორიტ მზეზე გამოვიდა; არახუ აწრა დიტლორიტ საქონელი მზეზე გამოფნა; აქუბ დიტლორიტ წვიმაში გამოვიდა; ადო უციტლან! მინდორში ნუ გამოვიხარ!

ა-ციტლაშეცარა (იციტლაშეცორიტ) ჩამონელება (ჩამონეხდა) დაზინდება (დაზინდება); იციტლაშეცარა უაბი! დაზინდება მადე მადე!

ა-ციტლაშაშთა ცისკარი, რიყრაყი, გარიყრაყი, ალიონი, განთიადი, აისი; აციტლაშაშთაშ ატლარა ალიონზე, გარიყრაყზე ადგომა.

ა-ციტლაშაშთაშ განთიადზე, გარიყრაყზე, ალიონზე, ცისკარზე.

- ა-ცივლაშაირა 1. განთიადი, რიყრაყი, გარიყ-რაყი, აისი, ალიონი.
- ა-ცივლაშაირა 2. (იცივლაშაიოიტ, იცივ-ლაშეიიტ) რიყრაყი, გარიყრაყება (რიყრაყ-ღება, გარიყრაყდა).
- ა-ცივლსოა (იცივლსიიტ) გამოყონვა (გამო-ყონვა), გამოტანება (გამოატანა); ატპალ აძტ იცივლსიიტ კოკიდან წყალმა გამოყონვა, გამოატანა; აშემტ იცივლსიიტ ციებამ დაუ-არა, გააყრკოლა.
- ა-ცივტშა 1. სანთლი; 2. ყოველგვარი სანა-თური, სანთი; აგბზ ცივტშა ნავთის სა-ნათური.
- ა-ცივტშყრ (იცივტშყტი) ბუზნაკებნობა, ბუზნაკებნის წამოხტობა და მოყურცხელა; გადატ. იტყვიან ადამიანზედაც; უი იახამ დცივტშყტი იმას დღეს ბუზანკალი შეუჯდა.
- ა-ცივტშუმყრ (დცივტშუმტყუეიიტ) უძილობა (უძილობა სჭირს).
- ა-ცივტმს აბელი.
- [ა-ცივტმღრა] (იცივტმღრუბ, იცივტმღრნ) სი-ძულვილი (სძულს, სძულდა), ძაგება (სძაგს, სძაგდა); სიცივტმღრუბ ვძულვარ; დგსცივტმ-ღრუბ მძულს, მძაგს.
- ა-ცივტმღზარა (დცივტმღზხეიიტ) შეძლება (შესძულდა), შეჯავრება (შეჯავრდა); არი ანატი იცივტმღზხეიიტ ეს საქმელი შესძულდა, შესჯავრდა; იააიცივტმღზხეიიტ, ანა იაატ! არ ესიაშონვა, არ ეშაშნიკა, მაგრამ რას იზამ.
- ა-ცივტმწ ბუზანკალი.
- ა-ცივტმჭა საწოვარა,
- ა-ცივტნხარ 1. (დაცივტნხეიიტ) გადარჩენა (გადარჩა); აფსრან დაცივტნხეიიტ სიყ-დილს გადარჩა.
- ა-ცივტნხარ 2. (იცივტნხეიიტ) დარჩენა (დარ-ჩა მას); აშოქუ აზტ ისცივტნხეიიტ წიგნი შინ დამრჩა.
- ა-ცივტრგარა (იცივტრგიეიიტ) 1. გამოტანა (გამოიტანა), გამოყვანა (გამოიყვანა), გამო-ჩენა (გამოაჩინა); ანატი ბზრატყუა ცივ-ტრგლეიეიტ კარგი საქმელი გამოიტანა; ათატყა დცივტრგლეიეიტ პატარძალი გა-მოიყვანეს; 2. წამოიწყება (წამოიწყო); აშოა ცივტრგა! სიმღერა წამოიწყე! 3. მოყოლა

- (მოყვა); ატიებე ცივტრგა! მოყევი აშაგეს, წამოიწყე აშაგეი!
- ა-ცივტრტს თელემა; ატყურატანს ტყატყუბ, აცივტრტს ზტრტუბ მოტნარება გადამღებია. თელემა ტირია; შდრ. აცივტრტსს.
- ა-ცივტრტშმან ყვაილი (აქადმყოფობა).
- ა-ცივტრტშმძათტ ნაყვაილარი, ჩოფურა, და-კნაილი; აცივტრტშმძათტ ზნტუ ატყა-სახმა ჩოფურა სახე.
- ა-ცივტრტუნდარა (იცივტრტუნდეიიტ) (სი-თხის) განელტობლება (განელტობლა), მოთ-ბობა (მოათბო).
- ა-ცივტრციმ თაფლით და ტონით შეჯაეებელი ლომი.
- ა-ცივტრშინვა საძაგელი, მახინჯი, გონჯი, პირ-ნასი, მიამახი, ართვალი.
- ა-ცივტრშინგარა საძაგლობა, სისაძაგლე.
- ა-ცივტრშინგახარა (დცივტრშინგახხეიიტ) გასაძაგლება (გასაძაგლდა).
- ა-ცივტრძრა (იცივტრძტი) სხვისი რამის დაკარგვა (დაუკარგა); სხტლუა სცივტრძტი ტული დამიკარგა.
- ა-ცივტრწრა (დცივტრწტი) გამოჩენა (გამოჩნდა), გამოსვლა (გამოვიდა); ასასცია რტებ დცივტრწტი სტუმრებთან გამოვიდა, გამოჩნდა; აშმა ცივტრწტი მთვარე გამოჩნდა.
- ა-ცივტრპირ (იცივტრპირტი) 1. ბღღენა, გაბღ-ღენა (გაბღღენა), პუტვა, გაპუტვა (გაპუტვა); აკუტტ ცივტრპირტი ათამი გაპუტვა; 2. გარ-ჩევა (გაარჩა); ატუშე აცივტრპირს სიშინდის გარჩევა.
- ა-ცივტრლამტტრ თხუნელა, მუღო; აცივტრლა-მტტრ ათვტრა თხუნელას სორო.
- ა-ცივტრფსარ (იცივტრფსსოიიტ, იცივტრფს-სეიიტ) თლა, გათლა (თლის, გათლა), ფტქენა, გაფტქენა (ფტქენის, გაფტქენა); აწიბ, ანაშოა ცივტრფსსოიიტ ვაშლს, კიტრს... თლის, ფტქენის; ატტნ ცივტრფსსოიიტ წნელს ტყავს აცლის.
- ა-ცივტრფფრ 1. (იცივტრფფეიიტ) ფხატნა, დაფ-ხატნა (დაფხატნა), ბღაჯნა, დაბღაჯნა (დაბ-ღაჯნა), კაწრვა, გაკაწრვა (გაკაწრა).
- ა-ცივტრფფრ 2. (იცივტრფფტი) ფხატნა, დაფ-ხატნა (დაიფხატნა), ბღაჯნა, დაბღაჯნა (დაიბ-

- ლაჯნა), კაწერა, გაკაწერა (გაკაწარა).
- ა-ციტეშოლარა (იციტეშოლტი) (ქ ღ ი ა ვ ი ს, ვ ა შ ლ ი ს) დამწიფება (დამწიფდა).
- ა-ციტეშხარა (დციტეშხხეიტი) გაფითრება (გაფითრდა), გაფერმკრთალება (გაფერმკრთალდა), გაუფერულება (გაუფერულდა), ფერის წასვლა (ფერი წაუვიდა).
- ა-ციტეცი (ბ ზ ი ფ.) იხ. აციცი.
- ა-ციტეცირან (იციტეციტი) გალაღება (გალაღდა); ააშუშ ანციტეციტე, აბგახუქტე აკრან სკრიტი აპინან, აბგახუქტე იანჭეიტი (ანდაზა) „მანჩი, რომ გალაღდა, ტურის დასაქერად წავალო და ტურამ შექამა“.
- ა-ციტეძ დანაკარგი.
- ა-ციტეძრა (იციტეძიტი) დაკარგვა (დაკარგა).
- ა-ციტეწაუზრა (იციტეწაიტი) ჩაფლვა (ჩაფლა), დაფლა (დაფლა), ჩამარხვა (ჩამარხა), დამარხვა (დამარხა).
- ა-ციტეწაბაარა (იციტეწაბაიტი) რისაშე ქვეშ დალობა (რისაშე ქვეშ დალა).
- ა-ციტეწაგალარა (დციტეწიგილაიტი) გ ა მ ო ქ ე ბ ა უ ლ შ ი, მ ი ყ რ უ ე ბ უ ლ - ჩ ა ბ ნ ე ლ ე ბ უ ლ კ უ ნ ჭ უ ლ შ ი...: შეტანა (... შეტიანა), შეყვანა (... შეიყვანა); აბნა იანმაზ ციტეწარაკ აქვდ დციტეწარგალან დღურპირტი ტყის ერთ-ერთ კუნძულში შეიყვანეს და გაძარცვეს; აძტე აუარდღენ ატკა აწაყა იციტეწანგალაიტი წყალმა ნავი ხიდ ქვეშ შეაგლო.
- ა-ციტეწალარა (დციტეწალაიტი) გამოქვაბულში, მიყრუებულ-ჩაბნელებულ ადგილას, კუნძულში შექრომა (... შექერა); აბრდინა აბბრდ იციტეწალაიტი შაშვი ბარდში შექერა; აცტე აციარდალტე იციტეწალაიტი კატა ტახტის ქვეშ შექერა.
- ა-ციტეწარა მიყრუებულ-ჩაბნელებულ ადგილი ტყეში, ყანაში...

- ა-ციტეწეჩჩარა (დციტეწეჩჩოტი) ხითხითა (ხითხითა).
- ა-ციტეხარა 1. ქეცი, მუნი, შლიერი; აციტეხარა ზებხელა მუნიანი, ქეციანი.
- ა-ციტეხარა 2. (დციტეხოტი, დციტეხეიტი) ქვილი (ქვაქება, აქავდა).
- ა-ციტეხელა მონაცრისფერო, მორუხო, მოყომრალი, მოლეგაო.
- ა-ციტეხელაშ მომღერიო.
- ა-ციტეხელაშრა (იციტეხელაშტი) შემღერევა (შეიმღერა).
- ა-ციტეხელსარან (იციტეხელსარტი, იციტეხელსტი) რანდვა, გარანდვა (რანდავხ, გარანდა).
- ა-ციტეხეშიაშარა 1. (იციტეხეშიაშეიტი) გაგრილება (გაუგრილდა), გაცივება (გაუცივდა); აბგსთა იციტეხეშიაშეიტი ღომი გაუცივდა.
- ა-ციტეხეშიაშარა 2. (აციტეხეშიაშეიტი) გაღატ. ვინმეზე რამეზე გაგულგრილება (... გაგულგრილდა); გულის აყრა (გული აყარა), გულის აცრუება (... გული აუცრუდა); არი აუს იგუტე აციტეხეშიაშეიტი ამ საქმეზე გული აყვარა, აუცრუდა; სგუ იციტეხეშიაშეიტი მასზე გული გამოგრილდა, გული ამყვარა, ამიცრუდა.
- ა-ციტეჟი გაშელეილი, გაქცული; ახამტე, აუნაპა, აუნტე... ცივაჟი გაქცული ბეწვი-ნაბადი, სახლი...; ბგადლტე ცივაჟიკ იფტელოიტი გაშელეილი მგელი შეხვდა.
- ა-ციტეჟე მოყვითანო.
- ა-ციტეჟეშრა მოყვითანობა.
- ა-ციტეჟჩა 1. ტანისამოსი; იეიმსტე ინარკანტე იზნციტეჟჩაკ იძახტიტი პაიჭიანა ერთი ხელი ტანისამოსი შეიქერა; 2. ერთი საკოსტუმე მატერია.

d

- ა-ძ რწყილი (მრ. აძქქა).
- ა-ძა 1. მტკაველი; არი ალაბან ხუ-ძაკე ინაძრიტი ეს ჯოხი ხუთი მტკაველი არის.
- ა-ძა 2. 1, ნელი; აპასკაგენ აძა ნელი ბალახი; აშქა აძა ნელი შუმა; 2, უში; აკულტე აძა უში ხორცი; 3. გაღატ. ღონდლო;

- აუაჟ აძა ღონდლი ადამიანი.
- ა-ძანაკრა (ძიბაიკიტი) წყალში ან საერთოდ სითხეში ქერა, დაკაება (... დაციკრა, დაციკა).
- ა-ძანარგულარა (ძიბარგულაიტი) წყალში ან საერთოდ სითხეში: ჩაყენება (ჩაყენა), ჩადგომა (... ჩადგა).

ა-ძანარტიალარა (დძანარტიალაიტი) წყალში ან საერთოდ სითხეში ჩანმა (... ჩასვა).

ა-ძანარყურლარა (იძაიარყურლაიტი) ჩაძირვა (ჩაძირა); ალბა ძაადღყურლაიტი გეში ჩაძირეს.

ა-ძანაფსალარა 1. (იძანაფსალაიტი) სითხეში ჩაყვანა (... ჩაყვიდა); 2. სითხეში ჩაყრა (... ჩაყარა).

ა-ძანაყურლარა (იძააყურლაიტი) ჩაძირვა (ჩაძირა); ალბა ძააყურლოიტი, გეში იძირება.

ა-ძანაწარა (იძაიარწეიტი) წყალში ან საერთოდ სითხეში ჩადება (... ჩადო).

ა-ძანახრა (დძანიხიტი) ნათლვა, მონათლვა (მონათლა); ნათლობა.

ა-ძანახმთა ნათლული; არრ იძანახმთა იოლუპ, დიძანახმთოლუპ ეს მისი ნათლულია.

ა-ძანგა მუჯა.

ა-ძანმჯა ლოყა, ყბა, ლაწვი, ყვრიმალის; იძანმჯა დანსიტი, კტდირშეაიტი სილა გააწნა, ყბაში გაარტყა; შრდ. აძღტ.

ა-ძანარ, აძანარაქუა მრ. იხ. აძტს.

ა-ძანარა 1. (იძანეიტი) რგება (ერგო), შეხვედრა (შეხედა), წილად ხედომა; იანანაშხა, სარს ქიაწიანკ სანეიტი როდესაც გაყვიით, მე ათი ვაშლი მერგო, მხედა.

ა-ძანარა 2. (იძანეიტი) დრო, ვადა; დროება (ადროვა), დაცლა (დააცადა); აძანარა რითეიტი ადროვა; აძანარა სტო მადროვე; აცარს იძანეიტი წასვლა არ დასცალდა.

ა-ძანარა წელი; აძანარა-პა წვრილი, წვრწეტა წელი.

ა-ძანარს (იძანეიტი) მოხარვა (მოიხარა).

ა-ძანარათარში უკალთო ჩოხა, წელამდე ჩოხა.

ა-ძანარწვი ღელერჭი.

ა-ძანტი ზვარაკი.

ა-ძანლა 1. მძალე; აცეკან ძანლა მძალე ნიგოზი.

ა-ძანლა 2. ბებერა, ბურცი; სნაპტ აძანლა აწაგღლეიტი ხელზე ბებერა გამიჩნდა, ხელი დამიბებერავდა, დამიბურცდა.

ა-ძანლახარა (იძანლახიოტი, იძანლახეიტი) დამძალება (მძალდება, დამძალდა); აცეკან ძანლახეიტი ნიგოზი დამძალდა.

ა-ძანციან ხის ქერქი.

ა-ძანძ სადგისი; შდრ. აძძდ.

ა-ძანძა ცვარი, ნაში; აძანძა აპირიტი ნამავს, ცვარავს; აშპც აძანძა აქუქაპიჯ რყოლუპ მდელი დანამულია, დაცვარულია; აძანძა ზქუქაპიჯიღ დანამული, დაცვარული.

ა-ძანხ ნაკერი; აძანთია-ძანხ შეკერილი ტანისამოსი.

ა-ძანხრა (იძანხაუეიტი, იძანხიტი) კერვა, შეკერვა (კერავს, შეკერა); ათერზე იყნტ იძანხუეიტი თერძთან იკერავს; აკუქეიჩ აკანბეი იძანხიტი ჩოხა-ახალხი შეკერა; ეხანტ. აიქუა იძანხაუეიტი შარვალს იკერავს.

ა-ძანხტი, აძანხტიღ შესაკერავი, შესაკერი.

ა-ძანხუნ ვაზი.

ა-ძანხგვა: აძანხგვა მაშუნა საკერავი მანქანა.

ა-ძანხერსთა ნაკერი.

ა-ძანხვე მკერავი, თერძი; შდრ. ათერზე.

ა-ძანჯა (ბზიფ.) იხ. აძმანხ.

ა-ძანზ წყურვილი; აძანზ საკაუეიტი მწყურია-წყალი მწყურია; აძანზ ღეფსუეიტი წყურვილით კვდება.

ა-ძანა-კრან (აძანზ დაკაუეიტი, აძანზ დაკეიტი) წყურვილი, მოწყურება (წყალი სწყურია, სწყურია; წყალი მოსწყურდა, მოსწყურდა).

ა-ძანახუ ამავეი; რძანახუ უღტრუანმა? მისი ხომ არაფერი იყი?

ა-ძანხვე მოსამართლე.

ა-ძანათიან იხ. აძიან.

ა-ძანან კარლი, ალკენი, ზამთარმჩეკი, წყალხიტი.

ა-ძანანტ ტბა; შდრ. აძიან.

ა-ძანარა სარწყილე.

ა-ძანარს (იძანუეიტი, იძანტი) დნობა, დადნობა (დნება, დადნა), ლღობა, გაღღობა (ღღება, გაღღება); აციან ძანუეიტი ცვილი-ღღება, დნება; აწან ძანუეიტი ყინული-ღღება, დნება.

ა-ძანან ტბა; შდრ., აძანანტ, აძანათიან.

ა-ძანქუა შარვალი; შდრ. აიქუა.

ა-ძანლაგარა წისქვილი.

ა-ძანლაგარახეჩა მეწისქვილე.

ა. ძლარბა (იძლარბა) გაჯირჯევა (გაჯირ-
ჯედა); აჯუკურტი ბეღლა აძ-აყხე იძლა-
ბრტ სინინდის თესლი წყალში გაჯირჯედა.

ა. ძმანხ ჭაობი, ჭანურობი; შ დ რ. აძანჯა.

ა. ძმანხრა ჭაობიანი ადგილი.

ა. ძმმეტ პატარა ტბა; დაგუბებული წყალი მდი-
ნარეში.

ა. ძნერცი წყლის გაღმა.

ა. ძრა (დუძიტი) დაკარგვა (დაიკარგა); და-
ბადი? სად დაიკარგა?

ა. ძრა 1. (იძრტი) 1. ცხობა, გამოცხობა (გა-
მოაცხო); აჩა იძრტი პური გამოაცხო; 2. წვა,
შეწვა (შეწვა); აკუტე იძუეტი ქათამს
წვავს; 3. გამოწვა (გამოწვა); აქმარმეტ
იძრტი აგური გამოწვა.

ა. ძრა 2. (იძუეტი, იძრტი) 1. ცხობა, გამოცხობა
(ცხება, გამოცხება); არი აფრტრანაყუნ აჩა
ბზინანე იძუეტი ამ თორნეში პური კარგად
ცხება; 2. წვა, შეწვა (იწვის, შეიწვა); აკუტე
ძრტი ქათამი შეიწვა; აკუტე ძმრტი, აძცა
ჩიენი ხორცი არ შეიწვა, ცეცხლი არ ვარგა;
3. გამოწვა (იწვის, გამოიწვა); აქმარ-
მეტ იბზინანე იძრტი აგური კარგად გამო-
იწვა.

ა. ძრტეირა (იძირტეიუეტი, იძირტეიტი)
წრობა, გაწრობა (აწრობს, გამოაწრობს);
აიხა ძსრტეიტი ცული გამოაწრობს; აი-
გუში ძირტეიტი წალი გამოაწრობს; შ დ რ.
აძრტეირა.

ა. ძსარა (დძსარიტი, დძსეტი) ცურვა (ცუ-
რავს, ცურაობს; იცურავა).

ა. ძსაჯე მცურავი, მოცურავი.

ა. ძღა გოგო, გოგონა; დძღაბუ დძქუნოუ,
იღოუზ? გოგო თუ ბიჭი ეყოლა? აძღაბ-
ცია ხჯტ რმოუბ, აძქუნცია ხუჯტ სამი
გოგო (ქალი, ქალიშვილი) და ხუთი ბიჭი
(ვაჟი, ვაჟიშვილი) ჰყავს.

ა. ძღე ლოყა, დაწვი; ლძღე ციღელფეტი
დაწვი, ლოყა დაიფხავენა.

ა. ძღე ჩქარმავალი მდინარე.

ა. ძეუ ჩვილი, ქორფა, თოთი ბავშვი, ძეძუსწო-
ვარა ბავშვი.

ა. ძეტი ძიძა.

ა. ძეიწვი მკავე წყალი (მ ი ნ ე რ ა ლ უ რ ი).

ა. ძხა წყლის მიღამო.

ა. ძხერა წყალიღობა.

ა. ძე (მ რ. აძქუბ) წყალი; აძრტიცი სისმელი
წყალი; აქუა-რძე წვიმის წყალი; აძხე-ძე
წყაროს წყალი; აწა-აძე მლაშე წყალი; აგამ-
მა ქედა ზმამ აძე მტენარი წყალი.

ა. ძევა მატყლის გრეხილი ძაფი.

ა. ძემაციანა სათითო, სათითური.

ა. ძეიას (ა ხ ა ლ ი, წ ი გ ნ.) მდინარე; შ დ რ.
აძემჯას.

ა. ძეკუტე გარეული იხვი.

ა. ძემახუ (ა ხ ა ლ ი, წ ი გ ნ.) შენაკაღი.

ა. ძემწარ ღარი; შ დ რ. აძემწარა.

ა. ძემჯას (ა ხ. წ ი გ ნ.) მდინარე; შ დ რ. აძეიას.

ა. ძენ ზამთარი; ძნეტუ ზამთარია; აძენ ასტ
აუეტი, იწაუეტი ზამთარში თოვს, ყი-
ნავს; აძენ ხდორტუ ზამთარში ცივა; აძენ
შქურტუ ზამთარის თვებია; აძენ ბრახუ
იბზინანე იღწერგეიტი საქონელს კარგად
გამოაზამთრებინეს; აძენ მათია საზამთრო
ტანისამოსი.

ა. ძენრა ზამთარი; ძენრტუ ზამთარია; აძენ-
რა აბიტი ზამთარი დაღვა; აძენრა რისიტი
ზამთარი გავიდა; აძენრა ჰალწესიტი გა-
მოვიზამთრეთ; ძენრან ზამთარი იყო.

ა. ძენრახარა (იძენრახეიტი) დაზამთრება
(დაზამთრდა).

ა. ძენწარ ი ხ. აძემწარა.

ა. ძერკუტი ციციანთელა; შ დ რ. აბგარტმძ.

ა. ძერლაში ძლოკვი, ანკარა, გველბოკრა.

ა. ძერუირა (იძერტიუეტი, იძერტიტი)
(ბ ზ ი ფ.) წრობა, გამოწრობა (აწრობს,
გამოაწრობს); აიხა ძსრტეიტი რკინა გა-
მოაწრობს; შ დ რ. აძრტეირა.

ა. ძერტიცი სისმელი წყალი.

ა. ძერფხა სამქურნალო თბილი წყალი (მ ა გ,
წყ ა ლ ტ უ ბ ო); აძერფხა ჰანყან ჰამეზნ-
თაადაცა მთელი ოჯახით სამქურნალოდ
თბილ წყალზე ვიყავით.

ა. ძერყუნდა თბილი წყალი; აძერყუნდა-
ლა იშაპე რძობა! თბილი წყლით ფე-
ხები დაბანინე!

ა. ძერშელა მწონ ნარევი წყალი, რომელსაც
სვამენ წყურვილის მოსაკლავად.

ა. ძერშე მდულარე წყალი.

ა. ძერცა გაცხელებული წყალი.

ა. ძერჯაშე ნაკადული.

- ა-ძვრუკრა (დძვრუკუეიტ, დძვრუკრტ) სმენა, მოსმენა (უსმენს, მოუსმინა), ყურის დაგდება (ყურს უგდებს, ყური დაუგდო).
- ა-ძვს (მრ. აძვარ, აძვარაქუა) თიკანი, ციკანი.
- ა-ძვსაამთა (გ ა ზ ა ფ ხ უ ლ - ზ ა ფ ხ უ ლ შ ი) წვიმიანობა.
- ა-ძვტყუა გუბუ.
- ა-ძვშთრა მდინარის კალაპოტი.
- ა-ძვშთრთა (აძლაგარაყუნუ) წყალჩასაშვები (წ ი ს ქ ვ ი ლ ი ს).
- ა-ძვში: დძვშია დვშალაეიტ ძერ-ქორიეით გაჭლარავდა.
- ა-ძვშია წყურვილი; აძვშია ახჩარა წყურვილის მოკვლა; აძვშია საკაუეიტ წყალი მწყურია.
- ა-ძვშიარა (დძვშიოიტ, დძვშიეიტ) წყურვილი (სწყურია, მოსწყურდა).

- ა-ძვცოა ყანჩა.
- ა-ძვძ იხ. აძაძ.
- ა-ძვძარა (დძვძოიტ, დძვძეიტ) ძრწოლა, შეძრწოლება (ძრწის, შეძრწოლდა), შეძრწომა (კრთის, შეკრთა), შეთრთოლება (თრთოლავს, შეთრთოლდა). გაკრკოლება (აკრკოლებს, გააკრკოლა); დვშანგ დძვძოიტ შიშისაგან თრთის, ძრწის.
- ა-ძვძლან ალი, ფერია.
- ა-ძვძკვან პატარა, თხელი წყალი, მდინარე.
- აძვხა წყარო; აძვხაძე წყაროს წყალი.
- ა-ძვ ხაშოაშია ცივი წყალი.
- ა-ძვარა (იძვორიტ, იძვრტ) შეზავება (აზავებს, შეზავა); ავგ ძვლა ირუძვორიტ ღვიწხოს წყლით აზავებენ, წყალს ურევენ.

ძი

- ა-ძიარა (დძიორიტ, დძიეიტ) პირის ღებინება (აღებინებს, აღებინა), პირიდან საქმება (პირიდან ასაქმებს, პირიდან ასაქმა).
- ა-ძიძიარა (იძიძიორიტ, იძიძიეიტ) 1. ბანა, დაბანა (ბანს, დაბანა); იქვგ იძიძიორიტ

- პირს იბანს; უნაპგ ძიძიან! ხელი დაიბანე!
- 2. რეცხვა, გარეცხვა (რეცხავს, გარეცხა); აჩანან აძიძიარა თეფშის რეცხვა; აშათია აძიძიარა სარეცხის რეცხვა.
- ა-ძიძიათი სარეცხი.

წ

- ა-წ 1. (გ ზ ი ფ.) იხ. 1. ა-წა.
- ა-წ 2. (გ ზ ი ფ.) იხ. 2. ა-წა.
- ა-წა 1. ფსკერი; ამშინგ აწა ზღვის ფსკერი.
- ა-წა 2. ყუნწი (ნე მს ის ა); ავტრ აწა ნეშის ყუნწი.
- ა-წა ტილი, მკბენარი.
- ა-წა 1. ყინული; აწა წვსრტ ყინული დაძრა; აწა იაკვრტ ყინულში გაიკედა, ჩაყინა; აწაპგ აწა ეიფშე იხაშინაშაძა რყოლებ ხელი ყინულიეით ცივია; აწა აქუშში რყოლებ ყინულით დაფარულია; 2. ყინვა; აწა ცივგაქუა ყალბეიტ მძაფრი, მაგარი ყინვები დაიწყო.
- ა-წა მწუთხე, მარილიანი, მლაშე; ამშინგ ძვწაბუბ ზღვის წყალი მლაშეა.
- ა-წაარა (იწააუეიტ, იწაარტ) დამარილება (ამარილებს, დამარილა), მარილის დაყრა (მარილს აყრის, მარილი დაყარა); აკუბც იწაარტ ხორცი დაამარილა, ხორცს მარილი დააყარა.

- ა-წაარა (იწააუეიტ, იწაარტ) 1. ყინვა (ყინავს, ყინვა იყო); ეცგ ბააფსტლა იწააუან გუშინ მძაფრად ყინავდა; ეხაძ ილულუანგ იწააუეიტ დღეს მაგრად ყინავს; 2. ყინვა, გაყინვა (ყინავს, გაყინა); აძვ, აწიცა იახა-თაზ, იწაარტ წყალი ჭიქაში გაყინა.
- ა-წაარა მარილ-წიწაკით შეკაზმული ცხარე შეკამალი (ლობიო, მხალი და მისთანანი); წაარაკ სძანაშა სტყანდაზ! ნეტავო ცხარე რამ მაკამა შ დ რ. აწაარტე.
- ა-წაარა (დწააუეიტ, დწაარტ) კითხვა (კითხულობს, იკითხა); არა დვტყოლუმა ჰია დწაარტ აქ არისო, იკითხა; დაახარულუმა ჰია ესგშინა დწააუეიტ ხომ არ მოსულაო (ჩამოსულაო), ყოველ დღე კითხულობს.
- ა-წაარშიგრა საუბ. ყინული; შ დ რ. აწა-ყოლუ.
- ა-წააბტე მარილ-წიწაკიანი საქმელი; შ დ რ. აწაარა.
- ა-წაწლა არყი, არყის ხე.

ა-წააჯღ შკიონხეი.

ა-წაბაარა (რწაბააიტი) რისამე ქვეშ დალაპობა (რისამე ქვეშ დალაპა); ჩალაპობა (ჩალაპა); აჯნ აწაყა რწაბააიტი სახლის ქვეშ დალაპა; ანგში რწაბააიტი მიწაში ჩალაპა.

ა-წაბგარა (რწაბგაეიტი) 1. ჩანგრევა (ჩაინგრა); აწკა სწაბგაეიტი ხიდი ჩამგნგრა; 2. გა და ტ. დალუპა, ჩალუპა; უარა რწაბგაშა! შენ დასაღუპავო!

ა-წაბგარა ზღ მართლა; შ დ რ. აიანშაბჯ.

ა-წაბგარა სიმართლე.

ა-წაბგარა გწაყა ნამდვილი სიმართლე, ხალასი სიმართლე.

ა-წაბგარა (იწაბგარაეიტი) გამართლება (გამართლდა); ახღმა (ახღა); იიპაბწაბგარაეიტი მისი ნათქვამი გამართლდა, ახღა.

ა-წაბგლარა (დწაბგლაეიტი) ვისიმე, რისამე ქვეშ დაღგომა (... დაღგა); აწლა დწაბგლაეიტი ხის ქვეშ დაღგა.

ა-წაიარა (დწაიეიტი) რისამე ქვეშ წოლა, დაწოლა (... დაწვა); აშიშგრა დწაიეიტი ჩრდილ ქვეშ დაწვა.

ა-წაკარა 1. (იწაკეიტი) 1. შება (შეაბა); აწიქლა წაიკეიტი ხარები შეაბა; 2. თავის წაკერა (თავი წაკერა); აფუბიჯ კასტლა ლხტ წალკეიტი თავსაფარით ქალმა თავი წაკერა.

ა-წაკარა 2. (დწაკეიტი) გატილიანება (გატილიანდა), ტილის, შებენარის დახევეა (ტილი დახეხა); დწაკანგ დწყოუტ გატილიანებულა; იწაკანგ რყოუ ტილიანი.

ა-წაკარა 1. (იწაკეიტი) 1. რისამე ქვეშ შემწყვევა (... შეამწყველია); აყურთ აკუქარაქუაგაგ იარაგაგ აკალათ აწალკეიტი კრუხი და წიწილები კალათის ქვეშ შეამწყველია; 2. გა და ტ. მალვა, დამალვა (დაუმალა); ისწაუმეკეკუა, ისაპი! ნუ (და)მიმალვა, მითხარი!

ა-წაკარა 2. (იწაკეიტი) 1. ქვეშ შესმა (ქვეშ შეუსვა); სგტლა ილანუს სარა სხტ ლასბანკ აწასკეიტი ჩემი მეზობლის ძენა ძაღლს ჩემთვის ერთი ლეკვი შეუესვი; შაბანდა იგტლაზ იჩიან აჩაბა აწაკეიტი (ან და ზა) ჟინს დილაადრიან აღგა, იჩან

თავის ქაკს კვიტი შეუსვა; 2. შეშვერა (შეუშვერა); აძებნე-ძგ სნაპტ აწასკეიტი წყაროს წყალს ხელი შეუუშვერა, მიუუშვერიე.

ა-წალარა (დწალაეიტი) 1. რისამე ქვეშ შესვლა (... შევიდა); ამატტ დწალაეიტი გვირაბში შევიდა; აბაპჩა დწალაეიტი ბაღში შევიდა; 2. ქვეშ შეძერომა (ქვეშ შეძერა), ჩაძერომა (ჩაძერა); ანგხა დწალაეიტი საბანს ქვეშ შეძერა; ანგში რწალაეიტი მიწაში ჩაძერა; ახუქტ აციარდალუ დწალაეიტი ბაეში ტახტის ქვეშ შეძერა; 3. შევარდა (შეუვარდა); აძბწწარაან ინხბრ აუბა აძტ რწალაეიტი წყალდილობისა მოსახლეობს წყალი შეუვარდა; 4. გა და ტ. აკიღება (აკიღა); აიღარა დწალაეიტი ტვირთი აკიღა.

ა-წან (ზღაპრული) ჯუჯა ხალხი, ქონდრის ხალხი.

ა-წანაპიალარა (იწანაპიალაეიტი) სახლის ქვეშ აივანზე, გამოქვა ბულში და მისთანებში; შემობუქვა (შემობუქა (შემომობუქა), შემოყრა (შემოაყარა); აფუშან აბბარწა ასტ იწანაპიალაეიტი ქარმა აივანზე თოვლი შემობუქა, შემოაყარა.

ა-წარ 1. მახვილი, მკრელი, მკვეთრი, ბასრი; აგურ აფტგწწა წარტუბ ნემსის წვერი მახვილია, ნემსი წვერმახვილიანია; ეპაბხბა წარ მკრელი, ბასრი დანა; იბწ წარტუბ მისი ენა მკვეთრია; იბლა წარტუბ თვალი უჭრის.

ა-წარ 2. წყრილა; აბეტწარ წყრილა ხმა.

ა-წარ, აწარაქუა მრ. (მხ. აწტს).

ა-წარა 1. (იწარიტი, იწეიტი) სწავლა (სწავლობს, ისწავლა); შესწავლა (სწავლობს, შესწავლა), დასწავლა (სწავლობს, დასწავლა); ახუქტ აციანეარა იწარიტი ბაეში ლაპარაკს სწავლობს; აწარა ბზრანტ იწარიტი კარგად სწავლობს; აურტოკ იწარიტი გაკეთილს სწავლობს; აყეინდრალა იწეიტი ლექი დასწავლა; აურტსშია, აქტრთშია იწეიტი რუსული, ქართული ისწავლა, შესწავლა; აწარა პარა პაბტ ზეგაგ ირუანლუბ სწავლა ჩვენთან ყველასთვის სავალდებულა.

ა-წარს 2. (იაწრიტ, იაწეიტ): აკუტრლმ აწარს (აკუტრლმ აწრიტ, აკუტრლმ აწეიტ) კვერცხის ღება (კვერცხს ღებს, კვერცხი დაღო).

ა-წარს 3. (იწრიტ, იწეიტ) კვერცხის ღება (კვერცხს ღებს, კვერცხი დაღო); აკუტრტწეიტ ქათამმა კვერცხი დაღო; არი აკუტრტწეიტ ეს ქათამი კვერცხს ღებს, კვერცხის მღებელია.

ა-წარგუთ ბიჯი, საბრჯენი, ბრჯენი.

ა-წარგუარს (იწრიგუარიტ, იწეიგუარიტ) ბრჯენის შეღება (ბრჯენს უღებამს, ბრჯენი შეუღება).

ა-წარგულარა 1. (იწრიარგულეიტ) შეღება (შეუღება); შეეყენება (შეუყენა); აუარღტენ ახტ ასადეტჯ აწასარგულეიტ ურმის თავს კონკილა შეუუღებო, შეუყენენ; ატჰობა, აჯტ ანწარხხაუა, ატუბბ აწადტარგულეიტ საწნახლიდან ღეინოს რომ იღებენ, ტჰაბს შეუღებამენ; 2. იწრიარგულეიტ, (იწეიარგულეიტ) რისამე ტჰეშ: დაღება (... დაღებ), დაყენება (... დაყენა); სშაწატიტუბ აკარუბთ იწასარგულეიტ ჩეში ფხსაცმელები საწოლ ტჰეშ შეეღებო; აუარღტენ ანაწტრა იწრიარგულეიტ ურემი ფარღულში დაყენა.

ა-წართჰშობა ქრთამი.

ა-წართჰშობაჯაჯე მექრთამე, ქრთამის ამღები.

ა-წარკანტ წერაქვი, წალკატი.

ა-წარმწჰე დარიშხანა, თავისი შაქარი, თავისი წამალი; აწარმწჰე ჯეტ ზირინიხი, ღიში.

ა-წარრა 1. მტრელობა, სიმტრეობა, სიმახვილე, სიბასრე; აწიბხბა აწარრა ატგუბ დანას მტრელობა, სიბასრე აკლია; 2. გაღდატ. სიმაარჯვე, სიმაარდე; არი აწრტუს აწარრა იტგმ ამ ყმაწვილს სიმაარჯვე არ აკლია.

ა-წარრა (იწარრეიტ, იწარრიტ) წყნაილი (წყნაიის, იწყნაილა); აღბ, ატს ანაბბ, იწარრუა იაწთალიეიტ ძაღლმა, კურღღელი რომ დაინახა, წყნაილით გამოეღღენა.

ა-წარტლარა (იწარტლარეიტ) წათელვა (წათელა); აიმაბ წარტლანტ იწიიწეიტ წულას ტუსლი წათელა ისე ჩაიცვა; აიმაბ წარტლანტ იწოლუბ წულა ტუსლ წათელილი აცვია.

ა-წარშტ ლანჩა, ძირი; ამბგუ აწარშტ ხაეიტ ჩეჰმის ძირი დაცთა.

ა-წარშირა (იწარიშიეიტ) 1. მს უბ უტი ან პატარა რისამე; ტჰეშ შეგღება (ტჰეშ შეაგლო); აიმაბატენ აკარუბთ იწასარგულეიტ წულეში საწოლ ტჰეშ შეეაგღე; 2. ტჰეშ დაგება (... დაუგო), დაუენა (... დაუენა); ტჰეშ ამოღენა (ტჰეშ ამოუღენა); აშარნაბტ იწარში! ზეწარი დაუგე, დაუენე! აუბბა სტწასარგულეიტ ნაბაღი დაუვიგე, ამოუფინე.

ა-წარჩეტლარა (იწარიჩეტლარეიტ) შიგ შეეყენა (შიგ შეეყენა); ატჰაბბდ ბღმტწეწარიჩეტლარეიტ ქაღალდის ფურცელი შეეყენა.

ა-წარხარა 1. (ღწარიხარეიტ) წაგებინება (წაგებინა), მოგება (მოუგო), დამარცხება (დაამარცხა); ჰაისან, ღწასარხარეიტ დენაძლეღით და მოვიგე, წაგებინე; ამბტა აწარატეუ სწარიხარეიტ ბანჰოს თამაშში მომიგო, წამაგებინა; ასოგეტტი აწრმიბა აჯტწტეიტლარეიტ აბიბაშრა აან ანტმს ჰაშირტეიტ რტტრ აწადტარხარეიტ, იტყმა-შიყმა ირგაეიტ; სამაბულო ომის დროს საბჰოთა არმიამ დაამარცხა, გააცამტვერა გერმანელი ფაშისტების ჯარი.

ა-წარხარა 2. (იწარიხარეიტ) ტჰეშ მოყოლება (ტჰეშ მოყოლა); აწტს აწალტ იაწარიხარეიტ ჩიტი ლასტში მოყოლა.

ა-წარხურა (ილატუა წარიხურეიტ) ბღვერა, დაბღვერა (დაიბღვერა).

ა-წარტ ცქეიტი, მარდი; წარტკ იოლუბ ცქეიტია, მარდი.

წარტხუ: აბტუწ წარტხუ კრიალა, წერილა, წარუნა ხმა.

ა-წანს 1. წესი, ჩვეულება, ადათი, ზნე-ჩვეულება; აწანს იშაბაპირ ეიტუშა ჩვეულების მიხედვით; 2. ხასიათი, ზნე; აწანს ბაბუსტე ცული ზნე, ხასიათი.

ა-წანხრა (ღტწასიტ) ჩარტყმა (ჩარტყა); იხაბტტ ღტწასიტ კბილებში ჩარტყა; 2. ჩაკრა (ჩაკრა); იგტწ ღტწასიტ გულმკერდში ჩაკრა; 3. ჩასობა (ჩაესო), ჩარტობა (ჩაერტო); ალაბბ იატრშიტუბ ნახახტტ

რწასიტ გოხი რომ გავისროლე, იქ მოშორი-
ბით ჩაესო, ჩაერპო; 4. ძირს დახლა (ძირს
დაეხალა); ხგლა ანგში დგწასიტ თავით
მიწას დაეხალა.

ა-წატიარა (დგწატიეიტ) რისამე ქვეშ ჯდო-
მა, დაჯდომა (... დაჯდა); აშისგრა ჰაწა-
ტიეიტ ჩრდილში დავსხდით.

ა-წატიგ შესასწავლი, გაკვეთილი; აწაჯგ აწა-
ტიგ იწრიტ მოწაფე გაკვეთილს სწავლობს.

ა-წაჟლარა სიღრმე; ამშაგნ ეიტჟა აწაჟ-
ლარა დუჟუ შავ ზღვას დიდი სიღრმე
აქვს.

ა-წაფსარა 1. (რწაიფსეიტ) ქვეშ შეყრა
(... შეყარა); აწუშ ანანგრა რწასუფსეიტ
სიმილი ფარდულში შეყარე.

ა-წაფსარა 2. (აწაიფსეიტ) მოკვეცა (მოკ-
ვეცა), მორთხმა (მორითხა); იშაპქჟა რწა-
იფსეიტ ფეხები მოიკვეცა, მორითხა, მოიკან-
ჭურა; იშაპქჟა რწაფსანგ დტიორუბ
ფეხებ შემოკვეცილი, ფეხებ მორთხმული ზის.

ა-წაფყარა (იწაფიყეიტ) ძირში მოჭრა
(ძირში მოჭრა); აწლა აშაბ აყნგწიყუა
რწაფიყეიტ ხე სულ ძირში მოსჭრა.

ა-წაფჩარა (რწაფჩიიტ) ვისიმე ან რ ი-
სამე ქვეშ: ჩატყლომა (ჩატყყდა), ჩამტვ-
რევა (ჩაემტვრა); აწნა სგწაფჩიიტ ყინული
ჩამიტყდა.

ა-წაფწიარა (რწაფწიეიტ) ვისიმე ან
რისამე ქვეშ: ჩატყლომა (ჩატყყდა),
ჩამტვრევა (ჩაემტვრა); აცქაწირგ რწაფ-
წიეიტ ვიწრო კოჭური ხიდი ჩატყყდა, ჩაემ-
ტვრა; 2. ვისიმე ან რისამე ქვეშ
ჩამოტყლომა (ჩამოტყყდა); ამახუ რწაფ-
წიეიტ ტოტი ჩამოტყდა.

ა-წაქარა (დწაქაჟეიტ, დწაქეიტ) ტვირთ
ქვეშ: ხენეშა, ამოხენეშა (... ხენეშის,
... ამოხენეშა), კრუხენი, აკრუხენება (... კრუ-
ხუნებს, ... აკრუხუნდა); ბილარა დწა-
ქაჟა დნტიუან დატვირთული ხენეშით,
კრუხენით მიდიოდა.

ა-წალან თხელი, სიფრიფანა; აქმაანდ წალა
თხელი, სიფრიფანა ქალადდი; აბგსთა წალა
თხელი ღომი; აყუდ წალა წყალ-წყალა
ღომიო.

ა-წალანფს ძალზე თხელი, სიფრიფანა; აციგარ
ქააად წალანფსდა იყოუბ პაპიროსის ქა-

ლადდი ძალზე თხელია; აქანწ წალანფსდა
იყოუბ ფაჟა ძალზე თხელია.

ა-წალანხარა (იწალანხეიტ) გათხელება (გათ-
ხელდა); აქანწ წალანხეიტ ფაჟა გათხელდა.

ა-წაყა 1. ქვეშ; აცგუბ ასტრლ (აწაყა) რწა-
ტიორუბ კატა მაგიდის ქვეშ ზის; 2. ქვემოთ;
უარა უწაყა დენხრიტ შენ ქვემოთ სახ-
ლობს, ცხოვრობს; 3. ძირს, დაბლა, ქვევით;
წაყს იშთაწან! ძირს, დაბლა, ქვევით და-
დევი! წაყს ირგგლ! ძირს, დაბლა დადგი!
წაყსლა ქვევიდან, ქვეშიდან, ქვემოდან, ძირი-
დან.

წაყატირ ქვედა, ქვემო; წაყატირ აპალანტა
ქვედა პალატა; წაყატირ აცლგპან ქვედა-
ყბა; წაყატირ აეტიანუ ქვემო სართული.

წაყატირ ანიჟა პერანგის ამხანაგი, ნიფხავი.

ა-წაშეცრა (დრწაშეცეიტ) შურვა, შურიანობა
(შეშურდა), სიხარბე (შეხარბა); ურ დგ-
ლასო დწაშეცეუეიტ მისი მღვამარეობა.
შურს, შეშურს.

ა-წაშეცჯგ შურიანი, ხარბი.

ა-წაჩაფარა (იწაჩაიჩაიფეიტ) ქვევიდან
მიჟედება (ქვევიდან მიაჟედა).

ა-წაცალარა 1. (რწეიცალეიტ) რისამე
ქვეშ შერევა (... შერევა); ანანგრა რწას-
ცალეიტ ფარდულში შერევა; აჯნგ რწას-
ცალეიტ სახლ ქვეშ შერევა.

ა-წაცალარა 2. (რწეიცალეიტ) ღრმად ჩა-
სობა (ღრმად ჩაასო), ღრმად ჩარჭობა (ღრმად
ჩაარჭო); აწიჯან გწაუცალაძეიტ მესერი
მეტისმეტად ჩაარჭე; რწაუცალაძაზაბ
მეტისმეტად ჩაგირჭვია.

ა-წაძახრა (იწაიძახეიტ) ამოკერება (ამო-
აკერა) ქვევიდან, ქვეშ გამოკერება (... გა-
მოაკერა).

ა-წაწარა 1. (იწაიწეიტ) 1. ქვეშ ამოღება
(ქვეშ ამოსლო); ახანპი იწაიწეიტ ქვას
ამოსლო; ასაათ იხჩგ იწაიწეიტ საათი
ბალიშის ქვეშ ამოსლო, ამოილო; 2. ქვეშ შე-
წყობა (ქვეშ შეწყყო); აკუტგ აკუტანდ-
ქჟა აწაიწეიტ ქათამს კვერცხები შეუწყო.
3. (რწაიწეიტ) ქვეშ შედება (ქვეშ შელო);
ამქაგ აჯნ აწაყა რწაიწეიტ შეშა სახლის
ქვეშ შელო, შეაწყო; 4. ჩამარხვა (დამარხა);
აჰაფან გწაიწეიტ ქვევი ჩამარხა, დამარხა.

ა-წაწლუ საფენი, საგები; საგები (საკონ-
ლისა).

ა-წაჭაჭაბარა (ინწაჭაბაიბიოიტი) აყრა (აყ-
რა), აბა (აბა).

ა-წახარა (დწახხეიტი) 1. ქვემოყოლა (ქვემ
მოყვა); აუარდენ აპაბენ აუარდენხმარა
დწახხეიტი ურემი გადაბრუნდა და მეურმე
ქვემ მოყვა; 2. გადატ. წაგება (წაგო),
დამარცხება (დამარცხდა); აშინახმატ ას-
რაქუე დწახხეიტი; ჰადრაციის თამაში წაგო;
ილან დწახხეიტი მტერი დამარცხდა; ამაკლ
ასრაზე შიოა ინწახხადა? ბურთის თამაში
თქვეგან ვინ წაგო?

ა-წაჭაბარა (ინწაბიბიტი) გაბა (გაბა, გაუბა),
შეგა (შეგა, შეუგა); აჩაქუა წაბიბიტი
ცხენები გაუბა, შეგა.

ა-წაჭაბარა (დწაჭაბიბიტი) შეყვირება (შე-
ყვირა); ალან დწაჭაბიბიტი ძაღლს შეუ-
ყვირა; იფან დწაჭაბიბიტი შეიღს შეუყვირა.

ა-წაჯე მოსწავლე, მოსწუფე.

ა-წეიბაწარა (რწეიბაწეიტი) 1. ერთმანეთის
ჩაფლვა (ერთმანეთი ჩაფლეს); 2. გადატ.
ერთმანეთისთვის ძირის გამოთხრა (ერთმანეთს
ძირი გამოუთხარეს), ერთმანეთისათვის სამარის
თხრა (ერთმანეთს სამარე გამოუთხარეს).

ა-წეიჯე ჰა; შდრ. აქეიძ.

ა-წინა მცენარე.

ა-წინარ მწვეარი.

წის ფისო, ფისუნა.

ა-წიქ კაბა.

ა-წიქს იხ. აწიქაგს.

ა-წლა 1. ხე; აწლა აფიგენ იჯეტი ხე დაბერდა
და გახმა; აწლა ფტრყეიტი ხე მოპრეს; აწლა
ხეიტიტი ხე გადატყდა; აფშან აწლა ხნა-
ფიტიტი ქარმა ხე გადატყდა; აფთააჯე აწლა
დტქულუბ ყურძნის მკრფავი ხეზეა ასული.

ა-წლა 2. შირა.

ა-წლარა (იწლარიტი, იწლარეტი) შირათი
წებვა (შირათი წებავს, შირათი დაწება);
აჩამგურ რწლარიტი ჩონგურს წებავენ.

ა-წლარაქუკუ კოღალა, ხეკოღალა, ხეკაკუნა.

ა-წლაში ქედარი, ჰედარის ხე.

ა-წლაჭიფსთა იხ. ათაჭამადა.

ა-წმეჭიჭიჭარ ნაძირალი; 2. გადატ. ნაძირალი;
ქურღბაყცა.

ა-წუფარა (რწუფაბაიტი) ძირის გამოთხრა (ძირი
გამოუთხარა), ქვემიდან გამოთხრა (ქვემიდან
გამოუთხარა), შეთხრა (ქვემიდან შეთხარა).
აფხახურ-ქართული ლექსიკონი

ა-წუფარა (რწუფეიტი) ამოგლეჯა (ამოგლიჯა),
ამოდრობა (ამოაძრო), ამოთხრა (ამოთხარა);
აფშან აწლაქუა გწუფაფეიტი ქარმა ხეები
ამოგლიჯა; უხანტტქუა გწუფეიტი! კბილებს
ამოგაძრობ!

ა-წურ (იწურეტი, იწირეტი) დროის გასვლა (დრო
გასულია, დრო გავიდა); ურ აახგს შეჯქსტტ
წირეტი მის შემდეგ ერთი წელი გავიდა; იწუბ
ზეუგუახხუა? როგორ ფიქრობ, რამდენი დრო
იქნება გასული? აქტრ წურეტი დსგმბეიტი
დიდი ხანია არ მინახავს; დუკ მტრწტქუა
ცოტა ხნის შემდეგ; ეგაწმტრ (ეგაწწუამ)
დტეიტი დიდი ხანი არ გასულია, რაც იხ
წვიდა.

ა-წხარა (იწხარაბიტი) ამოხარება (ამოხარა);
სტხულა წსაბი კისერი ამოხარეს!

ა-წსრა (დწსრიტი) 1. ვისიმე, რისამე
ქვემ გასვლა (... გავიდა); ანტმ ატტა იწწ-
სრიტი ნავი ხიდ ქვემ გავიდა; 2. ქვემ გაჭ-
რომა (... გაჭრა); აჩგე შეჯუახ ამაგულა
დწსრიტი გაუენებულ ცხენს მუცლის ქვემ გა-
უჭრა; ახუტტ აჩხ ამაგულა დწსრიტი ბავში
ცხენს ქვემ გაუჭრა.

ა-წფარა (რწფარაბიტი) ნელ-ნელა აფრენა
(... აფრინდა); აშხა უარბა გწფარაბიტი
არწვი ნელ-ნელა აფრინდა.

ა-წფერა (რწფერიტი) აფრენა (აფრინდა).

ა-წლტა ტჩა, ჩული.

ა-წარკუთხრა რელიგ. ნათლისღება, წყალ-
კურთხევა.

ა-წყა 1. სარჩული, ქვესადები; აბალტა
აწყა მალტოს სარჩული; 2. შალითა; ახგზა
აწყა საზნის შალითა.

ა-წყარა (დწყერიტი) ავარდა (ავარდა), წა-
მოგრა (წამოგრა), წამოვარდა (წამოვარდა),
წამოხტომა (წამოხტა); დწყედან დტვიტი
წამოხტა და გაიქვა; 2. გაჯავრებულად.
გულმოსულად, განრისხებულად,
გაბრაზებულად, გაცხარებულად
ავარდ-დავარდა (ავარდ-დავარდა).

ა-წურა (იწურიტი) 1. გამოსმა (გამოსვლა);
ქვევიდან გასმა, განოსმა (ქვევიდან გამოუს-
ვა); აბიგს ახტულა ინაბტ აწურიტი ხბოს
კისერში ხელი გამოუსვა; აფთაქუა არლან
რტწურიტი სიტყვებს ხაზი გაუსვა; აფთა
ინწწ! სიტყვას ხაზი გაუსვი, გახაზე! ატო
ახტულა აბიგზა აწურიტი ხარა ყელში
დანა გამოუსვა.

ა-წმირა 2. (ინწვიშიტი) მორევა (მოურია); ამბაწილა ინწვრშეიტი კოვზით ურევენ.

ა-წმიარა 1. (რწმიეიტი) პატარა რისამე ამოვარდნა (... ამოვარდა); ინხატუტ გწმიეიტი კბილი ამოუვარდა; 2. გამოვარდნა (გამოუვარდა); ახუტუტ აუტარდი რწმიეიტი ბავშვს კუნძ-სკამი გამოუვარდა; აუარდენტ ასათუტუტ აწმიეიტი ურემს კონკლა გამოუვარდა.

ა-წწრა 1. (დწწიტი) 1. რისამე ქვეშიდან, ქვეშიდან გამოვლა (... გავიდა, გამოვიდა); აწლა დწწიტი ხის ქვეშიდან გამოვიდა; აკა-ლანთ დწწიტი კალათი ჩამოვდა; 2. გადატ-გაყრა (გაყარა); აფაბეს ლხაწა დწწიტი ცოლი ქმარს გაყარა.

ა-წწრა 2. (რწწიტი) 1. ამოსლა (ამოვიდა); ატბხე გწწიეიტი წყარო ამოდის; 2. გადატ-გამომქლავება (გამომქლავდა); აცი-გმარაქუა რიუზ ზეგაგ რწწიტი რაც სია-ვე ჩაიღინა, ყველა გამოუმქლავდა.

ა-წწ ლამე; აწწ არშეარს ლამის გატება; აწწ ფტჩიტი ლამე გატება; აწწ ფაჩჩიტი ლამე გატება; აწწ ახგარს ლამის გატარება; აწწ აბზნახაიტი (ერთს, მამაკაცს) ლამე მშვილობისა ლამე ნებისა; შიეწწ აბზნახეიტი (ბერს) ლამე მშვილობისა ლამე ნებისა

ა-წხანარა ნახანანი; აშმაქე აწხანარა თოფის ნახანანი.

ა-წხანთონ შუაღამე; შუაღამისას; უაეიბე წხან-ბეჩრთუბ ახლა შუაღამე; წხანბეჩრთ დანიტი შუაღამეს მოვიდა.

ა-წხარა 1. (დწწხეიტი); აშმაქე აშმაქე დწწხეიტი თოფს დაეყმინა.

ა-წხარა 2. (დწწხეიტი) (ცეცხლის) შე-კთება (შუაყუა); აწუა უწწხა ცეცხლს შეუკეთა

ა-წწრა 1. (რწწხეიტი) 1. ამოთხრა (ამოთხარა), ამოვლება (ამოვალა); ატტუა გწწხეიტი ბოლოკი ამოთხარე, ამოვადე; 2. ამოვლუჯა, (ამოვლუჯა), ამოძრობა (ამოძრო); ინხატუტ გწწხეიტი კბილი ამოძრო; კბილი ამოძრო.

ა-წწრა 2. (ინწწხეიტი) 1. ქვეშიდან გამო-ღება (ქვეშიდან გამოიღა); ანაბი ინწწხეიტი ქვის ქვეშიდან ამოიღა; 2. გადატ-გამომ-ქლავება (გამომქლავდა), გამოაშკარაება (გამოაშკარავა), მხილება (ამხილა); იგუთ ითა-ქუან ზეგაგ რწწხეიტი ყველა მისი ზრახვა

გამოაშკარავეს, გამოამქლავეს; ირგწვრ-ხეიტი შეუტყვეს, გაუგეს მათ.

ა-წბბრა კონდარი; უაბბ(ციოი, აწბბრა?— აწრპაბა, — ხამბა-ჯგწმხა ჩაწმი ტრბაარა სტრიტი, — აბბეიტი (ანდაზა) „ნად მიღ-ხარ, კონდაროო? — რომ კითხეს, — უსარგებ-ლოდ უმადურად ხაჭაპურის გასაგემრიფლებ-ლად მივდივარო“.

ა-წგგარა (იწგგაფეიტი, იწგგეიტი) წიხლეა (იწიხლება, წიხლი ისროლა), წიხლსკერა, წიხლის სროლა (წიხლს იკვრევენება, წიხლს ისვრის; წიხლი ისროლა), ტლინკებისკერა, ტლინკების სროლა (ტლინკებს იკვრევენება, ტლინკებს ისვრის; ტლინკები ისროლა), ტორვა (ტორავს, დატორა); აჩაგ წგგაფუა იწლაგეიტი ცხენმა წიხლის ცემა (წიხლის-კერა, წიხლის სროლა, ტლინკების სროლა) დაიწყო; იწგგანუ რსიტი წიხლი პკრა; 2. უაუსემა (უაუსეუსს, უაუსემა), უაუ კერა (უაუ იკვრევენება, უაუ პკრა); აშმაქე წგგაფეიტი თოფი უაან სეემს, უაუ იკვ-რევენება.

ა-წვრბტლ წურბელა; აწვრბტლ არკრას წურბლის დასმა.

ა-წვრკუაქუარა (იწვრკუაქუეიტი) აკარ-წახება, დაკარწახება (დაიკარწახა), აკაბიწება დაკაბიწება (დაიკაბიწა), დაკოტაეება (დაი-კოტაეა); იტიქუა წვრკუაქუეიტი შარვალი ამოიკოტაეა, დაიკარწახა; სმაღრაქუა წსვრკუაქუეიტი სახელოები დავიკარწახე, დავიკაბიწე.

ა-წვრკაკაკარა (რწვრკაკაკეიტი) წვეტი-ანი რისამე მსუბუქად; დარჭობა (დარჭო), დასობა (დაასო).

ა-წვრკაკაკარა (იწვრკაკაკეიტი, იწვრ-კაკაკეიტი) ფხების თითბეზე, ცერებზე დაღვობა (ფხების თითბეზე, ცერებზე ღვება; ფხების თითბეზე, ცერებზე დაღვა); იშაბტე წვრ-კაკაკანუ დნტუეიტი ფხეპარეფით დაღის.

ა-წვრკაკვარა (დწვრკაკვუიტი, დწვრკაკ-ფეიტი) ასკინკილაობა (ასკინკილაობს, იასკინ-კილაუა).

ა-წვრტლარა (იწვრტლარეიტი) შებმუ-ლის, მაგალითად, ხარის, ცხენის; გამოშეება (გამოშევა), გამოხსნა (გამოხსნა);

სციქუა წვრტლას! ხარუბი გამოუფიცი, გა-
მოსენი!

ა-წვრტუა სვრელი; წვრტუაკ იციაღუეიტ
ერთი სვრელი მოხნა; შ დ რ. ამათა.

ა-წვრყულაარს (იწირყულააიტი) შეკრემა
(შეკრიჭა), შემოკრემა (შემოკრიჭა); იტაწს
წირყულააიტი უღვაში შეკრიჭა.

ა-წვრშაარა (იანწირშეიტი) გავლება (გაავ-
ლო), გამოვლება (გამოავლო); აინანსქუა
აძგ რგწვრშაა თეფშებს წყალი გამოაულე,
გააულე!

ა-წვრწვრარა (იწვრწვრლეიტი, იწვრწვრტი)
წრიბინი (წრიბინებს, იწრიბინა), წრუწუნნი
(წრუწუნებს, იწრუწუნა); აპიჭნათ წვრწვრ-
ლეიტი თავვი წრიბინებს, წრუწუნებს.

ა-წვს (მ რ. აწსარ, აწსარაქუა) ჩიტი.

ა-წვსთრა ჩიტის ბუდე; აწვს აწვსთრა ყა-
ნაწორიტი ჩიტი ბუდეს აკეთებს.

ა-წვსთვრა ჩიტის ბუდე.

ა-წვსტარს (იწვსტეიტი. იწვსტტი) 1. რყევა,
შერყევა (ირყევა. შერიყა), რხევა, შერხევა
(ირხევა, შერიხა), ქანაობა (ქანაობს, იქანავა);
აშაყა წვსტეიტი ბოძი ირყევა; აფშან
ახმასტა, აწვლაქუა წვსტეიტი ქარისაგან
ხევი ირხევიან; ანგშ წვსტეიტი ნავი ქანა-
ობს, ირხევა; 2. რწევა (ირწევა, დირწა);
აგარა წვსტეიტი აკანი ირწევა; 3. კანტური;
იხგ წვსტეიტი თავი ეკანტურება; 4. ძერა,
ნძრევა, დანძრევა (იძერის, ინძრევა; იძრა,
დაიძრა); ადგმულ წვსტეიტი მიწა იძე-
რის, ინძრევა; 5. დამერა (იძერის, დაიძრა);
არ, აქედლარ წვსტტი ჯარი, ხალხი და-
იძრა.

ა-წვსტახუა კრიკინა, უსურვახი,

ა-წვსტხა მუწუი, აწვსტხა ღვრკეტი დამუ-
წუდა; შ დ რ. აპიაშპს.

წვტხ შარშან.

წვტხტირ შარშანდელი.

წვტხტირ შარშანწინ.

წვტხტირ შარშანწინდელი.

ა-წვტ წილი.

ა-წვტძიარს (იწვტძიარსიტი) გამოზანა (გა-
მოზანა); ახუტქ ღვტძიარსიტი ბავშვს
გამოზანა.

ა-წვტუა 1. კელი; (აფსტძ ატი, აფსანტი
რტი) ბოლო; (აბნანტი ატი, აჯმატი)

პოხი; (აჩი აწვტუა ახუ ქქუქ) სახიშარი;

ადიგბგა აწვტუა მელის კელი; აწვტუა
ათარხგლირა კელის ამოძევა; 2. ბოლო;
დასასრული; ამა აწვტუა გვის დასასრული;
ალაბა წვტუა ჯოხის ბოლო.

ა-წვტუნა ბოლოს; აიშა აწვტუნა სუფრის
ბოლოს.

ა-წვტუარსიშარს (იწვტუარსიშორიტი,
იწვტუარსიშეიტი) 1. კელის ქევა (კელს
აქევეს, კელი აქნა); ალან, ატუშიმა დანაბან,
იწვტუარსიშორ ინლაგეიტი ძალმა,
პატრონი რომ დანახა, კელის ქევა დაიწყო;
2. გადატ. მელაკუაობა (მელაკუაობს,
იმელაკუადა).

ა-წვტუაფვიარა (აწვტუა ფიწიოიტი, აწვტ-
ხუა ფიწიეიტი) ბოლოს მოღება (ბოლოს
უღებს, ბოლო მოუღო); უწვტუა ფტ'წიამ
ბოლოს მოგიღებს; წვტუაფვიარა ზამ აკ
აკუხეიტი ბოლო მოუღებელი, მოუთავებელი
რამ გახდა; იაქია წვტუაფვიარან-ქუმ მის
სიტყვას ბოლო არ უჩანს.

ა-წვტუტიანტი უკანასკნელი; აწვტუტიანტირ
იაქია მისი უკანასკნელი სიტყვა.

ა-წვტუტიანძ სულ ბოლოს.

ა-წვტუტიანგ ბოლოს, დასასრულს; აწვტუტი-
ანგ უს იპიეიტი ბოლოს, დასასრულს ასე
თქვა; აწვტუტიანგ დანტი ბოლოს მოვიდა;
2. უკანასკნელად, ბოლოს, დასასრულს; აწვტ-
უტიანგ უს იპიეიტი ბოლოს, უკანასკნელად
ასე თქვა.

ა-წვტუშიგუ (ბ ზ ი ფ.) სტავრიდა.

ა-წვტუწად საძე, ბალდუმი.

ა-წვა 1. ქედა დოლაბი (საპირისპირა
ახვან [2]); 2. იაწვა ბზრანამ იტყვიან
იმაზე ვინც მძღარია, მაგრამ მაინც ჯდება
საკმლის მისართმედა.

წვა-ზმამ აუარებელი; ურიცხვი, უმარავი, უთვა-
ლავი; წვა-ზმამ აუა უმარავი ხალხი; წვა-
ზმამ ალბაქუა ურიცხვი გემები.

წი

ა-წიბ ვაშლი.

ა-წიბა-ბუჯ 1. (აუჯაჯ იბჯ) კივილის, წივილის ხმა; კივილი, წივილ-კივილი; აწიბა-ბუჯ გაბიტ კივილი, წივილი, წივილ-კივილი გაის-მა; კივილის, წივილის ხმა გაისმა; აფბიბს ლწწიბაბუჯ ქალის კივილის, წივილის ხმა; 2. (ალაბუ) წამუტუნნი; ალასბბ აწიბა-ბუჯ ლეკვის წამუტუნნი.

ა-წიბაბა (დწიბაბუბიტ, დწიბაბიტ) წივილი, დწიბებუბა (წივის, დწიბებუბა), კივილი, დკივი-ლებუბა (კივის, დკივილებუბა); აფბიბს დწიბა-ბუბიტ ქალი კივის, წივის.

ა-წიბასხა იხ. აწიბაშა.

ა-წიბტამა გარგარი.

ა-წიბფუ შერუმარული, საცხი (ტუჩებისა, ლოყებისა).

ა-წიბალუარა (იწიბალურიტ, იწიბალუბიტ) ხაზუბ, დახაზუბ (ხაზუბს, დახაზა).

ა-წიბალუხსთა ნახაზი.

ა-წიბალუაჯ მხაზუელი, მხაზუვი.

ა-წიბაუბა ნაფოტი; შდრ. აკუბბ.

ა-წიბაშა მახულო; შდრ. აწიბასხა.

ა-წიბაწლა ვაშლის ხე.

ა-წიბაბ პრომტი; აწიბაბ ჰიბა ახუბბ იბბბ სა-გუბბბტ პრომბბბთ ვაკოყ ბავშვის.

ა-წიბახრა (იწიბახბუბიტ, იწიბახბიტ) 1. შე-ნახუბ (ინახუბს, შეინახუბ); 2. მიბალუბ (მალავს, მიბალა), დამალუბ (მალავს, დამალა), ფარუბ, დაფარუბ (ფარავს, დაფარა); აფბრაბბუბა წიბახბ! ფულუბი შეინახუბ! ბბუბბბრგაბბუბა წიბახბ! საბბბბბუბი შეინახუბ, დამალუბ!

ა-წიბახტი, აწიბახტიჯ შენახახი.

წიბახბ: წიბახბბ ბბბბბბბბ? თუ შენახუბლი რაიბუ გვაბბბ?

ა-წიბაბი კავი, კაუბი, ლაკარტი.

ა-წიბბურ ანკესი, ნემსკავი; აფსბბ აწიბბურ იაკუბბბბბბბბბბ თუბი ანკესუბ წამოუგო.

ა-წიბრ (იწიბიტ) დაწიბილებუბ (დაწიბილდა), დამ-ჯაუბუბ (დამჯაუბდა); ანბაშა წიბიტ კიტრი დაწიბილდა, დამჯაუბდა.

ა-წიბრბ 1. 1. ბერწი; ბბბ წიბრუ ბერწი ძროხა; 2. უშობელი; ბბბ წიბრუ უშობელი ძროხა.

ა-წიბრბ 2. 1. გრბელი; ლაბბ წიბრბკ სზბბლხ ბბბბა ერთი გრბელი ჯობი (გა)მომბბბბბბბბ ტყი-დან.

ა-წიბრბტხსარა (იწიბირბტხსეიტ) წვერის წათ-ლა (წვერი წათულა). წაწვერბუბ (წაწვე-რა), წაწვეტბუბ (წაწვეტბა); აწიბზბწ წიბ-რბტხსოიტ სარს წვერს უოლის; აკარბბ-დბწ წიბრბტხსეიტ ფანქარს წვერი წათალა-

ა-წიბცა 1. 1. ჰიბა; წიბტკა აჩბი ერთი ჰიბა ჩაი; 2. (ბზიფ) შუბა; ალბბბა აწიბცა ლამბის შუბა; შდრ. აშუბა.

ა-წიბცა 2. ბროლი.

წიბოლუბ: ბბბზბწ წიბცრუბ ცა მოწმენდილია, გადწმენდილია.

ა-წიბწიბ ზარი (ბატარა); ეყვანი (ახბბბბბბბბ ბტტტტტტ, აჩბბბუბა რბბბბუბა იახბრ-წოიტ).

ა-წიბწიბ-სრა (აწიბწიბ დბსბუბიტ, აწიბწიბ დბსიტ) რეკა (რეკს, დარეკა); აწიბწიბ იბსბუბიტ ზარს რეკენ.

ა-წიბბ 1. (აფბგა) ჩხირი, წკირი; წიბბლა აბლბფბბდ ლტბრბტ ჩხირბბ წიბბდბბს ქსოვის; 2. შამფური; აკუბბბბბბბბ ბბბბ აწიბბბბ ბბბლუბ (აბბბბბ) არც მწვბბბი დბწიბას და არც შამფური.

ა-წიბბზბტ ბებელა (ბირბტტტტტტტტ ავბბ-ბყობობა, სენი).

აწიბბბუბუბ მიწაზე დბსბსობი კევიანი მოკლვ ბბბბ; აწიბბბუბუბ ბრსრა ბბბბს ჩბსობა, დბსობა; აწიბბბუბუბ არსი ბბბბ ჩბბბბი

ა-წიბბბტ უშბო გრბელი, აყლბყუბა; დწიბბბბბ დბბბბბბბბბბ რამბბბბბბ აყლბყუბბბბ.

ა-წიბბბლ ლურსმბბნი; აწიბბბლ ბლბწბრბა ლურსმბბნის ჩბსობა; აწიბბბლ ბლბბბბა ლურ-სმბბნის ამბბბბბ.

ა-წიბბბბს სატეხი, საკრეტელი.

ა-წიბბბწიბბბლ ფრბბბბბბბბ კუბი.

ა-წიბბბბა ბავუბბუბი ცობი.

ა-წიბბბბბბწბრბ (იწიბბბბბბწბოიტ, იწიბბ-ბბბბწბეიტ) დაწიბბბბბ (აწიბბბბბბს, დაწიბბბბბ)-დამბბბბბ (დამბბბბბბს, დამბბბბბბ).

ა-წიბბბუბარა 1. (დწიბბბბოიტ, დწიბბბბეიტ) ტირბბი (ტირბბს, იბბბბბ), აბბბბბ (ბბბბბს, აბბბბბ); ახუბბბ დწიბბბბეიტ ბავშვი ბბბბბ-

- ა-წიგთუარა 2. (დღიწიგთუოიტ, დღიწიგთუეიტ)
  - ლატირება (დასტირის, ლატირია).
- ა-წიგთუატი სატირალი.
- ა-წიგთუაჯუ (მრ. აწიგთუაყცია) მოტირალი, დამტირებელი.
- ა-წიგლმარა (იწიგლღეიტ) ამოსვლა (ამოვიდა), აღმოცენება (აღმოცენდა).
- ა-წიგწიორა (იწიგწიორტ) დამაყვება (დამაყვდა), დამმარება (დამმარდა); აჯგ წიგწიორტ ღვინო დამმარდა.

- ა-წიგწიგ მყაყე; აჯ-წიგწიგ მყაყე, ამაყეუბული ღვინო; აძ-წიგწიგ მყაყე (მინერალური) წყალი.
- ა-წიგწიგრა მყაყე; წიგწიგრაკ სჯანზშია სჯყანდა! ერთი მყაყე რამ მაჯამა!
- ა-წიგჯუ წუმწუმა, ასანთი; შღ რ. ასთიჩქა.
- ა-წიგჯან სარი, მარგილი; აწიგჯან აციორა სარის თლა; აწიგჯან არსრა სარის ჩასობა; უწიგჯან აშაპგ გძააიტ! (წყეეღაა) ძირფესვიანად ამოწყღი!

ჭ

- ა-ჭანბრა 1. (იჭანბუეიტ, იჭანბუნ) წებვა (იწებება, იწებებოდა).
- ა-ჭანბრა 2. (იჭანბუეიტ, იჭანბიტ) წებვა, დაწებვა (წებავს, დაწება).
- ა-ჭანბრჯხუა იხ. აქანბრჯხუა; აქანბრჯხუა.
- ა-ჭანბრჯხუა ხუზი.
- ა-ჭანდარ იხ. აქანდარ.
- ა-ჭანღ. აქანღღუ ყურძნის ჯიშია ერთგვარი.
- ა-ჭან უმემკვიდრეოდ დარჩენილი ქონება; ნაოხარი, უბატონოდ დარჩენილი მემკვიდრეობა; აქან ქანჭიარა იცორიტ (ანღაზა) აბეითალმანი ქონება ბეითალმანი ქონების სათხოვრად შიღისოა.
- ა-ჭანდარ ჭადარი; შღ რ. აქანდარ,
- ა-ჭანხხარა (იჭანხხეიტ) ქონების, მამულის, ოჯახის უმემკვიდრეოდ დარჩენა (... დარჩა); პარტახად ქეყვა (პარტახად იქვა).
- ა-ჭანჯან ჭიბი; აქანჯან აქაშიარა ჭიბის გაღაბრუნება.
- ა-ჭანჯრჯხუა ხუზი; შღ რ. აქანჯრჯხუა.
- ა-ჭანჯ (იჭორიტ, იჭეიტ) დახდა (იხღება, დაიხღა); აბჯცა ბხინჯ იჭორიტ წწელი კარგად იხღება.
- ა-ჭანჯმ ჭერამი.
- ა-ჭანჯანტ იხ. აქყარაპანტ.
- ა-ჭანჯანღ 1. ჭანჯალი.
- ა-ჭანჯანღ 2. (ბზიფ.) მხალი; ნიგვჯით გაყეთებული კომპოსტო-მხალი.
- ა-ჭანჯშარა 1. (ღიჭანჯშორიტ, ღიჭანჯშეიტ) ავადმყოფისთვის, მიცვალებულისთვის ღამის თევა ტება (ავადმყოფს, მიცვალებულს ღამეს უთევეს; ავადმყოფს, მიცვალებულს ღამე გაუთია).
- ა-ჭანჯშარა 2. (ღიჭანჯშორიტ, ღიჭანჯშეიტ) ავადმყოფთან, მიცვალებულთან ღამის თევა,

- ღამის გატება (ავადმყოფთან, მიცვალებულთან ღამეს ათევეს, ტებას; ავადმყოფთან, მიცვალებულთან ღამე ათია, გატება).
- ა-ჭანჯა თირკმელი, ჭაჭა.
- ა-ჭეიტ (ბზიფ.) ჭა; შღ რ. აწიგჯუ.
- ა-ჭენჯში თეწიყლაპია, მეთოვლია, ჭარო, ფოსხვი, ღელა-შთვრალა.
- ა-ჭეკუნ 1. (ბზიფ.) ახალგაზრდა, ყმაწვილი; უი იაპან ღეკეკუნოღუპ ის უღრო ახალგაზრდაა; უი აფბიგს მაქანა ღეკეკუნოღუპ ის ქალი ჯერ ახალგაზრდაა, ყმაწვილია; შღ რ. აქან.
- ა-ჭეკუნ 2. ვაყი, ვაყიწვილი, ბიყი; კეკუნაკიო ძღანბეი იმოღუპ ქალ-ვაყი ჭყავს.
- ა-ჭეკუნრა 1. ახალგაზრდობა, სიყმაწვილე; აჭეკუნრა რაცეზგო ჭყოი ახალგაზრდობას, სიყმაწვილეს რა შეედრება; იჭეკუნრა იახნაროღუპ მისი ახალგაზრდობის, სიყმაწვილის ბრალია; აჭეკუნრა ბზრღუპ ახალგაზრდობა, სიყმაწვილე კარგია.
- ა-ჭეკუნ ფშორა ახალგაზრდული შესახეღაობა, გარეგნობა; აჭეკუნ ფშორა იმოღუპ ახალგაზრდული შესახეღაობისაა.
- ა-ჭეკუნახარა (ღეკეკუნახორიტ, ღეკეკუნახეიყ), გაყმაწვილება (ყმაწვილღება, გაყმაწვილღა), გაახალგაზრდაღება (ახალგაზრდაღღება, გაახალგაზრდაღღა).
- ა-ჭერუ (მრ. აჭერუქუა) აჭარელი.
- ა-ჭერაპანტ იხ. აქყარაპანტ.
- ა-ჭყარაპანტ ორთითი, ორკაბი; შღ რ. აჭერაპანტ.
- ა-ჭყონდარ ეპისკოპოსი.
- ა-ჭყუუარტატ იონჯა.
- კვდალა განსაკუთრებოთ; სან კვდალა გზორა ღეზბორიტ ღელა განსაკუთრებოთ მიყვარს.

- ა-ქვე კინლაბ, ცოტა გაწყდა; აქვე რგხეიტი ღვრშვრც კინლაბ (ცოტა გაწყდა) არ მოკლეს; აქვე სგხეიტი სკპარც ცოტა გაწყდა არ ღვეცი, კინლაბ ღვეცი.
- ა-ქვე ვარსლი (სარეცხისა, ბავშვის დასაბანი, საწნახლიდან ღვინის გადმოსალეზი).
- ა-ქვე პატარა ჩიტი, რომელიც ღობეებში ძვრება.
- ა-ქვე მკეცხა მიწვეაშლა.
- ა-ქვე მკეცხრა (იქვე მკეცხეიტი, იქვე მკეცხრიტი) მკეცხეი (მკეცხეი, იმკეცხეი).

- ა-ქვე ნარმა.
- ა-ქვე მკეცხეიტი (იქვე მკეცხეიტი, იქვე მკეცხეიტი) ფინია ძალის ყუფა (... ყუფა, ... იყუფა).
- ა-ქვე მისაქული, საზელო, სარბიო.
- ა-ქვე შირა (იქვე შიეიტი, იქვე შიიტი) გამურვა (მურავს, გამურა); იქვე შიეუ გამურული.
- ა-ქვე შირა (იქვე შირეიტი, იქვე შირეიტი) ხალვა, მოხალვა (ხალავს, მოხალა).
- ა-ქვე შირვა ჩხინიხი.

ჟ

- ა-ჟეა თასი.
- ა-ჟეა ახალგაზრდა; ახალი; ნორჩი; ამა-ჟეა ახალი მთვარე; აყუღ-ჟეა ნორჩი ღობიო; ამა-ჟეა ნორჩი ბალახი; დეორუჟ ახალგაზრდა; ამა-ჟეა ნუგბარი.
- ა-ჟეა გუაჟანსრა იხ. აჟეაჟანსრა.
- ა-ჟეა გუბზღვრა (დიჟეა გუბზღვლეიტი, დიჟეა გუბზღვლეიტი) პირფრობა (პირში ეყვრება, პირში მოყვრა).
- ა-ჟეა გვლარა 1. (დიჟეა გვლარეიტი) აღმართზე დადგომა (აღმართზე ღვება, აღმართზე დადგა).
- ა-ჟეა გვლარა 2. (დიჟეა გვლარეიტი) პირში წადგომა (პირში წადგა), პირზე დადგომა (პირზე დაუდგა).
- ა-ჟეა ფეც: 1. აჟეა ფეც აზღ დღლეულურუჟ კარგი მოლაპარაკეა; მკერმეტყველია; 2. ზეპირი (ახალი); აჟეა ფეც პროქეზია ზეპირი პოეზია.
- ა-ჟეა თარა (იჟეა თეიტი) (რელიგ.) აღთქმის მიცემა (აღთქმა მისცა).
- ა-ჟეა თახჯ (რელიგ.) აღთქმა.
- ა-ჟეა ჟარა (იჟეა იკეიტი) პირში დაჟარა (პირში დაიჟარა); ათუთქეიგა იჟეა იკეიტი ყალიონი პირში ჩაიდო, დაიჟარა; აქეხჯა იჟეა იკენ, იჟეა იკენძეკეა, ითან აჟეა იჟეა იკენ ყანწი მიყლეა, და მოუწყვეტილღვინო გამოცალა.
- ა-ჟეა თეიარა (დიჟეა თეიეიტი) პირში შეფურთხება (პირში შეაფურთხა); შდრ. აჟეა თეიეიარა.
- ა-ჟეა ღვარა (იჟეა ღვარეიტი) 1. გამოსხმა (გამოისხა, გამოესხა), გამოხმა (გამოიხა, გამოეხა); არი აწინა-წლა იბზინან იჟეა ღვარეიტი ეს ვაშლის ხე კარგად იხამს, იხამს; 2. ამა-ღვ

- აჟეა ღვარა ფერღობზე ასვლა, აყოლა; აშეა-რაცაჟეა აბახუ დაჟეა ღვარეიტი მონადირე კლდეს აყვ; ათქეიგს ეიმეგუალუ აჯან ღვარეიტი ფეხმძიმე ქალს პირისახეზე ღაჟა გადაეკრა.
- ა-ჟეა მყურა (დიჟეა მყურეიტი, დიჟეა მყურეიტი) უშო ჟამა; ღვა (უშოდ ჟამს, ღვავს; უშოდ ჟამა, ღვა).
- ა-ჟეა მჯან ყლაბი, ყლუბი; ჟეა მჯან აყარა უნახუეიშ! ერთი ყლუბი მოსვი!
- ა-ჟეა ნფშე ღვარა გამომეტყველება (სახისხა) შესახედობა.
- ა-ჟეა ნწან იხ. აჟეა ნწან.
- ა-ჟეა რ ახალგაზრდობა, ახალგაზრდები, ყმაწვილყაცობა, ყმაწვილყაცები; აჟეა რ კონმუნისტრე რეიდგვლა (აჟეა მჟეა რ) ახალგაზრდობის კომუნისტური კავშირი (კომკავშირი).
- ა-ჟეა რა ახალგაზრდობა, სიყმაწვილე; ზჟეა რა უმბან, იანჟირა უახუნჩჩან (ანდაზა) ღვისი ახალგაზრდობაც არ გინახვს, მის სიბერეს ნუ დასცინებო.
- ა-ჟეა რა (იჟეა რეიტი): 1. (წნელი) მოჟრა (მოჟრა); აბტეა იჟეა რეიტი წნელი მოჟრა; 2. ახაფეც აჟეა რა (ახაფეც აჟეა რეიტი) კბილის მოჟრა (კბილი მოჟრა); კბილის მოყვეთა (კბილი მოჟვეთა); დაჟვეთა (დაჟვეთა); აბჟან სხაფეც აჟეა რეიტი ქლიაჟეა კბილი მოჟვეთა, მოჟრა.
- ა-ჟეა რან, აჟეა რან სალამური.
- ა-ჟეა რატან მარხვისაგან პირის ვახსნა, ვახსნილება.

ა-ქართვარს (იაქაირჲეტი) გამოღება (გამოსლო), მოღება (მოსლო), წამოღება (წამოსლო); ამახუ აწჲაჲი აქაირჲეტი ტოტს კავი მოსლო.

ა-ქართჲჲარს (იაქაირჲეშეუტი, იაქაირჲეშჲარს) შედარება (ადარებს, შედარა).

ა-ქართჲჲირა (იაქაირჲიტი) გამოღება (გამოსლო), მოღება (მოსლო), წამოღება (წამოსლო).

ა-ქართხხარს (იაქაირხხეტი) მოჲიჲვა (მოუჲჲიჲა); აჩჲ ალურა აქაირხხეტი ცხენს აღვირი, სადავე მოუჲჲიჲა, მოსწია.

ა-ქართხხარს (იაქაირხხტი) პირჲი მიხლა (პირჲი მიახალა); აწაბჲრგ იქაირხხტი სიჲართლე პირჲი მიახალა; აქჲა სქაირხხტი სიტყჲა პირჲი მოჲახალა.

ა-ქართხხაჲა სახე, პირისახე; იქაისახა ბზროჲუჲ სასიამოჲნო სახე, პირისახე აქჲს.

ა-ქართხხრა (დიქაისიტი) სახეჲი გარტყჲა (სახეჲი გარტყა), სახეჲი ჩარტყჲა (... ჩარტყა) სახეჲი გაწჲნა (... გაწჲნა), სილის გაწჲნა (სილა გაწჲნა).

ა-ქართა აღიკაჲი, აჲაჲი (ქეჩისა აღამიანისთვის, ზისა თიქნისთვის).

ა-ქართარს (დიქათეტი) გამოღება (გამოედო), მოღება (მოედო), წამოღება (წამოედო).

ა-ქართარა ჩვეულებრივ სამზარეულო სახლს მოშენებულო სადგომო, რომელსაც სხვადასხვა სამეურნეო დანიშნულება აქჲს, მაგალითად, იყენებენ როგორც საკუწნაოს, ზამთარჲი საჭონელსაც აბამენ; შდრ. ასკურარა.

ა-ქართარს (დიქათეშეუტი, დიქათეშჲარს) პირისახეჲი ცქერა (პირისახეჲი უცქერის, პირისახეჲი უცქირა), შეხედვა, ყურება (ყურებს; შეხედა, ყურა); დაარა სიქათეშჲარს, აბა დღსხგმდღრტ კარგა ხანს ვუცქირე (ვყურე), მაგარამ ვერ ვიცანი; აქათეშჲარს ამაჲქჲა... თებო, რომლებსაც ჩვენ ვყურებთ.

ა-ქართხხა რისამე წინ; აუნჲ აქათხხა რა ლუჲ გტლოჲუჲ სახლის წინ დიდი კაკლის ხე დგას.

ა-ქართჲჲარს (დიქათეჲიტი) გამოტება (გამოტება); ატეგა ზღუზ ლქათეჲიტი ზოროტმოჲმედი გამოსტებას.

ა-ქართჲჲარა (დიქართჲეტი) პირჲი შეფურთება (პირჲი შეაფურთება); შდრ. აქართჲარა.

ა-ქაჲყურა ჲღე, ნაჲღეჲი; შდრ. აქაჲყურსთა.

ა-ქაჲყურარს (იაქაჲყურიტი, იქაჲყურტი) დაჲჲეჲა (აქაჲყურ, დაჲჲეჲა); ალაბჲ იქაჲყურიტი ჯოხი დაჲჲეჲა, ჯონჲე ჲღეეი ამოჲჲეჲა.

ა-ქაჲყურსთა ჲღე, ნაჲღეჲი; შდრ. აქაჲყურარა.

ა-ქაჲყურს ციკაბო ფერდი, ციკაბო ფერდობი, ციკაბო გვერდობი.

ა-ქაჲყურარა ციკაბო ფერდობიანი, ციკაბო გვერდობიანი ადგილი.

ა-ქაჲყურარსთა იხ. აქაჲყურსთა.

ა-ქაჲყურსთა ციკაბო გვერდობი, ციკაბო ფერდობი, ციკაბო ფერდი.

ქაჲჲი: ქაჲჲი უნრუჲაიტი! (წყევლა) პირჲი არაფერი ჩაცვლოდეს!

ა-ქაჲჲიარს 1. (იაქაჲჲიტი) 1. მოღება (მოედო), წამოღება (წამოედო); აწჲაჲი ამახუ იაქაჲჲიტი კავი შტოს მოედო; 2. გაბჲა (გაება); აწჲს აცეჲან იაქაჲჲიტი ჩიტი მახეჲი გაება.

ა-ქაჲჲიარს 2. (იაქაჲჲიტი) პირჲი მოხედრა, ჩასვლა (პირჲი ჩაუვიდა); იახჲა დაჲჲანა ჩაღაჲე სქანჲეჲიტი დღეს ჯერ ერთი პურის ნამცეცო პირჲი არ ჩამსვლა; იუქაჲჲიარსი უარა, ეგაჲჲეჲიტი? რამ დაგამუნჯა, ენა მუცელში ხომ არ ჩაგვარდნია, რატომ არაფერს ამბობ?

ა-ქაჲჲი 1. (ყაბალახის, შარფის, ცხვირსახოცის და მისთანების) ბოლო;

2. ახალი: ატეჲლა-ქაჲჲი მხარე (ტერიტორიული ერთეული).

ა-ქაჲჲე ნერწყვი; იქაჲჲე ააუტიტი ნერწყვი მოსდის.

ა-ქაჲჲან ლუჲმა; იქაჲჲან ლუჲუჲ მისი ლუჲმა დიღია; აქაჲჲან ლუჲჲა ლბაიდილიტი (მაჲაჲაჲი), ლბაიდილიტი (რამე) დიდიღ ლუჲჲებს ყლაპავს; აქაჲჲან სტტბა-ადომ ყელში ლუჲმა არ ჩამდის, ლუჲმას ვერ ყლაპავ; უი იბჲ იქაჲჲანგჲ დტიგ-დომ მისთვის თავის ლუჲმასაც არ დიშურებს; ქაჲჲანჲ ახჲ ერთი ლუჲმისთვის; ჩა-ქაჲჲანჲ ახჲ ერთი ლუჲმა პურისთვის; აქაჲჲან იქაჲჲე-შეიტი ლუჲმა პირიდან გაუვარდა; აქაჲჲან სტტბუდა იკტლახეიტი ლუჲმა ყელში გა-მეჩხირა.

ა-ქანწა (ბზ იფ.) იხ. აქეჭწა.

ა-ქანწარა 1. (იქანიწორი, იქანიწვიცი) 1. შშევა (აჭმევს, აჭამა); წოგება, მოწოგება (აწოგებს, მოაწოვა); ან ახუქე აკარპტეი იქანლწვიცი დედამ ბეჟეს სახამთრო აჭამა; ან ახუქე აკეჯა იქანლწვიცი დედამ ბეჟეს ძუძუ მოაწოვა; 2. ამოდება (ამოსლო); აჩხე ალღრა აქანიწვიცი ცხენს აღვირი ამოსლო; 3. ჩამოკიდება (ჩამოკიდა), დაკიდება (დაკიდა); აგუნში აქანიწვიცი კიშკარი დაკიდა; აშექა აქანიწვიცი კარები დაკიდა; 4. მიკრება (აეკრებს, მიაკრა); აჰინწვირაქა ქანიწვიცი ღილები მიაკრა.

ა-ქანწარა 2. (იქანიწვიცი) დაგირაგება (დააგირაგა), დაწინდება (დაწინდა); იხტლფარჩ ქანიწვიცი ბოხონი დააგირაგა, დაწინდა.

ა-ქანწარა 3. (იქანიწვიცი) დაკეთა (დაუკეთა), შეკეთა (შეუკეთა); აკუმეიქე ქანსწვიცი (ძახტიეს) ჩოხა შეუკეთა.

ა-ქანწარა (დაქანხაიცი) გაყმაწვილება (გაყმაწვილდა), გაახალგაზრდადება (გაახალგაზრდავდა).

ა-ქანწარა: ქიანხრეკ აბგსთა ერთი ამოგება ღომი.

ა-ქანწარა (იქანხაიწვიცი) ძირში მიჭრა (ძირში მიაჭრა); ამახუ აშათაყუნწვიცა იქანხაიწვიცი შტო სულ ძირთან მიაჭრა.

ა-ქანწარა შე პირსახოცი; შ დ რ. ამახაშე.

ა-ქანწარა მენჯი.

ა-ქანწარა-ღანგუა ყრუ-მენჯი.

ა-ქანწარა-ღანგუარა ყრუ-მენჯობა.

ა-ქანწარა სიმენჯე, მენჯობა.

ა-ქანწარა (დიქანწაიცი) შეფეთება (შეფეთა), შეჩეხება (შეჩეხა); აშეან დესქანწაიცი გუაზე შემომეფეთა, შემომეჩეხა.

ა-ქანწარა: ჰანს ბლუ, ენაღუნგი, ენაბორძიცი.

ა-ქანწარა (დიქანწაიცი) დამენჯება (დამენჯდა).

ა-ქანწარა (იქანიწვიცი) 1. შეკრა (შეკრა); ამათიქა ქანიწვიცი ბარგი შეკრა; 2. შეხვევა (შეხვეა); იხურა ქანიწვიცი კრილობა შეხვეა; 3. დაბმა (დაბა); ალს ქანწარა; ძალდი დაბი

ა-ქანწარა შესაკრავი.

ა-ქანწარა კულული, ზილიფი, კავი.

ა-ქანწარა სილის გარტემის, აგრეთვე ჯოხის, ტრის, ხის და მისთანების გადატყდომის ხმა; აქანწარა აიქეჭწვიციგაიციცი სილა გააწნა; ალბან აქანწარა ჰია იფწვიციცი ჯოხი ქანწარა გადატყდა.

ა-ქანწარა მთიანი ადგილი.

ა-ქანწარა მთიანეთი.

ა-ქანწარა მრდილოეთის ქარი.

ქანწარა-ქანწარა ღრაჭა-ღრუჭი (მაკრატელისა); ნტრცი ქანწარა-ქანწარა, ანტრცი ქანწარა-ქანწარა (გამოცანა) «გაღმა ღრაჭა-ღრუჭი, გამოღმა ღრაჭა-ღრუჭი» (მაკრატელი).

ა-ქანწარა მარხვა; აქანწარა ღწვოლუ მარხულობს; აქანწარა ღწვალაიციცი მარხვის შენახვა დაიწყო; აქანწარა ღწვოციცი გაიხსნილა; შ დ რ. აჩგარა.

ა-ქანწარა (იქანწარა ეიხეიხეიციცი) პირის დაღება (პირი დააღო).

ა-ქანწარა იხ. აქანწარა.

ა-ქანწარა ქანხილის ხმა, ქანხილი; აქანწარა გეიციცი ქანხილის ხმა, ქანხილი გაისმა; აქანწარა ანტიციცი ქანხილის ხმამ მოაწია, ქანხილის ხმა მოისმა; აქანწარა ანტიციცი ქანხილის ხმამ მიაღწია; აქანწარა საპანიციცი ქანხილი მომესმა.

ა-ქანწარა გაღამდება; არი აჩგმაზარა ქანწარა ეს ავაღმყოფობა გაღამდება აქანწარას ქანწარა მთქანწარა გაღამდება.

[ა-ქანწარა] (იქანწარაიციცი) ამორწყვევა (ამორწყვეინა), პირის ღებინება (პირიდან აღებინა), პირიდან საქმება (პირიდან ასაქმა); აფსტე იქანწარაიციცი თეჟი არწყვეინა.

ა-ქანწარა (იაქანწარაიციცი) 1. მოგლეჯა (მოგლეჯა); აში ამაა აქანწარაიციცი კარს სახელური მოგლეჯა; 2. დაგლეჯა (დაგლეჯა); ილტმქაქაქა ქანწარაიციცი ყურებს დააგლეჯს.

ა-ქანწარა პირლია, ღოყლაპია, შტერი, ყეყერი, ჩერჩეტი.

ა-ქანწარა შესახედაობა, გარეგნობა, იერი; იქანწარა ციგარაქუ საზარელი გარეგნობისა; ქანწარა ციგარაქუ ღებბროლუ გარეგნობით გარეგნულად, შესახედავად, თვალად კარგია, კარგი გარეგნობისა.

ა-ქეყმარს (იქეპიყეიტ) სარის, პალოსა და მისთანების წაწვეტება, წაწვრილება (...წაწვეტა, წაწვრილა).

ა-ქეყმარს 2. (დაქეყეიტ) ციცაბო კლდიდან: გაღმოყარდნა (... გაღმოყარდა).

ა-ქეშმის ფური (მსხვილფეხი რქოსანი საქონლისა); აქე აქეშმის არჩიტ ძროხამ ფური (ხბო) მოიგო; აპიქს ქეშმირუპ ხბო ფურია.

ა-ქეშმარს (იქეშმეიტ) პატარა მსუბუქი რისამე; მოწყდომა (... მოწყდა); მოყარდნა (... მოყარდა); ატამს აქეშმეიტ ატამი მოწყდა; აპიქსწირს აქეშმეიტ ლილი მოყარდა, მოძვრა.

ა-ქეშმარს ვაღ; აუთლ შმარა აქეშმარს ვაღის გადახდის ვაღა; აქეშმარს ანიტ ვაღა მოვიდა, დაღვა; აქეშმარს ცეიტ (რიისიტ) ვაღა გავიდა; ქეშმარსლა აშთეხრა ვაღით აღება.

ა-ქიგ 1. პირი; უქიგ აარტე! პირი გააღე! აქიგ არაპარა პირის დაღება; იქიგ ეიხარაღელუანგ დგტლოუპ პირმოყუშული დგას; სქიგ აძე თაბეიტ პირი დამიშრა; უქიგ ხაგლა ითიგუპ შენს პირს შაქარი; შეეე აახგს სქიგ აქე ნთანშმეიაცტ დილიდან პირში არაფერი ჩამსვლია, არაფერი მიქამია; აეჯი აუთტქეიე იქე-ახეგ ინანიგომ ღვიწო და არაყი პირთან არ მიაქეს, სრულიად არ სვამს; არჩ უქიგ იუზთაწორმ: იხანშ ამას პირში ვერ ჩაიდებ: უგემურია; 2. პირისახე; იქიგ იძიძიორიტ პირს იხანს; აქე-აქენგ აპიარს პირში თქმა; 3. (იუგუზყო ზაქუშაალაქე ატეიგ) პირი (მჭრელი იარაღისა); აპიგუზბა-ქეგ დანის პირი; 4. პირი, საპირე (ქსოვილისა, ჩექმისა); ამატერია აქიგ ქსოვილის პირი, საპირე; ამანტუ აქიგ ჩემის პირი; 5. (აუნატეიგ, აძლაგარატი) თვალი (სახლისა, წიხისქვილისა); აძლაგარა ხ-ქიგეკ აშოუპ წისქვილს სამი თვალი აქეს; ფშ-ქიგეკ ზმრუთ აძლაგარა ოთხ თვალიანი წისქვილი; ფშ-ქიგეკ ზმრუთ აქუანსკეა ოთხთვალიანი ოლა.

ქიგ... .. თან; სქიგ, სარა სქიგ ჩემთან; აგუანში აქიგ კიშყართან; იანბ იქიგ ღე-

ყოუპ მაშასთან არას; სეჯნა იქეგ სეყან ჩემ აშანანთან ვეყავი.

ა-ქიგბგარს (იქეუბგეეიტ) ჩამოქეყა (ჩამოიქცა), ჩამოშლა (ჩამოიშლა); ანგში ქე-ბგეეიტ მიწა ჩამოიქცა, ჩამოიშლა.

ა-ქიგთორს (იქეპითიტ) 1. დაძახება (დაიძახა); ახუქე ქეეითიტ ზეევი იძახის; 2. ყოვილი (ივილა); არბალა ქენათუეიტ მაშალი ყვიის.

ქიგმთ ჩევი; უაჯ ქეეითე იოუპ ჩევი კავია. ქიგმთყუა უჩემრად, ჩეზად, დემილით, უსიტყვოდ, მდუმარედ, ხმა ამოუღებლივ; დვაგტლან, ქეეითეუა დღეღწეიტ ადვა და ხეამოუღებლივ გავიდა.

ა-ქიგმძიძია პირუბანელი.

ა-ქიგნახარა (იქეუნახიხეიტ) გამართვა (გაემართა); აუნეყა იქეუნახიხეიტ სახლისაკენ პირი იბრუნა, სახლისაკენ შინისაკენ გაემართა.

ა-ქიგრკე ვერილი ფული; ხურდა, ნაშალი.

ა-ქიგრკეაჩრა პირის ნახევი; იქეარკეაჩრა დუტუპ ლაშეგახეულია.

ა-ქიგრძიძიაგა !. პირსახანი; აქეარძიძიაგა აძე თამ პირსახანში წყალი არ არის; 2. აქეარძიძიაგა ასაქენ ხელის საპირი; შდრ. ამტსქე საქენ.

ა-ქიგრპანს მოქნარება; აქეარპანს ქეეკეუპ, აციერსსგ ზურუპ მოქნარება გადამღებია, თვლემა კირია.

ა-ქიგრპანსრა (დქეარპანსეეიტ, დქეარპანსეიტ) მოქნარება, დამოქნარება (ამოქნარებს, დამოქნარა).

ქიგუმთენი ხმა, კრინტი

ა-ქიგქეუ 1.: აძე აქეარქეუ წყლის (მდინარის) ნაპირი; ამშეგნ აქეარქეუ ზღვის ნაპირი; აძ-აქეარქეუან წყლის (მდინარის) ნაპირას.

ა-ქიგქეუ 2. სარეკელი.

ა-ქიგეშორს (იქეაეშეეიტ, იქეაეშორტ) თავის ბანა, თავი დაბანა (თავს ბანს, თავი დაბანა), (თავს იხანს, თავი დაიხანა); იხგ იქეაეშეეეიტ თავს იხანს, თავს ბანს.

ა-ქიგეც ახალი; აშეაქეს ქეეც ახალი წელი; ასერლმ ქეეც ახალი სტილი; ქიგეკ ირგედურკლან ახალმიღებული აქეაბე ქეეც ახალი ამბავი.

ქმეც ხელახლა, თავიდან; ქმეც უწლავა! თავიდან დაიწყე, ხელახლა მოყვი, დაიწყე; ქმეც იყანატიებუ ხელახლა მოყვი, დაიწყე!

ა-ქმეცნხაჯე ახალმოსახლე, ახალბინადარი.

ა-ქმეცმა უახლესი, ახალთახალი; აქობებუ ქმეცმა უახლესი, ახალთახალი ამბავი; არი ამინატიებუ ქმეცმოუბ ეს ტანსაცმელი სულ ახალია, ახალთახალია; შ დ რ. აქმეცკჳპარა.

ქმეცხა პირქვე; ქმეცხა იჩაქირეიტ პირქვე დაემხო; ქმეცხა იცაშხა (წყე ვლა ა) დასაქვევი, დასალუპავი

ა-ქმეცკჳპარა ახალთახალი; შ დ რ. აქმეცმა.

ა-ქმეცძიძიარა (იქმეცძიძიარეიტ) მოზანა (მოზანა), მორეცხვა (მორეცხვა); ახურა ქმეცძიძიარეიტ კრილობა მოზანა.

ა-ქმეცძიძიარა (იქმეც ძიძიარეიტ, იქმეც ძიძიარეიტ) პირის დაზანა (პირს იზანს, პირი დაიზანა); უქმეც ძიძიარეიტ პირი დაიზანე

ა-ქმეცწა იხ. ასასა; შ დ რ. აქმეცწა.

ა-ქმეცწავძარა (იქმეცწავძეიტ) პირში დატევა (პირში დაიტევა); აქმეცწა დუქ იქმეცწავძეიტ დიდი ლუკმა პირში დაიტევა.

ა-ქმეცწაკარა (იქმეცწაკეიტ) პირში ჩაღება (პირში ჩაუღო); პირში კურა, დაქურა (პირში დაიქურა); ახუქუბ აცემმა იქმეცწაკეიტ ზავშეს საწოვარა პირში ჩაუღეს.

ა-ქმეცწახადა თურქული (საქონლის ავადმყოფობა).

ა-ქმეცწყმარა (იქმეცწყმეიტ) წამოსდენა (წამოსცდა); აქობა ზაათეს იქმეცწყმეიტ ცუდი სიტყვა წამოსცდა.

ა-ქმეცწშიარა (იქმეცწშიეიტ) 1. მსუბუქი და პატარა რისამე; პირიდან გაუარდნა (პირიდან გაუვარდა), პირიდან გამოუარდნა (პირიდან გამოუვარდა); იქმეცწა იქმეცწშიეიტ პირიდან ლუკმა გაუვარდა, გამოუვარდა; 2. გადატ. წაცდენა (წასცდა), დაცდენა (დასცდა); აქობა იქმეცწშიეიტ ერთი სიტყვა არ წასცდენია, არ დასცდენია, კრინტი არ დაუძრავს, ხმა არ ამოუღია.

ა-ქმეცწხრა (იქმეცწხრეიტ) პირიდან გამოღება (პირიდან ამოუღო); ათუთუნეცხვა სქმეცწხრეიტ ჩიბუხი პირიდან გამოვიღე; 2. გა-

და ტ. ამონთხევა (ამონთხია), ამორწყევა (ამორწყია); რიქობუ ზეგამე იქმეცხრეიტ რაც დალია სულ მოლად ამონთხია, ამორწყია.

ა-ქმეცწგარა (იქმეცწგირეიტ) სილის გაწვნა (სილა გააწვნა), თხლეშა (თხლიშა); აქმეცწა ააიქმეცწგირეიტ თხლიშა, სილა გააწვნა.

ა-ქმეცწმეშიარა (იქმეცწმეშიარეიტ, იქმეცწმეშიეიტ) სუნის ამოსვლა (სუნი ამოსდის, სუნი ამოუვიდა); აჯკუ ბაათეს იქმეცწმეშიარეიტ პირიდან ცუდი სუნი ამოსდის.

ა-ქმეცწკარა (იქმეცწკრეიტ) დიდი და მძიმე რისამე პირიდან გამოუვარდნა (პირიდან გამოუვარდა); იქმეცწა დუქ იქმეცწკრეიტ დიდი ლუკმა გამოუვარდა პირიდან.

ა-ქმეცხარა (დქმეცხეიტ) გაღვიძება (გაიღვიძა), გამოღვიძება (გამოიღვიძა).

აქმეცხრა 1 (იქმეცხრეიტ) 1. მოწყვეტა (მოწყვეტა); აწინა, აქმეცხრა, აგრლ, აშით, აბლამ... ქმეცხრეიტ ვაშლი, ყურძნის მტევანი, ვარდი, ყვავილი, ფოთლი... მოწყვეტა; 2. მოტეხა (მოტეხა); აჯკუქურტი ქმეცხრეიტ სიმინდს ტეხს; 3. შეტეხა (შეტეხა), შემოტეხა (შემოტეხა); ათუთუნ ქმეცხრეიტ თამბაქოს ტეხდენ; ათუთუნ ქმეცხრეიტ თამბაქო შეტეხეს, შემოტეხეს; 4. დაგლეჯა (დაგლეჯა); ილგმჳაქუა ქმეცხრეიტ ყურები დააგლეჯეს, აუწიეს.

ა-ქმეცხრა 2. (იქმეცხრეიტ) მოხსნა (მოხსნა), ჩამოხსნა (ჩამოხსნა); აშექუა ქმეცხრეიტ კარები ჩამოხსნა.

ა-ქმეცხრა 3. (დქმეცხრეიტ) დახსნა (დაიხსნა), გამოხსნა (გამოიხსნა); იქმეცწა აგუბყრა დღხთაგლს აქმეცხრეიტ დქმეცხრეიტ თავისი ამხანავი გასაპირიდან დაიხსნა, გამოიხსნა; იმთთა ქმეცხრეიტ ტანისამოსი გამოიხსნა, დაიხსნა.

ა-ქმეცხრა 4. (იქმეცხრეიტ) ჩამორთმევა (ჩამორთვა); აქობა იქმეცხრეიტ ჩვენება ჩამორთვა.

ა-ქმეცხრა 5. (იქმეცხრეიტ) ამონთხევა (ამონთხია), ამორწყევა (ამორწყია); რიქობუ ზეგამე იქმეცხრეიტ რაც დალია, სულ მოლად ამონთხია, ამორწყია.

ა-ქიზხუარა (დაქიზხუაიეტი) მოსმა (მოსვა) პირის გასველება (პირი გასველა), გეშება (იგემა), გემოს ნახვა (გემო ნახა); აჯგ ხუქუკ

დაქიზხუან აწიცა ასტრლ ინ ქქუიორ- გლციეტი ღვინო ცოტა მოსვა და ქიქ- მაგიღაზე დაღვა.

ბ

ბ- ხუა რიცხითი სახელის შეკვეცილი ფორმა; ბ-წიაკ სამი ვაშლი; ბ-ჯნეკ სამი სახლი; ბ-წლაგ სამი ხე; ბ-მანთკ სამი მანეთი; ბ-ჩოკ სამი ცხენი; ბ-ჯეიკ სამი ძროხა; ბ-ჯმაკ, ბ-ჯმაცკ სამი თხა; ბ-ჩაგ-მზრიაკ სამი კარგი ცხენი; ი. ხუა.

ა-ხანან 1. ღელა (მაწენისა); შდრ. ახარ- წიტილა; 2. ღვრიტა, მაქიკი (რძის შე- სადედებელი მასალა ყველის- თვის); შდრ. ატა, ატარ.

ა-ხ თხლე; აჯგ ზძრზ ახ ღმქორკეტი (ან- დ აზა) ღვინის ქურდი თხლეზე დაიჭირესო.

ა-ხანახარა (ინახახეტი) გატკილება (გატკ- ბილა), დატკილება (დატკიბილა).

-ხა რთული სიტყვის მეორე შემადგენელი ნა- წილი: ალასახა ერთი ცხერის მონაკრეკი მატყლი; აღდრღხა ძაფით სავსე თითისტარი; აწმხა ყველის კვერული; აჯგმშხა ერთი თავი ხახვი,

ა-ხაბარ: ამბავი; ღი იხაბარგჯ გყამ იმისი არაფერი ისმის, მისი ამბავი არ ისმის; იხა- ბარუხევი? მისი რა ისმის?

ა-ხა 1. ტოტებ შემოკვეცილი ბოძი; 2. ტოტებ შეკვეცილი ჭიკო; 3. ტოტებ შეკვეცილი ბარჯი კიბედ სახმარი.

ა-ხაბუ ფუთხიანი. თავფუთხიანი; ახაბუ იბფ- ხა ახაბუ უაჯგ იზჰირმ (ანღაზა) «ფუთხიანზე ადრე ფუთხიანს ვერაინ იტყვის».

ა-ხა ტპილი, გემრიელი; აწატი ხაა ტპილი გემრიელი საქმელი; აწეა ხაა ტპილი სიტყვა; ატცი ხაა ნეტარი ძილი.

ა-ხაბურა თავფუთხიანობა. ა-ხაბუხარა (ღხაბუხეტი) ფუთხიერობა, გა- ფუთხიერება (გაფუთხიერდა).

ხაალა 1. თავაზიანად; ხაალა უინციაეცა თავაზიანად (მო)ელააარაკე 2. ნებით; ხაალა იმეურ, მჩგლა ირყაწა! თუ ნებით, ნება- ყოფილობით არ ქნა, ძალით გააკეთებინე!

ა-ხაგა გიკი, გაგიყებული, გაღარული; შე- შინებული; ახაგაცა რუჯნე საციეთო.

ა-ხაა-მგხაა ტპილეულობა; ხაა- მგხაას იყოუ ზეგდ გყან ყოველგვარი ტპილეულობა იყო.

ა-ხაგალარა (ინიბგალაეტი) 1. ამოტანა (ამოიტანა); აიღარა აჯნეყა იხაგალ? ტვირთი სახლში ამოიტანე! 2. ამოყვანა (ამო- იყვანა); უჯგზა აჯნეყა ღხაგალ! შენი ამ- ხანავი სახლში ამოიყვანე!

ა-ხანან 1. თავის ღღეში, (უარყოფითს ფრაზაში) არასდროს, არასოდეს; ახან იხგმბატკ, ის- მაჰატკ თავის ღღეში (არასოდეს, არასდროს) არ მინახავს, არ გამოვიჩინა, არ მხმენია; 2. დროს; ურ ჰაბაცა რხანან აქუნ იანგეაზ ის ჩვენი წინაპრების დროს იყო.

ა-ხაგარა სიციე, შეშლილობა, გაღარეულობა; ახაგარა იხანატკ გაგიყდა.

ა-ხაარა 1. სიტკო; ახაარა აგუტ სიტკო აკლია; 2. გემო; აწარან ახაარა იღეტი სწავლას გემო გაუსწო; ხაარაკ ჰია აძამ არავითარი გემო არა აქვს.

ა-ხაგახარა (ღხაგახეტი) გაგიყება (გა- გიყდა), ჰეაზე შეშლა (ჰეაზე შეშალა).

ა-ხაატეჟუა ტპილეულობა. ა-ხაატეგ სახსნილო (საპირისპირო აჩ- გახდა).

ხაგუხან შევეულად, ჩამოსწვრივ, ჩამოსწორ.

ა-ხაგტლარა (ღიხაგტლაეტი) თავზე დაღვობა (თავს დააღვა).

[ა-ხაგტლარა] (ღიხაგტლოუბ, ღიხაგტ- ლან) თავზე დგობა (თავზე ადგას, თავზე აღ- გა); აჩემანაჯუ-გუთყ აჰაქემმ ეხაბუა- ხაგჯ ღიხაგტლოუბ მძიმე აუადმყოფს- ექიმი ღღედღამ თავზე ადგას; ატცი ატიგეა- ახაგტლოუბ ხარს რქეში აქვს; აწიიჯ აწლა ახაგტლოუბ ჰის ხე ადგას.

ა-ხაგეყრა (იხაბგეყეეტი, იხაბგეეტი) რა- მეზე: ტრიალი (...ტრიალებს, ...ტრიალა)- ბრუნვა (...ბრუნავს, ...ბრუნვა); აუარღენ

აბარბანლ ალტრა იახანგეუეიტ ურმის ბორბალი ღერძე ტრიალბეს; ანუშმა ფპესს ასაკია დერხანგეენე აკარკუპანლწეიტ დისახლისი დატრიალდა და სტუმრებს გაუმასპინძლდა.

ა-ხაზმამ მოუცლელი.

ხაზ-ხაზტ ცალ-ცალკე; ხაზ-ხაზტ ინხრიტ ცალ-ცალკე ცხოვრობენ; ხაზ-ხაზტ იაიიტ ცალ-ცალკე მოვიდნენ.

ხაზტ ცალკე; ხაზტ სენხრიტ ცალკე. განცალკეებულად ვსახლობ (ცხოვრობ); აწლა ხაზტ იგტლოუმ ხე ცალკე დგას.

ა-ხაზუნა 1. ხაზინა.

ა-ხაზუნა 2. მშენიერი, ტურფა, ნატიფი; არი აფტაბუნა ხაზუნაქ ლოუმ ეს ქალიშვილი მშენიერი ვინშა.

ხაზუნხაზტ ერთიბორონული მურენ.

ა-ხათ თვით, თვითონ; არ რ საბ იხათა იტუნ იზპირზ ამას თვითონ ჩემი მამა ამბობდა; იარა იხათა ირუმ იხანროუმ ის თვითონ არის დამნაშავე.

ხათალა პირად; სარა ხათალა სტყან მე პირადღ ვიყავი; ხათალა იარა იასპიეიტ პირადღ მას ვუთხარი.

ხათა-ხათალა ცალ-ცალკე, სათითაოდ; ხათა-ხათალა ისუზრანა! ცალ-ცალკე, სათითაოდ უთხარი, გადაეცი ჩემგან!

ა-ხათაფათა პირწავარდნილი, ნამდვილი; იანხ იხათაფათა პირწავარდნილი მამა; უჩაბ ახათაფათა ტკუნ ნამდვილად შენი ცხენი იყო.

ა-ხათფუთაჯრა მოადგილეობა.

ა-ხათფუთაჯე მოადგილე.

ა-ხალა თავისით; ჩაქ ახალა იაიიტ, ეგაბ — აასტეიტ ერთი ცხენი თავისით მოვიდა, მეორე — მოვრეე.

ა-ხალარა (დხალაეიტ) ასელა (ავიდა).

ა-ხალარათა ასასელელი; ახალარათა ბაათესქ ძელი ასასელელი.

ა-ხალაჯე მისანი.

ა-ამამეკუა წგხუ-ამამეკუა უთაეობლოდ, გაუგებრად; ხ-ამამეკუა წგხუ-ამამეკუა დციანეიოიტ გაუგებრად, უთაეობლოდ ლაპარაკობს.

ა-ხამეხუ პატარა (დ იამეტრით და ხლოვებით ნახევარ მეტრამდე)

მრგვალი ფიყარი, რომელსაც ხმარობენ პურულის, მაგალითად, ნამცხვრების დასაწყობად.

ა-ხამტ ქურქი.

ა-ხან სასახლე.

ა-ხანრა 1. სახანო; უბრ რ ხანრა ტკუნ მისი სახანო იყო; 2. ხანობა; იხანრა ბან მისი ხანობის დროს.

ა-ხანტიაჯარ თაემჯდომარეობა.

ა-ხანტიაჯე თაემჯდომარე; ახანრა ახანტიაჯე კრების თაემჯდომარე; აკოლხანრა ახანტიაჯე კოლმეურნეობის თაემჯდომარე.

ა-ხანტ თაეში; ახანტ დტიოუმ თაეში ზის.

ა-ხანტმა თაემდე, პირამდე.

ა-ხანტტი 1. პირველადვე, იმთავითვე, თავიდანვე; ურ სარა ახანტტი იხდტრუნ ის მე თავიდანვე ვიცოდი; 2. თავიდან; ახანტტი პალაგაბ თავიდან დავიწყეთ.

ა-ხაპ სიმღერის დასაწყისი; ახაპა ზპირ, ახაპა ცეტრუზგო დამწეები, წამომწეები (სიმღერისა); შ დ რ. აშია-ხე.

ა-ხაპტე იხ. ახატეც.

ა-ხაჟლარა (დხარჟლაეიტ) აშევა, ამოშევა (ამოშვა); აკუნსკაახე დხაიმტეჟლაეიტ ოდაში არ ამოშვა; ამარდუნ ალა დხაიმტეჟლაეიტ კიბუე არ აუშვა, არ ამოშვა.

ა-ხარა 1. (დხხოიტ, დხხეიტ) წევა, (სწევს, ეწევა; მოსწია); ზნტ ნაყ დხხოიტ, ზნტ არახხე დხხოიტ ხან იქით ეწევა, ხან აქთ ეწევა; აცქეუა აქლუ იხხოიტ ხარები უღელს ეწევიან; 2. გაღატ წოვა, მოწოვა (წოვს, მოწოვა); ახუტე აქკა დხხოიტ ზაეში ქუეს წოვს; 3. წევა, მოწევა (ეწევა, მოსწია); ათუთენ დხხოიტ თამბაქოს ეწევა; ათუთენეივა სხხოიტ ჩიბუს ვეწევი; არა ათუთენ ახარა ყალრამ აქ თამბაქოს მოწევა აკრალულია; ავაგარ ათუთენ იხხო რუ ვაგონი თამბაქოს მწველთათვის.

ა-ხარა შორს, შორი, შორეული; ხარა დტყოუმ შორს არის; ადგეღლ ხარა შორეული ადგილი; დგეღლ ხარაქ რუმ შორეული

ადგილია; ანუა ხარა შორი გზა; უსანდა იხაროქუბ იქამდე შორსაა.

ა-ხარა ბრალი, დანაშაული; **ახარა** ზღუე ბრალდებული; **ახარა** ზღუე იკვზცია როლუბ ბრალდებულეში მისი ამხანაგები არიან; **სარა** . ისხარამ ჩემი ბრალი არაა; **იარა** იხარალა მისი ბრალით; **იხაროლუ**, **ახარა** ზხაროლუ დამნაშავე; **იხარადა?** ვისი ბრალია? **ვინ** არის დამნაშავე? **სარა** ისხაროლუბ ჩემი ბრალია; **ახარა** ზხაროლუ **სარა** სოლუბ მე ვარ დამნაშავე.

ა-ხარა (იხარეტი) გაცვეთა (გაცივითა); **სშა-წატე**ბე ხეტი ჩემი ფეხსაცმელი გაცეთა.

ხარ შამე გვარიანია, რიგიანია, არა უშავს (რა); **ხარ** შამე, იხანუბ არა უშავს(რა), გემრიელია; **ხარ** ზამე უუაჯუბ რიგიანი კაცია; **უშიფაყოლუ?** — ხარ სეგამ როგორ ხარ? — არა მიშავს რა; **ანეშაზაჯ** უაქუე ხარ იმამ ავადმყოფს ახლა არა უშავს რა; ავადმყოფი ახლა გვარიანადაა.

ხარანტი შორიდან, შორი მხრიდან; **შ დ რ.** ხარანტი.

ა-ხარარა სიშორე.

ხარანტი შორიდან, შორი მხრიდან; **შ დ რ.** ხარანტი.

ა-ხარატე შორი, შორეული; **ახარატი** ამროაგტლართა შორეული აღმოსავლეთი.

ა-ხარატირა (იხარატიოტი) ბრალის დადება (ბრალი დასდო), დანაშაულის დაწამება (დანაშაული დასწამა), დაბრალება (დააბრალა), გამტყუენება (გამტყუნა); **აუაჯშრა** იხარარტიოტი კაცის მკვლელობას აბრალებენ; **აღეჩრა** იხარარტიოტი ქურობა დასწამეს; **ისხარაუტიოტი?** რას მბრალუბ? რაში გამტყუნებ? ურ იხარასტიოტი იმას გამტყუნებ, ვადანაშაულებ.

ხარაძ 1. ძალიან შორს; **ხარაძ** დციხაძან ძალიან შორს წასულიყო; **იხარაძან** ძალიან შორს იყო; 2. გაცილებით; **არ** ხარაძ ტილდუბ ეს გაცილებით უკეთესია, სჯობია.

ხარა-ხარა შორი-შორს; **ხარა-ხარა** დრე-ვოლუბ შორი-შორს უფლის მათ.

ა-ხარგტლარა (იახარიტგლოეტი) ზედ დადგმა (ზედ დაადგა), დაწენება (ზედ დააწენა).

ა-ხართიარა (იხირთიარაუეტი, იხირთიარეტი) შევება (ავსებს, შეავსო); **აჰაფშა**, **აუალტრ** ხირთიარეტი ქური, კასრი შეავსო.

ა-ხარკრ (ახეტი იორკეტი) დაწეება (დაიწყო), შედგომა (შეუდგა), ხელის მიყოფა (ხელი მიყო).

ა-ხარჯ პერანგი; **ხარტ-ხაწი** ღეხეტი პერანგის ამარა დარჩა.

ა-ხარჯ (აუარღენ ატი) ზეწარი (ურმისა).

ა-ხარჯარ (იახარიტეტი) ჩამოცმა (ზედ ჩამოაცვა); **ალაბ** იახარიტეტი ჯოს ჩამოაცვა.

ა-ხარლულარ (იახარილულეტი) ზედ დამაგრება (ზედ დაამაგრა).

ა-ხარუტსრა (დხარუტსუეტი, დხარუსიტი) თელემა, ჩათელემა (თელემს, ჩასთელიმას; რულის მოსელა (რული მოსდის, რული მოუვიდა).

ა-ხარშითრა (იხირშითიტი) დაიწეებინება (დაიწეებინა); **დაიწეება** (დაიწევა).

ა-ხარში პატარძლის მისალოცი საჩუქარი, პირის სანახავი.

ა-ხარშირა (იახარიშოეტი, იახარიშიტი) წამოცმა (აცმევს, წამოაცვა), გადაცევა (აცმევს, გადაცევა); **აიბ** ახუდა აყუარანდ ახარში ცხენს ქამანდი გადააცი კისერზე; **აგურგულქუა** ალაბ იახარსტრეტიოტი რგოლები ჯოს წამოეცივი.

ა-ხარჩარა ლანდი (ძაფისა); **ბერტენ** ხარჩარაკ აბრეშუმის ერთი ლანდი.

ა-ხარწალა მძევალი (კვერცხი).

ა-ხარწარ (იხარიწეტი) დაჯერება (დააჯერა), დარწმუნება (დაარწმუნა); **იხარხარეტი** ვერ დავაჯერე, ვერ დავარწმუნე.

ა-ხარწიტი მარილ-წიწკით, წვანილით შეავეებული მანწენის წენი.

ა-ხარწი მანწენი; **აჯნა** ხარწი თხის (რძის) მანწენი.

ა-ხარხ ტახტის ზემოთ პორიზონტალურად მთელი სიგრძე სიგანით გაქიბული საფარი ტახტზე დაწყობილი ქვეშაგების ფერფლისა და ქვარტლისაგან დასაცავად.

ა-ხარხუარა (იხარ იარხუეტი) 1. მოხმარება (მოხმარა); **ტატიტს** იხარ იარ-

ხეივანე საჭედად მოიხმარა; 2. გამოყენება (გამოყენება); აღტრრა იხტ იარბხუეიტ ცოდნა გამოყენა.

ა-ხარჯ იხ. ანტხ.

ა-ხანსრა მთარული (სენი).

ა-ხატარა (დახატეიტ) 1. ზედ, მაგ., მაგიდასთან ჯდომა (მაგიდასთან დაჯდა); ანშია იახატან მაგიდასთან (მაგიდაზე) ისხდნენ; 2. ზედ სიძელ შესვლა, ჩასიძება (ჩაესიძა); დტან დაჩაა ქტთაქ აქ ტ თბეს ეიბტკ დლხატეიტ წაეიდა და სხვა სოფელში ქერიე ქალს ჩაესიძა.

ა-ხათსარა (იახათსეიტ) ზედ დაყრა (ზედ დაყარა); ანუშა ზთრუ აქალტ ართ ანუშა ლაბუყაქუა ახათსა! სიმიდიან კალათას ეს სიმიდის ტაროები დაყარე! ალუუ ანუშა ახათსეიტ დოლაბს სიმიდი დაყარა (ე. ი. ხეივანში სიმიდი ჩაყარა).

ხათსტრა - ვეგახი, ვი-ვეგახი, ვი-უბედურება, გაჭირება; ხათსტრა ზბერტ ერთი ვი-ვეგახი, ვი-უბედურება გადამწყდა; ხათსტრა ეიქუაწია სნარბეიტ შავი დღე დამაყენა.

ა-ხათხარა (დუხათხეიტ) წისის აგება (წისი აუგო), ანდრძის აგება (ანდრძი აუგო); აპაპ აფსტ დუხათხეიტ მღვდელმა მიცვლებულს წისი აუგო, ანდრძი აუგო.

ა-ხათგუა განებეიერებული, თავგასული, თავაშეებული, თავაწყვეტილი, აღვირახსნილი.

ა-ხათგუარა თავგასულობა, თავაშეებულობა, აღვირახსნილობა.

ა-ხათვარა (დგობტერუეიტ, დუხათვარიტ) ვისიძე, რისამე თავზე ფრენა (ვისიძე, რისამე თავზე ფრენს; ვისიძე, რისამე თავზე იფრინა); დაფრენა (დაფრენს, ვისიძე ან რისამე თავზე ფრენით იტრაილა).

ა-ხათვტ კბილი; აბჯარ ხადტე ეში; აპტტ სობრძნის კბილი; აახათვტ სპირის კბილი; ანუხატეი ახათვტქუა წინა კბილები; იხათვტქუა ჩაფურუ მასბული, ჩაყენებული კბილები აქს; ახათვტ ახარჯბჯარა ღრეპა, კბილების კრეპა; ახათვტ ალაქუა მეჩხერი კბილები; იხათვტქუა აქს; ადრგორიტ კბილებს აქაწყაწებს; იხათვტქუა ეიხათვტლომ სიცივისაგან ბაბანი გაუდის; იხათვტქუა იხათვტ კბილებს ილესავს; იხათვტქ-

ქუა ანიტ კბილები ამოუვიდა; იხათვტქუა კათვტეიტ კბილები ჩასცვივდა; აწია კუანმთა სხათვტ აქეიტ უმწიფარმა ვაშლმა კბილი მომკეთა, მომპრა.

ა-ხაქეთირა თავისუფლება; ოქტიბტრტი არეგოლიტეია აბზოურალა ჰარა ჰბეკ აუსტციეიანხატეი ახაქეთირა რრუიტ ოქტომბრის რეგოლუციის შედეგად ჩვენში მუშებმა და გლეხებმა თავისუფლება მოიპოვეს.

ა-ხაქუწარა (იხტ აქუიწეიტ) თავის დადება (თავი დადო); იფსადგდელ იხტ აქუიწეიტ თავისი სამშობლოსათვის თავი დადო.

ა-ხანა (ბ ზ ი ფ.) ახანო ოთხშაბათი.

ა-ხანათრა (იხანათიტ) დაიწყება (დააიწყება); აბზარა იხანტუუხ სხანათუამ ბზანწგატ რაც სიყვე მიყავი, აროსდრის არ დამაიწყდება.

ა-ხანაშა (დახანაშააუეიტ, დახანაშააიტ) ჩვილი, შეჩვილება (ჩვიის, უჩვიის; შესჩვილა); იხტ დახანაშააუეიტ თავის თავს უჩვიის; დიხანაშააუეიტ ჩვიის, წუხს ვილაყაზე; სხვას უჩვიის.

ა-ხანაალარა 1. (დახანაალაეიტ) მორჩობა (მორჩა); არი აუს სახანაშაალაეიტ ამ საქმეს ვერ მოვრი.

ა-ხანაალარა 2. (იხანაშაალაეიტ) გამორჩენა (გამორჩა), მოგება (მოიგო).

ა-ხანაალახტ შემოსავალი; ესქინჯაგტი იხანაალახტ მუდმივი შემოსავალი; აპინტექარატი ხანაალახტ სახელმწიფო შემოსავალი.

ა-ხანარა (იხანაშეიტ) მსუბუქი რისამე ზედ ჩამოყვება; (... ჩამოყვება); აყუჯალ ახანა იბზინანე იხანაშეიტ ქოთანს სარქველი კარგად ჩამოყვება.

ა-ხანცია (მ რ.) მხ. ახანა.

ა-ხანცვარ (იხტ აციტეიეიტ) თავის დაღწევა (თავი დააღწია).

ა-ხანცის: იხანციან დტქუსიტ თავში ჩაქრა.

ა-ხანა (მ რ. ახანცია; ხანციაქუაქ) 1. კაცი, მამაკაცი; ვაქვაცი; 2. ქმარი.

ხანა ათიირა (ხანა დითიეიტ, ხანა დითირიტ) გათხოვება, (ათხოვებს, გათხოვება).

ა-ხაწარს 1. (იხანიწეიტ) 1. დაცმა (დააცვა), ჩამოცმევა (ჩამოაცვა); აფარფალტუჲ აფულაწს იხანიწეიტ პუჲლა ქინძისთავზე დააცვა, ჩამოაცვა; 2. აგება (ავგო); აკუტტუტტოტს აწოტ იხანიწეიტ ქათამი შესაწვა-ვალ შამფურზე აავგო; 3. დაგება (დაავგო); აიხა ააუტ ახანიწეიტ ნაჯახს ტარი დაავგო, ნაჯახი ტარზე დაავგო.

ა-ხაწარს 2. (იხანიწეიტ) 1. დახურვა (დაიხურა); ახტლთა იხანიწეიტ ქუდი დაიხურა; 2. მოხვევა (მოიხვია); აკასტ ლხალწეიტ ხილაბანდი, თავსაფარი მოიხურა; 3. დახვევა (დაახვია); არახუტ აკლანტ იხანიწეიტ ძაფი კოჲზე დაახვია.

ა-ხაწარს 3. (იხანიწეიტ) გაბმა სიმიხა (სიმი გაბა); აჩამეტურ არახუტ ახანიწეიტ ჩონგურს სიმი გაბმა.

ა-ხაწარს 4. (იხანიწოიტ, იხანიწეიტ) დაჯერება (სჯერა, დაიჯერა), რწმენა (სწამს, იწამა); ისჯხხაწორმ ვერ დავიჯერებ, არ შჯერა; სპიატოტ ხაწა! დამიჯერე, დამერწმენე!

ხაწაცარა (ხაწა დცეიტ) გათხოვება (გათხოვდა); ხაწა დცანძა გათხოვებამდე.

ხაწაწას ვაჟკაცურად, მხნედ, მამაკაცურად, გულდად; ხაწაწას დღესტ ვაჟკაცურად, მამაკაცურად მოკვდა; ხაწაწას დტყოლუბ ვაჟკაცურად, მხნედ არის.

ა-ხაწახარა (დხაწახეიტ) 1. დავაჟკაცება, (დავაჟკაცდა); უტქუნ დსტმბეიტეთე აკრ ააწულან, დხაწახახააბ კარგი ხანია შენი ვაჟი რომ არ მინახავს, დავაჟკაცებულა; 2. ვაჟკაცობა, ყოჩაღობა, მამაცობა; აჯტჯტოტოტოტი აბიბაწრაყენ დხაწახეიტ სამამულო იშში იმაჲცა, ივაჟკაცა.

ხაწეი-ფჲაქსი ცოლ-ქმარი.

ხაწეი-ფჲაქსრეი ცოლქმრობა.

ა-ხაწოტუარა (დგიხაწოტეიტ, დგიხაწოტეიტ) ზედ დატარება (ზედ დასტირის, ზედ დაატარა).

ა-ხაჲაჲტერ ხაჲაჲერი; შდრ. აჩანში.

ა-ხაჲესნახა პირისახე; იხაჲესნახა ფჲიძორუბ, ბჲოროტუ კარგი, ლამაზი პირისახე აქვს.

ა-ხაჲუტ სახე, პირისახე; იხტ-იკატ ფჲიძორუბ, ბჲოროტუ კარგი, ლამაზი პირისახე აქვს.

ა-ხახარა (იხახოიტ, იხახეიტ) რთვა, შორთვა (რთავს, შორთო), დართვა (რთავს, დართა).

ა-ხახარა (დახახეიტ) დარჩენა (დარჩა); აკლანს დახახეიტ კლასში დარჩა; აკუტტუტ აწოტ იხახახეიტ ხორცი შამფურზე დარჩა; აჯტ დაშტენ, აბიშა დახახახეიტ დვინით დართვა და მაგიდიდან ვერ აღვა.

ა-ხაჯგუტ საცობი, ცობოლა; აფათლორქა ახაჯგუტს აბოტოლს საცობი დაუცე!

ა-ხაჯგუტარა (იხანიჯგუტეიტ) თავის დაცობა (თავი დაუცო); აფათლორქა აპარტბქა ახაჯგუტს ბოტოლს ცობილა, კორბი დაუცე!

ა-ხაჲარა (იხაჲაიტ) წამოგება (წამოგეო), წამოცმევა (წამოცვა); აჩეტ აწოტინ იახაჲაიტ ცხენი სარს წამოცევა, წამოგეო.

ა-ხაჲარა (იხაჲაიტ) შერგება (შერგო); ატატი იხაჲაიტ სატქელი შერგო.

ა-ხაჲი ქვა; აყურარს ხაჲი რიყის ქვა.

ა-ხაჲი-გულლ ლლი.

ა-ხაჲირა ქვენარი, ქველოჯა; დადა-დუდა.

ა-ხაჲირაცია ქვენახშარი; ახაჲირაცია აწოტოტოტოტა ქვენახშორის მაღაროები.

ა-ხაჲიტი ქვისა, ქეთორისა; ახაჲიტი-ჯნუ ქეთორის სისლი; ახაჲიტი ხტბარტქუა ქეთორის შენობები; ახაჲიტი-ცქა ქვის ხილი; ახაჲიტი აამთა ქვის ხანა.

ა-ხაჲიტირა (დხაჲიტირეიტ, დხაჲიტირეიტ) გაქვაება (აქვაება, გააქვაება).

ა-ხაჲიწინაში ნიენი, ჩალანგარი.

ა-ხაჲიხარა (დხაჲიხეიტ) გაქვაება (გაქვაება).

ა-ხაჯ (ათოტტენ) მწვეელი (თამბაქოსი).

ა-ხაჯალა უშნო მაღალი.

ა-ხბაჯლაშის ტვინი; შდრ. ახბუკლაშის, ახშებბაჯ.

ა-ხბლაახტ ნაშფი.

ა-ხბტკარ (იხბტკრტ) შენობის, ერთიმეორეზე დაწყობილი რამის; გვერდზე დახრა, გადახრა (... გადაიხარა), დავვერდება (დავევერდა), დავურდება (დავევერდა), გადაწეჲა (გადიწეჲა); აჯნუ ხბტკრტ სახლი გადაიხარა.

ა-ხბჯლაშის ტვინი; შდრ. ახბაჯლაშის, ახშებბაჯ.

- ა-ხვარა 1. (იხზიგვიეიტ) 1. გადატანა (გადაიტანა), რამეზე გადატანა (...გადაიტანა); ავუარა იახტიგვიეიტ ლოზეუ გადაიტანა;
- 2. (დახტიგვიეიტ) გადაყვანა (გადაიყვანა); აწაუცის ზეგაჯ ეგაჟ აკლანსს ახვ იახტიგვიეიტ ყველა მოწაფე მომღვწეო კლასში გადაიყვანეს; ახუქქ ავუარა დახტიგვიეიტ ზავში ლოზეუ გადაიყვანა;
- 2. გადატანა (გადაიტანა), ატანა (აიტანა); აჩემანარა იხტიგვიეიტ ავადყოფობა გადაიტანა; დანარა აქერ იხტიგახტიეიტ ბევრი რამ გადაუტანა; არი აშორურა ზხზგოდა ამ სიცხეს ვინ აიტანს; ახვთეი აშორურეი იბზინანვ იხტიგვიეიტ სიცივესა და სიცხეს კარვად ვიტან.
- ა-ხტილაგარა (იხტი ელაგაეიტ) შუშლა (შუშლა), გაგიეება (გაგიედა), გადარევა (გადარივა).
- ა-ხთაკარ (იხთიკეიტ) აკვიატება (აკვიატა), აჩეება (აჩემა), დაჩინება (დაჩინა).
- ა-ხთაცლადგა თოფის გასატეხი მოკლე ზუმბა (ჩვეულებრივ ხმარობდნენ სამსერთად).
- ა-ხთარ ძე. ხის ბრტყელი და მრგვალი, ბუდეებიანი კოლოფი ტყვიებისათვის.
- ა-ხთყან თაქარიანი; ხთყაძკ იოლუ თაქარიანი ვინება.
- ა-ხთენწარა (იხთენტიწეიტ): 1. საფასურის მიცემა; არი ეია მანთქ ახთენტიწეიტ ამაში ათი მანეთი მივეცი; ზაყა ახთენტიწეიტ რამდენი მივეცი (მაგაში)? 2. გადატ. შეწირვა (შესწირა); იხტი იხთენტიწეიტ თავი შესწირა მას.
- ა-ხთერდვ ყაბალახი, ჩაბალახი, ბაშლაყი.
- ა-ხთეს თავგადასავალი.
- ა-ხთფ ნატყვიარი; ახთფქეჟა რაციანტი ინტი მას ბევრი ნატყვიარი აჩნია.
- ა-ხთფშეშ თავყარიელი, ჩერჩეტი.
- ა-ხთიარ (იხთიეიტ) აწყობა (აწყო), მომართვა (მომართა); ასაათ ხთიეიტ საათი მომართა; აჩამგურ ხთიეიტ ჩინგური აიწყო, მომართა; ინარში ხთიეიტ გასროლა (ხელით) მომარჯვა.
- ხთერ ხეირი! სიციცხლე! ხთირ, აბზინარა უნანაბაეიტ ხეირი! სიციცხლე!
- ა-ხტიარა შემოლობილი ადგილი, რომელიც ეზოს აკრავს.

- ა-ხკარა (იხტიკაეიტ) შემოლობა (შემოლობა).
- ა-ხკუარა (იხტიეიტ) (წვიმის, თოვლის) გადაღება (გადაიღო); აქუთ ხტიეიტ წვიმამ გადაიღო.
- ა-ხკე 1. კაშნიკი (აუ-ატიე); აუ-ახტი ღვინის კაშნიკი; 2. ნიშუმი; ზეგაჯ რუხტიუთ სირბიეიტ ყველას ნიშუმიში მაჩვენა; აჭატი, ზურა-ხტი უთახაქო. ტყოლუ ყველანაირი, სხვადახსავგარი, ნაირ-ნაირი საქმელი არის; სულო და გულო, რაც გინდა ყოველგვარი საქმელი არის.
- ა-ხლა ცოლ-ქმრის დედები ერთმანეთისათვის, მზახალი.
- ა-ხმატიერ მავარი ჯიშის ხის კორძისაგან გაკეთებული სახელურიანი პატარა ტოლრა.
- ა-ხნტიქიეება საშალი, სახარახნისი.
- ა-ხნტიქუწარა (იხტი ნტიქუწეიტ) თავის მიღება (თავი მიღო), მიწოლა (მიწვა).
- ა-ხნტიყუგარა (იხტი ნტიყუგოეიტ, იხტი ნტიყუგეეიტ) თავის რჩენა (თავს ირჩენს, თავი ირჩინა), თავის შენახვა (თავს ინახავს, თავი შეინახა); ახნტიყუგარა ილშოო დუალაეიტ ისეთი გახდა, რომ თავის რჩენა შეუძლია.
- ა-ხნტიშაჰაგა დუშაყი, ფალმანი, პალვანი; აჩიე ახნტიშაჰაგა ალა იშაპანიეიტ ცხენს დუშაყი გაუყარა.
- ა-ხპანშე მელიტი, პოსლიყა, თავმოტველებილი; ზხტი პანშე აუოუტი მელიტი ადამიანი, პოსლიყა; იხტი პანშხოეიტ მელიტდება, იხუეზა, იქუეება.
- ა-ხპანშერა მელიტი, სიმელიტი.
- ა-ხპანტიე პატარა კუნძი.
- ა-ხტიელაარა (იხტიეიელააუეიტ, იხტიეიელაეიტ) დაყოლება (აყოლებს, დაყოლა); აჩან ახტიეიელააუეიტ აურს რქეს აყოლებს.
- ა-ხრა ციყაბო კლდე.
- [ა-ხრა] 1. (იხტიუ, იხტი) ტიტივი (ტიტივებს, ტიტივება); აქტიე აძტი იხტი მორი წყალზე ტიტივება; ანტიე, ალაბა ამშიე იხტიუ ნავი, გეში ზღვაზე; აყტიქეუა აძტი იხტიუ პატიე წყალზე (წყალზე ცურავენ); აშარეტიყაუე აძტი იხტიე აქუტიეაქეუა დრტიახტიეიტ მონადირემ წყალზე

მჯღომ ისევებს ესროლა; რლა აშხ ხტუპ თვალზე ბისტი აქვს გადაკრული; სგლა აბტბც ხტუპ თვალში ცახე მაქვს.

ა-ბრ 2. (იხაუტიტ, იხტიტ) 1. ლესვა, გა-
ლესვა (ლესავს, გალესა); აპიუზბა იხაუტიტ
დანას ლესავს.

ა-ბრ 3. (იხაუტიტ, იხტიტ) 1. ხერხვა,
დახერხვა (ხერხავს, დახერხა), ხერხვა, გახერ-
ხვა (ხერხავს, გახერხა); ალუ იხაუტიტ
ფიცარს ხერხავს; 2. ჩეხა, დაჩეხა (ჩეხს, და-
ჩეხა); ამქიუ იხტიტ შეშა დაჩეხა.

ა-ბრ 4. (იხაუტიტ, იხტიტ) ხეხვით ნაყვა,
დანაყვა (ხეხვით ნაყავს, ხეხვით დანაყა);
აუჯტკა იხაუტიტ მარილს ნაყავს.

ა-ბრათა ძვ. რელიგ. სასუფეველი; იაბრა-
თა ბზინაბაიტი ღმერთმა სასუფეველი და-
უმკიდროს, ღმერთმა აცხონოს; შდრ. აფ-
სათა.

ა-ბრადტვა საწური (რძისა).

ა-ბრატვა ხის თასი, ფახრაჯა.

ა-ბრტკუშაბრა (იხტირკუშაბრაიტი, იხტირ-
კუშაბრაიტი) თავის მომრგვალება (თავს უმრ-
გვალებს, თავი მოუმრგვალა), თავის დამრ-
გვალება (თავს უმრგვალებს, თავი დაუმრ-
გვალა); შუმრგვალება (ამრგვალებს, შუამრგვა-
ლა); ალაბბ ახტ ხტირკუშაბრაიტი ჯოხს
თავი მოუმრგვალა.

ბრტუ-ბრტუ სვენებ-სვენებით, დინჯად, ხამუშ-
ხამუშად, ნაწყვეტ-ნაწყვეტად; ხრტუ-ხრტუ
აძტ იტიუტიტ ხამუშ-ხამუშად წყალს
სვამს; ხრტუ-ხრტუ დციბატიოტიტ ნაწყვეტ-
ნაწყვეტად, სვენებ-სვენებით, დინჯად ლაა-
რაკობს.

ა-ბსაბლა 1. თარგი; 2. რუკა; აგეოგრა-
ფიატი ბსაბლა გეოგრაფიული რუკა.

ა-ბსარ (იხტისეიტი) 1. მოკვეთა (აკვეთს,
მოაკვეთა); იხტ ხტისეიტი თავი მოაკვეთა;
2. წაპრა (წაპრა), წაკვეთა (წაკვეთა);
ინაპბტც ხტისეიტი ფრჩხილი წაიჭრა.

ა-ბტარ (იხტიტიტი) 1. თავის მოხდა (თავი
მოხდა), ახდა (ახდა); აპაფშბ ხტიტიტი
ქვევრს თავი მოხდა, ქვევრი ახდა; 2. გამო-
შვლება (თავი, ფეხი გაიშვილა, გაიშვილდა);
იხტ ხტიტიტი თავი გაიშვილა; იშაპტ
ხტიტიტი ფეხი გაიშვილა; 3. თვალის გა-
აფხაზურ-ქართული ლექსიკონი

ხელა (გახილა); რლა ცია ხტიტიტი თვალი
გახილა; აწარა ბტლა ხნატიტი სწვლამ
თვალეში აუხილა, აუხნა; 4. გახნა (გახნა);
აკოოპერატიტე ამაგაბზინ ხტიტიტი კოოპ-
რატივის მალაზია გახნეს.

ა-ბტიბლარა (იხტიბლავიტი) ბუდეში,
წყალზე, საერთოდ სითხეზე დაჯ-
ღომა (...დაჯღა); აუუბრთ აკუტწარა
იხტიბლავიტი კრუხი საბუდარში დაჯღა;
აკუტბ აძტ იხტიბლავიტი ბატი წყალზე
დაჯღა.

ბუ-ბუბა რიცხვითი სახელის შვეკვილი ფორ-
მა; ბუ-წიბკ ხუთი ვაშლი; ბუ-ჯნტკ ხუთი
სახლი; ბუ-წლაბკ, ბუ-წლაჯტ ხუთი ხე;
ბუ-მიბბტკ ხუთი მანეთი; ბუ-ჩაბტკ ხუთი ცხენი;
ბუ-ტიბკ ხუთი ძროხა; ბუ-ჯმბკ, ბუ-ჯმაბკ
ხუთი თხა; ბუ-ჩაბ ბზინაკ ხუთი კარგი
ცხენი; ბუ-საბბტკ რტლა სნტიუვიტიტ ხუთ
სათში მოვალ; ბუ საბბტკ ბუ-მინბტკ
ბტუბ ხუთ საათს ხუთი წუთი უკლია; იხ.
ბუბბ, ბუჯტ.

ა-ბუ 1. ფასი; აბუ აბუწარა ფასის დად-
ბა; აბუ აშარბ ფასის დადგენა; აბუ მა-
რირბუბ იაფია; აბუ ციგდრბუბ ბჳირია;
აბუ იბტიბლავიტი ფასი მოემატა; აბუ იბგ-
ხეიტიტ ფასმა დაიკლო; იბბუხი? რა ღირს?
აკტლ, აწლა რტიტცალანტ, აბუ რბზრ
(ანდაზა) ზეკას წერი მიფრინავდა, ძირს
შამფურსა თლიდნენო.

ა-ბუ 2. (მრ. აბუცია; აბუციაბტუბკ) დაპრი-
ლი, დაკოდლი.

ა-ბუ 1. 1. ულუფა, კრძი; სბუ სტთი ჩემი
ულუფა, კრძი მომეცო 2. ძღვენი; ბუა აბუ
იბნბიბავიტიტ ნათესავს ძღვენი მოუტანა.

ა-ბუ 2. ნაწილი, წილი; ჯტჯარა იაპშაბნ
ბუკ იარბ იბავიტიტ, ბუკ სარბ არად
გაყავით და ერთი ნაწილი იმან წაიღო, ერ-
თი ნაწილი მე.

ა-ბუ 3. გორაკი, ბორცვი, ბეჭობი; ავნტ
აბუ რტიუგლოუბ სახლი გორაკზე დგას.

ა-ბუ 4. ტარი, სახელური, ხელტარი (დანისა,
თოხისა, ნაჯახისა, ხმლისა და
მისთ.), კობა; აბუ აუტნბა ტარამდე; აპიუზბა
აბუ ფწიტიტიტ დანის ტარი გატყდა; აჩაბა
აბუ ახანსწეიტიტ თოხი ტარზე დაეკა; აჩაბა

- ახუ ახაწა! თხის, ტარი დაუგე, თხის ტარზე დააგე! აჩაგა, იჩა ახუ ახ-შიტიტ თხის, ცულს ტარი მოსძვრა.
- ა-ხუ 5. თმა; მაკანა ისუ მანტო ჯერ თმა არ ამოსვლია; იხუ ააინუშინგლო ღე-ყოუპ პირზე წვერ-ულვაში ამოსდის.
- ა-ხუ 6. ბუმბული, გერმა (აიჰარაკ აყვზ ატო) ღინლი.
- ა-ხუ 7. ყელი; ამანგუ ახუ ჩემის ყელი.
- ა-ხუა 1. ნაცარი.
- ა-ხუა 2. აკუმეიგ-ხუა ლეგა ჩოხა.
- ა-ხუა 3. მრული; ალაბან-ხუა მრული ჯოხი.
- ა-ხუა 4. ხორცის მატლი.
- ა-ხუაარა (დხუააუტიტ, დხუაატიტ) ბლავილი (ბლავის, იბლავლა), ღრიალი (ღრიალეს, იღრიალა), ბღერიალი (ბღერიალეს, იბღერიალა); აჟი, აჟი ხუაატიტ ძროხამ, ხარმა დაიბლავლა; ახუქჟ დხუააუტიტ ბავში ღრიალეს, ბღერიალეს.
- ა-ხუაახუთრა (დხუაახუთუეტიტ, დხუაახუთიტი) ვაჰრობა (ვაჰრობს, ივაჰრა).
- ა-ხუაახუთუჯ (მრ. ახუაახუთცი; ხუაახუთ ციაქუეკ) ვაჰარი.
- ა-ხუამც ტანი (წელს ზეით).
- ა-ხუაჟი შქერი.
- ა-ხუაჟია კონესიგბრი კერი, რომელსაც სპეციალურად მსხვერპლის შევირვის დროს, ანდა ყველიერის თავზე აკეთებდნენ.
- ა-ხუაჟიკრა ყველიერი.
- ა-ხუაჟირა შქერანარი.
- ა-ხუარა (დინხუოტიტ, დინხუეტიტ) დანმარება (ეხმარება, დაეხმარა), შველა (შველის, უშველა), ხელის შეწყობა (ხელს უწყობს, ხელი შეუწყო), ხელის გამართვა (ხელს უმართავს, ხელი გაუმართა); რგება (რგებს, არგო); დსტხუეტიტ დაეხმარა; რქკუნ დინხუარტიჲ დყალახტიტ მისი ვაჟიშვილი ისეთი გახდა, რომ შეუძლია მიეშველოს, დანმარება გაუწიოს; დინხუეტიტ დაეხმარა, მიეშველა, ხელი შეუწყო, ხელი გაუმართა; სტქკუნ უაჟიშთან დსტხუოტიტ ჩემი შვილი უყვი მეხმარება, მეშველება, მშველის; აჰაჰემქ დსტხუეტიტ ეჰიმა მიშველა; არი ახუში სმგხუეტიტ ამ წამალმა არ მარგო, ვერ მიშველა; აკგ სგზუქუტხუეტიტ ვერაზრით ვერ დაეხმარე.
- ა-ხუარან 1. (იხუარიტ, იხუეტიტ) წურვა, დაწურვა (წურავს, დაწურა), წნება, დაწნება

- (წნებს, დაწნობა); აჟ ახუარან ყურძნის წურვა, წნება; აჟ იხუარიტ ყურძნის წნება, წურავს.
- ა-ხუარან 2. (იხუარიტ, იხუეტიტ) 1. ზელა, დაზელა (ზელს, დაზილა); აბტსთა იხუარიტ ღომს ზელს; 2. მოთელვა (თელავს, მოთელა); აკუმშიციან იხუეტიტ მაული მოთელა.
- ა-ხუარან 3. (იხუარიტ, იხუეტიტ) ლამბვა, დალამბვა (ლამბავს, დალამბა), შებლანდვა (ბლანდავს, შებლანდა); ზნტ ილხუეტიტ, ნას ილგურკშთიტიტ ჯერ დალამბა, გერგ გვირისტი გაავლო.
- ა-ხუარან 4. (იხუარიტ, იხუეტიტ) მოზნეჰა (იზნიეჰა, მოიზნიეჰა), მოლუნვა (ილუნვა, მოილუნა), მოღრეჰა (იღრიეჰა, მოიღრიეჰა), მოხრა (იხრება, მოიხრა), მოკუზვა (იკუზვა, მოიკუზა); ალაბან ხუეტიტ ჯოხი მოიზნიეჰა, მოიღრიეჰა, მოილუნა; რბლა ხუეტიტ (დხუეტიტ) წელში მოიხარა, მოილუნა, მოიკუზა.
- ა-ხუარან 5. (დახუარიტ, დახუეტიტ) მოსმა, (მოსვამს, მოსვა); აჯტ დახუეტიტ ღეინო მოსვა.
- ხუართან 1. საშველი; ხუართა იმრუიტიტ საშველი არ მიეცა, ვერაფერმა უშველა; ხუართა ზმამ უსაშველო; ხუართა ზმამ, ეგმა იზტურგჯე, ხუართა ირუამ (ძვ. სი ტ ყ ე ს მ ა ს ა ლ ა) უსაშველოს, რაც არ უნდა უყო, საშველი არ აქვს.
- ა-ხუართან 2. ჩამოსაკიდებელი ხელიანი ხელკალათა (მეგ რ. კარახხა), რომელშიაც სატმელს (ღო მ ს, ყ ყ ე ლ ს...) ინახავდნენ.
- ა-ხუართახარა (დინხუართახეტიტ) მოხლომა; რგება (არგო), შველა (უშველა); აჩტჰა-ზაჯ არი ახუში იხუართახეტიტ ავალმეჟის ამ წამალმა არგო, უშველა; არანტი ი აჰაჟუა სტხუართახეტიტ აჟაური პაერი მომიხდა; სტხლანტხუართახარკხი? რითი უნდა დაეხმარო? არი სტხუართახხომ ეს არ გამომაღგება.
- ა-ხუართახარა (იხუართახეტიტ) ვარგისობა (ივარგა), გამოდგომა (გამოდგა); იხტტრუა-და იხუართახარკჯე ვინ იყის, იქნებ ივარგოს.
- ა-ხუარარა (დინხუარტიტ) ხელით, ბაწრით და მისთანებით; დახარჩობა (დაახარჩო), ჩამოხარჩობა (ჩამოახარჩო).

ა-ხუარშო, ახუარშივ ბობოლი (ხის დიდი მატლი).

ა-ხუარხე ხერხი; შდრ. ახარხე.

ა-ხუარხარა (იხუარხეუეიტ, იხუარხიტ) ხერხეა, დახერხეა (ხერხავს, დახერხა).

ა-ხუაფა (ბზიფ.) ოზი, ფორი; ანა ახუაფა ანანბუეიტ პურს ოზი, ფორი მოეიდა, პური დაობდა, დაფორდა; შდრ. აფაქა.

ა-ხუაფხა 1. კიანი, დაქიანებული, დამატლული; აქაქან ხუაფსრუპ კაკალი დაქიანებული; 2. გადატ. გესლიანი, მოწამლული, ბილწი; ობზ ხუაფსრუპ გესლიანი, მოწამლული, ბილწი ენა აქვს.

ა-ხუაფხახარა (იხუაფხახარეიტ) დაქიანება (დაქიანდა).

ა-ხუაფშოთიალა ის. ახუაფშოთიალა.

ა-ხუაფშორა (დრხუაფშოუეიტ, დრხუაფშოეიტ) 1. ცქარა (უცქარის, უცქარა), ყურება (უყურებს, უყურა); ახუქვ პრ ინეიუა დრგხუაფშოუეიტ ბაეშვი მიმავალ ჯარს უყურებს; 2. დათვალეირება (ათვალეირებს, დაათვალეირა); ავნვ დრხუაფშოუეიტ სახლს ათვალეირებს.

ა-ხუაფშოთიალა ნაყრისფერი, ლეგა, რუხი; შდრ. ახუაფშოთიალა.

ა-ხუაშ მღვრიე, ამღვრეული; აფშოტვ ხუაშ მღვრიე ფერი; აძვ ხუაშ მღვრიე წყალი, ამღვრეული წყალი.

ა-ხუაშრა (იხუაშრეიტ) მღვრევა (აიმღვრა); აძვ ხუაშრეიტ წყალი იმღვრევა.

ა-ხუაშრა საწყალი, საბრალო, საცოდავი, ბეჩავი, ბეჩარა.

ა-ხუაშრაბგვა საწყალი, საბრალო, საცოდავი, ბეჩავი, ბეჩარა.

ა-ხუაშრა პარასკევი.

ა-ხუაშრა ნამცეცი, ნაფხვნი, ნაფხვნი; ახუაშრა უალორამგელან! ნამცეცს ნუ დააბიჯებ ფხსი ივნვ ხუაშრაკ ვნარშიმგებტ მის სახლში ნამცეცი არ მოიბოვებოდა; შდრ. ახუამაშრა.

ა-ხუაჩარა შამბი, შამბნარი, ქალტამი.

ა-ხუაჩარა-ხუაჩარა შხაუნვი; აძვ ახუაჩარა-ხუაჩარა შხა ილდორეუეიტ წყალი შხაუნვი მოდის.

ა-ხუაჩარა 1. (დრხუაჩარეიტ) პირში, ცხვირში ხელის მოჭერით ან კვამლით, გაზებით (აირით), წყალში; ხრობა,

დახრობა (დაახრო); ალვა პინუაჩირეიტ კვამლა დაგახრო.

ა-ხუაჩარა 2. (დრხუაჩარეიტ) ხრობა, დახრობა (დაიხრო).

ა-ხუაც 1. კია; არწიგრა-ხუაც კიაყელა.

ა-ხუაც 2. კინგარი; ახუაც სადარიტ კინგარმა დამსუსხა.

ა-ხუაცრა კინგნარი.

ა-ხუაჭა-შაქა 1. კია-ღვა. 2. მწერი.

ა-ხუახუა მრუდე.

ა-ხუახუარა სიმრუდე.

ა-ხუახუარა (დრხუახუარეიტ) ბეგვა (მიბეგვა); თაქქვშლა დაარსუა დრხუახუარეიტ მუშტების ცემით მიბეგვა.

ა-ხუაჯა შოლა; შდრ. აშულს.

ხუბან ხუთი (არაადამიანი); ხუნტი ხუბან ხუთჯერ ხუთი; შანთვ შანთვ იცრ ხუბან ყოლვ, ეგვტოთ ხუა-ხუა იცრ როლვ მანეთიანევი ხუთია, დანარჩენი სამიანევი; ასაათ ხუბან ირვტვ მხუთე საათია; ასაათ ხუბა რზვ სყალრიტ ხუთ საათე ვიქნევი; ხუბა რზვ ეია-მინტთვ აგვლ ხუთს ათი წუთი უქლია; ხუბან შხა იანსხუეიტ ხუთად (ხუთ მანუთად) ვიყიდე.

ხუბაყვ ხუთიოდე (არაადამიანი).

ხუბა-ხუბან ხუთ-ხუთი (არაადამიანი); ხუბა-ხუბან შიყუ ხუთ-ხუთი წიგნი; ხუბა-ხუბა შანთ შხა იანსხუეიტ ხუთ-ხუთ მანუთად ვიყიდე.

ხუბა-ხუბანლა ხუთ-ხუთად (არაადამიანი); აშყუქვ ხუბა-ხუბანლა ეიქუწან! წიგნები ხუთ-ხუთად დაწყუ!

ა-ხუბჟია ნახევარფასი; ახუბჟიალა იასგ-ხუეიტ ნახევარფასად ვიყიდე.

ა-ხულა 1. კისერი; დკპან რხულა ხგიეიეიტ დეცა და კისერი მოიტება; უი აქს სგხულა რქვ ის საქმე ჩემს კისერზეა; სგხულა ფტუმყან! კისერს ნუ მომპრი (თავს ნუ მომპრი)! 2. ყელი (გურქლისა); აფათ-ლრკა ახულა ბოთლის ყელი; პირვტ ახულა ხეიეიტ დოქს ყელი მოსტყდა; პირვტ ახულა თშორუპ დოქს ყელი ვიწროა; 3. საყელი; აქმპხ ახულა ხალათის საყელი; ახარტ ახულა პერანგის საყელი.

ხუნდა უფასოდ, უსასყიდლოდ.
 ა-ხუნდათაგვგლა ხუნაგი, ყალათმა.
 ა-ხუნდაპანრა ქეჩო (აღღამიანისა).
 ა-ხუნდარჩე ყბაყურა.
 ხუნდარციგ: ხუნდარციგნდა სუნლარა-ყოუპ ყულამდე მაძლარი ვარ.
 ხუნდა-ფსანდა უფასოდ, უსასყიდლოდ.
 ა-ხუნდარწვლრა ყელურელა.
 ა-ხუნდაჯალ კეფა, კინწი; ახუნდაჯალ აქუს-რა კინწისკვრა.
 ა-ხუნდარა ხრტილი, კანატელა.
 ა-ხუნდგქუნა თავდები.
 ა-ხუნდგქუნარა თავდებობა; ახუნდგქუნარა იურიტ თავდებობა; ახუნდგქუნარა რლ-შეარტი ღვყოუპ თავდებობა შეუძლია.
 ხუნდგქუნას თავდებად; ხუნდგქუნას იქმა-და? თავდებად ვინ გყავს?
 ა-ხუნთა წილი, ხედარი; ურ იხუთა იმრულიტ მას წილი არ ჰხვდა; უარა უხუთა არ-ბან? შუნი წილი რომელია? იანაპშეა, სარა სეხუთა ში-მანთკ ყალაეტიტ გაყოფისას, წილად ასი მანეთი მხვდა; 2. ნაწილი; ხუნ-ჯარა იშანაგ ხუთაგ მესუთედი ნაწილი, მესუთედი; აქტი იხუთა პირველი ნაწილი; აღუნეტი ახუთაქუბ მსოფლიოს ნაწილები; აცთერეჯ ახუთაქუბ სხუნლის ნაწილები; აქიაზა ახუთაქუბ მეტყველების ნაწი-ლები.
 ა-ხუნთა წილი, ხედარი; შდრ. ახუთა.
 ხუნთხუნთლა ჩურჩულით; ხუნთხუნთლა ისტი-ქეიტი ჩურჩულით მოხარა.
 ა-ხუნთხუნთრა 1. (დხუნთხუნთუეიტი, დხუნ-თხუნთიტი) ჩურჩული (ჩურჩულეფს, იჩურჩუ-ლა).
 ა-ხუნთხუნთრა 2. (დინახუნთხუნთუეიტი, დი-ანხუნთხუნთიტი) ჩურჩული (ეჩურჩულეფა, ეჩურჩულა).
 ა-ხუნფიიირა (დხუნწიიირეიტი, დხუნ-წიიირეიტი) ზმორება, გაზმორება (იზმორება, გაიზმორა).
 ა-ხუნლ ხეტი, (გურული) კეყრა.
 ა-ხუნლა ხევირი, ძაბრი (წიქვილისა).
 ა-ხუნლამშიგ სასუნთქი მილი.
 ა-ხუნლარა (იხუნლაეიტი) 1. დაღამება (და-ღამდა); აძენ ციგკა იხუნლარიტ ზამთარ-

ში ადრე ღამდება; 2. საღამო, მწუნარი; ახუნ-ლარა იხედიტიტ შემოაღამდა.
 ა-ხუნლბეჩიხა საღამო; უანა-ხუნლბეჩიხა აქ-საღამოს, ღღეს საღამოს; ეხან-ხუნლბეჩიხა გუშინ საღამოს.
 ხუნლბეჩიხანლა საღამოობით.
 ა-ხუნლმწეს იხ. ახუნლფწეს.
 ა-ხუნლფაჯტიი საღამოსი, მწუნარისა; ახუნლ-ფაჯტიი აშიანფე საღამოს ბინდი, დი-სი; ახუნლფაჯტიი აგანხეთ საღამოს გა-ზეთი.
 ა-ხუნლფაჯე საღამოს.
 ხუნლფაჯელა საღამოობით.
 ა-ხუნლფწეს ღამურა, მღამიობი; შდრ. ახუნლ-მწეს.
 ხუნლფგეწია ხარიიარია (საღამოს), მწუნ-რის ვარსკვლავი.
 ა-ხუნლნრა (იხუნლხიხეიტი, იხუნლხიხეიტი) ბღღენა, გაბღღენა (ბღღენის, გაბღღენა), პუ-ტვა, გაპუტვა (პუტავს, გაპუტა); აქსტე ხუნ-ლხიხეიტი ქათამი გაბღღენა, გაპუტა.
 ა-ხუნმარგა სათამაშო; ახუნქგ ახუნმარგა იზანახუნეიტი ზავშეს სათამაშო ვუყიდვ; ახუნქქუბ რგხუნმარგაქელა საზავშეო სათა-მაშოებო.
 ა-ხუნმარრა თამაში; ახუნქქუბ ახუნმარრა ციგამაძ ბზრა ირბრტიტ ზავშეფს ძალიან უყვართ თამაში.
 ა-ხუნმარრა (დხუნმარრეიტი, დხუნმარტიტი) თამაში, თამაშობა (თამაშობს, ითამაშა); ახუნ-ქგ დხუნმარრეიტი ზავშე თამაშობს.
 ა-ხუნმარგართა სათამაშო ადგილი; ახუნმარგ-რთა ადიგ სათამაშო მინდორი; ახუნმარგ-რთა ახანლა სათამაშო დარბაზი.
 ა-ხუნმარგუ მოთამაშე; დხუნმარგუ ბზროუპ კარგი მოთამაშეა.
 ა-ხუნმაშან იხ. ახუნაშან.
 ა-ხუნმგა საძაგელი, საზიზღარი.
 ა-ხუნმგარა სისაძაგლე, საზიზღრობა.
 ა-ხუნმპანდ ისარი; ახუნცი ახუნმპანდი მშვილდ-ისარი; შდრ. ახუნპან.
 ა-ხუნმშარა ხუნდლიური.
 ა-ხუნმჯარ ხვანჯარი; იქიქელა ახუნმჯარ კტლდიეტიტ შარვალში ხვანჯარი გაიყარა.
 ა-ხუნნარა (დხუნნეიტი) ავლა (ავილა); ამა-რდუნან ზლა დხუნნეიტი კიბეზე (კიბით). ავილა.

ზუნტი ხუთჯერ.

ა-ხუთიარს (დებუთეიტ) წელში გაწყდომა (წელში გაწყდა); წელის მოწყვეტა (წელი მოსწყდა); აქუს შირილოზ დებუთეიტ მუშაობისაგან წელში გაწყდა, წელი მოსწყდა.

ა-ხურა: იხურა ციგაძრუპ ძვირად აფასებს. მეძვირება.

ა-ხურა 1. პრილობა, იარა, წყლული; იხურა მეტეკეტ პრილობა გაუმიზუნდა.

ა-ხურა 2. (დიხურტ) დაჭრა (დაჭრა), დაკოდა (დაკოდა).

ა-ხურს (იხუთეიტ, იხუტიტ) ცრა, გაცრა (ცრის, გაცრა); აშეგლა იხუთეიტ ფქვილს ცრის; აშეგლა ხუქ ფქვილი გაცერის

ა-ხურმა ხურმა.

ა-ხურჯგენ ხურჯინი, აბგა.

ა-ხუნს, ხუნს-ხუნს ხბო (ბაეშვის ენაზე, აგრეთვე საალერსო).

ა-ხუნსხუა ქინძი.

ა-ხუფჰა 1. გაზრდილი (ირადაძხ); 2. ნათლია (აძაბახუ).

ა-ხუფჰარა ნათლიობა.

ა-ხუფხა: აჯუკა ხუფხა დაფხენილი მარილი.

ა-ხუშა ერბო; კარაქი; ასარტლა-ხუშა კარაქი.

ა-ხუშთაარს 1. კერა; 2. აქირა-ხუშთა-არს ქურა.

ა-ხუშთაარსხტ კერის ამაღლებული თავი.

ა-ხუშთაფხს თუთფრინწყლებიანი (ცხენი).

ა-ხუშთაფვრლტ ღადარი.

ა-ხუშთაზრბ (ზზიფ) მტვერი; შდრ. ასაბა.

ა-ხუშთაქუსათი ხუთწლიანი; ახუშთაქუსათი აპლან ფშტ-შაქუსა რულა ანაგ-ძარა ხუთწლიანი გვემის ოთხ წელიწადში შესრულება.

ა-ხუში წამალი; ახუში ათარა წამლის მიცემა; ახუში იხუთეიტ წამალი მოუხდა; ახუში იხტლახტიტ წამალი გამოუტანა; ახუში სხტიჯუტიტ წამალი გამომიწერა.

ა-ხუში მეხუთასე (არაადამიანი).

ხუში ხუთასი (არაადამიანი).

ა-ხუშიტიარს (დიხუშიტიუეიტ, დიხუშიტიტიტ) წამლობა (წამლობს, უწამლა), მკურნალობა (მკურნალობს, უმკურნალა); აქტრაამ-თა დახუშიტიუნს დიდ ხანს სწამლობდა, მკურნალობდა მას.

ა-ხუშიტიარსთა სამკურნალო (დაწესებულეზა).

ა-ხუშიტიარს მკურნალი.

ხუშითაგ, ხუშითაგჰ ხუთასი (ადამიანი).

ა-ხუშითაარს (ზზიფ) (აქირატი) ქურა, ზრძედი; შდრ. ახუშთაარს (2).

ა-ხუტ (ერთი) თმა, ბეწვი; სტმგუა ახუტ ეიჯნაწირ რყოლუ ჩეი კეუი თმას მოინელებს (ე. ი. იმდენად მშია, ანდა ისეთი მაგარი კუქი მაქვს).

ა-ხუტხს ნასუფრალი, ნახორხალი.

ა-ხუტხსხსლა იხ. სენდღს.

ა-ხუტდ ღობი (მარცვალი); შდრ. აბტსთა (მარცვალი).

ა-ხუწარხს აპური.

ა-ხუწიფ ყუნწი; აბღმტ ახუწიფ ფოთლის ყუნწი.

ა-ხუტრინცხარა პაწაწა, პაწაწაინტელა, ერთი ბეწო.

ა-ხუტკურხმს არტახი; შდრ. აგარალაპიან.

ა-ხუტკრ ბავშვობა, ბაღლობა.

ა-ხუტქმ სულ ბავშვი, სულ პატარა; დხუქ-ძრუპ მეტკანა სულ ბავშვია, სულ პატარაა ჯერ.

ხუტქმქ ძალიან ცოტა, ერთი ბეწო, სულ ცოტა.

ა-ხუტქმამქ ყველაზე პატარა.

ხუტქწს ბაღლურად, ბავშვურად.

ა-ხუტქხარს (იხუტქხეიტ) 1. დამატარავეზა (დამატარავედა); ალაბზ ხუტქხეიტ ჯოხი დამატარავედა; 2. (დხუტქხეიტ) ბავშვად ქცევა (ბავშვად იქცა).

ხუტქ-ხუტქ ცოტ-ცოტა.

ა-ხუტქ 1. პატარა, მცირე, მომცრო; აჯუნ-ხუტქ პატარა სახლი; ზეშთაგაა ხუტქუ აუაუკ პატარა ტანის, მომცრო ტანის, ტან-მორჩილი კაცი, ადამიანი; 2. ბავშვი, ბაღლი, ყმაწვილი; ახუტქ დხუტმარუეიტ ბავშვი თამაშობს; აქტკა, აგუჰთფტ ინწოუ ახუტქ ძუძუთა ბავშვი, ძუძუმწოვარა ბავშვი; ახუტქ

დწიფუეიტ ბავშვი ტირის.

ა-ხუტქმგქ წვრილმანი რამ.

ა-ხუკმეტიიკუ მეწრილმანე.

ხუკმ-ხუკლა ცოტ-ცოტა: ხუკმ-ხუკლა ჟაასკამ! ცოტ-ცოტა შოიწი, შოახლოვლი

ა-ხუხარა (დახუხარეტი) ვისიშე ან რისამე კრძად, წილად გახდომა (...გახდა); აბგა უხახუხარეტი (წყველა) მგლის წილი გახ-ლი, მგლის წილად იქეს! შე სამგლვე!

ა-ხუხუა გრძელი; ალაბა ხუხუა გრძელი ჯონი.

ხუჯარა ხუთ ადგილას.

ა-ხუჰახუთრა (დხუჰახუთრეტი, დხუჰა-ახუთრეტი) ვაჰრობა (ვაჰრობს, ივაჰრა); შ დ რ. ახუაახუთრა.

ა-ხუჰახუთრე (მ რ. ახუჰახუთრეცია) ვაჰ-რა; დხუჰახუთრე ვაჰარი იყო; ურთ ხუჰახუთრეცია ისინი ვაჰრები იყვნენ, ისინი ვაჰარი ხალხი იყო.

ხუჯ ხუთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ხუჯ ჟაა ნტყუ-გატეღს იმროუბ ხუთი სული სარჩენი ჰყავს. ხუჯ-ხანცია რვა მამაკაცი; ხუჯ-ჰისა ხუთი ქალი; ფჰიბესე ჟიბეჰ ახშარა ლემროუბ: ხუჯ ფაციტი, ხუჯ ფჰაციტი ერთ ქალს ათი შვილი ჰყავს; ხუთი ვაჟიშვილი და ხუთი ქალიშვილი.

ხუჯკ ხუთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ხუჯკ ახანცია რვა მამაკაცი; ხუჯკ აჰისა ხუთი ქალი; ხუჯკ ჰანყოუბ ხუთნი ვართ.

ხუჯკჰა ხუთიოდე (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ხუჯკ-ხუჯკ ხუთ-ხუთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); აშ-ცია ხუჯკ-ხუჯკ ჰანყოუბ ხუთ-ხუთი ჰმა გყავს.

ხუჯ-ხუჯლა ხუთ-ხუთი (ა დ ა მ ი ა ნ ი); ხუჯ-ხუჯლა იჯანტელა ხუთ-ხუთი შემო-უშვი

ხუა სამი (არაადამიანი); ხენტე ხუა სამჯერ სამი; აშეუქუბ ხუა ანახუეტი სამი წიგნი ვიყიდე; მანთკ მანთკ იცრ ხუა სემოუბ მანეთიანები სამი მაქს; ასა-ათ ხუბ ირტკუბ მესამე საათია.

ა-ხუარა მეტიარა, მატრაყვესა; აწეს ხუა-რა აჯ-შაპეკ რტლა აციყამ იაკტიტ მეტიარა ჩიტი ორივე ფხით მახეში გაუბა.

ხუაჰ სამიოდე (არაადამიანი).

ხუა-ხუბ სამ-სამი (არაადამიანი); ხუა-ხუა წია ჰანტიტ სამ-სამი ვაშლი გვერგო; ხ-შეუქ ხუა-ხუა მანთ ჰია იანახუეტი.

ხუა-ხუბლა სამ-სამი, სამ-სამად (არაადამიანი); აშეუქუბ ხუა-ხუბლა ეიქუ-წი წიგნები სამ-სამად დაწყვე!

ა-ხუარა (იხუარეტი) საბუღარი დან გაფრენა, გადმოფრენა (...გაფრინდა, გადმო-ფრინდა); აქუტბ აქუტწართა იხუარე-ტი ქათამი საბუღარიდან გადმოფრინდა.

ა-ხუშერციალ (ბზიფ.) იხ. აშეხერ-ციალ.

ა-ხუჰ პირი (ბალიშისა, ლეიზისა, მუ-თაქისა), შალითა.

ა-ხუჰარა 1. (იხუეტი) დაფარვა (დაიფარა), მოფენა (მოიფინა); ახუქუა, აღიქუბ სე-ლა იხუეტი გორაკები, მიწდგომები თოვ-ლით დაიფარა.

ა-ხუჰარა 2. (იხუეტი) გადაკრა (გადა-აკრა); პირის გადაცმა (პირი, საპირე გადა-აცვა); ახჩე ხესყეტი ბალიშს ბალიშისპი-რი გადავაკარი.

ა-ხუჰარა 3. (იხუეტი) 1. გადავარდა (გა-დავარდა); ახელფა იხუეტი ჰელი გადა-უვარდა; 2. წასვლა (წაუვიდა); იფშატიბე იხუეტი ფერი წაუვიდა.

ა-ხუჰარა (იხუეტი) გადაკრა (გადაკრა), გადაჰირება (გადაჰირა); აყამჩე იხუეტი მათარხი გადაჰირა.

ხუაპეკ სამფხა.

ა-ხუარა (იხუეტი) 1. გადმოფენა (გადმოფი-ნა), გადაკიდება (გადაკიდა); აჯარჰან-ქუა ხუეტი ხალიჩები გადმოფინა, გადმო-კიდა; იუბა აგუბრა იახუეტი ნაბალი ლობეზე გადაკიდა; ამაყბ ასკამ იახუე-ტი სარტყელი სკამზე გადაკიდა; 2. გაყი-დება (გაკიდა), გაფენა (გაფინა); აძიბატი ხელმიტ სარტყი გაფინა, გაკიდა.

ა-ხუ რძე; აფი-ხუ შროხის რძე; აყამბან-ხუ კამერის რძე, აჯმა-ხუ თხის რძე.

ა-ხუარა 1. შვილი (ა დ ა მ ი ა ნ ი ს ა); ახშარა ღრტმამ შვილი არ ჰყავთ; ახშარა ღრტმამ შვილი არ ეყოლათ; ახშარა ზაყაჰ რტმადა? რამდენი შვილი ჰყავთ? 2. აღამიანიშვილი; დხუარა ბზროუბ კარგი აღამიანიშვილია (იტყვიან მო-ზარდზე).

ა-ხშიარს (დღუხშიეიტ) შობა (შობა), დაბადება (დაბადა), ახუკქ დღუხშიეიტ ბავშვი დაბადა, შობა.

ა-ხშიარსრაურა მშობიარობა.

ა-ხშიარსადარა უშიელობა, უშიეობა.

ა-ხშიარსცა გახურებული ქვით გასხელებული ახლად მოწვეული რძე.

ა-ხშიარსციგა აშრატებული რძე.

ა-ხშიარსბაჯ ტვინი; შდრ. ახბუკლამშია.

ა-ხშიარსბკუა; იხშიარსც ცეიტ გამოსულელდა, გამოყვყენდა, გამოტვინდა; ახშიარსც-წარ გამპრიახი ბკუა; ხშიარსკლა დეიბტოთუპ ბკუის კოლოფია; იხშიარსც ათქე იქუპ სრულ ბკუაზა; ხშიარსკლა დწახომ ბკუათ არ წააგებს; სხშიარსკ ახსკრმ ბკუაში არ მიხდება.

ა-ხშიარსბკუა უტიინო.

ა-ხშიარსბკუადარა უბკუობა; ახშიარსბკუადარა სტიტი უბკუობა დამეარათა.

ა-ხშიარსბკუაბე ბკუამოკლე; ზხშიარსბკუაბე აბი ირუპ ბკუამოკლე ვინება.

ა-ხშიარსაარს 1. (იხტიშიაიტი) რამეში მიცემა, გადახდა ფულისა (რალაცაში ფული მისცა გადაიხდა).

ა-ხშიარსაარს 2. (იხტიშიაიტი) სხვის მაგიურ გადახდა (სხვის მაგიურ გადაიხდა); შიშიაბათე ატარა იხტიშიაიტი ახი მანეთი ფული მის მაგიურ გადაიხდა.

ა-ხშიარსაარს 3. (იხშიააუეტი, იხშიაბიტი) 1. წაყინა (იყინება, წაყინა), მოყინვა (იყინება, მოყინა), დაზრობა, დაბუხება; იფუნწა ხშიაბიტი ცხირი წაყინა; სნაბქუა ხშიაბიტი ხელები დამეზრა, დამეზრა; 2. გადატ. ძალზე გულის მოსვლა; დხშიაბანტ დგბლოუპ ძალზე გულმოსული დგას.

ა-ხშიარსაარს (იხშიაბლიეტი) პატარა, მსუბუქი რამის სითხეში, თვალში ჩავარდა (... ჩავარდა); აბლავ აბქ იხშიაბლიეტი ფოთოლი წყალში ჩავარდა; სკლა აკე ხშიაბლიეტი თვალში რალაც ჩამივარდა.

ა-ხშიარს 1. (იხტიშიეიტ) არღვევა (აარღვია); გადაძრობა (გადააძრო); ახბბ ხტიშიეიტ სახურავი აარღვია; აფშია აჯბ ახბბ ხნაშიეიტ ქარმა სახლს სახურავი გადახდა, აარ-

ღვია; 2. აშლა (აშალა). დაშლა (დაშალა); ათჰი ხტიშიეიტ ჩალის ზვინი დავშალე.

ა-ხშიარს 2. (იხშიეიტ) გადავარდნა (გადაუვარდა); იხტილვა იხშიეიტ ქული გადაუვარდა, გადასქვრა.

ა-ხტიურთულ ქიორი (ფრინველები); იხ, ახბმბბტლ.

ა-ხტი ბალიში.

ა-ხტილარა (იხტილეიტი) ჩამოწოლა (ჩამოაწვა); აბტიას ანაყუ ხტილეიტი მდინარეს ნისლი ჩამოაწვა; სკლა ბლვა ხტილეიტი კვამლმა თვალი დამივსო.

ა-ხტიხაყა ბალიშისპირი.

ა-ხტიარს (დხტიციეტი) მაღლობზე გადარეკვა (მაღლობზე გადარეკა), მაღლობზე გადატარება (მაღლობზე გადაატარა); ბრახუ ახტი იახტიციეტი საქონელი გორაკზე გადავრეკე, გადავტარე; 2. რამესთან მჯღომის აყენება (აყენა); ბიშია იახტიციეტი სუფრიდან აყენა.

ა-ხტიხურთულ იხ, ახბმბბტლ.

ა-ხტიე ნაწნავი; აფბიეზბა ახტიე ბზრა ნეყულგოტი ქალიშვილი კარგ ნაწნავს ატარებს; აფბიეზბა ლხტიე ლეიხბადა აყენდა ილადრიტი ქალიშვილის ნაწნავი მუხლამდე წვდება; ახტიე ბილყეფთარა ნაწნავის გაწევა; ლხტიე დანკნტ დღერპიატიეტი ნაწნავით ათრია; ლხტიე დბმაპაუეტი ნაწნავები ფეხებში ეხლართება.

ა-ხტი 1. 1. ფარული; აფსბმ აბტიუა რკლა იდსრიტი თევი ფარულბით ცურავს; 2. ფრთა; აფბიეზბა ლხტიე ბლაპია ბტი ეიფში ეიქუაწიად ბყოუპ ქალიშვილის ნაწნავები შავია, როგორც ყორის ფრთა.

ა-ხტი 2. (ბზიფ.) ცილა; აკუტბლავ ახტიე კერცხის ცილა.

ა-ხტიძარა (დხტიძაუეტი) ვინმეზე, რამეზე; კანკალი (... დაკანკალებს); ან ლხტიქუა დრხტიძაუეტი დედათავის შვილებს თავს დაკანკალებს; აუაჯ კტ, აუაჯ კაბები აფარაქუა დრხტიძაუეტი ძუნწი კაცი თავის ფულებს დაკანკალებს.

ა-ხწარს 1. (იახტიეტი) წოდება (უწოდა); აკოლხნარა ჩაბბე იხბბ ახტიეტი

კოლმურნეობას ჩააყვის სახელი დაარქვეს, უწოდეს; ჩაბნევე იხმდ ზხტუ აკოლნხნრა ჩააყვის სახელობის კოლმურნეობა.

ა-ხწარს 2. (იხტიწიეტი) 1. გემის, ნავის... წყალში ჩაშვება (... ჩაშვება); ალბა ამშაბნე იხტიწიეტი გემი ზღვაში ჩაშვებს; 2. გაღება (გაღო); აძტიას ატპა ხტიწიეტი მდინარეზე ხილი გაღეს; 3. აკუტტე ახწარს (აკუტტე ხტიწიეტი) ქათმის კვერცხებზე დასმა (ქათამი კვერცხებზე დასვა).

ა-ხწარს 3. (დხტიწიეტი; დხტიწიეტი) გადასახლება (ასახლებს, გადასახლდა).

ა-ხწარს, (ბ ზ ი ფ.) ახწარ სერი (ნიშანი); აჟი სხხწარს ანტიუბ ძროხას ჩემი სერი აქეს.

ა-ხწარს (თოფის) საცობი ტიზი.
ა-ხწარსთა ალაგე (ღობეზე გადასახლება) აღილი აღილი, გადასახბიჯი).

ა-ხწარს 1. (იხტიწიეტი) 1. გადაჭრა (გადაჭრა); აშვა ხტიწიეტი გვა გადაჭრა; აქღე ახახბე იხტიწიეტი შორი თავში გადაჭრა; 2. მოჭრა (მოჭრა); მოკვეთა (მოკვეთა); მახტი ხტიწიეტი ერთი ტოტი მოჭრა; იხტი ხტიწიეტი თავი მოკვეთეს, მოსჭრეს.

ა-ხწარს 2. (დხტიწიეტი) 1. საცხოვრებელი ადგილიდან აყრა (... აიყარა); დხტიწიან დაჩხა ქტთაქ ახდ დტიეტი აიყარა და სხვა სოფელში გადასახლდა; 2. გადატ. ამოწყდომა (ამოწყდა).

ა-ხწარს მონაჭერი, მონაკვეთი.

ა-ხწარსხტი მონაჭერი, მონაკვეთი; შდრ. ახწარს.

ა-ხწარსტი (ბ ზ ი ფ.) რქა (გა ზ ი ს ა); შდრ. აშაყდარ.

ა-ხტით ნაღები; ანში ახტით ახტიხტიეტი რქის ნაღები მოხადა.

ა-ხტიან ისარი ლიონის თავიანი, ბოძალი; შდრ. ახტიმპალ.

ა-ხტიათარს კაპარკი.

ა-ხტიარს (იხტიწიეტი) ახოს გატხა (ახო გატხა).

ა-ხტიარსა ახო განაკაფი.

ა-ხტიაჯან ხსენი.

ა-ხტიეჯი ძირკვი.

ა-ხტიან სავარცხელი.

ა-ხტიარს (იხტიწიეტი) ვინმეზე ან რამეზე რისამე თქმა (... თქვა); არი აჟს იხტიწიეტი ათაუაზი? ამ საქმეზე რას იტყვი? იხტიწიეტი ათაუზ უბრი თუბ... ეს იმაზე ვოქვი, რომ...

ა-ხტიარს (იხტიეტი) წვერი, კატრის ამოღება (წვერის, კატარი ამოიღო); აჯტიეტი ხტიეტი სიმინდი კატარს იღებს.

ა-ხტიანწი საგველა.

ა-ხტი 1. თავი; ახტი ინარკნე აწტიხუანდა თავიდან ბოლომდის; იხტი ინარკნე იშაბაყენდა თავიდან ფეხამდე, თავით ფეხამდე, თხმით ტერფამდე; აფში ახტი ტწინაგეიტი სიმინდი ამოიწვერა.

ა-ხტი სახურავი, (ახტი ყდაყდა) ბანი; ახტი ფსახტიეტი სახურავი გამოსაცვლელია.

ა-ხტიაჯ ქალა (თავისა).

ა-ხტიარს (იხტიეტი) ხურვა, დახურვა (დახურა); აჯნე ყაუარლა იხტიეტი სახლი ყავრიო დახურა; ნაგებობა, შენობა; აკოლნხნრაქიეტი ახტიარსაქა რაკიანეტი ირტიეტი კოლმურნეობას ბეერი შენობა, ნაგებობა აქეს.

ა-ხტიარს 1. (იხტიარსიეტი) თავის შემოწვა (თავი შემოწვა); აშაყაქა ხტიარსიეტი სვეტებს თავები შემოწვა.

ა-ხტიარს 2. (იხტიარსიეტი) თავის შემოწვა (თავი შემოწვა) აშაყა ახტი ხტიარსიეტი სვეტს თავი შემოწვა.

ა-ხტიარს თავის ნახეარი (საპატი იცეცემულ კერძი); ახტიარს იმწარწიეტი თავის ნახეარი დაუღვეს წინ (ე. ი. მართვეს, მართვეს).

ა-ხტიარსთა თავმომრგვალბულობა, დამრგვალბულობა, მომრგვალბულობა; ალაბან ახტი ხტიარსთაუბ ჯონის თავი მომრგვალბულია. ხტიარს უთაოდ, უთავბროდ; ხტიარს ანტიყარა უთავბროდ სიარული.

ა-ხტი შრავი, სელი, წაქა.

ა-ხტი საბანი; ახტი ატიწა! საბანი დაიხურე!

ა-ხტიარს საბნის ზეწარი; ახტიარს ახტიარსაწყდა აწტიარსიეტი საბნის საბნის ზეწარი გადაყრეს, დაუღვეს.

ა-ხტიარს ტყვია, ცალტყვია (საფანტის საპირისპირო).

ა-ხტიარს თავქარიანი, ქარაფუთა; ხტიარსიეტი იოუბ თავქარიანი, ქარაფუთა ვინმეა.

ა-ბი აწებუეი თაეი და ბოლო; თაეი და თაეი; უაეიგ აბი აწებუეი აწარარუბ ახლა თაეი და ბოლო სწავლა.

ა-ბიბახრა (იხტიბახიტი) ერთმანეთის გადაბირება (ერთმანეთი გადაბირეს).

ა-ბეკუშარა (დახტეუშეიტი) შემოვლა (შემოუარა); ამა დახტეუშეიტი გზას შემოუარა; ატეშა სახტეუშეიტი უფსერულს შემოეუარე; დახტეუშეიტი დაბიტი შემოუარა და მოვიდა.

ბელანწე თაეეე, თაედაყრა, კირწი-კორწით; ხელანწე ახტლალაარა დენტალაეიტი თაეეე ჩაეიდა დაღმართზე; ხელანწე დენტალაეიტი თაეეე ჩაეშა.

ა-ბტლარა 1. (იხტლაეიტი) 1. მოღება (მოელა); ანში ახტქთ ხტლანააბ რქეს ნაღბი მოსღებია; 2. გადაყრა (გადაეყრა), მოფენა (მოუფინა); ბეიბან ბესტაბაქტა ხტლანააბ ცას ღრუბლები გადაეყრა, ცას ღრუბლები მოფენია.

ა-ბტლარა 2. (დხტლაეიტი) აყურება (აყურდა); ატიტიეება (ატიტიედა); აქტე აძტ იხტლაეიტი მორი წყალზე ატიტიედა; ატბა ამშაბენ იხტლაეიტი გეში ზღვაზე აყურდა.

ა-ბტლარა 3. (დახტლაეიტი) ოჯახში დაბრუნება (ოჯახს დაბრუნდა); რხულაკგე, რსპალაკგე სეჯენ სახტლაეიტი როგორც იყო, ოჯახს დაეუბრუნდი.

ა-ბტლარახრა (იხტლარიხიეიტი) დაბრუნება (დაბრუნდა); დაბრუნება (დაბრუნდა); დაბრუნება (დაბრუნდა).

ა-ბტლათშეჯ (მ რ. ანტლათშეცია) 1. მეოვალყურე, ზედამხედველი, თაემღეგი; 2. ხელისუფლების წარმომადგენელი.

ა-ბტლადარა თაედაღმართი; დაღმართი; შ დ რ. ალალდარა.

ა-ბტლფა ქელი; აჩანხ ხტლფა ქილის ქელი; ახტლფა იხანიეიტი ქელი დაიხურა; ახტლფა იხტიბიტი ქელი მოიხადა.

ა-ბტლფარჩ ფაფახი, ბოხოხი.

ა-ბტლფაძახზე მექედე, ჭონი.

ა-ბტლფ-ფსტლჯ ორტქლი.

ა-ბტმა 1. ხის ორჩოფეხებზე, ბაქაბუქებზე გადაჭრილებული ტყავი, მატერია.

ა-ბტმა 2. ერთგვარი არფა; შ დ რ. ავტმა.

ბტმა-ფსტმა ში-შარად, ფაყ-ფუყით, თათარიანხნა; ხტმა-ფსტმა აკრტიფიტი ში-შარად. თათარიანხნა ჭამა.

ა-ბტმაბტლ ქორორი (ფ რ ი ნ ვ ლ ი ს ა); შ დ რ. ახტიქურთულ.

ბტმფადა აუცილებლად, უთუოდ; ხტიფადა უტაროუბ აუცილებლად უნდა წახვიდე; ხტმფადა იყაშეწაროუბ აუცილებლად უნდა გააკეთოთ; ხტმფადა სყალრიტი აუცილებლად ვიქნები.

ა-ბტმცა საქონლის დასაცავად საძოვრებზე მწეშების მიერ გაჩაღებული კოცონი; შ დ რ. ათტმპარა, აბიგმცა.

ა-ბტმხუა უმწეო; ხტმხუაე იოუბ უმწეო კაცია; უმწეო ვინმეა.

ა-ბტმხუარა უმწეობა, ხტმმა-ჯგტმა უსარგებლო-უმადურად; ხტმმა-ჯგტმა იგაბეტი უმადურად წაიღო.

ა-ბტმჯას როყიო ტყეია.

ა-ბტნაარა (დხტნააუეიტი, დხტნაბიტი) გადახრა (იხრება, გადაიხრა).

ბტნტი სამჯერ; ხტნტი ხტბს ტირხუ აუბ სამჯერი ხუთი თხუთმეტი.

ა-ბტნშალარა (დიხტიშალაეიტი) დაშვანება (დააშვანა), ნაცნობად მოჩვენება (ნაცნობად მოეჩვენა), ნაცნობად ჩათელა (ნაცნობად ჩათელა); ანტი დიხტიშალაეიტი ის მეგონა, იმად ჩათელა, იმად მიეგონე; სჯუნა დიხტიშალაეიტი ამხანაგად მიეგონე, ამხანაგი მეგონა.

ა-ბტნჰირა (იხტნჰირტი) დაბრუნება (დაბრუნდა).

ა-ბტნჯჰირა (იხტნირჰირტი) დაბრუნება (დაბრუნდა); იხტსჯჰირტი დაეაბრუნე.

ხტნჯაფიან სამოცი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი); ხტნჯაფიან შიქტუსა სამოცი წელი; ხტნჯაფიან შიქტუსა წიტი სამოციოდე წელიწადი შესრულდა, გავიდა.

ხტნჯაფიან სამოცი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ხტნჯაფიან სამოცი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ხტნჯაფიანი ფიბა სამოცდაათი (ა რ ა ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ხტნჯაფიანი ფიანჯ სამოცდაათი (ა დ ა მ ი ა ნ ი).

ა-ბტრბგალარა (იხტირბგალიეიტი) დარღვევა (დარღვია), დანჯრევა (დანჯრია), დაქცევა (დაქცია); აჯენ ხტირბგალიეიტი სახლი დაანჯრია.

ა-ხვრგულდაარს იხ. ახვრგულდარს.

ა-ხვრგულდარს (იხვირგულდარს) 1. ხვრა, მოხვრა (მოხრა); აკამბანს ახულ ხნარგულდარს კამეჩმა ხვიტი მოხრა; 2. მოკნევა (მოკვინა); ინაპხვრკევა ხვირგულდარს ხელზე ფრჩხილები მოიკნევა.

ა-ხვრგვადგად ლერწმისაგან ან კვალღისაგან გაკეთებული რგოლი, რომელშიაც დგამენ თუჯის ქვას ღომის დახულის დროს; მეგრ. ჩართი.

ა-ხვრთიაარს (იხვირთიაარს) შევსება (შეავსო); აპათეშა, აუალტარ ხსვრთიაარს კური, კასრი შევაკე; შდრ. ახართიაარა.

ა-ხვრტვტარს (იხვირტვტარს) გადაქექვა (გადაქექვა).

ა-ხვრქარა (იხვ ირქარეიტ) თავის გამართლება (თავი გაიმართლა).

ა-ხვრდ ღვრღლი, ნაღვრი.

ა-ხვრყუსხრა (ღვრყუსხეიტ, ღვრყუსხეიტ) თვლემა, ჩათვლემა (თვლემს, ჩათვლიმა).

ა-ხვრყუჭაარს იხ. ახვრყუჭარს.

ა-ხვრყუჭარა (იხვირყუჭარს) მოხრა (მოხრა).

ა-ხვრწითარა (იხვირწითარს) 1. პირქვე დამხობა (პირქვე დაამხო), გადაბრუნება (გადაამბრუნა), დაპირქვევა (დააპირქვევა), გადაყირავევა (გადააყირავევა); ათქანლ ხვირწითარს კოკა გადააყირავეა, დააპირქვევა; ათქან ანქშ ხნარწითარს ქარმა ნავი გადაამბრუნა; აუარდღნ ხღვრწითარს ურეში გადაამბრუნეს; 2. წაქცევა (წაქცია); ათქან ცივად ავნვ ხნარწითარს ძლიერმა ქარმა სახლი წაქცია.

ა-ხვრჩახვარს (იხვ ირჩახვარს, იხვ ირჩახვარს) თავის ქება (თავს იქებს, თავი იქო, შეიქო), კვენა (იკვენის, დაიკვენა).

ა-ხვრჩახვარს თავის მამუხარი, მკვენარა, მამა, ტრამახა.

ა-ხვრქარა (იხვირქარს) 1. ნაწიბურის ამოხვევა (ნაწიბური ამოხვია), შემოტევა (შემოტეხა); ანახტი ხვირქარს საკვარე შემოტენა, ნაწიბური ამოხვია; 2. მოგირგვლა (მოგირგვლა), თავის მორცხვა (თავი მოურცხო); აქალათ ხვირქარს კალას თავი მოურცხო.

ა-ხვრჩართა მიმართულემა.

ა-ხვრხვ ქატო.

ა-ხვრხვარა (ღვრხვარს, ღვრხვარს) თავის დაკვრა (თავს ხრის საღმის მისაკვამდ, თავი დახარა საღამის მიკემის ნიშნად); ეხანტიარაკ სვმხვრხვარს საათსეიტ მთელი დღე თავს ვუკვავდი და დავიდალე.

ა-ხვრხვარა ხვრინვა; ახვრხვარა დლაგეიტ ხვრინვა ამოუშვა.

ა-ხვრხვარა შია ხვრინვით; ახვრხვარა შია დღეციოუპ ხვრინვით სძინავს.

ა-ხვრჯანჯარა: ახადტკევა რხვრჯანჯარა კიღების კრევა; რეუაზი, უხანტკევა ხვრჯანჯანვ? რას იკრიბევი?

ა-ხვრწავა: ხვრწავას იურუააიტ! სასიკეთოდ დავირჩეს გაამოსი შეგვრგოსი

ა-ხვრწავა სალოკი თითი, საჩვენებელი თითი.

ა-ხვრსა 1. (ღვხსიტ) სროლა, გასროლა (გაიხროლა); შიანქლა ღვხსეიტ თოფს ისვრის; აციყარა ინქუენ ახვრსა მიხანშა სროლა, საგნობა.

ა-ხვრსა 2. (ღვხსეიტ, ღვხსიტ) გავლა (გადის, გაიარა); გადასლა (გადადის; გადაიარა, გადავიდა); შიქურს აქვ პრემიტქუას შივხსეიტ? თქვენს კურსზე რასა საგნებს გადიხართ? სვრტის აგეოგრანტიანქვ შივხსეიტ? წელს გეოგრაფიაში რას გადიხართ? ადოღ ღვხსეიტ მინდორზე გაიარა; მინდორი გადაიარა; ამხსთა ზეგვც ციალუანვ ღვხსეიტ მთელი საყანე გადახანა; აპიან ღვხსეიტ საზღვარს გადავიდა.

ა-ხვრსარს (იხვისსეიტ, იხვისსეიტ) 1. კრა, მოკრა (კრის, მოკრა); ინათვტკევა ხვისსეიტ ფრჩხილები მოიკრა; 2. მოკვთა (კვეთს, მოკვეთა), კრა, მოკრა (სკრის, მოსკრა); მეშეკ აპრა ზოუზ შივქ კრხეიტ ხვისსეიტ (ძვ. ან და შა) იყინს ურთი დღით მთავარი გახდა (ე. ი. გაბატონდა), მან ას კაცს თავები მოკვეთათო.

ა-ხვრგვ სროლის ხმა, სროლა; ახვრსე გრეიტ სროლა ისმის.

ა-ხვრსე მსროლელი.

ა-ხვრფარა 1. (ღვხფეიტ, ღვხფეიტ) გადახტომა (ზედ ხტემა, გადახტა); აჩივ ავურარა იახფეიტ ცხენი ღობეზე გადახტა.

ა-ხტყარა 2. (იახტყეიტი) გადაცილება (გადაცილდა); ამათა იახტყეიტ დროს გადაცილდა. დაგვიანდა; მშაღ იახტყაზ, შიმშუ იახტყოიტი (ან დაზა) ყერთ დღეს გადაცილებული (დაგვიანებული) ას დღეს გადაცილდება (დაიგვიანებს).

ა-ხტყსაარა (იხტყსააიტი) 1. გამოფხიზლება (გამოფხიზლდა); აჯ იხტყსააიტი გამოფხიზლდა, ღეინომ გაუარა; 2. გადატ. გავლა (გაუარა); იხტყსააიტი ბრაზმა გაუარა.

ა-ხტყსაღარა 1. (იხტყსაღაიტი) სითხეში, თვალში: ა) ცვენა, ჩაცვენა (... ჩაცვივდა); აბღღაქუა აძე იხტყსაღაიტი ფოთლები წყალში ცვივა; ბ) ცვენა, ჩაცვენა (... ჩაუცვივდა); ასაბა რლა იხტყსაღაიტი თვალში მტვერი ჩაუცვივდა.

ა-ხტყსაღარა 2. (იხტყსაღაიტი) სითხეში, თვალში შეყრა (... შეყარა); ახუა რლა იხტყსაღაიტი თვალში ნაცარი შეყარა.

ა-ხტყშა 1. მხოვრის სუნი.

ა-ხტყშა 2. პერის ტალა; აბრმბა ახტყშა ხარა დარშიტი ბომბის ტალამ შორს გაგლო.

ა-ხტყშეღლარა (დხტყშეღლოიტი, დხტყშეღლაიტი) სითხის ზედაპირზე, თვალში ყურება (... უყურებს, ... უყურა); ანშაგნ სხტყშეღლოიტი ზღვას ვუყურებ.

ა-ხტყჩაგვა თავსამტვერი.

ა-ხტყხტყფრა (იხტყხტყფეიტი, იხტყხტყფიტი) ჩაქჩაქი (ჩაქჩაქებს, იჩაქჩაქა), ჩორთითით სიარული (ჩორთითით მიდის; ჩორთითით იარა, იჩორთითა), ჯაგჯაგი (ჯაგჯაგებს, იჯაგჯაგა); აჩაგ ხტყხტყფეიტი ცხენი ჩორთითით მიდის მიჩაქჩაქებს, მიჯაგჯაგებს.

ა-ხტყხაძალარა (იახტყეძალაიტი) მითვლა (მიათვალა), მირიცხვა (მიარიცხა); დარიცხვა (დარიცხა); აჩა ხუ-კალატე აჯტყურეი იახტყხაძალა! კიდე ხუთი კალათა სიმინდი მიათვალე, მიარიცხე! არ სტყუნცია დერხტყფხაძალაიტი ამას ჩემს შეილებს ვათვლი, ჩემს შეილებში არ გამოშერჩევა.

ა-ხტყხაძარა რაოდენობა, ოდენობა, სათვალავი.

ა-ხტყუ წყლის (მდინარის, ზღვის, ტბის), თხრილის ნაპირი; უხსკრულის ნაპირი, პირი; აბ-ხტყუ მდინარის ნაპირი; ახარა ხტყუ თხრილის ნაპირი; ატშეა ახტყუ უხსკრულის პირი.

ა-ხტყუგლარა (დხტყუგლაიტი) რისამე ნაპირზე დადგომა (... დადგა).

[**ა-ხტყუგლარა**] (დხტყუგლოუპ, დხტყუგლან) რისამე ნაპირზე დგომა (... დგას... იდგა).

ა-ხტყუარა მოფიცრული, ფიცარნავი.

ა-ხტყტი მოსართავი სამყვრდული, შუა მოსართავი.

ა-ხტში 1. სახლის წინაქარი.

ა-ხტში 2. სარკმელი (უფანჯრო სახლში პატარა ოთხკუთხე ნახვრეტი კედელში სინათლისათვის).

ა-ხტში ხამასი (არადადამიანი).

ა-ხტშითრა 1. (დხტშითიტი) პირქვე დამხოზა (პირქვე დამხოზა), 2. გადამრუნება (გადამრუნდა), წაქცევა (წაქცა), გადაყრავება (გადაყრავდა); ასტრლ ხტშითიტი მაგია გადაყრავდა; აწიცა ხტშითიტი ქიქა წაქცა; აუარდენ ხტშითიტი ურეში გადამრუნდა; 3. გადარწერვა (გადარწერა); აბრა ხტშითიტი მზე გადარწერა.

ხტშიჯე სამასი (აღამიანი).

ხტშიჯეკ სამასი (აღამიანი).

ა-ხტჩეფტერ (ბზიფ) იხ. აფარფალტკე.

ა-ხტჩჩარა (დხტჩჩოიტი, დხტჩჩეიტი) დაცინვა (დაციინის, დაციინა), გაქირღვა (ქირღავს, გაქირღა), სასაცილოდ ავდება (სასაცილოდ ივდება, სასაცილოდ აივლო), მასხრად ავდება (მასხრად ივდება, მასხრად აივლო), გამასხარავება (ამასხარავებს, გამასხარავა); ზეგაგ უხტჩჩოიტი ყველა დაციინის, სასაცილოდ გივდება, გაქირღავს.

ა-ხტჩჩაჯე დამცინავი, მასხრად ავდება, გაქირღავი.

ა-ხტტყუთღ იხ. ახტმბაბღ.

ა-ხტცი ბალახეულის წვრილი ღერი.

ა-ხტციკუაქუნ სიქორე, კორტოხი, კინკინი.

ა-ხტციქეციარა (იხტციქეციიტი) გამოყოპიტება (გამოყოპიტა); აქღ იხტციქეციიტი მორი გამოყოპიტა.

ა-ხტყაქრთა თავშესაფარი.

ა-ხეწრა 1. (იხეწოი) 1. ძროზა, გაძროზა (გასძერა), გადაძროზა (გადასძერა); არი წლა აციან იბზრანე იახეწუეიეიე ამ ხეს ქერქი კარგად ძერება; სნაპე აციან ახეწოიეიე ხელზე ტყავი გადაძძერა; 2. გადასვლა (გადავიდა); გადაძერომა (გადაძერა); შშხაქუა დერხეწოიეიე მთებზე გადაიარა, გადავიდა; აწაუკე ეგი აკლანსს ახე დახეწოიეიე მოწაფე მომღვენო კლასში გადავიდა; ახუქე აგუარა დახეწოიეიე ბავშვი ლოზეზე გადაძერა; 3. გადმოსვლა (გადმოვიდა), გადმოღუღება (გადმოღუღდა); ახში ხეწოიეიე რძე გადმოვიდა, გადმოღუღდა; 4. რამესთან მიმჯდარის ადგომა (... ადგა); ახშია დახეწოიეიე მაგილიდან ადგა.

ა-ხეწრა 2. (იხეწოი) შესრულება (შესრულდა); ჯაჟიან შიექუსა იხეწოიეიე ოცი წელი შესრულდა; სეიპა იხეწუეიეიე ჩემზე მეტი ხნისაა; აკრუ იხეწუეიეიე დიდი ხნისაა; შიაცა (შიექუსა) იხეწუეიეიე რამდენი წლისაა? შიე. შიექუსა დრეიპანუპ (შიეკე დრეიპანუპ) ასზე მეტი წლისაა.

ა-ხეწრთა გადასავალი, გადასასვლელი (მაგ., ლოპეზე).

ა-ხეხრა (იახეხიხი) 1. გაძროზა (გააძრო); აუასან აციან ახეხიხიეიე ცხვარს ტყავი გააძრო; გადატ. უციან უხეხსხეპ! ტყავს გააძრო! 2. მოხდა (მოიხდა); რხელთქუა რხეხიხიეიე ქედები მოიხდა; 3. ახდა (ახდა); აყუჯანლ ახვან ახეხიხიეიე ქოთანს ხუფი ახდა; 4. გადაღება (გადაიღო); აკრაპია ახეხიხიეიე ასლი გადაიღო; 5. გამოჩეკა (გამოჩეკა); აყუართ აყუქარაქუა ხნახეხიეიე კრუხმა წიწილები გამოჩეკა; 6. ამოღება (ყველისა); აში ხეხიხიეიეიე ყველს იღებს; 7. სფარაქუა შიმანთე რხეხსხეიე ჩემს ფულუმს ასი მანეთი მოვაკელი; 8. გადატ. გადაშირება (გადაშირა), გადატყუება (გადაიტყუა); გულის მონადირება (გული მოიანდირა); იჯეზა დხეხიხიეიე ამხანაგმა გადაშირა; ამხანაგი გადაშირა; აფუიეზბა დხეხიხიეიე ქალიშვილის გული მოიანდირა.

ა-ხეხუარა (იხე დახუოიეიე, იხე დახუეიეიე) თავის შველა (თავს შველის, თავს უშველა).

ა-ხეხუხუარა (იხეხუხუოიეიე, იხეხუხუეიეიე) სითხით ძალზე გავსება, გააიხინება (სითხით ძალზე გააიხინებულა, სითხით ძალზე გააიხინდა).

ა-ხეხეშ მოწაში ჩასობილი და თავებით ერთმანეთზე მიბჯენილი კარგა მოზრდილი ჯოხები, რომლებზედაც კეიღებენ ქებას ან სხვა რამეს.

ა-ხეხეწლაარა (იხეხეწლოიეიე, იხეხეწლაეიეიე) რამეზე კვერცხის დება, დაღება (რამეზე კვერცხს დებს. რამეზე კვერცხი დაღო); აკუტე აკუტეწართაქეიე იხეხეწლაეიეიე ქათამა საბუღარში კვერცხი დაღო.

ა-ხეხეხლა მწვანელი, რომელსაც ზედ აპრიან საქველს შეკმაზვის დროს. (გურ.) წასაქარი; აყუდ ახეხეხლა ალთეიეიე ლობიოს წასაქარი უყო.

ა-ხეხეხლაარა (იხეხეხელოიეიე, იხეხეხელაეიეიე) დაქრა (აპრის, დააქრა); აყუდ აჯგეშე ხეხეხელაეიეიე ლობიოს ხახვი დააქრა.

ა-ხეხეჯე მაცთური.

ა-ხეხეხე თავის ტყვილი; ახეხეხე საგრიტ თავის ტყვილი მკლავს.

ხეხე ზევით, ზევითყენ; ზემოთ, მაღლა; ხეხე დეკოუპ ზევით არის; ხეხე იხანგალ! ზევით, ზევითყენ აიტანე! ხეხე დენხრიტ მაღლა ცხოვრობს; ხეხე უნათფიშე! მაღლა, ზევით, ზევითყენ აიხედ!

ხეხეხეტი ზედა; ხეხეხეტი ამოწათიე ზედა ტანისამოსი; ხეხეხეტი აეტეჟე ზედა სართული.

ა-ხეხეჩარა (იხე იხეჩარტ, იხე იხეჩეიეიე) თავდაცვა, თავის დაცვა (თავს იცავს, თავი დაცვა).

ხეხეხეტი ზევიდან, ზემოდან.

ხეხეჩარა სამ ადგილას.

ა-ხეხეგუგუნ მორგეი (ძაფისა); შდრ. აკუქუია.

ხეხე იხ. ხეხე.

ა-ხეხე 1. სარქველი, თავსახური, ხუფი, (კურქულის) სახურავი.

ა-ხეხე 2. ზედა ღოლაბი; (საპირისპირი 1. აწვა).

ა-ხეხეარა (იხეიეიეიე) 1. დახურვა (დახურა), დაფარება (დაფარა); აყუჯანლ ხეიეიეიე

ქოთანს დაახურა, დააფარა; 2. გადაფარება (ზევიდან გადაფარა); ატუსტჰია აშრა ხნაუტიტ მზეს ღრუბელი გადაფარა.

ხვტ სამი (აღამიანი); ხვტ-ხ(ცია რეა მა-მაკაც; ხვტ-ჰისა ხუთი ქალი; ფჰიბესკ აჯკე ახშაბრა ლტმოუპ; ხვტ ფაციტი, ხვტ ფჰიციტი ერთ ქალს ექვსი შვილი ჰყავს. სამი ვაჟიშვილი და სამი ქალიშვილი.

ხვტჷ სამი (აღამიანი); ეხბ ხვტჷ ასას-ცია სთან წუხელ სამი სტუმარი მყავდა; ხვტჷ ჰაყოუპ სამნი ვართ.

ხვტჷკუა სამოდე (აღამიანი).
ა-ხვტლაარა (იხტიკულაიტ) გადაწერა (გა-დაწერა), გადმოწერა (გადმოწერა); ატიეინ-რაალა ამიყუ იხტიკულააჷან ლექსს წიგნიდან იწერდა; ატიეინრაალა ხტიკულაიტ ლექი გადაწერა.
ხვტჷ-ქვტჷ სამ-სამი (აღამიანი); ათაცია ხვტჷ-ხვტჷ რტმოუპ სამ-სამი ვაჟიშვილი ჰყავთ.
ხვტ-ხვტლა სამ-სამი (აღამიანი); ხვტ-ხვტლა იჯნატლა სამ-სამი შემოუმი

ბა

- ა-ხაა წაბლი.
- ა-ხაა ტკივილი, სატკივარი.
- ა-ხათარ ხალთა, გუდა (საგზლის, ფქილის, სიმინდისა და მარლისთვის).
- ა-ხამთა მძიმე; აილარა ხამთა მძიმე ტვირთი; შ დ რ. ახანთა.
- ა-ხამთარა სიმძიმე; შ დ რ. ახანთარა.
- ა-ხამთაშრა (იხამთაშრუეიტ, იხამთაშ-აშრუიტ) (ბ ზ ი ფ.) მეწველი საქონ-ლი ის ურჩობა წველაში. (...ურჩობს, ...იურჩა).
- ა-ხამთაშმ ბერწი (ძ რ თ ხ ა, ც ხ ვ ა რ ი და მ ი ს თ.).
- ა-ხანთა 1. მძიმე; აილარა ხანთა მძიმე ტვირთი; აინდუსტრია ხანთა მძიმე ინდუსტრია; აუსურა ხანთა მძიმე სამუ-შაო, 2. ფეხმძიმე, ორსული; აფჰეს ხანთა ფეხმძიმე ქალი, ორსული ქალი; შ დ რ. ახანთა, ახემთა (1).
- ა-ხანთარა 1. სიმძიმე; ახანთარა იხულა აქუპ სიმძიმე კისერზე აწევს; 2. ფეხმძიმობა, ორსულობა.
- ა-ხანთახარა (ღხანთახეიტ) 1. დამი-მება (დამიმდა); აბამბ ანტბადა იხან-თახეიტ ბამბა რომ დასველდა დამიმდა; 2. დაორსულება (დაორსულდა).
- ა-ხათე ჩხიკვი, ჯაფარა.
- ა-ხარა 1. (იხარიტ, იხეიტ) ხბოს მოგება (ხბოს იგებს, ხბო მოიგო).
- ა-ხარა 2. (იხარიტ, იხეიტ) წველა, მოწ-ველა (წველის, მოწველა); ატი იხარიტ ძროხას წველის.
- ა-ხარა წაბლნარი.
- ა-ხარახუ მეწველი საქონელი.
- ა-ხარეიტო რძეულობა; შ დ რ. (2) აბაბატიტჷ.
- ა-ხარჩარა (იხარჩრეიტ) გადაკეცვა (გა-დაკეცა), გადმოკეცვა (გადმოკეცა), ამო-

- კეცვა (ამოკეცა); იკატჷ ახულა ხანირ-ჩეიტ ხალათის საყელი გადაკეცა, გადმო-კეცა, ამოკეცა.
- ა-ხარხა იხ. ახუარხა.
- ა-ხარხარა (იხარხაეიტ, იხარხეიტ); იხ. ახუარხარა.
- ა-ხარხარარა (იხარხარაეიტ, იხარ-ხარეიტ) ჟღარუნი (ჟღარუნებს, იღარუნა), ჩხარუნი (ჩხარუნებს, იჩხარუნა), ჩხრიალი (ჩხრიალებს, იჩხრიალა).
- ა-ხარხარაქუა ჩხარუნები, ჟღარუნები, ეყენები.
- ა-ხახა: აბტსთა ხანსა დაუშეშეული ღომი.
- ა-ხახახარა (იხახახაეიტ) დაუშეშეულად დარჩენა (დაუშეშეული დარჩა); ანტსთა ხახახაეიტ ღომი დაუშეშეული დარჩა.
- ა-ხატი წაბლისა; ახატი-ლუ წაბლის ფი-ცარი.
- ა-ხათარჩ ზღარბი იხ. ახეთარჩ.
- ა-ხათეშითაღა წაბლისფერი, შაწითულა; იხათეშითაღაუ აჩაჯ წაბლისფერი ცხენი, ქურანი, რახსი, თაფლა; შინდა.
- ა-ხათეშრა (ღხათეშეიტ) უკან მოხედვა (უკან მოიხედა); უხამმეშაქუა უცალა! უკან მოუხედავად გასწი! დახათეშეიტ მოიხედა; დნახათეშეიტ მოიხედა.
- ა-ხაცა რცხილა
- ა-ხემთ (ბ ზ ი ფ.) იხ. ახემთა.
- ა-ხემთა 1. 1. მძიმე; 2. ორსული, ფეხმძიმე; იხ. ახენთა (1).
- ა-ხემთა 2. პარამხანის ქალი; შ დ რ, ახენ-თა (2).
- ა-ხენთა 1. 1. მძიმე; აილარა ხენთა მძიმე ტვირთი; 2. ორსული, ფეხმძიმე; ღხენთაუპ ორსულადაა, ფეხმძიმედაა; შ დ რ. ახანთა-ა-ხენთა 2. პარამხანის ქალი; შ დ რ. ახემთა (2).

ბ-ხენთახარა 1. (იხენთახეიტ); შდრ. ბხანთახარა (1).

ბ-ხენთახარა 2. (დხენთახეიტ); შდრ. ბხანთახარა (2).

ბ-ხეუიკუქუი დაუღუთილი, დაკონილი; შდრ. ახეუიკუქუი.

ბ-ხეფარჩ იხ. ბხაფარჩ.

ბეჩნსუშმა ახალი წლის დღესასწაული.
ბ-ხათა სიცივე; ბხათა ყალბეიტ აცივდა, სიცივე დაიჭირა; ბხათა საკრტ შემცივდა.

ბ-ხათახარა (იხათახეიტ) აცივება (აცივდა, სიცივე დაიჭირა); უაქიშთა დბარა იხათახეიტ უკვე ძალიან აცივდა.

ბ-ხინა ქინაქინი.

ბ-ხანგუკპლარა (იხანგოპალეიტ) ვინმეზე, რამეზე ჩამოკიდება (ჩამოკიდა), მობმა (მოაბა), მიბმა (მიაბა); სტილაპიარა აკუ-აღტრ იახანგსკპალეიტ ჩემი ბოხჩა უნაგის მიეაბი, უნაგის ჩამოკიდდე.

ბ-ხარა (ბხაუეიტ, ბხიტ) 1. ტკივილი (სტკივა, ეტკინა); სშაპტ სტხაუეიტ ფეხი მტკივა; სხტ სტხაუეიტ თავი მტკივა; სხტ სტხიტ თავი ამტკივდა; 2. შუყრა, ჭირება, დამართება (სჭირს; შეყვარა, დაემართა); აშაბტ ბხიტ ციება, ციებ-ცხელება შეყვარა დაემართა; გააცივა; აშაბტ ბხაუეიტ აცივებს; იაბბ ტხაუეიტ? სად გტკივა? იტხა-უაზნი? რა გტკივა? 3. გაღატ. შემთხვევა (შეუმთხვა), დამართება (ემართება, დაემართა); იტხნი? რა დაგემართა? რა შეგემთხვა? რა გჭირს? რა დაგემართა?

ბ-ხატტე ღქროსი; ახატტე საათ ღქროს საათი.

ბ-ხაშ ქორი; ახაშ იაკტტ აუბარბაქე ია-გაგეიტ (ან და შ ა) «ქორის დაქერილი ძერამ წაილოთ».

ბ-ხაურტდ ღომის წყალი; ახაურტდ შაგეიტ ღომის წყალი აღუღდა.

ბ-ხაშირ (იხაგეიშიტ) 1. წაცხება (წაუცხო); წასა (წაუსვა); ახურა აირდ ახაგეიშიტ ჭრილობას იოდი წაუსვა; იახაშმ! წაუსვი! 2. დაწება (დააწო); ჩაწება (ჩააწო); აჩბ აუტკა იახაგეიშიტ პური მარილს დააწო; აჩბ აყუდ იახაგეიშიტ პური ღობიოში ჩააწო.

ბ-ხაშუტბ მინინო.

ბ-ხაშუცია (მხ. ახაჩა).

ბ-ხაშოაშოა ცივი, გროლი; აფშაბ ხაშოაშოა ცივი ქარი; აფხბტ ხაშოაშოა რქუნთათეიტ ცივმა ოფლმა გადაახსა.

ბ-ხაშოაშოარა სიგრილე; ახაშოაშოარა ყა-ლეიტ აგრილდა.

ბ-ხაშაშოარა (იხაშაშოეიტ) გაცივება (გაცივდა); აბტ ხაშაშოეიტ წყალი გაცივდა.

ბ-ხაშაშოახარა (იხაშაშოახეიტ) გაცი-ვება (გაცივდა); აბტ ხაშაშოახეიტ წყალი გაცივდა.

ბ-ხაშოაშოარახარა (იხაშაშოარახეიტ) აგრილება (აგრილდა).

ბხაჩა მწყემსი (მრ. ახაშუცია); ბხაჩა არახუ იხაჩრიტ მწყემსი საქონელს მწყემსავს.

ბ-ხაჩარა 1. (დხაჩრიტ, დხაჩეიტ) მწყემსობა (მწყემსობოს, მწყემსი იყო); ხტ-შაქუსა სხაჩარნ ხუთი წელიწადი მწყემ-სად ვიყავი.

ბ-ხაჩარა 2. (იხაჩრიტ, იხაჩეიტ) 1. მწყემსვა (მწყემსავს, მწყემსა); აკონხარა არახუ იხაჩრიტ კოლმეურნეობის საქონელს მწყემსავს; 2. დარაჯობა (დარაჯობს, უღა-რაჯა); იახბ ატკა ჰახაჩარნ წუხელ ხიღს ვდარაჯობდით; 3. დაცვა (იცავს, დაცივა); ასრვეტტი არმია ჰარა ჰასოცი-ლისტტი ფსაღგაღლ ბხაჩრიტ საბჟოთა არმია იცავს ჩვენს სოციალისტურ სამშობლოს.

ბ-ხად სახელი; ახუქტ ახად ბზრა იხტრწეიტ ბავშვს კარგი სახელი დაარქვეს; იტხაძეუზნი? რა გქვია? იხაძეუზნი? რა გქვია სახელად? ახადამ შიყუქუა სტხაძალა იაარშთ-ლოიტ წერილებს ჩემს სახელზე გზავნის ხოლმე.

ბ-ხაძარან (დხაძეიტ) დაწევა (დაეწია), მიწევა (მიეწია), მოწევა (მოეწია); ჩაბლა სხიხაძეიტ ცხენით დაეწეო, მიეწეო; 2. მოსწრება (მოსაწრო), მოსწრება (მოუსწრო); აღიბობა სახაგემეიტ მატარებელს ვერ მო-ვესწარა; იტს დახაძარმ საქმეს ვერ ასწრებს.

ბ-ხაძ-აფშაბ დიდება, სახელი; ბხაძ-აფშაბ ხარან ინაჭუეიტ მისი დიდება, სახელი შორს მიდის.

ბ-ხაძწარა (ბხაძეწეიტ) სახელის დარქმევა (სახელი დაარქვა); ბხაძტრწაზნი? სახელად რა დაარქვეს?

ა-ხმდერკრას (ინხმძირკოუტიტ, ინხმძირკტი) მოვარაყება (ავარაყებს, მოვარაყა), მოოქრება (ოქრავს, მოოქრა), მოოქროება (აოქროებს, მოოქროება), ოქროში დაფრება (ოქროში ფრავს, ოქროში დაფრა), ოქროთი ფრება.

ა-ხმწიფუარა (დინხმწიფუოტიტ, დინხმწიფუეტიტ) წატირება (მისტირის, წასტირა); ახუჭებ იან დინხმწიფუეტიტ ბავშვი დედას მისტირის.

ა-ხმხმად ჩუხჩუხი, რაკრაკი; ახმხმად ჰია აძტ გწკრუნე იააუტიტ წყალი მოჩუხჩუხებს; აურუსშია ახმხმად ჰია იპირიტი რუსულს თაისუფლად, მშეენერად ლაბარაკობს.

ა-ხმხურა (დახმხუტიტ, დახმხუტიტ) დანანება (ნანობს, ინანა).

ა-ხმჰიაზარა (დახმჰიაზორიტი, დახმჰიაზუტიტი) ჩამოცურება (ქვევით ცურდება, ჩამოცურდა); ამახუ დახმჰიაზარა დღლბაიტი შტოზე ჩამოცურდა.

ა-ხმჯ ოქრო.

ა-ხმჯი ოქრომქედელი.

ა-ხმჯირა (დხმჯირეტიტი, დხმჯირეტიტი) ოქრომქედლობა (ოქრომქედლობს, იოქრომქედლა).

ა-ხმჯმცა? იხ. აპიბტა.

ა-ხმჯმძლ აუგი, სირცხვილი; ახმჯმძლ სირცხვიტი სირცხვილი მავამა; იხმჯმძლჸუპ სააუგოა, სასირცხვილოა.

ა-ხმჯმძლ აგარა (ახმჯმძლ იგაეტიტი) სირცხვილის ჰამა (სირცხვილი ჰამა).

ა-ხმჯმფაშანლარა (დახმჯმფაშანლიეტიტი) წაოტირება (წაუოტირა), დაბლაუქება (დაუბლაუქა).

ა-ხმჯმწალარა (დახმჯმწალიეტიტი) მოლაუქება (მოუბლაუქა); ზეგაჯ დერხმჯმწალიეტიტი ყველაფერს ებლაუქება.

ა-ხმჯმფიქუტი დამფუთილი, დამონძილი; შ დ რ. ახუქიქუტი.

ა-ხმჯმფარ. ბრწყინვალე ახალგაზრდობა.

ა-ხმჯმშარა (ინხმძირშარიტი, ინხმძირშაეტიტი) გადაელება (აელებს, გადაელო); უშაპე იძტ ახმჯმშარა; ფეხზე წყალი გადაივლი.

ა-ხმჯმშიტ ოქროს ზოდი.

ა-ხმჯმხურა (დახმჯმხურეტიტი) დანანება (ანანა, სანანებლად გაუხადა).

ა-ხმჯმშაშე კაეშა, კოპბროლი.

ა-ხმჯმშთრა: აქი ახმჯმშთრაყა იცეტიტი ძროხა ნაჩევე ადგილას (იქ. სადაც გაზრდილი იყო) წავიდა; აძტ ახმჯმშთრალა იდიტქულიეტიტი წყალი ძველი კალაპოტიტი წავიდა; სხმჯმშთრახმ სხმჯმპიტიტი უკან დაებრუნდი, ჩემი მშობლებისაკენ დაებრუნდი.

ა-ხმჯმცენხურა ნაცვალსახელი.

ხმჯმჰიალა სახელდობრ; ხმჯმჰიალა იზუესტიტი ქულადა? სახელდობრ ვინ არიან?

ხმჯმხ იხ. ხტხმ.

ხმჯმხტირ იხ. ხეხმტირ.

ხმჯმხმჯტი იხ. ხტხმჯტი.

ა-ხმჯმჰამძლაჯ ოქროს ზოდი; შ დ რ. ახმჯმშიტ.

ჯ

ა-ჯ მუხა; აჯტი ღუ მუხის ფიცარი; აღუჯტიტუპ ფიცარი მუხისაა.

ა-ჯამამ მეჩეთი, მოზოთი, ჯამე.

ა-ჯა აჯაბანა-ს შეკვეცილი ფრმა;

ა-ჯაბა (ბზიფ.) იხ. აჯტბა.

ა-ჯაბანა 1. ჯაფა; ჯაბანადა ბზაბანა უბრმ უჯაფოდ, უშრომლად სიკეთეს ვერ ნახავ; 2. გაღატი უბედურება; აჯაბანა დქუშიეტიტი უბედურება შეემთხვა.

ა-ჯაბარა (დჯაბორიტი, დჯაბტიტი) გლოვა (გლოვობს, იგლოვა).

ა-ჯაბაცია მ რ. (მხ. აჯაბაჯტ).

ა-ჯაბაჯწას მგლოვიარესავით.

ა-ჯაბაჯტ (მ რ. აჯაბაცია) მგლოვიარე.

ჯაბარან ძვ. თხის ქალღმერთი.

ა-ჯაჯ თითბერი.

ა-ჯაკადაღ დეკეული, უშობელი.

ა-ჯაპ 1. სპარსი, ირანელი.

ა-ჯაპ 2. ჯამი.

ა-ჯაპმჰაჰ ჰიაფრა; შ დ რ. აშანმჰეტიტი.

ა-ჯაპმში შრომალდე.

ა-ჯანათ რე ღ ი გ. სამოთხე; სასუფეველი; ჯანათ გულართას იურტიაიტი ღმერთმა სასუფეველი დაგიმკვიდროს!

ა-ჯანჯტხუა ჩურჩხელა, ჯანჯხა.

ა-ჯარ 1. შეკრებილი ხალხი; აჯარ (ღუ) ეიზტიტი დიდძალი ხალხი შეგროვდა.

ა-ჯარ 2. ჯვარი.

ჯარბ 1. ერთ ადგილას; ჯარბ სარბ სტყოლუბ, დარბაჯარბ უარბ ერთ ადგილას მე ვარ, მეორე (სხვა) ადგილას შენ ხარ; ეხმბ ხტჯარბ სტყუან დღეს სამ ადგილას ვიყავი; ამბახბა ჯტ-ჯარბ იფწიტიტ თოკი ორგან (ორ ადგილას) გაწყდა. 2. სადმე; ჯარბ იყაწბ! სადმე დაღე, შეინახე! არრ ჯარბ იშოწიახტ! შეინახეთ ეს სადმე! უი ჯარბ დტყოლუბ ის სადმე არის; ჯარბ რყამტყუან რყამ სადმე რომ არ იყოს, არ შეიძლება; 3. სადაც; ჯარბ ხარაბბ დტყოლუბ სადლაც ძალიან შორს არის; ჯარბ დტტიტ სადლაც წავიღა; ჯარბ დტტლადტიტ სადლაც დაიკარგა; 4. საითყენლაც; ჯარბ დტტიტ საითყენლაც წავიღა.

ჯარბკერ სადმე; **ჯარბკერ დტყაზარ**, ამბრბ დტყოლუბ თუ სადმეა, აქ არის; **ჯარბკტკერ რყაზარ**, ამბრბ იყალბბ თუ სადმე არის, აქ იწნება; **ჯარბკტკერ დტუბზარ**? სადმე ხომ არ გინახავს? **ჯარბაკტკერ იუბბახტრუმი**? სადმე ნახე, გინახავს?

ჯარბმზარ-ჯარბა: 1. სადმე; **ჯარბმზარ-ჯარბ იშბბუბ უმრბუი**? სადმე როგორ ვერ იშოვე? **ჯარბმზარ-ჯარბ იშბბუბუბმლარი** სადმე როგორ არ იწნება; 2. ვერსად; **ჯარბმზარ-ჯარბ ისმრბუიტი** ვერსად ვერ ვიშოვე.

ჯარბ-ჯარბა ადგილ-ადგილ, ალაგ-ალაგ, შოგ-გან, აქა-იქ.

ა-ჯარბგწლ ტელური; **აჯარბგუბლ-ჯნტ** ტელური სახლი.

ჯარბგტ (უარყოფითი წინადადებაში) არსად, ვერსად; **ჯარბგტ დტყამ** არსად არის; **ჯარბგტ დსტმბტიტ** ვერსად ვერ ვნახე.

ა-ჯარბტყა ბაზარი.

ა-ჯარბსახბა ჯვარის სახე; **აჯარბსახბა ანტუბ** ჯვარის სახე ახატია.

ა-ჯარბსბ ხელფასი, ქირა, გასამრჯელო; **მეტტიტი** აჯადუსბ თვიური ხელფასი, ქირა, გასამრჯელო.

ა-ჯარბმან (ანტი ბბუშიი) ტყვია და წამალი.

ა-ჯარბ 1. რკო; შდრ. ბჯრტყ.

ა-ჯარბ 2. (ბზიფ.) ტბტა; შდრ. ბტალა.

ა-ჯარბუბ 1. ჯყყა, ჯრბის დანა, კაღმის დანა; შდრ. აჩაჩტ.

ა-ჯარბუბ 2. (აწირა) ხარისძირა.
ა-ჯარბმარ (იჯბიშოიტი, იჯბიშეტი) გაკვირება (უკვირს, გაუკვირდა), განტვიფრება (განტვიფრებაშია, განტვიფრდა), გაოცება (გაოცებაშია, გაოცდა); იბარბ ჯბიშეტიტ მისი მოსვლა გაუკვირდა; იჯბუშო ბტტყუაშო უბტიტი (საუბ.) „გასაკვირზე გასაკვირი გენახოსი.

ა-ჯარბბახტ იხ. ბჯარბბტი.

ა-ჯარბბბტი საოცარი, გასაოცარი, საკვირველი, განსაკვირებელი; იჯარბბბტიტუბ საოცარია, გასაოცარია, საკვირველია, საკვირველება, განსაკვირებელია.

ა-ჯარბბახტ იხ. აჯარბბტიტ.

ა-ჯარბა 1. მსხვილი; ხამი; აშბტლა ჯბჯბ მსხვილი ფტვილი; ატუბშბცია ჯბჯბ მსხვილი მალე; ანბრმა ჯბჯბ ხამი ნარმა; იჯბ-ჯანტ ბლაგარა დერღვა, დაროშვა; იჯბ-ჯანტ ილაგტიტ დერღავს, რომავს; 2. ხორკლიანი, დაკოყრილი; ანბბტ ჯბჯარუბ ხორკლიანი, დაკოყრილი ხელი აქვს.

ჯარბმანტ ჯოჯოხეთი; ჯანდაბა; ჯარბმანტ იბტ-ფხბიტი! (წყეველა) ჯანდაბას მისი თავი, ჯანდაბამღე გზა ბქონია!

ა-ჯარბარა 1. მაგარი; აბბბტენ ჯბბარა მაგარი ბამბაქო; აჯტ-ჯბბარა მაგარი დვინო; არბტტიტი ჯბბარაქუა მაგარი სასმელები; ზშამბტ ჯბბარბუ აჩბტ მუხლადი ცხენი; 2. ფიცხი; აჩბტ-ჯბბარა ფიცხი ცხენი; 3. ცხარე; აბტტი ჯბბარა ცხარე ძმარი.

ა-ჯარბუარ (იჯგუბიტი, იჯგუბტიტი) დარბურბა (ბურბთავს, დარბურბა), გამობურბთვა (ბურბთავს, გამობურბთა), გამობტენა (ტენის, გამობტენა); აკტლწბარა იჯგუბტიტი ნახებტი, დარბურბა, გამობურბთა, გამობტენა; 2. დაცობა (იცობს, დაციო); სლტმბბაქუა ბამბბლა ისტჯგუბტიტი ყურებბ ბამბბთ დაციცე; სლტმბბაქუა ანბციაქუა რტლა ისტჯგუბტიტი ყურებში ბბბბბი დაციცე.

ჯარბ იხ. ჯიტ.

ჯიტ კეკემალულობა, თვალსუქუნა, დამალობანა; ჯრტი ბახტუმბრბუიტი დამალობანას ვბამბბობბ.

ა-ჯმა 1. თხა; 2. დედალი თხა; აჯმაცია სამოგვე; აჯმაფაწა თხაწვერა, წვერ-ცანცარა.
 ა-ჯმათრა სათხებო.
 ა-ჯმათუ თხის ხორცი.
 ა-ჯმათაწან თხაწვერა.
 ა-ჯმაყაჯ ღენგრა. კურკელი.
 ა-ჯმაციაზ რკოს ბუღე.
 ა-ჯმახაჩა თხის მწყემსი; აჯმახაჩა დანდუ-სგაჯ რქუა, აში თრუბ-პია, ითათუშუნ (ან და ზა) „თხის მწყემსი, რომ მოკვდა, უბეს უსინჯავდნენ, ყველი ხომ არ უღვესო“.
 ა-ჯნემო სატანა, ეშმაკი.
 ჯრუქკ-ჯრუქკ ზოგიერთი; ჯრუქკჯრუქკ ბზროუპ ზოგიერთი კარგია; ჯრუქკ-ჯრუქკ უს რპირიტი ზოგიერთი ასე ამბობს; ჯრუქკ-ჯრუქკ ას რგუ იანან-გორიტი ზოგს ასე პგონია.
 ა-ჯრა მუნნარი.
 ა-ჯრან (იჯრეტი, იჯრტი) ხრაკვა, მოხრაკვა (ხრაკავს, მოხრაკა).
 ა-ჯრეტ რკო; შ დ რ. აჯალა.
 ა-ჯუან ვერცხლის წყალი.
 ა-ჯუატბ ვერცხლის წყლისა.
 ა-ჯუღუ რკოს ბუღე.
 ჯმა: ძებ ჯშა, აუბტკა იტირტი წყალი ეგონა და არაყი დალია.
 ა-ჯშარან 1. (იჯტიშორიტი, იჯტიშეიტი) მადლობა (უმაღლის, დაუმაღლა); აბზარა ისზგუუზ, დაარა იუჯტსშორიტი სიყთუ რომ მიყავი, იმისათვის ძალიან გიმაღლი; უბრან იჯტუშოზაროუპ ამას უნდა უმაღ-ლოღე.
 [ა-ჯშარან 2.] (იჯშრუპ, იჯშან) წყალობა; სარან ას სახაჯყოუ, უარან იუჯშრუპ მე რომ ასე ვარ, შენი წყალობაა.
 ა-ჯშარან 3. (ჯტიშორიტი, ჯტიშეიტი) გონება (პგონია, ეგონა); სარა სტკუზ ჯტიშეიტი მე ეგონე.
 ა-ჯშატი გასაოცარი, საკვირველი, საოცარი, განსაცვიფრებელი; საკვირველება, საოცრე-

ბა; აბარ, აჯშატი უთახზარ აგერ, საკვირველება; აი, საოცრება თუ გინდა; იხ. აჯშატი; შ დ რ. აჯშატიახუ, აჯშანუ.
 ა-ჯშატიახუ იხ. აჯშატი.
 ა-ჯშატიც იხ. აჯშატი.
 ა-ჯშახუ საკვირველება, გასაკვირი, გასაოცარი, საოცარი, საოცრება; არან ჯშახუეს საოც-რებაა; შ დ რ. აჯშატიახუ.
 ა-ჯშბა ჯიბე; უი იჯტბა ლულურუპ ჯიბე სქელი აქეს, ე. ი. მდიდარია, ბერი ფულის პატრონია.
 ა-ჯტკა მარილი; ჯტკალა იბაუმხუზარ, უხელთა უხებ! (ს ა უ ბ.) „თუ მარილით არა გაქეს ნაყიდი ქული, მოიხადე (ე. ი. ძვირად თუ არ გყივია ქული, მოიხადე)“.
 ა-ჯტკათრა სამარილე.
 ა-ჯტკაც კენწი მარილი.
 ა-ჯტკაძრტი მარილწყალი, წათხი.
 ა-ჯტკახშე სუფრის მარილი.
 ა-ჯტკლთრა მხიარულობა, ლხენა; აჯტკლთრა რტმლუპ მხიარულება, ლხენა აქვთ.
 ა-ჯტმშ წარბი; ულა ახახაჯ უჯტმშ ტყოუპ ჰია (უხახაჯ უჯტმშ ტყოუპ ჰია) ეიბტ-რეშპიაკუბტი ერთმანეთისათვის არ უკადრე-ბიათ, არ უწყენინებიათ.
 ა-ჯეშმა იხ. აჯტმშ.
 ა-ჯეშმშნ ერთი თავი ხახვი.
 ა-ჯეშმშ ხახვი; აჯეშმშ-ტილა ხახვის თესლი; აჯეშმშ-ფაჯ ხახვის სუნი; აჯეშმშ-ხტ თავი ხახვი; ჯეშმშ-ხტ ერთი თავი ხახვი.
 ა-ჯენჯტიღლა მამული, სამშობლო; შ დ რ. აფსადგაღლ.
 ა-ჯენჯტიღლათი სამამული; აჯენჯტიღლ-ლათი ბიბაშრა სამამული ოში.
 ა-ჯესსარა ნორჩი მუნის ტყე.
 ა-ჯეჟურტი (ზ ხ ი ფ.) სიმინდი; შ დ რ. აჩჟურტი, აფშა.
 ა-ჯეჟურტი-ლაპყა სიმინდის ტარო; შ დ რ. აფშა-ლაპყა.
 ა-ჯეჟუ კუზიანი ბბლაჯყუ.
 ა-ჯეჟურა კუზი; კუზიანობა.

ჯა

ა-ჯა კანის ჰუჭყი; იბუდა აჯა ტკუპ კისერუ ჰუჭყი ადევს; ლტმტმე, ახა ჯაუპ ჰუჭყი კი არ არის, კანის ჰუჭყია (დაცინვიოთ ი ტყვიან იმაზე ვინც უარყოფს, აფხ აზურ-ქართული ლექსიკონი

რომ ის ჰუჭყიანია, დაუბანელია); აჯა ლტგსუ ღტყოუპ მეტის მეტად ჰუჭყიანია; შ დ რ. ალტმტ.

ა-ჯვანდრა: ალგმპა ჯვანდრა დიდ ყურიანი, ფართო ყურიანი, დიდყურა.
ბ-ჯვარჯვარრა (იჯვარჯვარუეიტ, იჯვარ-ჯვანრიტ): აფშო ჯვარჯვარუა ითა-გგლოუპ სიმინდი გახარებულია.
ჯვავავა ძვ. ნაყოფიერების, მოსავლიანობის ღმერთქალი, რომელიც, თუ თავი არ შეაწ-

ყაღე, ზიანს აყენებს ნათეს და ხელს უშლის ყანაში მუშაობას.
ა-ჯვებრ ფოლადი.
ა-ჯვებრღვზ ფოლადისაგან გაკეთებული.
ა-ჯვებრტი ფოლადისა.
ა-ჯვებშო 1. ნიორი.
ა-ჯვებშო 2. წყალმანკი.
ა-ჯვებზ ჯშუხი.

ჰ

ჰ-პარს ნაცყალსახელის შეკვეცილი ფორმა; **ჰ-ან** ჩენი დედა.
ჰა ნაცყალსახელი **ჰარას-ს** შეკვეცილი ფორმა; **ჰა** **ჰპიგ** შირუროუპ ჩვენთან სიცხეა.
ა-ჰან 1. მსხალი.
ა-ჰან 2. ქსელი, საქუსალი; აჰანი აქტშეი სა-ქუსალი და მისაქუსელი.
ა-ჰაზერწაკა საზამთრო; **შ დ რ.** აკარბქეი.
ჰაზთრუ საყოვლაწმინდო.
ა-ჰაზერ ჩონის მასრა; **შ დ რ.** 1 აკალან (2).
ა-ჰაზერთრა ჩონის მასრის ჩასაგები ჯი-ბეები.
ა-ჰათ (ბზიფ.) იხ. ბპათა.
ა-ჰათა 1. (აზ-აზტ, დვინისა): ტკიო, სატკ-ბილე (ამაპკარ ზთართიო, იღუტუპ), კოლო-ტი (ამაპკარ ზთართიო), რუში (აქურპ, ბპათა დუუ), გედა, კუბრიელი, ტიკორა; 2. (აძ-აზტ, წყლისა) თასუხა, თულუხი; **შ დ რ.** 1. აბააძატიგ, ახმათრა. აპათხუტი.
ა-ჰათარხუხუ 1. გულაფუშუტა (სოკო).
ა-ჰათარხუხუ 2. იხ. აპათხუტი.
ა-ჰათაში იხ. აჩაჯტრ.
ა-ჰათგუნ მატური.
ა-ჰათხუხუ ხალთა, გულა; აპათხუხუ ითრუ მბბკუა უახტმჩჩან (ანდაზა) ჩქერ გაიფე ხალთაში რა არის და მერე დასცინე“.
ა-ჰათერ პატვი; აპათერ რქუპ პატვიშა, პატვისცემაშა; იაპათერ დუტუპ დიდი პატვი აქეს; აპათერ ზქუპ პატვიცეშული.
ა-ჰათერკუწარა (აპათერ რქუიწოიტი, აპათერ რქუიწეიტი) პატვის ცემა (პატვის სეშს, პატვი სცა). პატვის დეზა (პატვის სდებს, პატვი დასდო); იხტ **ჰათერ** აქუიწოიტი თავს პატვის სეშს; აპათერ რქუპ პატვის სეშსენ, პატვის ცემით ეყრობიან.

პაითრუპ ბარი-ბარში ვართ, ბარი-ბარსა ვართ, ბათილსა ვართ.
ა-ჰარ პერი.
ა-ჰაიუან პირუტყვი, საქონელი.
ჰანკუნ (პარა პანკუნ) ჩვენ ვიყავით.
ა-ჰალალ კთილი, გულკთილი; **დუაჯტ** ჰალან-ლუტ გულკთილი აღმანიანა; **ჰალან** იურ-უააიტი! შეგერგოს! გაამოს!
ა-ჰალალრა გულკთილობა.
ა-ჰალალხარა (იპალანლხეიტი) სასმელი, საქმელი საამოდ განდომა (საამო განდა), შერგება (სასარგებლო განდა); **იპალანლხე-აიტი!** საამოდ, სასარგებლო გამხდარიყოს.
ა-ჰალუნ 1. თფლ და დუმის ქონ გარგული სიმინდის ან ფეტვის ფქვილის ტბილიყვერი.
ა-ჰალუნ 2- ხალვა, ალვა, ალვახაზი.
ა-ჰალქს ანჯამა, რკინის კილო.
ა-ჰაშმე მიწურ იატაკიანი სახლის უკან კუთხეში, სოხანში ამოდრმავებული და ქვა დაყრილი ადგილი, სადაც ჭურჭელს, სარეცხს რეცხავენ და ტანსაც იბანენ.
ჰამთაქ, ჰამთაქტ ცოტა ხანს; **ჰამთაქ** უააფ-შე! ცოტა ხანს მოიყადე, დაიყადე!
ჰამთაქტ ცოტა ხანს, ერთ ხანს; **ჰამთაქტ** დუტუშარტი ცოტა ხანს იყადა.
ჰარან ჩვენ; **შ დ რ.** პა., პა.
ა-ჰარან (იპაუეიტი, იპანიტი) საქსუალის გაზმა (საქსუალის აბაშს, საქსუალი გააბა).
ა-ჰარაკ მალალი (ყველაფერი გარდა აღამიანისა); **აუნტ** პარაკ მალალი სახლი.
ა-ჰარაკრა (იპარანიკიტი) აწევა (ასწია), მალა აწევა (მალა ასწია), ამალღება (ამალღა); **ინაპქუპ** პარანიკიტი ხეღება ასწია; **იბუტ** პარანიკიტი ხმას აუწია, აუშალ-

- ლა; ხმა აამალა; აუნტ ჰირანიკეიტ სახლი ახწია.
- ბ-პარაკდა უმადლესი.
- ბ-პარაკე მალალი; აუნტ პარაკე მალალი სახლი; შ დ რ. ბპარაკ.
- ბ-პარაკერა მალლობი; იპარაკერანტ რყოუტ მალლობია; იპარაკეროუტ მალლობია; დგაგლ პარაკეროუტ მალლობი ადგილია. პარა ჰტიტ ჩენი; პარა ჰტიილა ჩენებურად; პარა ჰტიილს დრეიყოუტ ჩენი კაცია, ჩენებურია; პარა დაპტიუტ ჩენია (ა დ ა მ ი ა ნ ზ ე).
- ბ-პარაკე ქოლგა; შ დ რ. აშმისია.
- ბ-პარაკე მაქმანი; არტეა პარაკე ილერხიეიტ ქედატანი მაქმანი მორთო.
- ბ-პასს სილა, რომელიც ამღერულ მდინარეს მოაქეს.
- ბ-პასკეტნ ბალახი; აპასკეტნ გუამ სარეველა ბალახი; აპასკეტნ ზხსხაოუ, აპასკეტნ იეგანტ რყოუ ბალახ მორეული, ბალახ მოღებული.
- ბ-პასკეტნრა ბალახიანი ადგილი.
- ბ-პასსა ი ხ. აპაშა.
- ბ-პაუნ პავა, კლიმატი.
- პაუნტ (პარა პაუნტ) ჩენ ვართ.
- ბ-პაუნტ ქეერი, ჭური.
- ბ-პაუნტრძრა სამურნეო ხახელისნო.
- ბ-პაუნტრძვე ი ხ. აპაუნტყაწაჯე.
- ბ-პაუნტყაწაჯე მეთუნე.
- ბ-პაუნტძიძიაგა სარცხი, ორჩხუში.

- ბ-პაუნტ გამოქეებული, მღვიმე.
- ბ-პაუნტრზკა ი ხ. აპაბტრზკა.
- პაუნტხა მერმის, გისი, მომავალი წელი; გაისად, მომავალ წელს; შ დ რ. ჩიანტ.
- ბ-პაუნტ ამაგი; ან ლპაუნტ უაჯე იზშიორი (ან დ ა ზ ა) ადელის ამაგს ვერაინ გადიხისა.
- ბ-პაუნტმ ექიმი.
- ბ-პაუნტა შუაში ამორმავებული, საკმაოდ სქელი ბრტყელი ქვა, რომელსაც ხმარობენ მარილის წიწკის, ნივთისა და სხვათა დასანყად.
- ბ-პაუნტა, ბ-პაუნტ 1. თეთრი თხა.
- ბ-პაუნტა 2. წვრილი და თეთრი ჯიშის მსხალი; გეიან (ს ე ქ ე ტ ე მ ბ ე რ შ ი) შემოდის.
- ბ-პაუნტატირ (იპაუნტატირ) საქსუალის დამზადება, გაბმა ქსოვილისათვის (საქსუალა გაბმა ქსოვისათვის).
- ბ-პაუნტატიტ საქსუალად გამოყენებული ძაფი; სასაქსუალო ძაფი.
- ბ-პაუნტა (ძ ე ე ლ ა დ) სტუმრის მისაღები სახლი სოფლად; შ დ რ. აპაუნტა.
- ბ-პაუნტა გარეული მსხალი, პატარა მსხალი.
- ბ-პაუნტა (ძ ე ე ლ ა დ); ი ხ. აპაუნტა.
- ბ-პაუნტა (იპაუნტეიტ, იპაუნტეიტ) ხარზად ჰამა (ხარზად ჰამს, ხარზად ჰამა); თქელეუა (თქელეუს, თქელიუა), ქანქელა (ქანქელავს, ქანქელა), ხეთქა (ხეთქს, ხეთქა); აპა, იპაპა! აპა, გასკი! ხეთქე!
- ბ-პაუნტა მუღელეული.
- პაუნტა პაპა!

პი

- ბ-პიან ღორი; აბუნტან გარეული ღორი; აპიშინტ-პია ზღვის ღორი; აპი-ტიმტეუა მაკე ღორი.
- ბ-პიან საზღვარი, მიჯნა, ზღვარი; შ დ რ. ასანტლუ.
- ბ-პიანხტწ 1. საზღვარგარეთი; ურ პიანხტწ-წეუტ ის საზღვარგარეთია; 2. საზღვარგარეთ; აპიანხტწ დტყან საზღვარგარეთ იყო; აპიანხტწყა დტეიტ საზღვარგარეთ წავიდა.
- ბ-პიანხტწტი საზღვარგარეთელი, საზღვარგარეთელი საზღვარგარეთის; არრ აპიანხტწტი უაჯეტუტ ეს საზღვარგარეთელი კაცია; არრ აპიანხტწტი. ღბრუტ ეს

- საზღვარგარეთელი გემია; საზღვარგარეთიდან; აპიანხტწტი დანიტ საზღვარგარეთიდან მოვიდა, ჩამოვიდა.
- ბ-პიანძარა მელორეობა.
- ბ-პიანხტაჯე მენაიბე, მესაზღვრე (ჯ ა რ ი ს-კ ა ც ი).
- ბ-პიანტუე ჯაპვი (დ ი დ ი ჰ)
- ბ-პიანშ-შაზარა ლასლასი, ლასლასით სიარული.
- ბ-პიანზარ (დპიანზორიტ, დპიანზეიტ) ცოცვა (ცოცავს, იცოცა), ხოხვა (ხოხავს, იხოხა), ფოფხვა (ფოფხავს, იფოფხა), ჩოჩვა (ჩოჩავს, იჩოჩა),

ზორღლეა (ზორღლავს, იზორღლა), ბობღვა (ბობღლავს, იზობღლა); მგულაციანლა აპიპია-რას მუყლით სოხვა; ახუქტ ღპიპიზრიტ ზავშვი სოხავს.

ა-პიათრას საღორე, იშელი.

ა-პიათრეტ ღორის სორცი.

ა-პიარს, აპიარსაქუა მრ. (მხ. აპიეტს) ხბოუბი.

ა-პიარას 1. (იპირიტ, იპიეიტ) 1. თქმა (ამ-ბობს, თქვა); მოყოლა (პყეუბა, მოყყვა); აქი-აყნტ აპიარას პირღაპირ თქმა, პირში მიხლა; აყ იპირიტ რაღაცას ამბობს; დღეხუმარნუ იპიეიტ ხუმრობით თქვა; აინშმა აპპიარ-ზარ... კაცმა რომ სიმართლე თქვას...; იაარკვანტინუ იაპპიარზარ... მოყულდ რომ ვთქვათ; რხმდ პის, იზღტრუადა დაახმდფ-შეგრ სახელი დაუძახე, იქნებ მოიხედოს; იანპიპაქუო ირზტუუხი, დშეიეიტ ცოტა არ იყოს, შეეზინდა; აღაქუ იპირნ ზღა-პარს პყეუბოდა; 2. წარმოთქმა (ამბობს, წარმოთქვა); აქეა აპიარას სიტყვის წარმო-თქმა; რპიპიარუხიშ? რას იტყვიან ნეტა?

ა-პიარას 2. (იპიპიეიტ) 1. თხრობა (უთხრა), მოთხრობა (მოუთხრო), მოყოლა (მოუყვა); აქეაბუქ სანიპიეიტ ამბავი მოთხრა; დზტქუ-შეაქტან (დზუნფან, დზუნყან) პი-პიეიტ თავისი თავგადასავალი მოგვითხრო; 2. გადატ. წოდება (უწოდებს, უწოდა); პანიფან პია ღარპიოიტი პანიფას უწოდე-ბუნ.

ა-პიარას: 3. აფპიეტსპიარა (ფპიეტს ღიპიეიტ) ცოლის თხოვა (ცოლი ითხოვა), ცოლის შერთვა (ცოლი შეერთო).

ა-პიარას 4. (იპირიტ, იპიეიტ) ვარცხნა, დავარცხნა (ვარცხნის, დავარცხნა); იხტ იპიეიტ თმა დავარცხნა, დავუვარცხნა; იხტ იპირიტ თმას. ივარცხნის, უვარცხნის.

ა-პიარას: 5. აძმადა აპიარას (აძმადა პირიტ, აძმადა პიეიტ) ნამგა, დანამგა (ნამგავს, დანამგა), ცვარვა, დაცვარვა (ცვარავს, დაცვარვა), ცვარის დადება (ცვარს დებს, ცვარი დადო).

ა-პიარა 1 (ღპირიტ, ღპიეიტ) მათხოვ-რობა (მათხოვრობს, იმათხოვრა).

ა-პიარა 2. (ღპიოიტი, ღპიეიტი) თხოვნა (ითხოვს, ითხოვა).

ა-პიარა 3. (ღირპიოიტი, ღირპიეიტი) თხოვნა (თხოვს, თხოვა), ხვეწნა (ხვეწება, შეხვეწვა),

ვეღრება, შევეღრება (ვეღრება, შევეღრა); ურპიას სოხოვე

პიარას-თახუნმა რასაკვირველია, რა თქმა უნდა, დიად, ოღონდაც, უმკველად, ცხადია.

პიარანს იათახუნში რა თქმა უნდა.

ა-პიართრა სახბორე; შღრ. აპიეტსორა.

ა-პიარსპიარსრა (ღპიარსპიარსუეიტ, ღპიარსპიარსიტ) მსუქანი რამის ან ვინმეს სიარული: გავანგვალი (დაგვანგვა-ლომს, იგვანგვალა).

ა-პიანსაგ ხვედა; შღრ. აურა.

ა-პიატრეტ სათქმელი; პიეიტი სუმამ არაფე-რი მაქვს სათქმელი.

ა-პიანფა ტახი, ქოსმენი.

ა-პიანფაღა კერატი.

ა-პიანშმა მური; შღრ. აპირტშხა.

ა-პიანშპან ძირღიდა, ძირმაგარა, ბმო; შღრ. აწესხა.

ა-პიანწეს (ბზიფ.) იხ. აგტტკუქს.

ა-პიანხჩრა მეღორე, ღორის მწყემსი.

ა-პიანჯეტ მათხოვარი, გლახა, გლახაკი.

ა-პიირრა შამბი, შამბნარი; აპირირა ღხტტუნუ ღტიორუბ.

ა-პიარს (იპიუეეიტ, იპირიტ) 1. ცარვა, და-ცარვა (იცარვება, დიცარვა), ძახვა (იძახება, შეიძახა); არახტტ, აბურტტუნ პიუეეიტ ძაფი, აბურშუმი იძახება; 2. დახუჭუჭება (ხუჭუჭდება, დახუჭუჭდება), ხვევა, დახვევა (იხვევა, დაიხვია); იხახუნ პიუეეიტ თმა უხუჭუჭდება, უხვევა.

ა-პიარს 2. (იპიუეეიტ, იპირიტ) ძოვა (ძოვს, მოძოვა); აქეი აღდი-აყნტ იპიუეეიტ ძროხა მიწღორში ძოვს.

ა-პიარტშხა მური; შღრ. აპიანშპა.

ა-პიანს მრ. (მხ. აფპიეტს) ქაღები, დედაკა-ცები; აპისა ეიპიეიტ ქაღები შეიკრიბუნენ.

ა-პიანსახუჭქუა მრ. (მხ. აფპიეტშმა) ქალი-შვილები, ქალწულები, გასათხოვარი ქალები.

ა-პიანაღუ მამიდა.

ა-პიანოეტ (საქონლის, მაგ., ცხენის) მკერდი, გულმკერდი; ჩიეტპიანოეტა ღრსტ ცხენი მიუღლო, ცხენით დაეტაკა.

ა-პიანბაეტ ყვირილის ხმა, ყვირილი; აპიანბეტ გეიტტ ყვირილის ხმა, ყვირილი გაისმა;

ჰიპოთეზა საპირ რაღაც ყვირილის ხმა, ყვირილი მომსმა; აჰიპოთეზ ანჯიტ ყვირილის ხმა მოისმა; ყვირილის ხმამ მოაწია.

ა-ჰიპოთეზა ფოცხი.

ა-ჰიპოთეზა (დჰიპოთეზა, დჰიპოთეზა) ყვირილი, დაყვირება (ყვირის, დაყვირა); აჰიპოთეზა თარწივით ყვირილი ასტეხეს; აჰიპოთეზა ილავაეით ყვირილი დაიწყეს; ახუქქუა ჰიპოთეზა ბავშვები ყვირიან; აფჰიპოთეზა დჰიპოთეზა ქალი ყვირის.

ა-ჰიპოთეზა ბორცვაკი.

ა-ჰიპოთეზა დანა.

ა-ჰიპოთეზა დანის ქარქაში; იაჰიპოთეზა აჰიპოთეზა ბათრა ითქვიფით დანა ქარქაში ჩაავო.

ა-ჰიპოთეზა (დჰიპოთეზა, დჰიპოთეზა) დაკუტება (დაკუტდა).

ა-ჰიპოთეზა კოცონი სამოვრებზე, მწყემსების მიერ გაჩაღებული; შ დ რ. ათჰიპოთეზა, ახჰიპოთეზა.

ა-ჰიპოთეზა თავი.

ა-ჰიპოთეზა ვირთავა, ვირთხა.

ა-ჰიპოთეზა სათაგური.

ა-ჰიპოთეზა იხ. აწარმქა.

ა-ჰიპოთეზა მეფე, ხონთქარი, ზელმწიფე.

ა-ჰიპოთეზა 1. მეფობა; აჰიპოთეზა რღუმშივით მეფობა ვერ შეძლო.

ა-ჰიპოთეზა 2. სახელმწიფო, სამეფო, საბრძანებელი; ასოცეტრი ჰიპოთეზა საბ-

გოთა სახელმწიფო; აჰიპოთეზა ჰიპოთეზა კაპიტალისტური სახელმწიფო.

ა-ჰიპოთეზა ტალახი, ლაფი, ტლაპი; აჰიპოთეზა წალს ლაფი, ტლაპი; იქანუა აჰიპოთეზა ლია.

ა-ჰიპოთეზა ტალახიანი ადგილი.

ა-ჰიპოთეზა ღილი; აჰიპოთეზა აჰიპოთეზა ღილი დააკრა (ქალმა); აჰიპოთეზა აჰიპოთეზა ღილი მოსძვრა; შ დ რ. აჰიპოთეზა.

ა-ჰიპოთეზა გულწითელი (ჩიტ).

ა-ჰიპოთეზა ბუჩქი (ბუჩქი) იხ. აჰიპოთეზა ბუჩქი.

ა-ჰიპოთეზა ბუჩქი (ბუჩქი) იხ. აჰიპოთეზა ბუჩქი.

ა-ჰიპოთეზა (ბუჩქი) იხ. აჰიპოთეზა.

ა-ჰიპოთეზა სამოვარი, საბალახო; აჰიპოთეზა იალალი; აჰიპოთეზა ყიშლალი.

ა-ჰიპოთეზა (მრ. აჰიპოთეზა, აჰიპოთეზა) ხბო.

ა-ჰიპოთეზა სახბორე; შ დ რ. აჰიპოთეზა.

ა-ჰიპოთეზა-ხაჩა მეხბორე.

ა-ჰიპოთეზა ოთხ ბოძზე მოწყობილი სადარაჯო ყანაში.

ა-ჰიპოთეზა ოთხ ხის ბოძზე აღმართული სადარაჯო (ჩვეულებრივ მას აწყობდნენ ყანაში).

ა-ჰიპოთეზა (ბუჩქი) იხ. ასტრული.

ა-ჰიპოთეზა მტრედი.

ა-ჰიპოთეზა მტრედის ფერი, ცისფერი, ღია ლურჯი.

ა-ჰიპოთეზა იხ. აჰიპოთეზა.

ფ

ფ-რიცხვითი სახელი ფბა-ს შეკვეცილი ფორმა; ფ-წიკ ექვსი ვაშლი; ფ-ზნკ ექვსი სახლი; ფ-წლაკ, ფ-წლაკ ექვსი ხე; ფ-მანტ ექვსი მანეთი; ფ-ჩაქ ექვსი ცხენი; ფ-ქცი ექვსი ძროხა; ფ-ჯმაკ, ფ-ჯმაკ ექვსი თხა; ფ-ჩაქ ბზარ ექვსი კარგი ცხენი; ი ხ. ფბა; ფჯკ.

ა-ფბრიკა ფაბრიკა.

ა-ფაბრიკა ეტლი; შ დ რ. აფბრიკა.

ა-ფარა 1. (იფარი, იფარი) 1. ჰამა (ჰამს, ჰამა), შეჰამა (ჰამს, შეჰამა); აწონ იფარი ვაშლს ჰამს; ალს აქუტტ შაბიბგაზ იაფიტი ძალღმა მთელი ქათამი შეჰამა; 2. კბენა, დაკბენა (კბენს, დაკბენა); ალს საფიტი ძალღმა დამკბინა; 3. ჰაილი, მოჰაფა (ჰაფა, ეჰაფა; მოჰაფა), ფხანა, მოფხანა (ეფხანება, მოფხანა); სნაჰქუტი სნაჰ-

ქუტი სანონ ხელფეხი მეჰაფა; სციას სანონი მეფხანება, მეჰაფა.

ა-ფარა 2. (აჰმაზარა) მჰამელი (აჰ დ მ-ყოფობა).

ა-ფართენ ქარიშხალი, ქარტეხილი, გრიგალი; შ დ რ. აფართენ.

ა-ფარხა 1. ფიხი; აფარხა ყუშისა ფიხი მოაგროვე 2. გაღატ. გამხდარი; აჰაჰ ფარხა ჩხირივით ხმელი კაცი; დჰაჰ ფარხაჰ ჩხირივით ხმელი კაცი.

ა-ფასრა (აფრ რსიტი) 1. მეხის დაცემა (მეხა დაცემა); აწლა აფრ რსიტი ხეს მეხი დაცემა; 2. გაღატ. აფ რსიტი წყეულიმც იყოს აფ ზესხდოლ აძი ირუჰ შეჩვენებული, წყეული ვინემა; აფ ზესხდოლ აჰაჰ წყეული, შეჩვენებული ადმიანი.

ა-**ფატი** საკმელი, საკვები; ჰარა ჰხუქქუს ტატი რეგემხსატ ჩვენს ბავშვებს საკმელი არ დაკლებია; ტატიტის იმზროუპ საკმელად ვარგისია, გამოსადეგია.

ა-**ტატი** ანტიტი საკმელ-სანმელი, სურსათ-სანოვავე; ანტიტი ანტიტი კაქუპ სასმელ-საკმელი (სურსათ-სანოვავე) თავზე საყრელია.

ა-**ტატიყაწაჯე** მზარეული.

ა-**ტაქა** ორთქლი.

ა-**ტაშინსტი** ფაშისტი.

ტა ექსი (არაადამიანი); **ტენტი** ტბა ექსჯერ ექსი; აშოყუქუა ტბა ანსხეიტ ექსი წიგნი ვიყიდ; ტბა ჰია იანსხეიტ ექსად (ექს მანეთად) ვიყიდ.

ტაჰა ექსიოდე (არაადამიანი).

ტა-ტბა ექსი-ექსი (არაადამიანი); **მეშეჯე** ტბა-ტბა კალთ აქ ატანატი ერთ დღეს ექს-ექსი კალათი ყურძენი მოგერიფეთ.

ტა-ტბლა ექსი-ექსად (არაადამიანი); აშოყუქუა ტბა-ტბლა ეიქუწა წიგნები ექსი-ექსად დააწყვე!

ა-**ტედერატია** ფედერატია.

ა-**ტერგა**, ა**ტერგა** ჰია ძლივძლივობით, რის ვინაჩრობით; აჩტმაზარა ინტიგაეიტეთე, ატერგა ჰია დტყოუპ ავადმყოფობის შემდეგ ძლივძლივობით არის.

ტეგრალა თებერვალი.

ა-**ტეიდა** მოგება.

ა-**ტერგში** ბარაქალა ყოჩალი აფერუმ ატერგში, ანტელს, ატერგში აფერუმ, ბიჰო, ეფერუმ!

ა-**ტესკა** ფტსი.

ტი ფი! ფი! ფი! ტი, ატჯე ზაჰა იბაათესუბი! ფუ, რა ცელი სუნი აქეს!

ა-**ტინანსქუა** ფინანსები.

ა-**ტინარ** ფანარი; შ დ რ. ატონარ.

ა-**ტიცარ** ოფიცერი.

ა-**ტიორკა** ნუშა (მცირე ნავი); შ დ რ. ანტეშ.

ა-**ტილიკახჩა** მენავე.

ა-**ტირა** ფლორა.

ა-**ტირტ** ფლოტი.

ა-**ტინელ** ფანელი.

ტი: ტო-სტამაშტ, ტეტუ სტამაშტ უტმელ უსმელი ვიყავი; იხ. ტეტუ.

ა-**ტილაკლორ** ფოლკლორი, ხალხური შემოქმელება.

ა-**ტირდ** ფონდი.

ა-**ტირტიკა** ფონტიკა.

ა-**ტირა** ფორა, თამაშობაში დათქმული გახამარჯვებული რიცხვის შესრულება; აჩაჯე ატრა ენბბთალოი? — ეირხუნტი იანკუშანჯ აეიბატ რუჯე ატრა ითალოიტ ცხენი ფორას როდის მიადწევს? — თუთმიტჯერ შემოულის და მეთექსემეტე ჯერ ფორას მიადწევს; ატრა დტყოუპ (ამცკა ასრაქიე) ფორა (ბ ა ნ ქ ო ს თ ა მ ა შ შ ი); ატრა ჯაეირ აქ რატქუხაატი ფორა ოცდაერთი იყოს.

ა-**ტირმა** ფორმა.

ა-**ტიტოაბჰარატ** ფოტოაბარატი.

ა-**ტიტრგრაჰ** ფოტოგრაფი.

ა-**ტირაზა** ფრაზა.

ა-**ტირკცია** ფრაქცია.

ა-**ტირნტი** ფონტი.

ა-**ტირლ** პატრუქი, ფ(რ)თილა.

ტი ფი! ფი! ფი! ტუ! არი ხუნტამ ფი! ფი! ეს არ ვარგა.

ა-**ტირტი** გირვანქა; **ტირტი** იცო გირვანქიანა; **ტირტი** აშაქარ ერთი გირვანქა შაქარი.

ა-**ტი 1.** ტქა-ტუხილის დმერთი.

ა-**ტი 2.** მეხი; აწლა ატჯე ასიტ ხეს მეხი დაეცა.

ტიშტი ექსთეიანი.

ტიშტი ექსდლიანი?

ტირტი ექსჯერ.

ა-**ტირტი** ქარიშხალი, ქარტეხილი, გრიგალი; შ დ რ. ატარტენ.

ა-**ტირმახც** (ბ ზ ი ფ.) წნელი; შ დ რ. აქტენ.

ა-**ტირმაწა** ყოჩალი, ვაქაცი, მამაცი; ჰაი, ატრახაწა! აი, ყოჩა! ბარაქალა!

ა-**ტირმაწარა** ვაქაცობა, სიმამაცი.

ა-**ტირმაწაწას** ყოჩაღად, მამაცურად, ვაქაცურად.

ა-**ტირმაწახარა** (დტრმაწახეიტ) ვაქაცობის, მამაცობის გამოჩენა. (ვაქაცობა, მამაცობა გამოიჩინა).

ა-**ტირჯან** სირჩა.

ა-**ტირჰია** მყის, სასწრაფოდ, წამსვე; ატრა ჰია დტეტტლეიტ მყის მივარდა; ატრა ჰია დანატი მყის მოვიდა.

ა-**ტირმახც** (ბ ზ ი ფ.) იხ. ატრამახც.

ტიშ ექსასი (არაადამიანი).

ტიშ ექსასი (ადამიანი).

ძეგარა ექვს ადგილას.

ძეჯ იხ. ძეჯ.

ა-ძჯრს (დაძჯუტიტ, დაძჯრტ) ყნოსვა, დაყნოსვა (ყნოსავს, დაყნოსა), სუნვა, დასუნვა (სუნავს, დასუნა).

ძეჯ ექვსი (ა და მ ი ა ნ ი); ძეჯ-ხანცია რვა მამაკაცი; ძეჯ-ჰისა რვა დედაკაცი, ქალი; ძეჯ-ფაციეი ძეჯ ფჰაციეი რგზოუბ გექსი ვაეიშვილი და ექვსი ქალიშვილი ჰყავთ.

ა-ძეჯ სუნი; აძეჯ ცეგმა, აძეჯ ბაათესუ ცული სუნი, სიმყრალე; აძეჯ ხაა საამო სუნი; ათეტუნ ძეჯ თამბაქოს სუნი; აძეჯ საპატიტ სუნი ვიგრძენი; აძეჯ სეპაპატიტ

სუნი შეყა; ალს აქა ძეჯ აქტიტ ძალმა კურდღლის სუნი იყრა, აილო.

ძეჯე ექვსი (ა და მ ი ა ნ ი); აშცია ძეჯე რმოუბ ძეხე ექვსი ჰყავს; ძეჯე აჩიცის ექვსი ცხენოსანი; ძეჯე ჰყყოუბ ექვსი ვართ.

ა-ძეჯკრს (აძეჯ აქიუტიტ, აძეჯ აქტიტ) სუნის აღება (სუნს იღებს, სუნი აილო).

ძეჯეშა ექვსიოდე (ა და მ ი ა ნ ი).

ა-ძეჯსრს იხ. აძეჯშაარა.

ძეჯე ძეჯე ექვს-ექვსი (ა და მ ი ა ნ ი); იფაცის ძეჯე-ძეჯე რგზოუბ ექვს ექვსი ვაეიშვილი ჰყავთ.

ძეჯ-ძეჯლა ექვს-ექვსი (ა და მ ი ა ნ ი); ძეჯ-ძეჯლა იჯნაქლა! ექვს-ექვსი შემოუშვი!

ჯ

ჯ- რიცხვითი სახელი ჯბა-ს შეკვეცილი ფორმა; ჯ-წიაკ ორი ვაშლი; ჯ-ჯნეკ ორი სახლი; ჯ-წლაქ, ჯ-წლაქტ ორი ხე; ჯ-მათეკ ორი მანეთი; ჯ-ჩიქე ორი ცხენი; ჯ-ღეიკ ორი ძროხა; ჯ-ჯმაქ, ჯ-ჯმაქტ ორი თხა; ჯ-ჩიჯ ბზრეკ ორი კარგი ცხენი; ჯ-ნაპტკ ორი ხელი; ჯ-ბეიაკ იზტიდპიალომ ორ სიტყვას ვერ გადააბამს, ორ სიტყვას ვერ მოუყრის თავს; ჯ-ბეიაკ რულა ორიოდე სიტყვით; ეს-ჯ-ჯემშე ყოველ ორ დღეში; იხ. ჯბა; ჯტჯა. ჯ-ჯ ჩრჩილი.

ა-ჯს ხმელი; აჩა-ჯს ხმელი პური.

ა-ჯსგარა (იჯბიგეიტი) ამოყვანა (ამოიყვანა), ამოტანა (ამოიტანა); იჯტცია აჯნეჟა იჯბიგეიტი თავისი ამხანაგები სახლში (შინ) ამოიყვანა; ბიდარა ჯბიგეიტი ტვირთი ამოიტანა; ათძამეკ ჯბიგეიტი კედელი ამოიყვანა.

ა-ჯაგლარა (დჯაგტლეიტი) წამოდგომა (წამოდგა); უაჯაგლ! წამოდექა!

ა-ჯადა 1. (მიწის დაქანებულ ბიხ მისხედვით) შემოთ (საპირისპირო ალად); აძიგ ბჯადა, აშხარახე დჯნხრიტი, ეგეგ ბლადა, ამშაგნ აფშაპაბამგ დჯნხრიტი ერთი შემოთ, მთიანეთში სახლობს, ცხოვრობს, მეორე ქვემოთ, ზღვის სანაპიროზე სახლობს, ცხოვრობს; ეცტ ბლადა ჰყყან; უბხმეტეი ამაშენაქეა რულა ბჯადი არწიგრა ჯაბეიტი აციტრუშქეა რხე გუშინ ქვემოთ ვიყავით; იქიდან მანქა-

ნებოთ სასუქი შემოთ ავიტანოთ ციტრუსები-სათვის; ბლადა სპიეტი, ბჯადა სპიეტი, ახბ სტეხე ჯარგეგ ისუნბეტიტ ხად არ ვეძებე, რა არ ვქენი, მგვრამ ჩემი ძროხა ვერსად ვიპოვე; 2. გადატ. აღმოსავლეთი; აშპელ ბსრაან ბმბულ, ბლადა იგტლო ბჯადა ირგრიტი, ბჯადა იგტლო ბლადა ირგრიტი ბურთის თამაშის დროს იმათ, ვინც აღმოსავლეთის მხარეზე დგანან, ბურთი დასავლეთისკენ მიაქვთ. ვინც დასავლეთის მხარეზე დგანან, აღმოსავლეთისკენ მიაქვთ; ბოიფურ დილექტზე აფხაზეთის აღმოსავლეთი ნაწილი (საპირისპირო ბლადა=დასავლეთი); 3. (ლიტერატურაში) ჩრდილოეთი (საპირისპირო ბლადა=სამხრეთი).

ა-ჯადარა აღმართი.

ა-ჯადახგ შემოთ; სარს ბტკა აჯადახგ სუნბრიტი, სჯზა—ბტკა ალადახგ შეხიდს შემოთ ესახლობ, ჩემი ამხანაგი —ხილს ქვემოთ.

ა-ჯაზა 1. ქანჩი.

ა-ჯაზა 2. ლაქა სახეზე; ბჯაზა ლქიორუბ (ქალზე) პირისახეზე ლაქა აქვს მოდებული.

ა-ჯაზა 3. ნახმარი, გაყვითლი, მოძველებული (მაგ., ტანისამოსი); აბბლტა ჯაზა ნახმარი, მოძველებული პალტო.

ა-ჯანხანარა (იჯანხანაიტი) მოძველება (მოძველდა) (ჩვეულებრივ ტანისამოსზე იტყვიან).

ა-ჯანხანახარა (იჯანხანაიტი) მოძველება (მოძველდა) (ჩვეულებრივ იტყვიან ტანისამოსზე).

ა-ჯან იხ. აჯნე.

ა-ჯანყრა იხ. აჯნერა.

ჯაჟან ოცი (არაადამიანი).

ჯაჟიჯე ოცი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ააბა ოცდარვა (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ააჯე ოცდარვა (ადამიანი).

ჯაჟიცი აკე ოცდარვა (არაადამიანი).

ჯაჟიცი აძე ოცდარვა (ადამიანი).

ჯაჟიცი ბეზა ოცდაშვიდი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ბეჯე ოცდაშვიდი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ჟიბა ოცდაათი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ჟიჯე ოცდაათი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ჟიბა ოცდაცხრა (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ჟიბიჯა ოცდათერთმეტი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ჟიბიჯაჯე ოცდათერთმეტი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ჟიჯე ოცდაცხრა (ადამიანი).

ჯაჟიცი ფეშა ოცდაოთხი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ფეჯე ოცდაოთხი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ხეზა ოცდახუთი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ხეჯე ოცდახუთი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ხეა ოცდასამი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ხეჯე ოცდასამი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ჟბა ოცდაექვსი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ჟბე ოცდაექვსი (ადამიანი).

ჯაჟიცი ჟბა ოცდაორი (არაადამიანი).

ჯაჟიცი ჟბე ოცდაორი (ადამიანი).

ა-ჯარ ღვარი, ნიაღვარი, ნალვარევი.

ა-ჯარა ბუნავი, სარო, ჩიბე.

ა-ჯარან (იჯრინტი, იჯრინტი) ხმობა (ხმება, გახმა); აწლა ჯრინტი ხე გახმა.

ა-ჯარანთრა ღვარის, ნიაღვარის კალაპოტი.

ა-ჯან არან (აჯან დანარანტი) (ღვინით) თრობა, დათრობა (...დათრო).

ა-ჯანთრა (დჯანთრეტი) ახტობა (ახტა).

ა-ჯან აჯან (აჯან დანარანტი) ღვინით თრობა (ღვინით დათრო).

ა-ჯანთრა, (ბუნავი) აჯანთრა სამშაბათი.

ა-ჯანწყარა (დჯანწყაროტი, დჯანწყარეტი) წამოხტობა (წამოხტება, წამოხტა).

ბ-ჯანე-ჯანე (იჯანე-ჯანეტი, იჯანე-ჯანეტი) (ბაყაყე) ყოყინი (ყოყინებს, იყყინა); ადალა ჯანე-ჯანეტი ბაყაყე ყოყინებს.

ჯბა ორი (არაადამიანი); ატარაქუა შიკე-შიკე იცრ ჯბან ყოყუბ, ეგაგრა ჟიბა-ჟიბა იცრ როყუბ ფულები ასიანებრი, დანარჩენი ათიანებია (თუმბიანებია); ასათ ჯბან ირქეტი მორე საათია.

ჯბანე ორად; ჯბანე იშინეტი ორად გაყო.

ჯბანე ორიოდ (არაადამიანი).

ჯბა-ჯბან ორ-ორი (არაადამიანი); ჯბა-ჯბა შიყუ ანჰხეტი ორ-ორი წიგნი ვიყიდეთ.

ჯბა-ჯბანა ორ-ორად, წყვილ-წყვილად (არაადამიანი); აწიან ჯბა-ჯბანა იშთეხე ვაშლი ორ-ორად აიღე!

ა-ჯანე ყოყინი; აკუტანა აგუ ჯანეტი კერცხის გული ყოყინი; შდრ. აჯანე.

ა-ჯანე სიყვითლე; შდრ. აჯანე.

ა-ჯანეხანა (იჯანეხანი) გაყვითლება (გაყვითლდა); აბჯანეტი ჯანეხანი ფოთლები გაყვითლდნენ.

ჯეფხან ისე, კვლა, კვალა, კიდე; ჯეფხან დანეტი ისე, კვლა, კიდე მოვიდა.

ა-ჯანაგანარა (იჯანაგანარეტი) 1. შენობა-ში, ოთახში შეყვანა (...შეყვანა); ჰბანჯანე-უგანე? სად შეგყვანე? 2. შენობაში, ოთახში შეტანა (...შეტანა); ამქეჯანა-განარეტი შეშა შეგიტანე.

ა-ჯანანარა (დჯანანარეტი) შენობაში, ოთახში; შესვლა (...შევიდა), შემოსვლა (...შემოვიდა); აჯანანარა ყალბი შესვლა აქრალულია.

ა-ჯანანართა შესასვლელი.

ა-ჯანანარა (იჯანანარეტი) შენობაში, ოთახში; შეშევა (...შეშევა), შემოშევა (...შემოშევა); აჯანანარეტი კაცი შეუშევი, შემოშევი! აღანანანარა! ძალი შეუშევი შემოშევი! სჯანანარეტი შემოშევი სჯანანარეტი-ლო? არ შეშევი? არანანანარეტი-ლო აქ არ შეშევი, შემოშევი.

ა-ჯანანარა (იჯანანარეტი) დიდი, მძიმე რისამე შენობაში შეგდება (...შეგდო).

- ა-ზნართს ოჯახი; აზნართა ღუ ღიდი ოჯახი.
- ა-ზნარფხარს (იზნარიტხარტი) შენობაში, ოთახში შენათება (... შენათა); სმმა ჯნათე-ხარტი მთვარე შე(შო)ანათა.
- ა-ზნარშირა (იზნარშიტი) მსუბუქი რისაჲე შენობაში, ოთახში შეგდება (... შეგდო).
- ა-ზნარჩრს (იზნარიჩტი) კვამლის, ორთქლის და მათ მსგავსთა შენობაში, ოთახში დაგუბება (... დაგუბა).
- ა-ზნარჰიაზარს (იზნარიჰიაზარტი) (შენობაში, ოთახში) შეთრება (შეთრია).
- ა-ზნატვარა (იზნატვარიტი) 1. (სახლში, ოთახში) შეფრენა (შეფრინდა); აწვს ატენჯვრ ალა იზნატვარიტი ჩიტი ფანჯრიდან შეფრინდა; 2. შენობაში ოთახში ფრენა, დაფრენა (... ფრენს, დაფრინავს; ... იფრინა); აწვს შეჲ ანახს აუათბზ იზნატვარუეტი ჩიტი დილიდან ოთახში დაფრინავს.
- ა-ზნაჰიაზარს (იზნაჰიაზარტი) შენობაში: შეცოცება (... შეცოცდა), შეძვრობა (... შეძვრა), შეხობვა (... შეხობდა).
- ა-ზნცარს (იზნციეტი) გამორეკვა (გამორეკა), გამოგდება (გამოგდო), გარეკვა (გარეკა); ალს აზნც იზნციეტი ძალი სახლიდან გამოგდო, გაავდო.
- ა-ზნც 1. სახლი; აზნც არგვლარა სახლის შენება, აშენება, აგება; აზნც ირგვლოტი სახლს აშენებს; აფსშართა ჯნც დასასვენებელი სახლი; აბუქქუა რჯვრც საბავშვო სახლი; აშიყუფხმართა ჯნც ქოსსამითხველო; არხუიარაქე ჯნც დუე გვლოუბ მოსახვეში ერთი დიდი სახლი დგას; 2. შინ; საშს აზნც დცყოუბ ჩემი ძმა შინა; აზნც-ყა დციეტი შინ წავიდა.
- ა-ზნცმათია ავეჯი, ავეჯულობა, დგამი; შდრ-ამათია.
- ა-ზნცუწყალა შიგნიდან; აში აზნცუწყალა იარკტუბ კარი შიგნიდან დაკეტილი; აში აზნცუწყალოუბ იშარკტუბ კარი შიგნიდანაა დაკეტილი.
- ა-ზნცფვარა (იზნცფვარიტი) რა იმე შენობიდან, ოთახიდან გამოფრენა (... გამოფრინდა).
- ა-ზნცყა შინ; აზნცყა დციეტი შინ წავიდა; აზნცყა დდიტულაეტი შინ, შინისკენ გაემართა.

- ა-ზნცშიშარს (იზნცშიშორტი, იზნცშიშორტი) შენობიდან, სუნის ღენა (... სუნი გამოდის, ... სუნი გამოვიდა).
- ა-ზნცწრა (დჯვრწტი) გამოსვლა (გამოვიდა); გასვლა (გავიდა); აუთბზ დჯვრწტი ოთახიდან გამოვიდა, გავიდა.
- ა-ზრს 1. (იუუეტი, ივტი) დღეება. გაღღება (ღღება, გაღღება), თქეჲა, ათქეჲა (თქეჲეს, ათქეჲა), გათქეჲა (თქეჲეს, გათქეჲა), გაქნა (ქნის, გაქნა); აკუტილმ-ქუა ჯნც იძტი კვრცხეზი გათქეჲა და შეჲვა.
- ა-ზრს 2. (იუუეტი, ივტი) წერა (წერს, დწერა); ასალამ შიყუ ივტი წერილი, ბართი დწერა.
- ა-ზრს-ფხმარა სმდვარა უწინურობა.
- ა-ზრა-ფხმარა ზწმდვარა უწინური.
- ა-ჯც ღვინო.
- ა-ჯცა 1. საღვებო იარალი.
- ა-ჯცა 2. საწერი იარალი.
- ა-ჯც ზ ტბილი (ღვინისა), ამბოხი.
- ა-ჯც ზა (მრ. აჯცცია) ამხანავი.
- ჯცაწას ამხანავურად.
- ა-ჯც ზც 1. უშნო გრძელი; იხც ჯც ზუბ თავი გრძელი აქეს, თავგრძელა; 2. უშნო მალა-ლი; დჯცძმ დცყოუბ აყლაყუდა, ანმახია.
- ა-ჯცმაა ერთგვარი არფა; შდრ. ანცმაა.
- ა-ჯცმსაგ ცოცხი; აჯცმსაგ ქეც იბზინც იანტსსოტი (ან და ზა) ახალი ცოცხი კარ-გად გვის.
- ა-ჯცნაშია მეორე თოხი, მეორე ჯერ გამარ-გვლა.
- ა-ჯცნაჰა ღვინის მწღე, მერიქიჲე.
- ჯცნტი ორჯერ, ორჯონი.
- ჯცნტივრშაზრა ორნახალი; ჯცნტივრშაზრა უტტა ორნახალი არაყი.
- ა-ჯცნციალუა ანაოშვი.
- ა-ჯცნციალუარა აოშვა.
- ჯცნჯაჲია ორმოცი (არაა დამიანი); ჯცნჯა-ჲია შიქუესა დრეიჰპაუბ ორმოც (ორმოც წელს) გადაცილებულია, ორმოც წლისაჲე მე-ტია; ჯცნჯაჲია იხცწულამ ორმოცისა არაა; ჯცნჯაჲია დრეიჰპაუბ ორმოცისაჲე მეტია; ჯცნჯაჲია დრტუბ მეორმოცე წელშია.
- ჯცნჯაჲიეი უბაბ ორმოცდაათი (არაა დამიანი).

ჯენაეფი ეიაჯ ორმოცდაათი (აღამიანი).

ა-ჯჯა დამწერლობა, დაწერილობა, ნაწერი, წარწერა; აქტივი ჯჯაქუაქ ანუ რაღაც ძველი წარწერები სწერია (ზედ).

ა-ჯჯათა ეშაქი; გაღატ. გაქნილი.

ა-ჯჯათარა ეშაქობა, ქაჯობა; გაღატ. მოხერხებულობა, გაქნილობა, ცუქობა, ანცობა.

ა-ჯჯაწარა მეღვინეობა.

ა-ჯჯაწაჯ მეღვინე.

ჯჯი ორასი (აღამიანი).

ჯჯიჯ ორასი (აღამიანი).

ა-ჯჯარა (იჯჩიტი, იჯჩიტი) შექობა (ამკობს, შეამკო). მორთვა (რთავს, მორთო), მოკაზმვა (კაზმავს, მოკაზმა), დამშვენება, გამშვენება (ამშვენებს, გამშვენა).

ა-ჯჯარა მარანი.

ა-ჯჯა ილლია.

ა-ჯჯა ილლია.

ა-ჯჯაკრა (იჯრაიკტი) ამოღლიაება (ამოიღლიაება), ილლიაში ამოღება (ილლიაში

ამოიღო), ილლიაში ამოჩრა (ილლიაში ამოიჩარა).

ა-ჯჯარაწარა (იჯრაწიტი) ამოღლიაება (ამოიღლიაება), ილლიაში ამოღება (ილლიაში ამოიღო), ილლიაში ამოჩრა (ილლიაში ამოიჩარა).

ა-ჯჯარაწარა (იჯრაწიტი) ამოღლიაება (ამოიღლიაება), ილლიაში ამოღება (ილლიაში ამოიღო), ილლიაში ამოჩრა (ილლიაში ამოიჩარა).

ჯჯა ორი (აღამიანი), ორნი; ჯჯა ბიშცია ორი ძმა; ჰარა ჯჯა ჰაყან ჩვენ ორნი ვიყავით.

ა-ჯჯაჯჯ ორივე კაცი, აღამიანი.

ჯჯარა ორ ადგილას.

ჯჯაჯა ორიოდ (აღამიანი).

ჯჯა-ჯჯა ორ-ორი (აღამიანი); ბიშცია ჯჯა-ჯჯა ჰამოლუბ, ბიშცია ადიბიძი ძმები. ორ-ორი გყავს, ღები თითო.

ჯჯა-ჯჯალა ორ-ორი, ორ-ორად (აღამიანი); აწავციან ჯჯა-ჯჯალა ეიღჯრგლ! მოწაუები ორ-ორად დაყენე!

შემოვიდა რედაქციაში 1952 წლის დეკემბერში

გამოყენებული ლიტერატურა

ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА

1. П. Услар, Этнография Кавказа, т. I, Абхазский язык, Тифлис, 1887.
2. П. Чарая, Об отношении абхазского языка к яфетическим, С. -- Петербург, 1912.
3. Н. Марр, Абхазско-русский словарь, Ленинград, 1926.
4. Н. Джанашиа, Религиозные верования абхазов, «Христианский Восток», том IV, вып. I, 1915.
5. Д. Гулиа, Терминология по литературе и языкознанию (русско-абхазская и абхазско-русская), Сухуми, 1930.
6. მ. ჰაშბა და დ. ღარსალია, იარკვაქუ აფსუა პოლიტეარ (М. Хашба и Д. Дарсалия, Краткий абхазский политсловарь, част I), აყუა, 1930.
7. А. М. Чочуа, Самоучитель русского, абхазского и грузинского языков, Сухуми, 1934.
8. Русско-абхазский общественно-политический терминологический словарь, Составлен сектором языка и литературы АБШНЦ'а, Сухуми, 1935.
9. Д. И. Гулиа, Сборник абхазских пословиц, загадок, скороговорок, синонимов и омографов, народных примет о погоде, заговоров и наговоров, Сухуми, 1939.
10. სულხან-საბა ორბელიანი, ქართული ლექსიკონი, პროფ. ი. ყიფშიძისა და პროფ. ა. შანიძის რედაქციით, ტფილისი, 1928.
11. დ. ჩუბინაშვილი, ქართულ-რუსული ლექსიკონი, პეტერბურგი, 1887.
12. რუსულ-ქართული ლექსიკონი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამოცემა, თბილისი, 1937.
13. ა. მაყაშვილი, სასოფლო-სამეურნეო ტერმინოლოგია, ტფილისი, 1938.
14. Толковый словарь русского языка, под общей редакцией проф. Д. И. Ушакова, т. т. I, II, III, IV, Москва, 1934, 1938, 1939, 1940.
15. ვ. თოფურია და ი. გიგინეიშვილი, ორთოგრაფიული ლექსიკონი, თბილისი, 1949.
16. ა. მაყაშვილი, ბოტანიკური ლექსიკონი (მცენარეთა სახელწოდებანი), ი. ლომოურის რედაქციით, თბილისი, 1949.
17. გ. ახვლედიანი და ვ. თოფურია, ქართულ-რუსული ლექსიკონი, თბილისი, 1950.
18. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, პროფ. არჩ. ჩიქობავას საერთო რედაქციით, ტტ. I, II, III, თბილისი, 1950, 1951, 1953.

დაიბეჭდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის
სარედაქციო-საგამომცემო საბჭოს დადგენილებით

რედაქტორი პროფ. ქ. ლომთათიძე

ტიპოგრაფიკული ა. თოდუა

გამომცემი ნ. ავალიანი

ჭადაეცა წარმოებას 10.12.52. ხელმოწ. დასაბეჭდად 19.1.55. ქალაქდ.
ზომა $70 \times 108\frac{1}{16}$. ქალაქდ. ფურც. 7,375. საბეჭდ. ფურც. 20,41
საავეტორო 20.07. სააღრ.-საგამომცემო ფურც. 20,29.
შეკვ. 753. უე 01520. ტირაჟი 2000.
ფასი 6 მან. 10 კაპ.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობის სტამბა
თბილისი, ა. წერეთლის ქ. 3/5.